

Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Факультет міжнародної економіки
Кафедра економіки та управління національним господарством

**ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ
ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

**За матеріалами регіональної
науково-практичної студентської конференції**

**Рекомендовано до друку кафедрою економіки та управління
національним господарством
факультету міжнародної економіки
Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара
(протокол № 10 від 12.04.2016 р.)**

Шляхи адаптації національної економіки до сучасних викликів глобалізації : матеріали регіональної науково-практичної студентської конференції / Упорядники Л. М. Тимошенко, С. Е. Сардак, О. Д. Дон. – Д. : ДНУ імені Олеся Гончара, кафедра економіки та управління національним господарством, 2016. – 215 с.

Опубліковано результати наукових досліджень студентів напрямів та спеціальностей підготовки “Міжнародні економічні відносини”, “Управління персоналом та економіка праці”, “Міжнародна економіка” викладені на регіональній науково-практичній студентській конференції “Шляхи адаптації національної економіки до сучасних викликів глобалізації” 21.03.2016 р.

Тези доповідей друкуються методом прямого відтворення тексту, представленого авторами, які несуть відповідальність за його форму і зміст.

Узагальнено дослідження стану розвитку світового господарства і визначено форми адаптації національної економіки України до загальноцивілізаційних тенденцій. Учасники конференції звернули свою увагу на такі основні моменти, як: глобальні проблеми, загрози та виклики економічного розвитку; вплив міжнародних економічних організацій на спрямування економічного розвитку; участь України у сучасних глобалізаційних процесах; оптимізація соціально-економічних трансформацій національної економіки до сучасних глобалізаційних вимог; наслідки та перспективи співпраці України зі Світовою організацією торгівлі; стан і перспективи людського розвитку в Україні та світі.

Призначено для використання на семінарських і практичних заняттях, а також під час підготовки курсових і дипломних робіт.

ЗМІСТ

ВСТУП	10
СЕКЦІЯ 1. ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	
Balash O., VE-13-1. Scientific adviser: prof. Timoshenko L.M.	11
TRANSFORMATIONAL PROBLEMS OF THE GLOBAL MONETARY AND FINANCIAL SYSTEM	
Акопян К.В., гр. ВЕ-13-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	12
ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА	
Аксьонова А.О., гр. ВУ-15-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	13
ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ЯК ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ РОЗВ'ЯЗАННЯ	
Анісімова Ю.І., гр. ВВ-14-2. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	15
ЗАГАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	
Білоусова Д.В., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	16
СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ ТА МІЖНАРОДНІЙ БЕЗПЕЦІ	
Веремейчик Я.С. гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	17
ГЛОБАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРШЕННЯ	
Галлаєв М.М., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.	19
ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ	
Єрак А.В., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	20
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ПРАЦІ	
Зоїдзе К.І., гр. ВЕ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	21
СТАЛІЙ РОЗВИТОК – ШЛЯХ ВИРШЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ	
Комарницька Д.К., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	22
СУТНІСТЬ, ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ	
Ляхмакова А.Д., гр. ВЕ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	24
ГЛОБАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА ПРОБЛЕМА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРШЕННЯ	
Мовчаненко І.В., гр. ВВ-12-1. Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.	25
ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА ПОЛІТИКИ	
Мудрак Д.Д., гр. ВЕ-13-1. Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.	27
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ	
Опихайло Л.С., гр. ВВ-14-2. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	28
ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	
Присяжна К.П., гр. ВЕ-13-2. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	29
ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Прудіус А.В., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Попруга В.І.	30
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕКОНОМІК КРАЇН СВІТУ	
Сиренко В.А., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	31
ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	
Табунець А.Г., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	33
ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	
Токарева М.В., гр. ВЕ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	34
ГЛОБАЛЬНА ПРОДОВОЛЬЧА ПРОБЛЕМА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ	
Хорікова А.В., гр. ВЕ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	35
ГЛОБАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА: ПРИЧИНИ, МАСШТАБИ ТА ЗАХОДИ ПОДОЛАННЯ	
Цуріков К.С., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.	36
ГЛОБАЛЬНІ РИЗИКИ ТА ЇХ СИСТЕМАТИЗАЦІЯ	
Шутов В.В., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	38
НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗМІНИ КРАЇН СВІТУ	
Яцентюк Н.Р., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	39
ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	

СЕКЦІЯ 2. ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА СПРЯМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Верочкіна М., гр. ВЕ-13-2. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	41
ПРОБЛЕМИ КРЕДИТУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	
Ганзюк О.О., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	43
СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ	
Жерліцина М.О., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.	44
ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ	
Костюк В.О. гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.	45
СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ПРАЦІ	
Кучеренко Ю. О., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	46
СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МВФ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
Леус М.Г., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	48
СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ЗІ СВІТОМ БАНКОМ	
Мельнікова Г.М., гр. ВВ-12-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	49
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	
Прозор А.С., ВУ-15с-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	51
СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В РАМКАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
Сівер А.В., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.	52
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ АГЕНТСТВОМ З АТОМНОЇ ЕНЕРГІЇ	
Соколова Ю.В., гр. ВВ-15-1. Наукові керівники: к.е.н., доц. Більська О.В., Тимошенко О.О....	53
ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ РОЗШИРЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА КРАЇН В РАМКАХ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА РОЗВИТКУ	
Сухінська І.О., гр. ВУ-15с. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	54
ПРОБЛЕМАТИКА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО З ВСЕСВІТНЬОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	
Чайка К.О., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	56
МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	
Шахова Ю.С., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	57
СПІВПРАЦЯ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ З ДЕЯКИМИ КРАЇНАМИ СВІТУ	

СЕКЦІЯ 3. УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Алієва С.Б., гр. ВВ-14-2. Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.	59
СУЧАСНІ ПРОЦЕСИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	
Алиева У.Р., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.	60
ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ УКРАИНЫ	
Асауленко К.П. ВВ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	61
МІСЦЕ ТА РОЛЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ	
Бендерська І.Л., гр. ВВ-13-2. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	62
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАКОНОМІРНІСТЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Булигіна А.В., ВВ-12-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	63
УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ	
Дундук А.В., ВУ-12-1. Наукові керівники: д.е.н., проф. Сардак С.Е., Тимошенко О.О.	65
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Жидкова А.О., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	66
УКРАЇНА І СУЧАСНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Заверуха В.В, гр. ВВ-14-2. Науковий керівник: к.е.н., доц. Попруга В.І.	67
СТАЛІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Зінченко М.О., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	69
ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ	
Кайгородова Я.Г., гр. ВВ-12. Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.	70
АНАЛІЗ РИЗИКІВ І ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЩОДО УКРАЇНИ	
Кім І.О., гр. ВУ-15-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	72

ШЛЯХИ ПРИСКОРЕННЯ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ У СИСТЕМУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА	
Ковпак М.В., ВЕ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	73
ПРОБЛЕМИ ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЇЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ	
Кріпак Т.О., група ВУ-15с-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	75
ГЛОБАЛЬНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
Куценко М.М., ВУ-12-1. Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.	76
УКРАЇНА У СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ: ВИКЛИКИ І ВІДПОВІДІ	
Лещенко К., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	78
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ	
Макеєва В.Г., група ВУ-15с-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	79
ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА СТАН РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ	
Мірошниченко В.О., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	80
НАСЛІДКИ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Нельга К.В., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	82
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Нестеренко О.В., гр. ВВ-14-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	83
УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ	
Островська К.О., гр. ВЕ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	84
ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЯК УЧАСНИКА СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
Панкратова Т.О., гр. ВВ-15-1. Наукові керівники: д.е.н., проф. Сардак С.Е., Тимошенко О.О.	85
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ПЕРЕВАГИ І ЗАГРОЗИ ДЛЯ УКРАЇНИ	
Парубець В. О., гр. ВВ-12-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	86
УКРАЇНСЬКИЙ ФОНДОВИЙ РИНОК В УМОВАХ СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
Пашаєва Л., гр. ВВ-14-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	88
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Переходюк В.Р., Група ВВ-15-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	89
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА УКРАЇНУ	
Позивай Є.О група ВВ-13-2. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	90
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАКОРНОМІРНІСТЬ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Скоріна А.Б., гр. ВВ-13-2. Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.	92
МІСЦЕ І РОЛЬ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ СУЧАСНОСТІ	
Слободянюк Д. А., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	93
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Степлюк К.С., група ВУ-14-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	94
ЗАГРОЗИ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ	
Стрижеус Н.А., гр. ВУ-15-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	96
МІСЦЕ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ	
Тарасова Є.Л., ВЕ-13-2. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	97
МІСЦЕ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНОМУ ПОДІЛІ ПРАЦІ	
Тевс К.В., гр. ВВ-12-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	98
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Титаренко А.В., гр. ВЕ-13-2. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	100
МІСЦЕ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ	
Фоменко Є.О., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	101
ПРОБЛЕМИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З ЄС	
Чайка К.О., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	102
ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ІННОВАЦІЙНО-РЕСТРУКТУРИЗАЦІЙНИХ ЗМІН В ЕКОНОМІЦІ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ ДЛЯ УКРАЇНИ	
Червонна Л.В., гр. ВУ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.	103
ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Чубарь Д.В., гр. ВВ-14-2. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	104
ВПЛИВ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Швець В.В., гр. ВВ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	106

ТЕНДЕНЦІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ	
Шевчук В.Г., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	107
ПЕРСПЕКТИВИ УЧАСТІ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
СЕКЦІЯ 4. ОПТИМІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ДО СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИМОГ	
Andrukhniv E., group VE-13-1. Scientific adviser: prof. Sardak S.	109
CONSEQUENCES FOR DOING BUSINESS IN UKRAINE	
Гасленко К.С., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	110
РОЗВИТОК НЕСТАНДАРТНИХ ФОРМ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ	
Даниленко А.О., гр. ВУ-14-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	111
СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС У СФЕРІ ТРАНЗИТУ ПРИРОДНОГО ГАЗУ	
Дон С.Г., гр. 3-103. Науковий керівник: к.е.н., доц. Попруга В.І.	113
РЕКРЕАЦИОННАЯ СЕТЬ ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ ОБЛАСТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕЕ РАЗВИТИЯ	
Єрмілов С.О., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.	114
РОЛЬ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ У СТИМУЛЮВАННІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	
Зінченко М.О., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	115
ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ МОЛОДІ В УКРАЇНІ	
Кіянова В.О., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	116
ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	
Коваль Ю.С., ВУ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	118
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
Комарова І.Д., гр. ВУ-15(м). Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянюк І.О.	119
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ В УКРАЇНІ	
Кудлович Н.І., гр. ВВ-15с-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	120
ШЛЯХИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	
Лазебников С., гр. ВЕ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	121
ДВОЙНОЙ ДЕФИЦИТ КАК УГРОЗА ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ	
Литовченко К.С., гр. ВВ-12-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	123
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
Лошкарьова Н.Д., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	124
КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ УКРАЇНИ ДЛЯ НАДАННЯ ПОСЛУГ АУТСОРСИНГУ	
Мурашко О.А., гр. ВВ-12-1. Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.	125
ЄВРОПЕЙСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗМІНЕНОЇ КОНФІГУРАЦІЇ ВЗАЄМОВІДНОСИН	
Пасєвіної О.Р., ВВ-14-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	127
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ	
Перекопська Ю.С., гр. ВУ-15м. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	128
БЕЗРОБІТТЯ ЯК ПОКАЗНИК МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ	
Піліна О.Є., ВУ-14-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	130
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ З ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ	
Потік Т.О., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	131
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ	
Рябовол Ю.С., група ВУ-15с-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	132
ОЦІНКА МАТЕРІАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	
Сінченко Ю.В., група ВУ-15с-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	133
СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	
Хохлова А.В., ВЕ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	135
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ У ПЕРІОД ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Чайка К.О., гр. ВУ-15с-1. Наукові керівники: ст. викл. Дон О.Д., Тимошенко О.О.	136
НАПРЯМИ АДАПТАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ	

СЕКЦІЯ 5. НАСЛІДКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

Вагайцева О.С., група ВВ-12-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	138
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З СОТ	
Дементьев Я.Д., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	139
ПЕРЕВАГИ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВСТУПУ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ	
Єгорова І.І., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	140
СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ	
Коваленко С.Ю., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	141
ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ	
Конюшин Д.С., ВУ-14-1. Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.	142
АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ДО УМОВ СПІВПРАЦІ З СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ	
Литвиненко І.І., гр. ВВ-14-2. Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.	144
НАСЛІДКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ	
Любавіна Д.П., ВУ-14-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	145
ПЕРЕВАГИ УЧАСТІ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ	
Мазур Ю.М., гр. ВВ-14-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	146
УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
Макеєва В.Г., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	147
ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У КОНТЕКСТІ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ	
Натха А.О., гр. ВВ-13-2. Науковий керівник: к.е.н., доц. Попруга В.І.	149
СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ІЗ СОТ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	
Новосолова А.С., гр. ВУ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	150
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ	
Пахалюк Т.О., гр. ВВ-13-2. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	152
НАСЛІДКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ	
Перетятко А. І., група ВВ-15-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	153
СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ	
Пісковець Л.А., гр. ВВ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Стебляк І.О.	155
ВСТУП УКРАЇНИ ДО СОТ ТА ЙОГО НАСЛІДКИ ДЛЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ	
Подакова В.Е., гр. ВВ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	156
ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В СВІТОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ	
Пукас К.С., група ВВ-15-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	157
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СОТ	
Свищ Р.О. гр. ВВ-12-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	159
УКРАЇНА ТА СВІТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ	
Синельникова О.Ю., гр. ВВ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.	160
НАСЛІДКИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ	
Ситнік А.І., гр. ВВ-14-2. Науковий керівник: д.е.н., проф.. Сардак С.Е.	162
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ	
Сінченко Ю.В., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	163
ОЦІНКА ПОЗИТИВНИХ ТА НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СОТ	
Смотров В.В., гр. ВВ-14-2. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	164
ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ ТА ПОЗИТИВНІ НАСЛІДКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ	
Ткачук І.М., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	165
ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ	
Хамітова Є.В., група ВВ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	166
ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СОТ	
Хелашвілі К.Г., гр. ВУ-15-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	168
ПОЗИТИВНІ НАСЛІДКИ ТА ПЕРЕВАГИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ	
Хорешко В.В., гр. ВВ-12-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	169

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО СОТ	
Чубич О.А., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	171
НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З СОТ	
Щербина Н.Ю., гр. ВВ-14-2. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	171
СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ІЗ СОТ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	
Яцун А.С., ВУ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.	173
ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ	
СЕКЦІЯ 6. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
Арабський О.О. гр. ВЕ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	175
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ ЯК ГОЛОВНОЇ РУШІЙНОЇ СИЛИ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОГРЕСУ В УКРАЇНІ	
Байдужа М.А., ВУ-14-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	176
ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ	
Брикiна М.В., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	177
ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПІДВИЩЕННЯ	
Грiшина Ю.С., гр. ВВ-14-1. Наукові керівники: д.е.н., проф. Сардак С.Е., Тимошенко О.О. ..	179
СТАН ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
Дон С.Г., гр. 3-103. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	180
ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ И КУЛЬТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ ОБЛАСТИ	
Жованик О.В., група ВУ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Попруга В.І.	181
ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИВАННЯ У ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В УКРАЇНІ	
Іванківа В. І., група ВУ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	182
СПОСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ ЕКОНОМІЧНИМ ЗРОСТАННЯМ І ЛЮДСЬКИМ РОЗВИТКОМ	
Калиновський Б., гр. ВВ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	184
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА В СВІТІ	
Калугіна Ю.С., гр. ВУ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.	185
ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ КРАЇН СВІТУ	
Красноштан Ж.А., ВУ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	186
ВПЛИВ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ НА ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ	
Крiпак Т.О., група ВУ-15с-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сiмахова А.О.	188
НЕОБХІДНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ З МЕТОЮ ДОТРИМАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТИВ ЯКОСТІ ЖИТТЯ	
Кузнецова Ю., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	189
ПРОБЛЕМИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
Курченко О.К., група ВВ-15-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	191
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В ЯПОНІЇ	
Лазарцева Т.А., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	192
РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ	
Лузанова В.О., гр. ВВ-15-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	193
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
Мамченко О.В., гр. ВВ-14-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.	194
ОЦІНКА ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
Мормуль А.В., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	195
ІНВЕСТИВАННЯ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ТА ЙОГО ЕФЕКТИВНІСТЬ	
Нарро Тума М., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	197
ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
Наумчик С.О., ВУ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.	198
ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В РЕГІОНАХ	
Оленiна К.А., гр. ВУ-15-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.	199
СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
Піддубний О.О., гр. ВВ-12-1. Наукові керівники: к.е.н., доц. Більська О.В., Тимошенко О.О....	201
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ	
Привалова Ю., гр. ВУ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сiмахова А.О.	202

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРШЕННЯ	
Прозор А.Є., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	203
РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
Рябовол Ю.С., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.	205
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ СТИМУЛИРОВАНИЯ ПЕРСОНАЛА В ЗАРУБЕЖНЫХ КОМПАНИЯХ	
Сірокваша К.В., гр. ВЕ-13-2. Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.	206
ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІКИ КИТАЮ	
Суханова Д.Ю., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.	207
ОСВІТА ЯК ОСНОВА ПОБУДОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Сухінська І.О., гр. ВУ-15с. Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.	208
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК СЕГМЕНТ ІНВЕСТИВАННЯ В ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК	
Ульянченко К.А., гр. ВУ-15-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.	210
АНАЛІТИЧНИЙ ПРОГНОЗ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
Федоров Г.А., гр. ВВ-14-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.	211
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА В СВІТІ	
Чубич О.А., гр. ВУ-15с-1. Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.	212
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ	
Шевченко В., гр. ВУ-13-1. Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.	214
ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ	
Шмиговська О.Г., гр. ВУ-12-1. Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.	214
ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ	

ВСТУП

Починаючи з середини ХХ ст. глобалізація стає масштабним і всеохоплюючим процесом трансформації умов і факторів людської діяльності у науково-технологічній, виробничій, торговельній, фінансово-інвестиційній і соціальній сферах. Суттєві зміни відбуваються не тільки у світогосподарській практиці, а й в економічній теорії і стосуються її фундаментальних парадигмальних засад. Це вимагає визначення шляхів адаптації національної економіки до сучасних викликів глобалізації.

Розгортання глобальних імперативів на початку ХХІ ст. детермінує вибір оптимальних шляхів стабілізації національних економічних систем і формування сприятливого інвестиційного клімату для активізації на національних теренах міжнародних бізнес-структур. Характерною особливістю цих внутрішніх соціально-економічних трансформацій є їх протікання в умовах поглиблення взаємодії національної економіки зі світовим господарством. Це зумовлено інтенсифікацією динаміки процесів інтернаціоналізації, транснаціоналізації та глобалізації. Саме вони загострюють міжнародну конкуренцію і формують усе зростаючі вимоги до товарів і послуг, що експортуються.

Адаптація національної економіки України до закономірностей світового економічного розвитку в контексті ресурсозабезпеченості та ресурсовикористання обумовлює необхідність вибору форм оптимальної взаємодії економіки України зі світовим господарством у різнобічному спектрі соціально-економічного виміру. Проте існує ряд причин об'єктивного та суб'єктивного характеру, які стають на заваді чи то прямо перешкоджають економічному просуванню нашої країни в інтеграційних процесах. Беззаперечно, подолання цих деструкцій залежить від органів державної влади. Але значних зусиль мають докласти й освітні інституції в аспекті надання відповідних знань з порушеної проблеми студентам за різними напрямками підготовки і докладення зусиль в контексті порозуміння суспільством значущості просування країни в цивілізаційному напрямку для зміни на краще рівня життя населення в цілому.

Проведення щорічної науково-практичної студентської конференції «Шляхи адаптації національної економіки до сучасних викликів глобалізації» у 2016 р. кафедрою економіки та управління національним господарством факультету міжнародної економіки Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара ставить за мету спрямування наукових зусиль студентів у напрямку соціально-економічних реформ, що проводяться урядом України, та узагальнення творчих пошуків і досліджень молоді, що здійснюються під час підготовки рефератів за дисциплінами нормативного і факультативного циклу, курсових та дипломних робіт.

СЕКЦІЯ 1. ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Balash O., VE-13-1

Scientific adviser: prof. Timoshenko L.M.

TRANSFORMATIONAL PROBLEMS OF THE GLOBAL MONETARY AND FINANCIAL SYSTEM

The global financial and economic crisis of the early twenty-first century has challenged existing currency system. It revealed her inability to ensure the relative stability of monetary relations in the world and prevent the emergence of new economic and financial imbalances.

The relevance of this work lies in the fact that the existing world monetary and financial system can no longer serve the interests of the one country or group of countries. It has begun to restrain the sustainable development of the world economy, without answering to her modern condition, which has changed dramatically over the last 20 years. It is therefore a challenge in the need to reform modern monetary and financial system and transform its main principles and mechanisms of action.

The functioning of the Jamaican currency system is inconsistent. The expectations associated with the introduction of floating exchange rates has justified itself only partially. The one of the reasons is the variety of possible option actions of the participating countries, available to them under this system. Another reason is saving the US dollar's leading position in the Jamaican currency system [1]. The dollar fluctuation has become the cause of many currency crises.

Changes of the global monetary system will be caused by changes in the locations of global financial centers. Stock performance of such international financial centers as the US and Europe show a declining trend in the share of world trade in about 1.5%. In contrast, Asian countries are rapidly building up their capacities and capitalization. China shows an increasing share in the global market of more than 5%, Hong Kong – 2.4%, India and Brazil – 2% and 1,8% correspondingly.

Shanghai, San Paulo, Johannesburg and Bombay have a potential to create a new international financial center [2]. A striking example – in the last decade the added value accounted for 59,4% of the GDP of Shanghai, and the added value of the private sector was 47% of GDP [4]. The restructuring provides a strong support for the efforts of Shanghai to construct an international financial centre.

Key indicators of the monetary instruments functioning indicate that, despite all the attempts of the IMF transition to polycurrency system changing a quota in special drawing rights, the dollar still holds the largest share in the currency basket. The US dollar is the dominant currency as in the advanced economies, accounting for the proportion of 61 to 65% in the last 10 years, and in countries that are developing – 57-61%. At the present time America became the largest debtor of the world, and its metric is the ratio of sovereign debt to GDP in 2013 amounted to 112%, which is significantly higher than industrialized economies (nies) of Asia, China (20%), India (67%) and Russia (12%) [2].

Another crucial trend regarding the direction for the future transformation of the monetary and financial system is to increase the interest of countries in the purchase of gold as an additional financial instrument that is an indicator of increased interest to search for more stable reserve funds. Global gold reserves, according to the international financial statistics of the IMF, are steadily increasing: comparing 856 million ounces in 2008, and after the global financial crisis – to 922 million ounces in 2015. It's about 9% increase in gold reserves worldwide [1].

Taking into account the impact of the international financial organizations, it is clear that their authority is relative to the location of the global forces, there is less each year. This is due to the relatively small funds available that are not able to affect significantly the economic crisis even of a single country.

Considering the dynamics of the gross world product growth, we observe the increase in the share of developing countries, and their total disregard for the interests of international organizations that represent the hegemony of the developed countries [3]. Accordingly, there is a growing interest among all regions of the world in relation to the formation of own funds of banks and organizations, which inevitably deepens the process of regionalization of capital.

Searching for new tools of the global monetary system develops in the direction of the regional currencies, creating a unified global reserve currency or the improvement of existing SDR of the IMF. Gold could become a universal international reserve asset, because the country's leaders will be limited in conducting "currency wars" and producing international unsecured issue of money it may be an inflation benchmark and nominal anchor for exchange rates [4].

Therefore, the current model of floating exchange rates should be changed, and gold could find monetary options, turning freely on the international currency market as an alternative monetary asset along with the major world currencies – US dollar, Euro, pound sterling and yuan.

References

1. Overview Xinhua-Dow Jones International Financial centers Development Index. S&P Dow Jones Indices [Electronic resource]. – Across mode: https://www.djindexes.com/mdsidx/downloads/meth_info/Xinhua_Overview.pdf – Title from the screen
2. Warnock F. E., Cleaver C. Financial Centers and Geography of Capital Flows [Text] / F. E. Warnock, C. Cleaver // International Finance, 2008, № 1. – p. 27–59.
3. IMF Annual Report. Official site of International Monetary Fund [Electronic resource]. – Across mode: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/ar/>.– Title from the screen
4. Official Reserve Assets and Other Foreign Currency Assets [Electronic resource]. – Across mode: <https://www.imf.org/external/np/sta/data/eng/curcri.htm>. – Title from the screen

Акопян К.В., гр. ВЕ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА

Людство постійно розвивається та вдосконалюється. Разом із тим починають виникати нові проблеми, які несуть за собою згубні наслідки не лише тільки для держав, а й для усього світу в цілому. Вже з середини ХХ ст. цьому питанню почали приділяти усе більше уваги і в умовах глобалізації та міжнародної інтеграції прийшло усвідомлення того, що екологічні, політичні та інші проблеми, що виникають в одному регіоні, мають негативний вплив на всю планету.

Для об'єднання різноманітних підходів до вирішення глобальних проблем і осмислення отриманих результатів, виникла необхідність у новій науці. Так поступово сформулювалася особлива область знання – теорія глобальних проблем або глобалістика. Основний ресурсний фактаж цієї науки – вичерпність природних ресурсів та небезпека самознищення людства – лягли в основу глобального моделювання. Особлива роль в розробці та застосуванню глобального моделювання належить Римському клубу – організації західних вчених, бізнесменів, політиків та громадських діячів, що розробляють міри по запобіганню існуючих загроз [1].

Актуальність цього питання призвела до масового її вивчення. Заслужують на увагу роботи таких вчених, як В. Леонтьєва, Д. Медоуза, М. Месаровича, Е. Пестеля, Я. Тінбергена у яких втілений інтегрований еколого-економічний підхід до категорій добробуту, ефективності суспільного виробництва, продуктивності суспільної праці та інших соціально-економічних явищ та процесів. У рамках глобального мислення сформулювалися наступні засади: підвищення ролі та відповідальності всіх суб'єктів господарювання і політичного життя перед усім світом; формулювання та реалізація на національному та світовому рівнях загальних стандартів природокористування; координація зусиль по досягненню строго визначених цілей на планетарному рівні. Дотримуючись всього вищезазначеного, можна перейти на якісно новий образ життя, який не матиме такі шкідливі наслідки для планети, діяльність кожної окремої людини буде враховувати не лише тільки власні інтереси, прийде усвідомлення про те, що необхідне більш раціональне використання усіх природних ресурсів.

В умовах інтернаціоналізації виробництва економічний та соціальний прогрес здебільшого залежать від успішного вирішення глобальних проблем, виникнення яких – очевидний прояв глобалізації світового господарства, що йде від протиріч, які виникають між людством та природою, а на межі ХХІ ст. вони отримали життєво важливе значення для долі цивілізації.

Важко назвати таку глобальну проблему, яка б так чи інакше не була пов'язана з економікою. Деякі з них виникли безпосередньо в галузі економіки (проблема енергопостачання, мінеральних ресурсів та продовольства), інші не можуть бути розглянуті з економічного аспекту (демографічна проблема, проблема збереження навколишнього середовища), третя група питань хоча й виникла поза економікою, але має суттєвий вплив на її розвиток (проблема попередження ядерної війни тощо).

Проаналізувавши з економічного боку такі глобальні проблеми, як бідність, голод та продовольча забезпеченість; демографічні; паливно-енергетичні, можна зробити наступні

висновки. По-перше, проблема голоду найтіснішим чином взаємопов'язана з відсталістю країн третього світу. Більшість цих країн не відповідають рівню науково – технічного розвитку світу кінця XX ст. – початку XXI ст. По-друге, відсталість у НТП стає причиною екологічної кризи. Ерозія ґрунту, опустелювання призводять до неврожаю, наслідком якого стає проблема голоду та гальмування розвитку економіки. По-третьє, значний вплив на масштаби голоду в сучасному світі пов'язане з неконтрольованим зростанням населення в країнах, що розвиваються. По-четверте, країни, що розвиваються, займають вкрай невігідні позиції в рамках міжнародних економічних відносин, тобто вони впадають у боргову яму і, змушені розплачуватися з кредиторами, стають лише сировинною базою для індустріально розвинених, що призводить до зростання величезної прірви між ними [2].

Пріоритетні глобальні цілі людства сьогодні – це: зменшення вірогідності або повне виключення воєнних конфліктів, попередження насильства в міжнародних відносинах; розвиток та запровадження ресурсо – та енергозберігаючих технологій, перехід на нетрадиційні джерела енергії та запровадження екологічно чистих технологій; підвищення рівня життя, створення світової системи продовольчого забезпечення тощо.

Питання глобальних проблем стоїть дуже гостро, багато міжнародних організацій та спільнот діють у напрямку вирішення цих проблем. Найбільшу роль грає діяльність ООН, були введені такі поняття, як «сталій розвиток», «Цілі Розвитку Тисячоліття» та здійснювалося ряд заходів, задля їх досягнення.

Глобальні проблеми охоплюють все більші масштаби, виникає загроза, що вже наприкінці XXI століття людство опиниться перед фактом нестачі ресурсів для повноцінної життєдіяльності або скоротиться його кількість через існуючі невиліковні хвороби тощо. За оцінками ЮНЕСКО, щоб людство вписалося у природні цикли біосфери, необхідно, щоб воно скоротилося в 10 разів (або скоротити споживання ресурсів в 10 р.). Вважається, що лише 1/10 частина ресурсів, які використовуються, відновлювальні, отже, лише 800 млн людей можуть жити у звичайному режимі біосфери [3].

Крім того, слід зазначити, що усі глобальні проблеми пов'язані між собою, одна є наслідком іншої. Так, демографічний вибух у країнах, що розвиваються, призвів до голоду у цих країнах. Бідність, в свою чергу, призвела до масової міграції населення у розвинені країни, тобто витік мізків зупиняє розвиток цих держав. Низький рівень життя, негігієнічні умови призводять до виникнення різних вірусів та хвороби, які, найчастіше, невиліковні або мають шкідливі наслідки для організму людини. Отже, разом із цим виникає потреба у фінансуванні медичної галузі для винаходу ліків та вилікування хворих.

Таким чином, щоб дії на вирішення глобальних проблем були ефективними та враховували інтереси не лише розвинених країн, необхідно розгорнути взаємовигідну, широку міжнародну співпрацю. Але створення загального стратегічного механізму, який охоплював би економічний, політичний, екологічний, соціальний аспект не є достатнім. Людству слід переглянути власні погляди на життя, лише глибокі духовні та моральні зміни всередині окремого індивіда, зміщення акцентів з засобів життя на цілі життя, освідомлення всієї катастрофічності ситуації зможуть врятувати світ.

Список використаних джерел:

1. Иванов, Глобализация и бедность [Текст]: / Н. Иванов, Н. Гоффе, Г. Манусова. – 2010. – №9 – 29-43 с.
2. Українські підручники онлайн [Електроний ресурс].- Режим доступу: - http://pidruchniki.com/15310511/politekonomiya/vzaimosvyazannost_predposylki_resheniya_globalnyh_problem. – Взаимосвязанность и предпосылки решения глобальных проблем.
3. CIA, The world factbook [Text] : / The Central Intelligence Agency (CIA). – Potomac Books, 2011. – 748 p.

Аксьонова А.О., гр. ВУ-15-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ЯК ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Однією з найдавніших глобальних проблем людства є проблема продовольчого розвитку. На нинішньому етапі соціально-економічного розвитку спостерігається нерівномірність у виробництві та споживанні продуктів харчування. В країнах з недостатнім розвитком сільськогосподарського виробництва, як правило, виникають проблеми з продовольством. Це,

в першу чергу, стосується країн, що розвиваються. Як показує процес економічного розвитку цих країн, подолати продовольчу проблему самотужки їм не вдається. Від недоїдання сьогодні страждає майже п'ята частина населення планети. Саме тому розгляд даного питання, розробка шляхів вирішення є дуже актуальними, особливо для жителів України – держави, де продовольча незабезпеченість край негативно впливає на життєвий рівень громадян.

Метою даної роботи є розгляд причин продовольчої проблеми, пошуки альтернативних шляхів їх вирішення. Вперше на актуальність проблеми співвідношення росту населення і продовольства вказав англійський економіст і публіцист Томас Мальтус. В 40-х роках минулого століття вивченням проблеми продовольчого розвитку займався відомий український демограф Борис Урланіс. Зараз дослідженням продовольчої проблеми займаються різні спеціалізовані організації та установи ООН. Однією з таких організацій є ФАО (Організація з продовольства і сільського господарства).

Виділяють чотири групи чинників, які впливають на глобальну продовольчу проблему:

- природні умови й розміщення населення (загальна площа та структура сільськогосподарських угідь, сільськогосподарський потенціал, клімат, співвідношення між кількістю населення і масою продовольства тощо);
- світовий транспорт і зв'язок, котрі забезпечують широкий вихід продуктів харчування на зовнішній ринок;
- політична ситуація в світі (позиції політичних сил, наявність міждержавних співтовариств, об'єднань, використання поставок продовольства у політичних цілях);
- світова економіка і торгівля в їхній єдності (продовольство як складова торговельних потоків, роль балансових розрахунків, кліринг);

Протягом усієї історії державності проблема стабільного продовольчого забезпечення населення була однією з найважливіших, оскільки від неї залежить національна безпека. Визначити єдину для всієї планети норму харчування важко, позаяк зони та регіони Землі об'єктивно розрізняються за витратами енергії, яка необхідна для підтримки життя людини. Нормальному, збалансованому харчуванню відповідає диференційований за віком, видом діяльності людей і кліматичними умовами місця проживання раціон, який забезпечує організм необхідною кількістю енергії. За оцінками Продовольчої й сільськогосподарської організації ООН (ФАО) і Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), середня норма харчування для однієї людини має становити 2300–2400 ккал на добу. Чітко виражене недоїдання настає тоді, коли цей показник падає нижче 1800 ккал, а очевидний голод – коли він проходить критичну позначку 1000 ккал на добу.

У другій половині ХХ в. збільшення чисельності населення в країнах що розвиваються в середньому щорічно склало 2,5%, а в Африці навіть на 3% (тоді як у промислово розвинутих країнах на 0,8%), знову поставило на порядок денний питання про принципову можливість забезпечення людства продуктами харчування. Тому відновився інтерес до обговорення ідей Мальтуса, майже забутих у 30-х рр. [1]

Незважаючи на суттєвий прогрес, досягнутий людством в області підвищенні добробуту, бідність і в ХХІ столітті залишається глобальною проблемою. Із понад 6 мільярдів людей, які населяють планету, 2,8 млрд (47%) живуть менше, ніж на 2 долари в день, а більше 1,2 млрд (20%) – менше, ніж на 1 долар у день [2]. Саме цим визначається низька купівельна спроможність населення, а, відповідно, і проблема голоду. Вирішення проблеми голоду залишається одним з ключових викликів ХХІ століття. Особливою ця проблема є для країн Південної Африки та країн, що розвиваються. У 2008-2011 роках в результаті глобальної економічної кризи число голодуючих різко виросло. Згідно даних ФАО кількість голодуючих у світі складає 924 млн осіб, майже півмільярда чоловік хронічно недоїдають, з них третина – діти [3]. З голоду щорічно помирає близько 10 млн. осіб.

Питання продовольчої забезпеченості є досить актуальним для України. Це зумовлюється станом розвитку вітчизняного агропромислового комплексу. Ситуацію загострюють періодичне «ручне» втручання держави у функціонування аграрного сектору та недореформованість земельного ринку. Глибока криза аграрного сектору й усього АПК погіршила продовольче забезпечення України, скоротився і якісно знизився раціон харчування основної маси населення. Якщо ретельно проаналізувати всі чинники, які впливають на гальмування продовольчого розвитку, то стає зрозуміло, що єдиний спосіб підвищити продовольчу безпеку – створювати власне виробництво. Проте населення України не має стимулів займатися сільським господарством. Цілі галузі сьогодні є нерентабельними. Таким чином, на порядок денний потрібно виносити новий стратегічний курс реформування аграрного сектору економіки України. Стратегія економічного розвитку АПК повинна забезпечити планомірний відтворювальний процес, збереження і захист довкілля, ресурсного

потенціалу, життєдіяльності людей. Велику роль в реформуванні АПК повинно відігравати оптимальне поєднання державних і ринкових регуляторів. Успішне втілення нової аграрної політики дозволить вирішувати комплекс завдань, поставлених перед АПК щодо створення для трудівників села належних умов життя і праці, підвищення рівня забезпечення населення основними продуктами харчування високої якості. Виконання всього наміченого комплексу завдань сприятиме вирішенню проблем досягнення продовольчої безпеки нашої держави.

Таким чином ми бачимо, що продовольча проблема належить до категорії глобальних і для її розв'язання недостатньо зусиль окремої держави, а потрібно добре налагоджене співробітництво всіх країн, незалежно від їх суспільного ладу. За останні 50 років у виробництві продовольства досягнуто істотного прогресу – чисельність людей, що недоїдають і голодують, скоротилася майже в два рази. У той же час за даними ФАО загальна кількість голодуючих на землі складає 500-550 млн осіб, а тих, хто недоїдає, – 1-1,3 млрд. Головною ареною голоду і недоїдання в сучасному світі є країни, що розвиваються, де проживає майже 4/5 населення світу, виробляють приблизно 1/3 всього продовольства, а споживають трохи більше третини його загальносвітового споживання. При оцінці скрутної продовольчої ситуації в цих країнах необхідно враховувати незавершеність аграрних реформ, бідність широких мас селянства, відсталість системи землеробства, нераціональне використання земельних і водних ресурсів. Актуальною продовольча проблема є і для країн з перехідною економікою, в тому числі України. Можливості розв'язання продовольчої проблеми безпосередньо пов'язані з вирішенням питань агропромислової сфери економіки. Стратегічною метою реформування агропромислового комплексу України традиційно є підвищення життєвого рівня населення на основі збільшення обсягів виробництва продуктів харчування і продуктивності праці, розвитку науково-технічного прогресу. Таким чином, створення підвалин світової продовольчої безпеки – це системне завдання, вирішення якого починається з глобального, світового рівня і має доходити до кожної окремої людини.

Список використаної літератури:

1. Ліпец Ю.Г., Пуляркин В.А., Шліхтер С.Б. Географія світового господарства: Навч. посібник для студентів. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999, с.120
2. Sanjay S.J., Pogge T.W., How nottocountthepoor, „Colombia University Technical Paper”, wersja 6.2, 29 жовтня 2005р.. Modeofacces:www.columbia.edu/~sr793/count.pdf
3. ФАО. Статистичні дані (FAOSTAT). – Modeofacces:http://faostat.fao.org/default.aspx

Анісімова Ю.І., гр. ВВ-14-2

Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

ЗАГАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Перед сучасним людством встала низка проблем, які завдяки масштабності й важливості для життєдіяльності людей дістали назву глобальних. Це питання запобігання ядерної війни, охорони навколишнього середовища, освоєння космічного простору, тощо.

Глобальні проблеми мають общепланетарний характер, оскільки зачіпають життєво важливі питання всіх країн і народів та є актуальними нинішнього часу. У цьому за низкою позицій, вони настільки загострені, перебувають у такому критичному фінансовому стані, що будь-яке зволікання розв'язання загрожує неминучої загибеллю цивілізації чи деградацією умов життя людей. Слід враховувати, що глобальні проблеми для свого рішення вимагають величезних зусиль всіх демократичних держав, об'єднання воедино прогресивних зусиль і народів, тісної взаємодії політичних, економічних пріоритетів і науково-технічних можливостей.

Характерною рисою глобальних протиріч є і те, що й джерела в основному позитивні, тобто, пов'язані зі зростанням виробництва та добробуту людей. Для характеристики глобальних проблем можна використовувати класифікацію, прийняту міжнародними організаціями.

1. Проблеми, пов'язані з основними соціально-економічними і стають політичними завданнями людства: запобігання світової війни; демілітаризація Космосу; запобігання гонки над озброєннями й роззброєння; створення сприятливих умов світового соціального прогресу, подолання відставання у розвитку слаборозвинених країн.

2. Проблеми, пов'язані з соціально-економічними процесами й навколишнім середовищем: рішення сировинної, енергетичній й продовольчої проблем; мирне освоєння Космосу і багатств Світового океану; усунення дефіциту демократії та боротьби з репресіями.

На першому плані перед людством висуюються такі спільні проблеми, як збереження світу землі, запобігання війн – хімічних, бактеріологічних, і особливо термоядерних, припинення гонки озброєнь, розширення конверсії, запобігання локальних і глобальних збройних конфліктів.

Велику небезпеку обману людства представляє катастрофічно що стан довкілля, назріла потреба спільного мирного освоєння космосу, запасів Світового океану. Великі проблеми є і на ринку праці: проблема зайнятості, зростання масового безробіття хвилюють багато країн. Сукупність перелічених проблем стосується сфер діяльності людства, вимагає комплексного підходу й усебічного вивчення. Світова спільнота спроможне розв'язати глобальні проблеми, лише об'єднавши зусилля. Звідси виникла потреба глобальної перебудови системи відносин – як політичних, так і економічних. Світ рухається шляхом інтеграції: від торгівлі, і економічних перетинів поміж окремими країнами до єдиного всесвітнього економічного комплексу.

Однією з найголовніших умов нормального ефективного функціонування світової економіки, створення єдиного ринкового простору є, передусім, повну свободу торгівлі між країнами, численних більшості економічних труднощів. Глобальні проблеми цивілізації неможливо вирішити силами окремої держави. Формування нового світопорядку висуває перед світовим співтовариством завдання – створити єдиний механізм регулювання на глобальному рівні, що відповідає потребам людини. Слід визначити міжнародні норми та обов'язки всіх країн. Це створює об'єктивні передумови для істотної активізації діяльності різних міжнародних організацій форумів. Другий напрямок зусиль країн світу – надання міжнародному економічному співробітництву загального характеру. Треба чітко розмежувати структуру і сферу діяльності таких фінансових інструментів, як МБРР і МВФ.

Однією з пріоритетних напрямів діяльності ООН є питання формування довгострокової багатокомпонентної концепції залучення сил ООН із підтримки миру Землі, ліквідації військових осередків, національних конфліктів. Масштабність і гострота сучасних глобальних проблем вимагають складання зусиль, конструктивних і рішучих дій урядів, політичних партій, громадських рухів всіх країн світу. Всі існуючі світові проблеми економічно взаємопов'язані. Так вирішити екологічні проблеми вимагає рішення економічних питань, що частково віддзеркалюється в продовольчій проблемі, продовольча проблема своєю чергою несе соціальну напруженість у географічних зонах. Звичайно, й рішення даних проблем потрібно вирішувати спільно й у комплексі.

Література:

1. Алчинов В.М. Політичні проблеми міжнародних економічних відносин : навчальних посібників для вузів / М. : Схід – Захід, 2009. –192 с.
2. Базилев Н.І. Економічна теорія : підручник для вузів / М. І. Базилев, М.А. Базилева. – М. : Просвітництво, 2008. – 704 с.
3. Биншток Ф.И. Проблеми соціальної справедливості у дзеркалі сучасної економічної теорії : підручник для вузів / Биншток Ф.И., Єрмакова Л.И., Коновалов М.М. – М. : Едиториал УРСС, 2008. –192с.

Білоусова Д.В., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

СУЧАСНІ ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ ТА МІЖНАРОДНІЙ БЕЗПЕЦІ

Дослідження міжнародних конфліктів є важливою теоретичною основою розробки концепцій національної та міжнародної безпеки, поняття яких потрібно чітко розрізняти та розуміти. Національною безпекою у міжнародному середовищі можна вважати стан відсутності прямої чи прихованої загрози для існування та розвитку держав чи їх громадян або здатність останніх ефективно їй протистояти. На думку польського вченого П. Міхальського, стратегія держави у сфері безпеки полягає у "поєднанні дії політичних, організаційних і функціональних чинників, що забезпечують умови для виконання державою її принципових зовнішніх та внутрішніх функцій [1].

Найважливішою загрозою для існування держави традиційно вважали воєнну, тобто її безпека полягала у запобіганні збройного конфлікту чи збройній протидії агресору. Джерелом воєнної загрози існуванню та діям держави завжди вважали можливість застосування проти неї збройної сили з боку інших держав. Однак розмах діяльності міжнародних терористичних угруповань і найрізноманітніших повстанських і антидержавних рухів у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. досить виразно продемонстрував їх здатність серйозно дестабілізувати

ситуацію в будь-якій країні світу і призвести до громадянської війни чи навіть міжнародного збройного конфлікту. Все це змушує військових теоретиків суттєво переглядати джерела воєнної загрози, адаптуючи концепції національної безпеки держав світу до нових реалій. Зокрема, визначаючи поняття джерел воєнної загрози, Г. Костенко стверджує, що це "конституційні та нелегальні структури, зорієнтовані тільки на власні інтереси, які мають намір зміцнюватись шляхом збройної боротьби» [2].

Водночас сучасні держави світу щораз частіше стикаються з загрозами, пов'язаними зі сферою т. зв. м'якої безпеки. Йдеться про комплекс загроз, пов'язаних з функціонуванням економіки, культурного та інформаційного простору держави, станом природного середовища. У сфері національної безпеки держава намагається реалізувати такі найважливіші цілі: самозбереження, тобто самостійне існування держави і народу; територіальна інтегральність; політична незалежність і свобода дій у міжнародному середовищі; якість життя, тобто самостійний вибір політичного, економічного, соціального устрою, як і забезпечення майбутнього на традиціях, культурі та інших національних цінностях.

Поняття міжнародної безпеки не тотожне поняттю національної безпеки як простої суми національних безпек держав світу. Тобто міжнародну безпеку не можна уявити як ситуацію, при якій досягнення стану гарантованої безпеки окремими державами світу автоматично призводить до стану всезагального миру і стабільності. Міжнародною безпекою можна вважати стан відсутності прямої чи прихованої загрози виникнення конфліктів або здатність провідних держав світу чи колективних міжнародних інституцій (міжнародних організацій) ефективно їм протистояти. Вона є результатом складної взаємодії багатьох держав, влада кожної з яких прагне, насамперед, реалізувати власну безпеку. У кінцевому підсумку в міжнародних відносинах встановлюється певна система безпеки, до якої кожна держава змушена адаптуватись [3].

На сьогоднішній день неможливо говорити ані про національну, ані про міжнародну безпеку. Протягом останніх двох років як на території нашої країни, так і інших держав світу поширилися терористичні акти; військові дії на території України забрали велику кількість життів; також посилюються військові дії і на території інших держав. В цей же час світова спільнота майже не реагує на порушення міжнародних Меморандумів та домовленостей. Звісно все це погіршує і економічні, і політичні, і культурні чинники країн, котрі потерпають від агресії. Замість вирішення проблем безпеки країн та інших глобальних проблем, світові керівники продовжують думати лише про власні інтереси, маючи вигоду від всього, що відбувається.

Отже, на даний момент не економічна проблема лідирує у нашій країні, а саме проблема національної безпеки. Вирішити її може тільки правильний лідер, якого без сумніву підтримає суспільство. Щоб зберегти «мир у всьому світі» світові лідери мають прикладати зусилля щодо безпеки своїх країн, врегульовувати існуючі конфлікти, дотримуватися законів, договорів, меморандумів, адже дуже неприємно стояти на порозі повномасштабної війни, наслідки якої точно будуть неминучими для всіх сфер суспільного життя.

Список використаних джерел:

1. Michalski P. Strategia kierowania paristwem // Zarzadzanie i edukacja. – 1998. – №3. – S. 29.
2. Костенко Г. Предмет і зміст теорії воєнної безпеки // Військо України. – 1995. – № 1–2. – С. 7.
3. Мальський М. З., Мацяк М. М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. – 3-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 461 с.

Веремейчик Я.С. гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

ГЛОБАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Політичні, економічні і соціальні проблеми, які стосуються інтересів усіх країн і народів, усього людства, називають глобальними. Глобальні проблеми виникли на рубежі XIX і XX ст., коли в результаті колоніальних завоювань усі заселені території світу були поділені між провідними країнами і втягнуті у світове господарство.

За останні два десятиріччя найбільших успіхів людство досягло у розв'язанні глобальних економічних проблем – сировинної і енергетичної. Проте у багатьох районах світу ці

проблеми, так само як ще одна економічна проблема – продовольча, є дуже гострими. Метою написання роботи є розгляд глобальних економічних проблем сучасності та основних шляхів їх вирішення.

До економічних проблем відносять переважно енергетичну, сировинну та продовольчу.

1. Сировинна та енергетична проблеми мають багато спільного. Викликані вони, передусім недостатньою кількістю розвіданих запасів корисних копалин і нераціональним їх використанням. Вже доводиться експлуатувати родовища, які знаходяться у гірших гірничо-геологічних умовах, у районах з екстремальними природними умовами (Сибір, Канадська Арктика, пустелі Африки і Австралії), з нижчим вмістом корисних компонентів у рудах. Усе це приводить до подорожчання сировинної та енергії, а значить, і всієї продукції згаданих галузей господарства. Тому основним шляхом вирішення сировинно-енергетичної кризи є перехід до матеріало- і енергозберігаючих технологій, комплексного використання сировини, створення маловідхідного і безвідходного виробництва.

До зменшення використання сировини повинна привести і заміна багатьох видів природних матеріалів на штучні і синтетичні, які можуть створюватися із наперед заданими властивостями. Але більшість цих матеріалів є надзвичайно складними хімічними сполуками, нерідко вони мають токсичні і канцерогенні властивості. Тому в світі існує тенденція до ширшого використання екологічно безпечних матеріалів на основі відновних біологічних ресурсів (деревина, натуральні волокна, шкіра) та найбільш розповсюджених корисних копалин (будівельне каміння, пісок, глина).

Значна економія сировини досягається за рахунок використання вторинних матеріалів – металобрухту, макулатури, пластмас. Запаси їх у багатьох країнах настільки значні, що можуть значною мірою компенсувати дефіцит природних ресурсів. У старопромислових районах Західної і Східної Європи та США обсяги заготівлі вторинних ресурсів навіть перебивають місцеві потреби і частково експортуються в інші країни. Приклади високоефективного використання вторинної сировини показують "малі" високорозвинені країни Західної Європи. Тут використовується 80-90 % щорічного надходження металобрухту, 50-70 % макулатури і багатьох видів пластмас, до 75% побутового сміття спалюється з метою виробництва енергії. [1].

2. Продовольча проблема визначається спроможністю Землі прогодувати нинішнє і майбутні покоління планети. До певної міри це наслідок того, що харчування є фізіологічною потребою людини.

Згідно з даними ФАО (продовольчої і сільськогосподарської організації ООН), нині на планеті голодують понад 500 млн. осіб, а ще 1 млрд. осіб постійно недоїдають. Продовольча криза особливо актуальна для багатьох країн Африки, Азії, Латинської Америки і загрожує поширитися на інші території.

Зонами критичної продовольчої ситуації у світі є територія у центральній Африці (Мавританія, Сенегал, Гамбія, Малі, Нігерія, Чад), де слабо розвинена промисловість, і у Північно-Східній та в південній Африці (за винятком ПАР). Найбільш критичне становище склалося у 20 країнах "зони голоду", що розташована в сухих саванах і напівпустелях. Тут темпи приросту населення у два рази перевищують виробництво продовольства. Середньодобова забезпеченість їжею оцінюється у цих країнах на 80-85 % від рекомендованих ФАО норм (не менше 2400 ккал на добу).[1].

Причиною голоду є не відсутність запасів зерна, а неспроможність країн, що розвиваються, через власні низькі доходи закуповувати на світовому ринку продукти харчування. Особливою проблемою є деградація (погіршення) землі. Це не лише виснаження ґрунтів, їх ерозія, а й забруднення різними хімічними сполуками, що вносяться при удобренні. За даними експертів ООН, площа орних земель лише у країнах "третього світу" на початок ХХІ ст. скоротиться на 17,7 %, а їх потенційна продуктивність – на 28,9 % [1].

Компенсувати втрати можна за рахунок підвищення продуктивності оброблювальних земель, тобто збільшення збору врожаїв. Спеціалісти вважають, що цього можна досягнути, поєднавши апробовані форми землеробства із сучасними досягненнями біотехнології. Глобальний характер проблем потребує розробки та узгодження міжнародних програм, активних дій різних всесвітніх організацій, створення нового механізму регулювання на світовому рівні.

Список використаної літератури:

1. Ресурси Інтернет <http://www.ukrtur.narod.ru/ekon/svit/global/globalproblem.htm>

Галлаєв М.М., гр. ВВ-15-1
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

Сучасне людство вступило в третє тисячоліття свого розвитку, яке породило нові проблеми й виклики, загостило увагу до традиційних глобальних проблем. Економічний глобалізм, який виник на товарних ринках, внаслідок спочатку збутової, а потім виробничої діяльності ТНК, останніми роками розвивається переважно на фінансово-інвестиційній основі. Цьому сприяло багато факторів, достатньо досліджених як західними, так і вітчизняними економістами. Каталізаторами цих процесів є сучасні інформаційно-комунікаційні системи, що забезпечують миттєвість здійснення операцій у будь-якій точці світу [2].

Глобальні проблеми є об'єктом вивчення багатьох наук (природничих, соціально-гуманітарних, в тому числі й філософських). Кожна з них, окрім філософії, досліджує один або декілька аспектів проблеми [3]. Глобальні проблеми вимагають для свого вирішення кооперації зусиль усіх країн і народів, оскільки вони не знають кордонів, зачіпають усіх, заважають усім нормально жити та діяти. Вони настільки ємкі і складні, що жодне суспільство, країна самостійно вирішити їх не в змозі [1].

Існують спільні характеристики глобальних проблем: вони мають всезагальний, універсальний характер, загально-планетарний зміст і значення, принципово важливі для долі всього людства; безпосередньо стосуються життєвих інтересів усіх верств населення, усіх країн і народів планети, усіх або значної групи держав; їм властивий взаємопов'язаний характер і суттєво впливають на всі сфери суспільного життя; вони відображають поглиблення та ускладнення світогоспо-дарських зв'язків; вони потребують залучення колосальних технологічних, фінансових, трудових, інформаційних ресурсів, невідкладних і рішучих дій на основі колективних і скоординованих зусиль світового співтовариства; вони можуть бути успішно вирішені за умови створення адекватної моделі гармонійного розвитку людської цивілізації [1].

Що стосується викликів та загроз, які найбезпосередніше стосуються України, її національної безпеки, то це:

- на глобальному рівні – посилення енергетичної залежності та ускладнення доступу до світових джерел енергоресурсів; потепління клімату; погіршення стану міжнародної безпеки; нелегальна міграція;
- на регіональному рівні – перетворення України на «буферну зону» (втрата статусу середньої європейської держави з негативними наслідками для суверенітету країни); втрата Україною привабливого міжнародного іміджу та позицій на міжнародній арені, втрата темпів євро- та євроатлантичної інтеграції; посилення інформаційного впливу сусідніх держав, передусім Російської Федерації та ін.;
- на національному рівні – політична криза в країні, що ускладнює реалізацію зовнішньополітичних інтересів України; руйнація суспільних цінностей і поглиблення внутрішньої дезінтеграції українського суспільства.

Знання цих викликів і загроз, вивчення їх причин та природи допоможе виробити реальні механізми та створити передумови для зменшення їх загрозливого впливу на розвиток України, а в перспективі – на повноцінне буття демократичного заможного суспільства і кожного його члена, а відтак і активного учасника міжнародного життя. [4]

Через зміни у глобальній економіці в останню чверть століття реальний валовий світовий продукт, що визначає сукупний обсяг економічної діяльності всіх людей в усіх країнах, більш аніж подвоївся. При цьому якість життя більшої частини населення світу покращилася внаслідок зростання доходів на душу населення, збільшення тривалості життя і підвищення рівня освіти. Частка населення світу з середнім рівнем розвитку людського потенціалу зросла з 55 % в 1975 р. до 66 % в 1997 р., а з низьким – скоротилася за цей період з 20 % до 10 %.

Однак зростання обсягів торгівлі і капіталовкладень на глобальному рівні здійснюється з великою швидкістю, але в основному в інтересах більш динамічних і могутніх країн. Так, розрив в доходах між 1/5 частиною народонаселення, що проживає в найбільш заможних країнах, і 1/5, що проживає в найбідніших країнах, в 1997 р. виражався співвідношенням 74: 1 порівняно з 60:1 в 1990 р. і 30 : 1 в 1960 р. [2]

Головна передумова успішного вирішення глобальних проблем – розгляд їх у взаємопов'язаній цілісності, тісному переплетенні економічних, політичних, соціальних, культурних, технологічних, екологічних, психологічних та інших процесів. Водночас необхідно враховувати, що, незважаючи на міжнародний резонанс, глобальні проблеми сприймаються в

різних країнах світу диференційовано, через призму національних інтересів та індивідуальних поглядів політичних лідерів і спільнот [3].

Список літератури:

1. <http://library.if.ua/> – бібліотека економіста.
2. <http://pidruchniki.com/> – навчальні матеріали онлайн.
3. <http://studopedia.org/> – помічник в написанні студентських робіт.

Єрак А.В., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ПРАЦІ

З проявами процесів глобалізації відбувається перетворення міжнародного ринку праці на центральний елемент світогосподарської системи, який, оптимізує трудове забезпечення світової економіки та визначає її ефективність функціонування. Одночасно глобалізація спричиняє суттєві трансформації на міжнародному ринку праці, висуває нові вимоги до якісних і кількісних ознак його компонентів, роблячи сформовані трудові відносини все менш стабільними та збільшує соціальні ризики. Країни, які адаптуються до змін у глобальній економіці, вирішують проблеми у сфері праці і тим самим, підвищують рівень життя і соціальну стабільності суспільства.

У світі працює понад 3 млрд. осіб, але характер їх зайнятості дуже різний. У 2015 році приблизно 1,65 млрд. чоловік працюють за наймом і регулярно отримують заробітну плату. Ще 1,5 млрд. зайняті у сільському господарстві і на малих сімейних підприємствах або на денних і сезонних роботах. При цьому більше 200 млн, серед яких переважає молодь, є безробітними і активно шукають роботу. Майже 2 млрд. людей працездатного віку (у більшості своїй жінки) не працюють і не шукають роботу [1].

У травні 2015 р. Міжнародна організація праці (МОП) презентувала доповідь «Перспективи зайнятості та соціального захисту в світі в 2015 році: мінливий характер зайнятості» [2]. У доповіді наголошується, що в країнах, де працює 84% всієї світової робочої сили, 3/4 працівників трудяться за тимчасовими або короткостроковим трудовими угодами, в умовах неформальної зайнятості, без будь-якого договору або зайняті неоплачуваною сімейною працею. Отже, у сучасному світі спостерігається відхід від стандартної моделі зайнятості, при якій люди отримують заробітну плату як наймані працівники в рамках трудових правовідносин з роботодавцями, мають стабільні робочі місця і працюють протягом повного робочого дня. Стандартна форма зайнятості в середньому оплачується вище, ніж інші форми праці [2]. Водночас, працівники, зайняті на умовах неповного робочого дня, і тимчасові працівники, як правило, живуть у бідності і соціальній ізоляції. Нові технології і зміни в організації праці та виробництва, як вплив глобалізаційних процесів, є ключовими факторами, що викликають зрушення в сфері трудових відносин і поширення нових форм зайнятості. Однак більшості працівників все важче вписатися у стандартну модель зайнятості.

Спостерігається зростання числа працюючих за наймом, вони складають всього половину загальної чисельності. При цьому показники по регіонах істотно різняться. Так, у розвинених економіках та в країнах Центральної і Південно-Східної Європи за наймом працюють приблизно вісім з десяти працівників, в той час як в Південній Азії і країнах Африки і на південь від Сахари цей показник наближається до двох з десяти. У світі йде зростання зайнятості на умовах неповного робочого дня, особливо серед жінок. У більшості країн, за якими МОП проаналізувала дані, відзначається, що в період з 2010 по 2014 рр. зростання числа робочих місць на умовах неповного робочого дня випереджало зростання числа робочих місць на умовах повного робочого дня. На початок 2015 року у 86 країнах, на частку яких припадає 65% глобальної зайнятості, понад 17% працівників працювали на умовах неповного робочого дня менше 30 годин на тиждень. [2]. Таким чином, у деяких випадках нестандартні форми зайнятості можуть допомогти людям закріпитися на ринку праці. Однак ці нові тенденції також відображають широко поширену нестабільність ринку праці. Відхід від традиційних трудових відносин до більш нестандартним видам зайнятості, найчастіше пов'язаний з ростом нерівності і рівня бідності у багатьох країнах.

Зростання безробіття – одна з найважливіших глобальних проблем на міжнародному ринку праці. За оцінками експертів МОП, до 2019 року кількість безробітних збільшиться на 11 млн. осіб. Для порівняння: в 2014 р. у світі налічувалося 201 млн. безробітних, що на 31 млн. більше, ніж у 2008 році, коли почалася світова економічна криза. Найбільш вразливою категорією в умовах глобальної економічної кризи є молодь. На початок 2015 року у всьому

світі 74,5 млн. молодих людей у віці від 15 до 24 років були безробітними. Рівень молодіжного безробіття особливо високий на Близькому Сході і в Північній Африці, а також в ряді країн Латинської Америки [2].

Таким чином, глобалізаційні процеси мають вплив на тенденції на міжнародному ринку праці. Для того, щоб ці процеси і тенденції були збалансованими і позитивними, необхідно: своєчасне подолання економічних невизначеностей з метою підвищення обсягів інвестицій і збільшення темпів створення робочих місць; стимулювати глобальний попит через активні політичні діяльність; зменшувати невідповідність навичок працівників потребам ринку та постійне навчання трудових ресурсів; вживати масштабні заходи по зайнятості молоді.

Отже, наслідки глобалізаційних процесів викликають глибокі трансформації міжнародного ринку праці, посилюючи його нестабільність і наростаючий дисбаланс. Тому необхідно аналізувати стан міжнародного ринку праці, щоб сформулювати ефективні моделі його функціонування.

Список використаної літератури:

1. Statistics on the Informal Economy: Definitions, Regional Estimates and Challenges (WIEGO Working Paper (Statistics) № 3, 2015) – // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://wiego.org/sites/wiego.org/files/publications/files/](http://wiego.org/sites/wiego.org/files/publications/files/Vanek-Statistics-WIEGO-WP2.pdf)

[Vanek-Statistics-WIEGO-WP2.pdf](http://wiego.org/sites/wiego.org/files/publications/files/Vanek-Statistics-WIEGO-WP2.pdf)

2. World Employment Social Outlook 2015: The changing nature of jobs (Report, 19 May 2015) – // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ilo.org/global/research/global-reports/weso/2015-changing-nature-of-jobs/WCMS_368626/lang--en/index.htm

Зоїдзе К.І., гр. ВЕ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

СТАЛИЙ РОЗВИТОК – ШЛЯХ ВИРІШЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ

На сучасному етапі розвитку цивілізації існує ряд таких питань, без вирішення яких неможливий подальший розвиток суспільства в цілому та світової економіки зокрема. Техногенна цивілізація, індустріальне суспільство, вимагають колосальних природних ресурсів, приводять людину до того, що вже не в силах забезпечити своє існування за рахунок природних ресурсів. Але сучасність ще не досягла того рівня, коли змогла б повністю замінити першу природу. Виникає реальна загроза життєво важливим інтересам майбутніх поколінь. Рішення проблеми лежить у переходу суспільства до принципів екорозвитку і як наслідок цього – до сталого розвитку. Концепція сталого розвитку формувалася в ході поступового дослідження суспільством екологічних, економічних і соціальних проблем, які впливають на стан природного середовища. Це – конструктивна реакція суспільства на спостережувані і активно освітлювані в наукових публікаціях і засобах масової інформації.

Метою цієї роботи є вирішення глобальних проблем країн Центральної та Східної Європи на основі концепції сталого розвитку. Свій внесок в цю концепцію привнесли такі відомі науковці як Вернадський, його вчення про ноосферу є основою виникнення даної концепції, Томас Мальтус, Джон Мілль, Альфред Маршалл та інші. Економічний підхід полягає в оптимальному використанні обмежених ресурсів та застосуванні природо, енерго і матеріалозберігаючих технологій для створення потоку сукупного доходу. З погляду екології сталий розвиток має забезпечити цілісність біологічних і фізичних природних систем, їхню життєздатність, від чого залежить глобальна стабільність усієї біосфери. Соціально-інституціональна складова сталого розвитку орієнтована на людський розвиток, на збереження стабільності суспільних і культурних систем, на зменшення кількості конфліктів у суспільстві. Саме це є актуальністю вивчення досвіду сталого розвитку [1].

Принципи сталого розвитку взаємозалежні і взаємопідтримувані. З представлених нижче принципів, перший – основний, як той, що забезпечує етичну базу для інших. Основними принципами сталого розвитку є: повага і турбота до всіх живих співтовариств; поліпшення якості людського життя; збереження життєздатності і розмаїтості Землі; забезпечення сталого використання відновлюваних ресурсів; мінімізація виснаження невідновлюваних ресурсів; зміна індивідуальних позицій і діяльності.

Отже, можна зробити висновок, що для того, щоб дотримуватися принципів концепції сталого розвитку, реалізувати її, необхідно розпочати з найскладнішого рівня, а саме – індивідуального. Проаналізувавши досягнення сталого розвитку на прикладі країн Центральної та Східної Європи можна зробити наступні висновки: по економічному виміру

перше місце займає Швейцарія з індексом 0,887 за 2013 рік. Варто зробити висновок, що країни ЦСЄ показують успіхи в досягненні поставлених цілей і займають непогані позиції за показниками економічної свободи та конкурентоспроможності.

Країни ЦСЄ мають передумови для досягнення екологічного розвитку. Це обумовлено природними ресурсами: вугілля (Польща, Чехія), нафта і природний газ (Румунія), залізні руди (Румунія, Словаччина). Розвивається металургія, виникли АПК, відбувалася спеціалізація с / г виробництва. За індексом екологічної ефективності лідируючу позицію серед країн ЦСЄ займає Чехія, причому це досить вагомий показник для заявки про досягнення екологічного розвитку. У Чехії практикується ефективна державна політика в галузі екології. Був виявлений низький показник навантаження на навколишнє середовище.

Індекс соціального виміру було спостережено, що лідируючу позицію зайняла Польща. Тому слід на її прикладі з'ясувати які зусилля були зроблені для досягнення такого високого показника. Особливістю Польщі та інших країн ЦСЄ стало створення спеціальних організаційних реформ для того щоб забезпечити соціальний захист постраждалим від ринкових реформ. Була створена інфраструктура ринку, що сприяло боротьбі з масовим безробіттям. Бюро з працевлаштування – виконувало адміністративно – соціальні функції по відношенні до безробітних [2].

Ключовий для сталого розвитку є реалізація інноваційної еколого-економічної політики, зокрема таких її складових як "торгівля квотами на викиди" і "еко-трудова податкова реформа", спрямована одночасно на створення робочих місць та збереження навколишнього середовища. Така фіскально нейтральна податкова реформа, частково переносить базу з праці (фонду заробітної плати) на споживання природних ресурсів та шкідливі викиди і відходи, повинна стати ключовим моментом структурної перебудови і вже почалася в індустріально розвинених країнах ЄС, насамперед у Німеччині, Данії, Швеції та Нідерландах.

Всі країни Центральної та Східної Європи активно беруть участь у зовнішній торгівлі, освоюючи нові ринки збуту своєї продукції. Вони є членами Світової організації торгівлі (СОТ). Країни Східної Європи співпрацюють в рамках регіонального об'єднання СНД, діяльність якого спрямована на узгодження стратегії економічного розвитку країн субрегіону. Ключовими ініціативами є програма інтегрованого управління кордонами; сприяння розвитку малих і середніх підприємств, а також регіональних ринків електроенергії, енергоефективності та відновлюваних джерел енергії; розвиток Південного енергетичного коридору; співпраця щодо запобігання стихійних лих і техногенних аварій.

Майже всі країни субрегіонів пройшли перехідний етап від планової до ринкової економіки. У господарстві країн субрегіонів швидко розвивається не тільки промисловість, але і сфера послуг. На сьогодні, ЄС і країни-члени взяли на себе офіційне зобов'язання впроваджувати принципи сталого розвитку, передбачено, зокрема, шостий Екологічної програмою дій та Стратегією сталого розвитку ЄС.

Щоб вижити сьогодні, не достатньо вводити обмеження щодо використання енергії, податки на неекологічні технології, допомагати країнам третього світу певною кількістю продовольства чи грошима, виснажуючи при цьому ресурси цієї країни, використовуючи її як сировинну базу, а її населення як дешеву робочу силу. Під виживанням мається на увазі продовження суспільного прогресу, існування всіх країн та народів на рівних правах, пріоритет природного та екологічного над науково – технічним прогресом тощо. Виникає реальна загроза життєво важливим інтересам майбутніх поколінь. Рішення проблеми лежить у переходу суспільства до принципів екорозвитку і як наслідок цього – до сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Історія економічних учень: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 1300 с.
2. Світовий центр даних [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://wdc.org.ua/uk/services/country-profiles-visualization>

Комарницька Д.К., гр. ВВ-15-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

СУТНІСТЬ, ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Останні десятиліття ХХ ст. і початок нового ХХІ ст. характеризуються явищем, яке отримало назву глобалізація. Єдиного визначення цього явища немає, але всі науковці відзначають такі його найбільш характерні риси, як планетарний характер, швидке втягування

всіх країн в єдиний світогосподарський взаємозв'язок і прискорену трансформацію всіх сфер суспільного життя (економічного, політичного, соціального, культурного) окремої країни під впливом загальносвітових процесів. Це багатогранне і надскладне явище навряд чи можна достатньо повно визначити одним поняттям, але можна зробити спробу виділити його найбільш суттєві риси.

Глобалізація – це надзвичайно складний і водночас інтенсивний процес інтернаціоналізації всіх сфер життя суспільства, який охоплює всі без винятку країни і все більше стає домінуючим фактором впливу на економічний і політичний розвиток кожної окремої країни. Визначальною складовою частиною глобалізації є економічна глобалізація. Вона може бути визначена як все більше взаємопереплетення національних процесів суспільного відтворення і різке посилення впливу зовнішніх чинників на особливості й наслідки процесів суспільного відтворення в кожній окремій країні.

Основою глобалізації є потужні зміни в продуктивних силах, які в своєму розвитку вийшли на загально планетарний простір, який усе більшою мірою стає об'єктивно необхідною умовою їх функціонування. Саме ці зміни, які нагромаджувалися людством протягом усього його існування наприкінці минулого, на початку нинішнього століття призвели до появи багатоаспектних загальносвітових економічних процесів, осторонь яких вже не може стояти жодна окрема країна.

Якісні зміни в розвитку продуктивних сил і стали вирішальною причиною появи глобалізації як економічного процесу. Але сам розвиток продуктивних сил виявився в багатьох конкретних явищах, які тісно пов'язані між собою. Як відомо, процес інтернаціоналізації виробництва ґрунтується на міжнародному поділі праці. Він зароджується в глибині віків і поступово розвивається, що веде до розвитку економічних зв'язків між країнами. Цей процес є постійним, але в умовах сучасної науково-технічної революції він різко посилюється і, власне кажучи, надає інтернаціоналізації нової якості, що й охоплюється поняттям глобалізації. Визначальними факторами становлення глобалізації економічних процесів стали такі зміни в розвитку продуктивних сил:

- розвиток інформаційних технологій. Уже сформовано єдиний світовий інформаційний простір, до якого залучені не тільки підприємці й державні чиновники, а й мільйони простих людей на всій земній кулі. Це різко підвищило ефективність функціонування капіталу, прискорило його рух, сприяло оптимізації обміну і споживання;

- різке зростання рухливості капіталу, перш за все фінансового. Через світову мережу банків і фондових бірж капітал отримав можливість дуже швидко і з потужними гарантіями стосовно стандартних ризиків переміщуватись в ті регіони світу, де він може принести максимальний прибуток;

- усе більші можливості набуває робоча сила з погляду переміщення в регіони світу з найбільш вигідними умовами її продажу. Легальна міграція населення в окремих регіонах долає останні перешкоди. Так, в Європі вже 25 країн увійшли до шенгенської зони, яка передбачає вільне переміщення робочої сили і взагалі усього населення з однієї країни в іншу. А там, де ще таких умов немає, нелегальна міграція долає будь-які перешкоди і її вже не зупинити навіть величезними парканами, на зразок того, що будують США на своєму кордоні з Мексикою.

Але процес глобалізації економічного життя має і зворотний бік. Відзначені вище зміни в продуктивних силах здійснюються на фоні наявності незалежних країн, які мають кордони, власний особливий політичний устрій та владу і свої національні інтереси. За цих умов глобалізація економічного життя породжує низку суперечностей і за своїми наслідками вона далеко неоднозначна стосовно національних інтересів конкретної держави. Найбільш суттєві негативні зміни, що пов'язані з економічною глобалізацією, виявляються в такому:

- посилюється нерівномірність розвитку країн. Частина найбільш потужних, розвинених країн формують певні центри міжнародної економіки. Саме їм переважно і належить той транснаціональний капітал, який через систему ТНК охоплює весь світ. Це, у свою чергу, веде до того, що лівова частина прибутку, створеного працею часто мільйонів найманих працівників по всьому світові, привласнюється саме цими центрами. Що ж стосується країн, де цей прибуток створюється, то їм залишаються крихти. До найбільш розвинених регіонів світу належать: США, Канада, країни Західної Європи і Японія. Усі інші країни перетворюються на регіони збуту продукції і постачання сировини й дешевої робочої сили;

- нерівномірність розвитку країн веде до нерівномірності розподілу світового ВВП. Наслідком стає стрімко зростаючий розрив між багатими і бідними на планеті. Яскравим

підтвердженням цьому є те, що частка в сукупному світовому доході 20 % найбіднішого населення світу скоротилась з 2,3 % у 1960 р. до 1,1 % у 1994 р. [1].

Перелічені негативні наслідки глобалізації входять у першу групу глобальних проблем, тобто таких проблем, які мають загальнопланетарний характер і можуть бути вирішені тільки зусиллями всіх країн світу.

Другу групу складають ті проблеми, які пов'язані із взаємодією суспільства й природи. Це проблеми забезпечення людства сировиною, продовольством, питною водою, збереження навколишнього середовища тощо.

Третя група глобальних проблем включає ті проблеми, які пов'язані із соціальними та воєнно-політичними відносинами між країнами. Це проблеми роззброєння, збереження миру, подолання відсталості в економічно слабозвинених країнах, відносини між високорозвиненими державами і тими, хто ще не досяг такого рівня.

Четверту групу загальносвітових проблем утворюють ті проблеми, які пов'язані з людиною та її розвитком. Сюди належать демографічні проблеми, проблеми голоду, хвороби тощо.

Наведена класифікація глобальних проблем людства є певною мірою умовною. Через це кожен групу таких проблем і кожен проблему окремо необхідно розглядати тільки в тісному зв'язку з іншими проблемами і не тільки з наявними, а й з тими, які виявляються з розвитком людства.

Література:

1. Економіка зарубіжних країн: Підручник. – 2-ге вид. А. С. Філіпенко, В. А. Вергун, І. В. Бураківський та ін. – К.: Либідь, 1998. – 416 с.
2. О. А. Швиданенко Сучасна парадигмальна конструкція глобальної конкурентоспроможності
3. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України I-IV рівнів акредитації/За ред. Є. П. Желібо і В. М. Пічі. – Львів: Піча Ю. В., К.: «Каравелла», Львів: «Новий Світ-2000», 2002–328 с.
4. Ростошинский Е. Н. Культурология и глобальные проблемы современности

Лахмакова А.Д., гр. ВЕ-13-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

ГЛОБАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА ПРОБЛЕМА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Глобальна енергетична проблема – це перш за все проблема належного забезпечення людства не тільки сьогодні, а й в майбутньому паливом і енергією. Серйозно вона повстала наприкінці ХХ ст., коли вибухнула енергетична криза, яка ознаменувала собою кінець ери дешевої нафти. Ця криза спричинила справжню ланцюгову реакцію, торкнувшись всієї світової економіки. Стало зрозуміло, що соціальний та економічний розвиток суспільства суперечать обмеженості ресурсів біосфери, на відтворення яких може піти не одна сотня років. До того ж, тільки у період із 1960 -1980 рр з надр Землі було вилучено 40% вугілля, близько 75% нафти і майже 80% природного газу, що були видобуті з початку століття.[1]

Актуальність роботи визначається тим, що на сьогоднішній день, питання про енергетичну кризу є надзвичайно складним та багатограним, адже вона спричинює цілий ряд явищ: викиди парникових газів, зміна клімату, кислотні дощі тощо. Енергетична проблема безпосередньо пов'язана із іншими глобальними проблемами. Досить негативним також є те, що люди до останнього не замислюються над цією проблемою, допоки ціна на бензин не підвищиться, але ж використання і вартість енергії впливає на кожного з нас кожен день. І якщо не змінювати свого відношення до цього питання, не шукати шляхів вирішення, то одного дня ми опинимось не просто в епіцентрі економічної кризи, а і на межі вимирання.

Мета роботи – розглянути причини виникнення, сучасні масштаби та запропонувати деякі заходи щодо подолання глобальної енергетичної кризи. Вся історія людської цивілізації пов'язана з освоєнням різних видів палива і енергії. І в епоху НТР енергетика має великий вплив на розвиток і розміщення виробництва. Бурхливо розвивається економіка на рубежі ХХ-ХХІ століть вимагає все більших енергетичних витрат.

Вчені попереджають, що при сучасних обсягах енергоспоживання розвіданих запасів органічного палива на Землі вистачить приблизно на 150 років, в тому числі нафти – на 35, газу – на 50 і вугілля – на 425 років (точка відліку – 1990 року).[1]

Головною причиною виникнення глобальної енергетичної проблеми слід вважати швидке зростання споживання мінерального палива в ХХ в. З боку пропозиції він викликаний відкриттям і експлуатацією величезних нафтогазових родовищ в Західному Сибіру, на Алясці, на шельфі Северного моря, а з боку попиту – збільшенням автомобільного парку і зростанням обсягу виробництва полімерних матеріалів. Родовища викопних видів палива на планеті розташовані дуже нерівномірно. Близько третини потенційних світових запасів вугілля і газу і більше 20% нафти знаходяться в Росії, близько 35% нафти і 17% газу зосереджено на Середньому Сході. Великий потенціал вугілля, газу і нафти має Північна Америка. Ці три регіони мають майже 70% розвіданих світових запасів викопного палива.

Згідно зі статистикою, основним світовим споживачем енергії у загальній світовій структурі є Китай – 22,2%. Далі йдуть США – 16,1%, Індія – 6,0%, Росія – 5,4%. У десятку також входять Японія, Німеччина, Бразилія, Південна Корея, Канада, Франція. [2]

А згідно із рейтингом первинного використання енергоресурсів, на душу населення, отримуємо картину: найбільше використання цих ресурсів припадає саме на розвинені країни – Сполучені Штати Америки, Канада, ті, що мають багаті запаси нафти – Бруней, Катар, ОАЕ, та країни із розвинутою «зеленою енергетикою», тобто ті, які переорієнтувалися на альтернативні енергетичні джерела – Фінляндія, Норвегія, Ісландія, Швеція. Саме остання група країн і займає найвищі позиції у рейтингу. [2] Протягом 2010-2014 рр. споживання енергії в світі зростало середніми темпами на 1,6-1,9% і зростання це щорічно прискорюється, в основному за рахунок країн, що розвиваються [2]. Для вирішення глобальної енергетичної проблеми доцільно було б впровадити такі заходи:

- Розвиток та впровадження концепції альтернативної енергетики. Краще з можливих рішень є зменшення залежності світу від невідновлюваних ресурсів та збільшення використання енергії світла, вітру, води. Також з'явиться можливість вирішити цілу низку екологічних проблем, пов'язаних із видобутком вугілля та інших не відновлюваних джерел – наприклад забруднення атмосфери.

- Придбання енергоефективної продукції. Наприклад, заміна традиційних ламп на компактні люмінісцентні (КЛЛ) і світлодіоди. Вони використовують менше ват електроенергії та їх строк використання значно довший. Якщо мільйони людей по всьому світу будуть їх використовувати у житлових і комерційних цілях, попит на енергію може знизитись.

- Енергетичний аудит. Тобто процес, який допоможе визначити ті області, де будинок або офіс втрачає енергію, і які кроки можна запровадити, щоб підвищити ефективність використання енергії.

Список використаних джерел:

1. Олійник Я.Б. Основи екології [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://subject.com.ua/geographic/maslyak/300.html>
2. Рейтинг країн світу по рівню споживання електроенергії [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.iea.org/statistics/>

Мовчаненко І.В., гр. ВВ-12-1

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА ПОЛІТИКИ

Найважливішою причиною, що привела людство до глобальних протиріч, є в першу чергу нагромадження величезної виробничої потужності. Воно натискало на природу, сприяло виснаженню її ресурсів. З початку століття населення Землі зросло в 3 рази, а обсяг господарської діяльності – в 20. Перехід до постіндустріалізму змінив цільові настанови суспільного виробництва. Погоня за максимальною вигодою, перехід до інтенсивного розвитку виробництва супроводжувалися структурними кризами, нерівномірністю розвитку, ростом конфліктності. Цьому сприяв і стрибок у військовій справі, що поставив під погрозу самої людини як біологічна істота.

Особливе місце в загостренні глобальних проблем займає науково-технічний прогрес. Масштаби його впливу на навколишнє середовище не мають подоби в історії розвитку людства. Природне середовище насичується не тільки відходами виробництва, але й зовсім новими речовинами виробничої діяльності, які не розкладаються під впливом природних процесів. Проблема забруднення навколишнього середовища й утилізації відходів (особливо радіоактивних) придбала планетарний характер. Науково-технічний прогрес сприяв

виникненню й ряду інших проблем, що зачіпають інтереси всієї цивілізації: приборкання перегони озброєння, освоєння космосу й Світового океану й ін.[1]

При всім розходженні глобальні проблеми мають ряд загальних рис, що дозволяють об'єднати їх у єдине, хоча й внутрішньо суперечливе ціле. Насамперед кожна з них і всі вони, разом узяті, принципово важливі для долі людства, а затримка з їхнім дозволом грозить загибеллю цивілізації або погіршенням умов життя й виробничої діяльності на Землі. Вони характеризуються глибоким зв'язком між собою й взаємозалежністю своїх економічних, політичних, науково-технічних і інших аспектів. У глобальних проблемах відбиваються поглиблення й ускладнення світових господарських зв'язків і інтернаціоналізація інших сторін громадського життя.

Нарешті, особливість глобальних проблем у тім, що вони можуть бути вирішені лише на основі зусиль всіх держав миру, тому що абсолютно всі народи зацікавлені в порятунку людства від знищення в ядерній катастрофі, від хвороб, викликаних забрудненням навколишнього середовища й ін. Знайти спільне рішення цих проблем – значить забезпечити умови виживання всіх народів і можливості подальшого поступального розвитку цивілізації.

Глобальні проблеми становлять особливий ряд соціальних процесів і явищ у сучасному світі, які відрізняються всепланетарним по своїх масштабах і значенню характером, пов'язані з життєвими інтересами народів всіх країн незалежно від їхнього соціального ладу, рівня економічного розвитку й географічного положення.[3]

Глобалізація світових господарських зв'язків загострює глобальні проблеми людства, які можна визначити як комплекс зв'язків і відносин між державами і соціальними системами, суспільством і природою в загальнопланетарному масштабі, які зачіпають життєві інтереси народів всіх країн світу і можуть бути вирішені лише в результаті їх взаємодії.

Класифікація глобальних проблем:

1. Політичні проблеми (недопущення світової ядерної війни і забезпечення стабільного миру, роззброєння, військові та регіональні конфлікти).
2. Природно-екологічні проблеми (необхідність ефективної і комплексної охорони навколишнього середовища, енергетична, сировинна, продовольча, кліматична, боротьба з хворобами, проблеми світового океану тощо).
3. Соціально-економічні проблеми (стабільність розвитку світового співтовариства, ліквідація відсталості країн, що розвиваються, проблема розвитку людини, злочинність, стихійні лиха, біженці, безробіття, бідність та ін.).
4. Наукові проблеми (освоєння космічного простору, довгострокове прогнозування тощо).

Кожна з названих глобальних проблем породжена специфічними причинами, які зумовлені, з одного боку, особливостями розвитку продуктивних сил, географічним положенням країн, рівня прогресу техніки, природно – кліматичними умовами, тобто матеріальним змістом суспільного способу виробництва, а з іншого боку, – специфічною суспільною формою, особливостями розвитку відносин власності. При численності глобальних проблем їм притаманні причинно-наслідкові зв'язки, які визначають розвиток технологічного способу виробництва.[2]

Отже, кожна глобальна проблема є об'єктивною за своїм характером і має матеріальну основу. Процеси інтернаціоналізації господарського життя, науки, культури і політики визначають зростання взаємозв'язку окремих ланок світового господарства, взаємної залежності держав і тим самим становлять основу для можливості глобалізації окремих проблем людської цивілізації.

Головною метою цієї роботи є те, що надзвичайно важливим є питання про сучасні економічні форми, оптимізація яких досягається внаслідок суперечливої взаємодії суспільного поділу й кооперації праці, розвитку техніки і технології, організації й управління виробництвом. Найбільш вражаючих економічних результатів досягають країни, які створюють економічні форми, що гнучко поєднують загально цивілізаційні, загально світові надбання з особливостями власного господарства на основі найповнішої реалізації об'єктивно притаманних йому порівняльних і конкурентних переваг.

Список використаних джерел:

1. Бочан І. О. Основи економічної теорії: інституціональний підхід : навч. посіб. / І. О. Бочан. – К. : Знання, 2012. – 211 с.
2. Братко І. В. Правове регулювання міжнародної технічної допомоги: стан, тенденції та перспективи розвитку : монографія / І. В. Братко, А. І. Дмитрієва. – О. : Фенікс, 2011. – 248 с.
3. Тимченко Л. Д. Міжнародне право : підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. – К. : Знання, 2012. – 631 с.

Мудрак Д.Д., гр. ВЕ-13-1
 Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ

З кожним роком міграційні процеси робочої сили у світі стають ще більш розповсюдженими. Так вже у наш час кожна тридцята людина є іммігрантом. Тому й не дивно, що зі збільшенням потоків мігрантів у світі з'являється ще більша кількість країн, населення яких майже повністю складається з переселенців. Правильна міграційна політика окремих країн може як допомогти у розвитку міжнародних ринків праці, так і загальмувати їхній розвиток.

Таким чином, актуальність даної роботи обумовлена необхідністю детального вивчення причин та наслідків міжнародної трудової міграції; факторів, що впливають на переміщення робочої сили; основних міграційних політик країн, що у свою чергу допоможе створенню в світі таких умов, які б дозволили без бар'єрної міграції населення спочатку у рамках інтеграційних організацій, а потім і за їх межами.

У формуванні наукових уявлень про міжнародну трудову міграцію прийняли участь багато вчених та науковців. Дану тематику вивчали такі автори як Солонінко К.С., Падалкіна Л.С., Гафуров С., Масленников А.І., Авдокушин Е.Ф., Козик В.В., Теор Т.Р, Фенік К.Ю., Передрій О.С. та інші.

Метою даної роботи є комплексна оцінка сукупності переваг та недоліків міжнародної міграції робочої сили для окремих країн світу. Для досягнення поставленої мети були поставлені такі цілі: висвітлити теоретичні аспекти міжнародної міграції, її причини та наслідки; зробити оцінку та провести аналіз основних міжнародних ринків праці; проаналізувати можливості вільного руху робочої сили між країнами.

Для правильного аналізу міжнародної міграції робочої сили потрібно, перш за все, визначити, що являє собою це поняття. «Міграція робочої сили – це явище переселення працездатного населення з одних держав до інших терміном більше, ніж на рік, що викликана економічними та іншими соціально-політичними причинами»[1].

За останні декілька років міграційні потоки змінили свій напрям у сторону трудової міграції. Майже половина валової міжнародної міграції належить жінкам, нелегальним переселенцям належить – 15-20%, а біженцям – всього лише 5%.

Загальна кількість мігрантів у світі стабільно зростає. Так у 1960 р. нараховувалося близько 3,2 млн. мігрантів, у 1995 р. – вже 35 млн. мігрантів, у 1997 р. – 40 млн., у 2000 р. – 120 млн., у 2007 р. – 192 млн., у 2010 р. – 214 млн. і близько 232 млн. – у 2015 р. [2].

Напрямки міграційних потоків залишаються порівняно стійкими. Вирішальне значення мають економічні можливості приймаючої сторони, її вага в сучасному світі, іноді її історичні, географічні, етнічні корені. У міжнародній міграції робочої сили можна виділити п'ять напрямків: міграція з країн, що розвиваються в розвинені країни; міграція в рамках розвинених країн; міграція робочої сили між країнами, що розвиваються; міграція робочої сили з колишніх соціалістичних країн; міграція кваліфікованих фахівців з промислово розвинених країн в країни, що розвиваються.

Виділяють сім центрів тяжіння робочої сили, це: Західна Європа, Близький Схід, США і Канада, Австралія, Країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону, Латинська Америка, Африка. Найбільше іммігрантів приїжджають саме в США, Канаду та Австралію, перш за все тому що ці країни мають одні з найвищих у світі показників економічного розвитку.

Проте, дивлячись на статистичні дані, країни, де міжнародні мігранти становлять більше 60% населення це: Андорра, Макао, Гуам, Папський престол, Монако, Катар, Об'єднані Арабські Емірати... А у країнах Перської затоки відмічена найвища в світі частка іммігрантів у загальній чисельності робочої сили: Катар – 92% зайнятих, ОАЕ – 89%, Кувейт – 86%, Оман – 70%, Саудівська Аравія – 60%, Бахрейн – 51% [3].

Міжнародна трудова міграція має позитивний і негативний вплив на соціально-економічний розвиток країн – експортерів і країн – імпортерів робочої сили. У цілому ефект для світового товариства позитивний, тому що вільний рух міграції дозволяє людям переїхати в ту країну, де вони можуть внести більш вагомий внесок у світове виробництво. Міграція дає приріст ефективності. Вона дозволяє всьому світу виробити більший обсяг національного продукту при тому ж обсязі ресурсів. Трудова міграція породжує міжнародний рух грошових коштів, так як експорт робочої сили неминуче викликає грошові перекази емігрантів.

На думку представників ОЕСР іммігранти поліпшують демографічну картину розвинутих країн, що страждають старінням (у Люксембурзі 38% немовлят з'являється в родинях переселенців, у Швейцарії – 24%).

Існує цілий ряд міжнародних організацій, що займаються проблемами міграції робочої сили: Комісія ООН з народонаселення, Міжнародна організація праці (МОП), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), Міжнародна організація з міграції (МОМ). На міжнародному рівні діяльність національних імміграційних служб координується службою СОПЕМИ (Система постійного спостереження за міграцією), створеної країнами-членами ОЕСР (Організації економічного і соціального розвитку).

Отже, на сучасній світовій арені міжнародна трудова міграція відіграє важливу та всезростаючу роль. Спираючись на взаємовигідність для багатьох країн, поширення процесів глобалізації, можна припустити, що явище трудової міграції має усі перспективи для подальшого розвитку в напрямку установаження вільного міграційного трудового простору в усьому світі.

Список використаної літератури

1. Солонінко, К. С. Міжнародна економіка [Текст]: навчальний посібник / К. С. Солонінко. – Київ, 2008
2. Employment by Economic Activity Short Term [Electronic resource]. Access mode: http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/WCMS_235069/lang--en/index.htm – Title from the screen.
3. Фенік, К.Ю. Масштаби трудової міграції [Електронний ресурс] / К.Ю. Фенік. – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/18_NiIN_2007/Economics/22487.doc.htm. / – Загол. с екрана.

Опихайло Л.С., гр. ВВ-14-2

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

У сучасному світі поняття «економічний розвиток» набуло великого значення і є невід'ємною частиною кожної країни. Поняття економічний розвиток позначає перехід від одного етапу економіки до іншого, при якому в новому періоді не тільки збільшується виробництво тих самих товарів і послуг, що вже вироблялися раніше, а має місце й виробництво нових товарів і послуг з використанням нових технологій порівняно з попереднім періодом.

Економічний розвиток країни відноситься до найважливіших понять економічної науки. У навчальній літературі нерідко використовують термін “соціально-економічний розвиток”, підкреслюючи тим самим тісний зв'язок між рівнем економічного розвитку і вирішенням соціальних проблем країни. Соціально-економічний розвиток – це процес безупинної зміни матеріальної бази виробництва, а також усієї сукупності різноманітних відносин між економічними суб'єктами, соціальними групами населення. Економічне зростання розглядається економічною наукою як складова частина й одна з найважливіших характеристик економічного розвитку країни. Це поняття пов'язане з кількісною зміною обсягів виробництва і споживання ВВП.

Поняття “розвиток” і “зростання” знаходяться між собою, як правило, у співвідношенні: зростання валового продукту супроводжується змінами в технології виробництва, пов'язане з появою нових видів продукції і цілих галузей. Іншими словами, зростання викликає якісні зміни в економіці, сприяє її загальному розвитку. Зі своєї сторони позитивні якісні зміни у відносинах власності, розподілу і перерозподілу доходів, фінансової стабілізації активно впливають на економічний ріст.

В останні час людство досить часто спікається з глобальними проблемами та їх наслідками, які в свою чергу здатні нанести великої шкоди економічному розвитку країн світу. Однією з них є демографічна проблема, яка, в окремих регіонах, призводить до демографічного вибуху та перенаселення, а в інших до старіння нації, що негативно впливає на економічний розвиток і економіку в цілому.

Наступна не менш важлива проблема – Застосування недосконалих технологій, а також низький рівень впровадження ресурсо- та енергозберігаючих, екологічно чистих технологій. Внаслідок цього із загального обсягу природної речовини, що залучається у процес виробництва, форму кінцевого продукту набуває лише 1,5 %, з надр планети щорічно

добувають майже 100 млрд тонн руди, корисних копалин і будівельних матеріалів (по 25 тонн на кожного мешканця).

Причиною загострення глобальних проблем є також варварське ставлення людини до природи, що найбільше виявляється в надмірному вирубуванні лісів, знищенні природних річок, створенні штучних водоймищ, забрудненні шкідливими речовинами прісної води.

Дивлячись на сучасний стан подій у світі можна визначити, що загрозам економічного розвитку потрібно приділяти велику увагу, адже усі вище наведені глобальні проблеми, а також рівень злочинності, корумпованості, екологічний стан, соціальний розвиток, демографічна ситуація, навіть певні релігійні аспекти можуть стати великою загрозою для економічного розвитку як однієї країни так і всього світу.

На сьогодні в суспільстві сформовані глобальні виклики економічного розвитку, як необхідність:

- забезпечення стійкого розвитку світової економіки
- досягнення компромісу та соціально-економічної справедливості від розгортання процесу глобалізації
- визначення концептуальних засад подальшого розвитку інтеграційних процесів у регіональних об'єднаннях;
- розробки компенсаційних та адаптаційних механізмів у міжнародних економічних відносинах та в національних соціально-економічних системах;
- керованості демографічних процесів;
- зменшення обсягу тіньового сектора світової економіки.

До найголовніших нових викликів економічного розвитку відносять:

1. необхідність концептуального визначення спрямування розвитку людства. У зв'язку зі збільшенням чисельності людства змінюється характер соціально-економічних відносин, виникають нові суб'єкти, групи, класи в суспільстві ;
2. необхідність гармонізації відносин людства із Всесвітом;
3. необхідність постійного збагачення людського капіталу у вигляді підтримки оптимального стану здоров'я, продовження терміну життя та працездатного віку, опанування нових знань, здобуття освіти, підвищення кваліфікації, розвитку розумових здібностей, підвищення культури та суспільної корисності, набуття професійного досвіду та здійснення творчої діяльності [2].

Отже проаналізувавши основні глобальні проблеми, загрози та виклики економічного розвитку можна прийти до висновку, що стан економічного розвитку здатний істотно змінюватися під впливом цих факторів, які є вкрай важливими. Запобігання загрозам та глобальним проблемам, які зачіпають життєві інтереси народів усіх країн і повинні вирішуватись ними спільно, в подальшому призведуть до виходу розвитку економіки на новий якісний рівень.

Список використаної літератури:

1. Мочерний С. В. Економічна теорія. – К.: ВЦ - Академія", 1999.
2. Нові глобальні виклики економічного розвитку / С. Сардак // Схід. – 2010. – № 6 (106). – С. 65-68.

Присяжна К.П., гр. ВЕ-13-2

Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Демографічна глобалізація – це прояв загального, системного, глобалізаційного процесу в демографічній сфері. Всупереч поширеному стереотипу, демографічна глобалізація – це зовсім не новий процес. Те, що ми зараз спостерігаємо на рівні всього людства, вже мало місце в античному світі і в середньовіччі. Тоді переміщувалися величезні маси людей, і людський капітал спокійно перетікав з країни в країну. Для цілих історичних епох вважалося нормою народитися в одній країні, отримати освіту в іншій, одружитися в третій. Тому стан демографічної глобалізованості для людства в якомусь сенсі цілком природний. Отже, тема є досить актуальною з погляду процесів, що відбуваються в сучасній системі зв'язків, зовнішньоекономічній політиці окремих держав та світі в цілому.

Деякі західні демографи (Д.-Дж. Боуг, Д. Медоус, Я. Тінберген та ін.) зводять проблеми народонаселення до демографічного вибуху і єдиним засобом їх вирішення вважають досягнення нульового приросту населення до 2025-2050 рр. завдяки скороченню

народжуваності в країнах, що розвиваються. На їхню думку, країни, що розвиваються, здатні проводити ефективну демографічну політику, залишаючись порівняно відсталими в економічному, соціальному й культурному відношеннях. Із критикою концепції нульового приросту виступило чимало вчених (А. Сіві, К. Кларк, П. Куусі, Дж. Саймон та ін.), які відзначають, що стабілізація чисельності світового населення, як одна з умов вирішення проблем народонаселення, являє собою природно-історичний процес: нульовий ріст населення є не причиною, а наслідком його поступового переходу до стаціонарного стану. При цьому країни, що розвиваються, можуть здійснити перехід від демографічного вибуху до простого відтворення населення або його помірного зростання тільки в процесі одночасного економічного, соціального та культурного розвитку.

Метою роботи є визначення суті, причини виникнення та стратегії подолання демографічних проблем. Демографічні проблеми являють собою сукупність соціально-демографічних проблем сучасності. Найважливіша проблема – народонаселення, вона загрожує країні негативними наслідками: стрімке зростання населення, або демографічний вибух, у країнах, що розвиваються, і загроза депопуляції, або демографічна криза, в економічно розвинених країнах. До проблем народонаселення також відносять неконтрольовану урбанізацію в країнах, що розвиваються, кризу великих міст у розвинених країнах, стихійну внутрішню й зовнішню міграцію, що ускладнює політичні відносини між державами.

Загострення проблем народонаселення поставило перед наукою нові проблеми: визначення допустимих меж чисельності народонаселення Землі; строки досягнення стабілізації чисельності населення планети; найактуальніша проблема науки й демографічної політики – стримування зростання населення в країнах, що розвиваються.

Стратегія подолання демографічної кризи – комплекс взаємопов'язаних цілей і завдань спрямованих на розв'язання проблем демографічного розвитку. Раціональним є створення цілісної системи заходів демографічної політики, із встановленням конкретного часу її реалізації. Для практичного застосування цінною є розробка методів, підходів до визначення економічного ефекту від її використання. У 1969 році, в рамках Організації Об'єднаних Націй, був створений Фонд ООН. Він займається діяльністю в області народонаселення світу і проводить Всесвітні конференції. За останні 30 років було проведено три таких конференції: в 1974 році – в Бухаресті (Румунія), в 1984 – в Мехіко (Мексика), в 1994 – в Каїрі (Єгипет).

Метою стратегії подолання демографічної кризи є забезпечення оптимального відтворення населення, покращення його здоров'я, збільшення тривалості життя за рахунок реалізації резервів із запобігання передчасній смертності.

Список літератури:

1. Лібанова Е. М., Макарова О. В., Позняк О. В. та ін. Демографічні перспективи України: 2000–2075 роки // Зайнятість та ринок праці: Міжвід. наук. зб. – К.: РВПС України НАН України, 1999. – Вип. 11. – С. 126–141.
2. Кузнецов М.М. Проблема демографічної кризи в національних економічних системах / Кузнецов М.М. // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Економіка і управління». – 2013 – Т. 26 (65). № 1. – С. 95-100
3. Глобальні проблеми нашого часу. – М.: Думка

Прудіус А.В., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Попруга В.І.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕКОНОМІК КРАЇН СВІТУ

На початку ХХІ століття світове господарство все більше перетворюється в єдине ціле, в якому постійно формуються і протікають різнопланові процеси. Свідченням зростання взаємозалежності національних економік є їх надзвичайна чутливість до процесів, що відбуваються в інших регіонах планети.

Метою роботи є розгляд процесу глобалізації у новітній історії, визначення впливу глобалізації на сучасне світове господарство. Термін “глобалізація” уперше введено в науковий обіг Т. Левітом у 1983 році. Він визначив “глобалізацію” як феномен злиття ринків окремих продуктів, що виробляються ТНК. Глобалізація – це об'єктивний соціальний процес, змістом якого є дедалі більший взаємозв'язок та взаємозалежність національних економік, національних політичних і соціальних систем, національних культур, а також взаємодія людини й довкілля. В основі глобалізації лежить розвиток світових ринків товарів, послуг, праці й капіталу [1].

До головних ознак глобалізації можна віднести: взаємозалежність національних економік та їх взаємопроникнення; інтернаціоналізація світової економіки під впливом поглиблення міжнародного поділу праці; послаблення можливостей національних держав щодо формування незалежної економічної політики; становлення єдиної системи зв'язків і нової конфігурації світової економіки.

На сцену світового економічного життя висуваються нові дійові особи, які нині є головними суб'єктами світогосподарських процесів. Такими суб'єктами є: міжнародні організації (МВФ, Світовий банк, МОП, СОТ); країни "великої сімки"; багатонаціональні корпорації; великі міста.

Економіка глобалізується внаслідок виникнення нових форм конкуренції, коли дедалі більше суб'єктів світогосподарських зв'язків не мають певної державної належності. Журнал "Foreign Policy" щорічно публікує індекс глобалізації країн, який відображає розвиток політичної, економічної, персональної та технологічної глобалізації у 62 країнах світу, на які припадає 96 % світового ВВП та 84 % населення світу.

При складанні рейтингу враховують чотири основних параметри: по-перше, показники економічної інтеграції (обсяг міжнародної торгівлі, прямі іноземні та портфельні інвестиції, міжнародні платежі тощо); по-друге, показники персональних контактів (міжнародний туризм, міжнародні телефонні переговори, поштові відправлення, перекази тощо); по-третє, показники технологізації (кількість користувачів Інтернет, Інтернет-сервери тощо); по-четверте, показники участі у міжнародній політиці (кількість посольств, участь у міжнародних організаціях тощо).

Однозначно оцінити вплив глобалізації на світові процеси не можна. Існують і переваги її і недоліки. Переваги глобалізації чітко сформульовані що глобалізація дозволяє: поглиблювати міжнародний розподіл праці; ефективніше розподіляти кошти і в кінцевому підсумку сприяти підвищенню якості трудового життя, розширенню життєвих перспектив населення (при нижчих для нього затратах); здійснювати економію на масштабах виробництва, що потенціально може сприяти зниженню цін, а значить, стійкому економічному зростанню, підвищенню рівнів зайнятості й життя; підвищити рівень продуктивності праці в результаті раціоналізації виробництва на глобальному рівні й поширювати передову технологію, а також посилити конкурентний тиск на користь безперервного введення інновацій у світовому масштабі [2].

Однак глобалізація несе з собою не тільки переваги, а й недоліки, негативні наслідки і потенційні проблеми. Вона супроводжується: взаємозалежністю фінансових ринків; зростанням спекулятивних валютних потоків між державами і вторинних фінансових ринків; станом платіжної і торгівельної розбалансованості, що у сукупності значно обмежують можливість формулювання незалежної макроекономічної політики на національних рівнях.

Таким чином, і досі не зрозуміло, що ж у кінцевому рахунку глобалізація несе країнам – загрозу чи нові можливості? Позитивний чи негативний вплив від глобалізації залежить від рівня розвитку національної економіки країни. Дійсно, глобалізація економічної діяльності є однією з головних тенденцій в розвитку сучасного світу, що значно впливає не лише на економічне життя, але й тягне за собою політичні (внутрішні і міжнародні), соціальні і навіть культурно-цивілізаційні наслідки. Тому аналіз цього всесвітнього процесу має не лише теоретичне, але і суто практичне, надзвичайно важливе значення для України, для її зовнішньоекономічної, а в більш широкому значенні – всієї економічної політики.

Список використаних джерел:

1. Савелко Т.В. Уточнення економічного змісту й особливостей глобалізації // Фінанси України. – 2014. – № 7. – С. 20-26.
2. Червінський А., Шутиш М. Глобалізація: Україна залишається напіввідкритою і напівпрозорою // Україна Business. – 2013. – № 16. – С. 4-5.

Сиренко В.А., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ГЛОБАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Глобальные проблемы современности – это совокупность наиболее острых, жизненно важных общепланетарных проблем, решение которых требует совместных усилий стран мирового сообщества. Отличительной особенностью этих проблем являются их

комплексность и системность, что обусловлено растущим единством современного мира, усилением взаимосвязи и взаимозависимости составляющих его частей.

Сегодняшний рост международного терроризма, увеличение числа локальных конфликтов и «горячих точек» на планете – все это свидетельствует о появлении новых опасностей, угроз и рисков для мирового сообщества.

Известно, что сегодня острой остается проблема разоружения, особенно ракетно-ядерного. Накопленные в мире оружия позволяют многократно уничтожить все человечество. Мировые военные расходы ежегодно составляют порядка одного триллиона долларов. Сейчас в мире на каждого солдата расходуется в 60 раз больше, чем на образование одного ребенка. В развивающихся странах темпы военных расходов в два раза превышают темпы экономического роста, что значительно осложняет решение социальных проблем. Неконтролируемое распространение оружия в мире расширяет зоны терроризма и преступности способствует «милитаризации» сознания людей, порождает насилие в повседневной жизни.

Решение проблемы разоружения позволило бы отвлечь от человечества опасность ядерной войны, высвободить колоссальные людские, материальные и финансовые ресурсы для нужд устойчивого экономического и социального развития народов и стран. Однако на пути разоружения стоят еще многочисленные трудности и препятствия, среди которых: огромная инерционность гонки вооружений, сопротивление военно-промышленных комплексов, крупные масштабы международной торговли оружием, локальные войны и вооруженные конфликты, рост террористических и криминальных-организаций и др. При этом разоружение – это длительный процесс, требующий соблюдения определенных принципов. К числу важнейших среди них относятся равенство и одинаковая безопасность; выполнение обязательств по договорам и соглашениям; разработка и осуществление системы контроля и др. Развитию процессов разоружения может способствовать деятельность многочисленных пацифистских и экологических организаций.

Важными глобальными проблемами экономического развития являются также неспособность наладить эффективное производство, обеспечить себя продовольствием, ликвидация нищеты, неспособность решения многочисленных социальных проблем. Разрыв по всем социально-экономическим показателям между странами и высокоразвитыми государствами достигает колоссальных размеров и продолжает увеличиваться. Эти проблемы углубляют раскол мира на богатые и бедные страны, создает напряженность в отношениях между ними, порождает в целом нестабильность мировой системы.

Решение этой глобальной проблемы требует, с одной стороны, проведения широких прогрессивных преобразований в самих отсталых странах, модернизации их национальных экономик, а с другой – оказания действенной помощи этим странам со стороны мирового сообщества, что включало бы пересмотр и списание части внешних долгов, а также предоставление безвозмездных займов и льготных кредитов, перестройку международной торговли на более справедливых принципах, создание и утверждение нового мирового экономического порядка.

Также сегодня выдвигаются на передний план экологический кризис. Он выражается в загрязнении воздушного и водного бассейнов Земли, глобальном изменении климата, уничтожении лесов, исчезновении многих видов растений и животных, сокращении плодородных земель и т.д. В настоящее время в атмосферу, воду и почву ежегодно выбрасывается около 1 млрд т отходов, в том числе и токсичных. Вырубка леса в 18 раз превышает его прирост. Один сантиметр чернозема, который накапливается 300 лет, разрушается сейчас за три года.

Решение экологических проблем предполагает разработку и осуществление природоохранных программ на национальном, региональном и международном уровнях. Особое значение приобретают совместные мероприятия стран мирового сообщества по улучшению состава атмосферы, сохранению озонового слоя планеты, рациональному использованию природных ресурсов, установлению международных экологических стандартов и контроля в области охраны окружающей среды, внедрению безотходных и природосберегающих технологий. В современных условиях неотъемлемой составной частью внутренней и внешней политики государств мирового сообщества становится экологическая политика, основным содержанием которой являются оптимизация природных процессов, охрана окружающей среды. Также важной задачей сегодня становится развитие экологического образования, под которым понимается процесс приобретения знаний об экологических проблемах, причинах их возникновения, необходимости и возможности их решения.

Таким образом, глобальные проблемы тесно переплетены между собой и в конечном итоге все они оказывают влияние на человека. В их основе – общепланетарного масштаба противоречия, затрагивающие само существование современной цивилизации. Осознание растущих угроз человечеству побудило многих ученых мира объединить усилия для исследования глобальных проблем и поиска путей их решения. Определенные надежды специалисты возлагают на перестройку технологий, использование чистых источников энергии, переход к экологической экономике, предполагающей расходы на охрану и восстановление окружающей среды. Необходимы также меры по оптимизации демографической ситуации, налаживанию механизма рационального природопользования, развитию международного сотрудничества в области охраны окружающей среды, обеспечению на деле приоритета общечеловеческих интересов и ценностей. Разработка мировым сообществом стратегии выживания человечества позволит избежать глобальной катастрофы и продолжить поступательное движение современной цивилизации.

Литература:

1. Яковец Ю.В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций. – М., 2001.
2. Монин А.С., Шишков Ю.А. Глобальные экологические проблемы. М.: Знание, 2002.
3. Глобальные проблемы современности: региональные аспекты. М.:ВНИИСИ, 2008.
4. Тимошенко Л. М. Людський розвиток : навч. посіб. / Л. М. Тимошенко, С. Е. Сардак, О. В. Більська. – Д. : Вид-во ДНУ, 2010. – 192 с.

Табунець А.Г., гр. ВВ-15-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

В останні десятиліття у світі виникало чимало загально планетарних проблем, які безпосередньо стосуються долі всього людства. Від їх своєчасного розв'язання залежить існування нашої цивілізації. Адже ці проблеми мають великий вплив на масштабному рівні, а тому мають безпосередній вплив на наше життя. До таких проблем належать відвернення світової ядерної війни, необхідність ефективної та комплексної охорони довкілля, ліквідація відсталості країн, що розвиваються, продовольча, сировинна, енергетична та демографічна проблеми, ліквідація хвороб, раціональне використання глибин світового океану та корисних копалин, мирне освоєння космічного простору, проблема розвитку самої людини, перспективи забезпечення її гідного майбутнього.

Найзагальнішою причиною загострення глобальних проблем, яка характеризує технологічний спосіб виробництва, є швидке зростання народонаселення останнім часом, або демографічний вибух. Оскільки демографічний вибух супроводжується нерівномірністю зростання населення у різних країнах та регіонах, то у країнах, де найвищий приріст населення, а продуктивні сили розвинуті слабо, панують масовий голод, злидні. Демографічний вибух в свою чергу поглиблює продовольчу, екологічну, сировинну та енергетичну проблеми.

Застосування недосконалих технологій, зокрема спалювання нафти, вугілля і природного газу, призвело до того, що вміст вуглекислого газу в повітрі щорічно зростає на 0,5 %, а за останні 150 років він зріс на 25 %, причому на 12 % – за останні 30 років. Найбільшої шкоди завдають теплові електростанції, які працюють на вугіллі. Вони становлять 75 % усіх ТЕЦ і на їх частку припадає третина всіх викидів CO₂. У пило-газових викидах міститься понад 1400 шкідливих для людини речовин. Вміст двоокису вуглецю в атмосфері зростає, тому температура земної поверхні за останні сто років зросла на 0,6 %. Унаслідок цього підвищився рівень світового океану на 10 %, а швидкість наступу океану на сушу постійно прискорюється і становить 1,1 см за 10 років [1].

Великі проблеми є і на ринку праці: проблема зайнятості, зростання масового безробіття. Сукупність перелічених проблем стосується сфер діяльності людства та вимагає комплексного підходу й усебічного вивчення. Світова спільнота спроможна розв'язати глобальні проблеми, лише об'єднавши зусилля. Звідси виникла потреба глобальної перебудови системи відносин – як політичних, так і економічних. Світ рухається шляхом інтеграції: від торгівлі і економічних перетинів між окремими країнами до єдиного всесвітнього економічного комплексу. Однією з найголовніших умов нормального ефективного функціонування світової економіки, створення єдиного ринкового простору є, передусім, повна свобода торгівлі між країнами.

Розглянуті вище глобальні проблеми потребують подальшого всебічного вивчення та

комплексного підходу до їх вирішення. Стратегічний напрямок дій з метою зменшення гостроти проблеми природних ресурсів та пом'якшення наслідків екологічної кризи обов'язково повинен передбачати раціоналізацію виробництва та споживання, в першу чергу, в країнах, що розвиваються. Для цього потрібно здійснити перехід до нової технологічної, екологічної культури – досягти зниження енерго- та матеріало- місткості виробництва завдяки введенню енерго-, ресурсо- зберігаючих, безвідходних технологій.

Глобальний характер проблем вимагає розробки та узгодження міжнародних програм, активних дій різних всесвітніх організацій, створення нового механізму регулювання на світовому рівні.

Література:

1. Економічна теорія – Мочерний С.В. – Соціально-економічна сутність глобальних проблем людства: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 194 с.
2. Палехова В.А. Політична економія: Підручник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 314 с.

Токарева М.В, гр. ВЕ-13-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

ГЛОБАЛЬНА ПРОДОВОЛЬЧА ПРОБЛЕМА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Розглядаючи проблему продовольства в глобальному масштабі, ми бачимо, що вона безпосередньо впливає на долю людства в цілому. Продовольча проблема з роками не втрачає своєї актуальності.

У наш час, виникає загроза того, що існуючі посівні площі не зможуть дати врожаї з достатнім обсягом продуктів харчування, для годування населення та сільськогосподарських тварин, бо чисельність населення на землі вже перевищує 7 млрд. чол. і зростає. Потрібно також врахувати, що частина посівних площ займається під технічні культури, які також необхідні людству. Нестача продуктів харчування супроводжували людство на протязі історії. Були спроби уникнути такого явища.

В умовах глобалізації економіки люди все частіше замислюються про своє майбутнє. Наша свобода руху все більш обмежується в результаті збільшення щільності населення, індустріалізації, порушення екології. Настає криза в постачанні енергії, сировини, води та продуктів харчування.

Заслужують на увагу роботи таких вчених, як Ковалёв Е., Тарасевич В.М., Биктимирова З., Зубченко Л., Білик Ю. Л, Гойчук О. І., де втілений інтегрований підхід до продовольчої проблеми, ефективності суспільного виробництва, а також економічні аспекти врегулювання глобальної економічної проблеми.

Мета цієї роботи – дослідити причини виникнення, сутність та сучасні масштаби, а також визначення пріоритетних напрямків урегулювання глобальної продовольчої кризи. Потрібно зазначити, що використання інтенсивних технологій в сільському господарстві загострило проблеми водної та вітрової ерозії і призвело до падіння родючості на великих площах земної поверхні. У багатьох місцях відбувається ущільнення верхнього шару ґрунту, викликане використанням потужної техніки і призводить до падіння врожайності [1].

У країнах Півдня широко поширене засолення ґрунтів, викликане інтенсивним випаровуванням, особливо в зонах зрошуваного землеробства. З зрошенням пов'язано і загострення проблеми води в цих країнах, де 80% всієї споживаної води йде на потреби сільського господарства. В 2015 р. багато країн, що розвиваються були вже не в змозі підтримувати достатній рівень зрошення. Надмірне викачування ґрунтових вод у багатьох зерновидобуваючих районах створює важко-або взагалі нерозв'язну проблему. Вважається, що для виробництва 1 т. зерна потрібно близько 1 тис. т. води. Рівень ґрунтових вод в деяких з основних зернопроизводящих зон Півночі Китаю падає зі швидкістю більше півтора метрів в рік, а в Індії – в середньому від одного до більше трьох метрів на рік.

Важливим чинником погіршення природного середовища стало масове зведення лісів, особливо тропічних. Катастрофічні наслідки від зведення лісів нам вже дуже добре відомі, але все одно їх знищення продовжується. На сьогоднішній день загальна площа лісів на планеті складає близько 42 млн. га. км, але вона щорічно зменшується на 2%. Інтенсивніше за інші знищуються вологі тропічні ліси в Азії, Африці, Америці і деяких інших регіонах світу. Так, наприклад, 60% усієї території Африки займали ліси, але вже сьогодні – всього близько 17% [2].

Статистика свідчить, що найбільш тривожне становище з продовольством відзначається в ряді країн Азії, Африки та Латинської Америки. За даними ООН, до початку XXI ст. гостра продовольча дефіцит відчувають більше 50 держав, що розвиваються, із загального населення яких близько 800 млн. осіб перебувають на межі голоду.

Останні оцінки ФАО свідчать про те, що тенденція скорочення масштабів голоду в світі зберігається. У 2012-2014 рр. від хронічного недоїдання страждало близько 805 млн чоловік, що більш, ніж на 100 млн осіб менше, ніж у попередньому десятилітті, і на 209 млн. осіб менше, ніж у 1990-1992 рр. Однак приблизно кожен дев'ятий в світі як і раніше не має достатньо продуктів харчування для активної здорового життя. Переважна більшість цих страждають від недоїдання людей живе в країнах, що розвиваються, де кількість хронічно голодуючих в 2012-2014 рр. оцінюється в 791 млн. чоловік. За останні два десятиліття становище в цій області найбільшою мірою влучивши в країнах, що розвиваються: з 1990-1992 рр. загальна чисельність що недоїдають скоротилася на 203 млн. осіб; і все ж, майже кожен восьмий в цих регіонах – або 13,5% загальної чисельності населення – як і раніше страждає від хронічного недоїдання [2].

Частка голодуючого населення скоротилася набагато значніше, ніж абсолютна кількість голодуючих. У період з 1990-1992 по 2012-2014 рр. масштаби недоїдання скоротилися в цілому по світу з 18,7% до 11,3%, а в країнах, що розвиваються – з 23,4% до 13,5%. Це означає, що цільовий показник боротьби з голодом цілком досяжний [2].

Створення сприятливого середовища для забезпечення продовольчої безпеки та якісного харчування є ключовим фактором подолання голоду. Запорукою викорінення голоду є постійна наявність політична зацікавленість. Найважливіше значення має участь у політичних процесах громадськості та залучення до них широкого кола зацікавлених сторін. Наявність належної правової бази допомагає забезпечити, щоб уряд, громадянське суспільство, формальні і неформальні групи відповідально працювали разом.

Для вирішення продовольчої проблеми необхідним є:

- підтримка створення нових та сприяння оптимізації діяльності існуючих сільськогосподарських підприємств шляхом залучення сучасних технологій виробництва, що забезпечували б зростання їх економічної ефективності та конкурентоспроможності продукції;
- підтримка особистих сільських господарств населення та вдосконалення їх взаємодії з іншими суб'єктами агропромислового ринку з метою збільшення частки їх доходів та оптимізації структури виробництва;
- формування та інформаційне забезпечення діяльності регіональних ринків сільськогосподарської продукції з метою спрощення доступу індивідуальних сільськогосподарських виробників до переробних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Ковалёв Е. глобальная продовольственная проблема [Текст]: Учебное пособие / мировая экономика и международные отношения 2004.- №10
2. Офіційний сайт статистичної інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.fao.org/statistics/ru/>

Хорікова А.В., гр. ВЕ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

ГЛОБАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА: ПРИЧИНИ, МАСШТАБИ ТА ЗАХОДИ ПОДОЛАННЯ

Уся попередня історія людства, й особливо ХХ століття, характеризувалася нестримним прагненням забезпечити економічний і техніко-технологічний прогрес. Нажаль, це бажання забезпечується за рахунок нещадної експлуатації та виснаження природного середовища. Унаслідок того що, такі тісно взаємопов'язані сфери людського життя, як економіка, природне середовище та соціальні інститути, функціонували ізольовано одна від одної, завдаючи шкоди природній основі життєдіяльності суспільства та людини, тепер перед людством постали широкомасштабні екологічні проблеми.

Екологічні проблеми – це проблеми існування та розвитку суспільства, пов'язані із впливом людини на природу та зворотним впливом змінюваної природи на людину. Актуальність даної теми полягає у тому, що значні зміни під впливом людини природного середовища, досягаючи певного рівня, стають незворотними і тоді це середовище втрачає здатність до саморегулювання, а це загрожує життю людини і суспільства в цілому. І таких негативних екологічних наслідків людської діяльності уже доволі багато. Мета роботи –

розглянути причини виникнення, сучасні масштаби та запропонувати деякі заходи щодо подолання глобальної екологічної проблеми.

Основні джерела антропогенного забруднення середовища. Основними джерелами антропогенного забруднення середовища є виробники енергії (ТЕС, АЕС, ГРЕС, сотні тисяч котельних), усі помислові об'єкти, в першу чергу: металургійні, хімічні, нафтопереробні, цементні і целюлозо-паперові, екстенсивне, перехімізоване виробництво, військова промисловість і військові об'єкти, автотранспорт та інші види транспорту, гірниче виробництво. Вони забруднюють довкілля сотнями токсичних речовин, шкідливими фізичними полями, шумами, вібраціями, надмірним теплом.

Першоджерелом і першопричиною бурхливого розвитку глобальної екологічної кризи є, як вважають міжнародні експерти, демографічний вибух, що неодмінно супроводжується збільшенням темпів і обсягів скорочення природних ресурсів, нагромадженням величезної кількості відходів виробництва і побуту, забрудненням довкілля – глобальними кліматичними змінами, хворобами, голодом, вимиранням.

У ХХ столітті широкого поширення набули такі процеси, як забруднення води, ґрунту і повітря, опустелювання земель, знищення лісів. Виникли такі специфічні явища як кислотні дощі. Неприятливі екологічні явища перетворились в суттєвий елемент життєдіяльності людства, здійснюючи відчутний вплив на різноманітні сторони людської діяльності: економіку і політику, моральний стан і здоров'я людини.

Протягом 80 років з початку нашого століття з надр Землі було видобуто корисних копалин більше, ніж за всю історію людства. Нині, лише в результаті спалювання паливних ресурсів, в атмосферу планети щорічно потрапляє понад 22 млрд. тон двоокису вуглецю. Щорічно світова промисловість скидає в річки понад 160 км³ шкідливих стоків, щорічно в ґрунти людством вноситься 500 млн. тон мінеральних добрив і близько 4 млн тон пестицидів, більша частина яких осідає в ґрунтах або виноситься поверхневими водами в річки, озера, моря та океани. За останні 45 років використання мінеральних добрив зросло в 43 рази, а отрутохімікатів – у десять разів [1].

Для зменшення негативного впливу екології на суспільний розвиток, необхідно розробити та реалізувати заходи на національному рівні, а саме: удосконалити природоохоронне законодавство та технології виробництва; обмежити екологічно шкідливі виробництва; заборонити продаж екологічно шкідливих виробів; підтримувати наукові дослідження і розробки екологічного характеру; збільшити інвестицій в екологію; розвивати громадські екологічні організацій та дій та ін [2].

Шляхи вирішення екологічних проблем на світовому рівні: встановлення міжнародних екологічних стандартів та обмежень, а також налагодження контролю за їх дотриманням. Прикладом таких обмежень є квоти для кожної країни на шкідливі викиди в атмосферу (причому країни можуть продавати свої невикористані квоти, використовуючи отриману валюту на природоохоронні цілі); запровадження спеціальних екологічних податків для країн на шкідливі викиди, за користування Антарктидою, космосом тощо; здійснення спільних екологічних проектів і наукових розробок; надання допомоги країнам, що розвиваються (фінансової, технологічної, освітньої та ін.); постійний моніторинг та інформування світової громадськості про стан природного середовища, якість продуктів харчування [2].

Список використаних джерел:

1. Кучерявий В.П. Екологія. Л.: «Світ», 2014
2. Ситник К. Охрана биосферы //Зеркало недели. – 2009.
3. Електронний ресурс: «Україна у глобальних рейтингах». – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/cdn/graphics/rating/index.html>

Цуріков К.С., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянок І.О.

ГЛОБАЛЬНІ РИЗИКИ ТА ЇХ СИСТЕМАТИЗАЦІЯ

Глобалізація – це процес об'єднання держав і народів у різних галузях, у ході якого зростає їх взаємовплив і взаємозв'язок. Наслідком такого об'єднання є створення єдиного глобального світового простору. Поштовхом до запуску цього процесу став перехід від індустріального суспільства до інформаційного, тобто до такого суспільства, де значну роль відіграють новітні комунікаційні технології, перебудова національних економік у єдину світову економіку та децентралізація економіки.

Науковці виділяють декілька напрямків глобалізації, наприклад: глобалізація фінансових ринків; глобалізація міграційних процесів; міжнародна економічна інтеграція; миттєве розповсюдження інформації; діяльність транснаціональних корпорацій; утворення нових міжнародних організацій. Наразі велике значення для глобального світу мають новостворені міжнародні об'єднання та організації, оскільки метою їх діяльності є вирішення сучасних проблем світу, що знаходиться у процесі об'єднання. Саме за допомогою координації суспільних дій світова спільнота може вирішити велику кількість проблем, що сповільнює розвиток суспільства в цілому.

Глобалізація суттєво вплинула на розвиток суспільства, що знайшло своє відображення у вигляді виділення глобальних систем, для яких характерно формалізованість, систематизованість та керованість. На економічні системи також глобалізація чинить значний вплив, формуючи глобальні виклики, загрози та тенденції. В агрегованому вигляді, глобальні проблеми – це проблеми, що стосуються (в тій чи іншій мірі) всіх країн і народів, вирішення яких можливе лише об'єднаними зусиллями всієї світової спільноти [1]. Таке визначення найбільш повно характеризує три основні риси глобальних проблем: масштабність, розповсюдженість та складність зусиль, що необхідно застосувати для їх вирішення. Вчені також звикли розглядати глобальні проблеми у двох системах; «суспільство – природа», «людина – суспільство». Як зазначалося раніше, велику роль у вирішенні глобальних проблем відіграють саме впливові міжнародні організації, а саме: ПРООН, ООН, Всесвітній економічний форум та інші.

Виходячи з цілей та завдань, що були зазначені в Декларації тисячоліття для досягнення до 2015 р., можна дійти висновку, що ООН до глобальних проблем людства відносять наступні: бідність і голод; нерівний доступ до початкової освіти; гендерна нерівність; поширення ВІЛ / СНІДу та інших захворювань; дитяча смертність і здоров'я матерів; погіршення екологічної ситуації; скорочення природних ресурсів; зростаюче розшарування країн світу, як за економічним розвитком, так і за якістю життя населення тощо [3].

У доповідях ВЕФ, глобальний ризик визначається як подія, що має значний негативний вплив на декілька країн й галузей протягом періоду часу до 10 років [4]. Для більш простого розуміння можна сказати, що глобальний ризик це «предстадія» глобальної проблеми, тобто ризик легко може перерости в проблему. Глобальні ризики, як і проблеми прийнято систематизувати у відповідності до сфери їх виникнення. Так до економічних глобальних ризиків можна віднести: фінансові кризи в окремих державах; високий рівень безробіття; нестабільність цін на нафту; нестабільність валютних курсів. До екологічних глобальних ризиків: природні катастрофи (повені, землетруси, цунамі); антропогенні екологічні катастрофи; водна криза; руйнування екосистеми світового океану. До геополітичних: терористичні атаки, зростання корупції, ескалація організованою злочинністю і незаконної торгівлі, розгортання зброї масового ураження. До соціальних: продовольча криза, спалахи пандемії, надмірний тягар хронічних захворювань, значна нерівність у доходах населення, зростання стійких до антибіотиків бактерій, безконтрольна урбанізація, глибока політична та соціальна нестабільність. До технологічних: колапс інформаційної інфраструктури та мереж, ескалація великомасштабних кібератак, масштабні випадки шахрайства з даними та їх крадіжки [4].

Підводячи підсумки, слід зазначити, що наразі перед світовою спільнотою стоїть дуже важка задача, метою якої є придушити усі глобальні ризики на початковій стадії та не дати їм можливості перерости у глобальні проблеми. Суспільство не повинно займатися лише вирішенням проблем, воно повинно пам'ятати про реальні загрози, які саме у процесі глобалізації дуже швидко набувають світового масштабу і тим самим перестають існувати як загрози, починають формуватися як глобальні проблеми людства.

Список літератури:

1. Кизим М.О., Проноза П.В., Белікова Н.В. Аналіз глобальних проблем світового співтовариства та цілей тисячоліття / Кизим М.О., Проноза П.В., Белікова Н.В. // «Проблеми економіки». – № 4. – 2010. – С. 3-8.
2. Сардак С.Е. Управлінсько-регуляторні аспекти розвитку людських ресурсів в умовах глобалізації: моногр./С.Е.Сардак.-Д.:Вид-во ДНУ. 2012.-460с.
3. Декларація тисячоліття ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/russian/documen/declarat/summitdecl.htm>
4. Global Risks 2014. World Economic Forum. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalRisks_Report_2014.pdf
5. Кислицина О.В. Глобальні проблеми та ризики сучасності / Кислицина О.В. // «Науковий вісник Херсонського національного університету».- № 9-1. Частина 4.- 2014.- С.28-31

Шутов В.В., гр. ВВ-15-1
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗМІНИ КРАЇН СВІТУ

У наш час відбувається швидкий розвиток нових технологій, виробництва, послуг, зв'язку; посилюються міжнародні відносини, розподіл та спеціалізація праці, покращується міжнародна співпраця. Все це, у свою чергу, призводить до виникнення такого процесу, як глобалізація.

Глобалізація є поступовим процесом зростання ролі світових подій на розвиток окремих держав, інтеграції національних господарств у світову економіку [1]. Цей процес став неминучим із самого початку міжнародних економічних та дипломатичних відносин, але особливого прискорення зазнав саме у наш час із розвитком новітніх технологій та початком інформаційної ери. З кожним роком вплив глобалізації стає все більш відчутним і вимагає від національних економік певних соціально-економічних змін. Тому дослідження у напрямі вирішення глобалізаційних питань є дуже актуальними для кожної країни.

Проблеми глобалізації вивчало багато вчених-економістів, найвідоміші з яких Маршалл Маклюен, Джордж Модельскі, Адорно та Хоркхаймер та інші. Згідно з останніми дослідженнями даної проблематики, держави, які змінюються відповідно до глобалізаційних вимог, прискорюють власний розвиток і досягають розвитку, а ті держави, які не змогли пристосуватися до вимог глобалізації, сповільнюють власний розвиток [1].

Метою даної роботи є виявлення позитивних та негативних наслідків процесу глобалізації. В процесі формування системи міжнародних економічних відносин, було виділено дві осі глобалізації:

1) – Північ-Північ. Для цієї осі характерні високий рівень мобільності капіталу, сировини, послуг, матеріальних благ та людського капіталу (робочої сили), а також досить помірний розрив у рівні життя людей серед країн даного регіону. Конкретизуючи, слід зазначити, що до глобалізаційної осі Північ-Північ належать країни північної Америки, Європи, а також досить розвинені країни Азії (Японія, Китай, Росія).

2) – Північ-Південь. Дана вісь глобалізації характеризується великою різницею рівня життя населення (подекуди навіть поділяють на два економічних світи), характерне перевезення сировини з півдня на північ, транспортування приладів та технічного устаткування з півночі. До цієї глобалізаційної осі належать всі країни, розподіл яких на Північ-Південь відбувається умовно трохи вище лінії екватора (до країн півдня відносять також країни центральної Америки) [2].

З наведеної інформації випливає, що розвиток міжнародних економічних відносин економічному розшируванню світу на певні регіони. Глобалізація ж, має за мету подолання розширування світової спільноти. Питання про вплив глобалізації на соціально-економічні зміни окремих країн слід розглядати на прикладі транснаціональних корпорацій (далі ТНК). Насамперед слід зазначити, що саме ТНК призводять до посилення глобалізації. Саме існування ТНК означає укладення міжнародних економічних зв'язків шляхом створення виробничої або сировинної бази в одних країнах, а ринків збуту – в інших.

Зокрема, ТНК зазвичай розміщують свої виробничі бази у малорозвинених країнах, завдяки меншій вартості робочої сили у даних країнах. Даний ефект називають «потогінним виробництвом». Цей ефект, у свою чергу, призводить до збільшення доходів та конкурентоспроможності ТНК серед інших виробників даної продукції. Однак саме ТНК і створюють негативні ефекти глобалізації. По-перше, ТНК зазвичай створюють робочі місця поза територією країни, у якій були засновані. Тобто, за принципом збереження енергії, збільшуючи зайнятість населення у низько розвинених країнах, ТНК призводять до збільшення рівня безробіття у високо розвинених країнах, через вищу вартість робочої сили. По-друге, ТНК дотримуються тільки власних інтересів (одержання максимального прибутку), а розміщення своїх філій у менш розвинених країнах надає можливість сплачувати значно менші податки. А це дуже сильно знижує роль держав та посилює вплив ТНК на світову економіку.

Інтереси ТНК найчастіше не корелюють з інтересами держав та світу в цілому. А це може призвести до того, що глобалізаційні процеси спричинятимуть тільки негативний вплив на світову економіку. Тому поняття глобалізації поділяється на власне глобалізацію та альтерглобалізацію. Остання, в свою чергу, визнає за необхідне скасування ТНК. Загалом, глобалізація та альтерглобалізація мають за мету об'єднання народів світу, як у економічному, так і в політичному, культурному та інших аспектах. Це означає кінець війн, взаємовигідне партнерство усіх держав, розвиток людства у цілому, скасування кордонів, вільний обмін інформацією, пришвидшення темпів наукового прогресу та подолання соціальної нерівності.

Таким чином, глобалізація є процесом необхідним людству, адже пропонує вирішення багатьох проблем всього людства. Однак слід пам'ятати, що глобалізація має не тільки позитивні, а й негативні наслідки [3]. Наразі світова спільнота частково пройшла етапи економічного та культурного об'єднання, і поступово наближається до політичної консолідації.

Література:

1. Людина і соціум у глобалізованому світі: монографія / Чаплигін О. К., Корабльова Н. С., Дорошкевич А. С., Маркозова О. О. / за ред. проф. Чаплигіна О. К. – Х.: ХНАДУ, 2012. – 340 с.
2. Репа А. // Мода на глобалізацію// Андрій Репа // Газета «Дзеркало тижня» № 4 (633), 2014. – [Інтернет-ресурс] – <http://firstsocial.info/interview/moda-na-globalizatsiyu>
3. Буряк В. В. Глобальное гражданское общество и сетевые революции. / В. В. Буряк. – Симферополь: ДИАИПИ, 2011. – 152 с.

Яцентюк Н.Р., гр. ВВ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

На даний момент ми бачимо велику глобальну проблему в Україні та світі загалом, тому що в кожній зі сфер, вказаних нижче, показники набагато гірші, у порівнянні з минулими роками. Проблема економічної відсталості загальновідомі розбіжності в оцінці значення глобалізації для розвитку країн світу. Слід погодитися, що експансія світових ринків у Китай, Індію та деякі інші країни, що розвиваються, всіляко сприяла економічному зростанню цих регіонів. Численне мільярдне населення при цьому відкрило для себе більш високі стандарти у споживанні, освіті, охороні здоров'я. Але важко не побачити, що для значної кількості країн глобалізація приносить більше шкоди, ніж користі.

Згідно з даними “Звіту про розвиток людства”, що підготовлений вченими Оксфордського університету в 2007 р., 54 країни світу стали біднішими, ніж на початку 1990-х, у 21 державі більша частина населення голодує, у 14 країнах більше половини дітей помирає, не досягнувши п'ятирічного віку, у 12 країнах скорочена початкова освіта, а у 34 спадає середня тривалість життя. Більше мільярда 307 В.А. Палехова людей сьогодні заробляє менше одного долару на день і чисельність таких людей невпинно зростає.

Таким чином, значна кількість країн все більше відстає від розвинутих держав (за рівнем розвитку економіки та якістю життя). Розрив між багатими і бідними країнами становить десятки та сотні разів. За даними Світового банку, якщо в середині XVIII ст. (перед промисловою революцією) розрив між найбагатшою та найбіднішою країною світу оцінювався як 5:1, то зараз це співвідношення досягло рівня 400:1.

Серед причин такої нерівності, як правило, називаються такі. Історичні причини: так звані “пізній розвиток” країн. В африканських країнах доход на душу населення зараз приблизно такий, який був у Європі двісті років тому. Географічні причини: Дж.Гелбрейт якось звернув увагу, що в межах тисячі миль по обидва боки від екватора немає жодної розвинутої, багаті країни (хоча напевно настав час робити виключення для Сінгапуру та Гонконгу). Клімат, хвороби, невідгідне географічне положення суттєво ускладнюють економічний розвиток. Інституціональні причини (у розумінні цінностей, настанов, традицій, що керують поведінкою народу): гальмують розвиток економіки, – хабарництво, корупція, неповага до приватної власності. Економічні. Пригадайте “порочне коло бідності”. Певний час жевріла надія, що розірвати це коло під силу розвинутих країнам, здійснюючи програми фінансової допомоги. Але результати виявилися невтішними – до перешкод, що заважають розвитку бідних країн, додався ще астрономічний зовнішній борг.

Бідні країни намагаються приєднатися до світової економіки, традиційно спеціалізуючись на сільгосппродукції та мінералах. Проте торгувати їм з кожним роком усе важче: розвинуті країни, виступаючи за вільну торгівлю, фактично проводять протекціоністську політику. Субсидіюючи власне сільське господарство, вони закривають свої ринки для продукції бідних країн.

Демографічна проблема. В якості однієї з причин економічної відсталості може бути також розглянута демографічна проблема. Адже до нерівномірності розподілу багатства у світі слід додати ще одну нерівномірність – розподілу населення. У цьому випадку кажуть про так звані “ножиці нерівності”: на чотири п'ятих населення Землі припадає одна п'ята світового доходу. Демографічні проблеми не обминули і розвинуті країни, – це падіння народжуваності, небезпечна тенденція старіння нації, потреба проведення пенсійної реформи, підвищення

пенсійного віку. Але демографічні проблеми країн, що розвиваються, змушують пригадати Т.Мальтуса. Всупереч наведеним проблемам розвинутих країн, загальне зростання чисельності населення Землі дає підстави казати про “демографічний вибух”, який стався у другій половині ХХ ст., коли загальне населення Землі зросло з вражаючою швидкістю.

Продовольча проблема. Проблема природних ресурсів Разом з демографічною, глобальних масштабів набуває продовольча проблема. Її також можна спостерігати як у багатих, так і у бідних країнах. Лише мешканці розвинутих країн страждають від ожиріння та надвиробництва продуктів, а в країнах, що розвиваються, внаслідок економічної відсталості, демографічного вибуху та перенаселеності панує голод, нестача продуктів, у кращому випадку, незбалансованість та неповноцінність харчування.

Екологічна проблема. Критика глобалізації з боку екології була однією з перших. Доречно пригадати, що екологія походить від того ж грецького слова “oikia”, що й економіка, тобто це науки про домівку, оселю. В наш час екологію визначають як науку про відносини усіх живих з навколишнім середовищем. З одного боку на природу тисне промисловість розвинутих країн, з іншого – надмірне споживання перенаселених бідних країн, зростання відходів. Наше буття дає всі підстави стверджувати, що екологічна проблема полягає у подоланні екологічної кризи. Її прояви: забруднення повітря, води, ґрунтів викидами промислових і хімічних відходів; скорочення орних угідь та погіршення родючості ґрунтів через надмірну експлуатацію; знищення родючих земель через зловживання добривами та хімічними речовинами для боротьби з шкідниками; знищення тропічних лісів, що справедливо вважалися легенями планети; виснаження озонового шару; збідніння внаслідок варварського знищення тваринного та рослинного світу; зростання (через стан навколишнього середовища) захворювання органів дихання, поширення онкологічних та алергічних хвороб.

Література:

1. Самуельсон П., Нордхаус В. Економіка. – М., 2008.
2. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія: Підручник. – К., 2009.
3. Ніколенко Ю.В. Політекономія: Підручник. – К., 2013.
4. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К., 2010.

СЕКЦІЯ 2. ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА СПРЯМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Верочкіна М., гр. ВЕ-13-2

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ПРОБЛЕМИ КРЕДИТУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Однією з найважливіших умов зниження енергетичної залежності України від інших держав світу є скорочення споживання енергії, особливо в умовах постійного зростання вартості енергоресурсів. Тому важливим напрямком розвитку країни є впровадження нових проектів енергоефективності, які, в свою чергу, потребують значних інвестицій.

Міжнародні фінансові організації давно зайняли міцне місце в Україні серед установ, які здійснюють серйозну фінансову підтримку і надають технічну допомогу з метою реалізації в нашій країні необхідних реформ і сприяння розвитку різних галузей економіки. Енергетичний сектор не є виключенням.

На сьогодні кредитування проектів з підвищення енергоефективності ведуть кілька фінансових установ, серед яких і такі структури Світового банку, як Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) і Міжнародна фінансова корпорація.

Реалізація проектів структурної перебудови, які підтримуються Світовим банком є основним інструментом реалізації Стратегії допомоги Світового банку Україні та має на меті розвиток ринкової інфраструктури країни.

У червні 2014 р. Україна підписала кредитну угоду зі Світовим банком про надання кредиту в розмірі 500 млн дол. США, 382 млн дол. з яких підуть на підвищення енергоефективності у сфері централізованого теплопостачання. Угода обраховується за ставкою 1,25%, розрахована на 16 років із пільговим періодом в 7 років [1].

Європейський банк реконструкції і розвитку підтримує велику кількість українських проектів і з кожним роком об'єми фінансування зростають (Рис.1), і здійснює в Україні кредитування за різними напрямками. Одним з найбільш активних є енергетика та енергозбереження. На сьогоднішній день за підтримки ЄБРР в Україні реалізуються дві програми енергетичної сфери: USELF (програма фінансування альтернативної енергетики в Україні) та UKEEP (Українська програма підвищення енергоефективності). Учасниками цієї програми виступають банки – Укресімбанк та МЕГАБАНК. У банках відкриті кредитні лінії, що дозволяють українським підприємствам отримувати кредити на втілення проектів, що відповідають вимогам з боку ЄБРР.

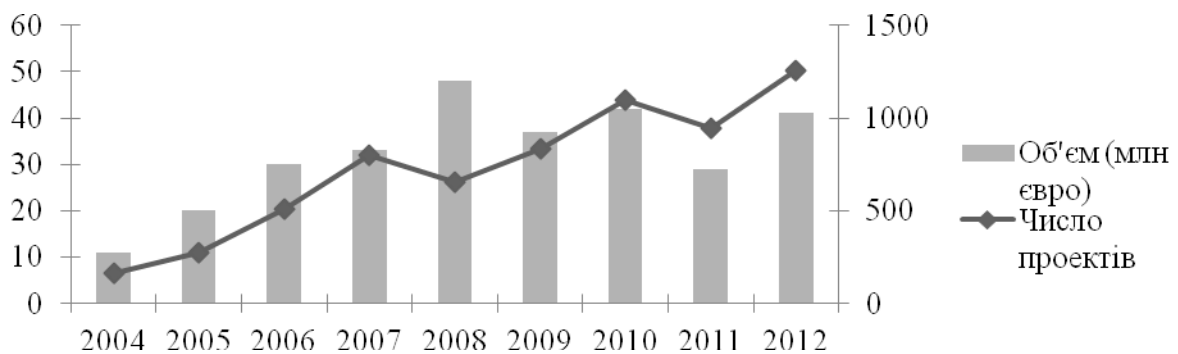

Рис. 1. Співпраця України та ЄБРР з 2004 по 2012-й рік [2]

Ще однією МФО, що здійснює кредитування українських підприємств є Міжнародна фінансова корпорація (IFC). У 2012 р. IFC надала Credit Europe Bank позику в 15 млн. дол. США з метою розширення фінансування компаній України, які займаються впровадженням проектів з підвищення енергоефективності.

Очевидно, що надання кредитів міжнародними організаціями призводить до формування фінансової залежності України від зовнішніх ресурсів і збільшення зовнішнього боргу держави (Рис.2). В перспективі це може призвести до посилення бідності, що пов'язано з підвищенням тарифів, скороченням соціальних виплат та іншими урядовими діями, що відповідають вимогам організацій-кредиторів.

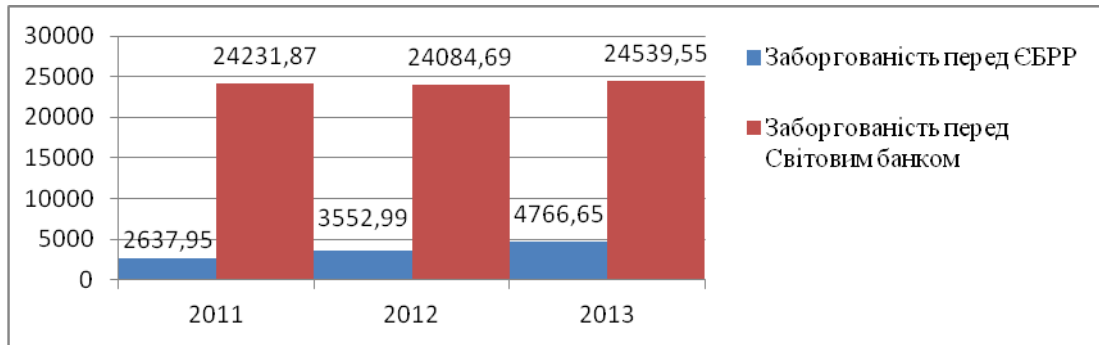

Рис. 2. Динаміка державного боргу перед МФО , млн. грн [3]

Суттєвою проблемою нашої країни є неефективне використання кредитних коштів. Причинами цього є у тому числі, недосконалість системи управління проектами, відсутність підготовленого персоналу, недосконалість наявних механізмів формування управлінських груп та відсутність законодавчо визначеної відповідальності груп. А постійні зміни посадових осіб, призначених координаторами проектів, призводять до уникнення відповідальності за прорахунки під час підготовки та впровадження проектів виконавцями. До вагомих причин незадовільного стану реалізації проектів Світового банку і ЄБРР в Україні варто віднести також неналежне планування і обґрунтування проектів і довготривалі процедури, щодо набуття чинності кредитних угод [4].

Зрозуміло, що співпраця з названими суб'єктами має вельми небезпечні негативні наслідки, серед яких проблеми зовнішньої політичної та економічної залежності. Але дуже важливо усвідомлювати, що саме від характеру взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями, а також з приватними кредиторами залежить ставлення до України в світі, залежать можливості реальної інтеграції у світове співтовариство, специфіка співпраці з окремими державами світу і скорочення енергетичної залежності від інших світових держав.

По-друге, не можна розглядати можливості розриву співробітництва з названими організаціями. Світовий досвід показує, що подібна «агресивна» стратегія може занадто згубно позначитися на економічному розвитку країни-боржника. Зокрема, досвід країн Латинської Америки ще часів боргової кризи 1980-х і початку 1990-х рр. переконує, що подібні дії практично зводять до нуля будь-які спроби країни вийти на сприятливу позицію на міжнародних фінансових ринках і занадто негативно впливають на розвиток країни [5].

У стратегії взаємовідносин України з міжнародними фінансовими організаціями необхідно чітко визначити форми продовження співпраці з такими організаціями. З урахуванням практики останніх років нерегулярності надходження фінансових ресурсів можливі зміни самих принципів взаємовідносин з міжнародними фінансовими організаціями.

Можливим ефективним напрямком побудови відносин України з МФО з приводу підвищення енергоефективності є перехід від безпосереднього отримання фінансових ресурсів до отримання певної консультативної підтримки від цих установ. Це можливо завдяки здійсненню успішних економічних реформ. Консультативна та політична підтримка України з боку міжнародних фінансових організацій (без надання кредитів) може не тільки знизити гостроту проблеми зовнішньої заборгованості, але й сприяти залученню в Україну іноземного капіталу. Необхідним є створення окремих органів контролю за здійсненням кожного проекту з постійним керівництвом, що могло б нести відповідальність за неналежне обґрунтування проекту, або невиконання зазначених у проекті робіт.

Перелік джерел:

1. Світовий банк. Україна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
2. Інформація щодо Стратегії ЄБРР в Україні на 2011-2014 роки. Відомості Міністерства фінансів України від 27.05.2011 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/>
3. Зовнішній борг України. Дані Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document;jsessionid=A25D7BD7826B56DFB769B9A97215804A?id=63734>
4. Аналіз використання позик міжнародних фінансових організацій на виконання системних та інвестиційних проектів економічного і соціального розвитку України

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/863269>

5. Бураковський І.В. Проблеми взаємовідносин України з міжнародними фінансовими організаціями. Світова економіка: глобальна фінансова криза / І.В. Бураковський, А.В. Плотніков. – Харків: Фоліо, 2010. – С. 415

Ганзюк О.О., гр. ВВ-15-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ

Співпраця України з міжнародними економічними організаціями заслуговує на особливу увагу як розробників зовнішньої політики України, так і дослідників. Неухильний процес поглиблення інтернаціоналізації економічного життя, який має своїми проявами розширення і ускладнення взаємозв'язків та взаємозалежностей національних економік, усупільнення характеру праці та виробництва в глобальному масштабі, зростаючу взаємодію та координацію держав щодо розробки і реалізації міжнародної стратегії розвитку, об'єктивно підвищує значення зовнішніх джерел фінансових ресурсів для будь-якої національної економіки.

Дана проблематика є актуальною для України, яка пов'язує свою інтеграцію у світову економіку та вихід на міжнародні фінансові ринки з поглибленням співробітництва із такими впливовими міжнародними економічними організаціями, як Міжнародний валютний фонд та група Світового банку. В даному аспекті слід зауважити, що на сьогодні наша держава не в повній мірі використовує потенціал такої співпраці як щодо залучення іноземних капіталовкладень, так і розв'язання проблеми зовнішнього боргу та його обслуговування, а також побудови довгострокових і стабільних відносин із міжнародними фінансовими структурами.

Відповідно до Закону України "Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій", який було прийнято 3 червня 1992 року, Україна стала членом Міжнародного валютного фонду (МВФ).

Міжнародний валютний фонд є міждержавною організацією, що призначена для регулювання валютно-кредитних відносин між державами-членами та для фінансової допомоги їм через надання коротко- і середньострокових кредитів в іноземній валюті.

Фінансові ресурси МВФ спрямовуються для надання допомоги країнам-членам, які намагаються подолати проблеми платіжного балансу, а також для сприяння у пом'якшенні наслідків реалізації стабілізаційних програм. МВФ надає фінансування як зі своїх загальних ресурсів, так і в межах механізмів пільгового фінансування, управління якими здійснюється окремо. Держави-члени, які користуються загальними ресурсами МВФ, "купують" (тобто позичають) валюту інших держав-членів в обмін на еквівалентну суму у своїй власній валюті. МВФ стягує плату за такі позики та вимагає, щоб держави-члени в межах визначеного терміну "викупили" свою валюту у МВФ (тобто погасили заборгованість), використовуючи для цього валюту інших держав-членів або СДР. Пільгове фінансування надається у вигляді кредитів під низькі проценти.

МВФ здійснює кредитні операції лише з офіційними органами країн – центральними банками, казначействами, стабілізаційними фондами. Частка кредитних ресурсів, що надається країні вперше, називається резервною часткою і становить до 25 % квоти країни-учасниці. Ресурси, які можуть надати країні понад резервну частку, дорівнюють величині квоти і, як правило, діляться на 4 кредитних частки (транші) до 25 % кожна. Це означає, що гранична сума кредиту, що може надаватись країні-учасниці, становить 125 % її квоти у Фонді. Кредити можуть надаватись Фондом у формі резервного кредиту або кредиту стенд-бай, який полягає в наданні іноземної валюти країні відповідно до домовленості визначеними частками через встановлені проміжки часу протягом усього терміну кредитування. Кредити стенд-бай використовуються переважно для фінансування макроекономічних стабілізаційних програм країн – членів МВФ і надаються при виконанні країною певних політичних та економічних умов, які втілюються у програмах перебудови економіки. Цей порядок називається принципом обумовленості. Як правило, вказані програми охоплюють заходи, що належать до сфери бюджетно-податкової, кредитно-грошової політики, цінового механізму, зовнішньої торгівлі, міжнародних кредитних та валютно-розрахункових відносин. Вони пов'язані зі зменшенням

державних витрат, підвищенням податків і ставки позичкового процента, зміною валютного курсу та ін.

Таким чином, позички МВФ, відкривають ширший доступ до світового ринку позичкових капіталів, на якому попит перевищує пропозицію. Конкретно для України відкриваються додаткові можливості залучення позичок. Також, функцією позичок є залучення іноземних коштів для утримання України, як держави, "на плаву" з метою входження у світовий ринок, де вона має стати частиною світової економіки з однопорядковими вимірами стосовно країн ринкового господарювання. Співробітництво з МВФ важливе для трансформації структури економіки України, зміни в ній народногосподарських пропозицій, створення умов економічної рівноваги.

Література:

- 1.Ткачук Т. Становлення та сучасний стан міжнародних фінансових організацій, їх роль у регулюванні світових економічних процесів //Вісник Національного Банку України. – 2006
- 2.Трифонов С. В., Столяров В. Ф. Формування стратегії співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями //Актуальні проблеми економіки. – 2004.
- 3.Іваніненко-Свинцицька І. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями //Фінанси України. – 2006.
4. Арсенюк О. Світовий банк і структурна перебудова фінансового сектора України //Вісник Національного банку України. – 2009.

Жерліцина М.О., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ

Сучасний розвиток України характеризується значними соціально-економічними та культурними змінами. За останні часи економіка України переживає фінансову нестабільність, зростання зовнішнього боргу.

Найбільший вплив мають такі міжнародні фінансові організації, як Міжнародний валютний фонд, Міжнародний банк реконструкції і розвитку та Європейський банк реконструкції і розвитку. Отже, досвід участі України в міжнародних фінансових організаціях потребує об'єктивного узагальнення, що й обумовлює необхідність цього дослідження.

Останнім часом співробітництво України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями є однією із найбільш важливих проблем, які обговорюються науковцями, аналітиками та політиками. Дослідженням даної проблеми займалися такі науковці як: І. Антоненко, І.О. Пенська, Т.Р. Вахненко, О.М. Михайлик, В.Г. Кабанов, І.Є. Чуркіна, І.В. Фурман та ін.

Метою роботи є визначення національної специфіки та узагальнення результатів співпраці України з Міжнародним банком реконструкції і розвитку. Група Світового банку є другою за значенням у системі міжнародних фінансових інституцій. Вона включає до свого складу Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародну асоціацію розвитку (МАР), Міжнародну фінансову корпорацію (МФК) та багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ) і спеціалізовану структуру – Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних конфліктів (МЦУІК).

У вересні 1992 р. Україна стала членом МБРР та інших організацій групи Світового банку. Співпраця України зі Світовим банком здійснюється відповідно до Стратегії партнерства МБРР і МФК з Україною на 2012-2016 фінансові роки, яку схвалено Радою директорів Світового банку 16 лютого 2012 року.

Допомога Групи Світового банку сконцентрована зараз на двох напрямках:

1. Поліпшення державних послуг та системи державних фінансів. Зусилля Банку спрямовані на виправлення ситуації у трьох основних сферах: відповідальне і збалансоване фіскальне управління; ефективне надання послуг у секторах охорони здоров'я і освіти та підвищення адресності державних видатків на соціальну допомогу; надання комунальних послуг (водопостачання, тепlopостачання).

2. Поліпшення бізнес-клімату. Нова стратегія сфокусована на: поліпшенні бізнес-клімату як для вітчизняних, так і закордонних інвесторів; поліпшенні інфраструктури, що дасть змогу зменшити вартість ведення підприємницької діяльності; формуванні відповідної стратегічної політики розвитку сільськогосподарського сектора і залученні до нього приватних інвестицій.

Стосовно першого напрямку Світовий банк співпрацює з МВФ та НБУ. Вже були проведені масштабні роботи такі, як зовнішній аудит 35 банків та ін.

У другому напрямку Україна почала приймати багато змін, що вже вплинули на поліпшення сприятливого середовища для зростання приватного бізнесу та інвестицій.

У відповідь на кризу в Україні, у березні 2014 року Група Світового банку оголосила про надання Україні до кінця 2014 року 3,5 млрд. дол. США. Це кредитування, вкрай необхідне для повернення економіки на шлях сталого розвитку, мало на меті підтримати Уряд в проведенні реформ. У 2014 фінансовому році ми надали фінансування на загальну суму в 2,9 млрд. дол. США. У лютому 2015 року Світовий банк оголосив про виділення ще 2 млрд. дол. США у вигляді нових позик Україні в 2015 році.

Відтоді, як Україна стала членом Світового банку в 1992 році, загальна сума зобов'язань Банку перед Україною на фінансування 45 проектів і програм становить понад 9 млрд. дол. США.

На жаль, для погашення заборгованості перед Світовим банком, Україна вимушена брати нові кредити у досить великих розмірах, у зв'язку з чим фінансовий борг країни стане нагадувати фінансову піраміду. Таким чином, основним завданням уряду України повинно бути не відновлення співробітництва з Групою Світового банку, а перебудова економічної політики. Отримання наступних траншів, не є засобом подолання кризи. Хоча і не слід забувати про певні позитивні зміни, що є наслідком співпраці України усіма міжнародними фінансовими організаціями.

Література:

1. Особливості міжнародного кредитування: МВФ та МБРР. О. М. Михайлик. [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3962>
2. Узгодження національної бюджетної політики з вимогами міжнародних фінансових інституцій: позитивні та суперечливі наслідки. Чуркіна І.Є. [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://global-national.in.ua/archive/6-2015/170.pdf>
3. Вплив міжнародних фінансових організацій на економічний розвиток України. Пенська І.О. [Електронний ресурс]. – Режим доступу – http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2014_2_5

Костюк В.О. гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ПРАЦІ

Значення вдосконалення соціально-трудових відносин в Україні, приведення їх у відповідність до міжнародних вимог, що формуються на основі прогресивного досвіду високорозвинених країн, особливо актуально в наш час у зв'язку з процесами глобалізації та ринкової трансформації національної економіки. Тому важливим завданням є вивчення досвіду діяльності МОП, з'ясування цілей, структури, значення міжнародних актів про економічні, соціальні й культурні права людини.

Окремі аспекти впливу на Україну Міжнародних організацій, а зокрема Міжнародної організації праці досліджувалися українськими та зарубіжними науковцями та практиками: П.М. Рабіновичем, В.Г. Буткевичем, С. Шевчуком, В.П. Паліюком, Г.Г. Куцом, І.Я. Кисельовим, В.В. Жернаковим.

На сучасному етапі Міжнародна організація праці відіграє важливу роль у світі, особливо у зміцненні організаційного механізму і розвитку локальної спроможності підвищення продуктивності в межах підприємства та сфери громадських послуг, а також в обміні досвідом між різними національними і галузевими організаціями продуктивності. Метою МОП є заохочення соціальної справедливості, поліпшення умов праці і життєвого рівня трудящих, підвищення продуктивності.

У своїй діяльності *Міжнародна* організація праці керується такими цілями:

- просування і здійснення основних принципів і прав у сфері праці;
- створення великих можливостей як для жінок, так і для чоловіків в одержанні якісної зайнятості і доходу;
- розширення охоплення й ефективності соціального захисту для всіх;
- зміцнення трипартизму і соціального діалогу [2].

Міжнародна організація праці побудована на статутному принципі. МОП поклала початок таким досягненням індустріального співтовариства, як 8-годинний робочий день, політика зайнятості, охорона материнства, закони про дитячу працю та інші норми, що

сприяють охороні праці й мирним трудовим відносинам. Жодна країна або галузь не змогли б здійснити їх без одночасних дій у цьому напрямі з боку інших.

Міжнародна конференція праці проводиться щорічно. Вона є міжнародним форумом, на якому обговорюються соціально-трудова проблеми, виробляються мінімальні міжнародні трудові норми і загальна політика МОП. Кожні два роки Конференція приймає дворічну програму діяльності МОП та її бюджет, що фінансується державами-членами. Кожна держава-член має право послати на Конференцію чотирьох делегатів: двох – від уряду і по одному – від трудящих і від роботодавців, кожний з яких може виступати і голосувати самостійно.

Міжнародне бюро праці в Женеві є секретаріатом МОП, її оперативною штаб-квартирою, дослідницьким і видавничим центром. У період між конференціями роботою МОП керує Адміністративна рада, до якої входять 28 представників урядів, 14 представників трудящих і 14 представників роботодавців [1].

Міжнародна організація праці активно працює в Україні з початку 90-х років ХХ ст. Ключовим елементом співпраці України та МОП є Програма гідної праці МОП. Вона визначає пріоритети державної соціальної політики, програм дій багатьох організацій профспілок та роботодавців та охоплює основні сфери ринку праці, в тому числі сприяння зайнятості, викорінення дитячої праці та запобігання торгівлі людьми, реформування трудового законодавства та соціального забезпечення, запобігання поширенню ВІЛ/СНІД у сфері праці, посилення превентивної культури охорони праці, сприяння реалізації основоположних принципів і прав у сфері праці.

В червні 2012 року Міністерство праці та соціальної політики України та Міжнародна організація праці підписали нову Програму гідної праці в Україні на 2012-2015 роки. Основною метою цієї програми є сприяння гідній праці як фактору продуктивності та як ключовому елементу розвитку соціально-трудова галузі України. Програма визначає основні цілі та очікувані результати спільних заходів, які реалізуються МОП спільно з її тристоронніми партнерами в Україні.

Протягом останніх років в Україні за допомогою МОП було реалізовано 8 проектів спільно з Програмою Розвитку ООН, 2 проекти спільно з Об'єднаною програмою ООН з ВІЛ/СНІД та Фондом ООН в сфері народонаселення та 1 проект у співпраці з Міжнародною організацією з міграції. За роки незалежності в Україні реалізовано понад 30 проектів і програм МОП. Наразі, Програма гідної праці в Україні охоплює 7 проектів і програм на загальну суму близько 10 млн. дол. США [3].

Нині МОП спільно з ПРООН та іншими агенціями здійснює в Україні важливі проекти, які пов'язані з розробкою моделі соціального бюджету, ринком праці та професійним навчанням безробітних, розвитком малого та середнього підприємництва, соціального партнерства і діалогу.

Список використаних джерел

1. Кардашевский В., Бондаренко А. Повышение производительности: европейский подход//Вопр. экономики. – 2004. – № 11. – С. 35–40.
2. Горбач Л. Міжнародні економічні відносини : Підручник/ Людмила Горбач, Олексій Плотніков, -К.: Кондор, 2005. -263 с.
3. <http://geneva.mfa.gov.ua/ua/ukraine-io/labour> – [Електронний ресурс] Постійне представництво України при відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві.

Кучеренко Ю. О., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МВФ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Трансформаційні процеси в Україні супроводжувалися глибокою економічною кризою. У зв'язку з цим різко загострилися питання ресурсного забезпечення економічного розвитку, особливо його фінансової складової. Розбалансованість фінансової системи, платіжна криза спричинена насамперед переходом до світових цін на енергоносії, відсутність необхідних внутрішніх нагромаджень об'єктивно обумовили потребу в зовнішніх коштах для відновлення господарської рівноваги, забезпечення сталого економічного зростання. Тому для подолання цих негативних тенденцій в розвитку економіки країни актуальним є співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями, зокрема Міжнародним валютним фондом (МВФ).

Проблемні питання співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями, механізм та умови надання кредитів МВФ висвітлені у працях: Т. Вахненка, В. Кабанова, С. Круглика, Т. Ткачука, М. Савостьяненка та інших. Однак стратегічно важливим завданням у

сфері здійснення зовнішніх запозичень з боку МВФ є прогнозування можливостей згладжування існуючих пікових навантажень із відповідним урахуванням дотримання граничних значень фінансових індикаторів фінансової безпеки.

Мета даної роботи полягає у дослідженні співпраці України з Міжнародним валютним фондом та виявлення основних пріоритетних напрямів даної співпраці. Важлива роль в системі міжнародних фінансів належить залученню фінансових ресурсів інших країн та міжнародних фінансових організацій. Вони використовуються з метою сприяння підприємницької діяльності, залучення коштів для фінансування дефіциту державного бюджету та платіжного балансу, проведення структурних перебудов в економіці, реалізації окремих цільових соціально- економічних програм та забезпечення інших напрямів розвитку.

Міжнародний валютний фонд є міжнародною фінансовою організацією, яка була заснована в 1944 році. Згідно зі Статутом Фонду, його кредити спрямовуються на підтримку курсу національної валюти, міжнародних резервів держави та активних позицій платіжного балансу. Отримувачами кредитів МВФ є центральні банки країн, які зараховують їх у власні резерви і використовують виключно для інтервенцій на валютному ринку на вказані цілі. У 2009 році до складу МВФ входило 186 країн-членів [1].

Співпраця України з МВФ може принести користь економіці країни, але при цьому присутні й деякі ризики. Продовження співпраці з МВФ має стати гарантією проведення структурних реформ в українській економіці. Другий позитивний момент – внутрішня і зовнішня стабільність, підтримка курсу, покриття дефіциту бюджету. Разом із тим, робота програми МВФ означає можливість появи ризиків, зокрема кошти від МВФ можуть бути витрачені не на структурні реформи. Другим ризиком є збільшення державного боргу. Сумарний борг України наразі становить близько 38 млрд. дол., зовнішній борг 14,9 млрд. дол. США. За Бюджетним кодексом рівень державного боргу не може становити більше 60% від ВВП. Із залученням кредиту від МВФ та інших міжнародних фінансових інституцій він не може скласти більше 40-45% ВВП.

З метою забезпечення виконання умов з надання позик МВФ органи державного регулювання та управління України повинні здійснити низку заходів. Так, у сфері стабілізації валютних ринків першочерговими заходами є [2]:

- усунення дисбалансів, пов'язаних зі збільшенням гнучкості обмінного курсу до ринкової ситуації;
- проведення регулярних валютних інтервенцій у формі аукціонів;
- підвищення відсоткових ставок, що відіграють роль інструмента монетарної політики, зокрема ставок рефінансування;
- запровадження прозорості операцій із рефінансування та припинення заставного забезпечення власних акцій банків;
- скасування податку в пенсійних фонд на валютні операції тощо.

У сфері політики та структурних реформ доцільним було б:

- прийняття Національним банком України нормативних документів щодо запровадження гнучкого обмінного валютного курсу гривні до провідних валют;
- ухвалення законодавчих та нормативних документів щодо вирішення питань проблемних банків та надання фінансової підтримки банківським установам шляхом рефінансування на основі принципів рівності та прозорості;
 - своєчасне проведення діагностики проблемних банків;
- розширення, відповідно до міжнародної практики, обсягів регулярного висвітлення для громадськості й ринків деталізованої фінансової інформації про функціонування банківської системи, засновників і акціонерів банків, які мають вагому частку, принципи роботи, кредитну й депозитну політику, доходи тощо [3].

Таким чином, для подальшої співпраці України з МВФ необхідно впроваджувати різні організаційно-економічні заходи, внести зміни до існуючого законодавства, підвищити стимулюючу роль держави через удосконалення податкового законодавства тощо. Крім того, слід провести ретельний аналіз необхідного обсягу та умови отримання і погашення міжнародних кредитів, які планує залучити Україна з метою нівелювання індексу прострочення за даними кредитами, тобто здійснювати прогнозування тих результатів, які буде мати економіка України від залучення кредитів на міжнародному ринку і впроваджувати ефективні інвестиційні проекти щодо їх залучення.

Отже, співробітництво з міжнародними фінансово-кредитними організаціями є досить важливим для України, яка вирішує завдання не тільки інтеграції у світову економіку, а й зміцнення економічної безпеки. Кредити, що залучаються від МВФ, використовуються для підтримки курсу національної валюти та для фінансування дефіциту платіжного балансу

Україні і покликані пом'якшити економічні труднощі у процесі проведення економічних реформ, які дають змогу забезпечити у перспективі економічне зростання у країні.

Список використаних джерел:

1. Ткачук В. Г. Становлення та сучасний стан міжнародних фінансових організацій, їх роль у регулюванні світових процесів / Т. Ткачук // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 5.
2. Салтинський В.В. Особливості організації кредитування національних економік Міжнародним валютним фондом / В.В. Салтинський // Фінанси України. – 2009. – № 2.

Леус М.Г., гр. ВВ-15-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ЗІ СВІТОМ БАНКОМ

Сучасний період соціально-економічного розвитку характеризується зростанням урядових та неурядових об'єднань в світі. Україна має багато політичних, економічних та соціальних зв'язків з іншими країнами світу. Найбільшими міжнародними фінансовими організаціями які співпрацюють з Україною є Міжнародний Валютний Фонд (МВФ) , Європейський Банк Реконструкції та Розвитку (ЄБРР) , Міжнародний Банк Реконструкції та Розвитку (МБРР) , Світовий Банк (СБ) та інші. Більшість організацій спеціалізуються на підтримці національної валюти, розвитку платіжного балансу країни-позичальника , сприяння країнам-членам в розвитку економіки шляхом надання їм довгострокових позиків та кредитів.

Актуальністю співробітництва визначається подальшим розвитком економіки України та подальші тенденції розвитку співробітництва з МБРР. Мета Світового банку полягає в сприянні розвитку економік країн-членів для подолання фінансових криз та покращення рівня життя населення. Інвестиції спрямовуються на розвиток як окремих структурних економічних структур так і на розвиток всього сектора економіки, також на будівництво доріг, електростанцій та іншого.

Співпраця України з групою Світового банку розпочалася в 1992 році підписавши статут Міжнародного Банку Реконструкції та Розвитку(МБРР), що засвідчило подальшу співпрацю з цією фінансовою організацією.[2]. МБРР є міжнародним відкритим акціонерним товариством, кількість членів якого постійно зростає. Його Статутом досить детально розроблені всі питання, пов'язані зі вступом до МБРР нових членів, процедурою виходу будь-якої країни з Банку, регламентація роботи Банку, його організаційна структура, порядок формування вищих органів керівництва та їхні повноваження, порядок формування і використання фінансів МБРР.

Світовий банк в особі МБРР є не звичайним банком , а спеціалізованою установою , яка надає низьковідсоткові довгострокові кредити і гранти країнам які є засновниками тобто власниками акцій. Право брати участь у діяльності банку мають тільки члени МВФ. Країна яка є членом банку має 250 голосів плюс 1 голос за 1 придбану акцію. Україна має близько 10908 акцій на суму 1315,9 млн. дол. США , тому має 11158 голосів в МБРР, що становить близько 0,69% від загальної кількості голосів [1].

Проекти МБРР в Україні можна поділити на системні та інвестиційні. Системні проекти призначені для реформування секторів в економіці які в свою чергу надходять до Держбюджету в Україні. В свою чергу Мінфін виконує функцію розподілу цих коштів. Процедура інвестування коштів в економіку України є дещо іншим. Ще в процесі підготовки проекту визначаються пакети закупівель , які необхідні для його впровадження та джерел подальшого фінансування.

За класифікацією Світового банку Україну відносять до третього типу(країни з середнім рівнем доходів). Для таких типів країн строк погашення кредитів становить 17 років та 5 років пільгового періоду, протягом яких сплачуються лише відсотки. Кредитна ставка може бути фіксованою або плаваючою. На даному етапі функціонування МБРР кредитна ставка становить 7,43% річних [1].

Метою інвестиційних проектів є технічна реконструкція окремих існуючих підприємств певної галузі або регіону, створення нових підприємств або надання коштів на поповнення оборотних коштів підприємств. При цьому чітко визначається перелік товарів послуг і робіт, які закуповуватимуться за рахунок позики Світового банку. Кошти позик на інвестиційні проекти використовуються окремими підприємствами або установами.

Для підтримки сучасної економічної ситуації в країні ВБРР надає різні форми кредитування та інвестує в різні сектори економіки. МБРР надає фінансування , а також ділиться досвідом по ряду технічних аспектів процесу розвитку і допомагає клієнтам отримати

доступ до ринків капіталу та інструментів управління фінансовими ризиками у великих обсягах, на більш вигідних умовах, на довші терміни і на більш стійкій основі у порівнянні з тим, що вони можуть отримати від інших джерел фінансування.

Міжнародні фінансові організації займають важливе місце в системі інституціональних структур регулювання світової економіки. Виникнення міжнародних валютно-кредитних і фінансових організацій обумовлене розвитком інтернаціоналізації господарювання, розвитком міждержавного регулювання, необхідністю спільного вирішення проблем розвитку світової економіки. Ці інститути надають країнам кредити, розробляють принципи функціонування світової валютної системи та здійснюють міждержавне регулювання валютно-кредитних і фінансових відносин.

Інтеграція України в світову спільноту дасть можливість нашій державі співпрацювати з іншими інвестиційними банками та їх складових частин, з таким яким Європейським інвестиційним фондом. Діяльність останнього полягає в інвестуванні у венчурні фонди, які підтримують малий і середній бізнес, а також гарантуванні кредитів, що видаються різноманітними фінансовими інститутами малим і середнім підприємствам.

Список використаної літератури :

1. Інтернет ресурс – <https://www.worldbank.org>
2. Моцок В. Світова економіка та міжнародні економічні відносини: навч.-метод. комплекс / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : Рута, 2012. – 259с.
3. Романчиков В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 256с.

Мельнікова Г.М., гр. ВВ -12 – 1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Для ефективного функціонування країна повинна мати економічні зв'язки, адже при цій умові відбувається її вихід на міжнародну арену й подальший розвиток господарства та й рівня життя громадян в цілому. В період інтенсивної глобалізації, міжнародні економічні організації мають великий вплив на економічний розвиток суспільства. Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає не лише на економічне життя, але й має політичні, соціальні і навіть культурно-цивілізаційні наслідки. Ці наслідки все більше відчувають на собі практично всі країни і серед них, звичайно, Україна, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку. Тому, для посилення цієї інтеграції важливим є питання вироблення пріоритетів розвитку економіки України в умовах глобалізації.

Світова фінансово-економічна криза негативно вплинула на ряд макроекономічних показників України і призвела до спаду виробництва, загальних неплатежів, зростання державного боргу та дефіциту державного бюджету, безробіття, загострення соціальних суперечностей. Тому для подолання цих негативних тенденцій в розвитку економіки країни актуальним є співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями, зокрема Міжнародним валютним фондом.

Дане питання розглядалося багатьма вченими та фахівцями-практиками, такими як: Н.Б. Бідник, В.І. Хорошовський, В.М. Мовчан, І.В. Бураковський та багатьма іншими. За мету ставиться розгляд стану та перспектив розвитку України з міжнародними фінансовими організаціями, адже проблеми взаємозв'язків з МФО є багатограними і вкрай важливими для сучасного стану економічного і політичного життя країни.

В умовах які складаються в Україні дуже важливим є взаємодія з міжнародними фінансовими організаціями. При чому ключовим є не тільки отримання додаткового фінансування, а й становлення країни як повноцінного партнера таких організацій. Адже данні процеси сприяють залученню приватних інвесторів та інших країн до економічної співпраці.

Серед зовнішніх фінансових джерел найбільший потенціал мають міжнародні фінансові інституції – Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Європейський банк реконструкції і розвитку.

Міжнародний валютний фонд (МВФ) – це валютно-фінансова організація міжурядового співробітництва, яка покликана регулювати валютно-розрахункові відносини між державами і здійснення фінансової допомоги країнам-членам через надання їм у разі виникнення валютних

труднощів, зумовлених порушенням рівноваги платіжних балансів, коротко строккових позик в іноземній валюті. Основна частина коштів які надає МВФ використовується на покриття дефіциту бюджету та торговельного балансу. За роки співпраці з МВФ Україною отримала близько 14,9 млрд. доларів фінансової допомоги.

11.03.2015 року МВФ підтвердив проект, щодо виділення Україні 12,35 млрд. SDR (\$17,5 млрд.), яке буде відбуватися за програмою терміном у 4 роки. Характерною особливістю даного проекту є заміна раніше узгодженої програми «Stand-By» на EFF, яку обґрунтували тривалою потребою України у фінансуванні платіжного балансу. Дана програма припускає великі суми фінансування та дасть Києву більше часу для імплементації угод та вимог ЄС. Основною метою є визначення широких і глибоких економічних реформ, спрямованих на відновлення стійкого зростання в середньостроковому періоді та підвищення рівня життя громадян України.

Міжнародний банк реконструкції та розвитку – головна кредитна установа Світового банку, найбільший кредитор розвитку проектів в країнах, що розвиваються. Співтовариство України з МБРР розпочалася ще в вересні 1992, з того часу МБРР профінансував багато проектів, які стосуються різних сфер життєдіяльності. У 2014-2015 роках набули чинності угоди, щодо надання позик для реалізації 9 соціально-економічних проектів, включаючи проект «Модернізація системи соціальної підтримки населення України», проект «Поліпшення медичних послуг для населення».

Європейський банк реконструкції та розвитку – міжнародний фінансово-кредитний інститут, який надає допомогу країнам від Центральної Європи до Центральної Азії для здійснення ринкових реформ. Головна мета співробітництва ЄБРР з Україною – це розвиток підприємства, фінансова підтримка малого та середнього бізнесу, роздержавлення та приватизація. Банк сприяє залученню місцевих та іноземних інвестицій. Остання угода, яка була підписана з даною фінансовою установою відбулась 15 грудня 2014 р., дана кредитна угода стосувалась модернізації магістрального газопроводу «Уренгой – Ужгород». Варто зазначити, що 2 грудня 2014 р. відкрилось Постійне представництво ЄБРР у Львові. Найбільше всього кредитів банк надає у корпоративний сектор – 40%, фінансовий сектор – 29%, інфраструктуру – 20%, енергетику – 11%.

Співпраця з МФО відбувається на всіх рівнях постійно. Так, наприклад, з 8 січня по 12 лютого 2015 року у м. Києві перебувала місія МВФ з метою обговорення програми економічних реформ, реалізація якої могла б бути підтримана в рамках механізму розширеного кредитування (EFF).

Критична ситуація, яка склалась в Україні пов'язана з проведенням антитерористичної операції у відповідь на неоголошену війну з Росією, стрімким падінням гривні відносно інших валют, вимагає негайного втручання міжнародних фінансових організацій в економіку нашої країни. Без сторонньої допомоги Україна не в змозі гарантувати відповідного рівня життя населення та забезпечити ефективне функціонування економіки. Загалом Україна отримала, станом на січень 2015 року, більше 20 млрд. доларів від МВФ, ЄС та міжнародних фінансових організацій.

Незважаючи на всі позитивні сторони співпраці України з Міжнародними фінансовими організаціями, слід відзначити також негативні моменти.

Країнам, які спонсорує МВФ висувуються політичні та економічні вимоги, які докорінно змінюють побудовану систему даних країн. Так основними вимогами Фонду є:

- приватизація, яка веде до виникнення класу олігархів;
- заохочення приватної власності в шкоду державній;
- перехід цілих сфер економіки в приватні руки;
- вільний продаж землі, в тому числі й іноземним інвесторам.

Отже, специфіка економічної системи України щодо фінансових ресурсів накладає значний відбиток на особливості її співпраці з МФО. Це, зокрема, проявляється у використанні міжнародними фінансовими організаціями різних за своєю суттю і призначенням інструментів фінансування розвитку України.

Література

1. Бідник Н.Б. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями як чинник економічного розвитку держави / Н.Б. Бідник // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – № 19. – С. 153 – 157.
2. Хорошковський В.І. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями: еволюція, теорія, практика : монографія / В.І. Хорошковський. – К.: Інтеллект, 2014. – 428 с.

3. МФО одобрив виділення Україні \$17,5 млрд по програмі EFF – <http://www.forbes.ru/news/282471>.

Прозор А.С., ВУ-15с-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В РАМКАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Глобалізація – об'єктивно обумовлений процес, що досяг величезних масштабів на початку ХХІ сторіччя і створює нові можливості ефективного розвитку. Глобалізацією передбачається, що країни стають взаємопов'язаними в результаті створення системи міжнародного виробництва, зростання рівня світової торгівлі та потоку іноземних інвестицій та розповсюдження технічних новинок.

Країни світу суттєво різняться за рівнем їх участі у глобалізаційних процесах і матеріальних вигод від цього. Не всі країни можуть однаково справлятися з проблемами, що виникають в умовах світової глобалізації, тому існують різні міжнародні організації, які в тій чи іншій мірі допомагають країнам з перехідною економікою у сфері економіки та фінансів, соціальних і інституційних перетвореннях. До них відносяться: Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО), Організація Об'єднаних Націй (ООН), Світова організація торгівлі (СОТ), Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Група Світового банку, що складається з п'яти організацій та ін.

До найбільш важливих функцій, які виконують міжнародні організації, з точки зору міжнародної економіки належать:

Сприяння – поширення світового досвіду шляхом організації міжнародних конференцій, збір і аналіз статистичних та аналітичних даних, їх публікація і розповсюдження і ін.

Спостереження – спостереження за процесами, які відбуваються в країнах-членах, з можливістю формулювання та розголошення офіційної точки зору на ті чи інші проблеми, створення громадської думки і тим самим надання впливу на економічну політику країни. Найбільш типовим прикладом організації, що виконує функцію спостереження, є ООН, яка за допомогою резолюцій Генеральної Асамблеї спонукає країни до проведення певної економічної політики.

Нагляд – більш тверда форма спостереження, яка пов'язана із зобов'язаннями країн повідомляти на регулярній основі і у встановленій формі дані про свій економічний стан і вислуховувати рекомендації щодо основних принципів економічного розвитку. Типовий приклад – МВФ, головна функція якого в жорсткому нагляді за економічною політикою країн-членів і надання їм заснованих на світовому досвіді рекомендацій.

Регулювання – нагляд, що ґрунтується на примусі країн до виконання рекомендацій міжнародного співтовариства через розробку відповідних міжнародних норм і механізмів примушення їх виконання. Прикладом є СОТ, у рамках якої встановлені певні правила міжнародної торгівлі, а також жорсткі антидемпінгові та інші процедури, застосовувані проти порушників цих правил. «Сприяння-спостереження-нагляд-регулювання» – всі ці функції міжнародних організацій засновані на добрій волі країн, які беруть в них участь [2].

Незважаючи на наявність загальних характеристик, міжнародні організації відрізняються один від одного функціями і напрямками діяльності.

Україна є однією з країн, на яку поширюються програми співпраці міжнародних організацій. Зокрема, сьогодні Україні тісно співпрацює з МВФ, Світовим банком, ЄБРР, ООН, докладає чимало зусиль для вступу до СОТ.

Формування і розвиток ринкової економіки в Україні диктує необхідність встановлення більш тісних взаємовигідних зв'язків з іншими державами, активно включитися в процеси міжнародної економічної інтеграції та глобалізації. Проте як серед політиків, так і серед вчених відсутня єдина думка з приводу інтеграційної політики Україна т. к. будь-які зміни спричиняють як позитивні, так і негативні наслідки.

На даний момент західні політики висловлюють велику зацікавленість в участі України в інтеграційних процесах. Однак більшість іноземних політиків і бізнесменів вважають Україну дуже ненадійним партнером, а українську економіку занадто ризикованою для ведення бізнесу. Внаслідок чого більшість вчених схиляються до думки, що світова громадськість ставиться до України як до сировинного придатку. Тому Україні необхідно відстоювати свої національні інтереси більш кваліфіковано в умовах зростаючої глобалізації, підвищити конкурентоспроможність вітчизняної продукції, рівень і якість життя населення. Перед

Україною стоїть завдання зробити інтеграцію у світову економіку, по можливості уникнувши негативних наслідків глобалізації. У цьому плані Україна має масу недоліків. Неприятливий інвестиційний клімат також пов'язаний з відсутністю відповідного захисту прав власності. Процес інтеграції національного господарства України у світовий вимагає системного підходу, який має на увазі необхідність здійснення ряду заходів, що передбачають зважене об'єднання економічних, організаційних, правових і пропагандистських методів державного впливу.

Підводячи підсумок можна сказати, що в країнах з перехідною економікою держава виконує роль регулятора, сприяє усуненню або пом'якшенню негативних ефектів в умовах процесу глобалізації. Методами державного регулювання необхідно впливати на діяльність ТНК, імпорт, створити сприятливі умови для інвестування. Для допомоги країнам з перехідною економікою існують різні міжнародні організації, що регулюють відносини на міжнародному рівні і сприяють розвитку процесу інтеграції.

Список використаної літератури:

1. Белорус О. Глобальные трансформации и стратегии развития / О. Белорус, Д. Лукьяненко. – К. : Ориане, 2012. – 424 с.
2. Колодко Г. В. Глобалізація і перспективи розвитку постсоціалістичних країн / Г. В. Колодко. – К. : Основні цінності, 2014. – 202 с.

Сівер А.В., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ АГЕНТСТВОМ З АТОМНОЇ ЕНЕРГІЇ

Актуальність даної теми зумовлена тим, що Україна є членом МАГАТЕ з моменту створення організації, бере активну участь у її роботі, а також прагненням до енергетичної незалежності нашої країни.

Дослідженням різних аспектів цієї проблематики займалися такі вчені, як С.Д. Лопатін, В.Б. Берковський, В.С. Бойчук, В.Г. Матвєєва, Н.М. Біжко, О.В. Григораш, Т.П. Кілочичька, С.М. Єган. Метою написання роботи є визначення основних напрямків співпраці України з МАГАТЕ. Така робота є важливою у світлі останніх подій в нашій країні, зокрема прагнення до енергетичної незалежності від сусідніх держав.

Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ) є міжнародною міждержавною організацією науково-технічного спрямування, створеною у 1957 році відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН. Станом на квітень 2015 року до складу Агентства входить 164 країни-члена. МАГАТЕ входить до загальної системи міжнародних організацій ООН, а його відносини з ООН базуються на окремій угоді від 1959 року. Діяльність Агентства спрямована на досягнення широкого використання атомної енергії в мирних цілях та сприяння поширенню ядерних технологій. Серед основних завдань діяльності МАГАТЕ є контроль за мирним використанням атомної енергії та забезпечення того, щоб допомога Агентства не була використана у військових цілях. У цьому зв'язку МАГАТЕ служить міжнародним інспекційним органом для перевірки не переключення ядерних матеріалів, обладнання та технологій у країнах, що не мають ядерної зброї, з дозволеної мирної діяльності на військові потреби [3].

Україна є членом МАГАТЕ та бере активну участь у роботі організації з моменту її створення. Міністерство енергетики та вугільної промисловості, Державна інспекція ядерного регулювання та Державне агентство з управління зоною відчуження України визначені компетентними органами виконавчої влади України, відповідальними за здійснення співробітництва з Агентством.

Україна, з великим потенціалом в ядерній галузі та активною підтримкою політики покращення дієвості та ефективності функціонування режиму нерозповсюдження, відповідально ставилась до входження в нову систему гарантій МАГАТЕ. Вона підписала так званий «Додатковий протокол» 15 серпня 2000 року та ратифікувала його 16 листопада 2005 року, тим самим підтвердивши свої наміри щодо використання ядерних матеріалів виключно в мирних цілях [3].

Беручи до уваги той факт, що Україна повністю дотримується режиму нерозповсюдження та взятих на себе зобов'язань відповідно до укладеної угоди, цим документом охоплюється вся ядерна діяльність держави. Більше того, цей крок для нашої держави став послідовним в політиці підтримки режиму нерозповсюдження та засвідчив зразковість виконання зобов'язань відповідно до підписаних угод [1].

Основними напрямками співпраці України з МАГАТЕ є:

- використання технічної допомоги Агентства з метою подолання наслідків Чорнобильської катастрофи (технологічні аспекти) шляхом імплементації національних та регіональних проектів щодо виведення з експлуатації енергоблоків ЧАЕС, поводження з відпрацьованим паливом на площадці станції та радіологічної підтримки відновлення території, постраждалих від аварії на ЧАЕС;
- удосконалення інфраструктури ядерної та радіаційної безпеки в Україні та відповідних національних стандартів, покращення екологічного радіаційного моніторингу;
- управління життєвим циклом АЕС та подовження строків їх експлуатації;
- безпечне поводження з відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами на ядерних об'єктах;
- розвиток регуляторної інфраструктури у галузі ядерної захищеності;
- управління знаннями у ядерній галузі;
- участь у Міжнародному проєкті з інноваційних ядерних реакторів та паливних циклів.

[2]

Разом з тим треба визнати, що Україною не були повною мірою вжито заходи для того, щоб уникнути можливих негативних наслідків приєднання до МАГАТЕ.

Тому можна зробити висновки, що вступ України до МАГАТЕ був значним кроком у розвиток торговельно-економічних зв'язків зі світом. Ця подія надає можливості Україні для забезпечення енергетичної та ядерної безпеки, і головна ціль – ці можливості використовувати.

Джерела:

1. Участь України у міжнародних організаціях [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations>
2. Постійне представництво України при міжнародних організаціях у Відні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vienna.mfa.gov.ua/ua/ukraine-io/iaea/about>
3. Сайт з питань ядерної безпеки, радіаційного захисту та нерозповсюдження ядерної зброї [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uatom.org/index.php/uk/golovna/>

Соколова Ю.В., гр. ВВ-15-1

Наукові керівники: к.е.н., доц. Більська О.В., Тимошенко О.О.

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ РОЗШИРЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА КРАЇН В РАМКАХ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА РОЗВИТКУ

На сьогоднішній день членами ОЕСР є країни з розвиненими демократичними інститутами і ринковою економікою. Активні партнерські відносини ОЕСР підтримує більш ніж з 70 країнами, які не є членами Організації.

На початку ХХІ століття ОЕСР зіткнулася з необхідністю проведення внутрішньої реформи в цілях адаптації до нових реалій життя. У зв'язку з цим в ОЕСР розгорнулася широка дискусія про те, якою у майбутньому може стати її місія і роль в умовах нових викликів, а також постало питання про розширення Організації.

В результаті дискусій у 2004 році була розроблена стратегія розширення ОЕСР. В рамках цієї стратегії спеціальною групою експертів ОЕСР під керівництвом японського посла Сейчиро Нобору були сформульовані основні критерії, згідно з якими проводиться відбір потенційних членів на вступ до ОЕСР (так звані «Критерії Нобору»):

- Спільність підходів.
- Значимість на міжнародній арені.
- Взаємовигідність.
- Глобальність. [1]

Згідно з рішенням, ухваленим Радою ОЕСР 16 травня 2007 року, визначено дві основних «хвилі розширення» Організації:

- В «першу хвилю» увійшли п'ять країн – Росія, Чилі, Естонія, Ізраїль і Словенія – які отримали запрошення до початку переговорного процесу про вступ.

- В «другу хвилю» увійшли п'ять країн – Бразилія, Китай, Індія, Індонезія і Південна Африка – з якими ОЕСР розширює співробітництво з урахуванням їх можливого майбутнього членства в Організації. [1]

Метою роботи є дослідження питання чому ж країни з різним типом економіки прагнуть до співробітництва з організацією економічного співробітництва та розвитку. Як розвивається діяльність ОЕСР.

За роки існування організації діяльність її поступово зміщувалася від власне держав-членів до аналізу розвитку усіх країн світової спільноти. Наприклад, ОЕСР пропонує весь накопичений нею досвід до послуг держав, зайнятих розбудовою ринкової економіки, в особливості тих, що здійснюють перехід від централізованої планової економіки до ринкової економічної системи. ОЕСР також залучена у все більш конкретний діалог з питань економічної політики з країнами Азії й Латинської Америки, що динамічно розвиваються.

Не дивлячись на приведені вище дані, профіль роботи ОЕСР розширюється не тільки в географічному плані. Від аналізу розвитку конкретних галузей економічної та соціальної політики держав-членів ОЕСР переходить до вивчення їх взаємодії, причому не тільки в рамках власне організації, але і в світовому масштабі. В область інтересів організації увійшли такі проблеми, як, наприклад, вплив проведеної соціальної політики на функціонування економіки, або вплив на економіку окремих країн процесів глобалізації, які можуть як відкрити нові перспективи зростання, так і спровокувати захисну реакцію.

По мірі того, як ОЕСР все більше розширює свої контакти по всьому світу, розширюється і сфера її інтересів. Метою ОЕСР в майбутній постіндустріальній ері є тісне переплетення економічних зв'язків країн-членів з процвітаючою світовою економікою, заснованою на наукових засадах.

Особливу увагу ОЕСР приділяє встановленню контактів між урядами, а також підтримує відносини з іншими міжнародними організаціями. Зокрема, існують близькі і давні зв'язки з Радою Європи та її Парламентською Асамблеєю. Офіційні зв'язки підтримуються з Міжнародною організацією праці, Продовольчою та сільськогосподарською організацією, Міжнародним валютним фондом, Світовим банком, Міжнародним агентством з атомної енергії та багатьма іншими організаціями, що входять в структуру ООН [2].

Поняття глобальної взаємодії дозволяє врахувати два основних виміри розширення – розширення співпраці з країнами-партнерами і розширення через співробітництво з іншими міжнародними організаціями та недержавними установами. Це також надає глобальний характер діяльності ОЕСР і формує основи для міжнародного співробітництва, заснованого на принципах багаторівневого взаємодії і відкритої координації.

Отже, організація економічного співробітництва та розвитку прагне подальшого розвитку міжнародних відносин між державами світового співтовариства, розширення кола інтересів та досягнення великих результатів у розбудові ринкової економіки, через це з кожним роком все більше країн звертаються до ОЕСР з метою тривалого співробітництва.

Література:

1. <http://www.oecd.org/> – офіційний сайт ОЕСР .
2. Паньков С . А. Загальноєвропейській економічний простір : можливості та перспективи /С. А. Паньков // Світова економіка і міжнародні відносини. – 2007 – №3.

Сухінська І.О., гр. ВУ-15с

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО З ВСЕСВІТНЬОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Проблеми охорони інтелектуальної власності сьогодні вийшли в світі на перший план і стали вже не просто юридичними або комерційними питаннями. Проблема слабого захисту авторських прав в Україні існує вже давно, але протягом останніх кількох років ситуація суттєво погіршилася. Захист прав інтелектуальної власності в Україні є першочерговим завданням, оскільки країна експортує піратську продукцію, особливо цифрового формату, на європейський ринок та до інших країн.

Сучасний стан інтелектуалізації світогосподарського розвитку характеризується посиленням інтересу дослідників до системи досконалого захисту інтелектуальної власності як на міжнародному, так і на національному рівнях. Результати досліджень висвітлені у працях науковців, як: В.Потехіна, В.Базилевич, В.Ільїн, І.Дахно, В.Коссака, І.Якубівський та ін. Метою даної роботи є дослідження захисту інтелектуальної власності в Україні та співпраця із З Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ).

В Україні право інтелектуальної власності відносно нове правове явище, яке хоча й побудоване на тих же засадах, що і в інших країнах, але ще не забезпечене належним чином ні матеріально, ні організаційно, ні кадрово. Не потрібно забувати і реалії сьогодення: значна

криміналізація в усіх гілках влади, корупція, низька законослухняність населення, низький рівень достатку основної частини населення, зокрема молоді і проблеми її працевлаштування, що призводить до вимушеного придбання контрафактного товару. Здебільшого, як свідчить практика, порушниками авторських і суміжних прав є молоді люди, які обізнані у технічних особливостях копіювання носіїв. Крім того, ослабли публічно правові способи охорони прав інтелектуальної власності.

Україна знову стала найбільшим "піратом" у світі. У нещодавно оприлюдненому щорічному звіті Міжнародного альянсу інтелектуальної власності (ПРА) за 2015 рік вона отримала окремий статус – Priority Foreign Country та посіла чинне місце в так званому списку "Special 301". З кожним роком до ВОІВ надходить все більше скарг з приводу порушення інтелектуальної власності (рис. 1).

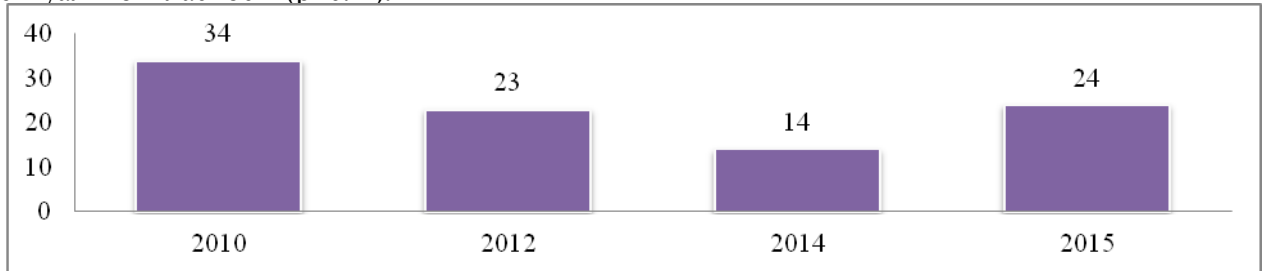

Рис. 1. Динаміка позовів до України з приводу порушення інтелектуальних прав за даними ВОІВ в період 2010 – 2016 рр.

До списку "Special 301" потрапляють країни, які не можуть забезпечити ефективний правовий захист інтелектуальної власності, і на його підставі до країн – порушниць можуть застосовувати санкції – позбавлення прав на пільги (зокрема безмитний імпорт продукції), що завдасть удару по економіці країни. Також за піратство можливе виключення з Загальної системи привілеїв (GSP), яка дозволяє безмитно ввозити в США 3,4 тис. видів товарів зі 140 країн. У меншому обсязі авторські права порушують Чилі, Китай (КНР), Індія, Індонезія, Російська Федерація, Таїланд, В'єтнам.

Існує ряд характерних недоліків системи захисту інтелектуальної власності України, що характеризується: занадто низькою ефективністю системи захисту інтелектуальної власності; відсутністю спеціалізованих судів і суддів і брак кваліфікованих фахівців у цій сфері; численні можливості уникнути відповідальності порушника за невиконання уже прийнятого судом рішення у справі на користь позивача; відсутністю у держави коштів на патентування та здійснення реєстраційних процедур за кордоном; низький рівень правової культури в країні, відсутність належних знань й інформації про порядок захисту інтелектуальної власності за межами України.

Український уряд на основі американських рекомендацій ще в 2010 році розробив «План дій» для боротьби з проблемою цифрового піратства, але методика так і не була реалізована.

Що ж стосується співробітництва між Державною службою інтелектуальної власності України (ДСІВУ) та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, то розроблена програма на 2014 – 2016 роки, яка включає проведення експертної оцінки проектів законодавчих актів у сфері інтелектуальної власності, проведення семінарів з метою роз'яснення порядку імплементації в законодавство України норм міжнародних договорів, адміністративні функції яких виконує ВОІВ і до яких Україна прагне приєднатися, залучення міжнародних експертів.

Для розв'язання існуючих проблем в даному аспекті потрібно забезпечити міжнародно-правові умов та розвиток внутрішнього правового поля, організацію управління й розвиток інфраструктури в сфері охорони інтелектуальної власності, захист прав власників і споживачів від недобросовісної конкуренції, удосконалення економічних важелів охорони інтелектуальної власності, освіти й формування громадянської свідомості.

Реалізація цих пропозицій сприятиме подальшому розвитку та якісному вдосконаленню системи охорони інтелектуальної власності в Україні, прискоренню економічного розвитку й підвищенню міжнародного іміджу нашої держави.

Список використаних джерел:

1. <http://www.wipo.int/portal/en/> – Офіційний сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності
2. <http://zakon3.rada.gov.ua/> – Програма співробітництва між ДСІВУ та ВОІВ на 2014 – 2016 роки

Чайка К.О., гр. ВУ-15с-1
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

На сучасному етапі діяльності держав спостерігається процес глобалізації економіки, а також посилення міжнародних економічних відносин між ними. Глобалізація в свою чергу є інструментом, що вимагає розширення міжнародної фінансово-економічної співпраці, яка в свою чергу породжує розширення економічної взаємозалежності держав, відкритості.

Один з ефективних шляхів побудови багатостороннього економічного співробітництва – створення міжнародних економічних організацій, покликаних сприяти укладенню багатосторонніх договорів, спрямованих на правове регулювання міжнародних економічних відносин, та ін. Перші міжнародні економічні організації (комісії, спілки, комітети) виникли ще у ХІХ ст. [1].

Отже, міжнародні економічні організації – система утворень різного виду, створюваних на основі договорів між урядовими або державними органами, господарськими організаціями зацікавлених країн для координації господарських дій, кооперування або спільної виробничо-господарської діяльності у певних галузях економіки, науки і техніки.

В основі діяльності кожної МЕО лежить статут (установчий акт), який являє собою вид міжнародної угоди, фіксує цілі, принципи, структуру, форми діяльності і є вищим законом для них. Його положення не можуть суперечити нормам і принципам сучасного міжнародного права. Незважаючи на те, що внутрішня структура МЕО різноманітна, є риси, притаманні багатьом із них. Так, вищим органом таких організацій є спільні збори (конференції) засновників (членів), які збираються через визначений час. Збори, як правило, приймають нових членів, переглядають статут, встановлюють розмір внесків, приймають бюджет і т. ін. Між зборами діяльністю МЕО керує виконавча рада (президія), постійний секретаріат на чолі з генеральним секретарем (директором). Крім того, затверджуються допоміжні органи консультативного характеру: комісії, комітети, робочі групи, ради тощо.

Міжнародні економічні організації створюються за рахунок пайових внесків, діють на основі статуту, мають керівні органи з рівним представництвом сторін-учасниць. Протягом ХХ ст. спостерігалось наростаюче збільшення числа міжнародних економічних організацій. Це пояснюється прискоренням науково-технічного прогресу, розширенням і ускладненням світогосподарських зв'язків, розвитком інтеграційних та глобалізаційних процесів. Крім головної функції надання узгодженого тиску на хід розвитку світових господарських зв'язків, міжнародні економічні організації починають також грати в цьому розвитку самостійну роль, що стає додатковим фактором глобалізації світової економіки.

Зараз в світі налічується велика кількість МЕО. Основними серед них є Світова організація торгівлі, Організація економічного співробітництва та розвитку, Всесвітня організація інтелектуальної власності, Комісія ООН з права міжнародної торгівлі, Міжнародна морська організація, Всесвітня митна організація, Всесвітня туристична організація, Організація країн-експортерів нафти, Продовольча і сільськогосподарська організація ООН та ін [3].

До найважливіших суб'єктів міжнародних відносин відносяться міжнародні організації, до складу яких входять держави. Міжнародні економічні організації виникають і розвиваються в певному середовищі. Вони є важливою частиною сучасної міжнародної системи. В даний час в світі налічується більше ста міжнародних міждержавних організацій, які беруть участь в обговоренні і регулюванні економічних проблем. Вони різні але складом, розмірам, функціям і впливом на світову економіку.

Міжнародні організації грають усе більш помітну роль у світовій економіці. По-перше, їхня діяльність дозволяє внести необхідний регулюючий початок і визначену стабільність у функціонування валютно-розрахункових відносин. По-друге, вони покликані служити форумом для налагодження валютно-розрахункових відносин між країнами, причому ця їхня функція незмінно підсилюється. По-третє, зростає значення міжнародних валютно-фінансових і кредитних організацій у сфері вивчення, аналізу й узагальнення інформації про тенденції розвитку і вироблення рекомендацій з найважливіших проблем світового господарства.

Отже, у сучасних умовах глобалізація економічних відносин, універсальний характер ряду проблем (забруднення навколишнього середовища, перенаселення, поширення небезпечних інфекційних захворювань, загроза глобального потепління, необхідність вирішення проблеми безпеки у зв'язку з наявністю величезних запасів зброї масового

знищення), домінування лібералізму в більшості розвинених країн світу стимулюють співробітництво держав, надають додатковий імпульс діяльності міжнародних економічних організацій.

Список використаної літератури

1. Бабій Л.В., Ільченко-Сюйва Л.В. До проблеми формування державної економічної політики співпраці України з міжнародними економічними організаціями в системі ООН // Економіка і держава. – 2009. – № 5. – С. 45
2. Герчикова І.Н. Міжнародні економічні відносини: регулювання світогосподарських зв'язків та підприємницької діяльності. – М.: АТ В«КонсалтбанкВ», 2008. – 365 с.
3. Світова економіка: Підручник / Під ред. проф. О.С. Булатова. – М.:Юристь, 2007. – 148 с.

Шахова Ю.С., гр. ВВ-15-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

СПІВПРАЦЯ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ З ДЕЯКИМИ КРАЇНАМИ СВІТУ

Сучасний розвиток людського суспільства супроводжується процесами глобалізації. Саме процесам глобалізації в сфері економіки сприяють міжнародні економічні організації як інструмент регулювання міжнародних економічних відносин. Однією з найвпливовіших економічних організацій є Міжнародний валютний фонд.

На сьогодні головною проблемою деяких країн є неспроможність встановлення платіжного балансу та виходу з кризових ситуацій в країні, що може стати наслідком інфляції та дефолту. Щоб запобігти цим процесам країни-члени МВФ звертаються до Міжнародного валютного фонду для отримання допомоги, шляхом отримання позик і кредитів. Тому дослідження діяльності МВФ є актуальним.

Вплив МВФ на економічний розвиток країн вивчало багато як зарубіжних, так і українських авторів. Серед зарубіжних слід виділити: Ши Цзяньсюня, Мішеля Чосудовського, Ашока Моді та інших. Українські дослідники: В.Г. Кабанов, І.В. Фурман, Т.Р. Вахненко, О.М. Іваницька.

Міжнародний валютний фонд є провідним світовим фінансовим інститутом, який має статус спеціалізованої установи ООН. Діяльність МВФ охоплює три основні напрями: кредитування, з метою надання фінансової допомоги країнам, у яких утворилось від'ємне сальдо платіжного балансу; регулювання міжнародних валютних відносин; постійний нагляд за світовою економікою[2].

МВФ сприяє стабілізації процесів економічного розвитку країн, налагоджує міжнародне співробітництво у сфері валютного регулювання та має неабиякий вплив на спрямування економічного розвитку, тому метою даного дослідження є виявлення ролі такої впливової економічної організації як МВФ на економічний розвиток країн світу.

Перед тим як видати кредит, МВФ висуває ряд критеріїв, яким країна повинна відповідати. Це призводить до реформування як в економічному, так і в політичному, соціальному та технічному секторах. Ці зміни можуть призвести як до позитивних, так і до негативних наслідків. Розглянемо цей процес на прикладі України. Серед основних вимог, що висунув МВФ Україні, слід виділити: підвищення пенсійного віку, підвищення комунальних платежів, скасування субсидій та обмеження зайвої оплати державних службовців.

Відносини України з МВФ викликають багато спірних питань. Деякі з науковців стверджують, що виконання умов МВФ призведе до зубожіння населення, до втрати економічної самостійності держави, що поглибить економічну кризу [1].

Проте співпраця з МВФ має позитивний вплив на Україну. По-перше, це економічні реформи, що мають позитивні показники розвитку економіки. По-друге, однією з вимог МВФ для співпраці з Україною є формування валютних резервів, що допомагає Україні підтримувати стабільність національної валюти. Загалом, можна сказати, що співпраця України і МВФ має позитивний характер та є перспективною, адже вона не стоїть на місці. МВФ розробляв та продовжує розробляти рекомендації стосовного подальшого розвитку країни.

В 2015 році були затверджені наступні домовленості з Мексикою і Польщею в рамках гнучкої кредитної лінії на загальну суму понад 88 млрд. доларів і для Марокко в рамках превентивної суми 4,5 млрд. доларів. Нові домовленості були також затверджені для Гондурасу, Грузії, Кенії, Сербії, Сейшельських Островів та України. Також МВФ затвердив реформи політики відносно лімітів боргу [3].

Це є доказом того, що Міжнародний валютний фонд проводить політику, спрямовану на стабілізацію та зростання економічної сили країн-членів, має значний вплив на спрямування економічного розвитку.

Як вже було зазначено, МВФ задля стабілізації фінансує організації, що регулюють становище, пов'язане з кризовими ситуаціями в соціальному та екологічному секторах. Таким чином, МВФ виділяв та продовжує виділяти гранти на подолання кризової ситуації, пов'язаної з лихоманкою Ебола. Загалом, МВФ було виділено 95 млн доларів у вигляді грантів таким країнам як Гвінея, Ліберія, Сьєрра-Леоне, що значно вплинуло на покращення ситуації в країнах.

Та не завжди діяльність МВФ має позитивний вплив на становище в країні. Більша частина кредитів, що були видані Югославії в 1980-х роках, пішла на відшкодування боргу та вирішення проблем, що виникли внаслідок впровадження нових реформ. Тому економічна стабілізація регіонів була припинена, внаслідок чого в країні відбулося зародження сепаратизму та початок громадянської війни. Реформи МВФ призвели до громадянської війни і Руанду. Після запровадження реформ, що вимагав МВФ, у Мексиці відбулось знищення системи підтримки фермерського господарства

Отже, МВФ – організація, що намагається працювати на благо людству. Хоча система її організації має деякі недоліки, та загалом це той механізм, що надає допомогу країнам для стійкого росту економіки. Міжнародний валютний фонд не тільки надає фінансову допомогу, а виступає й у ролі радника, що, аналізуючи діяльність тієї чи іншої країни, надає поради та консультує з приводу даних проблем [2]. Вплив фонду не завжди призводить до позитивних наслідків, все ж таки можна сказати, що МВФ є надійним інструментом регулювання та стабілізації економічних відносин у світовому товаристві.

Література:

1. Міжнародні фінансові організації та їх значення для економічного розвитку країн : наукове видання / М. Г. Логас // Агроінком : науково-практичне видання. – 2010. – №4. – 214с.
2. Фінанси: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. – 2-ге вид., перероб. і доп. / О. Р. Романенко, С. Я. Огородник, М. С. Зязюн, А. А. Славкова. – К.: КНЕУ, 2009. – 309с.
3. <https://www.imf.org> [Електронний ресурс] – офіційний сайт МВФ.

СЕКЦІЯ 3. УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Алієва С.Б., гр. ВВ-14-2

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

СУЧАСНІ ПРОЦЕСИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Актуальність даної роботи полягає в тому, що сучасні глобалізаційні процеси є явищем складним, неоднозначним і тяжкозрозумілим, про що свідчать дискусії, розгорнуті провідними світовими експертами в даній галузі. Відповідно вивчення тих наслідків глобалізації, які вже проявилися, є запорукою усвідомленої участі України в подальших глобалізаційних процесах. Метою статті є з'ясування міжнародно-політичних умов, зовнішньополітичних механізмів, внутрішньополітичних рушійних сил і теоретико-методологічних засад дослідження зовнішньої і внутрішньої політики України в умовах глобалізації. Розглядається поняття глобалізації та її основні риси у сучасній економіці. Проаналізовано місце України у сучасному процесі глобалізації. Наведені позитивні і негативні фактори впливу глобалізації на розвиток української економіки. Окреслюються пріоритетні напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації.

Глобалізація як історичне явище і феномен, а також як об'єктивна закономірність розвитку людства все частіше привертає увагу дослідників у всьому світі. Питанню вивчення глобалізаційних процесів в сучасному світі присвятили увагу такі вчені, як Н. О. Біленька, О. Г. Білоус, М. І. Дідківський, Д. Г. Лук'яненко, Ю. В. Макогон, А. П. Рум'янцев та інші.

Термін «глобалізація» (англ. globalization, від лат. globus – куля, земна куля, глобус) означає процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Основними наслідками цього процесу є міжнародний поділ праці, міграція в масштабах усієї планети капіталу, людських та виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних та технічних процесів, а також зближення культур різних країн [3]. Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає на економічне життя, практично всіх країн світу і, звичайно, на Україна, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку. Економічна глобалізація здійснюється в декількох напрямках: глобалізація виробництва, глобалізація торгівлі, фінансова глобалізація, трансформація механізмів міждержавного регулювання світової економіки [2].

Значна частина дослідників пов'язує економічну глобалізацію з процесами інтеграції та інтернаціоналізації світового господарства. Під цим терміном розуміють перетворення світової економіки із сукупності національних економік, пов'язаних потоками товарів та капіталів, в єдину виробничу зону і єдиний ринок, в яких вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Ці процеси доповнюються уніфікацією законодавчих актів, що регулюють міжнародні економічні відносини, та формуванням відносно єдиного культурного процесу під впливом стандартизації освіти та взаємодії широких мас населення у міжнародних контактах. В Україні є достатні умови для того, щоб активно інтегруватися в загальноцивілізаційні світові процеси. Сильною категорією є торгівля: показник відкритості для торгівлі вище середнього, а також високий відсоток торгових надходжень (експорт + імпорт) у ВВП (111%, тоді як середній показник в індексі становить 99%). [4]. Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через не конкурентоспроможність занепадають цілі галузі.

Пріоритетними напрямками розвитку економіки України в умовах глобалізації можна вважати: активізацію руху капіталу; інформаційно-технічну революцію; розвиток інтеграційних тенденцій; реструктуризацію економіки; системну ринкову трансформацію; сприяння руху факторів виробництва; формування відкритої економіки; інтеграцію підприємств до світових комунікаційних мереж; активізацію участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань [1].

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Процес глобалізації міжнародної економіки не оминає і Україну, яка поступово займає своє місце в системі нового міжнародних економічних відносин, і активно впливає на всі аспекти економічного розвитку України.

Потенціал України для участі у глобальних ринках досить високий, але Україна на сучасному етапі недостатньо повно використовує його через незавершені реформи. Для України глобалізація має як позитивний, так і негативний вплив, що висвітлено у статті.

Література:

1. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії : навч. посіб. / В. Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 456 с.
3. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>

Алиева У.Р., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.

ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ УКРАИНЫ

Процесс глобализации является одним из актуальных проблем на сегодняшний день, поскольку характеризует состояние стран и развитие современной мировой экономической системы. И в Украине этот процесс сложный, неоднозначный, о чём свидетельствуют дискуссии, развернутые ведущими мировыми экспертами в данной отрасли.

Анализ сущности глобализации, ее причин и последствий, осуществляется в исследованиях украинских экономистов А. Чухло, В. Гейца, О. Белоруса, А. Филипенко, В. Будника, Д. Лукьяненко и др., а также западных экономистов и общественных деятелей Дж. Сакса, Дж. Сороса, Дж. Стиглица, У. Бека [1].

Глобализация – процесс всемирной экономической, политической и культурной интеграции и унификации. На сегодняшний день Украина не имеет чётко сформулированной стратегии экономического развития, которая была бы обоснована на национальном и международном уровнях, а уже задействованные элементы не несут в себе ориентации на глобальные постиндустриальные трансформации. Поэтому Украина не может полноценно участвовать в мировых интеграционных экономических процессах.

В рейтинге стран мира по индексу глобализации Украина занимает 44-ое место среди 207 стран мира [2]. Однако, состояние Украины что внутри что и вокруг неё вызывает тревогу. Украина оказалась не готовой к конкурентоспособности и интеграции в глобальных масштабах. Включение Украины в глобально-интеграционные процессы связано с определёнными рисками и угрозами, однако такой путь нашего государства безальтернативный и неизбежный.

Глобализационные процессы имеют как позитивные так и негативные последствия, которые отображаются по-разному на странах мира зависимо от состояния её экономического состояния. Поэтому необходимо создавать стратегию развития национальных экономик. В общем, следовало бы выделить основные направления в стратегии такие как эффективная международная политика, поддержка национального производителя, эффективная антимонопольная политика, государственное влияние на распределение ресурсов и прибыли между отраслями производителя.

Подводя итог можно сказать, что перед Украиной стоят проблемы которые необходимо решить. На сегодняшний день страна не полностью готова к глобализационно-интеграционным процессам. Нужна реальная оценка ситуации и деятельности органов власти, что сложилась на сегодняшний день и оптимальная стратегия развития национальной экономики, модели участия в мировом глобализационном процессе. Украина, наряду с другими странами должна бороться на международной арене в экономических целях.

Список источников:

1. Глобализация и особенности современного экономического кризиса. [Электронный ресурс], – Режим доступа: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=541105>
2. Рейтинг стран мира по уровню глобализации. [Электронный ресурс], Режим доступа: <http://www.gtmarket.ru/ratings/globalizationindex/globalization-index-info>

Асауленко К.П. ВВ-13-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

МІСЦЕ ТА РОЛЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Проблема глобалізації в останні роки набула неабиякої популярності та актуальності. Вона є таким процесом, який пов'язаний з інформаційною революцією, є специфічною та самобутньою відповіддю на структурну кризу світового господарства.

Актуальність даної теми полягає в тому, що сучасні глобалізаційні процеси та участь у них України – явище складне, неоднозначне, про що свідчать дискусії, розгорнуті провідними світовими експертами в даній галузі.

Основні дослідники проблем та тенденцій світової економіки, що сформувалися в ХХ ст. – це І. Валерстайн, Г. Мартин, Ф. Фукуяма, С. Хантінгтон, а також українські вчені О. Білорус, Д. Лук'яненко, Ю. Макогон, С. Соколенко, Я. Столярчук. Метою дослідження цього питання є розгляд впливу основних тенденцій глобалізації на Україну та її місце у світовій економіці.

Світові економічні процеси характеризуються такими тенденціями, як глобалізація, фінансіалізація, поширена інформатизація, соціалізація. Важливим є той факт, що у світі загострюється конкурентна боротьба між країнами, поширюються процеси міжнародного поділу праці. Уже певний час збільшується тенденція домінування транснаціональних корпорацій та регіональних об'єднань держав.

Основні тенденції розвитку глобалізації позначаються також і на соціально-економічному розвитку України. Вони характеризуються загостренням проблеми енергозабезпечення і зростанням цін на енергоресурси, посиленням участі економіки у глобалізаційних процесах, доларизації економіки. Вже не перший рік можна спостерігати стрімке падіння валютного курсу гривні відносно долара США, що погіршує умови виплати валового зовнішнього боргу України [4].

Безперечно, у глобальному поширенні інформації звертається увага саме на цінності Західних країн, в яких і зародилась тенденція глобалізації. Вступ до СОТ і утворення зон вільної торгівлі з деякими країнами зараз не назвеш успішними для України як з точки зору динаміки зовнішньоторговельного сальдо, так і за характеристиками сировинного експорту.

Національні виробники не мають достатньої внутрішньої мотивації для застосування інновацій. Це надає перевагу іноземним конкурентам розширювати сфери свого впливу на внутрішньому ринку. На сьогоднішній день Україна не у повному обсязі використовує свої конкурентні переваги (дешева робоча сила, достатня ресурсозабезпеченість деякими видами сировини, вигідне гео економічне розташування), що не дозволяє вітчизняній економіці працювати на повну потужність, у той час, як конкуренти широко застосовують високі і запатентовані технології, всебічно використовують новітні наукові розробки, кредитують інновації [3].

Можна сказати, що процеси глобалізації, без сумнівів, відкривають нові можливості людського розвитку, що пов'язані із всесвітнім поширенням продуктів НТР. Однак, варто зазначити, що можливість їх використання та поширення розподіляються дуже нерівномірно, тому що все ще є важкодоступними більшості людей, які не живуть у розвинених країнах.

На жаль, Україна не є одним з провідних суб'єктів глобалізації і належить у цьому аспекті до периферійних держав [3]. Рівень нашої інтегрованості в глобалізований світ оцінюють як посередній. Важливою проблемою є те, що багато наших співвітчизників не володіють іноземними мовами, не вміють або не хочуть користуватися Інтернетом, не відвідували інші країни. Через це багато з них судять про зовнішній світ тільки на підставі певних застарілих стереотипів. Отже, Україна ще нездатна ефективно захиститися від негативних аспектів глобалізації.

Для національних виробників немає достатньої внутрішньої мотивації для застосування інновацій, що дозволяє іноземним конкурентам використовувати протиріччя внутрішнього законодавства для знищення контрагентів на внутрішньому ринку. У такій ситуації інтеграція позначається на руйнуванні цілих галузей. В даний час Україна не використовує всі свої конкурентні переваги (дешева робоча сила, достатня ресурсозабезпеченість деякими видами сировини, використання вигідного гео економічного розташування), оскільки офіційний сектор економіки неефективний. А конкуренти України широко застосовують високі і запатентовані технології, стимулюють виробництво унікальних товарів, всебічно використовують новітні наукові розробки, кредитують інновації [3].

Існує думка, що в умовах глобалізації народам стає все важче зберігати власну самобутність та ідентичність. Ми можемо стати свідками процесу розмиву культурно-національної ідентичності народів, втрати ними своїх цінностей та заміни їх новими, що можуть бути продуктами глобалізаційних впливів і тенденцій. Це стосується й України.

Для нашої держави проблема національної ідентичності в умовах глобального світу є досить складною і стоїть вона гостріше, ніж у більшості західних країн, адже в нас не було часу на формування власної чіткої та всеохопної системи національної ідентичності.

Список літератури:

1. Самойлов О.Ф. Цивілізаційно-культурний аспект аналізу глобалізаційних процесів // Проблеми міжнародних відносин: [зб. наук. праць / наук. ред. Канцелярук Б.І. та ін.]; вип. 2. – К.: КиМУ, 2011. — С. 205–219.
2. Самойлов О.Ф. Місце України в сучасних локалізаційних процесах, – КиМУ, – 2012 <http://www.kyumu.edu.ua/vmv/v/p03/p212.pdf>
3. Конкуренентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилук, Я. В. Белінська та ін. – К.: НІСД, 2010.

Бендерська І.Л., гр. ВВ-13-2

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАКОНОМІРНІСТЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Процес глобалізації є однією з найактуальніших проблем сьогодення оскільки характеризує стан і розвиток сучасної економічної системи. Все більш гострим стає питання розвитку країн з перехідною економікою та тих, що розвиваються, бо негативні наслідки глобалізації відбиваються на них найбільше. Вивчення процесу глобалізації має важливе теоретичне і практичне значення оскільки ставить економіку в нові умови, змінює вектор її розвитку. Формування і розвиток ринкової економіки в Україні диктує необхідність встановлення тісніших взаємовигідних зв'язків з іншими державами, активно включитися в процеси міжнародної економічної інтеграції і глобалізації. Також необхідним є проведення такої міжнародної та внутрішньої політики, яка дозволить уникнути чи зменшити рівень негативного впливу глобалізаційних процесів на національну економіку країни [3].

Наприкінці 80-90-х років у світовому господарстві відбулася подія надзвичайного значення – держави з командно-адміністративною системою почали ринкове реформування економіки. Характерна особливість країн, що переходять до сучасної ринкової економіки, яку вони успадкували від командно-адміністративної системи, полягає у деформованому розвитку їх промисловості, диспропорції у співвідношенні виробництва засобів виробництва й товарів широкого вжитку. Це призвело не тільки до неузгодженості окремих секторів економіки, але й до фактичної стагнації таких галузей, як сільське господарство, легка та харчова промисловість, значного відставання науково-технічного розвитку від рівня передових країн світу [4].

Україна вже зараз має економічні передумови для активізації міжнародних економічних зв'язків. Держава займає велику територію на південному сході Європи, має вихід до Азовського та Чорного морів, розташована на перетині торговельних шляхів: із півночі Європи на південь на азіатський й африканський континенти, в арабський світ, а також із заходу з країн Європейського співтовариства на схід у країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Маючи територію, площа якої не перевищує 0,4% світової, і населення на рівні 0,8% від загальної кількості населення планети, Україна виробляє майже 5% світової мінеральної сировини та продукції її переробки. В надрах України зосереджено 30% запасів залізних руд, 75% – марганцю, 90% – кристалічного графіту, більша частина світових покладів титану й цирконію [1]. На території України є значні ресурси рідкоземельних металів, що використовуються для виробництва нових матеріалів із наперед заданими властивостями. Таким чином, із геополітичної точки зору економічний, технологічний та науковий потенціал України можна порівняти з Росією, Німеччиною, Францією й Великою Британією. Усе це дозволяє нашій державі активно брати участь у міжнародному поділі праці, розвивати світові господарські зв'язки. На сьогодні Україна є членом понад 40 міжнародних організацій, зокрема ООН, МВФ, Ради Європи, СОТ та ін. Стратегічними напрямками інтеграції є вступ до ЄС, формування більш тісних взаємовідносин з НАТО.

На шляху євроінтеграції України має бути відведена розробці та реалізації стратегії забезпечення конкурентоспроможності національної економіки на ринку ЄС з відповідними

умовами та етапами підготовки внутрішнього економічного середовища до європейських вимог, а саме: досягнення європейського рівня продуктивності праці, прибутковості виробництва, заробітної плати тощо. Як підкреслено в документі, «конкурентна економіка – це економіка, яка спроможна виробляти товари та послуги, що є конкурентними на європейському та світових ринках, з використанням конкурентних переваг, наявних мотиваційних механізмів до розвитку та конкурентної робочої сили».

Як відомо, сьогодні в світі та в Україні зокрема, стрімко розвиваються процеси світової економічної глобалізації та інтеграції. Для цих процесів є характерним вільна торгівля, вільний рух капіталу, зниження податків на прибуток підприємств, простота переміщення галузей промисловості між різними державами на користь зменшення витрат на працю і природні ресурси та інше [2]. Глобалізаційні процеси мають свої позитивні та негативні наслідки, які віддзеркалюються по різному на країнах світу в залежності від стану їх економічного розвитку. Тому необхідним є створення стратегій розвитку національних економік, що відповідали б умовам глобалізації. Загальними напрямками таких стратегій повинні стати політика протекціонізму та підтримки національного виробника, ефективна міжнародна політика, державний вплив на розподіл ресурсів та прибутку між галузями виробництва, підтримка соціальних галузей, контроль за діяльністю ТНК, ефективна антимонопольна політика. Україна сьогодні постала перед необхідністю розробки оптимальної стратегії розвитку національної економіки, моделі участі в світовому глобалізаційному процесі. Першочерговими проблемами є реформування структури національного виробництва, інституціональної структури економіки, підвищення конкурентоспроможності національних товарів та послуг на міжнародному ринку, покращання інвестиційного клімату, реформування податкової політики, наближення критеріїв розвитку до європейських стандартів. Вирішення цих проблем повинно вивести Україну на новий рівень економічного розвитку, зміцнити зв'язки з країнами світу та розкрити перспективи до участі в основних світових організаціях.

Список використаної літератури:

1. Україна в глобалізованому світі : зб. наук. праць / НАН України. Ін-т світової економіки і міжнародних відносин; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2009. – 176 с.
2. Кривобок В. Ю. Економічні проблеми розвитку України за умов глобалізації / В. Ю. Кривобок // Управління розвитком, 2010. – № 5. – с. 11.
3. Стукало Н. В. Деякі аспекти формування фінансової політики України в умовах глобалізації / Фінанси України. – 2011. – № 1. – с. 30–32.
4. Зянько В. Глобалізація та інноваційний процес: їхній взаємовплив / В. Зянько // Економіка України. – 2011. – № 2. – с. 148–160.

Булигіна А. В., ВВ-12 – 1

Науковій керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Однією з основних ознак сучасного розвитку світового господарства є розгортання процесів глобалізації, які справляють суттєвий вплив на систему міжнародних економічних відносин, трансформують напрями і визначають тенденції розвитку національних економік.

Під глобалізацією світового господарства розуміють процес посилення взаємозв'язку національних економік країн світу, що знаходить своє вираження в утворенні світового ринку товарів і послуг, фінансів; становленні глобального інформаційного простору, перетворенні знання в основний елемент суспільного багатства, виході бізнесу за національні кордони через формування ТНК, впровадженні і домінуванні в повсякденній практиці міжнародних відносин і внутрішньополітичного життя народів принципово нових і універсальних ліберально-демократичних цінностей тощо.

Важливою особливістю сучасності є зростання взаємозалежності економік різних країн, розвиток інтеграційних процесів, інтенсивний перехід цивілізованих країн від замкнутих національних господарств до економіки відкритого типу. На рубежі минулого і нинішнього століть глобалізація визначається як одна з головних, фундаментальних тенденцій розвитку світового господарства. Однією з найважливіших сфер прояву наростаючої взаємозалежності держав виступають міжнародні економічні відносини, які мають багатовікову історію. Протягом сторіч вони існували переважно як зовнішньоторгівельні, розв'язуючи проблему забезпечення населення товарами, які національна економіка виробляла неефективно або не виробляла зовсім. У ході еволюції зовнішньоекономічні зв'язки переросли рамки зовнішньої

торгівлі і перетворилися в складну сукупність міжнародних економічних відносин, що торкаються інтересів усіх держав світу.

Метою даної роботи є аналіз процесу глобалізації економіки та окреслення можливостей участі у ньому України. Для досягнення мети були поставлені наступні завдання: проаналізувати умови глобалізації економіки; оцінити вплив транснаціональних компаній на економіку України; дати оцінку можливості активної участі України в процесі глобалізації.

Питаннями інтернаціоналізації та глобалізації економіки займалися Валентієва О. В., Геєць В.О., Білорус О. Г., Лук'яненко Д. Г., Захарченко В.С., Паньков В.С., Кузнецов А.В. та ін. Переважна більшість вчених вважають, що глобалізація являє об'єктивне і абсолютно неминуче явище сучасності, яке можна пригальмувати засобами економічної політики (що і відбувається у ряді випадків), але не можна зупинити або відмінити.

Одним з перших учених, які займалися проблемами глобалізації економіки і творцем терміну «глобалізація» є американський учений Т.Левітт (у 1983 р. вийшла його книга «Глобалізація ринків»). З того часу в науковій і публіцистичній літературі, присвяченій проблемам світового господарства, термін «глобалізація» піддається масовому і хаотичному тиражуванню.

Т. Левітт розумів глобалізацію як чисто ринковий феномен. Даним терміном він позначив об'єднання, інтеграцію ринків окремих продуктів, що виробляються транснаціональними корпораціями (ТНК).

Невід'ємною частиною глобалізації є транснаціональні корпорації (ТНК). Сьогодні ТНК перетворилися з суб'єктів в об'єкти міжнародної політики, активно беручи участь у всіх глобальних процесах, що відбуваються в світі. Транснаціональні корпорації, нарівні з промислово розвиненими країнами, широко проявляють себе в політиці, економіці, у фінансово-інвестиційній, інформаційній, науково-технічній, військовій, технологічній, екологічній сферах.

Що до України, то процеси транснаціоналізації вже мають місце в різних секторах національної економіки. Глобальний капітал проник в банківську сферу, хімічну промисловість, контролює значну частину нафтопереробних потужностей, має активи в медіа-бізнесі, представлений у сфері послуг, комунікацій і зв'язку.

Світовий досвід свідчить, що країни з перехідною економікою не в змозі розвивати господарство без залучення й ефективного використання інвестицій. Сучасний розвиток економіки України нерозривно пов'язаний з інвестиційними процесами, які є рушійною силою інтеграції економіки у світове господарство за рахунок оновлення основних фондів, переведення капіталів з одних сфер в інші, передачі технологій, інновацій та управлінського досвіду. Залучати, використовувати чи обмежувати інвестиції керівництво кожної країни визначає суб'єктивно відповідно до своїх соціально-економічних та національних особливостей.

Аналіз структури іноземних інвестицій в Україну показує, що найбільший інвестор України – Кіпр. Близько 32% іноземного капіталу вкладено в промисловість, з якої 84% – переробна, 9,8% – добувна і розроблення кар'єрів, 5,3% – постачання електроенергії, газу, пари. При цьому в структурі інвестування в промисловість частка машинобудування (крім ремонту і монтажу) складає лише 6,77%, в той час як у металургійне виробництво – промисловість 32% ,фінансова та страхова діяльність 25%, ремонт автотранспортних засобів 13%, операції з нерухомим майном 8%, професійна, наукова та технічна діяльність 7%, решта 15%, 36,5%, харчові продукти, напої та тютюнові вироби – 18,4%, гумові і пластмасові вироби – 8,2%. Найбільшу частку інвестицій – 89,56% внесено до 9 регіонів: Дніпропетровської, Донецької, Харківської, Київської, Львівської, Одеської, Запорізької, Полтавської областей та до м. Київ (49,8%). Такий нерівномірний розподіл інвестицій посилює дефіцит капіталу та подальше збільшення розриву в розвитку регіонів.

За роки незалежності власне економічні причини змусили мільйони українських громадян емігрувати, в основному нелегально, в країни Євросоюзу і тим самим поповнити їх трудовий потенціал. Вже сьогодні окремі галузі економіки України відчувають дефіцит робочої сили, і особливо кваліфікованої, що є наслідком процесів міждержавного переміщення робочої сили.

Водночас в Україну надходять із зарубіжжя значні грошові кошти, які надсилають своїм родинам заробітчани. За рахунок цих коштів реальний рівень життя населення, наприклад у західних областях України, перевищує офіційний, який розраховують на основі середньомісячної заробітної плати, котра в цих областях є значно нижчою від середніх по країні показників. Таким чином, глобалізаційні процеси як прямо, так і опосередковано впливають на рух робочої сили та рівень життя населення. Однак ситуація на ринку праці

Україні змушує органи влади вишукувати шляхи стримування відпливу робочої сили задля подальшого розвитку вітчизняної економіки.

Сьогодні для України пріоритетними напрямами інтеграції в Європейський простір є її участь в структурах Євросоюзу і НАТО. Цьому сприяє передусім її геополітичне розташування.

Прикладом сучасної регіоналізації може бути створення ЄЄП об'єднання Росії, Казахстану і Білорусі. Створення потужних регіональних об'єднань свідчить про намагання груп країн захистити свої економічні інтереси, в першу чергу, в галузі енергетики. Останнім часом все частіше ведуться розмови про створення потужного регіонального об'єднання країн – експортерів газу, подібного до ОПЕК.

Отже, Україна як суверенна держава поки що не має такого значного впливу на інтеграційні процеси в Європі як цього хотілося б, але основи для руху у вірному напрямі вже було закладено. Так, наприклад прийнято вважати, що ядром організації ГУАМ, створеної в рамках СНД, є саме Україна. Перебуваючи в центрі Європи, поряд з державами що активно перебудовують свої економіки, Україна помітно відстала та не встигає за процесами, що відбуваються в сусідніх країнах.

Зараз Україна перебуває на важливому етапі пошуку свого місця в новій системі міжнародної спільноти, побудові нових відносин з європейськими структурами.

Список літератури:

1. О.Г.Осауленко. Державна служба статистики України// Україна в цифрах за 2013 рік: Київ, 2014 – 240 стр.
2. П. В. Круш. Національна економіка: Підручник./Київ., 2008. – 416 с.
3. Сацик В.І. Якісне економічне зростання в Україні: сучасний стан і шляхи забезпечення / В. І. Сацик // Ефективна економіка: збірник статей. – Київ, 2011
4. Перспективи економіки України в умовах глобальної макроекономічної нестабільності / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська, А. П. Павлюк [та ін.]. – Київ. : НІСД, 2013. – 120 с.

Дундук А.В., ВУ-12-1

Наукові керівники: д.е.н., проф. Сардак С.Е., Тимошенко О.О.

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

На економічний, соціальний, культурний та політичний розвиток України останнього часу все більше впливає глобалізація. Даний процес є одним з найактуальніших проблем сучасності, оскільки в умовах глобалізації світового господарства і міжнародних економічних відносин різко зростає роль і значення зовнішньоекономічних зв'язків для економіки країни в цілому, та зовнішньоекономічної діяльності для окремих підприємств.

У працях таких видатних учених, як В. Буркін, В. Геєць, С. Пирожков, В. Сіденко, А. Гальчинський та А. Хахлюк, науково обґрунтовано проблематику сучасних трансформаційних процесів в українській економіці. Однак, залишається недостатньо розкритим питання соціалізації ринкових відносин України в сучасних умовах розвитку процесів глобалізації як один з основних способів підвищення конкурентоспроможності держави на світовому ринку.

В умовах економічної глобалізації значно інтенсивніше продовжуються процеси концентрації та централізації капіталу, укрупнення транснаціональних корпорацій і банків, розширення мережі їх філій у різних країнах. Новий рівень розвитку засобів зв'язку, комп'ютерної техніки, інформатики і транспорту – все це дало змогу багаторазово прискорити й об'єднати в єдину систему міжнародні розрахунки, валютні, кредитні і фондові ринки різних країн. Економічна глобалізація фактично сприяла відриву фінансового капіталу від реальної економіки і перетворенню його на руйнівну силу, що спричиняє постійні фінансові кризи, і яку в умовах сучасної західної системи дуже важко спрямувати в русло державного регулювання [1].

Процес глобалізації вирізняється суперечливим впливом на економічний розвиток України. З одного боку глобалізація збільшує можливість використання різноманітних ресурсів, надає право країні приймати всебічну участь у системі міжнародного поділу праці. З іншого боку глобальні процеси помітно загострюють конкурентну боротьбу та формують підґрунтя для різноманітних фінансових маніпуляцій, що несуть загрозу для економіки України.

Про систематичність кризових явищ в Україні свідчить різкий стрибок індексу цін продуктивності продукції та індексу споживчих цін у 2015 р. на 6,3% і 4,7%, які привели до скорочення споживчої спроможності населення [2].

Однією зі складових рівня соціально-економічного розвитку країни є право людини на працю і гідну її оплату. На жаль, на сьогоднішній день, більше 7 мільйонів українців залишилися без засобів існування і були змушені іммігрувати в пошуках роботи в такі країни як США, Польща, Латвія, Чехія.

З огляду на тенденції розвитку в світовому співтоваристві, посилення дії глобальних суперечностей, прагнення суспільства до формування загального соціуму з єдністю умов життєдіяльності, тенденція розвитку України та її прагнення в глобальне співтовариство на перший план повинна виходити людина з її потребами, її ставленням з іншими членами суспільства в процесі виробництва, розподілу та споживання [3].

На сьогодні рівень інноваційної активності залишається недостатнім, що є наслідком слабкої інституційної, фінансової та банківської підтримки прогресивної моделі розвитку національної економіки. А посередницькі організації, які регулюють попиті пропозиція на інновації, майже відсутні.

Характерною ознакою соціально-орієнтованої ринкової економіки в умовах глобалізації є активна участь в ній держави. Участь може здійснюватися засобами державного регулювання, які спрямовані на досягнення таких цілей як створення нормальних умов для функціонування ринкового механізму, забезпечення стійких темпів зростання, регулювання структурних змін в економіці, забезпечення соціальної стабільності та соціального прогресу, вирішення екологічних проблем.

Отже, досліджуючи тенденції розвитку економіки України під впливом такого масштабного процесу як глобалізація, стає очевидним необхідність формування ефективної соціальної політики, жорсткої системи державного регулювання, направленої на соціальну забезпеченість населення, формування стійкої системи перерозподілу доходів, створення стратегії соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Дмитрієва В.О. Консолідований кластер Західнодонбаського регіону /В.О. Дмитрієва // Соціально-економічні проблеми регіонального розвитку: XIII Міжнар.-практ. конф. – Павлоград; Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2013. – С. 131–134.
2. Макогон Ю.В. Малый бизнес в Украине в условиях глобализации мировой экономики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: 16_kpi_Microsoft Word economy. kpi. ua>files /16_kpi_2014.doc
3. Левашов В.К. "Глобализация и социальная безопасность" / В.К. Левашов // Социс. – 2012. – №3 – С.19-27

Жидкова А.О., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

УКРАЇНА І СУЧАСНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасна економічна теорія спрямована на дослідження й обґрунтування якісно нових категорій, законів і закономірностей. Це значною мірою пов'язано з великою кількістю економічних та суспільних трансформацій і необхідністю пошуку шляхів реалізації нових алгоритмів розвитку суспільства. Так, сучасному стану світової економіки притаманні орієнтація на сталий розвиток та високу інтенсивність інтеграційних процесів, що сприяє формуванню наднаціональних і наддержавних інфраструктур та прискорює постіндустріальну глобалізацію. Процес економічної глобалізації передбачає створення нових можливостей для економічного розвитку й водночас сприяє загостренню старих і формуванню нових суперечностей у світовій економіці, так званих глобальних загроз людству.

Поступове включення України в означений процес обумовлює виникнення широкого кола проблем. Серед них, головними є: принципова трансформація місця й ролі людини як суб'єкта економічних відносин, тобто з підпорядкованої, пасивної, другорядної вона стає вирішальним фактором, який забезпечує стійкість і конкурентоспроможність економіки в цілому; надання економічної безпеки держави в умовах глобалізації світової економіки, тобто мінімізацію зовнішніх ризиків, пов'язаних із диференційованістю розвитку окремих країн; по – третє, урахування екологічного вектору глобалізації, що само по собі є загрозою і для людства в цілому, і для стабільного розвитку національної економіки.

Об'єктивний зміст глобалізації складають різномірні за їх походженням, сферами прояву, механізмами і наслідками процеси. Тому глобалізація являє собою не однорідне, а складне, суперечливе явище, насичене різними, іноді полярними процесами економічного і соціального життя людства, а також новими викликами для національних економік, що зумовлює появу

різноманітних теоретичних концепцій та наукових дискусій. Виходячи із актуальності і складності проблеми, основною метою даної роботи є аналіз сутності, основних чинників розвитку і визначення етапів процесу глобалізації економіки.

В Україні є достатні умови для того, щоб активно інтегруватися в загальноцивілізаційні світові процеси. Сильною категорією є торгівля: показник відкритості для торгівлі вище середнього, а також високий відсоток торгових надходжень (експорт + імпорт) у ВВП (111%, тоді як середній показник в індексі становить 99%). Проте позитивний ефект від цих показників нівелює оцінка «нижче середнього» через тарифні і нетарифні бар'єри, зручності для міжнародної торгівлі і розрахункові обмеження. З 2014 по 2015 рік кількість користувачів ширококутвого доступу збільшилася, відсоток торгових надходжень (експорт та імпорт) у ВВП зріс до 114%. Третій рік поспіль Україна залишається на 44 місці у загальному рейтингу глобалізації світових економік з 60 країн світу. Показники, які покращилися – це: приріст прямих інвестицій (внутрішніх і зовнішніх, % ВВП) з 0,7% (при середньому показнику для індексу 3,6%) до 4,1% (при середньому показнику 4,5%); розвиток туризму (внутрішній і зовнішній, у розрахунку на 1000 осіб населення), з 202 (при середньому показнику 857) до 938 (при середньому показнику 1308). У той час як за прогнозами вчених в 2013 році приріст глобального ВВП складе лише 4%. Дослідження індексу рівня глобалізації знову пророкує продовження процесів глобалізації – як у цьому році, так і надалі до 2016 року [2].

Дослідження показали, що вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур. Також позитивним фактором глобалізації для України є можливість її входження до міжнародних коопераційних проектів, що забезпечить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 135 місце). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через не конкурентоспроможність занепадають цілі галузі.

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила.

Список літератури:

1. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії : навч. посіб. / В. Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 456 с.
3. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>

Заверуха В.В, гр. ВВ-14-2

Науковий керівник: к.е.н., доц. Попруга В.І.

СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В сучасних умовах розвиток внутрішнього ринку є невід'ємною складовою загальної стратегії сталого економічного зростання в Україні. Насамперед, йдеться про те, що вдосконалення і розширення внутрішнього ринку має сприяти виходу національної економіки на принципово новий рівень розвитку відповідно до викликів глобалізації світового господарства [1].

Питанню розвитку внутрішнього ринку в Україні приділяли увагу багато вітчизняних науковців, зокрема В. В. Апопій, Я. А. Гончарук, І. П. Міщук, С. І. Л.О. Омелянович, Рудницький, Р. М. Хом'як, О.О. Шубін, Н.І. Яркова та ін. Безумовно названа тема є вкрай актуальною в умовах євроінтеграційних прагнень України.

Не викликає сумнівів, що вагомою рушійною силою розвитку внутрішнього ринку є конкуренція. Конкуренція включає різноманітні форми суперництва суб'єктів господарювання на ринку за кращі умови реалізації товарів. Рівень конкуренції у межах того чи іншого сегмента внутрішнього ринку визначається кількістю продавців, часткою їх операції на ринку, а також формами конкуренції, що застосовуються. Ринок є особливим механізмом взаємодії або, можна сказати, координації намірів та дій виробників і споживачів. Ринок – це суспільний механізм зв'язку між виробництвом і споживанням. У свою чергу внутрішній ринок займає особливе місце в економіці будь-якої країни. Він є органічною складовою національного господарства.

У будь-якій економіці важливо не лише виробити продукцію, її потрібно ще продати чи реалізувати на ринку. Факт продажу або збуту створює необхідні фінансово-економічні передумови для подальшого відтворення національного капіталу.

Безумовно, макроекономічна невизначеність та кризові коливання роблять ринок недосконалим і обмежують його ефективність. Сутність внутрішнього ринку не зводиться лише до отримання його учасниками максимального доходу і корисності від операцій обміну. Поряд із економічним, на ринку діє й складний комплекс соціально-інституційних зв'язків.

Активний розвиток внутрішнього ринку в Україні є важливим джерелом економічного зростання, який реалізується і за умов несприятливої зовнішньоекономічної кон'юнктури [2]. Економічне зростання при цьому досягається за допомогою максимізації внутрішнього споживання.

Слід зазначити, що зовнішні фактори були основними чинниками економічного зростання в Україні, зокрема істотне зниження валютного курсу гривні і підвищення цін на основні товари українського експорту на світових ринках [3]. На внутрішньому ринку внаслідок стихійного процесу первісного нагромадження капіталу з 90-х рр. ХХ ст. утворилися потужні фінансово-промислові групи, тісно пов'язані з владними структурами та бюджетними ресурсами. Таким чином, були сформовані економічні відносини, які є значною мірою деформованими, непрозорими, такими, що регулюються не ринковими механізмами і нормами закону, а неформальними домовленостями та вибіркоким застосуванням чинного законодавства [4].

Поряд із названими проблемами функціонування внутрішнього ринку в Україні існує об'єктивна необхідність захисту внутрішнього ринку від так званого неофіційного імпорту. З точки розу держаних інтересів, найбільш гострою у цьому плані є ситуація на ринку підакцизних товарів. Ще однією проблемою слід назвати те, що на внутрішньому ринку України дуже багато контрабандної та фальсифікованої продукції, що створює нерівні умови конкуренції для тих вітчизняних товаровиробників, які працюють чесно і прозоро.

На наш погляд, успішний розвиток внутрішнього ринку в Україні передбачає сталі високі темпи економічного зростання, низьку інфляцію і стабільний валютний курс національної грошової одиниці. Для активізації розвитку внутрішнього ринку, на наше глибоке переконання, слід створити сприятливе правове та конкурентне середовище для залучення іноземних інвестицій, посилити захист споживачів від неякісної продукції та підвищити рівень торговельного обслуговування населення в Україні.

Список літератури

1. Апопій В. В. Комерційна діяльність: підруч. / За ред. В. В. Апопія. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Знання, 2008. – 558 с.
2. Внутрішня торгівля: регіональні аспекти розвитку: монографія / За ред. О. О. Шубіна, Я. А. Гончарука. – Донецьк–Львів: ДонНУЕТ, 2009. – 671 с.
3. Воронин В. Р. Торгово-промисловий комплекс: регіональний аспект / В.Р. Воронин. – Воронеж, 2007 – 341 с
4. Апопій В. В. Теорія та практика торговельного обслуговування: навчальний посібник / В. В. Апопій, І. П. Міщук, С. І. Рудницький, Р. М. Хом'як. – К.: Центр навчальної літератури, 2005 – 120 с.
5. Гончарук Я. А. Ринок споживчих товарів України: проблеми сучасного розвитку /Я. А. Гончарук, В.В. Апопій // Економіка і прогнозування – 2011. – №4. – С. 23-30.

Зінченко М.О., гр. ВУ-15с-1
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

В останні десятиріччя зовнішня трудова міграція в Україні набула безпрецедентних масштабів, ставши важливим фактором впливу на внутрішні соціально – економічні процеси, а тому потребує глибокого вивчення.

Актуальність проблеми міжнародної трудової міграції у сучасних умовах поглиблення глобалізаційних процесів значно зростає. Масштаби, причини та наслідки міжнародних міграційних процесів для світової економіки досліджуються фахівцями різних наук. Питанням сучасного стану трудової міграції в Україні та визначенню шляхів вдосконалення державної міграційної політики в умовах глобалізації було присвячено роботи багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених, серед яких В.С. Васильченко, О.В. Лібанова, С.П. Калініна, Ю.Г. Пуригіна, В.А. Розумовська, Л.Л. Рибаківський, С.Е. Сардак, Н.А. Трофимова, та ін. Утім, не зважаючи на численні наукові дослідження з даної проблеми, актуальним залишається питання ролі і місця України у світових міграційних процесах.

Україна на світовому ринку праці є переважно експортером робочої сили. За результатами офіційної статистики у минулому році більше 5 млн. українських трудових мігрантів перебували за кордоном, з яких близько 2 млн. – у країнах ЄС. Основними причинами, що викликали широкомасштабну еміграцію з України, є економічна нестабільність в країні, високий рівень безробіття, відсутність перспектив професійного зростання, а також збройний конфлікт на сході країни, що спричинив збільшення масштабів внутрішньої міграції населення, і як наслідок, суттєве зростання навантаження на локальних ринках праці. Так, з метою уникнення наслідків збройного конфлікту значна частина населення Донецької та Луганської областей змушена залишати свої місця проживання. З липня 2014 р. по лютий 2015 р. офіційно взято на облік 953 387 переміщених осіб. До Державної служби зайнятості станом на 2015 р. звернулися за допомогою у працевлаштуванні не за місцем проживання майже 38 тис. мешканців АР Крим, Донецької та Луганської областей, з яких працевлаштовано понад 6 тис. таких громадян [1].

Традиційно у світі сформувалося декілька основних центрів тяжіння робочої сили: США і Канада, які історично були й залишаються районами масової імміграції населення та висококваліфікованої робочої сили; країни Західної та Північної Європи; ринок нафтовидобувних країн Близького Сходу, де на праці емігрантів тримається переважна частина національної промисловості; Латинська Америка, де міграційні потоки здійснюються переважно у формі сезонної та нелегальної міграції; Австралія, де пріоритет віддається в першу чергу іммігрантам, що роблять інвестиції в її економіку; країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону; Африка, де міграційні потоки відбуваються переважно в середині континенту. Міграційні потоки з України поширюються на всі регіони світу. Втім, найлегше українцям потрапити до Польщі. Так, у минулому році трудові мігранти з України оновили рекорд у Польщі, де офіційно влаштувалося 359 тис. чоловік, що на 134 тис. більше ніж у 2013 р. Близько 700 тис. осіб мігрували до Росії, більше 80 тис. – до Білорусії. Станом на 16 квітня 2015 р. майже 801 тис. українців шукали притулку в сусідніх країнах [2].

Масштаби виїзду й характер зайнятості українських мігрантів за кордоном не проходять безслідно для України. Тому такі міграційні процеси мають значні як позитивні, так і негативні наслідки для нашої країни. До позитивних наслідків можемо віднести загальні вигоди від міграції, характерні для країн-експортерів робочої сили: знижується напруга на внутрішньому ринку праці завдяки експорту надлишкової робочої сили; зростають надходження до бюджету у вигляді податків з фірм-посередників; збільшуються валютні надходження до країни за рахунок приватних переказів емігрантів; підвищується техніко- економічний рівень виробництва внаслідок праці більш кваліфікованих емігрантів, що повертаються на батьківщину з розвинених країн тощо.

Нівелювати негативні наслідки міграційних процесів зможе виважена міграційна політика держави. Для припинення широкомасштабної еміграції з України сьогодні необхідно: припинити збройний конфлікт на Сході країни; провести економічні реформи; створити умови для розвитку малого бізнесу; стимулювати створення нових робочих місць; удосконалити правове регулювання питань трудової міграції, а також активізувати укладення

міждержавних угод про взаємне працевлаштування громадян. Виконання вище зазначених завдань дозволить упорядкувати міграційні процеси в державі і зламати стереотип про Україну як про країну-донора трудових мігрантів [3].

Таким чином, характер, причини та масштаби українських міграційних процесів потребують сьогодні розробки та впровадження виваженої політики, яка має нівелювати негативні наслідки трудової міграції, сприяти безпеці країни, нарощуванню її економічного потенціалу та зростанню добробуту населення.

Інтернет – ресурси:

1. Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/
2. Понад 13% українських громадян нині схильні до еміграції. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://migraciya.com.ua/>
3. Позитивні та негативні наслідки сучасних міжнародних міграційних процесів та регулювання м/н міграційних процесів в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/>
4. Особливості української трудової міграції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaforeignaffairs.com/ua/>
5. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 312 с.

Кайгородова Я. Г., гр. ВВ-12

Науковий керівник: к.е.н., доц. Стебляк І.О.

АНАЛІЗ РИЗИКІВ І ВИКЛИКІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЩОДО УКРАЇНИ

На початку ХХІ століття Україна зіткнулася з низкою культурних, соціальних, економічних та політичних проблем, спровокованих процесами глобалізації. Визначення наслідків глобалізації для України потребує їх цілісного, комплексного осмислення, адже умова свідомої і керованої участі України в подальших інтеграційних процесах і запорука збереження власної національної самобутності. Питанням глобальних викликів, визначенню ролі і місця України в глобалізаційному світі останнім часом присвячується зростаюча кількість наукових публікацій.

Дослідженню зазначеної проблематики присвятили свої праці такі українські вчені, як Ю. Богуцький, І. Боднар, В. Воронкова, О. Головня, В. Манзя, О. Мозговий, Л. Пилявець, А. Ручка, В. Співак, О. Фурса, В. Шейко, С. Якубенко. Мета роботи полягає в осмисленні ризиків і викликів глобалізації щодо України.

Процеси глобалізації – все більшої взаємозалежності громадян і держав у сучасному світі, стали викликом для більшості національних держав, незважаючи на їх просторове розміщення чи рівень політичного, економічного і культурного розвитку. Реалії глобалізації змушують кожну державу чітко визначитись із своїм геополітичним вибором. Особливо це стосується України, яка за своїм європейським корінням є суто європейською державою.

За останній рік наша країна піднялася на три рядки в рейтингу глобалізації і розташувалася на 44 місці серед 191 держави [3]. Про це свідчать дані звіту швейцарського науково-дослідного інституту «KOF Index of Globalization 2014», в якому визначено індекс глобалізації – щорічний світовий рейтинг рівня глобалізації. Інформацією для експертного аналізу послужили дані за 2011 р. впливових міжнародних організацій, таких як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО та інші.

Чим вище значення індексу держави, тим більше воно залучено в світові процеси. Поточне значення українського індексу глобалізації досягло історичного максимуму і склало 68,85 балів, що дозволило нашій державі розташуватися в рейтингу між Йорданією (69,46) і Ісландією (68,66), а також випередити одразу трьох географічних сусідів – Росію (65,42), Молдову (64,12) і Білорусь (59,85). Найбільш схильною до глобалізації виявилася політична сфера (86,05) України, а найменш соціальна (60,06). Зростання значення вітчизняного індексу у порівнянні з минулими роками багато в чому стало можливим завдяки істотному прогресу в питаннях інформаційних потоків і культурного співробітництва [3].

Ступінь залученості України у глобалізаційні процеси є доволі помірний і не відповідає ані її об'єктивному потенціалу, ані тим можливостям, які випливають з її географічного положення чи історичних традицій. На жаль, сьогодні Україна не є впливовим суб'єктом глобалізації і належить в цьому аспекті до периферійних держав. Це обумовлено як рівнем її соціально- економічного розвитку, так і місцем і роллю держави в сучасній світовій політичній

«гри подій та впливів».

На нашу думку, виклики глобалізації передусім, проявляються в загострення конкуренції між світовими центрами сили, нерідко з порушенням норм міжнародного права і застосуванням силового тиску; в кризі міжнародної системи безпеки, сформованої ще на ялтинсько-гельсінських домовленостях, порушенні системи міжнародних угод у галузі стратегічної стабільності і послабленні ролі міжнародних інститутів гарантів безпеки. Все це, в комплексі з недосконалою системою міжнародного права, уможливило безкарне застосування сили на міжнародній арені для реалізації власних інтересів.

Глобальним ризиком стають виклики національній небезпеці, наявним підтвердженням чого є спроби окремих світових держав підпорядкувати собі інтереси України як окремої національної держави. Негативними наслідками цього є зростання соціально-політичних та етнічних конфліктів всередині держави, які виводять систему суспільного розвитку з динамічної рівноваги і позбавляють її можливості стабільного розвитку та ефективного функціонування. Вплив міжнародних економічних і політичних інститутів на українську державу з кожним роком зростає, примушуючи владні структури поступатися частиною своїх повноважень, що призводить до обмеження суверенітету держави взагалі. Суверенітет України сьогодні набуває нових значень і особливостей, відбувається трансформація як внутрішнього, так і зовнішнього його вимірів. Найважливішим наслідком глобалізації є також збільшення розриву в рівнях економічного і соціального розвитку між Україною та країнами «золотого мільярда».

В Україні зазначений розрив призводить до зростання рівня тіньової економіки і загальної криміналізації економічної діяльності, зростання корупції, безробіття та бідності. Економічне послаблення України і пригнічення її, національної економіки призводить до практичного усунення України з конкурентного середовища світового ринку.

Перелік загроз глобалізації можна значно розширити. Так, серед інших викликів глобалізації для України також виокремлюють демографічну кризу як наслідок долучення України до світових міграційних процесів і результат внутрішніх політичних та соціально-економічних проблем; поширення тероризму, піратства, наркобізнесу, транскордонної організованої злочинності, відмивання брудних грошей, незаконної міграції, торгівлі людьми, кіберзагрози; надмірне антропогенне навантаження на довкілля, що має наслідком зростаюче забруднення природного середовища, глобальні зміни клімату, збільшення дефіциту продовольства, питної води, небезпечні техногенні аварії, пандемії, які загрожують населенню; конфлікт між уніфікуючими тенденціями глобалізації та національними соціально-культурними традиціями тощо [2].

Соціальна глобалізація несе з собою не менше викликів і загроз, ніж економічна та політична, особливо для країн, що розвиваються, і не адаптовані до цих змін. Американський аналітик М. Наїм називає «п'ять війн» (загроз) глобалізації, що стають найзначущими проблемами сучасного суспільства. Серед них розповсюдження наркотиків, наростання корупції, незаконне використання інтелектуальної власності, поширення нелегальної міграції людей і «відмивання» грошей [1]. На жаль, практично за всіма п'ятьма загрозами глобалізації Україна входить до групи країн «антилідерів» і вже тривалий час не вдається до жодних дієвих кроків, аби позбутися цього статусу.

Принципової необхідності набуває розробка державної глобалізаційної політики, яка відповідає глобальним викликам XXI століття та яка б враховувала співвідношення геостратегічних сил на глобальному просторі і чітко визначала місце та роль України в ньому. Така глобалізаційна політика має бути спрямована на реалізацію національних інтересів не шляхом прилаштування до потреб загальнопланетарної системи розвитку, а завдяки можливості показати і відстояти свою власну національну позицію у глобальному світі. Саме від її вдалої розробки і реалізації залежить, чи стане Україна повноправним суб'єктом глобалізаційних процесів і скористається їхніми перевагами, чи все ж таки вона залишиться провінційним гравцем на світовій арені, де змушена грати не за своїми власними, а за чужими правилами гри.

Список використаної літератури:

1. Войтович Р. Механізми подолання глобалізаційних викликів суспільного розвитку України / Р. Войтович // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. – 2011. – Вип. 2. – С. 90-98.
2. Манзя М.В. Соціальний вимір глобалізації / М. В. Манзя // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2008. – Вип. 32. – С. 196 – 209.
3. Самойлов О.Ф. Місце України у світових глобальних процесах / О.Ф. Самойлов // Проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. пр. – К.: КиМУ, 2011. – Вип. 3. – С. 112-122.

Кім І.О., гр. ВУ-15-1
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

ШЛЯХИ ПРИСКОРЕННЯ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ У СИСТЕМУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Світ на межі другого і третього тисячоліть швидко змінюється. Новим змістом наповнюються всі сфери суспільного життя. Набуває нових рис увесь усталений, звичний порядок планетарного існування, перебудовується його устрій. Людство перебуває на порозі нової історичної епохи, найважливішою ознакою якої є стрімке наростання процесів світової економічної глобалізації, що є об'єктивним і здійснюється незалежно від волі чи бажання окремих країн. За таких умов важливим є розуміння нових явищ, щоб визначити раціональну і ефективну стратегію поведінки. Це необхідно для всіх країн світу, а особливо для тих, в яких відбувається перехід від однієї соціально-економічної системи до іншої. До таких держав належить і Україна.

Основу економічної взаємодії постсоціалістичних країн СНД, їх інтеграції у світове господарство становить міжнародний поділ праці, який дає їм змогу спеціалізуватися на виробництві тих або інших видів продукції, наданні послуг та їх взаємному обміні. Зрозуміло, що орієнтація економічної політики цих держав на самозабезпечення, самоізоляцію, згортання економічних зв'язків між країнами СНД та іншими державами світу – це згубний шлях для їх національних економік. В умовах динамічного розвитку інтернаціоналізації виробництва та обміну, зростанні ролі міжнародних зв'язків у розвитку національних економік існує об'єктивна необхідність формування в цих країнах зовнішньоекономічного комплексу, орієнтованого на участь у міжнародному поділі праці, їх подальшу інтеграцію у світове господарство. Участь цих країн у міжнародному поділі праці стає умовою формування сучасної народногосподарської структури, яка має забезпечити оптимальний розвиток національного виробництва з метою більш повного задоволення потреб суспільства.

Щодо зовнішньоекономічної діяльності України, то вона має формуватися на ринкових засадах як органічна складова національної економіки, що пов'язана з економіками інших країн і орієнтована на вирішення проблем щодо задоволення різноманітних потреб суспільства та його членів. Україна має необхідні передумови для входження у світове господарство та отримання певного місця в системі міжнародного поділу праці. Серед них – наявність сировинних ресурсів, родючих земель, дешевої та відносно освіченої робочої сили, рекреаційно-туристичних можливостей, значного науково-технічного та інтелектуального ринку товарів і послуг, вигідне геополітичне становище «моста» між Західною Європою й Азіатським континентом, спільного географічного та економічного простору з країнами східної Європи. У процесі ринкової трансформації економіки України необхідно досягти двох цілей: здійснити реструктуризацію економічної системи на ринкових засадах з урахуванням внутрішніх можливостей і одночасно вийти на світові ринки на основі використання потенційних конкурентних переваг [1].

Метою даної роботи є визначення місця України в сучасних процесах світової економічної глобалізації; визначити умови, необхідні для прискорення процесу входження України у світове господарство; навести позитивні й негативні фактори впливу глобалізації на розвиток української економіки.

Дослідження показали, що в Україні є достатні умови для того, щоб активно інтегруватися в загально цивілізаційні світові процеси. Сильною категорією є торгівля: показник відкритості для торгівлі вище середнього, а також наявний високий відсоток торгових надходжень (експорт та імпорт) у ВВП (111%, тоді як середній показник в індексі становить 99%). Проте позитивний ефект від цих показників нівелює оцінка «нижче середнього» через тарифні й нетарифні бар'єри, зручності для міжнародної торгівлі й розрахункові обмеження. З 2014 по 2015 рік кількість користувачів широкосмугового доступу збільшилася, відсоток торгових надходжень (експорт та імпорт) у ВВП зростає з 108% до 114%. Третій рік поспіль Україна залишається на 44 місці у загальному рейтингу глобалізації світових економік з 60 країн світу. Покращені показники: приріст прямих інвестицій з 0,7% до 4,1% (середній показник – 4,5%), розвиток туризму. Дослідження індексу рівня глобалізації пророкує продовження процесів глобалізації як у цьому році, так і надалі [2].

Аби прискорити процес входження України у світове господарство слід брати до уваги наступні обставини:

1) основними орієнтирами українських товаровиробників мають бути технологічні фактори, світові стандарти, культура виробництва та динаміка ємності світового ринку. Природні фактори у таких випадках практично не відіграють суттєвої ролі, тому що визначальна роль належить технологічним можливостям. Під впливом дії технологічних факторів підприємство переходить на параметри світового виробничого процесу: якість продукції, її асортимент, відповідність моді, рівень витрат. Також його виробництво уніфікується незалежно від розмірів країни;

2) необхідною умовою сучасного ефективного виробництва стало наближення потужностей підприємств, технологій, технічного оснащення, серійності до таких світових критеріїв оптимальності, як орієнтація не на масове виробництво, а на конкретного споживача. На ці критерії повинні орієнтуватися експортно-орієнтовані підприємства. Це надасть змогу інтегрувати національну економіку зі світовим господарством;

3) внаслідок інтернаціоналізації продуктивних сил немає потреби створення в країнах світового господарства максимально галузево розгалужених виробничих систем.

Вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур. Також позитивним фактором глобалізації для України є можливість її входження до міжнародних коопераційних проектів, що забезпечить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод. Негативні наслідки глобалізації: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту.

Отже, глобалізація – це реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Процес глобалізації економіки не оминає і Україну, яка поступово займає своє місце в системі нових міжнародних економічних відносин, і активно впливає на всі аспекти економічного розвитку держави.

Список використаної літератури:

1. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька// Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи: матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії: навч. посіб./В. Г. Чепінога; Міністерство освіти і науки України – К.: Юрінком Інтер, 2003. – с.456

Ковпак М.В., ВЕ-13-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ПРОБЛЕМИ ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЇЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ

Тенденції глобалізації світогосподарських процесів спонукають країни до боротьби за першість. Ті з них, які недооцінюють глобалізацію мають шанс опинитися серед деградуючих та відсталих країн. Основними задачами для того, щоб увійти до світогосподарського простору є підвищення конкурентоспроможності національної економіки, нарощення обсягів експорту та стимулювання національних виробників. Формування експортної діяльності країни сприяє її оздоровленню, створенню сприятливих умов трудового та соціального життя населення, а формування експортної спеціалізації забезпечується завдяки розвитку інноваційної діяльності, наукоємності виробництва, що звичайно таки характеризує рівень розвитку країни.

Метою цієї роботи розгляд проблеми побудови ефективної системи регіонального управління в Україні у контексті її євроінтеграційного курсу, спираючись на досвід країн

Європейського Союзу щодо розробки та реалізації регіональної політики. Важливим аспектом забезпечення соціально-економічного розвитку є також врахування й досвіду інших країн.

Стрімкі світові економічні процеси суттєво впливають на розвиток країн, в основному через структуру їх промисловості. Запровадження інноваційної моделі розвитку реального сектору економіки має створювати умови для суттєвого підвищення ефективності використання науково-технічного потенціалу, вдосконалення його організаційної структури відповідно до умов ринку, сприяти активізації інноваційної діяльності промислових підприємств.

Основними проблемами, які потребують інвестування у розрізі світогосподарських проблем, є інвестування та розвиток експортного потенціалу країн, становлення їх конкурентоспроможності та розвиток їх міжнародної діяльності. Економічний потенціал країни характеризує здатність національної економіки виробляти матеріальні блага, надавати послуги, задовольняти економічні потреби суспільства, що можливо завдяки наявній ресурсній базі країни – виробничі, матеріальні, трудові, природні, фінансові, науково-технічні тощо. Окрім того важливе значення має не тільки їх наявність, але і повнота їх використання. Пріоритетними мають бути ресурсозберігаючі та відновлюючі технології та науково-технічні розробки, пов'язані зі здійсненням досліджень, спрямованих на збереження та розвиток природних та виробничих ресурсів.

Ефективність використання економічного потенціалу в країні залежить насамперед від господарського механізму, недосконалість якого може призвести до нераціонального, малоефективного та затратного використання складових економічного потенціалу. Позиція кожної держави світу визначається економічною спроможністю, що забезпечується повноцінною реалізацією економічного потенціалу. Тобто, маючи вагомий потенціал та розвиваючи його, країна має змогу забезпечити себе самостійно, а також вести активну експортну діяльність, що дасть змогу позиціонувати себе на світовій арені як конкурентоспроможну та потужну державу.

Інвестування даних проблемних місць сприятиме багаторазовому збільшенню обсягів виробництва, зміні сальдо торгівельного балансу та примноженню обсягів інвестицій у відновлення продуктивних сил, багаторазово підвищити рівень інноваційної активності. В інтересах підвищення експортного потенціалу країни необхідно сконцентрувати ресурси та тих технологічних напрямках, на яких уже наявні суттєві набутки для випуску конкурентоспроможної продукції.

Головним недоліком існуючого механізму формування державної регіональної політики є несистемність, неузгодженість дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо проблем розвитку регіонів. На даному етапі відсутні належні механізми координації: з одного боку – центральних органів виконавчої влади між собою щодо конкретної території, з другого – між ними та місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування в узгодженні цілей та пріоритетів розвитку. Немає чіткого розмежування сфер повноважень та відповідальності між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування різних рівнів щодо регіонального та місцевого розвитку. Місцеві органи влади не мають повноцінного законодавчого підґрунтя для виконання повноважень, делегованих центральними органами виконавчої влади. Не менш важливою є необхідність якнайшвидшого запровадження стратегічного планування регіонального розвитку як на державному, так і регіональному та місцевому рівнях.

Отже, серед глобальних світогосподарських проблем людства жодна не залишається без уваги. Зміцнення економічного становища держав задля подолання кризових явищ, підвищення загального рівня добробуту країни та позицій на світовій арені створно передумови для позитивного функціонування держав. Проте виникаючі проблеми природного та цивілістичного характеру, створюють перешкоди для швидкої побудови міцних економічних систем. Інвестування вирішення глобальних проблем людства являється значним та створює міцну базу для розробки програм та планів подолання їх у світовому господарстві.

Список використаних джерел:

1. Світовий центр даних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wdc.org.ua/uk/services/country-profiles-visualization>
2. Трансформаційна економіка: Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів/ Ю.К. Зайцев, І. Й. Малий, О.М. Мельник; Ред. В.С. Савчук. – К.: КНЕУ, 2006. – 612 с.

Кріпак Т.О., група ВУ-15с-1
 Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

ГЛОБАЛЬНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Глобальна конкуренція – це багатоаспектна категорія, яка відображає процес суперництва цивілізацій, регіонів, країн, глобальних галузей, ТНК та інших суб'єктів глобального простору за конкурентні переваги в умовах високого рівня монополізації, посилення сукупного впливу раніше ізольованих чинників та зміни всієї парадигми їх розвитку. Глобальний економічний розвиток визначається поєднанням двох суперечливих тенденцій, а саме: підпорядкуванням світової економіки інтересам транснаціонального капіталу, з одного боку, та конкуренцією національних економічних систем – з другого.

Теоретичні дослідження факторів забезпечення конкурентоспроможності та їх оцінювання здійснені такими зарубіжними вченими як: К. Кетелс, П. Кругман, Б. Сноудон, Дж. Стоунхаус, Фрідріх фон Хайек, К. Шваб, Й. Шумпетер, М. Портер та К. Сала –і-Мартіна.

Метою роботи є розгляд особливостей визначення міжнародної конкурентоспроможності країн на світовому ринку та оцінка міжнародної конкурентоспроможності економік постріндустриальних країн, зокрема і України, з обґрунтуванням орієнтирів формування стратегії міжнародної конкурентоспроможності для України.

У рейтингу глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) за 2015 рік Україна втратила 3 позиції і спустилась з 76-го (у 2014 році) на 79 місце серед 140 країн світу. Україна знаходиться між Гватемалою та Таджикистаном. Причому показник конкурентоспроможності України також знизився: на 0,11 з 4,14 до 4,03[1].

Індекс конкурентоспроможності визначає здатність економіки зростати у довгостроковій перспективі. Складається з 114 показників, 2/3 яких – це результати опитування керівників бізнесу, 1/3 – статистична інформація.

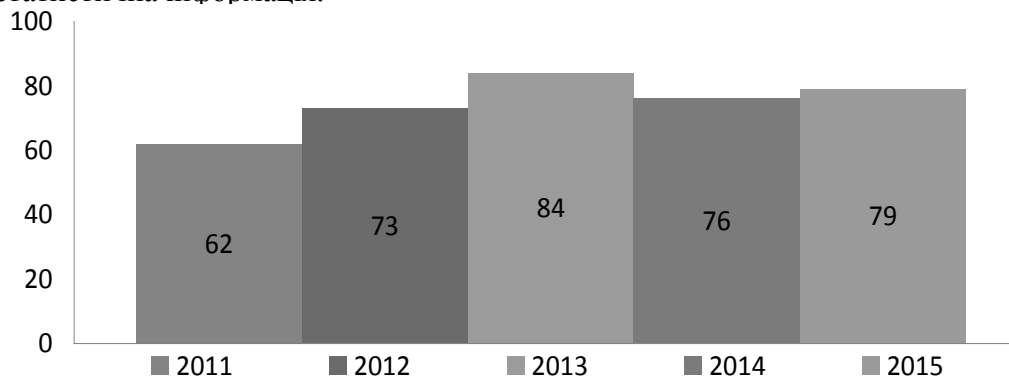

Рис. 1. Динаміка позиції України у глобальному рейтингу конкурентоспроможності

Найбільше позицій Україна втратила за складовими макроекономічного середовища (мінус 29 позицій, 134 місце із 140 країн) та рівнем розвитку фінансового ринку (мінус 14 позицій, 121 місце). Трохи погіршились оцінки складової «охорона здоров'я та початкова освіта» (мінус 2 позиції).

Показник макроекономічного середовища погіршився перш за все через інфляцію. Україна втратила 59 місць у рейтингу за цим показником і опинилась на 134-му місці серед 140 країн у рейтингу.

Традиційно Україна відстає у рейтингу за складовими якості інституцій (у 2015 році як і у 2014 Україна знаходиться на 130-му місці) та ефективності ринку товарів та послуг (106-е місце).

У той же час, Україна на 8 позицій піднялась за показником незалежності судової системи. Позиції все ж не високі (132-е місце), але саме вирішення цієї проблеми – забезпечення рівного доступу громадян до незалежного правосуддя – є одним із завдань Судової реформи.

За складовою ефективності ринку товарів Україна значно відстає за показником ефективності антимонопольної політики (136 місце з 140) та впливом оподаткування на бажання інвестувати (129 місце). Також низькі оцінки за показниками, що стосуються прямих іноземних інвестицій.

З іншого боку, Україна покращила свої позиції за складовими ефективності ринку праці (плюс 14 позицій, 56-е місце серед 140 країн у рейтингу) та вищої освіти та професійної підготовки (плюс 7 позицій, 34 місце в світі).

Україна на 47 місці в світі за практикою наймання і звільнення (піднялась на 17 позицій у 2015 році) та на 14 за залежністю оплати праці від продуктивності (плюс 14 позицій). Ці фактори є конкурентною перевагою України в світі.

За вищою освітою та професійною підготовкою Україна піднялась на 7 позицій і зайняла 34 місце з 140 країн світу. Таким чином, вища освіта залишається конкурентною перевагою України. Україна зайняла 14-е місце в світі за рівнем охоплення вищою освітою. Освітня реформа передбачає подальші структурні зміни в усіх галузях освіти і науки, що в першу чергу, призведуть до підвищення якості освіти.

Очевидно, що інновації є потенціалом для зростання економіки. Задля цього необхідні зусилля держави і бізнесу: збільшити державні закупівлі високотехнологічної продукції (наразі Україна знаходиться на 98-му місці) та вдосконалити співпрацю університетів і бізнесу у науці та інноваціях (74-е місце) [2].

В порівнянні з іншими країнами очевидно, що сьогодні Україна не належить до числа найбільш успішних країн світу. За цими показниками більшість постсоціалістичних країн, які починали свій розвиток з таких же стартових позицій, як і Україна, вирвалися далеко вперед. Порівняння індикаторів України з усередненим значенням відповідних показників для таких розвинених країн, як Польща, Росія, Німеччина, США, Швейцарія свідчить, що Україна суттєво уступає за показниками, пов'язаними з майбутніми інтелектуальними активами суспільства.

Практично всі країни-лідери, що добилися найбільш високих показників душевого ВВП і найбільш конкурентоспроможні в постіндустріальну епоху, мають наступні основні політико-економічні інститути: відкрита ринкова економіка, домінування приватної власності при твердому її захисті, ефективний і підконтрольний платникам податків державний апарат, публічні й прозорі компанії й фінансові установи [3].

Високий рівень конкурентоспроможності економіки є фундаментальною умовою інтеграції України у світовий економічний простір як рівноправного учасника міждержавних економічних відносин. Забезпечення конкурентоспроможності виступає як метою, так і основою сталого економічного розвитку країни, спрямованого на суттєве підвищення суспільного добробуту.

Підвищення конкурентоспроможності регіонів України та держави в цілому передбачає перехід на якісно нові, інноваційні форми організації. Такою формою є кластери – територіально-галузеві добровільні неформальні об'єднання підприємств і організацій, які при розробці та реалізації стратегії розвитку відповідного сектору економіки тісно співпрацюють з науковими, навчальними, фінансовими, консалтинговими та іншими організаціями, органами місцевої влади з метою підвищення рівня конкурентоспроможності всіх учасників об'єднання. Таким чином, основною стратегічною метою входження України в ХХІ століття має стати підвищення конкурентоспроможності економіки на світогосподарському рівні.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форум. – Режим доступу: <http://weforum.org>
2. Офіційний сайт Національної Ради Реформ. – Режим доступу: <http://reforms.in.ua/ua/>
3. Шевченко М.М. «Глобальна конкурентоспроможність України крізь призму міжнародних рейтингів» // Вісник приазовського державного технічного університету. – 2012 р. – № 21. – с. 79-85.

Куценко М.М., ВУ-12-1

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

УКРАЇНА У СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ: ВИКЛИКИ І ВІДПОВІДІ

Процеси глобалізації – все більшої взаємозалежності громадян і держав у сучасному світі, стали викликом для більшості національних держав, незважаючи на їх просторове розміщення чи рівень політичного, економічного і культурного розвитку. Реалії глобалізації змушують кожну державу чітко визначитись із своїм геополітичним вибором. Особливо це стосується України, яка за своїм європейським корінням є суто європейською державою.

Мета роботи полягатиме в осмисленні ризиків і викликів глобалізації щодо України та визначенню можливих шляхів подолання негативних проявів глобалізації. Дослідженню

зазначеної проблематики присвятили свої праці такі українські вчені, як Ю. Богуцький, І. Боднар, В. Воронкова, О. Мозговий, Л. А. Ручка, В. Співак, О. Фурса, В. Шейко, С. Якубенко. Втім, ґрунтовних досліджень щодо ризиків глобалізації для України та визначенню шляхів подолання її негативних проявів і досі недостатньо, що й вплинуло на вибір теми дослідження.

За останній рік наша країна піднялася на три рядки в рейтингу глобалізації і розташувалася на 44 місці серед 191 держави [2]. Про це свідчать дані звіту швейцарського науково-дослідного інституту «KOF Index of Globalization 2014», в якому визначено індекс глобалізації – щорічний світовий рейтинг рівня глобалізації. Інформацією для експертного аналізу послужили дані за 2011 р. впливових міжнародних організацій, таких як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, ЮНЕСКО та інші. Значення індексу, яке коливається від 0 до 100 балів, формується шляхом оцінки 24 показників і об'єднує три основні групи глобальної інтеграції: економічну, соціальну та політичну глобалізацію [3].

Поточне значення українського індексу глобалізації досягло історичного максимуму і склало 68,85 бала. Отже, за цими показниками ступінь залученості України у глобалізаційні процеси є доволі помірний. На жаль, сьогодні Україна не є впливовим суб'єктом глобалізації і належить в цьому аспекті до периферійних держав. Це обумовлено як рівнем її соціально-економічного розвитку, так і місцем і роллю держави в сучасній світовій політичній «трі подій та впливів» [1].

В чому ж саме полягають негативи глобалізації для України? На нашу думку, виклики глобалізації передусім, проявляються в загостренні конкуренції між світовими центрами сили, нерідко з порушенням норм міжнародного права і застосуванням силового тиску; в кризі міжнародної системи безпеки, порушенні системи міжнародних угод у галузі стратегічної стабільності і послабленні ролі міжнародних інститутів – гарантів безпеки. Все це уможливорює безкарне застосування сили на міжнародній арені для реалізації власних інтересів.

Серед викликів глобалізації для України також виокремлюють демографічну кризу як наслідок долучення України до світових міграційних процесів і результат внутрішніх політичних та соціально-економічних проблем; поширення тероризму, піратства, наркобізнесу, транскордонної організованої злочинності, відмивання брудних грошей, незаконної міграції; надмірне антропогенне навантаження на довкілля, глобальні зміни клімату, збільшення дефіциту продовольства, питної води, небезпечні техногенні аварії, пандемії; конфлікт між уніфікуючими тенденціями глобалізації та національними соціально-культурними традиціями тощо.

Соціальна глобалізація несе з собою не менше викликів і загроз, ніж економічна та політична, так наша країна перебуває на 4 місці у світі за обсягами нелегальної міграції людей (4,2%). За коефіцієнтом свободи від корупції (2,3 за десятибальною шкалою) та за обсягами відмивання грошей Україна входить до 30 найнепривабливіших країн світу. Рівень незаконного використання інтелектуальної власності в Україні становить 91% в усіх сферах діяльності. За цим показником вона на 4 місці в нижній частині списку, поступаючись лише Китаю – 95%, Росії та Індії – 93% [1]. Частка трудових мігрантів з України у відсотковому відношенні до кількості населення – найвища серед інших країн.

Стратегія України у пошуках адекватних відповідей на виклики глобалізації має ґрунтуватися на активній участі у регіональному й глобальному інтеграційних процесах. Країна має багато зробити для нарощування обсягів інвестування і кредитування економіки, зокрема й для залучення іноземних інвестицій та підвищення стійкості її банківської системи до кризових явищ. Принципової необхідності набуває розробка державної глобалізаційної політики, вона має бути спрямована на реалізацію національних інтересів не шляхом прилаштування до потреб загальнопланетарної системи розвитку, а завдяки можливості показати і відстояти свою власну національну позицію у глобальному світі.

Список використаних джерел:

1. Манзя М.В. Соціальний вимір глобалізації / М. В. Манзя // Гуманітарний вісник ЗДА. – 2008. – Вип. 32. – С. 196 – 209.
2. Міграція в Україні. Факти і цифри [Електронний ресурс]//Міжнародна організація з міграції (МОМ). Представництво в Україні. – Режим доступу: http://iom.org.ua/ua/pdf/Facts&Figures_b5_ua_f.pdf.
3. Подберезный К. Украина поднялась на 3 строчки в глобальном рейтинге глобализации и заняла 44-е место [Електронний ресурс] /К. Подберезный. – Режим доступу: <http://www.capital.ua/ru/publication/18509-indeks-urovnya-globalizatsii-stranmira-kof-index-of-globalization>

Лещенко К., гр. ВУ-13-1
 Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Сучасний розвиток міжнародної економіки часто визначають, як глобалізаційний. Усі сфери економіки України нерозривно пов'язані з цими тенденціями. Дане питання на сьогодні є актуальним, так як процеси глобалізації прогресують, стають дедалі інтенсивнішими, і починаючи з ХХ ст., стали предметом багатьох наукових досліджень. Дослідженням впливу глобалізаційних процесів на економіку займалися такі фахівці як Чубко Т. П., Волович О. О., Кошеленко В. В., Трофимова А. С., Косик Я. В., Чигрин О. Ю. та багато інших.

Сутністю глобалізації як процесу, який характеризує сучасний етап розвитку людства, є формування спільного світового економічного, політичного та культурного простору, який функціонує на основі універсальних загально визначених правових цінностей та принципів і опосередковується загальними організаційними формами [1].

Глобалізація є певним етапом розвитку людської цивілізації, коли національні економіки вже не можуть нормально розвиватися в межах однієї держави, а міжнародні економічні зв'язки призвели до утворення транснаціональних корпорацій і глобальних (світових) ринків. Іншими словами, глобалізація являє собою комплексне геополітичне, гео економічне і геокультурне явище, яке здійснює потужний вплив на всі сторони життєдіяльності суспільств [2].

Глобалізація несе для України як позитивні, так і певні негативні наслідки. До позитивних можна віднести поширення швидкими темпами інформаційних технологій, більші можливості пошуку партнерів в усьому світі, а не лише серед найближчих сусідів, можливості входження країни до великих міжнародних коопераційних проектів, що в перспективі можуть забезпечити істотне підвищення конкурентоспроможності та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод, вільне пересування українських громадян у світі, можливості отримання освіти і роботи за кордоном. Сьогодні глобалізація сприяє прискореному розвитку продуктивних сил, науково-технічному прогресу, зростанню інтенсивності у взаємовідносинах між економіками країн. Глобалізація дає комплексний ефект в сучасних умовах, комбінуючи такі фактори, як іноземний капітал, нові технології, інтеграційні можливості і вихід на світові ринки, а саме світовий ринок технологій.

Серед негативних проявів, які приносить Україні глобалізація, це – посилення економічної, політичної і культурної залежності від наддержав, поступова втрата національно-культурної ідентичності і самобутності, і навіть національного суверенітету за рахунок добровільного делегування деяких державних функцій таким міжнародним об'єднанням, як ООН, Євросоюз, ОБСЄ, СНД [2, 3].

Економічні перспективи для України залежатимуть від її змоги знайти новий національний шлях, нову модель розвитку – модель глобального інтегрування. Національна стратегія, базована на традиційному індустріальному характері розвитку, стає не тільки неприйнятною, але й надзвичайно небезпечною. Нині, за відсутності будь-якої національної стратегії, на тлі хаосу та інерції будь-які спроби інтегруватися в європейські та глобальні структури є явно безуспішними і навіть руйнівними. Сьогоднішня економіка України, з її розваленою промисловістю, неймовірно низькою технологічністю, відсталою організацією виробництва і низькою продуктивністю, не може витримати навантажень глобальної конкуренції [1].

Сучасна Україна постала перед необхідністю розробки оптимальної стратегії розвитку національної економіки, моделі участі у світовому глобалізаційному процесі. Першочерговими проблемами є реформування структури національного виробництва, інституціональної структури економіки, підвищення конкурентоспроможності національних товарів та послуг на міжнародному ринку, покращення інвестиційного клімату, реформування податкової політики, наближення критеріїв розвитку до європейських стандартів. Розв'язання цих проблем повинно вивести Україну на новий рівень економічного розвитку, зміцнити зв'язки з країнами світу та розкрити перспективи співпраці зі світовими організаціями.

Список використаної літератури:

1. Чубко Т. П. Глобалізація: поняття, вплив на сучасні державу і право / Т. П. Чубко // Форум права. – 2010. – № 1. – С. 396–405 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2010-1/10htpdip.pdf>

2. Волович О. О. Глобалізація: переваги і загрози для нашої країни / О. О. Волович // Одеські Вісті. – 2012. – № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://izvestiya.odessa.ua/index.php?go=Newspaper&in=view&id=23646>

3. Кошеленко В. В., Трофимова А. С. Вплив глобалізації на економіку України [Електр. ресурс]. – Режим доступу: http://confer-dsum.ucoz.ua/_fr/0/8308114.pdf.

Макеєва В.Г., група ВУ-15с-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ВПЛИВ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА СТАН РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

Процеси глобалізації сучасної світової економіки є дедалі інтенсивнішими та відчутнішими. На сьогодні немає держави, спроможної уникнути впливу цього процесу на ті чи інші сфери суспільного життя. Глобалізація справляє потужний вплив на всі грані життєдіяльності суспільства загалом і на ринок праці зокрема.

Взагалі глобалізація – це процес перетворення світового господарства в єдиний ринок товарів, послуг, робочої сили та капіталу на основі подолання перепон між економіками окремих країн. З одного боку, глобалізація є продуктом економічного і технологічного розвитку, з іншого – вона перетворюється в його рушійну силу. Події та факти останнього часу дають підстави стверджувати, що глобалізація економіки впливає на ринок праці нашої країни у двох аспектах. По-перше, через міграційні потоки та посилення попиту на робочу силу в Україні транснаціональними і міжнаціональними компаніями, що спричинює поступову трансформацію нашого ринку праці на частину глобального ринку праці, інтеграцію з ним. По-друге, глобалізація економіки впливає на ринок праці України опосередковано через різноманітні канали і чинники, до яких насамперед слід віднести: міжнародну торгівлю і прямі іноземні інвестиції; зміну цін на міжнародних ринках на товари і послуги, що посідають важливе місце в українському експорті та імпорті (особливо енергоносії, метал, продукція сільського господарства); зміну курсу національної валюти тощо. Вплив економічної глобалізації на ринок праці проявляється через такі параметри як склад і структуру робочих місць, їх динаміку, якісні характеристики робочої сили та її мобільність[1].

На сучасному етапі український капітал посилює попит на робочу силу не лише в Україні, а й за її межами. Водночас у нашій країні шукають роботу не лише вітчизняні працівники, а й трудові мігранти, оскільки важливим проявом глобалізації, її впливу на ринки праці є зовнішня трудова міграція. Масштаби цього явища в Україні досить значні, але методики, що використовуються для їхньої оцінки, не дозволяють отримати точні дані. За результатами обстеження трудової міграції 2010 р. Українського центру соціальних реформ, чисельність громадян, які впродовж трьох з половиною років хоча б один раз виїздили за кордон з метою працевлаштування, становила майже 1,5 млн. або 5,1% населення працездатного віку. За даними сектора етнопонаціональних досліджень Інституту народознавства НАН України, за кордоном працює 4,5 млн. громадян України. Здебільшого для наших співвітчизників характерною є тимчасова еміграція. На роботу до сусідніх країн (Російська Федерація, Угорщина, Польща) трудові мігранти виїжджають на короткі терміни і такі поїздки здійснюють досить часто (двічі – тричі на рік). Водночас трудові міграції до Італії, Португалії та Іспанії мають більш тривалий характер – півроку і більше. Значна частина наших емігрантів (за оцінками Українського центру соціальних реформ, понад 23%), особливо жінок, проживає і працює за кордоном, не маючи офіційного статусу, тобто нелегально.

Серед українських емігрантів переважають молоді чоловіки віком до 30 років і жінки, старші від цього віку, оскільки міграційна активність молодих жінок стримується народженням та вихованням дітей. Освітній рівень трудових мігрантів значно нижчий, ніж усього зайнятого населення України. Частка осіб з повною вищою освітою серед них становила лише 13,9%, тоді як серед усього зайнятого населення – 23,2%. На мою думку, останнє свідчить про те, що, по-перше, особам з високим освітнім рівнем простіше знайти підходящу роботу на вітчизняному ринку праці, по-друге, корінне населення розвинутих країн не погоджується на важку і некваліфіковану роботу, тому на закордонних ринках праці існує попит на низькокваліфікованих працівників. Саме через це найпоширенішими видами економічної діяльності українських мігрантів є будівництво, сільське господарство і робота домашньої обслуги. Позитивними результатами трудової міграції для ринку праці України можна вважати послаблення тиску на внутрішній ринок праці, збільшення масштабів валютних надходжень в Україну від співвітчизників, що працюють за кордоном; опанування за кордоном нових технологій, передових методів організації праці, що сприяє запровадженню їх

в Україні; набуття навичок, потрібних для майбутньої продуктивної діяльності на батьківщині; залучення закордонних спеціалістів для виконання унікальних і складних видів робіт у разі відсутності потрібних спеціалістів на вітчизняному ринку праці тощо.

Основні негативні наслідки трудової міграції для ринку праці України такі:

- погіршення якості робочої сили через відплив за кордон найбільш активної частки населення та її заміщення некваліфікованими працівниками- іммігрантами;

- фактичне обмеження трудових прав українських емігрантів за кордоном, через що більшість з них стикається з порушенням їхніх трудових прав і несприятливими умовами праці;

- утрата багатьма українськими працівниками професійних навичок під час еміграції;

- зниження розмірів оплати праці працівників певних галузей і секторів економіки в Україні через готовність більшості іммігрантів одержувати заробітну плату, нижчу за її рівноважний рівень, і зростання неформальної зайнятості в Україні через імміграцію, що супроводжується криміналізацією ринку праці та посиленням експлуатації працівників.

Також слід зазначити основні чинники впливу на трудову міграцію населення:

- економічні реформи, що призводять до погіршення соціально- економічного стану держави, наявність тіньової економіки, високий рівень інфляції;

- низький рівень оплати праці, наявність боргів із заробітної плати, відсутність додаткових джерел доходу;

- низький рівень задоволеності працею, якістю трудового життя, загальним рівнем життя;

- високий рівень, довго тривалість безробіття;

- низький рівень соціальних виплат, матеріальної допомоги, незадовільний стан системи медичного обслуговування тощо;

- наявність ризиків втрати здоров'я та працездатності;

- відсутність можливості на незадовільні умови отримання освіти, перепідготовки, підвищення кваліфікації, кар'єрного зростання;

- політична нестабільність;

- несприятливий стан навколишнього середовища та багато ін[2].

Таким чином, економічна глобалізація має подвійний вплив на ринок праці України. До позитивних наслідків глобалізаційного впливу належать створення і підтримання нових робочих місць, внаслідок чого підвищиться рівень зайнятості, і відповідно – знизиться безробіття. Негативним є зменшення чисельності потенційної робочої сили, що має згубний вплив на економіку. Втягнення України до глобалізаційного процесу – додатковий стимул прискорення системних реформ у країні, зокрема структурної перебудови економіки, що дасть змогу певною мірою протистояти негативним наслідкам глобалізації. Створення умов для збереження та розширеного відтворення висококваліфікованої робочої сили, здатної ефективно функціонувати в умовах високотехнологічного та інноваційного виробництва, глобалізаційних процесів, дадуть змогу забезпечити формування стабільного та конкурентоспроможного ринку праці та економіки України.

Список використаної літератури:

1. Горілий А.Р., Довжук Б.Т. Інтеграція України на європейські ринки праці: масштаби й наслідки// Вісник ТАНГ. – 2010, № 8 – С.123-132.

2. Лісогор Л.В. Формування конкретних відносин на ринку праці України в умовах посилення процесів глобалізації// Вісник ТАНГ. – 2011, №8. – С.163-169

Мірошніченко В.О., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

НАСЛІДКИ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Однією з головних тенденцій, що характеризує сучасний розвиток світової економіки та фінансів, є глобалізація. Процесу формування глобальної економіки та фінансової глобалізації не можна уникнути, але важливо відстоювати національні інтереси, формувати національну модель розвитку, яка дасть змогу ефективно використовувати потенціал України[1].

Глобалізація як історичне явище і феномен, а також як об'єктивна закономірність розвитку людства все частіше привертає увагу дослідників у всьому світі. Зокрема, питання розвитку світового господарства та економік окремих угруповань країн світу у контексті фінансової глобалізації перебувають у центрі уваги таких науковців як Н. О. Біленька, О. Г.

Білоус, М. І. Дідківський, Дж.Гелбрейт, В.Іноземцев, А.Некіпелов, Ю.Акюза та М.Ширакаву, І. Хоминич, А. Макушкін та інші.

Дослідження процесів економічної глобалізації призвели до формування двох основних підходів – прихильників і критиків глобалізації. Відповідно, ставлення до процесів фінансової глобалізації різне – від позитивного, згідно з яким фінансова глобалізація створює численні вигоди, до негативного, згідно з яким вигоди фінансової глобалізації привласнює невелика кількість економічно розвинених країн, а для країн, що розвиваються, глобалізація має наслідком підвищення залежності від світових фінансових ринків, Україна не виняток. [2]

За рейтингами міжнародних економічних організацій Україна за рівнем конкурентоздатності посідає одне з останніх місць. Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 134 місце). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення.

Дослідження показали, що вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників; можливість входження України до міжнародних коопераційних проектів, що забезпечить інвестиційну привабливість для іноземних інвесторів та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод. [3]

Негативні наслідки глобалізації – це: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін.

Для України важливою метою має стати стимулювання структурних реформ усередині країни, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності у відкритому ринковому середовищі [1].

На сьогодні, на жаль Україна недостатньо залучена до цих процесів, оскільки вона:

- значно відстає від провідних держав світу в галузі інформатизації та розвитку інформаційних технологій;
- перебуває лише на початку формування власних ТНК, конкурентоспроможних на глобальному рівні й здатних до здійснення глобальної стратегії розвитку;
- досить непослідовно запроваджує економічну лібералізацію;
- не приділяє належної уваги координації своєї зовнішньоекономічної політики з іншими пострадянськими й постсоціалістичними країнами, що розвиваються, – це робить політику мало гнучкою та в цілому послаблює зовнішні позиції [2].

Слід зауважити, що Україна поступово інтегрується: до міжнародних фінансових ринків і наслідки глобалізаційних процесів стають дедалі відчутнішими для української фінансової системи. Позитивний чи негативний вектор змін від глобалізації залежить від рівня розвитку національної економічної та фінансової систем країни. Зважаючи на той факт, що чим могутніша фінансова система країни, тим більше позитивних результатів вона може отримати від процесу глобалізації, в Україні слід виробити політику, що здатна протистояти викликам фінансової глобалізації, запобігти негативним наслідкам цього процесу. Насамперед, з метою збереження стабільності на національних фінансових ринках необхідна чітка система впливу держави на рух фінансових потоків у країні та приплив іноземного капіталу. На сьогоднішній день Україна не може уникнути втягнення у глобалізаційні процеси, тому фінансову політику держави треба формувати відповідно до факторів розвитку глобалізації, аби знешкодити можливі негативні наслідки та максимізувати вигоди від процесу фінансової глобалізації.

Список використаних джерел:

1. Занько В. Глобалізація та інноваційний процес: їхній взаємовплив // Економіка України. – 2010. – №2. – с.84-89.
2. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // 2009. – С. 15–16.
3. Чувардинський О.Г. Зовнішня політика України в умовах Світової Економічної інтеграції й глобалізації // Економіка та держава. – 2009. – №2. – с.36-39.

Нельга К.В., гр. ВВ-15-1
 Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сучасний світовий економічний розвиток характеризується таким явищем як глобалізація. Глобалізаційні процеси розвиваються суперечливо. Поглиблюється нерівномірність розвитку окремих регіонів світу, здійснюються спроби посилення впливу окремих держав на хід світового економічного розвитку. Спроби формування однополярного світу супроводжуються різного роду економічними та політичними кризами світового простору. Розквіт тероризму і локальні військові конфлікти впливають на темпи економічного розвитку окремих держав. Тим часом ідеологія домінування окремих країн вимагає від національних держав нових шляхів розвитку. Внаслідок цього з'являється потреба дослідження тенденцій глобалізації та її впливу на економічні процеси в Україні.

Аналіз сутності глобалізації, її причин і наслідків здійснюється у дослідженнях вітчизняних і за хідних вчених економістів Дж. Стігліца, Дж. Сороса, Дж. Сакса, У. Бека, А. Чухна, О. Білоруса, А. Філіпенка, В. Гейця, В. Іноземцева, М. Делягіна, Ю. Шишкова, Ю. Яковця та ін. В їхніх працях з'ясовуються сутність, закономірності та рушійні сили глобалізації, характер участі в ній як розвинених країн, так і країн, що розвиваються, взаємовплив глобалізації та економічних криз. Проте незважаючи на чисельність публікацій з цих проблем, на подальше осмислення заслуговують протиріччя глобалізації сучасного світового господарства та її впливу на економічний розвиток України.

В умовах глобалізації світового господарства і міжнародних економічних відносин різко зростає роль і значення зовнішньоекономічних зв'язків (ЗЕЗ) для економіки країни в цілому, та зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) для окремого підприємства. Суттєво змінюються й цілі зовнішньоекономічної діяльності. Вона стає одним з пріоритетів національної політики і стратегії діяльності підприємства. В цілому система ЗЕЗ спрямована на вирівнювання темпів економічного розвитку країн, реалізацію переваг міжнародного поділу праці, що сприяє підвищенню ефективності національних економік. Практичне значення ЗЕЗ для країн складається у можливості отримати валютну виручку від експорту, підвищувати технічний рівень виробництва на підприємствах, виробляти конкурентоспроможну продукцію.

Для регламентації зовнішньої – економічної діяльності створюються спеціальні міністерства, вводяться відповідні законодавчі акти, укладаються міждержавні угоди, створюються міжнародні організації. Зовнішньо – економічна діяльність на сучасному етапі є невід'ємною частиною діяльності підприємства і важливою сферою економіки більшості країн світу. У міру розвитку технічного прогресу зовнішня торгівля стала глобальною і охопила увесь світ. Головними причинами розвитку торгівлі між країнами є нерівномірний розподіл економічних ресурсів країн. Через зовнішню торгівлю і систему ЗЕЗ країни досягаються максимального використання своїх можливостей.

Дослідження показали, що вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур. Також позитивним фактором глобалізації для України є можливість її входження до міжнародних коопераційних проектів, що забезпечить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Негативні наслідки глобалізації – це: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін.

Стратегія адаптації України до процесів глобалізації включає взаємопов'язані стратегії, реалізовані державою залежно від ступеня інтенсивності впливу глобалізаційних чинників на національну економіку. Зокрема, в Україні доцільна реалізація стратегії стимулювання процесів глобалізації. Україна повинна будувати якісно нову соціально орієнтовану модель глобалізації, основою якої має стати людина, і мета держави – перехід від індустріальної до

інформаційної стадії розвитку. Основними принципами, здатними об'єднати населення України, є забезпечення рівних стартових умов на інноваційному рівні; гарантовані соціальні стандарти для всіх верств населення.

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Процес глобалізації міжнародної економіки не оминає і Україну, яка поступово займає своє місце в системі нового міжнародних економічних відносин, і активно впливає на всі аспекти економічного розвитку України. Потенціал України для участі у глобальних ринках досить високий, але Україна на сучасному етапі недостатньо повно використовує його через незавершені реформи.

Література:

1. Репа А. // Мода на глобалізацію // «Дзеркало тижня» № 4 (633), 2014.- 123 с.
2. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи, 2015.- 56 с.
3. Шкодін, І. В. Сучасні тенденції самоорганізації світової економічної системи / І. В. Шкодін // Економіка України. – 2014. – № 9. – С. 70–77.

Нестеренко О.В., гр. ВВ-14-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Розглядається поняття глобалізації та її основні риси у сучасній економіці. Проаналізовано місце України у сучасному процесі глобалізації. Наведені позитивні і негативні фактори впливу глобалізації на розвиток української економіки. Окреслюються пріоритетні напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації. Глобалізація як історичне явище і феномен, а також як об'єктивна закономірність розвитку людства все частіше привертає увагу дослідників у всьому світі. Питанню вивчення глобалізаційних процесів в сучасному світі присвятили увагу такі вчені, як Н. О. Біленька, О. Г. Білоус, М. І. Дідківський, Д. Г. Лук'яненко, Ю. В. Макогон, А. П. Рум'янцев та інші.

Термін «глобалізація» означає процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Основними наслідками цього процесу є міжнародний поділ праці, міграція в масштабах усієї планети капіталу, людських та виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних та технічних процесів, а також зближення культур різних країн. Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає на економічне життя, практично всіх країн світу і, звичайно, на Україна, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

Значна частина дослідників пов'язує економічну глобалізацію з процесами інтеграції та інтернаціоналізації світового господарства. Під цим терміном розуміють перетворення світової економіки із сукупності національних економік, пов'язаних потоками товарів та капіталів, в єдину виробничу зону і єдиний ринок, в яких вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Ці процеси доповнюються уніфікацією законодавчих актів, що регулюють міжнародні економічні відносини, та формуванням відносно єдиного культурного процесу під впливом стандартизації освіти та взаємодії широких мас населення у міжнародних контактах. Основні риси, які характеризують глобалізацію світової економіки:

- поглиблення міжнародного поділу праці з його переходом від спільного к специфічному і єдиному;
- перевищення темпів росту міжнародного товарообігу над темпами росту обсягів світового виробництва;
- зростаюча лібералізація міжнародної торгівлі, виражена у відкритті національних ринків товарів і послуг шляхом поступового зняття торгівельних обмежень і бар'єрів;
- інформаційно-технологічний переворот в засобах телекомунікацій на базі електроніки, кібернетики, супутникових систем зв'язку; посилення впливу транснаціональних корпорацій;
- концентрація і централізація капіталу на підставі процесів злиття і поглинення компаній і банків;
- розвиток інтеграційних тенденцій на регіональному, субрегіональному і міжрегіональному рівнях;
- зростання ролі наднаціональних органів у світовій політиці та економіці [1].

Економічна глобалізація здійснюється в декількох напрямках: глобалізація виробництва, глобалізація торгівлі, фінансова глобалізація, трансформація механізмів міждержавного регулювання світової економіки [2].

Негативні наслідки глобалізації – це: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін.

Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 135 місце). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через неконкурентоспроможність занепадають цілі галузі. Пріоритетними напрямками розвитку економіки України в умовах глобалізації можна вважати: активізацію руху капіталу; інформаційно-технічну революцію; розвиток інтеграційних тенденцій; реструктуризацію економіки; системну ринкову трансформацію; сприяння руху факторів виробництва [1].

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Україні глобалізація має як позитивний, так і негативний вплив, що висвітлено у статті.

Список використаної літератури:

1. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації /Н. О. Біленька// Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії : навч. посіб. / В. Г. Чепінога; Міністерство освіти і науки України. – К.:Юрінком Інтер, 2003. – 456 с.
3. Електронний ресурс. – Режим доступу : [http://uk.wikipedia/org](http://uk.wikipedia.org) .

Островська К.О., гр. ВЕ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЯК УЧАСНИКА СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Однією з основних тенденцій розвитку сучасного світу виділяють глобалізацію, оскільки глобалізаційні процеси все інтенсивніше поширюються у політичній, економічній, соціальній, культурній та інших сферах людської діяльності. Глобалізація – це процес всеохоплюючої інтеграції та уніфікації країн, який призводить до зміни структури світового господарства, спричинює виникнення міграції капіталу та людських ресурсів, а також в результаті якого створюються міжнародні економічні, технічні та виробничі стандарти і відбувається зближення культур різних країн світу.

Оскільки Україна є невід’ємним учасником на світовій економічній арені, а також активно співпрацює з іншими країнами світу, то вона бере участь у сучасних глобалізаційних процесах. Аби охарактеризувати участь і потенціал України у сучасних світових інтеграційних процесах, необхідно проаналізувати світові глобальні індекси. Відповідно до загального індексу глобалізації за 2014 рік Україна посіла 44 позицію з показником 69,85 із 207 країн, за індексом економічної глобалізації за 2014 рік – 59 позицію із показником 65,70 із 207 країн, за індексом соціальної глобалізації за 2014 рік – 70 позицію із показником 60,06 з 207 країн, а за індексом політичної глобалізації за 2014 рік Україні відведена 39 сходинка із показником 86,05 із 207 країн.

Вищенаведені дані свідчать про те, що станом на 2014 рік Україна мала досить непогані перспективи для поліпшення її співробітництва з іншими країнами світу, а також покращення її позиції на світовій арені. Однак через події, які відбулись у нашій країні за останні 2 роки, Україна втратила свою економічну та інвестиційну привабливість, а державна економіка зазнала серйозного навантаження – це знайшло своє відображення у наступних показниках.

Рейтинг глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму за 2015 яскраво висвітлює те, що ситуація в Україні значно погіршилась, оскільки наша країна

втратила 3 позиції і спустилась із 76-го (у 2014 році) на 79 місце серед 140 країн світу. Найбільше позицій Україна втратила за складовими макроекономічного середовища (мінус 29 позицій, 134 місце із 140 країн) та рівнем розвитку фінансового ринку (мінус 14 позицій, 121 місце). За індексом процвітання Україна посідає 70 сходинку із 142 можливих, а показник рівня розвитку фінансового ринку впав на 10 позицій і опинився на 118 місці.

Тим не менш за результатами 2015 рік Україна отримала і певні важливі конкурентні переваги: Україна посіла 29 місце у рейтингу за наявністю наукових та інженерних кадрів, 43 – за якістю науково-дослідних закладів та 50 – за кількістю патентів на винаходи. Очевидним є те, що саме галузь інновації є потенціалом України для зростання економіки та налагодження партнерських відносин із іншими країнами світу. Крім цього, пріоритетними для України мають бути також такі напрями розвитку, як: розвиток інтеграційних тенденцій, а саме інтеграція підприємств до світових комунікаційних мереж та активізація їх участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань; активізація руху капіталу та сприяння руху факторів виробництва. Оскільки саме виконання цих задач допоможе Україні не тільки стабілізувати ситуацію всередині країни, а також вивести країну на новий рівень співробітництва із учасниками міжнародних економічних відносин.

Можна зробити висновок, що оскільки глобалізація – це комплексний процес, який охоплює всі сфери діяльності людського суспільства і безпосередньо впливає на формування світової економіки, створення єдиного міжнародного фінансового простору та інші міжнародні процеси, глобалізація міжнародної економіки не може оминати і Україну. Тому, аби Україна змогла посісти вагоме місце в системі міжнародних економічних відносин, їй необхідно зміцнити і реалізувати свій потенціал, який на даний момент недостатньо повно використовується.

Список використаної літератури

1. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. Електронний ресурс: «Україна у рейтингу глобальної конкурентоспроможності 2015». – Режим доступу: <http://slavutajournal.com.ua/arxiv-nomeriv/slavuta-vipusk-6-2013/ukra%D1%97na-i-suchasni-procesi-svitovo%D1%97-ekonomichno%D1%97-globalizaci%D1%97/>.
3. Електронний ресурс: «Україна у глобальних рейтингах». – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/cdn/graphics/rating/index.html>

Панкратова Т.О., гр. ВВ-15-1

Наукові керівники: д.е.н., проф. Сардак С.Е., Тимошенко О.О.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ПЕРЕВАГИ І ЗАГРОЗИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Глобалізація – це сучасна форма міжнародних відносин, яка охоплює усі сфери життя, а саме: політичну, економічну і соціальну. Основним чинником розвитку глобалізації стала науково-технічна революція, особливо розвиток світової системи інформації, можливість вільно пересуватися у будь-яку країну, поширення Інтернету, який зробив можливим миттєвий зв'язок між людьми в різних кінцях світу і усунув перешкоди на шляху розповсюдження будь-якої інформації.

Глобалізація є певним етапом розвитку людської цивілізації, коли національні економіки вже не можуть розвиватися та уживатися в межах однієї держави, а міжнародні економічні зв'язки призвели до утворення транснаціональних корпорацій і глобальних (світових) ринків. Жодна країна світу, якою б потужною вона не була, не може існувати ізольовано від решти світу. Скажімо, найбагатша за своїми природними ресурсам країна у світі – Росія, не змогла б нормально існувати, якби не мала можливості продавати ці ресурси, зокрема енергоносії, десяткам країн, у тому числі й Україні. Інший приклад: глобальна фінансово-економічна криза 2008-2009 рр. практично охопила усі держави світу, і жодна країна не змогла від цієї кризи уберегтися.

Сьогодні усі країни в тій чи іншій мірі потерпають від глобальних проблем розвитку людства: різке погіршення екологічної ситуації, глобальне потепління, нерівномірне і неконтрольоване зростання населення в одних країнах і його катастрофічне зменшення в інших, нелегальна міграція, торгівля людьми, наркоманія, контрабанда, нерівномірність соціально-економічного розвитку країн, періодичні глобальні фінансово-економічні кризи,

різке падіння гривні на міжнародній валютній арені, брак продовольства та питної води, гонка озброєнь і розповсюдження зброї масового ураження, зокрема ядерної, поширення релігійного екстремізму, тероризму та міжнародної злочинності.

Перед Україною, як частиною глобалізованого світу, постає увесь спектр зазначених глобальних проблем. І не тільки Україна, а навіть найпотужніші країни світу не в змозі самотужки їх розв'язати. Тому для подолання цих проблем і ризиків людство об'єднує свої зусилля і ресурси. При цьому глобалізація несе для України як позитиви, так і певні негативи. До позитивів можна віднести поширення швидкими темпами інформаційних технологій, більші можливості пошуку партнерів в усьому світі, а не лише серед найближчих сусідів, вільне пересування українських громадян у світі, можливості отримання освіти і роботи за кордоном. Серед негативів, які приносить Україні глобалізація, це – посилення економічної, політичної і культурної залежності від наддержав, поступова втрата національно-культурної ідентичності і самобутності і навіть національного суверенітету за рахунок добровільного делегування деяких державних функцій таким міжнародним об'єднанням, як ООН, Євросоюз, ОБСЄ, СНД.

Глобалізація нерідко порівнюється з американізацією, це пов'язано із зростанням впливу США в міжнародному житті в XX і XXI століттях. Посилення впливу США проявляється в нав'язуванні так званого «західного способу життя» на абсолютно всі країни світу. Провідна роль США в процесі глобалізації визначається передусім їх потужним економічним потенціалом. Протягом останніх десятиліть США є лідером у світовій валютній системі, в продуктивності праці і ефективності економіки. США мають найпотужніший у світі науковий потенціал, який реалізується у виробництві і бізнесових проектах та найпотужнішу армію у світі.

Але, негативні наслідки глобалізації – це: домінування економічно розвинених країн; тобто добре живе тільки «золотий мільярд» людей, які проживають у розвинених країнах, та пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін.

Таким чином, очевидно, що Україна включена у глобалізаційні процеси дуже незначною мірою. Це пов'язано з тим, що Україна – досить замкнена країна, яка не є інтегрованою до міжнародних економічних і дуже специфічно інтегрована до міжнародних політичних відносин. Слово України не має значущості в світі, вона не може диктувати свої правила, а її уряд не вважає за потрібним вирішити цю проблему. Безумовно, не можна бути вільним від глобалізації тоді, коли глобалізація прогресує. Тому, звичайно, прояви глобалізації впливають і на нас. Проте, якщо розглядати позитивну і негативну сторони глобалізації, то Україна здебільшого не використовує позитиви глобалізації, зазнаючи натомість впливу від негативів глобалізації.

Література:

1. Репа А. // Мода на глобалізацію// Андрій Репа // Газета «Дзеркало тижня» № 4 (633), 2014.- 123 с.
2. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи, 2015.- 56 с.
3. Шкодін, І. В. Сучасні тенденції самоорганізації світової економічної системи / І. В. Шкодін // Економіка України. – 2014. – № 9. – С. 70–79 с.
4. "Глобалізація: переваги і загрози для нашої країни". Волович О.О. Режим доступу: <http://od.niss.gov.ua/articles/485/>
5. Світова економіка і міжнародні відносини : понятійно-термінологічний словник / за ред. І. Л. Сазонця, Н. В. Стукало, О.М. Сазонець, М. А. Шепелева. – Донецьк : Юго-Восток, 2010. – 575 с.

Парубець В. О., гр. ВВ – 12 – 1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

УКРАЇНСЬКИЙ ФОНДОВИЙ РИНОК В УМОВАХ СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Важливим сегментом фінансової економіки у будь-якій країні є фондовий ринок, у рамках якого відбувається перерозподіл фінансового капіталу, нарощується його інвестиційний ресурс. Незважаючи на те, що фондовий ринок України значно відстає у своєму

розвитку від фондових ринків розвинутих країн, теоретичне осмислення даного сектору національної економіки в останні роки зростає.

Становлення та динамічний розвиток ефективної системи фондових ринків є рушійною силою зростання усієї економіки, оскільки забезпечує інвестування промисловості, соціальної сфери, що зумовлює пожвавлення виробництва та відтворювальних процесів не тільки в об'єктах інвестування, але й в усіх суміжних галузях, зокрема транспортної та іншої інфраструктури. Таким чином, можна констатувати, що усі сфери комерційного життя мають певні інтереси в роботі фондових ринків, які реалізуються більш або менш опосередковано.

Залежно від ступеня розвитку фондовий ринок може виступати більш чи менш ефективним механізмом акумуляції, розподілу та перерозподілу вільних фінансових ресурсів серед галузей економіки. Ефективне функціонування фондового ринку в багатьох країнах забезпечує ефективне використання вільних фінансових ресурсів та стійкі темпи зростання економіки цих країн [1].

Масштабні перетворення економіки України залишаються незавершеними без створення конкурентоспроможного фінансового сектора, який повинен мобілізувати та надавати реформованій економіці інвестиційні ресурси. Розвиток постійно діючого ефективного фінансового ринку є найважливішим важелем регулювання національної економіки. Тому становлення фондового ринку як складної структурної одиниці фінансового ринку набуває першочергового значення. Так, подальший розвиток фондового ринку України вимагає наближення до принципів засад функціонування розвинутих ринків з врахуванням специфіки завдань та пріоритетних напрямків розвитку фінансового ринку України [2].

Фондовий ринок України за ступенем зрілості і ризиками належить до ринків, які перебувають на початкових стадіях формування за світовими зразками. Йому доводиться конкурувати за обсяги інвестиційних ресурсів з іншими фондовими ринками, що розвиваються. Вітчизняний ринок цінних паперів має необхідні передумови для інтеграції у світові ринки капіталів, оскільки в Україні є потужні підприємства-емітенти із динамічно зростаючою капіталізацією, розвиваються системи електронної торгівлі, а також на ринку цінних паперів України створені всі елементи інфраструктури, притаманні розвинутому фондовим ринкам.

Міжнародна глобалізація пов'язана з переплетінням економік різних країн, формуванням міжнародних фінансових ринків. Особливістю глобального фондового ринку є те, що він діє на принципах єдиних правил і процедур. Об'єднання фондових ринків дозволить інвесторам уникнути системного ризику національного ринку й суттєво знизити ризики портфельного інвестування в цілому. Інтернаціоналізація фондових ринків супроводжується реформуванням національних ринків із пристосуванням їх до глобальних систем обігу цінних паперів. Фондовий ринок, який не здатний залучити додаткову ліквідність не має перспектив [3]. Не зважаючи на відносно жорстке валютне та інституційне регулювання фондовий ринок України демонструє високий рівень залежності від стану світової економіки.

Інвестори розвинутих країн в пошуках високого прибутку та варіантів диверсифікації портфелів постійно відслідковують можливості інвестування у ринки, що розвиваються [4]. Високі прибутки на таких ринках, як правило, визначаються випереджаючими темпами зростання економічних систем в цілому та стрімким розвитком фондових ринків в таких країнах зокрема. А саме на етапі підйому економічних систем (що розвиваються) виникають безпрецедентні умови для розвитку бізнесу, що збільшує потребу в інвестиційних ресурсах, стимулюючи фондовий ринок, який, виконуючи функцію перерозподілу капіталу, забезпечує доступ до нього новим членам економічного суспільства.

Фінансовий ринок України залучений в процеси глобалізації у всіх своїх компонентах. Проте кожен сегмент ринку має свою інтеграційну специфіку, яка визначається діями національних регуляторів, поведінкою основних учасників ринків, сутністю інструментів та ринкових процесів. Загальними інтеграційними ознаками фондового ринку України є його чутлива реакція на події, що відбуваються за кордонами нашої країни. Крім того, на національному ринку функціонують іноземні інвестори, які суттєво впливають на формування його кон'юнктури та розвиток. Дослідження діяльності іноземних інвесторів та впливу світових економічних процесів на фондовий ринок України є важливим з позиції обґрунтування перспектив розвитку фондових процесів в країні, розробки заходів спрямованих на стабілізацію ринкової динаміки, підвищення ефективності ринку та рівня захисту інвесторів.

Список використаної літератури:

1. Штанько О.Д. Сучасні тенденції функціонування світових фондових ринків / О.Д. Штанько // Академічний огляд. – 2013. – № 2(39). – С. 170-176.

2. Котирло О.О. Шляхи підвищення конкурентоспроможності фондового ринку України / О. О. Котирло // Формування ринкових відносин в Україні : Зб. наук. праць / Наук.- досл. екон. ін-т; Наук. ред. І. Г. Манцуров. – К. : НДЕІ, 2011. – № 1 (116). – С.102-105
3. Фондовий ринок України: законодавче регулювання: навч.-метод. посіб. / [Бурмака М.О. (кер. авт. кол.) та ін. ; уклад.: Долінський Л.Б. та ін.]. – К. : [б. в.], 2011. – 858 с.
4. Сьомченков О.А. Фондовий ринок України в умовах глобалізації / О. А. Сьомченков // Збірник наукових праць ВНАУ. – 2012. №4(70). – С. 125-138.

Пашаєва Л., гр. ВВ-14-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Дослідження місця і ролі України в глобалізаційних умовах сучасності визначається особливою актуальністю тому, що, по-перше, на нинішньому етапі глобалізаційного розвитку світової цивілізації різні країни світу, в тій чи іншій мірі, переживають процеси трансформації всіх сфер людського життя; по-друге, на початку ХХІ століття Україна зіткнулася з низкою економічних, політичних, соціальних, культурних проблем, серед яких особливе місце займають соціоантропологічні, соціоекономічні, соціокультурні проблеми; по-третє, визначальним напрямом глобалізаційних зрушень є всеохоплююча інтеграція та інформаційно-комунікаційна революція, які створюють об'єктивні передумови як для об'єднання людства, так і для його роз'єднання.

Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає на економічне життя, практично всіх країн світу і, звичайно, на Україна, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку. В роботі розглядається питання впливу глобалізаційних процесів на розвиток міжнародної інтеграції України у світове господарство на сучасному етапі.

Значна частина дослідників пов'язує економічну глобалізацію з процесами інтеграції та інтернаціоналізації світового господарства. Під цим терміном розуміють перетворення світової економіки із сукупності національних економік, пов'язаних потоками товарів та капіталів, в єдину виробничу зону і єдиний ринок, в яких вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Ці процеси доповнюються уніфікацією законодавчих актів, що регулюють міжнародні економічні відносини, та формуванням відносно єдиного культурного процесу під впливом стандартизації освіти та взаємодії широких мас населення у міжнародних контактах.

В Україні є достатні умови для того, щоб активно інтегруватися в загальноцивілізаційні світові процеси. Сильною категорією є торгівля: показник відкритості для торгівлі вище середнього, а також високий відсоток торгових надходжень (експорт + імпорт) у ВВП (111%, тоді як середній показник в індексі становить 99%). Проте позитивний ефект від цих показників нівелює оцінка «нижче середнього» через тарифні і нетарифні бар'єри, зручності для міжнародної торгівлі і розрахункові обмеження. З 2012 по 2013 рік кількість користувачів широкосмугового доступу збільшилася, відсоток торгових надходжень (експорт + імпорт) у ВВП виріс зі 108% до 114%. Третій рік поспіль Україна залишається на 44 місці у загальному рейтингу глобалізації світових економік з 60 країн світу. Серед показники, які покращилися – це: приріст прямих інвестицій (внутрішніх і зовнішніх, % ВВП) з 0,7% (при середньому показнику для індексу 3,6%) до 4,1% (при середньому показнику 4,5%); розвиток туризму (внутрішній і зовнішній, у розрахунку на 1000 осіб населення), з 202 (при середньому показнику 857) до 938 (при середньому показнику 1308). У той час як за даними вчених в 2013 році приріст глобального ВВП склав лише 4%. Дослідження індексу рівня глобалізації знову пророкує продовження процесів глобалізації – як у цьому році, так і надалі, аж до 2020 року [3].

Дослідження показали, що вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур. Також позитивним фактором глобалізації для України є можливість її входження до міжнародних коопераційних проектів, що забезпечить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Негативні наслідки глобалізації – це: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін. [2].

Показники розвитку української економіки у порівнянні із найбільшими торговельними партнерами свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. Так, за даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з найнижчих у світі (вона посідає 135 місце). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через неконкурентоспроможність занепадають цілі галузі.

Пріоритетними напрямками розвитку економіки України в умовах глобалізації можна вважати: активізацію руху капіталу; інформаційно-технічну революцію; розвиток інтеграційних тенденцій; реструктуризацію економіки; системну ринкову трансформацію; сприяння руху факторів виробництва; формування відкритої економіки; інтеграцію підприємств до світових комунікаційних мереж; активізацію участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань [1].

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Процес глобалізації міжнародної економіки не оминає і Україну, яка поступово займає своє місце в системі нового міжнародних економічних відносин, і активно впливає на всі аспекти економічного розвитку України. Потенціал України для участі у глобальних ринках досить високий, але Україна на сучасному етапі недостатньо повно використовує його через незавершені реформи. Для України глобалізація має як позитивний, так і негативний вплив, що висвітлено у статті.

Список використаної літератури:

1. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії : навч. посіб. / В. Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 456 с.
3. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://korrespondent.net/business/economics/1311330-ukraina-zanyala-44-yu-poziciyu-v-rejtinge-globalizacii-mirovyh-ekonomik>

Переходюк В.Р., Група ВВ-15-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА УКРАЇНУ

Україна – це одна з високотехнологічних та перспективних до розвитку країна. Не дивлячись на певні економічні проблеми, вона представляє сильну конкурентну спроможність з багатьма європейськими регіонами. Тому, можна вважати, що саме Україна стане гарним співробітником у глобалізаційний період. Історично склалось так, що Україна була майже єдиним «годувальником» у воєнні, довоєнні (зокрема Другої світової війни) часи. Також на її не легку долю вплинули і Сталінські репресії, через що, країна тяжко переживала голод, бідність народу, розруху, боротьбу за свободу та незалежність тощо. Однак, треба розуміти, що собою представляє «глобалізація». Та як вона зможе вирішити гострі проблеми як в соціальному, так і в економічному плані.

Термін «глобалізація» (англ. Globalization, від лат. globus – куля, земна куля, глобус) означає процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Основними наслідками цього процесу є міжнародний поділ праці, міграція в масштабах усієї планети капіталу, людських та виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних та технічних процесів, а також зближення культур різних країн [1].

Глобалізаційні процеси можуть вплинути на економіку України як з позитивної, так і з негативної сторони. Оскільки значну роль відіграє самосвідомість нації. Можлива боротьба за національну ідею, чи відмова від інтеграції з новою моделлю економіки, через зменшення ролі своєї. До позитивних наслідків можна віднести:

- інформаційно-технологічний переворот в засобах телекомунікацій (електроніки, кібернетики);
- посилення впливу транснаціональних корпорацій;
- розвиток інтеграційних тенденцій на регіональному, субрегіональному і міжрегіональному рівнях;
- зростання руху капіталу у відношенні до руху товарів. Збільшення потоків портфельних і прямих іноземних інвестицій;
- підвищення темпів росту міжнародного товарообігу над темпами росту обсягів світового виробництва.

Не зважаючи на це, не можна не звертати уваги на негативність, яка може з'явитись при масовості та повній глобалізаційній заінтересованості країни, на сьогоднішній день. Якщо розглянути найпоширеніші негативні наслідки від глобалізації, то можна говорити про домінування заможніших країн в економічній і навіть культурній сфері, а також комерціалізацію культурних цінностей та підпорядкування світу інтересам потужних транснаціональних корпорацій

Очевидно, що Україна включена у глобалізаційні процеси дуже незначною мірою. Це пов'язано з тим, що Україна – досить замкнена країна, яка не є інтегрованою до міжнародних економічних і дуже специфічно інтегрована до міжнародних політичних відносин. Безумовно, не можна бути вільним від глобалізації тоді, коли глобалізація прогресує. Тому, звичайно, прояви глобалізації впливають і на нас. Проте, якщо розглядати позитивну і негативну сторони глобалізації, то Україна здебільшого не використовує позитиви, зазнаючи натомість впливу від негативів глобалізації [2].

При певному корегуванні та збільшенні контролю на економіку України, глобалізація зможе зменшити свій критичний вплив, а натомість принести користь. В Україні є достатні умови для того, щоб активно інтегруватися в загальноцивілізаційні світові процеси. Сильною категорією є торгівля: показник відкритості для торгівлі вище середнього, а також високий відсоток торгових надходжень (експорт + імпорт) у ВВП (111%, тоді як середній показник в індексі становить 99%). Проте позитивний ефект від цих показників нівелює оцінка «нижче середнього» через тарифні і нетарифні бар'єри, зручності для міжнародної торгівлі і розрахункові обмеження. З 2012 по 2013 рік кількість користувачів ширококутного доступу збільшилася, відсоток торгових надходжень (експорт + імпорт) у ВВП підвищився зі 108% до 114%. Третій рік поспіль Україна залишалась на 44 місці у загальному рейтингу глобалізації світових економік з 60 країн світу. Показники, які покращилися – це: приріст прямих інвестицій (внутрішніх і зовнішніх, % ВВП) з 0,7% (при середньому показнику для індексу 3,6%) до 4,1% (при середньому показнику 4,5%); розвиток туризму (внутрішній і зовнішній, у розрахунку на 1000 осіб населення), з 202 (при середньому показнику 857) до 938 (при середньому показнику 1308). У той час як за прогнозами вчених в 2013 році приріст глобального ВВП склав лише 4%. Дослідження індексу рівня глобалізації знову пророкував продовження процесів глобалізації – як у 2014 році, так і надалі, аж до 2015 року [3].

Отже, вплив глобалізаційних процесів має певні перспективи для покращення, стабілізації економіки України у майбутніх роках. За допомогою інтеграції до Європейського Союзу, націленості соціуму, та створення покращеної моделі економіки, країна зможе досягти розквіту.

Література:

1. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії : навч. посіб. / В. Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 456 с.
2. Олексій Плотніков, «Вплив глобалізації на Україну швидше негативний», Бесіду вела Оксана Гриценко[<http://dialogs.org.ua/ru/dialog/page10-265.html>]
3. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://korrespondent.net/business/economics/1311330-ukraina-zanyala-44-yu-poziciyu-v-rejtinge-globalizacii-mirovyh-ekonomik>

Позивай Є.О. група ВВ-13-2

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАКОРНОМІРНІСТЬ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

На сьогодні процес глобалізації є однією з найактуальніших проблем на сьогодні оскільки характеризує стан і розвиток національної економіки. Все більш гострим стає питання розвитку країн з перехідною економікою та тих, що розвиваються, бо негативні

наслідки глобалізації відбиваються на них найбільше. Вивчення процесу глобалізації має важливе теоретичне і практичне значення оскільки ставить національну економіку в нові умови, змінює її розвиток. Формування і розвиток ринкової економіки в Україні диктує необхідність встановлення тісних взаємовигідних зв'язків з іншими державами, активного включення в процеси міжнародної економічної інтеграції і глобалізації. Безумовно необхідним є проведення такої міжнародної та внутрішньої політики, яка дозволить уникнути чи зменшити рівень негативного впливу глобалізаційних процесів на національну економіку країни. Окреслене питання досліджують у своїх працях такі вчені: Боринець С.Я, Дахно І.І., Філіпенко А.С., Вергун В.А., Бураківський І.В., Ломакіна В.К. та ін.

Особливою актуальністю визначається дослідження місця і ролі України в глобалізаційних умовах сучасності тому, що, по-перше, на нинішньому етапі глобалізаційного розвитку світової цивілізації різні країни світу, в тій чи іншій мірі, переживають процеси трансформації всіх сфер людського життя; по-друге, на початку XXI століття Україна зіткнулася з низкою економічних, політичних, соціальних, культурних проблем; по-третє, визначальним напрямом глобалізаційних зрушень є глобальна інтеграція та інформаційно-комунікаційна революція. Глобалізація є певним етапом розвитку, коли міжнародні економічні зв'язки призвели до утворення транснаціональних корпорацій і глобальних (світових) ринків [4].

Сьогодні жодна країна світу, якою б потужною вона не була, не може існувати ізольовано від решти світу, адже неможливість продавати ресурси означала б неможливість розвитку та існування країни в цілому [1]. В наш час усі країни в тій чи іншій мірі потерпають від глобальних проблем розвитку людства. Перед Україною, як частиною глобалізованого світу, постає майже увесь спектр зазначених глобальних проблем. При цьому глобалізація несе для України як позитиви, так і певні негативи. До позитивів можна віднести поширення швидкими темпами інформаційних технологій, більші можливості пошуку партнерів в усьому світі, а не лише серед найближчих сусідів, вільне пересування українських громадян у світі, можливості отримання освіти і роботи за кордоном. Серед негативів, які приносить Україні глобалізація, це – посилення економічної, політичної і культурної залежності від наддержав, поступова втрата національно-культурної ідентичності і самобутності і навіть національного суверенітету за рахунок добровільного делегування деяких державних функцій таким міжнародним об'єднанням, як ООН, Євросоюз, ОБСЄ [2].

На нашу думку майбутнє України забезпечить інноваційна економічна політика. Слід налагоджувати експортоспроможні високотехнологічні виробництва, ширше запроваджувати принципи вільної міжнародної торгівлі. Якщо Україна братиме участь у більшій кількості зон вільної торгівлі, то процес економічної глобалізації буде для неї легшим і швидшим. Потрібно враховувати зони вільної торгівлі Європейського Союзу. На наш погляд Україна має багато зробити для нарощування обсягів інвестування і кредитування реального сектору економіки, зокрема й для залучення іноземних інвестицій. Процеси глобалізації висувають перед Україною завдання підвищити стійкість її банківської системи до кризових явищ.

Для України важливо зберегти позитивну динаміку у відносинах не лише із традиційними «глобальними гравцями», а і з державами, які утверджуються на сучасній світовій мапі як нові світові та регіональні лідери. Теперішні реалії вимагають від України також більш широкої та змістовної взаємодії з іноземними партнерами, насамперед в економічному напрямі [5].

Таким чином, глобалізація є невід'ємною частиною життєдіяльності кожної сучасної держави у світі. Глобалізація в подальшому буде набирати ще більших обертів і тому кожній державі потрібно шукати можливості для використання переваг та вирішення проблем які виникають у наслідок глобалізації світової економіки та суспільного життя.

Україна, як сучасна держава світу, також дуже інтегрована в глобальну економіку, а від так є дуже чутливою до позитивних та негативних факторів впливу глобалізації на національну економіку. Особливо це помітно в умовах кризових та посткризових явищ, які супроводжують світову економіку останнім часом. Велика залежність України від зовнішніх факторів розвитку, особливо експорту, робить її економіку дуже вразливою до глобальних економічних потрясінь, які є невід'ємною частиною сучасної глобалізації. Тому Україні потрібно постійно шукати нові джерела економічного розвитку, як на внутрішньому рівні, так і у рамках глобального економічного простору.

Список використаної літератури:

1. Кривобок В. Ю. Економічні проблеми розвитку України за умов глобалізації / В. Ю. Кривобок // Управління розвитком, 2006. – № 5. – С. 11.

2. Україна в глобалізованому світі : зб. наук. праць / НАН України. Ін-т світової економіки і міжнародних відносин; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2007. – 176 с.
3. Міжнародна економіка (навч. посіб.) Дахно І.І., Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і допов. – К.: МАУП, 2006. – 248 с.
4. Зянько В. Глобалізація та інноваційний процес: їхній взаємовплив / В. Зянько // Економіка України. – 2008. – № 2. – С. 148–160.
5. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2013 році: Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К.: НІСД, 2013. – 576 с.

Скоріна А.Б., гр. ВВ-13-2

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

МІСЦЕ І РОЛЬ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ СУЧАСНОСТІ

Дослідження місця і ролі України в глобалізаційних умовах сучасності визначається особливою актуальністю тому, що, по-перше, на нинішньому етапі глобалізаційного розвитку світової цивілізації різні країни світу, в тій чи іншій мірі, переживають процеси трансформації всіх сфер людського життя; по-друге, на початку ХХІ століття Україна зіткнулася з низкою економічних, політичних, соціальних, культурних проблем, серед яких особливе місце займають соціоантропологічні, соціоекономічні, соціокультурні проблеми; по-третє, визначальним напрямом глобалізаційних зрушень є всеохоплююча інтеграція та інформаційно-комунікаційна революція, які створюють об'єктивні передумови як для об'єднання людства, так і для його роз'єднання.

Актуальність теми дослідження місця і ролі України в сучасних глобалізаційних процесах полягає ще й в тому, що необхідно проаналізувати феномен сучасного українського суспільства у вимірах соціоантропологічних, соціоекономічних та соціокультурних аспектів, які є мало дослідженими. В той же час глобалізація виступає як перехід до політики наднаціональних установ (ООН, НАТО), в економіці – транснаціональних корпорацій, формування глобальних міжнародних економічних і політичних структур, що відкриває значні перспективи для дослідження цих процесів [1].

При осмисленні сучасних процесів розвитку українського суспільства в умовах глобалізації, необхідно вирішити такі завдання:

- обґрунтувати комплексний підхід до аналізу проблем постсучасного українського суспільства, покликаною подолати проблеми і створити стабільні умови для економічного та соціального зростання й подолання відставання України від розвинутих держав світу;

- проаналізувати антропосоціальні та соціоекономічні колізії глобального образу життя, які направлені на досягнення процесів, пов'язаних з амбівалентністю глобалізації: глобалізації і локалізації, глобалізації і модернізації, глобалізації інновацій, глобалізації моральності, глобалізації культури, глобалізації злочинності, глобалізації освіти й науки;

- сформулювати концепцію сталого економічного і соціального розвитку сучасного українського суспільства

- проаналізувати базові концептуальні підходи до поглиблення та розширення ЄС, розкривши взаємозв'язок та взаємозалежність основних видів інтеграції в контексті інтеграційного процесу;

- виявити специфіку синергетичного методу аналізу саморозгортання українського соціуму як складно організованої системи у напрямі її руху до євроінтеграційного (євроатлантичного) простору та розробити організаційно-економічний механізм розвитку євроінтеграційної політики України;

- з'ясувати антропологічні, онтологічні, аксіологічні, праксіологічні засади функціонування постсучасного українського суспільства в умовах глобалізації, визначивши фактори оптимізації цілісності соціальної системи сучасної України на шляху до євроінтеграційного простору [2].

Економічні засади глобалізації налаштовуються не тільки на політичні інтереси національних господарств (протекціонізм), але і на техніко-економічні обмеження. Політичні імперативи глобалізації переважно визначаються економічними засадами; намаганням укріпити світогосподарські зв'язки „свого” національного господарства, „своїх” підприємств, натиском більш сильних держав і ТНК. Це пояснюється активною участю країн в процесах формування правової основи глобальних ринків та інвестиційних потоків. Концепція глобалізації не тотожна тільки економічним основам, вона передбачає специфічне співвідношення економічного і політичного аспектів. Неможливо описати цілісність з

економічної точки зору незалежно від політичної і навпаки. З точки зору політики, глобалізація включає проблематику теорії демократії, з точки зору економіки глобалізація є теорія ринку [3].

Таким чином, під глобалізація виступає як процес, що передбачає реорганізацію виробництва в просторі, взаємопроникнення промислових підприємств через державні кордони, розширення фінансових ринків, збільшення частки іноземних прямих інвестицій в економіки, що розвиваються, розширення глобального ринку праці, розповсюдження технологій, міжнародних комунікацій і всесвітньої культурної інтеграції, розповсюдження споживчих товарів, масові переміщення населення.

З наших позицій, в сучасних кризових умовах необхідно формування концепції довгострокового сталого розвитку України у вимірах глобалізаційних процесів сучасності та пошук шляхів оптимізації в умовах інтеграції до загальноєвропейського простору; розробка методики осмислення кризових проблем соціоантропологічного, соціоекономічного та соціокультурного характеру та створення нової методики антропологічної експертизи політичних програм і проектів сталого розвитку українського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Фрідмен Т. Лексус і оливкове дерево. Зрозуміти глобалізацію /Томас Фрідмен. – Львів : Лілея-НВ, 2010. – 384 с.

2. Наконечний В. М. Світове українство в сучасних глобалізаційних процесах / В.М. Наконечний // Проблеми міжнародних відносин:[зб. наук. праць / наук. ред. Канцелярук Б.І. та ін.]; вип. 2. – К. :КиМУ, 2012. — С. 164– 179.

3. Самойлов О.Ф. Цивілізаційно-культурний аспект аналізу глобалізаційних процесів / О.Ф. Самойлов // Проблеми міжнародних відносин: [зб. наук. праць / наук. ред. Канцелярук Б.І. та ін.]; вип. 2. – К. :КиМУ, 2011. — С. 205–219.

Слободянюк Д. А., гр. ВВ-15-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Однією з провідних тенденцій у розвитку сучасного світу є глобалізація, яка має вагомий вплив на економічне життя майже всіх країн світу. Під глобалізацією світового господарства розуміють процес посилення взаємозв'язку національних економік країн світу, що знаходить своє вираження в утворенні світового ринку товарів і послуг, фінансів; становленні глобального інформаційного простору, перетворенні знань в основний елемент суспільного багатства, виході бізнесу за національні кордони через формування ТНК, впровадженні і домінуванні в повсякденній практиці міжнародних відносин і внутрішньополітичного життя народів принципово нових і універсальних ліберально-демократичних цінностей [1]. У наш час глобалізаційні процеси мають як позитивний, так і негативний вплив на функціонування національних економік: з одного боку вони підвищують їх ефективність, а з іншого – посилюють диспропорції у розвитку країн. Безумовно, глобалізація впливає й на всі аспекти розвитку України і має свої позитивні та негативні наслідки. У зв'язку з цим, для України на сьогодні актуальною є проблема створення стратегії розвитку економіки, відповідно до умов глобалізації, зокрема визначення пріоритетних напрямків розвитку.

Метою даної роботи є виокремлення пріоритетних напрямків розвитку економіки України в умовах глобалізації. Питання впливу глобалізаційних процесів на розвиток України та формування стратегії розвитку країни привернуло увагу багатьох вчених, серед яких були: Боднар І. Р., Головня О. М., Карлова І. О., Мухіна І. Г., Шовкун І.А., Яремко Л.А. та інші.

Дослідження різних вчених у даній сфері визначили, що пріоритетними напрямками розвитку економіки України в умовах глобалізації можна вважати: активізацію руху капіталу; інформаційно-технічну революцію; розвиток інтеграційних тенденцій; реструктуризацію економіки; системну ринкову трансформацію; сприяння руху факторів виробництва; формування відкритої економіки; інтеграцію підприємств до світових комунікаційних мереж; активізацію участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань [2].

Одним із пріоритетів розвитку на сьогодні є забезпечення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів за рахунок приєднання країни до загальноприйнятих у світі регулятивних норм. Позиція, яку зараз підтримує Україна, приведе до збільшення можливостей входження країни до великих міжнародних коопераційних проектів, що в перспективі можуть забезпечити істотне підвищення конкурентоспроможності та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Але для України стратегічно важливою метою має стати стимулювання структурних реформ усередині країни, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності у відкритому ринковому середовищі. Покращити становище України на світовому ринку можливо завдяки застосуванню ефективної інноваційної та зовнішньоекономічної політики. Головним завданням інноваційної політики держави в епоху поширення глобалізаційних процесів має стати забезпечення збалансованої взаємодії наукового, технічного і виробничого потенціалів, удосконалення механізму активізації інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва, поширення інновацій по усіх сферах економіки. Одним з пріоритетів зовнішньоекономічної політики є участь України у СОТ, що розглядається як системний фактор розвитку національної економіки, лібералізації зовнішньої торгівлі і залучення іноземних інвестицій. Важливим стає питання реформування зовнішньоекономічного сектору України, інтеграції її господарської системи у міжнародну економіку, створення розгалуженої інфраструктури, яка б забезпечувала швидку реалізацію ринкових перетворень, перш за все у зовнішньому секторі економіки. Від трансформації останнього залежать подальший економічний розвиток країни, ефективність і результативність підприємницької діяльності, місце України в системі світового господарства [3].

Для стабільного розвитку в умовах глобалізації Україні необхідно розробити стратегію, яка б охоплювала усі аспекти, що є важливими для досягнення цієї мети, та могла мінімізувати негативний вплив і наслідки глобалізаційних процесів. Україна є частиною світового господарства, яке на даному етапі розвивається під впливом даних процесів. Тому для країни є необхідними значні зміни, що стосуються усіх сфер соціально-економічного життя. Незважаючи на недостатній рівень розвитку економіки, порівняно з іншими державами, що вже пристосувалися до глобалізації та активно розвиваються, Україна все ж може використовувати свої конкурентні переваги для розвитку економіки та запобігання залежності від більш розвинених країн в умовах глобалізації. Стратегія розвитку країни повинна включати комплекс соціально-економічних перетворень, результатом здійснення яких стане створення постіндустріального суспільства та забезпечення сталого розвитку країни. Пріоритетними напрямками мають стати: підвищення конкурентоздатності на світовому ринку на основі значного ресурсного потенціалу; реформування виробничої сфери з використанням новітніх технологій відповідно до сучасних вимог; ефективна трудова, міграційна, інноваційна політика; забезпечення сприятливих умов для інвестування в національну економіку, а також активне співробітництво з міжнародними організаціями. Цей комплекс змін допоможе Україні досягти стабільного розвитку в усіх сферах та уникнути негативних наслідків глобалізаційних процесів.

Отже, оскільки Україна є частиною світової господарської системи і не може розвиватись відокремлено, вона повинна визначити пріоритетні напрямки розвитку і систему заходів для гармонійного функціонування усіх сфер економіки у глобалізаційному просторі. Найбільш важливим на даному етапі є покращення трудової, зовнішньоекономічної, податкової, інвестиційної та інноваційної політики, а також підвищення ефективності державного регулювання заради зменшення негативного впливу глобалізації на соціальне, економічне, політичне та культурне життя українського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с.
2. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації.– Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
3. <http://econa.org.ua/>

Степлюк К.С., група ВУ-14-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ЗАГРОЗИ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ

Особливість сучасного етапу розвитку цивілізації полягає не тільки в тому, що епоху постіндустріалізму замінює епоха інформаційна, але і в тому, що процес змін охопив, крім економічної, ще й політичну, соціокультурну і духовну сфери. Найбільш зримим проявом і показником цих феноменів є глобалізація, в рамках якої відбувається формування нового типу світового співтовариства[1]. Глобалізація в її сучасному варіанті приводить до “переформатування” структури сучасного світу, а в результаті цього – до коригування

національних систем державного управління, зміни стратегій економічного, політичного та духовного розвитку, що породжує суцільну взаємозалежність світу, яка і складає основу його функціонування.

Актуальні глобалізаційні процеси, які відбуваються в сучасній Європі, частиною якої є Україна, є складними, багаторівневими та неоднозначними. Поряд з безперечним розширенням можливостей сучасних глобальних комунікацій і відносин глобалізований світ генерує в низку небезпек та загроз. Особливо ці загрози і небезпеки актуалізуються для молодих незалежних суверенних держав, зокрема для України.

Не можна сказати, що такому складному й актуальному питанню приділяється недостатньо уваги. Проблематика трансформації суверенітету в умовах глобалізації стала основою і монографічних, і інших наукових досліджень. Зокрема, вивченню даного питання приділяли увагу такі науковці, як: В. Беллоу, І. В. Волошин, В. Д. Гапотій, Р. Джексон, Т. В. Ігнат'єва, С. Краснер, І. А. Куян, Г. Ласкі, І. Д. Левін, Н. Б. Пастухова, Т. М. Полякова, Р. Робертсон, С. Сассен та багато інших [2]. Тому метою даної роботи є спроба виявлення загроз впливу глобалізаційних тенденцій та процесів на забезпечення захисту одного з основних об'єктів державної безпеки України – її державного суверенітету.

На сьогодні політичний та соціально-економічний стан України вкрай складний через військові дії на сході та анексований Крим, який можна охарактеризувати як «стратегічну нестійкість». Незважаючи на активний європейський вектор, незаперечним залишається факт порушення національних кордонів, державного суверенітету та територіальної цілісності не тільки нашої держави, а й опосередковано структурної стійкості Європи, що ускладнено порушеннями норм міжнародного права.

Разом з тим національні інтереси України полягають в розвитку економіки, підвищення рівня життя громадян, підвищенні якості освіти, науки і культури, забезпеченні ефективної системи охорони здоров'я, формування взаємовигідних партнерських відносин з різними країнами (особливо з сусідами першого порядку), створенні умов для становлення і розвитку демократичного громадянського суспільства і розвиненої демократії. Суверенність створює можливості розвитку, проте вимагає виважених компромісів, а стан сьогоденних справ в Україні характеризується як загрозливий, особливо для суверенності нації. Невірно бачити нашу країну залежною, адже глобалізація зумовила взаємозалежність усієї світової спільноти, з огляду на це українське суспільство повинно використати глобальну взаємозалежність для отримання конкурентних переваг та прогресивного національного зростання [3].

Державний суверенітет України виступає визначальною рисою й характеристикою країни, як у внутрішніх, так і в міжнародних справах, він відіграє й надалі відіграватиме ключову регулятивно-впорядковуючу роль у міжнародних стосунках. Разом з тим в умовах глобалізації він стає плюралістичним, багаторівневим і багатокомпонентним. Економічна криза, яку переживає Україна, необхідність реформ, оновлення технологій потребують іноземних інвестицій, використання досвіду передових країн світу, розвитку зв'язків, активної участі в економічних і фінансових європейських та світових структурах. На це й спрямована зовнішньополітична діяльність нашої держави.

Здійснення суверенних прав Української держави за умов глобалізації вимагає нового розуміння і нової практики. Нинішня Україна ще недостатньо залучена до глобалізаційних процесів. Отже, Українська держава втрачає міжнародно-політичні можливості реалізації свого суверенітету, в одних випадках ізолюючись, в інших – об'єктивно усуваючись від світових справ [4].

Таким чином, глобалізація – це потужна програма світового устрою, в яку втягненні величезні фінансові інтелектуальні ресурси й ухилитися від якої Україна не може. Проте захищати свою державність може й повинна. А це потребує від влади конструктивних дій.

Список використаної літератури:

1. Костицький В. Економічний патріотизм як складова національної ідеї в умовах глобалізації / В. Костицький // Право України. – 2006. – № 12. – С. 3–8.
2. Волкова С. В. Обзор международной научно-теоретической конференции «Право и глобализация: проблемы теории и истории» Санкт-Петербург, 28 ноября 2008 г.) / С. В. Волкова, Н. И. Малышева // История государства и права. – 2009. – № 14. – С. 2–4;
3. Волошин И. А. Экономический суверенитет государства в условиях глобализации / И. А. Волошин // Держава і право в умовах глобалізації: реалії та перспективи : зб. наук. праць II Міжнар. наук.-практ. конф., 16–17 квітня 2010 р. / відп. за вип. І. І. Поляков. – Сімферополь : КРП «Видавництво «Кримнавчпеддержаввидав», 2010. – С. 60–61

Стрижеус Н.А., гр.ВУ-15-1
Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

МІСЦЕ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ

В сучасному світі домінують процеси глобалізації, широкої інтеграції на міжнародних туристичних ринках. Сутність глобалізації полягає в тому, що великі корпорації об'єднуються для ефективної роботи та досягнення визначених цілей. Україна має великі потенційні можливості для виходу на міжнародний туристичний ринок в якості лідера, оскільки у 1997 р її прийнято дійсним членом ВТО, а у вересні 1999 р. на 13-й Генеральній асамблеї ВТО у м. Сантьяго (Чилі) обрано до керівного органу ВТО – Виконавчої ради. Членство України в такій авторитетній всесвітній організації, як ВТО, дотримання нашою державою всіх нормативно-правових документів цієї організації, можливість набування практичного і теоретичного досвіду у сфері туризму в розвинених туристичних державах мають сприяти підвищенню в країні рівня послуг, а також формуванню позитивного міжнародного туристичного іміджу нашої держави. На жаль, на сьогоднішній день туристична інфраструктура України є недостатньо розвинутою. Саме з цієї причини наша країна суттєво не впливає на процес глобалізації.

Такі автори як О.О. Любіцева та В.К. Бабарицька у своїй монографії звертають увагу на процеси глобалізації у контексті регулювання взаємовідносин держав світу в галузі туризму. Також М.П. Мальська та В.В. Худо у своєму посібнику розглядали міжнародну співпрацю та міжнародні організації у туризмі. Метою виконання роботи є визначення можливостей України для активної участі в процесах глобалізації шляхом глибокого аналізу рекреаційного потенціалу окремих її туристичних регіонів. Серед сучасних тенденцій розвитку світового ринку взагалі і туристичного зокрема, окремої уваги заслуговують процеси глобалізації. Туристичні національні комплекси від одно-національності капіталів і сепаратності дій перейшли до політики співробітництва, реалізації спільних програм. Ця тенденція знаходить прояв в утворенні глобальних союзів туристичних корпорацій.

Процеси глобалізації на туристичному ринку характеризуються наступними ознаками: зміна технологій, модернізація транспортної інфраструктури, інтернаціоналізація ділової активності, створення механізму регулювання міжнародного туризму. Таким чином, глобалізацію в туризмі можна визначити як процес різкого посилення туристичних потоків, а також потоку послуг, капіталу, інформації і технологій, що звичайно не підпадають під регулювання національних урядів. Глобалізація має довгостроковий характер, а її рушійною силою є перш за все, революція в сфері інформаційно-комунікаційних технологій, лібералізація ринків і загострення конкурентної боротьби на міжнародному рівні.

Найбільшою освоєністю, розвитком, і удосконаленням структури рекреаційного господарства відзначається Кримський регіон, в межах якого рекреація є провідною галуззю спеціалізації. На нього припадає понад 35 % санаторно-курортного фонду, 30 % будинків відпочинку та пансіонатів, близько 18 % туристичних баз України. Розвиток рекреаційного господарства в Криму базується на використанні мінеральних вод, лікувальних грязей, пляжів, загальна протяжність яких становить 517 км., кліматичних, ландшафтних ресурсів, а також пам'яток історії та культури. Тут наявні надзвичайно сприятливі кліматичні ресурси для відпочинку та лікування: тепла, волога зима з температурою січня +1°C – +5°C, липня – близько 25°C. У літньо-осінній період випадає невелика кількість опадів, переважає ясна безхмарна погода. Кількість годин сонячного сяйва коливається від 2000 до 2500 на рік. Унікальні грязі зосереджені в районах Євпаторії, Феодосії, Сак та в багатьох інших населених пунктах.

Унікальними рекреаційними ресурсами володіє Карпатський район, що складається з Передкарпаття і Закарпаття. Карпатський район характеризується значною кількістю опадів від 700 до 800 мм на рік у рівнинних районах до 1700 мм в горах, м'якою зимою, теплим дощовим літом і помірно теплою, сухою осінню. Сніг у горах досягає товщини 1-2 м і лежить протягом 3,5-4 місяців. Гірські райони характеризуються чистим повітрям, насиченими влітку та восени ароматами ялини, ялиці, ялівцю, а також різнотрав'я та листяних лісів. У районі розташовані великі масиви лісів, джерела цінних і різноманітних за своїм хімічним складом та лікувальними властивостями мінеральних вод, які в ряді випадків, є унікальними. В Карпатському регіоні налічується велика кількість лікувальних вод.

Першочергове значення мають рекреаційні ресурси тих місцевостей, які розташовані біля озер, рік і лісів. Можливості для лікування і відпочинку використовуються на Полісі

недостатньо. При цьому слід врахувати, що аварія на Чорнобильській АЕС негативно вплинула на можливості використання рекреаційних ресурсів центральної і східної частини Західного Полісся. Наша країна надзвичайно багата на них і може бути досить привабливою для іноземних інвесторів. Але на жаль туристична інфраструктура країни недостатньо розвинена для цього, тому перш за все необхідно повністю модернізувати всі готельні, ресторани заклади. Звичайно такі заходи потребують немалих витрат, які наша держава оплатити не зможе, особливо в умовах економічної кризи.

Список використаних джерел:

1. Бажал І. Туризм у законі // Дзеркало тижня. – 21-27 грудня 2008 р.
2. Дюмулен І.І. Международная торговля услугами. – М., 2003. – С.19.
3. Сардак С. Е. Сучасна проблематика міжнародного руху людських ресурсів: міграція, туризм, транзитно-професійні переміщення, віртуальний міжнародний рух / С. Е. Сардак // Інвестиції : практика та досвід. – 2015. – № 15. – С. 11 – 14.

Тарасова Є.Л., ВЕ-13-2

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

МІСЦЕ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНОМУ ПОДІЛІ ПРАЦІ

Сучасний економічний розвиток під впливом процесів глобалізації та інформатизації створює умови, які спонукають до необхідності інтеграції країни в відкриту економіку, і чим важливіше місце вона займає, чим більшу роль відіграє в світових господарських процесах тим конкурентоспроможною є її економіка. Як учасник міжнародного поділу праці, Україна прагне до підвищення ефективності виробництва, прискорення розвитку науки і техніки, зростання життєвого рівня населення, що має велике значення для економіки України. Сучасний стан України у міжнародному поділі праці має своєрідну структуру яка вирізняється своєю складністю, що й обумовлює актуальність обраної теми даного дослідження.

Проблемі участі України у міжнародному поділі праці присвячена низка праць вчених, таких, як В. Андрійчука, О. Білоруса, Б.Ф. Заблоцький, Ю.В. Макогон, В.В. Покровської, Г.А. Семенова, Н.Д. Чалой та ін. У міжнародному поділі праці Україна виділяється, насамперед, сировинними, капітало – та матеріаломісткими галузями (добувна промисловість, сільське господарство та галузі, що розвиваються на їх базі), а тому структура її експорту недосконала – понад 4/5 в ній складають сировинні товари та продукція первинної переробки [1].

Ставши учасником міжнародного поділу праці, Україна прагне зайняти в ньому гідне місце, розвивати з іншими країнами взаємовигідні партнерські стосунки, активніше інтегруватися у світове господарство. Одним з основних завдань зовнішньоекономічної діяльності країни є входження у глобальні та регіональні валютно-фінансові й торговельно-економічні організації. Україна вже є членом Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Європейського банку реконструкції та розвитку, а також подала заявку на вступ до Світової організації торгівлі (СОТ). Участь у ній дає можливість бути рівноправним партнером на світових ринках товарів і послуг. Однак недосконалість ринкових механізмів української економіки поки що гальмує входження країни в СОТ. Перспективними напрямками регіонального економічного співробітництва України є східний (країни колишнього СРСР), південний (країни Причорноморського регіону) і західний (країни Центральної і Західної Європи). Міждержавні торговельно-економічні об'єднання в регіонах створюються для активізації зовнішньоекономічних зв'язків між їх учасниками. Це відбувається в результаті зняття митних перешкод на шляху руху товарів і послуг, формування зон вільної торгівлі тощо.

Існують усі передумови для становлення України як процвітаючої незалежної держави. До них можна передусім віднести наступні:

1. Наявність промислових, сировинних і водних ресурсів, чорноземів, що дає змогу повністю забезпечити населення продуктами харчування.
2. Потенційну здатність кадрів до висококваліфікованої і наукоємної праці, яка може бути реалізована у короткий час за рахунок активізації сильніших ринкових стимулів до праці.
3. Вигідне географічне положення, вихід до моря, сприятливий клімат, різноманітні вигоди і перспективи міжнародного співробітництва.
4. Членство України у СОТ.
5. Набуття Україною асоційованого членства в ЄС та подальший вступ до цієї спільноти [2].

Останні дві передумови є найважливішими з точки зору поштовху до раціонального використання робочої сили, активізації ринку праці. Ефективна зайнятість населення України

має ґрунтуватися на використанні висококваліфікованої праці з урахуванням міжнародного її поділу та інтеграції. Для активної інтеграції України в МПП необхідно докорінно перебудувати весь зовнішньоекономічний механізм, належно оцінити роль і місце зовнішньоекономічних зв'язків у розвитку народного господарства. Для ефективного включення України у глобальні економічні структури і процеси необхідно створити ряд передумов. Серед них слід виділити три основні, реалізація яких створить можливості для включення економіки України у глобальні процеси та структури. Це системна ринкова трансформація, реструктуризація і відкритість економіки.

Тому, для ефективного включення України у глобальні економічні структури і процеси необхідно створити ряд передумов. Серед них слід виділити три основні, реалізація яких створить можливості для включення економіки України у глобальні процеси та структури. Це – системна ринкова трансформація, реструктуризація і відкритість економіки.

Отже, Україна має великі запаси корисних копалин і надзвичайно вигідне територіальне поєднання сировинних родовищ, при покращенні ефективності використання ресурсів та якості товарів у міжнародному поділі праці, велика можливість піднесення рівня економіки держави на світовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Політична економія : підручник / [Федоренко В.Г., Діденко О.М., Руженський М.М., Іткін О.Ф.] ; за наук. ред. В.Г. Федоренка. – К. : Алерта, 2008. – 487 с.
2. Основні форми міжнародного співробітництва України // Прозора політика» №23 (28), 2006. – 73 с.

Тевс К.В., гр. ВВ-12-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Характерною рисою сучасного світу є глобалізація, яка є вищою стадією розвитку інтернаціоналізації, і характеризується тісними взаємозв'язками країн світу в різних сферах, що призводить до створення спільного глобального простору. З точки зору економіки глобалізація впливає на структуру світової економіки, економічне зростання країн, міжнародний розподіл праці та конкурентоспроможність національних економік.

Актуальність даної теми полягає в тому, що глобалізація є складним і суперечливим процесом, про що свідчать дискусії, розгорнуті провідними світовими експертами в даній галузі. Актуальною ця проблема є для України, яка є учасником світової торгівлі та міжнародної інтеграції і має адаптуватися до сучасних умов глобалізації задля забезпечення високого рівня розвитку національної економіки.

Серед досліджень процесів глобалізації світової економіки, важливе місце посідають праці зарубіжних вчених І. Валерстайна, М. Кастельса, Г. Мартина, Дж. Стігліця, Ф. Фукуями, С. Хантінгтона. Глобалізаційні процеси також досліджуються в наукових працях багатьох відомих українських вчених О. Білоруса, В. Гейця, Д. Лук'яненка, Ю. Макогона, Ю. Пахомова, В. Сіденка, С. Соколенка, Я. Столярчук, А. Філіпенка, С. Циганова, О. Шниркова та ін. В їхніх працях з'ясовуються сутність, закономірності та рушійні сили глобалізації, характер участі в ній як розвинених країн, так і країн, що розвиваються, взаємовплив глобалізації та економічних криз [4].

Метою доповіді є розгляд проблем глобалізації світового господарства і аналіз впливу глобалізаційних процесів на економічний розвиток України та її місця в сучасних інтеграційних процесах. У доповіді розглянуті актуальні проблеми глобалізаційних процесів, які стоять перед країнами світу, у тому числі і перед Україною, а також наведені шляхи адаптації національної економіки до сучасних умов глобалізації.

Глобалізація – це процес поступового утворення універсального світового середовища ринкової діяльності завдяки зниженню та скасуванню країнами тарифних та нетарифних регуляторів зовнішньої торгівлі, лібералізації руху факторів виробництва та розвитку транснаціональних господарських структур [2].

Визначальним фактором сучасного процесу глобалізації є розвиток інформаційних технологій і становлення інформаційного суспільства. Надшвидке розповсюдження і використання інформації в суспільстві, а також стрімкий науково-технічний прогрес обумовили розвиток тісної співпраці країн в економічній, суспільно-політичній, гуманітарній сферах життя.

Важливою передумовою глобалізації є також, цілеспрямована політика провідних ринкових держав і міжнародних організацій (Світова організація торгівлі, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк), які сприяють лібералізації міжнародної торгівлі, усуненню тарифних та нетарифних обмежень зовнішньої торгівлі, перешкод рухові факторів виробництва, насамперед капіталів. Важливу роль у глобалізаційних процесах світової економіки відіграють ТНК, для яких вигідно усувати перешкоди міжнародної торгівлі і розширяти ринки збуту продукції.

Глобалізація є дуже суперечливим процесом, який має як позитивні наслідки, так і негативні. З позитивної точки зору глобалізація призводить до створення спільного економічного середовища, яке функціонує за допомогою уніфікованих принципів та правил, розвиваються коопераційні і асоціативні зв'язки і відносини суб'єктів світового господарства, посилюється взаємодія між країнами світу у вирішенні глобальних проблем таких як фінансові кризи, війни, екологічні проблеми. Крім цього стимулюється розвиток нових технологій, підвищується ефективність виробництва.

Негативні наслідки полягають у диференціації світогосподарського простору, а також зростанні уразливості національних економік від процесів, що протікають у світовій економіці. Саме тому адаптація національних економік країн до нових реалій глобалізації, а також прийняття адекватних захисних заходів є необхідними умовами для стійкого економічного розвитку країни.

Україна активно залучена у процес глобалізації, що впливає на національне господарство в таких рисах:

- абсолютне та співвідносне зростання інтернаціоналізованої частки виробленого та споживаного продуктів (тобто експорту та імпорту);
- подальша інтеграція економіки країни в міжнародні валютно-фінансові, кредитні відносини з міжнародними та іноземними суб'єктами – державами, спеціалізованими організаціями, фізичними особами (відповідні відносини регулюються як двосторонніми домовленостями, наприклад з ЄБРР, МВФ, Світовим банком, так і в більш загальних інституційних межах, наприклад на рівні Паризького клубу, коли йдеться про країни-кредитори, а також Лондонського клубу, коли про спільну політику домовляються приватні кредитори);
- зростання переліку питань, які є предметом спільного розв'язання в рамках міжнародних програм соціально-економічного розвитку, а також у рамках міжнародних організацій, членом яких є Україна, – Міжнародна організація праці, економічні структури ООН та ін. [2].

Сучасні глобалізаційні процеси вимагають від України якомога активнішої участі у міжнародній торговельній системі. Якісне оновлення української економіки за рахунок використання конкурентних переваг в агропромисловій, транспортній і освітній сферах забезпечить економічне зростання на 6,5 %. Це найкращий шлях, який дозволить Україні знайти свою нішу в світовому господарстві, тому необхідно зорієнтувати реформи та ресурсний потенціал на використання конкурентних переваг [4].

Одним із важливих елементів глобалізованого світового простору є міжнародний ринок праці. Україна не залишається осторонь міграційних процесів, які характеризуються як диверсифікованістю, так і зміною інтенсивності міграційних потоків.

Особливістю розвитку сучасної глобальної економіки є те, що вона завдяки своїй ринковій природі є відкритою системою. Багатосторонню міжнародну торговельну систему у широкому розумінні можна визначити як сукупність міжнародних правил, яких повинні дотримуватися країни в торговельних відносинах між собою. Ці правила спрямовані на всебічне сприяння відкритій і ліберальній торгівлі.

Перспектива розвитку в Україні відкритої економіки, під якою слід розуміти не лише розвиток зовнішньої торгівлі, а й поступове налагодження ще двох важливих каналів взаємозв'язку зі світовим господарством (через рух капіталів і взаємний обмін національними валютами) є об'єктивно зумовленою і практично безальтернативною.

Типовою тенденцією розвитку міжнародних економічних відносин на початку XXI ст. є глобалізація. Запорукою економічної стабільності і розвитку є активна участь країни у глобалізаційних процесах. Економіка України значно більшою мірою, ніж це стосується усталених ринкових економік, відчуває потребу у зовнішніх ресурсах розвитку. Отже активне залучення до процесів інтеграції і глобалізації неодмінно матиме позитивний вплив на розвиток національного господарства. Українська стратегія глобалізації не повинна бути однобокою, що зачіпає одну сферу – економіку, торгівлю, фінанси, вона повинна бути

комплексною. Нова глобалізаційна стратегія розвитку на майбутнє повинна будуватися на науково обґрунтованій національній стратегії розвитку, що враховує загальносвітові проблеми. Глобалізація ставить Україну перед проблемою самовизначення цілей розвитку і місця в сучасному світі – чи буде це експортно-сировинна модель розвитку, чи модель повноправного партнерства на світовій арені.

Список використаної літератури

1. Козюк В. В. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст. : навч. посіб. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, В. В. Кириленко, І. Б. Ковальчук; ред.: В. В. Козюк, Л. А. Родіонова. – К. : Знання, 2011. – 566 с.
2. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник / В. Є. Новицький ; Київський національний економічний ун-т. – К. : КНЕУ, 2003. – 948 с.
3. Радзівєвська С. О. Глобальні економічні процеси та Україна / С. О. Радзівєвська // Міжнародна економічна політика. – 2014. – Вип. № 1 (20). – С. 80-104.
4. Тарханова Н. О. Глобалізація світового господарства та її вплив на економічний розвиток України / Н. О. Тарханова // Вісник Донбаської національної академії будівництва і архітектури. – 2013. – Вип. 2. – С. 98-103.

Титаренко А.В., гр. ВЕ-13-2

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

МІСЦЕ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Глобалізація – це всепоглинаючий процес інтеграції й уніфікації різних сфер діяльності, починаючи з економіки і закінчуючи культурою. У широкому змісті глобалізація передбачає розмиття кордонів і створення так званого “спільного простіру” для торгівлі, культури та ін. Економічна глобалізація тісно пов’язана з процесами інтеграції та інтернаціоналізації світового господарства. Тобто це є своєрідним перетворенням світової економіки із сукупності національних економік, що пов’язані між собою потоками товарів й капіталів, в один ринок і виробничу зону, в яких вільно перемішуються капітал, робоча сила, товари та послуги. Ці процеси доповнюються уніфікацією законодавчих актів, що регулюють міжнародні економічні відносини, та формуванням відносно єдиного культурного процесу під впливом стандартизації освіти та взаємодії широких мас населення у міжнародних контактах.

Україна має достатні умови й гарні перспективи для активного процесу інтеграції в світові процеси. Наразі нашою провідною галуззю є торгівля. Ми маємо стабільний відсоток торгових надходжень у ВВП. Але цей показник є нижчим за середній у порівнянні з прогресивними країнами, через тарифні і нетарифні бар’єри [1]. Як показують дослідження, глобалізація має як негативний, так і позитивний вплив на національну економіку України в цілому. Позитивним можна вважати: поштовх до вдосконалення наших міжнародних економічних відносин та законодавчих актів; необхідність підвищення цінової конкурентоспроможності вітчизняних виробників; реформування політичної системи; ліквідація корупції, бюрократії та ін. Саме виконання тих проблемних критеріїв, вказаних вище, наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом й матиме змогу захищати власні інтереси та інтереси підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур.

Негативними є: великий вплив економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; загострення рівня соціальної нерівності у порівнянні з успішними країнами та ін. Показники розвитку української економіки свідчать про недоречність беззастережного відкриття кордонів. За даними Світового банку, ВВП на душу населення в Україні є одним з най-нижчих у світі (вона посідає 135 місце). Виробничо-промисловий комплекс України нездатний адаптуватися до попиту на світовому ринку, про що говорить досить низький ВВП на душу населення. Через не конкурентоспроможність занепадають цілі галузі [2].

Пріоритетними можна вважати наступні напрямки розвитку національної економіки: реструктуризацію економіки; формування відкритого ринку; інформаційно-технічна сфера; розвиток інтеграційних тенденцій; сприяння руху факторів виробництва; інтеграція підприємств до світових комунікаційних мереж; активізацію участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань [3]. Україна має великий потенціал для участі у глобальних ринках, але на сучасному етапі це питання є недосяжною мрією, адже тільки зараз ми робимо кроки задля збереження і підтримання нашої національної ідентичності. Для того,

щоб підтримати рух глобалізаційних процесів Україні спочатку треба здійснити велику низьку реформ та заробити собі достойне ім'я на світовій арені. Попереду великий та довгий шлях, але ми сподіваємось, що наша країна зробить усе для досягнення нашої спільної мети.

Література

1. Самойлов О.Ф. Місце України у світових глобальних процесах / О.Ф. Самойлов // Проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. пр. –К.: КиМУ, 2011. –Вип. 3. –С. 112-122.
2. Український інститут соціальних досліджень ім. О. Яременка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uisr.org.ua/monitoring>
3. Електронний ресурс. – Режим доступу :<http://korrespondent.net/business/economics/1311330-ukraina-zanyala-44-yu-poziciyu-v-rejtinge-globalizacii-mirovyh-ekonomik>

Фоменко Є.О., гр. ВУ-15с-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

ПРОБЛЕМИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З ЄС

Україна, незважаючи на офіційно проголошений європейський вектор свого розвитку, тривалий час існує поза європейськими інтеграційними утвореннями. Це вимагатиме формування власної прагматичної зовнішньої та економічної політики, яка була б насамперед спрямована на подолання внутрішніх соціально-економічних проблем із максимальним використанням потенційних переваг, які надає економічна співпраця як за західним, так і за східним вектором зовнішньоекономічних стосунків.

Незважаючи на те, що взаємини України з Європейським Союзом переживають застій, можна виділити декілька напрямків, які є для них актуальними. Отже, зважаючи на відсутність чітких євроінтеграційних перспектив, у відносинах з Євросоюзом Україні сьогодні доцільно сконцентруватися на наступному. Потрібно повною мірою використати ті можливості, які надає Україні вступ держав Центральної та Східної Європи до Євросоюзу. Перш за все, слід наполягати на прискоренні реформування режиму відносин між Україною та новими членами ЄС практично в усіх сферах наших взаємин, зокрема, спільної боротьби з новими загрозами безпеці на Європейському континенті та подоланні у найближчій перспективі негативних для України наслідків приєднання країн ЦСЄ до шенгенських правил. Перший крок у цьому напрямку вже був зроблений, коли Україна погодилась на поширення Угоди про партнерство і співробітництво (УПС) на нових членів. Україні важливо посилювати ті напрями співробітництва, які склалися на ґрунті реальних економічних процесів, тобто стимулювати співробітництво з країнами Центральної Європи. Сьогодні Україна очікує від ЄС надання статусу ринкової економіки в контексті антидемпінгового законодавства Євросоюзу. Необхідно також вести наполегливий діалог про уведення Євросоюзом для України преференції в рамках Генеральної системи преференцій ЄС, що знизить імпорتنі тарифи на важливі для України товари, у тому числі метал, зерно, добрива, насіння ін., і таким чином, дозволить скористатися перевагами безпосереднього наближення до кордонів Євросоюзу.

Потрібно послідовно узгоджувати позиції сторін щодо вже зробленого у сфері двосторонніх відносин, а також того, що і як потрібно робити у коротко та довгостроковій перспективі. Таке узгодження має неодмінно передбачати вироблення спільного погляду на цілі й завдання українсько-європейських відносин у наступний період, у тому числі й на перспективи державної стратегії європейської інтеграції України. На порядок денний висувається завдання вироблення нового формату двосторонніх відносин з ЄС, який би поєднав у собі ідеї «сусідства», «партнерства», «асоціації».

Україна повинна ефективно використати можливості запропонованої ЄС формули: «привілейовані відносини із сусідами». Як відомо, 12 травня 2004 р. була оприлюднена нова стратегія Євросоюзу в сфері Європейської політики сусідства, підготовлена Єврокомісією. З точки зору українських євроінтеграційних планів, важливе значення має закріплена у документі ЄК готовність Євросоюзу «поділитися перевагами від розширення із сусідніми країнами». До кола таких країн зараховано й Україну, тому однією з актуальних проблем двосторонньої співпраці між Україною та ЄС стає проблема вироблення практичних інструментів і механізмів, які б дали змогу скористатися перевагами, про які йде мова. «Привілейоване сусідство» може виявитися для української сторони більш прийнятним форматом, ніж просто «сусідство» або «особливе сусідство»,

яке європейська сторона не так давно пропонувала нам як максимально можливу й реальну перспективу. Це, скажімо, стосується економічних проектів у галузі енергетики та транзиту енергоносіїв, транспорту, захисту навколишнього середовища тощо; гуманітарних проектів на рівні інститутів громадянського суспільства; транскордонного співробітництва, а також співробітництва у різних сферах у рамках так званої «національної співпраці на східних кордонах ЄС». Участь у кожному з проектів, яка передбачає й часткове фінансування за рахунок ЄС, є для України актуальною.

Під тиском обставин відбуваються суттєві зміни в баченні ЄС моделі європейської системи безпеки. ЄС поступово трансформується з політикоекономічної організації у безпекову, що сприяє просуванню українських ініціатив щодо формування спільної європейської безпекової політики. Тому, з огляду на наш безпековий потенціал та досвід партнерства з НАТО, Україні варто інтенсивно розвивати співробітництво у сфері безпеки не тільки з НАТО, а і з ЄС.

Слід виходити з того, що необхідною умовою реалізації курсу на євроінтеграцію є поглиблення співробітництва з НАТО. Тут Україна має значно більші успіхи, ніж на шляху євроінтеграції. У цьому напрямі необхідні: активна й конструктивна участь у формуванні євроатлантичної зовнішньої, оборонної та безпекової політики; підтримка високого рівня «політичного діалогу» в РЄАП, діяльності в ОБСЄ, а також взаємодії з країнами Центральноєвропейської ініціативи і Вишеградської групи. Така взаємодія має бути спрямована на створення сприятливого ставлення НАТО до вступу України в Альянс, обмін інтеграційним досвідом і отримання допомоги на шляху євроатлантичної інтеграції; повноцінне виконання заходів передбачених програмою співробітництва «Україна – НАТО» «Партнерство заради миру» і Плану дій Україна-НАТО; подальша інституалізація зв'язків України з НАТО шляхом створення нових механізмів (у тому числі і поглиблення відносин ГУУАМНАТО, запровадження окремої Ініціативи співпраці). Отже, вступ до ЄС визнаний ключовим напрямком зовнішньої політики України і її стратегічним курсом, але очевидно, що тільки послідовні, глибокі та рішучі реформи можуть кардинально змінити існуючу на сьогодні тенденцію.

Література

1. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : НІСД, 2015.

2. Інвестиційне співробітництво між Україною та ЄС. [Електронний ресурс]/ Постійне представництво України при ЮНЕСКО, 2015. – Режим доступу: <http://unesco.mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ukr-eu-investment>.

3. Європейський проект та Україна : монографія / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парохонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. – К. : НІСД, 2012. – с. 111-117.

Чайка К.О., гр. ВУ-15с-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ІННОВАЦІЙНО-РЕСТРУКТУРИЗАЦІЙНИХ ЗМІН В ЕКОНОМІЦІ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Сучасна парадигма глобального економічного розвитку обумовлює необхідність здійснювати трансформацію та модернізацію національної соціально-економічної системи, враховуючи не тільки національні особливості соціально-економічних відносин і ринкових механізмів, а й світового, глобального ринку, оскільки вплив глобальних процесів на національну економіку призводить до її підпорядкування законам глобального ринку. Логічним обґрунтуванням стратегічного напрямку розвитку, в якому головна роль відводиться інноваціям, слугують безпрецедентні успіхи постсоціалістичних країн ЦСЄ, що стали наслідком практичного впровадження інноваційних моделей розвитку.

Сьогодні дана тема стає більш цікавим об'єктом для досліджень. Актуальність її полягає у вивченні проблем інноваційної реструктуризації вітчизняної економіки, шляхів і механізмів випуску та експортування конкурентоздатної продукції на світові ринки, а також досвіду постсоціалістичних країн ЦСЄ в проведенні інноваційної реструктуризації власних економік. У світовій економічній науці дослідження процесів інноваційної реструктуризації підприємств знайшли відображення в працях І. Ансофа, М. Бадау, Л. Водачека, М. Портера, Б. Тейлора, А. Томпсона, М. Хамера та інших.

Оскільки, країни ЦСЄ, як і Україна, відносилися до колишнього соціалістичного табору і вибір вектору їх трансформацій є вельми важливим для України, яка у перспективі також має

приєднатися до Європи, але спочатку треба досягнути європейських соціально-економічних стандартів шляхом побудови Європи у себе вдома [1].

Основним завданням, яке постало перед постсоціалістичними країнами ЦСЄ було побудова нової економічної системи, яка буде заснована на використанні новітніх технологій. У результаті практики інноваційної трансформації національні економіки країн Центральної та Східної Європи (ЦСЄ) суттєво змінили свій вигляд. Повністю демонтовано механізми командної економіки, зникли загальні дефіцити товарів та послуг, значно розширено їх асортимент, зростає обсяг виробництва високотехнологічних товарів, повсюди використовуються передові досягнення у науці та техніці [2].

Державна інноваційна політика повинна бути спрямована на створення умов для підвищення активності підприємницького середовища, орієнтацію науки на вирішення завдань технологічного розвитку країн, заглибленні кооперації між науково-дослідницькою і підприємницькою сферами і, вдосконалення механізму передачі знань, підтримку проривних напрямів технологічного розвитку шляхом активізації партнерства держави і промисловості. Відповідно, ці завдання не можуть бути вирішені «самі по собі», для цього необхідно створити потужні стимули та механізми їх реалізації на базі державної і регіональної політики.

Механізмом, що забезпечує функціонування і розвиток економіки, заснованої на знаннях в країнах ЦСЄ, повинна стати національна інноваційна система, що представляє собою сукупність державних, приватних та громадських організацій і механізмів їх взаємодії, в рамках яких здійснюється діяльність по створенню, зберіганню та поширенню нових знань і технологій. Значний вплив на інноваційну трансформацію економік країн Центрально-Східної Європи відіграв вступ цих країн до ЄС. Однак вони пройшли цей шлях поступово, починаючи з 80-х років ХХ ст. Першим кроком у структурній перебудові економік для вступу в ЄС стало підготовка відкриття власних внутрішніх ринків.

Зараз ми спостерігаємо процес відкриття ринку ЄС для України. Звичайно це не весь ринок, а лише тільки для сільськогосподарської продукції. Однак буде доцільно розглянути досвід саме країн ЦСЄ в цьому питанні, і їх вплив на інноваційну перебудову економік цих країн. Для України, що проголосила курс на європейську інтеграцію, зазначений досвід захисту національних ринків країнами ЦСЄ є необхідним для ефективного реформування зовнішньоторговельної сфери.

Реалізований країнами ЦСЄ курс на вступ у Євросоюз дозволив їм серйозно просунути в напрямку євроінтеграційної інвестиційної взаємодії, досягти позитивних результатів у формуванні нового технологічного середовища, адаптованої до західноєвропейських систем менеджменту, інжинірингу, забезпечення якості і сертифікації продукції, телекомунікацій. Завдяки цьому доволі швидко відбувається переорієнтація товарної структури промисловості у бік її сумісності з вимогами ЄС, що очевидно на прикладі росту «технологічності» експортованої продукції і скорочення частки сировинних товарів у структурі експорту провідних країн ЦСЄ. В цілому, більш ніж 70% усього обсягу капіталовкладень у 2015 році, які направляються на реструктуризацію економіки країн ЦСЄ, йдуть з ЄС [3].

Список використаної літератури:

1. Шипуліна Ю. С. Сучасні підходи до інтенсифікації інноваційного розвитку промислових підприємств: теоретичний огляд / Ю. С. Шипуліна // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 3. – 442 с.
2. Гражевська Н.І., Конкурентоспроможність національної економіки в контексті сучасної парадигми модернізації // Теоретичні та прикладні питання економіки: Зб. наук. праць/К.: «Київський університет». – Вип. 25.-2012. – 396 с.
3. Сотула О.В. Перехідні і трансформаційні процеси в економіці України/О.В. Сотула // Вісник Черкаського університету. – 2014.– №153.-232 с.

Червонна Л.В., гр. ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянок І.О.

ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Дослідження місця і ролі України в глобалізаційних умовах сучасності визначається особливою актуальністю тому, що, по-перше, на нинішньому етапі глобалізаційного розвитку світової цивілізації різні країни світу, в тій чи іншій мірі, переживають процеси трансформації всіх сфер людського життя; по-друге, на початку ХХІ століття Україна зіткнулася з низкою економічних, політичних, соціальних, культурних проблем; по-третє, визначальним напрямом глобалізаційних зрушень є всеохоплююча інтеграція та інформаційно-комунікаційна

революція, які створюють об'єктивні передумови як для об'єднання людства, так і для його роз'єднання [2].

Одним із напрямків дослідження глобалізаційних процесів сучасності є дослідження етнонаціональної ідентичності в сучасних умовах українського суспільства, яка сприяє довгостроковому сталому розвитку суспільства. Формування національної ідентичності в умовах глобалізації є надзвичайно складним і суперечливим процесом в усіх сферах життєдіяльності – економічній, політичній, фінансовій, екзистенційній, психологічній [1].

Причина мінімізації людського фактору, гуманістичних цінностей в сучасному глобалізованому світі полягає у відсутності цілісної концепції посилення ролі і місця людини у глобалізованому світі, яка набула сьогодні онтологічного статусу, а звідси виникає ситуація маніпулятивності, схильності до впливу з боку різноманітних соціальних технологій і практик міжнародних організацій, що діють на національну державу. Інша причина, що робить дану тему актуальною, стосується відсутності у науці концепції етнонаціональної ідентичності, спрямованої на посилення місця і ролі людини у складному полікультурному глобалізованому соціумі у всьому цілісно-поліваріативному багатстві її проявів [3].

Україна є радше об'єктом, аніж суб'єктом глобалізаційних процесів. Рівень нашої інтегрованості в глобалізований світ оцінюють як посередній. Більшість наших співгромадян не володіють іноземними мовами, за опитуванням РБК-Україна на 2014 р. (учасників 3976): одну іноземну мову знає – 33%, 29% учасників опитування, зізналися, що не знають жодної іноземної мови, похвалитися знанням двох іноземних мов можуть 23%, трьома мовами володіють тільки 8%, поліглоти себе назвати по праву можуть тільки 5%. Також не користуються Інтернетом: 45% громадян не користуються мережею Інтернет, про це свідчать результати соціологічного опитування "Електронне урядування в дзеркалі громадської думки". І не бували за кордоном близько 83 %, а тому судять про світ на підставі старих стереотипів, а не нових знань і досвіду [4]. Це означає, що Україна ще нездатна ефективно захиститися від негативних аспектів глобалізації. По-друге, глобалізований світ і глобальні тенденції, зокрема, у культурній сфері, часто сприймаються в Україні через західне посередництво. Наслідок такого становища – домінування в українському культурно-інформаційному просторі закордонної мас-культурної продукції. Наше суспільство є пасивним споживачем культурних, ідеологічних послань, створених іншими культурами, іншими державами, що згубно впливає і на економіку України, і на культуру та національну ідентичність її громадян.

Підсумовуючи все вищезазначене, маємо наголосити на тому, що історична перспектива сучасної України багато в чому залежить від того, наскільки ми, українці, збережемо власну самобутність, обумовлену нашим етногенезом, і наскільки зможемо протистояти нівелюючому впливу прогресуючої глобалізації. Глобалізація суперечить одному з найістотніших принципів організації природи і людського суспільства – принципу поліморфізму і тому не буде сприяти загальному розвитку людства в цілому та України, зокрема, хоча може бути для нього стимулюючим "викликом. Досвід окремих культур включає в себе дві великі категорії – досвід набутий і досвід успадкований. При цьому набутий досвід, найзначніші досягнення якого поширюються по всьому світу, сприяє глобалізації, у великій мірі звужує творчу ініціативу, заважає проявам оригінального мислення, обмежує межі пошуку нових шляхів у науці, культурі й техніці. Навпаки, досвід успадкований може бути базою для нових творчих пошуків й одночасно забезпечувати цим пошукам оригінальність способів і шляхів, що надзвичайно важливо для людської цивілізації взагалі та України й українців у цілому [1].

Література.

1. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/59140/19-Samojlov.pdf>
2. http://www.idss.org.ua/monografii/Lud_rozvitok_2010.pdf
3. http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_37_2.pdf
4. <http://www.rbc.ua>

Чубарь Д.В., гр. ВВ-14-2

Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

ВПЛИВ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Глобалізація як історичне явище і феномен, а також як об'єктивна закономірність розвитку людства все частіше привертає увагу дослідників у всьому світі. Питанню вивчення глобалізаційних процесів в сучасному світі присвятили увагу такі вчені, як Н. О. Біленька, О. Г. Білоус, М. І. Дідківський, Д. Г. Лук'яненко, Ю. В. Макогон, А. П. Рум'янцев та інші.

Глобалізація є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає на економічне життя, практично всіх країн світу і, звичайно, на Україну, яка цілком усвідомлено, активно і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

Значна частина дослідників пов'язує економічну глобалізацію з процесами інтеграції та інтернаціоналізації світового господарства. Під цим терміном розуміють перетворення світової економіки із сукупності національних економік, пов'язаних потоками товарів та капіталів, в єдину виробничу зону і єдиний ринок, в яких вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Ці процеси доповнюються уніфікацією законодавчих актів, що регулюють міжнародні економічні відносини, та формуванням відносно єдиного культурного процесу під впливом стандартизації освіти та взаємодії широких мас населення у міжнародних контактах. Основні риси, які характеризують глобалізацію світової економіки:

- поглиблення міжнародного поділу праці з його переходом від спільного к специфічному і єдиному;
- перевищення темпів росту міжнародного товарообігу над темпами росту обсягів світового виробництва;
- зростаюча лібералізація міжнародної торгівлі, виражена у відкритті національних ринків товарів і послуг шляхом поступового зняття торгівельних обмежень і бар'єрів;
- випереджуюче зростання руху капіталу у відношенні до руху товарів. Формування світового фінансового ринку, збільшення потоків портфельних і прямих іноземних інвестицій;
- інформаційно-технологічний переворот в засобах телекомунікацій на базі електроніки, кібернетики, супутникових систем зв'язку;
- посилення впливу транснаціональних корпорацій;
- концентрація і централізація капіталу на підставі процесів злиття і поглинання компаній і банків;
- розвиток інтеграційних тенденцій на регіональному, субрегіональному і міжрегіональному рівнях;
- зростання ролі наднаціональних органів у світовій політиці та економіці [1].

Економічна глобалізація здійснюється в декількох напрямках: глобалізація виробництва, глобалізація торгівлі, фінансова глобалізація, трансформація механізмів міждержавного регулювання світової економіки.

В Україні є достатні умови для того, щоб активно інтегруватися в загальноцивілізаційні світові процеси. Третій рік поспіль Україна залишається на 44 місці у загальному рейтингу глобалізації світових економік з 60 країн світу. Показники, які покращилися – це: приріст прямих інвестицій (внутрішніх і зовнішніх, % ВВП) з 0,7% до 4,1%; розвиток туризму (внутрішній і зовнішній, у розрахунку на 1000 осіб населення), з 202 до 938. Дослідження індексу рівня глобалізації знову пророкує продовження процесів глобалізації – як у цьому році, так і надалі[4].

Дослідження показали, що вплив глобалізації на національну економіку України досить складний та суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин; скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що сприятиме підвищенню цінової конкурентоспроможності українських виробників. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур. Також позитивним фактором глобалізації для України є можливість її входження до міжнародних коопераційних проєктів, що забезпечить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Негативні наслідки глобалізації – це: домінування економічно розвинених країн; пригнічення розвитку окремих галузей національної економіки, які через заміщення їх імпортом не готові до міжнародної конкуренції; соціальна нерівність у порівнянні з економічно успішними країнами; глобалізація вивільнює економічні сили, які поглиблюють нерівність у сфері зайнятості у питаннях продуктивності праці, матеріального добробуту та ін.

Пріоритетними напрямками розвитку економіки України в умовах глобалізації можна вважати: активізацію руху капіталу; інформаційно-технічну революцію; розвиток інтеграційних тенденцій; реструктуризацію економіки; системну ринкову трансформацію; сприяння руху факторів виробництва; подальше формування відкритої економіки; інтеграцію

підприємств до світових комунікаційних мереж; активізацію участі в роботі міжнародних організацій та інтеграційних угруповань [1].

Таким чином, глобалізація – реальність сучасного суспільства і являє собою комплексний процес, що впливає на різні сфери функціонування суспільства, впливає на формування світової економіки із єдиним ринком, в якому вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча сила. Процес глобалізації міжнародної економіки не оминає і Україну, яка поступово займає своє місце в системі міжнародних економічних відносин, і активно впливає на всі аспекти економічного розвитку України. Потенціал України для участі у глобальних ринках досить високий, але Україна на сучасному етапі недостатньо повно використовує його через незавершені реформи.

Список використаної літератури:

1. Біленька Н. О. Пріоритети і напрямки розвитку економіки України в умовах глобалізації / Н. О. Біленька // Економіка України в умовах посилення глобалізаційних процесів: виклики і перспективи : матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 15–16 травня 2009). – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2009. – С. 15–16.
2. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>
3. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://korrespondent.net/business/economics/1311330-ukraina-zanyala-44-yu-poziciyu-v-rejtinge-globalizacii-mirovyh-ekonomik>

Швець В.В., гр. ВВ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

ТЕНДЕНЦІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Починаючи з ХХ ст. глобалізаційні тенденції охопили світ. Сучасними дослідниками глобалізаційних процесів багато уваги приділяється питанню глобалізації у таких важливих сферах, як економіка, політика тощо. Глобалізація в її сучасному варіанті приводить до “переформатування” структури сучасного світу, а в результаті цього – до коригування національних систем державного управління, зміни стратегії економічного, політичного та духовного розвитку, що породжує суцільну взаємозалежність світу, яка і складає основу його функціонування. Все більше країни підпадають під вплив цього явища, Україна – не виняток. Саме під впливом глобальних, а також локальних чинників формується нова геополітична економічна і цивілізаційна ситуація.

Глобалізація сьогодні є програмою розвитку світу. Вона, як і будь-яке явище, отримує неоднозначну оцінку з боку спеціалістів і має позитивні та негативні наслідки для світу в цілому, та нашої держави зокрема.

Позитив полягає в тому, що вона дозволяє долати світові кордони, зменшує відстані, дає можливість використовувати досягнення науки для цивілізаційного розвитку, обмінюватися досвідом у різних галузях знань. Наприклад, сьогодні ми маємо можливість майже миттєвого та безкоштовного переказу будь-якої суми грошей до будь-якої точки світу, миттєвого та безкоштовного отримання будь-якої інформації тощо [1].

Проте, з одного боку, глобалізація уніфікує світовий простір, сприяє зростанню рівня взаємопов’язаності різних куточків земної кулі, але з іншого – призводить до стратифікації, формування табору лідерів та підпорядкованих їм країн. Так, зокрема, стрімко зростає вплив «Великої сімки», яку складають «кити» сучасності – США, Канада, Англія, Франція, Німеччина, Італія, Японія [1]. Окрім того, у гру вступили транснаціональні компанії, міжнародні організації, наднаціональні об’єднання. Як наслідок, ми маємо зменшення ролі державних інституцій та втрату ними низки своїх основних функцій, зокрема соціального, економічного і, нарешті, політичного характеру. Під тиском зазначених вище тенденцій Україна, яка є, на жаль, не суб’єктом, а об’єктом міжнародних відносин, втрачає свої і без того невеликі шанси активно брати участь у важливих світових процесах на рівні їх повноправного учасника.

Найбільш складним питанням для сучасної України є пошук принципів та механізмів налагодження взаємозв’язків із глобальним світом, що тим самим дозволить чітко визначити її місце та роль у загальносвітовому просторі. Саме тому Україна так наступально декларує свій максималізм у прагненні як найшвидше інтегруватись у глобальний простір, інакше вона може лишитись пасивним об’єктом для реалізації глобальної політики не лише розвинених країн світу, але і тих, які їх наздоганяють. Система державного управління України має бути не лише максимально адаптованою до нових глобалізаційних умов розвитку, але й володіти потужним інструментарієм впливу на них, а також використання їх на користь реалізації

власних національних інтересів. Це, у свою чергу, дасть змогу Україні виробити нову геополітичну стратегію, яка сприятиме її ефективному економічному, політичному та духовному розвитку. Осьовою проблемою для України сьогодні є запропонувати такий геостратегічний проект її розвитку, який би дозволив їй зайняти достойне місце у світових глобальних процесах і репозиціонувати її геополітичний статус, аби він змінив ставлення до України в цілому з боку світової спільноти.

Україна володіє грандіозним геополітичним потенціалом та значними важелями впливу на країни Азійського та Європейського континентів, в Україні зосереджені великі запаси продовольства та питної води, а в українських науково-дослідних інститутах та вузах працює і навчається поки що достатня кількість інтелектуалів, інженерів, конструкторів, програмістів та експертів. Варто зазначити, що на сьогодні Україна не повністю готова до глобальної інтеграції і міжнародної конкуренції. Але, як було сказано раніше, держава з таким потенціалом не може залишатися ізольованою. Тому її пріоритетним завданням має стати наближення вітчизняної економіки до рівня провідних країн світу шляхом активізації інноваційного процесу, підвищення стимулів до праці, покращення інвестиційного клімату, адаптації законодавства до сучасних умов господарювання, всебічну підтримку підприємництва.

Отже, нині розвиток українського суспільства підпорядкований загальним закономірностям розвитку сучасної світової системи. Саме тому в умовах надзвичайного зростання зовнішніх впливів на економічне, соціальне, культурне і політичне життя українського суспільства проблема впливу на розвиток глобальних процесів постає центральним питанням виживання. вплив нової реальності, що виникає під тиском глобалізації, має потужний, навіть шокуючий політичний ефект, оскільки вимагає визначити ставлення до засад і динаміки глобалізації та виробити стратегію поведінки відповідно до її парадоксів і викликів. Глобалізація для України є позитивним явищем, адже наша держава є молодою, такою, що розвивається і прагне позитивних суспільних змін. Власне засобом глобалізації вона має можливість перейняти найкращий досвід, співпрацювати на міжнародному рівні та сподіватися на допомогу потужніших держав.

Література

1. Білорус О.Г. Глобалізація і безпека розвитку /О.Г. Білорус. – К. : КНЕУ, 2012. – 733 с.
2. Зажигаєв Б.В. Україна на перехресті глобальної політики/ Б.В. Зажигаєв .-К. : КиМУ, 2013. – С. 76–90.
3. Чумаков А. Н. Глобализация. Контуры целостного мира : монография / А. Н. Чумаков. – М. : Изд-во Проспект, 2014. – 432 с.

Шевчук В.Г., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

ПЕРСПЕКТИВИ УЧАСТІ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розвиток сьогоднішньої економіки характеризується переходом до такої сучасної стадії як глобалізація. Під глобалізацією можна усвідомлювати процес незворотного подолання матеріальних дистанцій між підприємствами та країнами, скорочення важливості політико-економічних та соціально-економічних факторів, зростання ролі теперішніх технологій.

Дуже актуальним для України є те, що багатий розвиток інформаційних технологій надає шанс створити чималу кількість додаткових робочих місць, особливо для молодих людей, що немало підніме соціально-економічне становище країни та протегуватиме зросту доходів населення.

Глобалізація представлена як процес загального зростання впливу різноманітних факторів міжнародної важливості (щільних економічних та політичних стосунків, культурного та інформаційного обміну) на соціальну реальність в окремих країнах. Таким чином, стабільний обмін інформацією та технологіями є потрібною ознакою глобалізаційних процесів, їх результатом та рушійною силою водночас.

З енергійним розвитком цих процесів у світі з'явилося нове явище під назвою «нова економіка», що пов'язане із розвитком надсучасних електронних інформаційних технологій, становленням та поширенням інформаційної мережі Інтернет. «Нова економіка» є п'ятим технологічним укладом, в якому по перше описані такі наукоємні галузі, як електронні, комп'ютерні, космічні та біотехнології, телекомунікації та альтернативні джерела енергії.

Нова економіка, як така, сформована комунікаційно-інформаційними технологіями, що

посиливають конкурентну боротьбу. Тому ті країни, що вловлюють вагомість розвитку та запровадження інформаційних технологій, мають перспективу укріплювати свої позиції у світовій економіці, поліпшувати макроекономічні показники, поліпшувати рівень життя населення. Ігнорування важливості розвитку інформаційних технологій, негодяща увага до них відкидає країни назад.

Ще на самому початку XXI ст. економічними експертами була зафіксована серйозна кореляція між рівнем розвитку інформаційних технологій та економічним розквітом країн. Це пояснюється тим, що вживання таких технологій протегує збільшенню інновацій, підняттю конкурентоспроможності, збільшенню ефективності економіки, посиленню процесів зайнятості населення, зростанню їхніх прибутків.

Україна у 2014 році посіла лише 81-е місце проти 73-го у 2013 році. Досить зразковим є те, що саме жителі України є освіченим у користуванні інформаційними технологіями, а погіршенням рейтингу ми завдячуємо суто інституційним факторам.

Так, рівень готовності суспільства до уживання інформаційних технологій становить 34 місце у світі; кваліфікація населення – 37 місце, що є досить високими показниками. Рівночасно, до негативних випадків у порядку скорочення впливу можна пов'язати подальші:

- невисокий рівень готовності до використання технологій органами влади (102-е місце) та бізнесу (93-є місце);
- слабкий вплив інформаційних технологій на громадську (102-е місце) та економічну сферу (79-е місце);
- несприятливе середовище для розвитку ІТ-інфраструктури (74-е місце);
- невідгідне ринкове та інноваційне середовище (84-е місце);
- незручне політичне та регуляторне середовище (130-е місце);
- низький рівень використання інформаційних технологій населенням (75-е місце);
- слабкий вплив інформаційних технологій на громадську (102-е місце) та економічну сферу (79-е місце).

Таким чином, для того, щоб Україна була достойно представлена у сфері інформаційних технологій, мало просто покращувати доступ до сучасних інформаційних технологій. Потрібною умовою зросту України у рейтингу є створення більш зручних умов для ведення бізнесу та інновацій. І це не є суто питанням престижу країни, це є міцним фактором розвитку всієї економіки. З одного боку, міжнародна торгівля інформаційними технологіями є джерелом нарощування експортного потенціалу країни; з іншого, вони видаються фактором зростання конкурентоспроможності часткових галузей та економіки в цілому.

Також цінним моментом є те, що розробка своїх українських інформаційних технологій та володіння навичками використання нинішніх інформаційних технологій надасть можливість більш глибоко притягати українські підприємства до процесів глобалізації, вдало входити до складу ТНК, які є провідними суб'єктами розробки та використання інформаційних технологій у світі.

Розвиток потенціалу України у сфері інформаційних технологій припустимий лише завдяки урядовим програмам, які зобов'язані створювати зручне інституційне середовище, стимулювати бізнес-структури до використання новітніх інформаційних технологій, спрямовувати фінансування у сферу інновацій, піднімати рівень використання інформаційних технологій самими державними органами влади.

Список використаних джерел:

1. The Global Information Technology Report 2014 [Electronic resource]. – Mode of access: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalInformation

2. Сокол К.М. Світовий ринок інформаційних технологій в контексті глобалізацій світової економіки [Текст] / К.М. Сокол // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 3. – С. 78-83.

СЕКЦІЯ 4. ОПТИМІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ДО СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИМОГ

Andrukhiv E., group VE-13-1
Scientific adviser: prof. Sardak S.

CONSEQUENCES FOR DOING BUSINESS IN UKRAINE

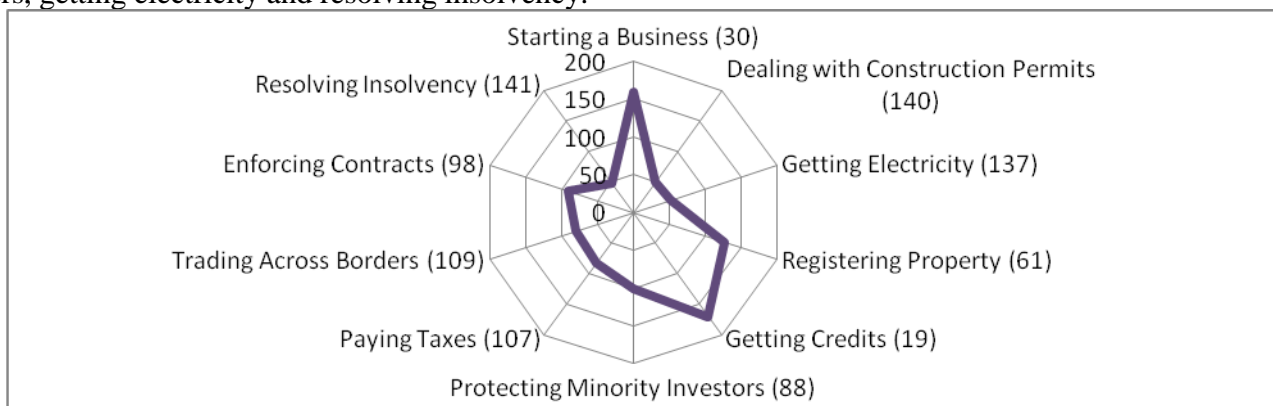
Nowadays, business has become one of the major spheres of economy of Ukraine. Its essence consists of the combination of material, financial, labour and informative resources which aims are to produce goods and services and sale them with profitability.

Transformational processes that take place in Ukraine must help it to reach the higher development level. However, there are many factors that restrain these processes and negatively influence the development of the country in general. It explains the actuality of the selected theme.

The problems of the business environment development in our country were reflected in the works of such scientists as T. Kovalchuk, S. Sobol, J. Nickolenko, P. Echshenko, S. Panchenko, V. Sizonenko and some others. The aim of the given work is to analyze the business environment of Ukraine according to the international ratings. In the modern world there are plenty of international organizations that directly engage in the study of sphere of business of certain regions or separately taken countries. They are: the World Bank, World Economic Forum and Transparency International.

According to the report "Doing business 2016", made by the World Bank, Ukraine occupies the 83rd place among 189 possible ones. In comparison to the previous period it is 5 positions higher. In addition, its achievements in separate indexes are various enough, and hesitate from considerably high to very subzero that it is illustrated on picture 1.

Ukraine has achieved most success in such spheres as starting a business, registering property and getting credits. The most problematic areas are dealing with construction permits, trading across borders, getting electricity and resolving insolvency.

Picture 1 –Rankings on Doing Business – Ukraine, 2015 [1].

Ukraine has achieved most success in such spheres as starting a business, registering property and getting credits. The most problematic areas are dealing with construction permits, trading across borders, getting electricity and resolving insolvency.

According to the Index of global competitiveness 2015-2016 presented by the World Economic Forum our state occupied the 79th position from possible 140 ones that means 3 points lower than last year.

Considering the range of constituents of the Index it is necessary to mark that our country most succeeded in the following spheres: higher education and training, health and primary education, labor market efficiency, business sophistication and innovation.

Most of all, comparably to the previous period, Ukraine has worsened its positions in the following fields: macroeconomic environment, financial market development, market size.

According to the Index of perception of corruption 2015 calculated by Transparency International our state occupies the 130th position. In accordance with undertaken study the most corrupted areas are: judicial sphere, legal enforcement authorities, public officials, parliament and legislation, system of education, medicine and health protection.

In the future it is possible to expect worsening of the positions of Ukraine in the international ratings, as their calculation includes a lot of indexes that have a tendency to decrease nowadays. They

are high inflation, reduction of business enterprises activity, depreciation of national currency rates, war actions on the East of Ukraine, annexation of the Crimea, price raise, outflow of capital.

So, the business environment of Ukraine needs immediate substantial changes. The creation of effective mechanisms that would give an opportunity to overcome the political, economic and social crises has become an important task to promote the position of Ukraine in different international ratings.

To improve the terms of doing business in Ukraine it is necessary:

- 1) to decrease the amount of permissions, licenses and requirements to start business;
- 2) to create the control system on the basis of estimation of risks and introduction of the single system of risks assessment;
- 3) to fix the practice of estimation of the regulative influence according to the international standards, that can promote efficiency of new legislation;
- 4) to reform the legislation concerning expansion of access societies to the documents related to business sphere;
- 5) to improve the quality of department judicial [2].

Thus, today there are many obstacles for the effective business activity in Ukraine. As this sphere is very important for the improvement of economic situation in a country and welfare of population, it is necessity for government to undertake some measures to ease the process of doing business in our country.

References:

1. World Bank group, "Doing business 2016" [Electronic resource]. – Across mode: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2016>.
2. World Economic Forum "Scenarios for Ukraine", 2014 [Electronic resource]. – Across mode: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Scenarios_Ukraine_Report_2014.pdf.

Гасленко К.С., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

РОЗВИТОК НЕСТАНДАРТНИХ ФОРМ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ

Перехід України до інноваційної моделі розвитку, в якій джерелом зростання мають бути наукові знання та технологічні інновації, вимагає комплексного перегляду самого поняття зайнятості населення, і саме тому актуальним для населення стає поняття нестандартних форм зайнятості.

Поява та подальше широке впровадження нестандартних форм зайнятості обумовлене, в першу чергу, економічними причинами – кризовим станом економіки, посиленням зовнішньої заборгованості, нехваткою інвестицій, низькою конкурентоспроможністю товарів на міжнародних ринках тощо. Більш того, застосування нестандартної зайнятості пов'язане із загальною тенденцією до змін у структурі зайнятості, яка проявляється ростом зайнятості у сфері послуг та її зменшенням у виробничій сфері. Основними причинами стрімкого розвитку нестандартних форм зайнятості в Україні є неконтрольований розвиток малого бізнесу, існування та широке поле дії тіньової економіки та тіньової зайнятості, внаслідок чого встановити фактичні трудові відносини досить важко. Нестандартні форми зайнятості дозволяють відкриті нові можливості і для роботодавців, і для працівників, у яких з'являється можливість самостійно регулювати свою діяльність.

У науковій літературі виділяють ряд чинників, що пояснюють підвищення попиту на нетипову зайнятість. Перш за все, це структурні зрушення в процесі переходу від масового конвеєрного виробництва, до виробництва, притаманного економіці знань, тобто постіндустріальній. По-друге, посилюється глобальна конкуренція. По-третє, значно розширюється сфера послуг. По-четверте, небувалих масштабів сягає застосування інформаційних та комунікаційних технологій. По-п'яте, наростає гнучкість ринку праці та виробництва [1].

В той же момент, зміни в структурі пропозиції робочої сили спричиняють такі чинники, як зростаюче залучення жінок і молоді до активного економічного життя; підвищення добробуту та комп'ютеризація домогосподарств; поступове перетворення з «людини економічної» на «людину творчу»; підвищення значущості нематеріальних мотивів у поведінці людей.

До нестандартних форм зайнятості відносять наступні:

- повна зайнятість за умов гнучких форм організації робочого часу;
- неповна зайнятість, тобто режими зайнятості неповний робочий час;

- тимчасові працівники, зайняті на засадах вторинної зайнятості;
- зайнятість на основі договорів цивільно-правового характеру;
- надомна праця;
- праця за викликом;
- дистанційна зайнятість;
- позикова праця (лізинг персоналу, аутстафінг персоналу, аутсорсинг персоналу);
- неформальна зайнятість;
- незареєстрована зайнятість у неформальному секторі [1].

На сьогоднішній день, найбільш поширеними нестандартними формами зайнятості є аутсорсинг, аутстафінг та лізинг персоналу. Аутсорсинг являє собою передання окремих функцій підприємства зовнішній компанії (аутсорсеру), яка є спеціалістом у цій галузі. В Україні виділяють виробничий аутсорсинг (виробництво продукції або її складових), ІТ-аутсорсинг (розробка та впровадження інформаційних систем), аутсорсинг управління знаннями (аналітична обробка даних, формування і управління інформаційними базами).

Аутстафінг – це виведення працівників зі штату роботодавця та оформлення їх у штат іншого роботодавця (провайдера), при чому працівники залишаються працювати на попередньому робочому місці і виконувати свої обов'язки, але обов'язки роботодавця стосовно них виконуватиме вже провайдер (кадрові агентства, приватні агентства зайнятості тощо).

Лізинг персоналу передбачає залучення працівників відповідної кваліфікації до виконання певних проектів іншої компанії. В Україні, згідно з проведеними дослідженням, найбільш актуальними є послуги з надання тимчасового персоналу для короткострокових проектів – 48,4 %, послуги знадання персоналу на довгострокові проекти посідають 35,5 %, послуги заутстафінгу – 29 %, а послуги з аутсорсингу – 12,9 % [3].

Таким чином, нестандартні форми зайнятості дозволяють суспільству на макроекономічному рівні зменшити гостроту незайнятості через надання можливості різним категоріям населення, отримувати дохід, підтримувати рівень своєї кваліфікації та працездатності, а підприємству на мікрорівні – маніпулювати обсягом робочої сили, не створюючи при цьому соціальної напруги через звільнення працівників внаслідок зміни потреб виробництва.

Список використаних джерел:

1. Кохан В.П. Нестандартна зайнятість в Україні: виклики часу/ Право та інноваційне суспільство – 2013. – №1.
2. Іванова Л.В., Никифорова В.Г. Застосування нестандартних форм зайнятості на сучасному ринку праці/ Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. – 2013. – № 2 (49).
3. Ukraine: Analysis of the necessity and evaluation of the quality of outsourcing services [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.hrd.com.ua/index.php/news/626-2012-09-03-12-07-04>.

Даниленко А.О., гр. ВУ-14-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС У СФЕРІ ТРАНЗИТУ ПРИРОДНОГО ГАЗУ

Ринок природного газу в Україні характеризується надвисокою залежністю від імпорту природного газу, ускладненою відсутністю можливостей диверсифікації поставок газу, викривленою ціновою і тарифною політикою, низьким рівнем інвестицій в розвиток газової галузі, політичною нестабільністю, недосконалістю ринкових відносин. При цьому основна увага повинна зосереджуватися на зміцненні власного паливного комплексу, в першу чергу за рахунок різкого збільшення темпів видобутку газу, через значне розширення пошуково-розвідувальних робіт, адже проведений аналіз сучасного ресурсного та виробничого стану паливного комплексу показав, що в Україні є передумови для їх розвитку.

Удосконалення енергетичної стратегії має відбуватись у напрямку ліквідації енергоємної структури промислового виробництва через впровадження новітніх енергозберігаючих технологій, адже на стан енергетичної безпеки негативно впливає висока енергоємність економіки, що в три-чотири рази перевищує енергоємність економіки розвинутих країн.

Багато ключових питань майбутнього енергетики до останнього часу розглядалося в Україні за допомогою традиційних підходів минулих років, які передбачають тиражування та модифікацію вже відомих та випробуваних рішень. Накопичений світовий досвід з розвитку

національного енергетичного господарствасформував типові характеристики концептуальних рішень стабілізаційної політики всфері енергетики в умовах її кризового стану. Саме такий стан енергетики України підтверджується динамікою сьогоднішніх процесів, сутність яких на поверхнімакроекономічних явищ визначається явною кореляцією кризових явищ в економіцізагалі та в енергетиці зокрема.

В основу стабілізаційної політики необхідно покласти аксіому: стан енергетики маєпріоритетне значення порівняно з іншими складовими економіки країни. Саме енергетика розвинених країн домінує у формуванні параметрів економічного росту. Іншими словами, стабілізація енергетики – завдання загальнодержавне, не вирішившияке, не можливо забезпечити економічного зростання [3].

В таких умовах дане дослідження є актуальним і необхідним, так як виникаєпотреба детального аналізу сучасного стану економіки газового сектору України і напідставі цього визначення перспектив його розвитку в контексті підвищенняпотенційних можливостей державного паливно-енергетичного комплексу з метоюзабезпечення вітчизняної енергетичної безпеки та збереження Україною статусу головної транзитної держави.

Як масштабна сфера прояву закономірностей і суперечностей системних ринковихтрансформацій газова промисловість стала об'єктом досліджень з широкого колапроблемних напрямів [4].

Варто також зазначити, так як нормативно-правове забезпечення роботи газовогосектору не відповідає ринковим вимогам, це гальмує розвиток конкуренції тавикористання потенційних можливостей газової галузі та інтеграції країни доєвропейського енергетичного простору. Українське законодавство в газовому секторінеобхідно адаптувати до нормативно-правових актів ЄС.

Сучасні механізми формування ринкових відносин вимагають перегляду існуючихцінових та тарифних концепцій функціонування газового сектору економіки України,так як цінові концепції повинні бути соціально-орієнтовані, а тарифні – орієнтовані насамофінансування виробничої та інвестиційної діяльності ефективно функціонуючих структур ПЕК і створення сприятливого інвестиційного клімату для реалізації проектів угазовій галузі [1].

Створення в Україні газового хабу може стати важливим фактором для входження наєвропейський газовий ринок. Заходами, які сприятимуть його розбудові, мають стати: лібералізація українськогогазового ринку, диверсифікація шляхів постачання, досягнення енергетичноїнезалежності, зниження ціни на імпортований газ, створення умов збереження газу та європейський трейдинг в підземних газових сховищах України.

Ситуація на газовому ринку України за останні роки кардинально змінилась, адже впріоритетах наразі лібералізація ринку і поетапна інтеграція в загальноєвропейську ГТС,вільний доступ до існуючої системи газопроводів та газових сховищ.

Зазначені проблеми передбачається вирішити шляхом проведення системного аналізу сукупності відповідних економічних, технічних, політичних та правових проблем газової галузі України, вивченням сучасних способів їх вирішення європейськими країнами та підготовки комплексу правових, економічних, організаційних та технічних заходів, задля досягнення зазначеної вище мети, зокрема щодо:

- реалізації відібраної моделі організації газового ринку в Україні, включаючи правові, економічні, технічні та організаційні напрями, у вигляді Програми створення Східноєвропейського регіонального транскордонного газового ринку на базі створюваного хаба;

- прийняття мережевого кодексу та виконання інших техніко-економічних, організаційних та правових заходів, передбачених цією Концепцією;

- забезпечення адекватних гарантій іноземним власникам газу щодо недоторканності власності на природний газ, який вони будуть придбавати на газовому ринку, зберігати у ПСГ України або транспортувати з використанням послуг українських газотранспортних операторів;

- взаємодії з органами Євросоюзу, міжнародними фінансовими організаціями та провідними європейськими газовими компаніями, отримання їхньої організаційно-методичної, правової та фінансової підтримки.

Список літератури:

1. Діак І.В. Енергетична безпекаУкраїни. – К., 2001 – 179 с.
2. Директива 2009/73/ЄС Європейського парламенту та Радивід 13.07.2009 року стосовно спільних правил для внутрішньогоринку природного газу [Електронний ресурс].- Режим доступу:<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:211:0094:0136:EN:PDF>

3. Природний газ в економіці України / І.К. Чукаєва / За редакцією С.І. Дорогунцова. – Київ: Наукова думка, 2002- 360 с.

4. Писар Н.Б. Проблеми і перспективирозвиткуекономіки газового сектору / Н.Б. Писар. Монографія. – Івано-Франківськ: 2012 – 186 с.

Дон С.Г., гр. 3-103

Науковий керівник: к.е.н., доц. Попруга В.І.

РЕКРЕАЦИОННАЯ СЕТЬ ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ ОБЛАСТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕЕ РАЗВИТИЯ

Национальный рынок туристических услуг начал формироваться относительно недавно – в 1991-1994 годах. После распада СССР и ликвидации государственной монополии в сфере туризма на рынке Украины образовалось около 3000 туристических фирм, состоящих в основном из предприятий малого бизнеса. Современный туризм представляет собой сформировавшуюся отрасль непродуцированной сферы национальной экономики.

Туристско-рекреационная деятельность в Украине развивается в сложных условиях кризисного периода и решения проблем успешной интеграции в систему мирохозяйственных связей. В Днепропетровской области имеются все необходимые объективные предпосылки для успешного развития туристической сферы (удобное географическое положение, благоприятный климат, разнообразный рельеф, уникальное сочетание природно-рекреационных ресурсов, богатое культурно-историческое наследие) – все это обуславливает ее уникальные конкурентные преимущества. Однако на практике туристический потенциал Украины реализуется не полностью, о чем говорит очень малая доля (1,5 – 2,5 %) туристической отрасли в структуре ВВП страны.

Целью работы является изучение рекреационного потенциала Днепропетровской области и определение перспектив развития туристической деятельности в регионе. Рекреационная сеть представляет совокупность расположенных в стране, области, районе рекреационных учреждений для лечебно-оздоровительного отдыха, спортивного и познавательного туризма. Днепропетровская область обладает достаточно высоким рекреационным потенциалом, а именно:

- выгодное географическое положение – лесные массивы и степи в сумме с уникальными водными ресурсами (реки и озёра, минеральные воды и грязи);
- богатое культурно-историческое наследие (памятники в Старых Кодаках, места боев казацких войск с польской шляхтой под Желтыми Водами и в Княжеских Байраках, историко-архитектурные памятники в Днепропетровске, скифские курганы IV ст. до н.э., места расположения казацких сечей, музей прикладного искусства в Петриковке и др.);
- обширный этнографично-культурный потенциал (народный промысел и ремесла).

Месторождения лечебных грязей, а также минеральных и радоновых вод входят в рекреационный потенциал региона, который имеет не только внутреннее, но и международное значение. Данные таблицы 1. отображают динамику объектов рекреационной сети Днепропетровской области.

Таблица 1

Санаторно-курортные и оздоровительные учреждения Днепропетровской области [2]

Годы	Санатории		Санатории-профилактории		Пансионаты		Дома и базы отдыха	
	всего	мест,тыс.	всего	мест, тыс.	всего	мест, тыс.	всего	мест,тыс.
2011	20	2,5	30	2,9	4	0,7	74	12,2
2012	17	2,0	29	2,8	4	0,8	74	11,9
2013	17	2,0	28	2,6	3	0,8	83	12,4
2014	17	2,0	28	2,6	3	0,8	85	13,7
2015	17	2,0	28	2,6	3	0,8	85	13,7

По целевому назначению путешествий значительное преимущество имеет рекреационный (оздоровительный) туризм, доля которого составила 55% в 2003 г. и 70 % в 2014 г., то есть увеличение составило 15 %. В то же время, доля делового туризма имеет тенденцию к снижению – с 35 % в 2003 г. до 20 % в 2014г. Незначительно возрос удельный вес лечебного туризма – с 3 % до 9 %, в общем итоге в 3 раза за 11 лет [2].

Перспективное развитие туристско-рекреационной деятельности в Днепропетровской области предполагает реализацию комплекса мероприятий:

- признати приоритетними напрямками розвитку в'їзного, внутрішнього туризму та екскурсійної діяльності;
- стимулювати розвиток культурно-пізнавального, екологічного, сільського туризму як максимально використовують природний та культурно-історичний потенціал; створити конкурентоспроможний національний турпродукт на основі використання технологічних та управлінських інновацій;
- активізувати інтеграцію України в європейське туристське простірство;
- створити та розвивати систему туристсько-інформаційних центрів;
- реалізувати на практиці європейські стандарти по наданню сервісу;
- створити сприятливий інвестиційний клімат, сприяючий притоку капіталу в санаторно-курортне, туристське та готельно-ресторанне будівництво;
- враховувати регіональну специфіку в планах стратегічного розвитку рекреації та туризму;
- забезпечити зростання валютних надходжень від міжнародного туристського обміну;
- покращити якість рекреаційної середовища та забезпечити збалансоване розвиток рекреації та туризму.

Список використаних джерел:

1. Дніпропетровська обласна державна адміністрація: офіційний сайт// Режим доступу: <http://adm.dp.ua>
2. Управління статистики в Дніпропетровській області: офіційний сайт // Режим доступу: www.dnprstat.gov.ua.

Єрмілов С.О., гр. ВУ-13-1
Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.

РОЛЬ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ У СТИМУЛЮВАННІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Формування та реалізація в Україні політики довгострокового економічного зростання не можливі без стимулювання якісних зрушень кредитної активності банків в напрямі посилення її інвестиційної спрямованості для задоволення потреб реального сектора економіки. Світова фінансово- економічна криза негативно позначилася на кредитній діяльності банків і призвела до скорочення обсягів кредитування, зростання питомої ваги проблемних кредитів у кредитному портфелі та збільшення рівня кредитного ризику. Крім того, скорочення обсягу ресурсної бази внаслідок зниження довіри до банків з боку населення, зростання вартості залучених ресурсів через зростання відсоткових ставок за депозитами та високий рівень макроекономічної невизначеності призвели до зниження платоспроможного попиту на кредитні ресурси з боку позичальників. Така ситуація спричинила кредитну стагнацію, що негативно впливає на рівень ділової активності та гальмує розвиток галузей виробничого сектору економіки. За цих обставин, актуальним питанням є дослідження сучасного стану банківського кредитування та його впливу на економічний розвиток держави.

Банківській кредит відіграє важливу роль у стимулюванні відтворювальних процесів в економіці як основне джерело забезпечення грошовими ресурсами поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

На фоні поступової стабілізації економічної ситуації в країні протягом 2010 – 2011 рр. спостерігається зростання залишків за наданими кредитами протягом 2010 р на 1,03%, 2011 р. – на 9,3%, протягом 2012 р. кредитний портфель вітчизняних банків демонструє тенденцію до скорочення (протягом першої половини 2012 р. кредитний портфель скоротився на 0,6%). При цьому структура банківських кредитів за галузями та термінами не відповідає потребам модернізаційних процесів – переважна частка кредитів (понад 70 %) спрямована у поточну діяльність, і за останні три роки структура інвестицій практично не змінилася. Найбільша частка кредитів зосереджена в переробній промисловості та торгівлі, на які загалом припадає 62 % обсягу кредитів [2].

До чинників, які обумовили кредитну стагнацію, можна віднести: високий рівень макроекономічної невизначеності в цілому та зростання девальваційних очікувань, що негативно впливає як на пропозицію, так і на попит на кредитні ресурси; політику Національного банку України, спрямовану на стримування інфляційного тиску, яка проводилася протягом останніх років; зниження платоспроможного попиту на кредитні ресурси через їх високу вартість; зростання кредитного ризику через погіршення фінансового

стану суб'єктів господарювання та зниження реальних доходів населення; уповільнення темпів зростання депозитів, наявність менш ризикових та більш дохідних сегментів розміщення банківських ресурсів: валютний ринок та ринок державних цінних паперів.

Стагнація економіки та вітчизняного виробництва у посткризовий період позначилася на зниженні індексу промислового виробництва, який на кінець 2010 р. становить – 111,2%, 2011 р. – 107,6%, першої половини 2012 р. – 100,2% та темпів приросту роздрібного товарообороту – 21,6%, 23,4%, 17,4% відповідно. Затяжна тривалість дефляції протягом шести місяців, яка спостерігається в Україні (індекс інфляції за 2010 р. становив 109,1%, 2011 р. – 104,6%, у липні 2012 р. – -0,2%) свідчити про зниження купівельної спроможності населення, однією з причин якої може бути обмеження доступу до кредитів через високий рівень ризику споживчого кредитування. За даними GfK Ukraine протягом липня 2012 р. населення демонструє погіршення споживчих настроїв на 3 пункти до 81,1 [3].

Таким чином, банківське кредитування завдяки реалізації своїх функцій, що визначають його сутність, відіграє важливу роль у забезпеченні розвитку виробництва і, як наслідок, сприяє соціально-економічному зростанню країни. Але низька кредитна активність вітчизняного банківського сектора не сприяє пошквалюванню економічних процесів в країні. Неспроможність вітчизняних банків своєчасно та в повному обсязі виконувати функції фінансових донорів загрожує замороженням діяльності суб'єктів господарювання, які відчувають нагальну потребу у додатковому фінансуванні. Для вирішення проблеми активізації кредитної діяльності вітчизняних банків необхідно вирішити низку завдань, основними з якими є зниження відсоткових ставок за банківськими кредитами, підвищення довіри до банків з боку населення, що є основним постачальником банківських депозитів, розширення ресурсної бази, зниження валютного ризику шляхом скорочення частки кредитів у кредитному портфелі банків, наданих в іноземній валюті. Важливу роль у цьому процесі відіграватимуть дії Уряду та Національного банку України.

Список використаних джерел:

1. Аналітична записка «Монетарні важелі стимулювання структурної перебудови економіки України». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/653/>. – Назва з екрана.

2. Аналітична записка «Уроки банківської кризи 2008 – 2009 років і шляхи стратегічної трансформації банківської галузі України». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://aub.org.ua/index.php?option=com_content &task=view&id=3921&menu=104&Itemid=96](http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=3921&menu=104&Itemid=96). – Назва з екрана.

3. Споживчі настрої в Україні. GfK Ukraine. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gfk.ua>. – Назва з екрана.

Зінченко М.О., гр. ВУ-15с-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Трансформація економіки України розкриває нові перспективи молоді щодо вільного вибору професії, місця проживання, характеру і місця застосування праці, ставить перед нею проблеми, пов'язані з опануванням ринкової соціально-економічної ситуації. Сучасна ситуація у сфері праці і зайнятості є дуже складною і суперечливою для української молоді. З одного боку, у молодому віці людина має високу мобільність, вона відкрита, готова до змін і пошуку роботи, а з іншого – їй не вистачає відповідного досвіду, щоб бути конкурентоспроможною на ринку праці.

Актуальність теми обумовлена тим, що молодь – головна рушійна сила сучасного світу. Вона формує особливий спектр ринку праці, який значно відрізняється від інших його складових. Недосконала законодавча база, відсутність чіткої державної стратегії забезпечення зайнятості молоді, невідповідність освітніх послуг з підготовки кадрів реальним потребам економіки, слабкі механізми стимулювання роботодавців до працевлаштування молоді перетворюють безробіття молодих людей на одну з найгостріших соціально – економічних проблем сучасної України.

Дослідженням питань безробіття та працевлаштування молоді займалися такі вчені, як Д.Л. Богиня, О.А. Грішнова, Е.М. Лібанова, М.С. Мутяк, В.В. Онікієнко, С.І. Пирожков, В.О. Покришук, Г.О. Радіонова та інші.

Ринок робочої сили молоді – одна з найголовніших складових національного ринку робочої сили в цілому. Проблеми виникають тут саме тому, що порушується співвідношення

попиту і пропозиції. А саме це означає, що робоча сила підпорядковується дії спільних об'єктивних економічних законів ринку, законам, які регулюють відносини роботодавців та власників робочої сили. Також поява безробіття молоді спричинена такими чинниками:

- недостатнім рівнем взаємодії між навчальними закладами та роботодавцями;
- відсутністю у молодих фахівців знань, основ соціально – правових відносин, необхідної кваліфікації;
- державне замовлення на підготовку кадрів не відповідає сучасним вимогам ринку праці;
- слабка адаптація до навколишнього середовища;
- високими професійними вимогами у роботодавців до майбутнього працівника та небажанням їх нести додаткові організаційні та фінансові витрати, пов'язані з професійним навчанням молодих кадрів;
- небажанням роботодавців приймати на роботу молодих людей у зв'язку зі службою у Збройних силах у майбутньому, а молодих жінок – у зв'язку з відпусткою по догляду за дитиною [1].

За даними Державної служби статистики за 2015 рік рівень зайнятості серед осіб у віці 25-29 років становив 72,2% та був вищим, ніж в середньому серед всіх вікових груп (56,9%), а серед осіб віком 15-24 роки цей показник склав лише 28,5%. Низький рівень зайнятості таких осіб обумовлений тим, що молодь у такому віці навчається та не має стійких конкурентних переваг на ринку праці [2].

У 2015 році статус безробітного у державній службі зайнятості мали 626,4 тис. осіб у віці до 35 років. Серед безробітних у віці до 35 років, зареєстрованих у державній службі зайнятості, які мали професійний досвід, станом на кінець 2015 року: кожний п'ятий раніше працював у сільському, лісовому та рибному господарстві – 18%; в оптовій та роздрібній торгівлі – 18%; у сфері державного управління й оборони – 16%; у переробній промисловості працювало 14% молодих осіб; у фінансовій та страховій діяльності – 7%.

Для подолання проблеми безробіття, зокрема серед молоді, державною службою зайнятості здійснюються заходи активної політики сприяння зайнятості населення: надання інформаційних, консультаційних та профорієнтаційних послуг, створення банку вакансій та пошук підходящої роботи, сприяння в працевлаштуванні громадян, у тому числі шляхом організації підприємницької діяльності, організація професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації безробітних, організація і фінансування громадських робіт, виплата допомоги по безробіттю. За направленням служби зайнятості у 2015 році знайшли роботу 297,8 тис. осіб молодих громадян, в тому числі 177,8 тис. безробітних [2].

Таким чином, молодь є потужним ресурсом. Підтримка молодих людей, їхнє залучення до творчої, активної участі в житті суспільства – це стратегічні інвестиції в розвиток держави. Реформування засобів державного регулювання ринку праці молоді має супроводжуватися прозорими та ефективними механізмами стимулювання роботодавців до її працевлаштування, подолання міфів стосовно низької кваліфікації молодих фахівців та активізацією участі молоді на ринку праці.

Список використаної літератури:

1. Романюк О. В. Проблеми працевлаштування молоді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal
2. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Колишня Л.М. Безробіття в умовах формування ринкових відносин // Україна: аспекти праці. – 2010. – №6. – С. 9-11.

Кіянова В.О., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Найгострішими проблемами сучасного українського села є депопуляція і старіння сільського населення, поширення безробіття, падіння добробуту сільських жителів, занепад соціальної інфраструктури, занедбання сільських населених пунктів та ін. Складнесоціально-економічне становище сільських територій регіонів України багато в чому спричинене загостренням кризи зайнятості, що не тільки підриває основи розвитку економіки сільських

територій, а й загрожує продовольчій безпеці та звужує демографічно-відтворювальну базу, що і зумовлює актуальність дослідження та необхідність розробки стратегічних напрямів формування зайнятості сільського населення.

Оцінюючи сучасний стан розвитку трудового потенціалу села та забезпечення сільського населення робочими місцями, вважаємо, що на загострення ситуації у сфері зайнятості сільського населення протягом останніх років мають вплив зокрема такі негативні фактори:

- знецінення вартості сільської праці та надання великими агропідприємствами переваги екстенсивному землеробству;

- руйнація соціальної інфраструктури та позапрофесійних форм підтримки і розвитку людського потенціалу сільських територій;

- недостатня увага до диверсифікації ринку праці (до неаграрної зайнятості) [1].

Розглянемо зайнятість сільського населення на прикладі населення Миколаївської області. Особливістю зайнятості сільського населення Миколаївської області є те, що стабільно протягом 13 років серед чисельності зайнятого населення майже 80,0% становлять зайняті у сільському господарстві і суміжних галузях. Це закономірно, адже відомо, що сільські території становлять основу сільського господарства, а сфера прикладання праці і зайнятість трудових ресурсів перебувають в залежності від наявності земельних ресурсів та їх розподілу по землекористувачах. Так, на початок 2014р. в області нараховувалося 4,6 тисячі діючих аграрних підприємств(зареєстрованих юридичних осіб за основним видом діяльності), за якими закріплено 1040 тис. га сільськогосподарських угідь. У фермерських господарствах зосереджено 33% цих угідь, у господарських товариствах – 30,8%, у приватних підприємствах – 24,3% [3]. Значний вплив на використання трудового потенціалу та зайнятість трудових ресурсів в сільській місцевості мають трансформаційні процеси в аграрній сфері. Проте внаслідок ринкових трансформацій, більшість селян були звільнені з реформованих підприємств, а в 2008 році, з метою подолання наслідків фінансово-економічної кризи, їх було віднесено до категорій самозайнятих, витіснено в особисті селянські господарства та позбавлено належного захисту від безробіття [2].

Отже, на нашу думку, основними напрямками створення нових робочих місць у сільській місцевості є: нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та розвиток неаграрних видів діяльності.

Для забезпечення функціонування першого напрямку необхідно внести істотні зміни до пріоритетних напрямів державної політики, спрямувавши заходи державного регулювання на:

- відновлення багатогалузевого сільськогосподарського виробництва, відродження його трудомістких галузей, формування потужного сегмента органічного сільського господарства;

- створення сприятливих умов для розвитку різних форм малого підприємництва на селі, запровадження спеціальних програм підтримки його конкурентоспроможності;

- формування в сільській місцевості системи агросервісу, інфраструктури виробничого і соціального призначення, підприємств переробки сільськогосподарської продукції, власної торговельної мережі сільськогосподарських підприємств;

- діяльність у туристичній сфері. Саме сільський туризм визнаний в Європі, як пріоритетний у сфері відпочинку. Тим самим забезпечується різноваріантне використання трудового потенціалу села, що дасть можливість розширити сферу зайнятості сільських жителів з максимальним урахуванням історичних особливостей, національних традицій і звичаїв українського села;

- розвиток сфери послуг. Окрім технічного сервісу для агропромислового комплексу, реалії сучасної життєдіяльності сільського населення вимагають від нього творчих нестандартних підходів до організації нових робочих місць. Це може бути ремонт машин та агрегатів, послуги односельчанам з обробітку землі, ведення тепличного господарства тощо. Також можна використовувати житлово-комунальний, побутовий сектор, сектор торгівлі, громадського харчування та надання послуг шляхом використання мережі Інтернет, ін.

Інтернет-ресурси:

1. Регулювання зайнятості сільського населення в умовах реформування аграрного сектору України : Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України [Режим доступу]: <http://www.niss.gov.ua/articles/1107>

1. Сайт національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» [Режим доступу]: <http://iae.com.ua/presscentre/archnews/715--2015-950-.html>

3. Головне управління статистики у Миколаївській області [Режим доступу]: <http://mk.ukrstat.gov.ua/>.

Коваль Ю.С., ВУ-13-1
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Процес економічного розвитку нашої країни є однією із актуальних проблем на сьогодні, оскільки стан справ в економіці України залишається вкрай складним. Українська економіка змушена долати наслідки планово-розподільної системи господарювання, її структурні деформації, затратний механізм ціноутворення та неконкурентоспроможність.

Стан, проблеми та перспективи економічного розвитку України розглянуті у роботах С. Авдашевої, І. Акімової, З. Борисенко, Б. Буркинського, В. Гейця, Л. Доленка, М. Зверякова, Б. Кваснюка, Н. Розанової, С. Соколенка, С. Цухло, О. Яременка та ін..

Взагалі Україна – потенційно багата країна яка усвідомлює себе і сприймається ззовні як політична і економічна держава. Серед колишніх республік СРСР Україна отримала в спадок один з кращих наборів вихідних ресурсів. Проте, нажаль, за роки незалежності країна так і не навчилася належно використовувати надані від природи ресурси.

У даний час держава переживає дуже складні часи. Економіка нашої держави має дуже багато проблем, серед яких в першу чергу воєнний конфлікт на Сході країни та зростаючий зовнішній борг перед Світовою спільнотою, з чого витікають такі наслідки, як низькі заробітні плати, високий рівень безробіття, підвищення цін у магазинах, підвищення тарифів на комунальні послуги, висока оплата за навчання у ВНЗ, недоступність та низька якість медичного обслуговування та ін.

Про зниження матеріального рівня життя населення свідчать дані, оприлюднені на сайті Державної служби статистики України. Згідно з даними реальна заробітна плата громадян України протягом 2015 року зменшилася на 22,2%. Оцінка базується на аналізі даних за липень поточного року в порівнянні з липнем 2014 року. По регіонах цей процес не був однорідним. Найвідчутніше скорочення відбулося в Черкаській (на 31,1%), Тернопільській (на 29,9%), Рівненській та Івано-Франківській (на 29,2 %). Водночас у Держстаті підраховали, що реальні доходи українців у липні зросли порівняно з червнем на 3,1%. Найвищий рівень зарплат в минулому місяці зафіксовано в Києві – 6,9 тис. гривень. Найнижчий у Тернопільській області – 3,1 тис. гривень.

Також дуже важливими проблемами, що впливають на стан економічного розвитку країни є те, що:

- не відбулася модернізація структури державного управління відповідно до об'єктивних законів розвитку ринкової економіки (зокрема, в процесі приватизації так і не створено інститут ефективних власників; не створено дієздатну систему ринкових інститутів);
- критичного рівня досяг "відплив умів";
- склалися диспропорції між реальним і фінансовим секторами економіки, а також у середині кожного з них;
- швидкими темпами зростають внутрішній та зовнішній державні борги з сумнівними перспективами не тільки їх погашення, але й обслуговування;
- криза внутрішнього інвестування набула рис системної; разом з тим, зовнішні кредити міжнародних фінансових організацій, вкрай потрібні для економіки перехідного типу, займають мізерну питому вагу у загальних обсягах реальних інвестицій і майже не впливають на активну структурну перебудову національної економіки, стримуючи ініціативу в пошуку альтернативних (насамперед, власних) джерел фінансування суспільних потреб;
- відбулося катастрофічне падіння матеріального добробуту населення;
- внаслідок великих податків небаченого рівня сягнула "тінізація" економіки.

Ще однією із найголовніших економічних проблем нашої країни є корупція, боротися із якою більше, ніж необхідно.

Взагалі негативні тенденції соціально-економічного розвитку країни є не стільки результатом ринкових реформ, скільки відсутністю виваженої стратегії економічних перетворень, не завжди послідовної економічної політики.

Головний фактор, який зумовлює необхідність кардинального реформування вітчизняної економіки та підвищення її конкурентоспроможності – вибір курсу на формування відкритої економіки та інтеграцію у світові іноземні структури.

Великою проблемою сьогодення, яка впливає на вітчизняну економіку, є незаконний вивіз українського капіталу за кордон в умовах інвестиційного голоду реального сектору економіки.

Україна – країна з величезним економічним потенціалом, розумне використання якого дозволить за 10-15 років зрівнятися у розвитку із провідними країнами Європи.

Одним із важливих економічних завдань для нашої країни є підтримка малого та середнього бізнесу. Треба зробити так, щоб бізнес пішов і в малі міста, що допоможе знизити рівень безробіття населення та підвищити рівень виробництва вітчизняних товарів. Взагалі Україна – достатньо молода, проте перспективна держава, в якій все ще попереду. Достатньо викоренити корупцію, дотримуватися законів, обрати чітку стратегію розвитку та слідувати їй.

Список використаної літератури:

1. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. С. Іванілов – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
2. Гайдук В.А. « Оцінка сучасного етапу економічного розвитку та проблеми становлення конкурентоспроможності українських підприємств» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>
3. Актуальні проблеми і перспективи розвитку економіки України : матеріали Третьої наук.-практ. конф. молодих науковців, асп., здобувачів і студ. (17-18 лист. 2010 р.) / відп. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 504 с.
4. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Комарова І.Д., гр. ВУ-15(м)

Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Молодь впливає на суспільні процеси і визначає майбутнє держави, використовуючи свою мобільність, гнучкість та інтелектуальний потенціал. Незайнятість молоді та молодіжне безробіття сьогодні є не лише проблемами України, а досягли загальносвітового рівня, й потребують негайного вирішення як у нас, так і в інших країнах. Тому потрібно вивчати як вдалих, так і негативний досвід інших країн, впроваджувати сумісні зусилля з боку урядів усіх країн та міжнародних організації у боротьбі з цими суспільними явищами.

Дослідження певних аспектів зайнятості молоді здійснювалось різними вченими. Методологічним, методичним та прикладним питанням проблеми зайнятості молоді присвячено праці відомих вчених: С.Бандура, Д.Богині, В.Брича, О. Грішнєвої, Н.Єсинової, Т.Заяць, Л. Колешні, Н. Комарової, Е. Лібанової, О. Новікової, Т. Петрової, В. Петюха, О. Яременка та багатьох інших.

Світова практика регулювання ринку робочої сили володіє значним арсеналом заходів, що використовуються залежно від рівня економічного розвитку країни і цілей економічної політики і, які можуть та мають бути використані в процесі реформування економіки в нашій країні. Регулювання молодіжної зайнятості та методи підтримки молоді на ринку праці в різних європейських країнах мають свої специфічні риси.

Цікавим є досвід функціонування ринку праці молоді у Франції, де професійна підготовка фактично відокремлена від ринку праці та політики зайнятості. Початкове освоєння професій здійснюється в рамках державної системи освіти. Держава намагається стимулювати прийом молоді на роботу за допомогою певних пільг компаніям. Для французької молоді віком 16–21 року, котра залишила навчання, проводяться стажування за рахунок підприємств з метою компенсації освіти. Окрім можливості участі в різних програмах професійної підготовки, молоді люди мають переважне право вступу на робочі місця, що субсидуються. Держава стимулює компанії, які приймають на роботу молодь без спеціальності або кваліфікації, беручи на себе витрати з її страхування від безробіття і хвороби на термін до 1 року, що знижує витрати на робочу силу на 20,0– 25,0%. У Великобританії, Італії, Швеції держава покриває до 80,0% витрат фірми на працевлаштування молоді у віці 16–18 років без середньої освіти [1].

Щодо забезпечення зайнятості молоді, у ФРН за кожного прийнятого на роботу некваліфікованого працівника підприємству виплачується одноразова дотація, а за кожного додатково прийнятого молодого працівника у віці 16-26 років надаються податкові пільги. Крім того, здійснюється пряме фінансування фірм, які здійснюють професійну підготовку молоді. Пов'язані з цим видатки компенсуються Федеральним відомством з праці [2]. Молоді люди в Німеччині на різних малих підприємствах починають свою виробничу діяльність як помічники майстрів. Така схема дуже зручна для держави, яка нічого не витрачає на

виробниче навчання. Крім того, вона дозволяє відносно рівномірно розподілити робочу силу в країні, створює умови для розвитку невеликих населених пунктів і провінцій, зменшує міграцію працездатної молоді в мегаполіси. Також у Німеччині існують центри професійної освіти, аналогічні нашим професійним училищам, які випускають кваліфіковані кадри для підприємств індустрії, сервісу й аграрного сектору.

Шведська модель державної молодіжної політики базується на державному контролі за відносинами суспільства та молоді. Ця політика містить правову регламентацію в даній сфері державної діяльності, основні аспекти закріплені у законах. Одна з форм цього механізму полягає у створенні мережі державних спеціалізованих закладів, а також у фінансовій підтримці відповідних молодіжних організацій [2]. Сприяння зайнятості молоді забезпечується також за рахунок розвитку програм сприяння розвитку малого та середнього бізнесу шляхом включення відповідних сум фінансової допомоги до програм зайнятості. Навчальні центри Швеції інколи укладають угоди з приватними підприємствами про обов'язкове працевлаштування учнів. Окрім того, держава намагається стимулювати підготовку й перепідготовку молодих безробітних шляхом виплати дотацій у формі вкладення коштів у ту професійну підготовку, яку вони оберуть або зняття податків із підприємств, які здійснюють навчання персоналу.

Таким чином, в країнах Європи використовується такий важіль працевлаштування молоді, як створення тимчасових робочих місць для випускників професійних навчальних закладів. Держава стимулює підприємців до працевлаштування молоді при виконанні ряду умов, до яких належать, перш за все, такі: працевлаштування працівника і забезпечення його подальшого професійного зростання; укладання з ним трудової угоди; укладання тристоронніх угод щодо перенавчання молоді. За умов наявності у молоді необхідного обсягу знань, ряд східноєвропейських країн можуть надавати дотації випускникам навчальних закладів для відкриття власної справи.

Список використаної літератури:

1. Волосатих О. Світовий досвід з питань політики зайнятості / О. Волосатих // Вісник Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту. – 2013. – № 3. – С. 56-66.
2. Гетьманенко Ю.О. Зарубіжний досвід регулювання зайнятості молоді / Ю.О. Гетьманенко, К.А. Тахтарова // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. – 2014. – Т.2. – С. 51-59.

Кудлович Н.І., гр. ВВ-15с-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

ШЛЯХИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Сьогодні розвиток світового господарства відбувається в умовах швидкого поширення глобалізаційних процесів, які постійно вимагають від національних економік країн збільшувати свою конкурентоспроможність. Особливо актуальне це питання для економіки України як потенційного члену ЄС. Питання диверсифікації експортного потенціалу України є дискусійним і недостатньо вивченим, проте саме проведення заходів диверсифікування не лише не дозволить послабити вітчизняним виробникам свої ринкові позиції, але й дасть змогу вийти на суттєво нові рівні перспективних видів діяльності.

Метою роботи є визначення проблемних питань, що стосуються проведення диверсифікації експортного потенціалу України, а також виявлення шляхів їх розв'язання. Останні дослідження щодо питань диверсифікації експортного потенціалу України висвітлені у працях наступних вітчизняних науковців: Стадник В.В., Йохна М.А., Соколюк Г.О, Кутідзе Л. С., Ковальов А.В. та ін.

Розглядаючи необхідність проведення диверсифікації експорту України, можна виділити низку факторів, що перешкоджає здійсненню об'єктивної експортної політики, серед яких: низька конкурентоспроможність більшості готових виробів; повільний перехід на випуск нових товарів; невідповідність якості промислової продукції світовим аналогам; висока собівартість багатьох товарів (частина вище світової ціни); невідповідність продукції світовим стандартам [1]. Створення центрів розвитку експортного потенціалу у регіонах було задекларовано у плані заходів з розвитку та реалізації експортного потенціалу України і розширення зовнішніх ринків збуту вітчизняних товаровиробників на період до 2015 року, але не було реалізовано [4].

Доцільно повернутись до ідеї створення центрів, які б могли координувати зусилля усіх зацікавлених у реалізації експортного потенціалу країни. Такі центри необхідно створювати не лише на державному рівні, але і на регіональному, адже на регіональному рівні диверсифікація

трансформується у якісно нову категорію, яка обумовлює створення нових робочих місць і зниження безробіття, що, у свою чергу, призводить до зменшення соціальної напруги [1].

Україні пощастило мати зручне географічне положення, наявність виходу до моря та досить розвинену інфраструктуру, що може посприяти диверсифікації експортного потенціалу країни. Однак найважливішою, та чи не найболючішою проблемою залишається незбалансована бюджетна політика.

Чилі є прикладом країни, якій вдалося значно диверсифікувати свій експорт за рахунок вдалої бюджетної політики. Вона полягала в накопиченні значних резервів у роки, коли вартість експортованих ресурсів була високою, і активному їх витрачанні, коли ціни на світових ринках падали. Крім того, чилійський уряд зосередив зусилля на поліпшенні бізнес-клімату в країні – за умовами для підприємництва Чилі традиційно займає в рейтингах провідне місце серед латиноамериканських країн [2].

Україні необхідно перейти до інноваційно-проривного або випереджального сценарію розвитку національної економіки, за якого головною рушійною силою у боротьбі за ринки збуту визнаються інновації, а конкурентоспроможність економіки забезпечується здатністю основної маси суб'єктів господарювання створювати продукти з високою споживчою цінністю [3].

Наразі важливо налагодити процес диверсифікації експортного потенціалу України задля забезпечення конкурентоспроможності економіки країни в умовах стрімко зростаючого впливу глобалізації. Процес диверсифікації експортного потенціалу України має включати перехід до інноваційно-проривного сценарію розвитку національної економіки, за якого головною рушійною силою у боротьбі за ринки збуту визнаються інновації. Окрім того, диверсифікувати експорт України неможливо без розробки вдалої бюджетної політики, що вирішить питання поліпшення бізнес-клімату та зробить можливим ще досі не здійснене створення центрів розвитку експортного потенціалу на державному і регіональному рівнях.

Література:

1. Кутідзе Л. С. Проблеми побудови механізмів диверсифікації експортного потенціалу регіону [Текст] / Л. С. Кутідзе // Бізнес Інформ. – 2015. – № 1/7 (21) – с. 32-36.
2. Ковальов А. В. Диверсифікація економіки України та країн третього світу [Текст] / Ковальов А. В. // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу – 2012. – № 3 (19) – с. 85-87.
3. Стадник В. В., Йохна М. А., Соколюк Г. О. Стратегія диверсифікації в управлінні міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : моногр. / В. В. Стадник, М. А. Йохна, Г. О. Соколюк, – Хмельницький : ХНУ, 2013. – 202 с.
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1206-р від 16 листопада 2011 р. «Про затвердження плану заходів з розвитку та реалізації експортного потенціалу України і розширення зовнішніх ринків збуту товарів вітчизняних товаровиробників на період до 2015 року». [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1206-2011-p

Лазебников С., гр. ВЕ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

ДВОЙНОЙ ДЕФИЦИТ КАК УГРОЗА ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

Актуальность данной темы обусловлена положением экономик развитых и развивающихся стран, которые могут столкнуться с таким экономическим феноменом как «двойной дефицит». Хотя Украина и не относится к странам с развитой экономикой, но всё же эта проблема может настигнуть и нас. Вероятность возникновения данного дефицита, по словам экспертов, могла произойти в Украине в 2011-2012 гг. Как показывает практика, двойной дефицит возникает в период стабильности экономики, будь то экономика США, или Украины, или каких-либо других стран.

Исследований на эту тему проводилось немного, и среди экспертов сложилось одно общее мнение по поводу решения данного вопроса – необходимо брать кредиты у международных финансовых институтов (к такому решению, в частности, пришли Александр Вальчишен, компания «Инвестиционный капитал Украина»). Но есть и другие варианты выхода, по мнению экспертов, например, «Институт экономических исследований и политических консультаций» считает, что Украину может спасти внесение изменений в положения Налогового кодекса относительно иностранных инвесторов, что поспособствует притоку инвестиций в страну в будущем. Как можно увидеть из всего вышесказанного, эксперты видят выход, в основном, увеличивая финансовый приток в страну через улучшения инвестиционного климата и более рационального использования бюджета.

Итак, что же такое «двойной дефицит»? Двойной дефицит (*Twin deficit*) – это феномен совпадения в своем движении дефицита правительственного бюджета и дефицита платежного баланса вызванный тем, что рост дефицита платежного баланса является источником средств для роста дефицита правительственного бюджета.[3]

Дефицит платежного баланса можно представить также как чистый приток капитала. Приток капитала связан с отрицательным платежным балансом. Поскольку импорт превышает экспорт, для его финансирования необходимо, либо занимать деньги за границей, либо продавать акции и другие ценные бумаги иностранцам. Деньги, поступающие из-за границы, равны дефициту платежного баланса. Эти деньги и сбережения являются основными источниками денежных средств на финансовых рынках, откуда они поступают предпринимателям для дальнейшего инвестирования и правительству в виде займов для осуществления фискальной политики. Последнее равенство позволяет определить, что является источником дефицита бюджета. Если дефицит правительственного бюджета растет, то для сохранения равенства необходимы: увеличение сбережений, сокращение инвестиций, увеличение чистого притока капитала или увеличение дефицита платежного баланса.

Таким образом, практика экспансионистской фискальной политики при сохранении прежних налоговых ставок приводит к потере экспортными отраслями своей доли на мировом рынке, а для производителей на внутреннем рынке – к сокращению капиталовложений за счет эффекта вытеснения инвестиций.

Двойной дефицит в полной мере может показать 2 формулы.

Бюджетный дефицит = Сбережения + торговый дефицит – инвестиции

Текущий счет = (частные сбережения – инвестиции) + (налоги – гос. расходы)

Рассмотрим эту проблему на примере США. Технологический бум вызвал приток инвестиций, что, с одной стороны, подогрело экономическую активность и обеспечило рост налоговых поступлений, а с другой – повысило привлекательность доллара. Катастрофические бюджетные дефициты конца 80-х были не просто сокращены, но и сменились профицитами федерального бюджета в 1998-2000 годах. На этом фоне доллар вырос по отношению к евро на 41,5% – с 1,1833 до 0,836 доллара/евро.[1]

Но обратной стороной медали стало снижение конкурентоспособности наиболее массовых американских товаров. Темпы роста импорта трудно было охарактеризовать иначе как катастрофические, причем быстрее всего росли поставки из относительно слаборазвитых стран. За 1992-2000 годы дефицит торгового баланса США увеличился с 2,65% до 34,5% общего объема экспорта. Большинству американских граждан это было скорее выгодно: они расходовали меньше средств на потребительские товары, а страна экспортировала, по сути, лишь доллары. При этом здоровые государственные финансы считались надежной гарантией монетарной стабильности. При бюджетном профиците в 2,5% ВВП отрицательное сальдо торгового баланса в 3,6% ВВП было терпимым.

Но затем положение изменилось. Неэффективно использовав 9,5 трлн. долл., вложенные в акции высокотехнологичных компаний, кризис породил у инвесторов сомнения в прочности американской валюты. Приток инвестиций стал сокращаться, что снизило потребность в долларах, а неуверенность потребителей в завтрашних доходах подстегнула спрос на дешевые импортные товары. В свою очередь, правительство, стремясь не допустить спада предпринимательской активности, пошло на снижение налогов на фоне роста военных расходов. Результаты оказались драматичными. Всего за три года самый крупный в истории США бюджетный профицит (279 млрд. долл. в 2000/2001 финансовом году) сменился самым масштабным дефицитом (309 млрд. долл. в 2003/2004-м). Нет ничего удивительного, что курс доллара стал падать и за последний год снизился по отношению к евро на 27,8%, к британскому фунту – на 10,8% а к японской иене – на 9,3%.

И здесь экономисты столкнулись с принципиально новым явлением. Снижение курса доллара не повлекло ни роста экспорта, ни сокращения импорта, чего, по сути, вполне можно было ожидать. Причина кроется в том, что к концу 90-х годов основой американского экспорта стали высокотехнологичные товары, спрос на которые в условиях экономического замедления не мог увеличиться даже при определенном снижении цен. В то же время США, производящие 23-24% мирового валового продукта, обеспечивали 60% его прироста, и потому зарубежные предприниматели стали воспринимать Америку как рынок, присутствие на котором следовало удерживать любой ценой. Таким образом, даже в изменившихся условиях не последовало ни роста экспорта, ни сокращения импорта. За 2005 год отрицательное сальдо торгового баланса США достигло рекордного уровня в 504 млрд. долл. [2]

Решение было достаточно радикальным, но эффективным. Американское правительство перешло от политики оплаты прошлых долгов, накопленных, в частности, во время Второй

мировой войны (\$7905,3 млрд), к политике увеличения новых заимствований. Сокращение в этот период общественных сбережений на 2,4 % в значительной мере объясняет и общее падение национальных сбережений на 2,9 %. При этом ранее планируемое снижение НДС в 2006 не было произведено, что было сделано для того, что бы покрывать расходы на покрытие внешнего долга.

Учитывая всё вышесказанное, можно сказать, что проблема двойного дефицита является угрозой экономическому росту любой страны в мире вне зависимости от её степени развитости. Однако эта проблема, как и все остальные, решаема. Правительства всех стран должны быть готовы решать такую проблему как двойной дефицит. Экономисты разрабатывают всё новые и новые способы свои уникальные решения, подходящие для определенной страны, но абсолютно неприемлемы для другой по многим причинам. Мировая реальная процентная ставка изменяется, когда изменяются желаемые национальные сбережения или желаемые инвестиции в любой стране. Любой фактор, который увеличивает желаемые для предоставления за рубежом займы относительно желаемых за рубежом при первоначальном уровне мировой реальной процентной ставки, будет вызывать падение уровня ставки для достижения равновесия на международном рынке капитала. Любое изменение, которое увеличивает желаемые для предоставления за рубежом займы относительно желаемых заимствований за рубежом, включает увеличение желаемых национальных сбережений или снижение желаемых инвестиций в каждой из стран. Подобным же образом снижение желаемых национальных сбережений или увеличение желаемых инвестиций в какой-либо из стран приводит к снижению желаемых для предоставления за рубежом займов относительно желаемых заимствований за рубежом и росту мировой реальной процентной ставки.

Список используемой литературы:

1. Twin deficits and the Feldstein-Horioka puzzle: a comparison of the EU member states and candidate countries" p. 205-331.
2. http://textbook.news/makroekonomika_711/dvoynoy-defitsit.html
3. <http://www.investopedia.com/articles/economics/10/twin-deficits.asp>

Литовченко К.С., гр. ВВ-12-1
Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Поняття «інноваційна діяльність» досить швидко ввійшло до сучасного вітчизняного економічного лексикону. Воно означає самостійний вид діяльності підприємства, пов'язаний з управлінням процесами відновлення всіх об'єктів господарювання в ринковій економіці.

Вітчизняне поняття «інноваційна діяльність – це діяльність, що спрямована на використання й комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів та послуг» не розкриває повного розуміння в порівнянні з визначенням «інноваційна діяльність» високорозвинених країн [1].

Під впровадженням інновацій розуміють введення у вживання будь – якого нового або значно вдосконаленого продукту (товару, послуги) або процесу, нового методу маркетингу чи нового організаційного методу в діяльності підприємства, організації робочих місць або зовнішніх зв'язків.

Ситуація, що склалась в українській економіці в останні роки знижує можливості для розвитку насамперед сфер, що пов'язані з інноваційною діяльністю, і підкреслює актуальність даного питання. Але в той же час, підприємства проводять наукові дослідження та розробляють нову продукцію з метою диверсифікації виробництва, його модернізації, створення високих технологій і сучасного виробничого потенціалу шляхом заміни машин та устаткування.

Нові ідеї і продукти, прогресивні технології й організаційні рішення дедалі більшою мірою визначають успіх підприємницької діяльності, забезпечують виживання і фінансову стабільність підприємства. З розвитком технологій, інноваційна спрямованість стратегії і тактики розвитку виробництва ставить нові вимоги до змісту, організації і методики управлінської діяльності, що зумовлює необхідність формування й удосконалення специфічних форм інноваційної діяльності.

Сфера інноваційної діяльності охоплює велику кількість організацій, що включаються в інноваційний процес на різних його стадіях і виконують певні функції: генерування нових ідей, розроблення практичних способів її використання, виробництво інновації і виведення її на ринок. Ці процеси відбуваються завдяки їх фінансуванню. Чим перспективнішою є

інновація, тим активніше на неї реагують потенційні інвестори і тим швидше вона набуває практичного застосування.

Ситуація з приводу розвитку інноваційної діяльності в межах України послабилась. Це ми виявляємо з нижче наведених даних (табл. 1.)

Таблиця 1

Основні показники інноваційної активності підприємств України [2].

Роки	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації %	Загальна сума витрат, тис. грн.	Дослідження і розробки, тис. грн	Придбання машин обладнання та програмного забезпечення, тис. грн	Інші витрати, тис. грн
2007	14,2	10821,0	986,4	7441,3	2064,9
2008	13,0	11994,2	1243,6	7664,8	2664,0
2009	12,8	7949,9	846,7	4974,7	2012,6
2010	13,8	8045,5	996,4	5051,7	1855,8
2011	16,2	14333,9	1079,9	10489,1	2440,2
2012	17,4	11480,6	1196,3	8051,8	2185,5
2013	16,8	9562,6	1638,5	5546,3	2290,9
2014	16,1	7695,9	1754,6	5115,3	778,8

Протягом 2007 – 2014 років частка підприємств, що займалася інноваціями, мала незначні зміни. Пік припадає на 2012 рік (17,4 %), після чого іде спад аж до 2014 року, що становить малу активність підприємств (16,1 %).

Тобто, інноваційна діяльність в сприятливих умовах для будь – якої країни має дуже велике значення. З приводу ж України, то Україна – країна, яка розвивається, за останній рік занепадає та переходить на нижчий ступень за своїм розвитком. А причин існує доволі таки не мало, перш за все це зовнішні чинники (політичні, правові), які відбивають вплив макросередовища; по – друге зовнішні регіональні фактори (частка регіону в інноваційної діяльності держави, обсяг і структура інноваційних інвестицій регіон; по – третє внутрішні фактори (галузева приналежність підприємств, наявність пільг і державної підтримки, матеріальних, фінансових, інформаційних та трудових ресурсів, фінансовий стан і результати діяльності виробника тощо). Недосконала база для розвитку інноваційної діяльності приводить до сповільнення.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» : від 16 жовтня 2012 р. //Відомості Верховної Ради України. – 2014. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
2. Статистичний щорічник України за 2014 р. / Державна служба статистики України; за ред. І. М. Жук – К.: Держаналітінформ, 2015.

Лошкарьова Н.Д., гр. ВУ-12-1
Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ УКРАЇНИ ДЛЯ НАДАННЯ ПОСЛУГ АУТСОРСИНГУ

Успіху в конкурентному ринковому середовищі досягають лише ті підприємницькі структури, які спроможні мінімізувати свої витрати, забезпечуючи при цьому високу якість товарів і послуг. Одним із сучасних інструментів управління, який дає підприємству можливості посилити свої конкурентні переваги на ринку на основі підвищення ефективності бізнес-процесів та якості продуктів і послуг, є аутсорсинг [1].

Проблемі сутності, завдань та ефективності аутсорсингу досліджували ряд вітчизняних та іноземних економістів, зокрема Ж.Л. Бравар, Р. Морган, Д. Дойл, Н Чухрай, В. Лученко, А Коптелов, та інші. Їх дослідження суттєво збагатили загальну теорію аутсорсингу, проте, окремі питання вимагають детальнішого опрацювання.

З кожним днем посилюється конкуренція між основними економічними центрами світу: США, Китаєм та Європою. Зростає протистояння долара та євро. Збільшується кількість переконаних в апокаліпсисі долара. Виснажуються підземні світові ресурсу. В цій ситуації Україні необхідно знайти достойне місце у світових економічних процесах. Здійснити це

можливо за допомогою використання сучасних технологій менеджменту. До таких відноситься аутсорсинг – основоположне відкриття бізнесу останніх десятиріч.

Аутсорсинг (outsourcing) – (зовнішнє джерело) компанія передає яку-небудь зі своїх функцій зовнішній компанії (підрозділу іншої компанії). Тобто клієнт як би купує у фірми послугу, а не працю конкретних спеціалістів. Як правило, на аутсорсинг переводять роботи, що необхідні для підтримання життєзабезпечення компанії, але не є профільними для неї: обслуговування комп'ютерних мереж, логістику, маркетингові дослідження, оформлення займів або з прибирання приміщень. Одним із найпоширеніших прикладів аутсорсингу є проведення бухгалтерського аудиту спеціалізованою компанією [2].

Аутсорсинг передбачає виконання сторонньою організацією окремих завдань чи бізнес-процесів. На сьогодні лідерство в сфері аутсорсингу належить Індії.

Україна має кілька конкурентних переваг щодо розвитку як майданчика для надання послуг аутсорсингу:

1. Вдале географічне розташування. Україна межує з великими ринками ЄС і Росії, що робить економічно привабливим розміщення в ній виробництв усіляких товарів.

2. Якісна система освіти та науково-дослідницьких інститутів. Україна успадкувала з радянських часів розгалужену мережу шкіл та інститутів. Країна має потужний стартовий капітал за рівнем інженерних та інших технічних знань населення.

3. Порівняно розвинена виробнича інфраструктура. Україна має достатньо розвинене машинобудування. Хоча воно великою мірою орієнтоване на важке машинобудування та потреби ВПК, переорієнтація та диверсифікація виробництв є легшим завданням, аніж розвиток галузі з нуля [1].

Однак, на сьогодні цей потенціал практично не реалізується. На шляху залучення замовників послуг аутсорсингу стоїть низка фундаментальних перешкод:

1. Невизначеність податкової політики. Ринок аутсорсингу, особливо на стадії його формування, потребує визначеності. Ніхто не піде працювати у країну, де податки наступного дня можуть неочікувано підвищитися.

2. Незручна система регулювання. Україна неухильно посідає непривабливі місця у світових табелях про ранги за складністю провадження бізнесу.

3. Нерозвиненість інноваційної структури. Незважаючи на розвиненість науково-технічної бази, в Україні абсолютно відсутній зв'язок "ідея–продукт" [3].

Отже, особливістю сучасного етапу розвитку трудових відносин у світі є використання нетрадиційних форм зайнятості населення, серед яких вагоме місце належить аутсорсингу. Оскільки ефективна діяльність в області управління персоналом веде до досягнення цілей організації, її головне завдання полягає у створенні умов для реалізації кожним працівником своїх потенційних можливостей. Таким чином, використання компанією аутсорсингу може підвищити ефективність роботи, відкрити принципово нові можливості для взаємовигідного співтовариства, суттєво посилити конкурентоздатність в умовах глобального економічного середовища.

Список використаних джерел:

1. В. Нанівська, Н. Цісик Майбутнє економіки України / В. Нанівська, Н. Цісик // Майбутнє економіки України – Київ, 2007 – 31-36 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.icps.com.ua>.

2. Загородній А.Г. Аутсорсинг та його вплив на витрати підприємства / А.Г. Загородній, Г.О. Партин // Фінанси України. – 2009. – № 9. – С. 87–97.

3. Лученко В. Виробничий аутсорсинг / Лученко В. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://luchenko.com>.

Мурашко О. А., гр. ВВ-12-1

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗМІНЕНОЇ КОНФІГУРАЦІЇ ВЗАЄМВІДНОСИН

Сьогодні Україна переживає доволі тяжкі часи, адже ведення бойових дій на території будь-якої держави, завжди мають негативний вплив на її економічний стан. Враховуючи це, а також те, що зовнішня торгівля по праву є однією з основних складових зовнішньоекономічних зв'язків держави, дослідження теми є актуальним.

На сучасному етапі відбуваються якісні зміни у відносинах між Україною та країнами Європейського Союзу. Вони, головним чином, обумовлені трансформаційними процесами ЄС

і кардинальною зміною зовнішньополітичного курсу України. Мова йде про виникнення євроінтеграційної стратегії, яка вже закріплена на законодавчому рівні [1].

З цього випливає потреба переосмислення зміненої конфігурації взаємовідносин, а також розробка нових підходів з впровадження європейських стандартів у різних сферах життя, в тому числі у міжнародній торгівлі, яка є засобом розвинення спеціалізації та підвищення продуктивності ресурсів кожної країни. За рахунок зовнішньої торгівлі країни збільшують загальний обсяг виробництва. Тому можливість розширення ринків збуту за рахунок європейського ринку є досить актуальною темою для дослідження.

З моменту отримання незалежності, коли Україна вигідно відрізнялась від багатьох інших країн пострадянського простору за рівнем економічного потенціалу, відбулися певні трансформації. Якщо у 1991 р. Україна належала до кола найбільш розвинених країн, то зараз, на жаль, ми далеко відстали від більшості сусідніх східноєвропейських держав. До 2013 року включно, основними торговельними партнерами України були пострадянські країни, у тому числі Росія, на долю якої припадала найбільша частина українського експорту.

В контексті зміненої конфігурації взаємовідносин, відбулися кардинальні зміни у структурі зовнішньоторговельного балансу України: експорт до Росії зменшився на 25%, але при цьому в таких же обсягах збільшився до країн Євросоюзу [2]. За даними державної фіскальної служби України, Євросоюз став основним торговельним партнером України у 2014 р. і вийшов на перше місце в зовнішньоторговельному балансі України як з експорту, так і з імпорту товарів [2]. Що свідчить про суттєвий перерозподіл структури зовнішньоторговельних зв'язків України.

Що стосується підтримки цієї тенденції, то необхідно брати до уваги експортний потенціал України. Провідним напрямом у виході України на європейський ринок має стати реалізація науково-технічних досягнень, у яких Україна має безумовний пріоритет, а це, перш за все порошкова металургія, а також надтверді і високоякісні матеріали із заданими можливостями. Щодо експорту послуг, то Україна має потенціал у транспортно-експедиційній, інжиніринговій, науково-технічній, туристичній (Карпатський регіон можна включити до європейської туристської системи) та інших сферах.

Так, не треба оминати увагою високий земельно-ресурсний потенціал України, який складає близько 60,3 млн. гектарів землі. Він належить до основних чинників національного багатства. На території нашої держави сконцентровано 8% чорноземних ґрунтів світу. Жодна країна світу не забезпечена найродючішими землями на стільки, як Україна. Чорноземи складають 60% площі в ріллі України, а решта це переважно ґрунти темного кольору, які також характеризуються значною родючістю. Тобто Україна має дуже сприятливі умови для розвитку сільського господарства [5].

На даний час пріоритетними векторами для України є співпраця з центральноєвропейськими країнами, які підтримують інтеграцію України до Європейського Союзу, підтримують ринкові та демократичні реформи а також підтримують громадянське суспільство в Україні. Це найкращий засіб реалізації наших національних інтересів, зміцнення позиції нашої країни у світовій системі міжнародних відносин, а також модернізації економіки і розвинення новітніх технологій. І, що дуже важливо, вихід на європейський ринок за рахунок підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів.

Що стосується умов нинішньої міжнародної торгової політики, можна зробити висновок, що Україна має певні конкурентні переваги, а тому й перспективи подальшого розвитку торговельних відносин з європейськими країнами. Тому потрібно сконцентрувати зусилля на роботі в цьому напрямі.

Список використаних джерел:

1. Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” (2010р.)
2. Офіційний сайт державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ru/>
3. Міжнародна економіка: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Козак Ю. Г., Лук'яненко Д.Г.] – К. : ЦУЛ, 2009. – 560 с.
4. «Глобальное экономическое развитие: тенденции, асимметрии, регулирование» К.: КНЭУ, 2013. 466 с.
5. Авраменко Тетяна Петрівна. Земельно-ресурсний потенціал та його раціональне використання : Дис. канд. наук: 08.00.06 – 2008.

Пасєвіної О.Р., ВВ-14-1
 Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Поглиблення глобалізаційних процесів у всіх сферах суспільно-економічного життя породжує якісно нові виклики національним державам. Це вимагає адаптації їхніх економік до світових трансформаційних процесів через формулювання відповідей на глобальні виклики та розробку механізму ефективної інтеграції у світове господарство.

Держава, як гарант економічної самодостатності України, зобов'язана: створити належні умови для розвитку та зміцнення національного капіталу; забезпечити контроль над національними природними ресурсами, діяльністю міжнародних монополій у стратегічних сферах економіки, збереженням довкілля, за фінансовими, інформаційними потоками та науково-технологічним обміном; взяти на себе повну відповідальність за енергетичну безпеку країни та захист її національного людського ресурсу.

Серйозними викликами для нашої держави є наступні:

1. Нинішній світовий інституційний порядок (глобальна інституційна система, репрезентована міжнародними організаціями) сприяє зростанню соціально-економічних асиметрій глобального розвитку та поглиблює суперечності між розвинутим центром і периферією світового господарства.

2. Загрози техноглобалізму: з одного боку, цей процес супроводжується фантастичним злетом інноваційних технологій та інтенсивним міждержавним науково-технологічним обміном, а з другого – підриває техніко-технологічну безпеку країн, оскільки національні держави втрачають ефективний контроль за власним науково-технічним потенціалом, який гарантує стабільність промислового розвитку країн і їх незалежність від непередбачуваних зовнішніх чинників.

Україна, як і будь-яка розвинута держава, не може існувати в технологічному вакуумі і повинна якнайефективніше розвивати власну науково-технологічну індустрію, використовуючи кращі світові надбання. Конкретними запобіжними заходами щодо гарантування національної техніко-технологічної безпеки мають бути такі:

- виокремлення в якості національного пріоритету сектору інноваційного виробництва зі всебічною державною підтримкою його розвитку (біотехнології, нанотехнології та інформаційні технології);

- на основі національних конкурентних переваг за окремими напрямками технологічного прогресу (ракетно-космічна техніка, авіація, нові конструкції газових турбін, порошкова металургія, зварювальні та композиційні матеріали, фармацевтична й електронна промисловість, загальне машинобудування) добиватися секторального лідерства у світовому виробництві;

- розробка конкретних механізмів адаптації України до глобальних процесів технологічної інтеграції як важливого каталізатора розвитку Національної інноваційної системи, яка потребує остаточного свого оформлення. Використовуючи різноманітні форми міжнародного науково-технічного і технологічного співробітництва (технопарки, "силіконові долини", спільні науково-технічні проекти і програми, міжнародні стратегічні альянси), Україна може вийти на світові ринки високотехнологічної продукції і закріпитися на них;

- особливої ваги набуває технологічне прогнозування, яке базується на досконалій науковій основі й ефективному інструментарії, котрий дозволяє передбачити технологічні зміни, що чекають людство через 20-30 років, зокрема, в інформаційному секторі як ядрі техноглобалізму.

3. За умов глобалізації світогосподарських зв'язків сфера фінансів, як наймобільніша ланка суспільного відтворення, набуває зростаючої самодостатності і незалежності від впливу окремих держав та їх макроекономічної політики. Вона спроможна самостійно визначати параметри глобальних фінансових агрегатів і забезпечувати собі одержання надприбутків, ігноруючи інтереси національних економік.

Функціонування України у відкритому глобальному середовищі наражає її національну економіку на цілу низку серйозних викликів фінансового глобалізму. Не маючи жодних важелів впливу на сферу міжнародних фінансів, наша держава може лише пристосовуватися до коливань світової фінансової кон'юнктури, обумовлених діями світових фінансових центрів.

Виклики фінансового глобалізму: високий рівень доларизації української економіки; загроза надмірного нагромадження зовнішніх активів і зобов'язань країни, зростання

масштабів тіньового відпливу національного капіталу за кордон, експансію глобального спекулятивного капіталу.

Унаслідок цього існує цілком реальна загроза деформації відтворювального процесу в рамках національної економіки України, обмеження можливості підтримувати рівноважний стан економіки засобами грошово-кредитної та валютно-курсової політики, а також втрати нашою державою економічного суверенітету з причин боргової залежності та фінансового підпорядкування іншим країнам світу.

4. Глобальним викликом українській економіці, який дедалі більше стримуватиме її розвиток у майбутньому, є дефіцит паливно-енергетичних ресурсів.

5. Глобальним викликом є інформаційна революція з її тотальним впливом на всі сфери суспільного життя. Разом з позитивними моментами інформаційна ера несе з собою зростання технологічного безробіття, знищення певних робочих місць і навіть професій через автоматизацію та механізацію, що є найнебезпечнішим соціальним наслідком загальносвітової інформаційної революції.

Україна має дбати про ефективну систему надійного захисту свого національного інформаційного простору від негативного впливу тих інформаційних потоків, які підривають її національні устої, пропагують війну, насилля та жорстокість, розпалюють расову, національну та релігійну ворожнечу, посягають на права і свободи людини і суспільства, деформують свідомість громадян, цілеспрямовано ведуть антиукраїнську пропаганду. Важливим аспектом інформаційної безпеки є недопущення несанкціонованого доступу до інформації, втрати, знищення, порушення цілісності, модифікації даних в інформаційних системах, перехоплення інформації та ін.

6. Глобалізація кидає виклик не тільки політичній та економічній незалежності націй, але й людському компоненту їх конкурентоспроможності. З цієї причини досягнення кадрової незалежності в межах нового технологічного способу виробництва є найскладнішою проблемою. Адже за умов глобалізації розвинуті країни та ТНК стають потужними центрами залучення найосвіченіших, професійно підготовлених кадрів з усього світу, "знекровлюючи" трудовий потенціал багатьох країн у його найбільш кваліфікованій частині.

Масові еміграційні потоки з менш розвинутих у більш розвинуті країни світу, у тому числі вплив інтелекту, мають своїми довгостроковими наслідками консервацію у слабких в економічному плані країнах технологічної відсталості у зв'язку з невідтворюваністю у масовому масштабі національного інтелектуального ресурсу. Україна за роки незалежності втратила значну частину людського капіталу через закриття багатьох наукових шкіл, звуження сфер використання кваліфікованої праці, закриття високотехнологічних виробництв, деформаційні процеси в освітній сфері та на вітчизняному ринку праці, а також еміграцію наукових та інженерних кадрів. Кризові явища охопили не тільки кадровий корпус та наукову еліту нашої держави, але й генофонд української нації.

Список використаної літератури

1. Поручник А. М. Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: Монографія. – К. : КНЕУ, 2008. – 352 с.
2. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://iepjournal.com/>
3. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.confcontact.com>

Перекопська Ю.С., гр. ВУ-15м

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

БЕЗРОБІТТЯ ЯК ПОКАЗНИК МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

До 90-х років ХХ століття в усіх постсоціалістичних країнах безробіття офіційно не існувало. В Україні вперше у 1991 р. з прийняттям Закону «Про зайнятість населення» безробіття було законодавчо визнано. Порушення мобільності, динамічності та гнучкості економічної системи, нездатність своєчасно і всією мірою пристосуватись до змін внутрішніх умов її функціонування, навколишнього середовища означає макроекономічну нестабільність. Порушення макроекономічної рівноваги, основою якої є врівноважена взаємодія сукупного попиту і сукупної пропозиції, призводить до руйнації господарських зв'язків, соціально-економічних потрясінь. Проявами макроекономічної нестабільності, найбільшою соціальною проблемою в Україні є високий рівень безробіття. Сьогодні спостерігається порушення рівноваги з боку попиту і пропозиції, поширення соціальної нестабільності та бідності у суспільстві, нераціональне використання суспільних ресурсів, зростання злочинності,

збільшення чисельності соціально незахищеного населення та інших негативних соціально-економічних чинників, які спричинені відсутністю достатньої кількості робочих місць в нашій країні [1].

Безробіття є макроекономічною проблемою, яку формують такі чинники, як структурні здвиги в економіці, зниження темпів економічного розвитку, НТП, співвідношення цін на фактори виробництва, сезонні коливання виробництва, недостатній сукупний попит, інфляція, недосконале трудове законодавство, низький рівень професійної підготовки, недостатній рівень програм зайнятості та демографічні процеси. З цього випливають наступні висновки: неможливість визнання безробіття нормальним соціально-економічним явищем; необхідність визнання боротьби з безробіттям пріоритетом як економічної, так і соціальної політики; стимулювання сукупного попиту на працю, якісна і структурно обґрунтована підготовка працівників з гарантіями їх працевлаштування і зайнятості; необхідність відновлення у нашому суспільстві пропаганди трудових цінностей і трудового способу життя, особливо у молодіжному середовищі, інформування населення про проблеми безробіття, гарантії зайнятості та їх правовий захист [3].

Безробіття – це соціально-економічне явище, за якого частина осіб не має змоги реалізувати своє право на працю та отримання заробітної плати (винагороди) як джерела існування. Загроза безробіття в умовах України пов'язана з сучасною кризою недовиробництва, неузгодженістю процесів вивільнення, перерозподілу та працевлаштування робітників, тобто з глибокими деформаціями, що мали місце в попередній економічній системі, та наступною економічною політикою. Це питання є надзвичайно актуальним сьогодні і потребує приділення значної уваги з боку держави для врегулювання стабільності, визначення основних чинників та аналіз стану показників, які впливають на безробіття. Дослідити динаміку показників безробіття в Україні можливо за даними, які наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка показників безробіття в Україні

Рік	Безробітне населення			
	У віці 15-70 років		Працездатного віку	
	У середньому, тис. осіб	У % до ЕАН відповідної вікової групи	У середньому, тис. осіб	У % до ЕАН відповідної вікової групи
2004	1906,7	8,6	1888,2	9,2
2005	1600,8	7,2	1595,2	7,8
2006	1515,0	6,8	1513,7	7,4
2007	1417,6	6,4	1416,7	6,9
2008	1425,1	6,4	1424,0	6,9
2009	1958,8	8,8	1956,6	9,6
2010	1785,6	8,1	1784,2	8,8
2011	1732,7	7,9	1731,7	8,6
2012	1657,2	7,5	1656,6	8,1
2013	1576,5	7,2	1576,4	7,7
2014	1847,6	9,3	1468,5	9,7

* Складено автором за даними [2]

Дані свідчать, що кількість безробітного населення за 10 років з 2004 до 2014 року постійно знижувалась, але в зв'язку з економічною кризою у 2008-2009 років рівень безробіття населення у віці 15–70 років зріс на 533,7 тис осіб, або на 37,5%. Також збільшилась кількість безробітних серед населення працездатного віку – на 532,6 тис. осіб, або на 37,4%. У період з 2010 року до 2013 року відбувалось скорочення кількості безробітного населення як у віці 15–70 років, так і працездатного населення. Але починаючи з 2014 року спостерігається збільшення кількості безробітних українців у віці 15–70 років на 17,2%, що обумовлюється складним політичним та економічним становищем країни, яке почалося з цього періоду [2].

Серед причин виникнення безробіття найпоширенішими є :

- міграція робочої сили (5 млн. українців-заробітчан у різних країнах);
- різкий спад економіки і скорочення сукупного попиту на робочу силу;
- важкі умови праці та недостатня кількість робочих місць;
- нерегулярна заробітна плата, ріст її заборгованості[3].

Отже, вищенаведений аналіз вказує на безробіття як на комплексну проблему макроекономічного характеру, загострення якої руйнує економічні, соціальні, культурні, демографічні основи соціуму. Проблема безробіття в Україні набуває особливої актуальності і потребує глибокого наукового аналізу та вироблення на цій основі практичних рекомендацій, які можуть використовуватися для розробки і реалізації ефективної соціально-економічної політики, направленої на забезпечення продуктивної зайнятості економічно активного населення країни і зменшення рівня безробіття до мінімального соціально-допустимого рівня.

Список використаних джерел:

1. Базилевич В. Макроекономіка / В. Базилевич, К. Базилевич, Л. Баластрик; підручник. – К. : Знання, 2006. – 623 с.

1. 2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Серьогіна Ю.С. Безробіття в Україні: проблеми та перспективи// Наукові доробки молоді – вирішенню проблем європейської інтеграції. – 2008. – Т.2

Піліна О.Є., ВУ-14-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ З ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

На момент проголошення незалежності економіка України виявилася немічною і деформованою: 95% підприємств підпорядковувалися Москві, майже 80% всього виробництва не мало завершеного технологічного циклу, лише 28% підприємств випускали товари народного споживання, екстенсивний шлях розвитку, науково-технічна та технологічна відсталість (термінової заміни вимагали 40% машин і устаткування), низька конкурентоспроможність.

На економіку України руйнівний вплив мала загальна економічна криза, яка охопила СРСР, розпад загальносоюзного економічного комплексу.

У 1999 р. вперше за останнє десятиліття виявилися ознаки економічної стабілізації. В основному було подолано падіння виробництва валового внутрішнього продукту. Обсяг промислового виробництва зріс на 4,3%. На 7,5% зросли обсяги житлового будівництва. З'явилася позитивна тенденція скорочення дефіциту Державного бюджету України. Був досягнутий відносно низький рівень інфляції.

За два десятиліття вкрай мало було інвестовано в матеріальну інфраструктуру. Норма накопичення була низькою при малому ВВП, так що модернізації країни не відбулося. «Первинне накопичення» олігархів і слабкість держави стали чинниками стиснення зайнятості, зникнення складних робочих місць при відносно високому рівні освіти [1].

Падіння української економіки спричиняє взаємодія зовнішніх та внутрішніх чинників. Основним зовнішнім чинником негативного впливу є проведення АТО на східній території держави, серед внутрішніх можна виділити: відсутність комплексного підходу уряду до покращення макроекономічних показників, поєднання і взаємне підсилення яких призводить до негативних ефектів розвитку економіки. В результаті відбувається стрімке падіння ВВП і прискорюються темпи інфляції. Наприклад, у 2015 році індекс інфляції за рік становив 143,3% [2]. Зменшення обсягів виробництва на тлі інфляційних та девальваційних процесів негативно впливають на динаміку експорту. Внутрішні політичні проблеми та посилення напруги в регіоні погіршують також інвестиційний клімат. Тотальна корупція та невідповідні умови ведення бізнесу призводять до відтоку інвестицій. За відсутності заходів стабілізації ситуації, продовжиться подальше падіння промислового виробництва, а ВВП скоротиться сильніше від очікуваного сценарію. Враховуючи те, якою широкою є програма необхідних реформ, ключовим питанням залишається здатність уряду впровадити всі необхідні реформи швидко та правильно. Щоб економіка запрацювала, потрібно підвищувати купівельну спроможність українців і орієнтуватись на внутрішнє споживання, надаючи робочі місця і підвищуючи заробітні плати. На противагу, «імітаційні» економічні реформи зводяться лише до виконання умов МВФ і політичних вимог країн-донорів, а також до підвищення тарифів з метою отримання чергового кредитного траншу.

Список використаних джерел:

1. Григорьев Л.М. Социально-экономический кризис на Украине. Аналитический доклад, сентябрь 2014 года / Л.М. Григорьев, А.В. Голяшев, Е.В. Буряк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ac.gov.ru/files/publication/a/3586.pdf

2. Індекс інфляції України за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/infl/?2015>

Потік Т.О., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ

Сільське господарство – одна з найважливіших галузей господарського комплексу України, яка відіграє важливу роль у зміцненні економіки нашої країни, підвищенні життєвого рівня населення і розв'язанні соціально-економічних проблем [1]. На сучасному етапі сільське господарство в цілому вже не має такого всеохоплюючого значення, як колись, але, все ж таки, воно залишається важливою складовою світової економіки. Воно створює робочі місця, забезпечує населення продуктами, підприємства сировиною.

Україна має великий потенціал для розвитку сільського господарства, адже тут дуже родючі ґрунти, вигідне географічне положення. Зараз в Україні все більше розростається економічна криза, яка торкнулася і сільського господарства. Проблеми дійшли так далеко, що фермери не можуть самотужки впоратися з ними, потрібна термінова допомога держави. Кожного року рівень сільського господарства занепадає через високі витрати та малі прибутки.

Головними проблемами сільського господарства в Україні є:

1. Недостатня державна підтримка (щодо фінансів, техніки тощо).
2. Ерозія ґрунту.
3. Ґрунти «зношуються», як і будь-що, адже фермери використовують потужну техніку, яка важка для ґрунтів, вносять дуже багато води, після чого ґрунти мають надмірну вологість, і також, вносять туди хімікати, які негативно впливають на ґрунт.
4. Більше всього зруйнованих сільськогосподарських угідь знаходиться в Донецькій (70,6%) Луганській (61,6%) та Одеській (55,8%) областях. Від вітрової ерозії тапилових буревіїв потерпають Запорізька, Луганська, Херсонська області та АР Крим [2].
5. Застаріла техніка обробки землі.
6. Фермери до цих пір використовують переважно техніку Радянського Союзу, можливо це тому що вона дуже витривала і якісна, а можливо тому що від держави немає допомоги щодо техніки.
7. Недостатня кількість трудових ресурсів.
8. Молодь виїжджає до великих міст для більших можливостей, а тому трудових ресурсів катастрофічно мало, а справжніх агроспеціалістів майже немає.
9. Нестача інвестицій.

Так як, сільське господарство сезонне, то фермерам дуже важко, адже їм треба раціонально та обґрунтовано розподілити свої кошти на ті, які підуть на вклад у фермерство та на ті, які можна витратити на свої потреби. Особливо зараз, дуже високі ціни, зокрема, на пальне, на техніку і її підтримку в належному стані, на добрива та хімікати, на водні та енергетичні ресурси тощо. А яким буде прибуток спрогнозувати важко, адже результати залежать від природно-кліматичних умов. Отже, фермерське підприємство в певній мірі є ризиком.

Часто у фермерів зростає необхідність у кредитуванні. І це цілком розумно та обґрунтовано. Сільське господарство займає значне місце в країні. В структурі ВВП його частка у 2013 році була близько 8%, і з кожним роком вона збільшується [4]. Існують думки, що саме сільське господарство може вивести країну із кризи. У 2014 році зниження обсягів виробництва базових галузей економіки становило 9,6% у річному вимірі і тільки сільське господарство показало приріст. Воно завершило 2014-й ізпоказником плюс 2,8%. Решта галузей – у мінусах [3].

Щоб виправити проблеми сільського господарства, на думку автора, державі потрібно, перш за все, рішуче взятися за аграрний сектор, а саме за врегулювання цін на сільськогосподарські продукти. Адже в наш час, в цю складну кризову ситуацію дуже важко фермерам з «пригаючими» цінами.

Можна полегшити отримання пільгових кредитів фермерам. Також треба покращити та активізувати інноваційну діяльність, а саме впровадити найбільш перспективні агротехнології, це допоможе підвищити продуктивність виробництва.

І ще влада повинна вирішувати проблему ґрунтів, взагалі. Наприклад, можна розповсюдити якесь органічне добриво, що дало б змогу фермерам недорого підвищити вміст

гумусу в ґрунті. Можна подумати над підвищенням соціально-матеріального статусу агропрацівників. Але якщо держава зробила би стабільною цінову політику, то фермерство було б набагато прибутковішим і молодь сама б захотіла займатися цією справою, а не тікала би в міста за пошуком прибуткової праці.

Незважаючи на проблеми, які притаманні сучасному етапу розвитку сільськогосподарського виробництва, Україна повинна розвивати виробничі потужності сільського господарства, щоб у найближчі декілька років наша сільськогосподарська продукція могла вийти на світовий ринок і конкурувати з продукцією інших розвинутих країн світу.

Використанні джерела:

1. Сільське господарство. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/books/31954/>.
2. Деградація ґрунтів та земельних ресурсів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cd.greenpack.in.ua/degradatsiya-runtiv-ta-zemelnyh-resursiv/>.
3. Економіка. Новини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/groshi/nazvali-yedinu-galuz-ukrayini-yaka-torik-pokazala-zrostannya-ekonomichnih-pokaznikiv-405400.html>
4. Економіка України. ВВП на душу населення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>

Рябовол Ю.С., група ВУ-15с-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ОЦІНКА МАТЕРІАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Актуальність роботи обумовлена тим, що матеріальне стимулювання на більшості промислових підприємств, не відповідає вимогам ринкової економіки. Системи преміювання як правило застарілі, вони формувалися в період швидкого росту обсягів виробництва за рахунок екстенсивних факторів при відсутності конкуренції, як наслідок, вони слабо стимулюють поліпшення якості продукції, ощадливе використання ресурсів, підвищення професійно-кваліфікаційного рівня персоналу і допускають збільшення заробітної плати темпами, що можуть перевищувати темпи росту продуктивності праці й ефективності виробництва.

Найважливішим стимулюючим фактором на промисловому підприємстві є заробітна плата та її рівень. Проаналізуємо темпи зміни середньомісячної заробітної плати в промисловості (див. рис. 1).

грн.

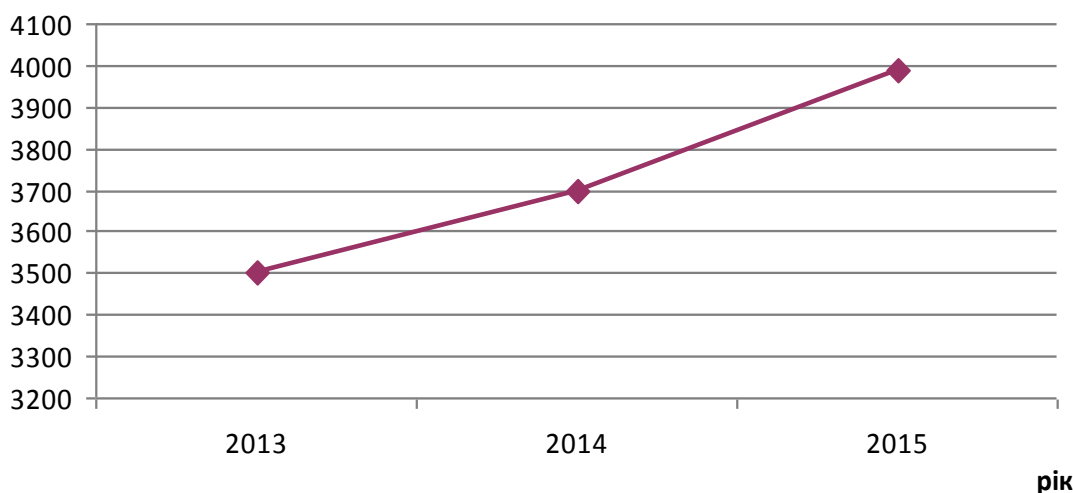

Рис. 1. Динаміка середньомісячної заробітної плати в промисловості України в розрахунку на одного штатного працівника*

* складено автором за даними [1]

З рис. 1. слідує, що темпи зміни середньої заробітної плати вказують на зростання її рівня. Зростання відбулося в позитивній динаміці за досліджуваними роками, в 2015 році

середня заробітна плата в промисловості складала 4000 грн. Дані щодо розподілу кількості працівників за розмірами заробітної плати у 2015 році, вказують на те, що зарплата 5,4 % найманих працівників не перевищувала рівня мінімальної заробітної плати (1218 грн. на місяць), 27,3 % – 2000 грн., 42,3 % – 3000 грн., 54,5 % – 3500 грн., 64,3 % – 4000 грн. Таким чином, лише трохи більше третини найманих працівників – 35,7 % – мали зарплату вищу за 2000 грн., з них мали зарплату в діапазоні: від 3000 до 4000 тис. грн. – 15,3 %; від 4000 до 5000 грн. – 8,6 %; понад 5000 грн. – 11,8 %, але він не відповідає сукупним витратам працівників в складних економічних умовах сьогодення [1].

Для української моделі стимулювання праці характерні: диференціація заробітної плати по галузях; зміна оплати праці в залежності від трудового внеску (за рахунок градації всередині розряду); оплата праці менеджерів пов'язана з результатом роботи підприємства (система плаваючих окладів).

В кризових ситуаціях в першу чергу знижуються оклади керівників різного рівня. Бонуси – це квартальні, піврічні, річні премії – часто складають майже половину заробітку. Це, по-перше, знижує плінність кадрів (працівники побоюються при переміні місця роботи втратити значну частину доходів). По-друге, за фінансових складнощів організації немає потреби звільняти частину працюючих – достатньо знизити рівень доплат [2]. В Західній Європі використовуються три моделі стимулювання праці: безпреміальна (функції стимулу праці виконує заробітна плата); преміальна, що включає виплати пов'язані з розміром доходу чи прибутку підприємства; преміальна, що передбачає виплати пов'язані з індивідуальними результатами праці. Преміальні моделі оплати праці функціонують: через участь в прибутках (річна диференційована винагорода з прибутку підприємства); через участь в доходах (з суми доходу кожному працівникові видається винагорода, пов'язана з виконанням завдання і не залежить від прибутку); через участь в капіталі (робітники одержують премії в вигляді акцій по їх номінальній вартості) [3].

В цілях підвищення ефективності промислового виробництва необхідно в практиці враховувати наступні мотивуючі чинники:

- промислові підприємства і організована на них система мотивації впливають на найнятого робітника опосередковуючись через їх свідому діяльність;
- на ефективність організації мотивації персоналу в значній мірі роблять вплив внутрішні чинники в порівнянні із зовнішніми.

Матеріальні блага як у грошовій, так і в натуральній формі завжди є активним стимулом діяльності працівників. Інтерес до них у працівників визначається вже тим, що за рахунок цих благ переважно задовольняються не тільки матеріальні, але і культурні, духовні потреби працівників і членів їхніх родин.

Список використаної літератури:

1. Державна служба статистики України. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
2. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. Рекомендовано МОН / Гриньова В.М., Шульга Г.Ю. – К., 2010. – 310 с.
3. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка: теорія міжнародної торгівлі і фінансів: Підручник для магістрантів з міжнародної економіки. – Тернопіль: Економічна думка, 2012 – 270 с.

Сінченко Ю.В., група ВУ-15с-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Сьогодні економічний розвиток є дуже важливим для кожної держави, адже основним завданням його є забезпечення незалежності країни від інших держав у внутрішніх справах і зовнішніх відносинах. Справжній суверенітет можливий тільки на засадах ефективної та конкурентоспроможної соціально орієнтованої ринкової економіки. І саме за рівнем ефективності національної економіки визначається місце у світовому господарстві.

Сучасний стан економічного розвитку досліджуються у наукових працях багатьох відомих вчених, таких, як: П. Струвий, П. Мігулін, О. Білімович, М.Тугана-Барановський, Є. Слуцький, П. Лященко, М. Коссовський, В.Левитський, В. Косинський, О. Миклашевський, М. Птухи і тд.

Основними рисами сучасного економічного становища України є:

- значна заборгованість держави, окремих галузей і підприємств зарубіжним країнам;

–відставання сектору економіки, який виробляє товари, від сектору економіки, який їх споживає;

–надмірний контроль економіки з боку українського уряду, що має ефект придушення того її сектору, що виробляє товар;

–криміналізація стосунків між державним установами і бізнесом, розподілення між найприбутковіших секторів економіки України;

–«відірваність» України від світової економіки [1].

Отже, економіка України виявилась вразливою до глобальних дисбалансів, обумовлених стрімким зростанням світових цін і надлишками ліквідності на світових фінансових ринках. А сучасний стан національної економіки є наслідком не тільки впливу світової економічної кризи, а й внутрішніх суперечностей, нагромаджених у минулому.

Необхідною умовою подолання наслідків економічної кризи і стабілізації економічного розвитку України є розробка стратегії модернізації з чітким висвітленням цілей і способів їх досягнення.

Національна антикризова політика повинна реагувати на глобальні виклики, з визначенням, як спільного напрямку антикризових заходів провідних країн світу, так і специфічних особливостей соціально-економічного розвитку країни. Мова йде про сценарії подолання кризи, запрограмовані внутрішньою логікою розвитку глобальної економічної системи.

Перший сценарій передбачає швидкий вихід на нову «довгу хвилю» економічного зростання, трансформацію кризи у керований режим, що дозволяє провідним країнам спрямувати спад у найбільш проблемних секторах, периферійних регіонах світової економіки, використовуючи ресурси на підйом інноваційної активності, форсування зростання нового технологічного укладу. При цьому кардинально зміниться «архітектура» глобальної фінансової системи, що перетворилася у полівалютну, відбудеться значне посилення державних інститутів стратегічного планування і регулювання фінансових потоків. Глобалізація стане більш збалансованою з метою узгодження інтересів провідних країн світу.

Другий сценарій пов'язаний з колапсом існуючої американо-центричної фінансової системи, формуванням відносно самодостатніх регіональних валютно-фінансових систем, знищенням більшої частини міжнародного капіталу, різким падінням рівня життя, поглибленням рецесії, впровадженням протекціоністських бар'єрів між регіонами.

Третій сценарій визначається наростанням хаосу багатьох інститутів у «ядрі» і на периферії світової економіки. При збереженні елементів існуючої глобальної фінансової системи з'являться нові центри економічного зростання – у країнах-лідерах, що стимулюватимуть процес формування нового технологічного укладу[2].

Сучасний розвиток здійснюється за інерційним сценарієм, що супроводжується диференціацією провідних країн світу за глибиною кризи. Найбільші витрати несуть країни з відкритою економікою, у яких падіння промислового виробництва та інвестицій складає 15–30%. Країни з автономними фінансовими системами захищені від атак міжнародних спекуляцій.

Можна зробити висновок, що багатомірність сучасної кризи в Україні свідчить, що глибина падіння вітчизняної економіки значно перевищує аналогічні показники більшості країн світу. Це пояснюється диспропорційністю функціонування національної економіки, загостренням довготермінових системних протиріч:

–компенсацією надлишкового споживчого попиту стійким негативним сальдо торговельного балансу;

–залежністю низькотехнологічного експорту від кон'юнктури світового ринку;

–неефективністю фінансової системи і зростанням зовнішнього боргу.

Проведений аналіз демонструє, що специфіка національної економічної кризи визначається не лише впливом світової, а й структурними дисбалансами, нерозвиненим внутрішнім ринком, значним внутрішнім боргом, низьким рівнем науково-технологічної та інноваційної активності. Однак за умов формування ефективної антикризової державної політики, спрямованої на трансформацію національної економіки у напрямі її модернізації, застосування інноваційно-інвестиційних моделей, використання значного внутрішнього потенціалу можна буде створити стабільну економічну систему.

Список використаної літератури:

1. Пороховский О.А. Економічна криза як рубіж сучасного світового і національного розвитку / О.А. Пороховский // Економічна теорія. – 2012. – № 1. – С. 5–14.

2. Шинкарук Л.В. Макроекономічні передумови та перебіг економічної кризи в Україні /Л.В. Шинкарук // Економічна теорія. – 2013. – №2. – С. 61–70.

Хохлова А.В., ВЕ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ У ПЕРІОД ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Питання підвищення конкурентоспроможності національних економік є актуальними для кожної з країн світового господарства. Особливо гостро вони розвиваються в умовах глобалізації та ґрунтуються на захисті національних інтересів. Ефективність економіки виражається, насамперед, у динаміці ВВП та продуктивності праці, конкурентоспроможності вироблених товарів і послуг, підвищенні доходу на душу населення і загального поліпшення якості життя.

У розвиток знань про конкурентоспроможність важливий внесок внесли такі вчені, як: Т. Гончарук, Л. Лісогор, А. Курно, Дж. Сакс, Я. Базилюк, С.Л. Брю, А. Сміт та інші вітчизняні та закордонні вчені. Метою роботи є дослідження конкурентоспроможності як головного чинника зростання країни та дослідження перспективних напрямків вирішення проблем економічного розвитку країн світу.

Сильна конкурентоспроможність створює ресурси, які покращують матеріальний рівень життя та ресурси для інвестицій, які сприяють як національному добробуту, так і індивідуальному благополуччю. Тож, розвиток країни залежить від її конкурентоспроможності. Якщо інфраструктура, уряд, інтелектуальні, природні та інформаційні ресурси є конкурентоспроможними, то країна може очікувати на більш стрімкий розвиток, в порівнянні з іншими. На цій основі ґрунтуються рейтинг конкурентоспроможності країн світу.

З 2005 р. Всесвітній економічний форум (ФЕВ) заснував глобальний індекс конкурентоспроможності (GCI), що базується на аналізі конкурентоспроможності країн світу. GCI – це комплексна система, яка вимірює мікроекономічні та макроекономічні основи національної конкурентоспроможності та згрупована у 12 категорій.

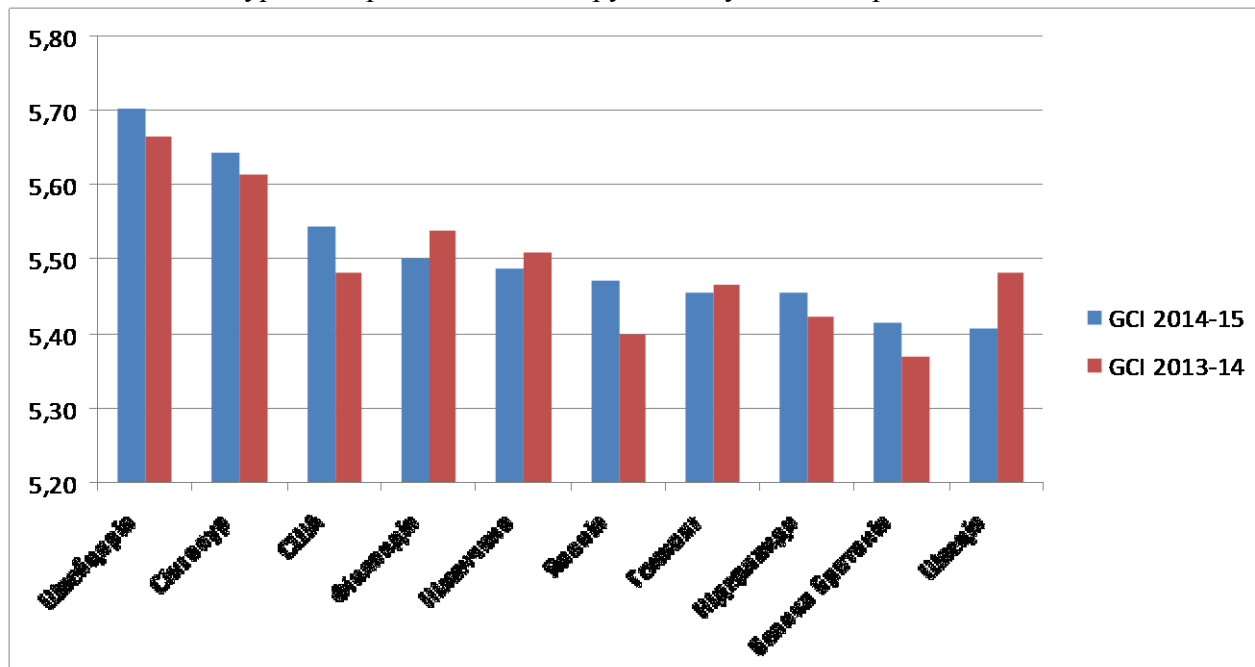

Рис. 1. «Динаміка глобального індексу конкурентоспроможності» [1,2]

Результати досліджень та рейтинг країн за індексом GCI проілюстровані у діаграмі 1. У топі рейтингу вже звично домінують високорозвинені західні країни та деякі країни Азіатських тигрів [2]. Вже шостий рік поспіль Швейцарія займає перше місце у рейтингу конкурентоспроможності. Її продуктивність є стабільною вже багато років і, у підтвердження цьому, Швейцарія лідирує у восьми основних показниках. На конференції Ріо+20 були виділені сім областей, що гальмують реалізацію національних стратегій сталого розвитку і

вимагають першочергової уваги, вони включають: гідні робочі місця, енергію, сталий розвиток міст, продовольчу безпеку, воду, океани, готовність до стихійних лих [3].

Щодо України, то на сьогоднішній день, її позиції у загальному рейтингу конкурентоспроможності досить низькі. Головними проблемами України на шляху досягнення сталого розвитку та високої конкурентоспроможності залишаються: низькі макроекономічні показники, високий рівень безробітних, поширеність тіньової економіки, корупція та ін.

Відставання України пов'язане з великою кількістю негативних економічних, політичних та соціальних чинників. Для вирішення цих проблем нещодавно була ухвалена Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», що має на меті значно покращити рівень життя українців та вирішити загальні проблеми [4].

Конкурентоспроможність країн, її взаємозв'язок з економічним зростанням та сталим розвитком не перше десятиріччя залишаються важливим питанням для політиків та економістів. Задля досягнення високої конкурентоспроможності, зростання виробництва конкурентних видів діяльності повинно бути стійким, а не короткостроковим.

Список використаних джерел:

1. World Economic Forum, Global Competitiveness Report 2013-2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2013-2014>
2. World Economic Forum, Global Competitiveness Report 2014-2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/rankings/>
3. "7 Critical Issues" at Rio+20 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uncsd2012.org/7issues.html>
4. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 5/2015 Про Стратегію сталого розвитку "Україна – 2020" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>

Чайка К.О., гр. ВУ-15с-1

Наукові керівники: ст. викл. Дон О.Д., Тимошенко О.О.

НАПРЯМИ АДАПТАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Здійснення реформ в усіх сферах національної економіки є нагальною потребою досягнення Україною рівня добробуту країн Європи. Обов'язковою умовою європейської інтеграції України постає забезпечення якісного рівні життя широких верств населення, захистити непрацездатних членів суспільства, підвищити тривалість життя, високий рівень освіти, культури, зробити доступними соціальні послуги на рівні європейських вимог. У науковій практиці аналіз проблематики соціальної спрямованості не є новим. До нього зверталися в різні часи багато дослідників.

На сучасному етапі розвитку соціальної сфери найбільш вивчена сфера захисту населення на ринку праці, з якою пов'язані імена таких вчених, як Богиня Д.П., Власюк О. С., Грішнова О.А., Кравченко І.С., Лібанова Е.М., Колот А.М., Мандибура В.О. Проблеми соціальної політики України є актуальними на сьогодні, адже їх вирішення могло б пришвидшити вихід на новий рівень інтеграції України до ЄС.

Але у контексті даної проблематики важливо виявити особливості соціальної політики в країнах ЄС в сучасних умовах і на перспективу. Так, Конституція України декларує, що «Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава» [1]. Слово «соціальна» підкреслює, що держава повинна здійснювати політику, яка спрямована на забезпечення та підвищення певного рівня добробуту всіх членів суспільства, підтримку соціально незабезпечених груп населення і панування серед населення соціальної справедливості. Реальна дієздатність системи соціального забезпечення та захисту в Україні потребує повного реформування.

Першочерговою проблемою у контексті соціального захисту населення є запровадження повномасштабної реформи пенсійної системи, яка повинна здійснюватися за трьома рівнями: солідарної системи пенсійних виплат (перший рівень), системи накопичувальних індивідуальних пенсійних рахунків у рамках загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (другий рівень) та системи недержавного пенсійного страхування, яка забезпечуватиме виплату додаткової пенсії за рахунок добровільних пенсійних внесків громадян (третій рівень). Порядок функціонування першого та другого рівнів системи пенсійного забезпечення, а також механізм переходу до обов'язкової накопичувальної системи визначені у Законі України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»[2].

Поряд з цим невірішеною залишається проблема бідності серед працюючого населення. Кожна четверта сім'я з дітьми, в якій всі дорослі працюють, належить до категорії бідних. Не розв'язана проблема охоплення бідного населення соціальною підтримкою. Тільки 57 % осіб, що належать до категорії бідних за критерієм прожиткового мінімуму, отримують один з видів соціальної допомоги. Важливим кроком у вирішенні проблеми безробіття є розробка та доповнення існуючих законодавчих актів про працю, визначення компетенції органів державного управління різних рівнів у здійсненні політики зайнятості населення. Ефективне впровадження даних заходів забезпечить розширення масштабів виробництва, створення нових робочих місць, підвищення зайнятості населення. На сьогодні завданням законодавчої та виконавчої влади є більш глибоке врахування інтересів та потреб бідних верств населення, сприяння тим сферам економічної діяльності, які спроможні забезпечити їх переміщення до середнього класу.

Враховуючи, що підґрунтям соціального захисту населення та його методологічною основою є соціальне страхування, необхідно зосередити зусилля стосовно забезпечення підготовки та перепідготовки висококваліфікованих кадрів з розділу соціального страхування по широкому спектру соціально-економічних, соціально-медичних, психолого-педагогічних, соціально-правових, реабілітаційних та інших видів соціальних послуг населенню. Потрібно здійснити аудит всієї системи діючих пільг, соціальних та компенсаційних виплат, в т. ч. переглянути перелік критеріїв та підстав, на основі яких громадянам надається право на соціальний захист. Такий перелік повинен відповідати конституційним гарантіям та міжнародним зобов'язанням України щодо забезпечення та реалізації соціальних прав людини.

Адаптація соціальної політики України до європейських стандартів вимагає диференціацію державної політики у сфері соціального захисту та соціального забезпечення за віковою ознакою. Така диференціація має передбачати запровадження нових підходів до визначення форм соціального захисту та методів соціальної роботи з певними демографічними групами – перш за все, молоддю та громадянами середнього віку – з одночасним збереженням традиційних підходів у роботі з громадянами похилого віку. Отже, однією з визначальних проблем фінансування діючої системи соціальних та компенсаційних виплат є несформованість державного реєстру пільговиків та соціально незахищених категорій населення, які потребують соціального захисту з боку держави, у тому числі відсутність належного обліку потенційних одержувачів різноманітних соціальних виплат, що, у свою чергу, ускладнює проведення прогностичних розрахунків потреби у відповідному бюджетному фінансуванні.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Закон України від 09.07.2003 [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.rada.gov.ua.

СЕКЦІЯ 5. НАСЛІДКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

Вагайцева О.С., група ВВ-12-1
Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З СОТ

У тезах розглядається проблема наслідків для України від її членства в СОТ для машинобудування при співпраці з країнами ЄС і СНД. Доведено, що після вступу до СОТ для української продукції в цілому відбулось суттєве зниження тарифних ставок і лібералізація доступу на світові ринки. Поряд з цим внутрішній ринок України став більш відкритим для імпоротної продукції. Проаналізовано структуру експорту з України після вступу до СОТ у розрізі окремих видів продукції.

Зазначена проблема вивчалася низкою українських вчених і фахівців-практиків, таких як: В. М. Геєць, В. О. Точилін, В. Р. Сіденко, М. О. Кизим, Л. І. Федулова, О. Б. Саліхова, І. Кліменко, О. Федірко, В. Т. П'ятницький, І.В. Бураковський, В. М. Мовчан, Д. В. Ляпін, С. Козь'яков, А. Гончарук, Н. Ничай та багатьма іншими. Водночас вказана проблема потребує постійної уваги і визначення сучасних тенденцій, що склалися протягом п'яти років членства України в СОТ, а також з урахуванням офіційного звернення України в середині вересня 2012 р. до Генеральної Ради СОТ щодо готовності України розпочати переговори про підвищення зв'язаних за зобов'язаннями СОТ імпорتنих тарифів на 371 товарну лінію (а усіх тарифних ліній в українській товарній номенклатурі приблизно 11 600), з яких 147 позицій – промислові товари, 224 – сільськогосподарські товари [1].

За мету ставиться дослідження стану машинобудування та сільського господарства після вступу України в СОТ. Після вступу до СОТ для української продукції в цілому відбулось суттєве зниження тарифних ставок та лібералізація доступу на світові ринки, поряд з цим внутрішній ринок України став більш відкритим для імпоротної продукції.

Структура експорту з України після вступу до СОТ у 2013 р. у порівнянні з 2010 р. у розрізі окремих видів продукції змінилась таким чином: металургія – 27,5 % у 2012 р. у загальному обсязі по країні проти 42,2 % у 2012 р.; машинобудування – 19,3 % проти 17,2 %; агропромислова продукція – 26,0 % проти 12,7 % у 2013 р.; хімічна промисловість – 7,4 % проти 8,2 %; мінеральні продукти – 11,1 % проти 8,7 %.

Структура імпорту в Україну після вступу до СОТ в 2012 р. у порівнянні з 2010 р. у розрізі окремих видів продукції змінилась таким чином: металургія – 6,2 % у 2012 р. у загальному обсязі по країні проти 7,8 % у 2010 р.; машинобудування – 26,5 % проти 32,6 %; агропромислова продукція – 8,9 % проти 6,8 %; хімічна промисловість – 10,1 % проти 8,8 %; мінеральні продукти – 32,5 % проти 28,5 % [2].

Внаслідок лібералізації режиму доступу України до зовнішніх ринків у результаті вступу до СОТ суттєвого збільшення обсягів виробництва продукції машинобудування не відбулось. Але товарні потоки експорту продукції машинобудування мали тенденцію до зростання. У вартісному вимірі обсяг продукції на експорт збільшився в майже у 2,5 рази – з 42,8 млрд. грн. до 106,2 млрд. грн. і становив 73,8 % в обсязі виробництва машинобудівної продукції. Імпорт продукції машинобудування збільшився у 1,8 рази. Після вступу до СОТ частка продукції машинобудування в загальному експорті українських товарів зросла з 17,2 % до 19,3 % у 2012 р., а в загальному імпорті товарів зменшилась з 32,7 % до 26,5 % [4].

У порівнянні з 2010 р. в експорті машинобудівної продукції з України в 2013 р.: збільшилася питома вага залізничних локомотивів і вагонів, а також літальних апаратів; зменшилася питома вага котлів, машин; електричних машин; засобів наземного транспорту, крім залізничного. За цей же період в імпорті продукції машинобудування переважала високо- і середньо технологічна продукція: збільшилася питома вага електричних машин, зменшилася реакторів ядерних; котлів і машин, а також засобів наземного транспорту.

В той же час сільськогосподарські виробництва покращили свої позиції.

Відповідно до домовленостей стосовно підтримки сільського господарства, досягнутих під час переговорів, після вступу до СОТ Україна має можливість ефективно субсидувати агропромисловий комплекс в рамках бюджетних програм спрямованих, зокрема, на розвиток тваринництва, рослинництва, здешевлення вартості кредитів, формування державного продовольчого резерву Аграрним фондом.

Крім того, Україна зберегла право застосування спеціального режиму оподаткування ПДВ для сільськогосподарських товаровиробників шляхом акумуляції, що в умовах нестачі

вільних бюджетних коштів є вагомим та дієвим механізмом непрямої підтримки сільськогосподарських товаровиробників.

Водночас існує необхідність дотримання зобов'язань стосовно підтримки сільського господарства у рамках СОТ (документ Секретаріату СОТ WT/ACC/SPEC/UKR/1/REV.12, від 26.11.2007). Згідно домовленостей, прийнятих у рамках СОТ, Україна, має не перевищувати домовлений річний сукупний вимір підтримки (СВП), який акумулює в собі окремі «жовті» програми (підтримка, що викривлює торгівлю) і становить відповідно до зобов'язань України 3 млрд. 43 млн [3].

Згідно міжнародних домовленостей Україна з моменту набуття повноправного членства в СОТ має застосовувати ставки ввізного мита не більш ніж зв'язані, розміри яких зафіксовані Графіком поступок і зобов'язань по товарах Звіту Робочої групи з Розгляду заявки України про вступ до СОТ, затвердженого Законом України «Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі» від 10 квітня 2008 року №250-VI [5].

При формуванні запитів щодо доступу до ринків товарів і послуг зазначених країн делегація України виходить з вимог розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.12.2008 № 1509-р «Про затвердження плану заходів із зменшення негативного сальдо у зовнішній торгівлі» стосовно дотримання жорсткої позиції України під час проведення таких переговорів та послідовно створює підґрунтя для експансії українських товарів і послуг на ринки цих країн.

Важливим є також можливість прийняття Україною участі у зазначених переговорах на умовах повноправного члена СОТ з метою відстоювання своїх інтересів та відображення у фінальному документі Раунду «Доха-Розвиток» права України як країни, що нещодавно приєдналася до СОТ, не скорочувати суттєво свої зобов'язання.

Список використаної літератури

1. Івченко Р. Рік наступний для промисловості [Текст] / Р. Івченко // Дзеркало тижня. – 2013. – № 49. – С. 7.
2. Кизим М. О., Олійник А. Д., Матюшенко І. Ю., Хаустова В. Є., Омаров Ш. А. О., Моїсеєнко Ю. М., Бунтов І. Ю. Можливості і загрози від членства України в СОТ для машинобудування в умовах співпраці з країнами ЄС і Митного союзу ЄврАзЕС – БІЗНЕСІНФОРМ № 2 – 2014 – С. 59-70
3. Осташко Т.О. Сільське господарство в умовах СОТ і ЄС.К.: Інститут сільського розвитку, 2005. – 70с.
4. Ринки реального сектора економіки України в інституціональному середовищі СОТ : кон'юнктура та інтеграція [Текст] / За ред. проф. В. О. Точиліна ; НАН України, Ін-т екон. та прогноз. – К., 2012. – 552 с.
5. Членство України у СОТ : нові можливості та виклики для бізнес-асоціацій [Текст] / За заг. ред. Д. В. Ляпіна ; Д. В. Ляпін, В. М. Мовчан ; Ін-т власн. та своб. – К. : Ін-т власн. та своб. ; LAT&K, 2010. – 104 с.

Дементьєв Я.Д., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

ПЕРЕВАГИ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВСТУПУ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Світова організація торгівлі (СОТ) – це міжнародна організація, метою якої є розробка системи правових норм міжнародної торгівлі та контроль за їх дотриманням. Головними цілями Організації є забезпечення тривалого і стабільного функціонування системи міжнародних торговельних зв'язків, лібералізація міжнародної торгівлі, поступове скасування митних і торговельних обмежень, забезпечення прозорості торговельних процедур [1].

5 лютого 2008 р. Президент України Віктор Ющенко і Генеральний директор Світової організації торгівлі Паскаль Ламі підписали протокол про вступ України до СОТ [3]. За експертними оцінками, кумулятивний вплив для галузей національної економіки після вступу України до СОТ має позитивний характер. У частині законодавчого забезпечення процесу вступу України до СОТ Верховною Радою України протягом 2005–2008 років прийнято біля 60 законів. Прийняті закони врегульовують такі сфери, як інтелектуальна власність, мито на продукцію сільського господарства, страхова та банківська діяльність, імпорт автомобілів, оподаткування підприємств, а також різноманітні митні питання тощо. Повний перелік зобов'язань України міститься у Звіті Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до СОТ та підписаних двосторонніх протоколах.

Разом з тим треба визнати, що Україною не були в повній мірі вжиті заходи для того, щоб уникнути можливих негативних наслідків приєднання до СОТ. Всього не можна було передбачити відразу. Але СОТ має відповідні механізми для виправлення ситуації, що на погляд країни-члена СОТ загрожує її національним та торговельно-економічним інтересам.

Вступ до СОТ є вкрай суттєвим фактором формування привабливого іміджу України на міжнародній арені, що насамперед впливає на становлення ділового середовища як для національних, так й іноземних компаній, а також на її економічний розвиток.

З моменту вступу України до СОТ вона отримала такі переваги:

- одержання режиму найбільшого сприяння в торговельному просторі всіх країн-членів СОТ, тобто одночасне покращення умов торгівлі із більш ніж 150 країнами світу, на частку яких припадає понад 95% світової торгівлі;

- зменшення тарифних і нетарифних обмежень доступу українських товарів на товарні ринки країн-членів СОТ;

- отримання можливості захисту інтересів українських виробників згідно з процедурою розгляду торговельних спорів Світової організації торгівлі;

- набуття офіційного статусу переговорного процесу зі створення зони вільної торгівлі з ЄС;

- скасування квот на експорт української продукції металургії до ЄС;

- доступ до дешевших комплектувальних, устаткування і сировини;

- забезпечення недискримінаційного транзиту товарів та послуг [2].

Вступ України до СОТ призвів до поглиблення лібералізації торгівлі, причому багато змін відбулося до або відразу ж після вступу. З часу приєднання України до СОТ відбувається помітна географічна диверсифікація та зміна структури вітчизняного експорту. Це не лише сприяє зниженню залежності національної економіки від окремих географічних ринків, а й зумовлює необхідність захищати інтереси національних виробників на нових ринках[3].

Задля ефективного обстоювання вітчизняних економічних інтересів уряду варто сфокусувати зусилля на кваліфікованому представництві українських експортерів і ґрунтовнішій роботі в органах СОТ. Це можна робити, зокрема, шляхом активнішої участі в механізмі врегулювання спорів з питань, що є вагомими для українських виробників. І такий шлях, поза сумнівом, дасть можливість владнати найгостріші торговельні суперечки сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Економіка торгівлі: В.С.Марцин

2. СОТ по-українськи :Надія НИЧАЙ

3. Європейська та євроатлантична інтеграція України: М.В. Кордон

Єгорова І.І., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

Розвиток багатьох країн значною мірою залежить від їх участі у світових організаціях. Вони в свою чергу, підтримують економіку країн на належному рівні та сприяють процесу інтеграції та глобалізації. Україна належить до країн з відкритим типом економіки, які мають досить розвинуті зв'язки з іншими державами. Вона також активно співпрацює з міжнародними організаціями. Однією із таких організацій є Світова організація торгівлі (СОТ).

СОТ– це міжнародна організація, метою якої є розробка системи правових норм міжнародної торгівлі та контроль за їх дотриманням. Головними цілями організації є забезпечення тривалого і стабільного функціонування системи міжнародних торговельних зв'язків, лібералізація міжнародної торгівлі, поступове скасування митних і торговельних обмежень, забезпечення прозорості торговельних процедур.

У 2015 році членами СОТ були 161 країн світу, на які припадає 97% світового торговельного обороту. Кожна країна, яка прагне інтегруватись у світове господарство, має стати учасником Світової організації торгівлі [1].

Вступ України до СОТ відкрив перспективи для розвитку національної економіки. Україна на абсолютно рівних умовах та правах з іншими членами організації бере безпосередню участь у формуванні новітніх правил торгівлі на світовому ринку у рамках поточного раунду багатосторонніх торговельних переговорів з метою максимального врахування національних інтересів нашої держави у торговельно-економічній сфері.

Як член СОТ Україна отримала право використовувати механізм врегулювання суперечок в рамках СОТ, що сприяє справедливому вирішенню будь-яких перешкод з приводу дотримання положень угод СОТ, які можуть виникнути у країні з її торговими партнерами. У рамках зазначеного механізму було позитивно вирішено ряд важливих питань, а саме дискримінаційного оподаткування, ліцензування деяких видів української продукції. Україна продовжує використовувати цей механізм СОТ, оскільки це є частиною системних зусиль, спрямованих на забезпечення та розширення присутності українських товарів на інших ринках [2].

Набуття Україною членства в СОТ створило необхідні передумови для підписання у червні 2010 року Угоди про вільну торгівлю з Європейською асоціацією вільної торгівлі (Норвегія, Швейцарія, Ісландія та Ліхтенштейн), яка набрала чинності з 1 червня 2012 року саме це стало потужним стимулом для започаткування переговорів з Європейським Союзом щодо створення зони вільної торгівлі. Політичну частину Угоди про асоціацію з Європейським Союзом України було підписано 21 березня 2014 року. Економічну частину цієї угоди було підписано 27 червня 2014 року.

Уряд України здійснює активну зовнішньоторговельну політику шляхом участі нашої країни у багатосторонніх торгівельних переговорах та проводить ефективну роботу, спрямовану на реалізацію переваг членства України у СОТ з метою розширення експортних можливостей вітчизняних товаровиробників та захисту економічних інтересів держави на зовнішніх ринках [3].

Світова організація торгівлі є потужною міжнародною організацією, яка регулює міжнародні відносини між країнами світу. Крім суто економічних переваг, які досягаються шляхом зниження бар'єрів у торгівлі, система СОТ позитивно впливає на політичну і соціальну ситуацію в Україні, а також на індивідуальний добробут громадян. Підводячи підсумок, можна стверджувати, що вступ України до СОТ є важливим кроком уперед, оскільки несе в собі перспективи вступу до інших міжнародних організацій, що матиме позитивні наслідки.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Україна і Світова Організація Торгівлі-[Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://wto.in.ua>
2. Горячов О. В. Результати вступу України до СОТ, № 11, 2010 рік, с.54-56
3. Данилишин Б. В. Навіщо Україні СОТ, або що змінилося за 5 років, №52790 2012 рік, с.128-132.

Коваленко С.Ю., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Україна вступила до СОТ у статусі 152 країни-члена. Для України приєднання до СОТ відкривало безліч нових можливостей, але не гарантувало ведення успішної зовнішньої торгівлі чи збільшення інвестицій. СОТ як відомо, забезпечує вільний доступ українських товарів на зовнішні ринки, однак не обмежує конкуренцію ані у світі, ані в нашій країні [1].

Основні позитивні наслідки вступу України до СОТ:

- 1) Інтеграція до міжнародної ринкової економіки, створення правових засад для стабільного і передбачуваного ведення бізнесу та міжнародної торгівлі.
- 2) Прогнозується збільшення надходжень прямих іноземних інвестицій уже впродовж першого-другого років після вступу до СОТ в 1,5-2 рази з подальшим їх збереженням в обсягах більших, ніж до набуття членства в СОТ.
- 3) Українські виробники отримають спрощення умов доступу до ринків 148 країн-членів Світової організації торгівлі.
- 4) Промислові підприємства зможуть застосувати під час вирішення торговельних спорів механізм їх урегулювання, передбачений нормами СОТ.
- 5) Пожвавлення торговельно-економічних зв'язків не тільки з країнами Західної та Центральної Європи, а й з країнами Східної Європи та Балтії.
- 6) Збільшаться надходження до Державного бюджету завдяки скасуванню пільг, кількісному збільшенню бази для справляння митних платежів, зростанню обсягів виробництва та активізації торговельного обороту (загальний позитивний вплив на доходи бюджету може сягнути 3-4 млрд.грн.).
- 7) Ширший вибір товарів і послуг [2].

До негативних наслідків зараховують:

1) загострення проблем низької конкурентоспроможності продукції національного виробництва в умовах неможливості використання вітчизняними виробниками низки пільг. Найбільших втрат зазнали сільськогосподарські підприємства, економічна діяльність яких здійснювалась у пільговому режимі;

2) втрата окремими національними виробниками внутрішнього ринку, що призвело до закриття в першу чергу тих підприємств, які мали обмежені фінансові ресурси для структурної перебудови;

3) поглиблення невідповідності у структурі попиту і пропозиції робочої сили;

4) зростання структурного безробіття;

5) поглиблення диференціації регіональних ринків праці через посилення поляризації регіонів-лідерів та депресивних регіонів [3].

За час перебування країни в СОТ окреслилися дві основні проблеми, які потребують невідкладного розв'язання – удосконалення системи сертифікації продукції та підтримки національного виробника.

Попри високий рівень відкритості національної економіки, внесок України у загальний обсяг світового експорту товарів і послуг досить незначний. Це набагато звужує перспективи формування конкурентоспроможності економіки, оскільки саме платоспроможність і потужність внутрішнього ринку визначають стабільність та динамічність соціально-економічного розвитку країни.

Виходячи із вищезазначеного, можна зробити висновок, що членство України в СОТ стало потужним стимулом реформування національного торговельного режиму, формування прозорої та передбачуваної регуляторної політики. Приєднання до СОТ позитивно вплинуло на динаміку гармонізації

торговельно-орієнтованого законодавства держави з договірно-правовою системою СОТ і сприяло активізації торговельних відносин з країнами- членами організації. Проте хоч перед Україною відкрились міжнародні ринки торгівлі, вони не приносять бажаних результатів експорту, що в основному спричинене низькою конкурентоспроможністю національного виробника.

Список використаної літератури:

1. Бураковський І. Приєднання України до СОТ: підсумки дискусії та погляд у майбутнє / І. Бураковський // Політика і час. – 2012. – №11. – С.14-16.

2. Данількевич М. Україна і Світова організація торгівлі / М. Данількевич // Право України. – 2013. – №7. – С.41-43.

3. Осика С. Світова організація торгівлі: Підручник / С. Осика, В. Пятницький. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.І.С., 2011. – 516 с.

Конюшин Д.С., ВУ-14-1

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ДО УМОВ СПІВПРАЦІ З СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) є надзвичайно важливим і водночас відповідальним кроком на шляху до сталого економічного зростання. Це ознака інтеграції нашої держави до світової господарської системи, це нові конкурентні умови співпраці на міжнародному рівні, які спонукають нас до внутрішніх перетворень, поглиблення реформ, утвердження соціально орієнтованої і конкурентоспроможної, структурно-інноваційної моделі розвитку України. Членство у СОТ формує міжнародний імідж України на світовому ринку товарів та послуг. Завдяки приєднанню до СОТ ми на крок наблизились до Євросоюзу. Саме завдяки лібералізації торгівлі послугами та товарами, а також разом зі зниженням ввізних мит на товари економіка України почала набувати вагомості на світовому ринку.

Кодекси та конвенції, які діють у системі СОТ, не є прийнятними для всіх без винятку країн. Між країнами з розвинутою економікою та країнами, що розвиваються, які намагаються увійти до всесвітньої спільноти, а також вступили на шлях нового розвитку, виникають проблеми та непорозуміння у відносинах. Не виняток і Україна, яка нещодавно стала на шлях побудови країни-члена СОТ. Україна стала повноправним членом Світової організації торгівлі. Але ще з часу подання заявки на членство у цій організації (з 1993 р.) серед науковців, політиків, представників бізнесу та органів державного управління не вщухають дискусії про позитивні та негативні наслідки від лібералізації зовнішньоторговельного режиму. Після

набуття Україною членства в СОТ особливо актуальним стало питання успішної адаптації економіки країни до нових умов. Незважаючи на те, що Україна вже є повноправним членом СОТ, донині точаться запальні дискусії стосовно наслідків цієї події.

Світова організація торгівлі є організаційно-правовою основою системи міжнародної торгівлі. Її документи визначають ті ключові договірні зобов'язання, якими повинні керуватися уряди при створенні і практичному застосуванні національних законодавчих і нормативних актів у сфері торгівлі. Крім того, вона є тим форумом, де формуються торгові відносини між країнами в процесі колективних обговорень, переговорів і примирення розбіжностей.[1]

Вступивши до СОТ, Україна отримала значні економічні переваги:

- місцевим виробникам сталі та хімічної продукції, які безуспішно намагалися боротися з антидемпінговими акціями, без членства в СОТ, за сучасних умов, неможливо використати переваги світової торгівлі й гарантувати вітчизняним товаровиробникам міжнародно-правовий захист від недобросовісної конкуренції на світовому і регіональному ринках;

- доступ до міжнародних ринків, скасування щодо країни дискримінації й нетарифних бар'єрів, доступ до багатосторонніх механізмів вирішення суперечок та можливість впливати для захисту національних інтересів на умови регулювання світової торгівлі;

- прогнозованого конкурентного і сприятливого інвестиційного середовища; наближення укладання Угоди про вільну торгівлю з ЄС, яке могло обговорюватися тільки після вступу до СОТ.

Важливою перевагою набуття Україною членства в СОТ є створення прозорого та передбачуваного бізнес-середовища. Обов'язковою умовою для цього є удосконалення системи стандартизації, сертифікації, застосування санітарних, фітосанітарних заходів і технічних регламентів. Таке вдосконалення для держави має особливе значення і може бути забезпечено лише у вигляді кардинальної реформи всієї вітчизняної системи технічного регулювання. Беззаперечним є той факт, що система технічного регулювання країни повинна бути ефективною та прозорою. До позитивних наслідків вступу до СОТ для держави та загалом для економіки спеціалісти відносять:

- Інституційні механізми організації, які створені в межах СОТ, дають змогу конструктивно вирішувати виникаючі торговельні суперечки, тим самим це дає вдало вирішувати спірні питання та конфлікти.

- Забезпечення однакових можливостей для всіх учасників: діяльність Світової організації торгівлі ґрунтується на правилах, вироблених і ухвалених усіма країнами-членами, а не на впливі (владі) окремих країн.

- Розвиток міжнародної торгівлі забезпечує споживачам можливість ширшого вибору як за асортиментом, так і за якістю і ціновими параметрами товарів і послуг.

- Завдяки правилам сучасної торговельної системи бар'єри у торгівлі поступово знижуються, що зумовлює зростання їх обсягів і, одночасно, доходів держави, виробників і громадян.

- Торгівля стимулює економічне зростання та призводить до створення нових робочих місць.

- Реалізація основних принципів міжнародної торгівлі робить світову торговельно-економічну систему більш економічно ефективною.

- На даний момент система міжнародних правил і норм щодо торгівлі й торговельної політики стимулює роботу урядів країн-учасниць, сприяє підвищенню дисципліни і порядку в діяльності державних установ, веде боротьбу з корупцією.[2]

Потреба вступу України в СОТ спричинена також зовнішніми факторами. Нині в її межах відбувається новий раунд багатосторонніх переговорів, започаткований Конференцією міністрів СОТ у м. Доха (Катар). Результати цих переговорів визначатимуть засади міжнародної торгівлі на десятиріччя вперед, тому важливо, щоб вони враховували й інтереси України. Відстоювати свої інтереси Україна зможе лише за умови повноправного членства в СОТ.

Членство в СОТ дасть змогу позбутись торговельно-економічної відстороненості від визнаних стандартів ведення бізнесу і торгівлі, а також сприятиме активізації економічної діяльності українських компаній на зовнішніх ринках, що призведе до зростання політичного впливу України в цих країнах.

Україну як країну-члена СОТ сприйматимуть як рівноправного гравця не лише на економічному, а й на політичному полі. Членство в СОТ – це можливість запобігти економічному тиску з боку певних країн при вирішенні політичних питань (зокрема залучення до переговорного процесу в межах СОТ питань, не пов'язаних із торговельною проблематикою

організації, наприклад, намагання Киргизстану змусити Україну погасити борг, що накопичився з радянських часів у процесі переговорів щодо вступу у СОТ). [3]

Використана література:

1. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Клименко І. В. Три роки членства у СОТ: тенденції зовнішньої торгівлі України у посткризовий період / І. В. Клименко, О. А. Федірко, І. В. Ус. – К. : НІСД, 2011. – 72 с.

3. Членство України у СОТ: нові можливості та виклики для бізнес-асоціацій / Школа професійної освіти для бізнес-асоціацій. Модуль G: бізнес-асоціації та СОТ / [Д. В. Ляпін, В. М. Мовчан, Н. Микольська та ін.] ; за заг. ред. Д. В. Ляпіна.

Литвиненко І.І., гр. ВВ-14-2

Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.

НАСЛІДКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

На сучасному етапі розвитку світової економіки жодна країна не може розвиватися ізольовано. Посилення інтеграційних процесів пояснюється зростаючою взаємозалежністю економік окремих країн. Пріоритетним принципом формування та розвитку зовнішньої політики України є суверенітет та дотримання національних інтересів. Отже, вивчення наслідків членства у СОТ є надзвичайно важливим, й не тільки для розвитку економіки, а й для життя кожного громадянина нашої держави.

Дослідження співпраці України з СОТ здійснюються багатьма вченими, зокрема С. Афонцевим, З. Варналієм, Я. Галатою, А. Гончаруком, В. П'ятницьким. Без вивчення робіт цих вчених було б досить важко визначитися з вибором політики України щодо членства у СОТ. Метою даної роботи є визначення наслідків співпраці України з Світовою організацією торгівлі.

Світова організація торгівлі (СОТ) – єдина глобальна міжнародна організація, яка регулює питання торгівлі між країнами світу. Така організація забезпечує інституційну та правову базу торговельної системи. Таким чином, після тривалого етапу становлення торговельних відносин торгівля набула якісно нової системи правового регулювання. СОТ має спеціальний статус організації ООН і є організаційно-правовою основою системи міжнародної торгівлі. Організація формує міжнародні правила, яких повинні дотримуватися країни-члени при торговельних відносинах, а також забезпечує умови для проведення багатосторонніх переговорів, спрямованих на глобальну лібералізацію торгівлі.

З моменту подання офіційної заявки уряду України про наміри приєднатися до СОТ і дотепер актуальною залишається проблема достовірної оцінки наслідків вступу України до цієї організації.

Набуття Україною членства в СОТ – необхідний практичний крок на її шляху до європейської інтеграції. Так, виконання Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейським співтовариством та їх державами-членами, більшість статей якої ґрунтуються на принципах СОТ, реалізації положень Спільної стратегії ЄС щодо України і запровадження зони вільної торгівлі з ЄС неможливі були без вступу України до СОТ у найближчій перспективі. При цьому вступ до СОТ забезпечує передбачуваний розвиток торговельно-економічних стосунків України з країнами Центральної, Східної та Західної Європи і країнами Балтії [1].

СОТ є потужною міжнародною організацією, яка регулює торговельні відносини між країнами світу. Україна є учасником СОТ з 2008 року. Співпраця з даною організацією несе в собі не тільки нові шанси, але й містить певні ризики і загрози. Перш за все, це загострення конкуренції між українськими товаровиробниками продукції та новими країнами-членами СОТ. Україна є досить погано захищеною перед СОТ. Проте уряд має змогу використовувати досвід іноземних держав з метою проведення ефективної політики, яка призведе до покращення ситуації в українській економіці.

До основних позитивних наслідків приєднання України до СОТ належать зростання обсягів експорту та пожвавлення виробництва у певних галузях економіки. Таке зростання є наслідком зменшення тарифних і нетарифних обмежень для українських товарів на світових ринках і витрат на транспортування товарів національного походження, враховуючи свободу транзиту товарів територією країн-членів СОТ. При цьому буде забезпечено кращі умови захисту українських виробників шляхом справедливого вирішення торговельних спорів і

відповідного скорочення дискримінаційних заходів, що застосовуються до українських експортерів.

Іншим позитивним моментом є те, що вітчизняні підприємства будуть учасниками міжнародної торгівлі на більш стабільних і передбачуваних умовах, маючи при цьому доступну інформацію щодо законодавства та правил у галузі торгівлі в інших країнах. Створення таких умов буде наслідком поширення на вітчизняні підприємства принципів, норм і стандартів СОТ, апробованих протягом десятиріч у багатьох країнах світу, та відповідної трансформації українського законодавства. У подальшому ці умови сприятимуть збільшенню іноземних інвестицій в економіку держави.

Зі вступом України до СОТ пов'язані і негативні наслідки. Так, з метою вступу до СОТ Україна мала зменшити тарифні та нетарифні обмеження, які застосовуються для захисту внутрішнього ринку, з одночасним скороченням державної підтримки для окремих галузей національної економіки (сільськогосподарство, автомобілебудування). Внаслідок цього вітчизняні підприємства в багатьох випадках змушені діяти в умовах жорсткої конкуренції. Крім того, лібералізація торговельного режиму України збільшить залежність національної економіки від тенденцій розвитку світової економіки. Але за кількістю та значимістю для України переважають позитивні наслідки приєднання до СОТ[2].

Список використаної літератури:

- 1) Економіка торгівлі: Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. Затверджено МОН / Марцин В.С. – К., 2008. – 603 с.
- 2) Кучик О.С. Україна в міжнародних організаціях : підручник / О.С. Кучик; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 411 с. – укр.
- 3) Офіційний сайт Світової організації торгівлі [Електронний ресурс]:<http://wto.org.ua>

Любавіна Д.П., ВУ-14-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ПЕРЕВАГИ УЧАСТІ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

СОТ (Світова організація торгівлі) – це міжнародна організація, метою якої є розробка системи правових норм міжнародної торгівлі та контроль за їх дотриманням. Головними цілями Організації є забезпечення тривалого і стабільного функціонування системи міжнародних торговельних зв'язків, лібералізація міжнародної торгівлі, поступове скасування митних і торговельних обмежень, забезпечення прозорості торговельних процедур.

Станом на вересень 2015 року членами СОТ є 161 країна світу, 22 країни ведуть переговори щодо вступу до СОТ. Членство у СОТ передбачає обов'язкову участь у всіх багатосторонніх угодах, крім декількох з обмеженим колом учасників.

Вступ України до СОТ відкрив перспективи для розвитку національної економіки. Україна на абсолютно рівних умовах та правах з іншими членами організації бере безпосередню участь у формуванні новітніх правил торгівлі на світовому ринку у рамках поточного раунду багатосторонніх торговельних переговорів з метою максимального врахування національних інтересів нашої держави у торговельно-економічній сфері [1].

Існують переваги від вступу України до СОТ як для виробників, так і для споживачів. Перш за все, зазначимо основні переваги СОТ. Серед них такі: зменшення тарифних та нетарифних обмежень у доступі українських товарів майже на всі світові ринки, що дасть змогу збільшити експорт вітчизняної продукції та підвищити ефективність структури експорту за рахунок високотехнологічної наукомісткої продукції, членство в СОТ є потужним інструментом захисту національних виробників від недобросовісного імпорту, основою стабільності розвитку торговельних відносин та справедливого розв'язання торговельних спорів з партнерами, підвищення рівня іноземного інвестування в українську економіку для виробництва товарів і послуг та наступної торгівлі ними з країнами-партнерами із СОТ.

Наслідком є модернізація структури українського виробництва та створення нових робочих місць, системна трансформація українського економічного законодавства відповідно до принципів, норм і стандартів СОТ, що довели свою ефективність у найрозвиненіших країнах світу, приєднання України до СОТ дасть змогу лібералізувати умови торгівлі та співпраці з країнами – членами Європейського Союзу. Споживачі отримають розширення асортименту та якості пропонованих товарів і послуг, зниження їхньої ціни. В результаті скасування торговельних бар'єрів можуть подешевшати не лише готові імпортовані товари та послуги, а й вітчизняні, у виробництві яких використовуються імпортні комплектуючі [2].

Членство у СОТ значною мірою впливає на ринкові реформи в Україні шляхом створення

цивілізованих умов конкуренції, зростання умови прозорості державної політики і приведення законодавства до норм і правил СОТ. Ці чинники сприяють не тільки зростанню обсягів іноземних інвестицій в економіку України, але і покращенню умов для підприємництва. Членство у СОТ є каталізатором більш швидкого створення ринкових інституцій і в аграрному секторі, що сприяє виходу сільського господарства із стану депресії і створить умови для пріоритетного розвитку сільської місцевості [3].

Членство в СОТ несе багато переваг для України. Вступ України до СОТ призвів до поглиблення лібералізації торгівлі, причому багато змін відбулося до або відразу ж після вступу. На даний час, за напрямками адаптації та гармонізації законодавства, Україна виконала ще не всі зобов'язання перед СОТ. Причому частина з них пов'язана із домовленим перехідним періодом, а інша – потребує часу для внесення законодавчих змін (як у випадку, наприклад, з регулюванням загальної безпеки продукції).

Список літератури:

1. Міністерство закордонних справ України: – [Режим доступу/] – <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/wto>
2. Науковий блог: – [Режим доступу/] – <http://naub.org.ua/?p=1242>
3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України: – [Режим доступу/] – <http://rada.gov.ua/ru>

Мазур Ю.М., гр. ВВ-14-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Актуальність дослідження проблематики євроінтеграції України до Європейської Спільноти обумовлена зовнішньополітичним курсом нашої держави, новими викликами після розширення ЄС та об'єктивними реаліями регіонального і транскордонного співробітництва.

Розширення ЄС й виникнення спільного українсько-євросоюзівського кордону об'єктивно зумовили для України сприятливу ситуацію, відкриваючи для неї додаткові інтеграційні можливості, враховуючи її геополітичне розташування і наявність транскордонних газових, транспортних, енергетичних артерій (газопроводи "Прогрес", "Уренгой-Помари-Ужгород", нафтопровід "Дружба", енергосистема "Мир", розгалужену прикордонну залізничну мережу та інше).

В той же час, враховуючи важливість вступу України до СОТ, на наш погляд, слід зробити акцент як на позитивні так і на негативні наслідки членства України в Світовій Організації Торгівлі. Так, до позитивних наслідків вступу в СОТ слід віднести:

а) для виробників: отримання полегшеного доступу до світових ринків товарів, послуг, технологій, капіталів; отримання міжнародно визнаних прав для захисту національних економічних інтересів на цих ринках (відповідно до норм і правил СОТ); поживлення виробництва в окремих експортоорієнтованих галузях економіки внаслідок лібералізації режиму доступу до зовнішніх ринків; зменшення витрат українських експортерів від дискримінаційних заходів; зменшення транспортних витрат внаслідок гарантування свободи транзиту товарів територією країн-членів СОТ та інші.

б) для споживачів: розширення асортименту та якості пропонованих товарів та послуг, зниження їхньої ціни; зміни в обсягах і структурі споживання та інші.

в) для макроекономічного стану країни: поява вже в короткостроковій перспективі додаткових стимулів для проведення необхідних внутрішніх реформ; створення передумов для захисту конкурентного середовища та боротьби з корупцією; розвиток нових технологій; покращення інвестиційного клімату.

Високу ймовірність переважання позитивних наслідків вступу України до СОТ матимуть харчова та легка промисловість, телекомунікації, туристичні послуги, фондовий ринок, трубопровідний транспорт, страхування, поштовий зв'язок, банківські послуги.

До негативних наслідків вступу в СОТ можливо віднести:

а) для виробників: загострення існуючих внутрішніх економічних проблем; зменшення державної підтримки окремих виробників; неготовність вітчизняних виробників в окремих випадках до жорсткої конкуренції; зменшення прямої підтримки з боку держави для окремих галузей; проблеми реструктуризації, очевидно, чекатимуть й на український аграрний сектор; певне витіснення вітчизняних постачальників авіаційних і, деякою мірою, морських

транспортних послуг, можлива криза нездатності національних виробників щодо дотримання міжнародних стандартів.

Значним негативом для держави сьогодні є те, що відкривши свій ринок для більшості іноземних товарів, Україна не прийняла документів, необхідних для власного доступу на ринки інших країн, на таких самих умовах. У результаті маємо падіння сальдо торгового балансу, значне перевищення імпорту над експортом.

Аналіз стану євроінтеграційного поступу України, що проведений в нашому матеріалі, дає, на наш погляд, підстави внести окремі рекомендації щодо удосконалення процесу інтеграції до СОТ, а саме:

1. Незважаючи на гостру необхідність прискорення інтеграції, забезпечити об'єктивну оцінку можливих наслідків приєднання України до СОТ.

2. З метою максимального використання переваги членства в СОТ та мінімізації можливих негативних наслідків, в період адаптації, вжити комплексних заходів по забезпеченню конкурентоспроможності національної економіки.

3. Завершити процес внесення змін і доповнень до відповідних законів України щодо виконання критеріїв вступу до СОТ. Створити ефективний механізм моніторингу за відповідністю українського законодавства нормам СОТ.

4. Здійснити всебічний аналіз ефективності використання наявних ресурсів (фінансових, кадрових та інших). Для реформування торговельної політики з метою досягнення критеріїв членства в СОТ.

5. Забезпечити перепідготовку кадрів з питань діяльності СОТ, які відстоюватимуть інтереси держави.

6. Вивчити можливості більш широкого залучення іноземної технічної допомоги для вирішення питань підготовки фахівців у сфері діяльності СОТ.

На наш погляд, вступ до СОТ – реальна перспектива за умови сконцентрованих і скоординованих зусиль з боку влади, за підтримки суспільства, сприятливого розвитку політичних процесів в Україні. А вміння і змога нового Парламенту та Уряду адекватно реагувати на виклики сучасності, проводити зовнішню політику держави з урахуванням інтересів України в країнах ЄС дозволять нам прискорити процес євроінтеграції з подальшим вступом до Світової Організації Торгівлі.

Використана література:

1. Україна: Стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки / під ред. Власюка О.С. – К.: Знання України. 2014 р.- С.556.

2. Посібник з транскордонного співробітництва / Відповідальний за випуск В. Чопак. – Ужгород .: – Поліграф центр "Ліра" – 2013р. – С. 29.

Макеєва В.Г., гр. ВУ-15с-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У КОНТЕКСТІ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

За умов глобалізації світового господарства та розширення впливу міждержавних інституцій регулювання торгівлі, зовнішньоекономічна політика більшості держав будується із врахуванням вимог і механізмів світової організації торгівлі. Одним із найвагоміших інструментів цієї політики є митний тариф, який має повсюдне застосування, охоплюючи, за окремими оцінками, близько 2/3 зовнішньоторговельного обороту розвинених країн, збільшуючи ціну імпортного та/або експортного товару, та впливає на обсяг і структуру зовнішньої торгівлі.

Тариф як інструмент регулювання впливає, передусім, на витрати виробництва і торговельний прибуток, завдяки чому забезпечується можливість прямого та опосередкованого втручання держави у сферу підприємництва, приватних економічних інтересів з метою корегування напрямів зовнішньоторговельної діяльності суб'єктів господарювання. До інструментів тарифного регулювання слід віднести ставки мита, митну товарну номенклатуру, порядок визначення країни походження та встановлення митної вартості, систему пільг та преференції з митного оподаткування відповідно до митного режиму.

Виходячи з аналізу правил і механізмів СОТ та умов вступу України до цієї Світової організації з регулювання торгівлі, можна стверджувати, що членство у СОТ забезпечує вільний доступ до продажу українських товарів на світовому ринку та надає засади для

захисту власних ринків від виробників і постачальників з інших країн. Так, згідно з правилами СОТ, Україна отримала можливість застосовувати захисні засоби в разі критичного стану платіжного балансу, формування якого пов'язане з світовою фінансово-економічною кризою, скороченням промислового виробництва та експорту в країні, зменшенням резервів Національного банку. Ці засоби полягають у введенні тимчасових обмежень імпорту з метою вирівнювання платіжного балансу згідно з ст. XII та XVIII ГАТТ – 1994. Користуючись цим правом, Україна запроваджує надбавку до діючих ставок ввізного мита у розмірі 13% митної вартості товарів, що ввозяться на митну територію України в режимі імпорту, крім товарів критичного імпорту. Надбавка запроваджується тимчасово строком до шести місяців. Якщо ж стан платіжного балансу не поліпшиться, то це стане підставою для продовження застосування надбавки, але на термін не більше шести місяців. У даному законі зазначається, що доходи, отримані внаслідок запровадження тимчасової надбавки, зараховуються до складу доходів Стабілізаційного фонду, створеного для подолання негативних наслідків фінансової кризи[2].

Важливим наслідком вступу України до СОТ може бути покращення її іміджу для потенційних інвесторів, оскільки членство у торговельному клубі з уніфікованими правилами «поведінки» свідчить про передбачуваність та стабільність взаємовідносин, що має важливе значення для інвесторів. Це стосується передусім транснаціональних корпорацій, які мають потребу у розміщенні ринків збуту, можливості перенесення в інші країни своїх виробництв. Крім того, членство у СОТ є обов'язковою умовою для початку переговорів між ЄС і Україною щодо створення зони вільної торгівлі, що є дуже важливим для України, оскільки частка ЄС у її зовнішньоторговельному обороті складає понад 35%.

Зрозуміло, що членство у СОТ України надає їй можливості користуватися загальними правилами доступу на світові ринку, захисту внутрішнього ринку механізмами вирішення суперечок, надання допомоги вразливим секторам тощо. Однак значно більшою загрозою порівняно з іноземною конкуренцією є, на нашу думку, не вирішення внутрішньої проблеми національної економіки, зокрема низька конкурентоспроможність вітчизняних товарів, слабо диверсифікована структура експорту, вплив інтелектуального капіталу за кордон, недорозвиненість базових ринкових інститутів.

Впродовж тривалого процесу переговорів щодо вступу України до СОТ відбувалось поступове зменшення тарифного захисту національних виробників від ввезення іноземних товарів. На час вступу кількість тарифів з нульовою ставкою збільшилась у 2,2 рази і становить 36,00 %, з тарифними піками – зменшилась у 2,2 рази до 2, 85%. Частка специфічних ставок зменшилась з 16,3 до 1,5%, комбіновані ставки не застосовуються. Вказані зміни свідчать про гармонізовану структуру Митного тарифу згідно з вимогами СОТ. Зміна тарифної політики після вступу до СОТ спричинила збільшення лібералізації торгівлі в цілому, особливо – сільськогосподарськими та продовольчими товарами. Для адаптації до нових умов відкритості економіки передбачено низку захисних заходів (перехідні періоди для ряду тарифних ліній, імпортні квоти тощо). З метою поліпшення стану платіжного балансу за умов фінансової кризи запроваджено 13% надбавку до діючих ставок ввізного мита на імпортні товари [1].

Україна як член СОТ може користуватися такими заходами щодо захисту та підтримки національного виробника:

- підвищення імпортного мита і застосування кількісних обмежень імпорту відповідно до Угоди про захисні заходи Уругвайського раунду;
- обмеження імпорту сільськогосподарської продукції відповідно до Угоди про сільське господарство та Угоди про застосування санітарних і фітосанітарних заходів;
- боротьба із заниженням цін на імпортні товари на основі використання Угоди про субсидії та компенсаційні заходи, а також Угоди про застосування антидемпінгових і компенсаційних заходів.

Важливим наслідком вступу України до СОТ може бути поліпшення її іміджу для потенційних інвесторів (оскільки таке членство свідчить про передбачуваність і стабільність взаємовідносин), перш за все транснаціональних корпорацій, які мають потребу в розміщенні ринків збуту. Також членство в СОТ надає Україні можливість користуватися загальними правилами доступу на світові ринки, захисту внутрішнього ринку механізмами вирішення суперечок, надання допомоги вразливим секторам тощо. Разом з тим, вступ України до СОТ має негативні наслідки: перш за все підвищення конкуренції на внутрішньому ринку. Однак більшою загрозою порівняно з іноземною конкуренцією є невирішені внутрішні проблеми національної економіки. Ефективна торговельна політика, в тому числі і тарифна, є одним із чинників інтеграції країни у міжнародний економічний простір. Поєднання тарифної політики з політикою обмеженого курсу національної валюти утворює механізм, за допомогою якого

міжнародна торгівля може впливати на розподіл ресурсів у економіці країни, структурне реформування промислового й аграрного секторів, доступ до нових технологій, підвищення стимулів для експорту. В Україні порівняно з країнами ЄС надмірно складна структура тарифної сітки. Отже, доцільно було б переглянути структуру тарифної сітки з метою її спрощення та уніфікації згідно світових вимог.

Список використаної літератури:

1. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория экономического анализа: Учебное пособие. – М.: Финансы й статистика, 2013. – 288 с.

2. Мазаракі А.А., Лігоненко Л.О., Ушакова Н.М. Економіка торговельного підприємства. Підручник для вузів.: – К. «Хрещатик», 2012.

Натха А.О., гр. ВВ-13-2

Науковий керівник: к.е.н., доц. Попруга В.І.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ІЗ СОТ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Істотний вплив на формування державної регуляторної політики у сфері торгівлі має зростаюче поглиблення процесів глобалізації та регіоналізації світової економіки, зумовлене значним зростанням лібералізації міжнародного регулювання світової торгівлі, що є наслідком багатосторонніх домовленостей у системі ГАТТ/СОТ. Торгівля сільськогосподарською продукцією стала не лише актуальною і найскладнішою сферою переговорного процесу в рамках СОТ та регіональних угруповань, а й запорукою її цілісності, чинником забезпечення сталого економічного розвитку і продовольчої безпеки країн, основним їхнім соціально-економічним багатством.

Вагомий внесок у дослідження проблематики регулювання торгівлі сільськогосподарською продукцією в системі правил ГАТТ/СОТ, наслідків реформування національної регуляторної політики в контексті вступу України до цієї організації зробили такі українські автори: В.Андрійчук, О.Бородіна, С.Зоря, Ю.Лузан, В.Пятницький, О.Оніщук, С.Осика, П.Саблук, Т.Циганкова, О.Штефанюк, В.Мовчан, І.Кобута, О.Шубравська [1].

Україна є державою з потужним земельним та трудовим потенціалом, сприятливими кліматичними умовами і багаторічним досвідом виробництва агропродовольчої продукції, сільське господарство сьогодні є єдиним "рятувальником" економіки, займаючи першу сходинку в формуванні валютного балансу України та зберігаючи позитивну динаміку валового виробництва продукції.

Враховуючи сталу тенденцію до росту кількості жителів Землі, особливо в арабських країнах, Китаї та Індії, Україна повинна спрямувати власні зусилля на розвиток вітчизняного аграрного сектора, оскільки продовольчий баланс цих країн показує, що їм недостатньо продуктів харчування для такої кількості населення. Тому можна прогнозувати ріст цін та попиту на сільгосппродукцію. Україна ж має всі необхідні передумови: землю, вміння, трудові ресурси, для розвитку сільського господарства та завоювання відповідного експортера високоякісних продуктів харчування на міжнародній арені [1].

Вступ України до СОТ змінив напрями і механізми субсидування національних сільгоспвиробників. Адже розумна політика державної підтримки виробництва сільгосппродукції та її експорту – це можливість реально оцінити перспективи зовнішньої торгівлі, продавати за кордон продукцію за найсприятливішими умовами, раціонально маневрувати власними ресурсами, продуктивно нарощувати виробництво в агросекторі, підтримувати доходи агровиробників на належному рівні, забезпечувати якісний рівень життя на селі. Йдеться про заборону використання експортних субсидій у сільському господарстві. Саме цю позицію відстоювала наша міністерська делегація з економічного розвитку і торгівлі на черговій десятій Конференції міністрів Світової організації торгівлі, що проходила з 15 по 19 грудня 2015 р. в столиці Кенії – Найробі. Учасниками Конференції міністрів ухвалено низку рішень, які склали так званий «Пакет Найробі» та стосуються покращення торгівлі сільськогосподарськими товарами [2]. Основними рішеннями, що мають важливе значення для України, є наступні:

- стосовно експортної конкуренції, що передбачає відмову розвинутих країн від застосування експортних субсидій у сільському господарстві з 2020 року;
- про запровадження спеціального захисного механізму у торгівлі сільськогосподарськими товарами для країн, що розвиваються;
- про державні резерви для цілей продовольчої безпеки.

Україна, як країна, що порівняно недавно вступила до СОТ, зробила вагомий внесок у лібералізацію торгівлі та здійснила суттєві поступки, зокрема, зобов'язалась не використовувати експортні субсидії на продукцію сільського господарства. Тому, враховуючи значний експортний потенціал сільського господарства, наша країна зацікавлена у найшвидшому скасуванні іншими членами СОТ заходів, що спотворюють торгівлю у сільському господарстві, та подальшій лібералізації доступу на світовий ринок сільськогосподарської продукції. Це, у свою чергу, сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних сільськогосподарських товарів на зовнішніх ринках.

Україна продовжує рухатися до створення зони вільної торгівлі з багатьма споживачами вітчизняної продукції. Ринки Ізраїлю і Туреччини вкрай важливі для наших експортерів зернових і олійних культур, а також олії та продукції тваринництва.

Ще один, дещо незвичний для України геоелементний вектор, де відбулися зрушення після конференції – Східна Африка. Кенія – це не тільки об'ємний ринок Східної Африки. Це також доступ до Уганди, Бурунді, Руанди і Південного Судану. Україна просто-таки зобов'язана в нинішніх умовах отримувати доступ до регіональних ринків, навіть якщо вони відносно невеликі. Ми можемо постачати зерно, молокопродукти, а також інші продукти харчування на ринки Східної Африки [2].

Отже інтеграцію України до Світової організації торгівлі справедливо можна вважати економічно доцільною, а нарощування обсягів виробництва продуктів харчування та поліпшення їх якості є стратегічним пріоритетом соціального та економічного розвитку України на сучасному етапі на найближчу перспективу. За таких умов продовольча безпека в контексті національної безпеки, передбачає здійснення активної державної політики, спрямованої на швидке подолання кризових процесів, забезпечення необхідної адаптації підприємств АПК, до умов ринкової кон'юнктури, зміцнення їх фінансового стану, утвердження в перспективі України як держави з високоефективним, експортоспроможним сільським господарством.

Список використаної літератури:

1. Білозір Л.М. Проблеми підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських виробників України в контексті вступу до СОТ // Збірник наукових праць. Випуск 66. Частина II.–К.: Київський національний університет імені Т. Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2007.–С.185-191.
2. Європейська правда: СОТ змінює правила. Що це означає для України? В. Рутіцька, заступник глави Мінагрополітики [Цит. 21.12.2015]. [Електронний ресурс].–Режим доступу <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/12/21/7042561/>

Новосьолова А.С., гр. ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЮ ТОРГІВЛІ

Приєднання України до Світової організації торгівлі (СОТ) є надзвичайно важливим і водночас відповідальним кроком на шляху до сталого економічного зростання.

Дослідженню співробітництва України та СОТ присвячено чимало праць видатних вчених-економістів, серед яких вагомий внесок здійснили О. Фесенко, Я. Жаліло, Я. Базилюк, Я.Белінська, Т. Кальченко, В. Сиденко, О.Барановський та інші. Питання впливу вступу до СОТ України на розвиток агропромислового комплексу вивчався рядом вчених, такими, як В.М. Клочко, В.В Мерчанський, В.Я. Амбросов, В.М. Онегіна, Н.В. Волченко.

Метою даної роботи є розгляд процесу приєднання та прояву співпраці України і СОТ, надання оцінки наслідків членства України у СОТ. Для вступу до СОТ Україна змінила певні закони, пов'язані із зовнішньою торгівлею, стандартизацією та якістю продукції, роботою аграрного та банківського секторів. Однак ці зміни не гарантували прозорішого законодавства загалом, не спростили процедури митного оформлення товарів тощо. Крім того, "уніфікованість" законів СОТ не враховує національних особливостей економіки певної країни, тому що їхні правила й процедури влаштовують, передусім, високорозвинені країни, на які припадає близько 80 % світової торгівлі [1].

Незважаючи на те, що співпраця України та СОТ є на стадії розвитку, проте, уже можна виділити як позитивні, так і негативні сторони даної взаємодії.

До основних позитивних сторін можна віднести:

-доступ до міжнародного механізму врегулювання торговельних суперечок;

- більш широкий вибір товарів і послуг;
- інтеграцію до міжнародної економіки, створення правових засад для стабільного і передбачуваного ведення бізнесу і міжнародної торгівлі;
- створення сприятливого клімату для іноземних інвестицій;
- збільшення можливостей брати участь у регіональних союзах і об'єднаннях;
- відтворення загрози торгівельно-економічної ізоляції не тільки від країн Західної та Центральної Європи, а й від країн Східної Європи та Балтії, які нині мають статус країн-членів ЄС;

- уникнення перспективи витіснення з ринку ЄС українських продуктів аналогічно продукцією країн Центральної та Східної Європи після їх вступу до ЄС;

- збільшення надходжень до Державного бюджету за рахунок розширення бази справляння митних платежів, активації зовнішньоторговельного боргу.

До негативних сторін відносять :

- загострення проблем низької конкурентоспроможності продукції національного виробництва в умовах неможливості використання вітчизняними виробниками низки пільг. Найбільших втрат зазнали сільськогосподарські підприємства, економічна діяльність яких здійснювалась в пільговому режимі;

- втрата окремими національними виробниками внутрішнього ринку, що призвело до закриття, в першу чергу, тих підприємств, що мали обмежені фінансові ресурси для структурної перебудови;

- поглиблення невідповідності у структурі попиту і пропозиції робочої сили;

- зростання структурного безробіття;

- поглиблення диференціації регіональних ринків праці, внаслідок посилення поляризації регіонів-лідерів та депресивних регіонів [2].

Попри високий рівень відкритості національної економіки, внесок України у загальний обсяг світового експорту товарів і послуг досить незначний. Питома вага експорту товарів та послуг до країн ЄС на 2014 р. склалася лише в розмірі 31,8% від загального обсягу експорту товарів та послуг України. Це значно звужує перспективи формування конкурентоспроможності економіки, оскільки саме платоспроможність та потужність внутрішнього ринку визначають стабільність та динамічність соціально-економічного розвитку країни.

Україна – це держава з відкритою економікою, завдяки вступу та встановленню її повноправним членом СОТ можна вже зараз побачити вагомі результати. Якщо оцінювати рівень відкритості за частками експорту та імпорту у ВВП, то згідно зі статистичними даними можливо прослідкувати таку тенденцію, що вже в 2011 р. співвідношення експорту товарів та послуг до ВВП перевищувало 45%, тоді як максимальне значення цього показника було досягнуто у 2008 р. на рівні майже 64 %. На імпорт товарів та послуг припадало 51 % від ВВП у 2010 р., у 2014 р. цей показник стрімко знизився і склав 40 % [3].

Зараз не можна зробити точних висновків, щодо переваг або недоліків із-за політичної кризи, воєнної ситуації в Україні. Але на думку автора, подальша співпраця України з СОТ дасть нашій країні можливість виходити на світові ринки товарів і постійно перебувати у полі зору світу. Україна має великий потенціал, щоб забезпечити світовий ринок якісними та недорогими товарами. Необхідно, щоб держава враховувала наслідки для кожного сектору економіки окремо і вживала всі можливі заходи для захисту національних виробників.

Повністю об'єктивне дослідження впливу членства України в СОТ на галузі економіки України унеможливило те, що, практично весь період, який минув з моменту вступу, економіка України перебувала під впливом світової фінансово-економічної кризи та гостро відчувала її негативні наслідки. Зробити певні висновки та отримати кількісні оцінки з прийнятною достовірністю можливо буде лише після остаточної стабілізації ситуації на зовнішніх ринках та у національній економіці, накопичення необхідних обсягів статистичних даних.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт СОТ в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/wto>

2. База даних ООН з міжнародної статистики торгівлі товарами International trade statistics yearbook 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://comtrade.un.org/pb/first.aspx>

3. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Пахалюк Т.О., гр. ВВ-13-2
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

НАСЛІДКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

На сьогодні членство України у СОТ є надзвичайно важливим і водночас відповідальним етапом на шляху до сталого економічного зростання. Економіка України є однією із найбільш експортозалежних у світі. Україна зацікавлена в лібералізації міжнародного торговельного режиму. Усунення бар'єрів для торгівлі сприяє розширенню доступу національних виробників до зовнішніх ринків і збільшенню обсягів експорту. А від успіху експортерів, у свою чергу, залежать робочі місця та добробут мільйонів українців. [3].

Закономірне приєднання України до СОТ було результатом концентрації величезних політичних зусиль і глибокого усвідомлення можливостей, які випливають з інтеграції в світову торговельну систему. Попри численну, доволі часто обґрунтовану критику про поспішність і надмірну поступливість при підписанні багатьох двосторонніх угод на шляху до членства в цій організації, стратегічні переваги від вступу значно переважають недоліки. Разом із доступом до найважливіших ринків економічно розвинених країн світу в режимі найбільшого сприяння Україна отримала також широкі можливості для захисту інтересів національних виробників: від залучення до міжнародних переговорів з питань торгівлі до участі у системі врегулювання суперечок в рамках СОТ [3].

Слід зазначити, вступивши до СОТ, Україна отримала значні економічні, політичні та соціальні переваги:

- доступ до міжнародних ринків, скасування щодо країни дискримінації й нетарифних бар'єрів, доступ до багатосторонніх механізмів вирішення суперечок та можливість впливати для захисту національних інтересів на умови регулювання світової торгівлі;
- забезпечення прогнозованого конкурентного і сприятливого інвестиційного середовища;
- СОТ сприяє збереженню миру, запобігає виникненню військових конфліктів завдяки зміцненню міжнародної стабільності;
- інституційні механізми організації, які створені в межах СОТ, дають змогу конструктивно вирішувати виникаючі торговельні суперечки, тим самим це дає вдало вирішувати спірні питання та конфлікти;
- забезпечення однакових можливостей для всіх учасників: діяльність Світової організації торгівлі ґрунтується на правилах, вироблених і ухвалених усіма країнами-членами, а не на впливі (владі) окремих країн;
- здійснення лібералізації світової торгівлі сприяє зниженню вартості життя (прожиткового мінімуму);
- розвиток міжнародної торгівлі забезпечує споживачам можливість ширшого вибору як за асортиментом, так і за якістю і ціновими параметрами товарів і послуг;
- завдяки правилам сучасної торговельної системи бар'єри у торгівлі поступово знижуються, що зумовлює зростання їх обсягів і, одночасно, доходів держави, виробників і громадян;
- торгівля стимулює економічне зростання та призводить до створення нових робочих місць;
- реалізація основних принципів міжнародної торгівлі робить світову торговельно-економічну систему більш економічно ефективною;
- система міжнародних правил і норм щодо торгівлі й торговельної політики стимулює роботу урядів країн-учасниць, сприяє підвищенню дисципліни і порядку в діяльності державних установ, веде боротьбу з корупцією;
- механізми торговельної системи сприяють формуванню більш широкого погляду урядів на національну торговельну політику, запобігаючи практиці лобіювання та реалізації інтересів вузьких груп людей [1].

На наш погляд, необхідно виділити негативні наслідки вступу України до СОТ:

- лібералізація торгівлі може спричинити посилення впливу світової кон'юнктури на економіку країни, що зумовлює підвищення економічних ризиків України у періоди глобальної економічної нестабільності;
- членство України у СОТ вимагає скасування багатьох положень, закріплених у чинних програмах субсидування окремих галузей, які суперечать нормам СОТ;
- вітчизняні виробники в окремих випадках можуть виявитися неготовими до зростання конкуренції через низьку ефективність підприємств;

- скорочення виробництва неконкурентоспроможних вітчизняних підприємств та галузей;
- запровадження правил СОТ у сфері ліцензування, стандартизації та сертифікації потребує суттєвих витрат для розробки та впровадження нових інститутів і механізмів здійснення таких процедур [1].

Підводячи підсумок, можна з впевненістю стверджувати, що позитивних наслідків приєднання нашої держави до СОТ значно більше, ніж негативних. Основні недоліки пов'язані з необхідністю переходу фінансового та людського капіталу з економічно не вигідних та неконкурентоспроможних галузей у нові більш вигідні сфери. Для мінімізації таких негативних наслідків необхідно покращити мобільність ресурсів. Основна ідея даної концепції полягає у тому, щоб як змога ефективніше зменшити кошти трансформацій у короткостроковому періоді. Відомо, що членство у СОТ передбачає однозначні переваги у довгостроковому періоді, але ці переваги нівелюються через короткострокові труднощі адаптації національної економіки до відкритої конкуренції [2].

Список використаної літератури:

1. Дорофійенко В. – Про деякі аспекти економічних наслідків приєднання України до СОТ// Економіст – 2007. – №8. – С. 66-70.
2. Офіційний сайт Міністерства Закордонних Справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/wto>
3. Офіційний сайт: Україна й Світова організація торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wto.in.ua/index.php?lang=ua&&page=1&get=3&id=2897#pager_7776.

Перетятко А. І., група ВВ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

Сучасна Світова організація торгівлі є провідною міжнародною організацією, членами якої є 150 країн світу. Останнім часом сфера діяльності СОТ розширюється і передбачає не тільки регулювання торговельних потоків, але й міжнародне економічне регулювання капіталу та робочої сили. Членство в цій організації стало практично обов'язковою умовою для будь-яких країн, які прагнуть інтегруватися у світове господарство. Вступаючи до СОТ, країна одержує право голосу за всіма рішеннями, що приймаються в межах організації. Приєднання України до СОТ стало одним із стратегічних завдань зовнішньоекономічної політики держави.

Дослідженню питання розвитку відносин країн СОТ з Україною присвячували наукові праці зарубіжні та вітчизняні вчені: Мокій А., Бураковський І., Шнирков О., Циганкова Т., Сіденко В., Філіпенко А., Лук'яненко А., Гальчинський А. та ін. У статті розглянуто аспекти функціонування Світової організації торгівлі, аналізуються основні позитивні та негативні наслідки вступу України до СОТ, а також проаналізовано стан відносин Україна – СОТ.

На сьогодні після вступу України до СОТ можна розглядати з позитивної точки зору як необхідну передумову лібералізації режиму торгівлі між Україною і ЄС, створення зони вільної торгівлі та забезпечення поступової інтеграції України до Євросоюзу.

Світова організація торгівлі є сучасною потужною міжнародною організацією. Послідовна та системна реалізація стратегічних та тактичних заходів економічної політики України сприятиме адаптації національної економіки в СОТ, що буде певною гарантією прозорості економічних та політичних механізмів. Для ефективного входження України на міжнародні економічні ринки уряду необхідно першочергово узгодити існуючу законодавчо-нормативну базу до вимог СОТ, розробити систему захисту внутрішнього ринку товарів і послуг, вміло використовувати наявний економічний потенціал країни, підвищувати конкурентоспроможність як вітчизняного товаровиробника, так і вітчизняного споживача. Адже відсутність цілісної зовнішньоекономічної стратегії не лише обумовлює гальмування національного економічного розвитку, а й веде до значних ускладнень в міждержавних торговельних стосунках України з іншими країнами [4].

Одним із основних принципів СОТ є торгівля без дискримінації, тобто взаємне надання режиму найбільшого сприяння у торгівлі і взаємне надання національного режиму торгівлі товарам і послугам іноземного походження.

Світова організація торгівлі висуває дуже жорсткі вимоги до технічних стандартів. Основними шляхами реформування системи технічного регулювання України мають бути:

- 1) скасування обов'язкової сертифікації продукції, яка не підпадає під дію обов'язкового у ЄС технічного регулювання;
- 2) перехід від обов'язкової сертифікації до оцінки відповідності за принципом “управління ризиками”;
- 3) внесення змін до Закону України “Про захист прав споживачів” задля скасування вимоги обов'язкової стандартизації;
- 4) прискорення гармонізації національних стандартів з міжнародними і європейськими;
- 5) створення системи ринкового нагляду [3].

Впровадження угод про технічні стандарти пов'язане з витратами на відповідне устаткування, навчання персоналу та ін. Як свідчить досвід країн з перехідною економікою, ці витрати є досить значними і нерідко потребують зовнішніх запозичень.

Членство у СОТ позитивно вплинуло на конкурентоспроможність українських виробників, запевняють експерти, оскільки приведення національного законодавства у відповідність до норм і правил СОТ позитивно вплинуло на інституційне середовище. Це стосується державного регулювання зовнішньоторговельної діяльності, системи стандартизації, митної справи, законодавства у сфері інтелектуальної власності тощо. Зокрема, забезпечення прозорості експортно-імпортних операцій відповідно до правил СОТ має прямий вплив на зниження корумпованості і відповідно підвищення потенціалу конкурентоспроможності країни. Вважається, що членство у СОТ також поліпшило інвестиційний клімат у країні, але через кризову ситуацію в державі і в Проте цей вплив дасть позитивні результати не одразу. Наслідки важкої світової економічної кризи дуже згубно вплинули на нашу економіку. Це, на мою думку, ще відкинуло Україну на 10 років назад від економічного зростання. Багато експертів вважають, що основним негативним економічним наслідком вступу України до СОТ у найближчі роки стане зниження конкурентоспроможності вітчизняної продукції. Відмова від дискримінації і рівноправна торгівля – основні вимоги і разом з тим переваги СОТ. Утім, члени Організації не відмовляються від застосування механізмів захисту внутрішнього ринку. Зокрема, угоди СОТ дозволяють країнам вживати обмежувальних заходів щодо імпорту, який заподіює значну шкоду вітчизняній економіці, однак відбувається це за чітко визначеними правилами [2].

Приєднання до цієї Організації, дало Україні наступні основні економічні переваги:

1. створення передумов для розширення співпраці з ЄС;
2. переваги світової торгівлі та міжнародного розподілу праці;
3. вплив на макроекономічну політику;
4. забезпечення ширшого вибору товарів та послуг;
5. забезпечення лібералізації доступу українських товарів на ринки світу;
6. доступ до механізму вирішення торгових спорів.

Практичний досвід багатьох країн світу, які нині є членами СОТ, особливо країн, що розвиваються, вказує на те, що більшість потенційно можливих позитивних наслідків для країни, її виробників реалізується не автоматично, а є результатом розумної політики, яка створює потенціал для використання таких можливостей.

Окрім ряду позитивних наслідків від вступу України до СОТ існує і низка недоліків, які можуть спричинити додаткові загрози економіці України, зокрема:

1. лібералізація торгівлі може спричинити посилення впливу світової кон'юнктури на економіку країни, що зумовлює підвищення економічних ризиків України у періоди глобальної економічної нестабільності;
2. членство України у СОТ вимагатиме скасування багатьох положень, закріплених у чинних програмах субсидування окремих галузей, які суперечать нормам СОТ;
3. вітчизняні виробники в окремих випадках можуть виявитися неготовими до зростання конкуренції через низьку ефективність підприємств;
4. скорочення виробництва неконкурентоспроможних вітчизняних підприємств та галузей;
5. запровадження правил СОТ у сфері ліцензування, стандартизації та сертифікації потребує суттєвих витрат для розробки та впровадження нових інститутів і механізмів здійснення таких процедур.

Зважаючи на все вищесказане, слід зазначити, що Україна отримала значно більше позитивних переваг від членства в СОТ, ніж негативних. Але реалізація потенційних переваг потребує змін адміністративного характеру, реформи податкової системи, додаткових витрат держави на реструктуризацію та реорганізацію підприємств. світі приплив інвестицій не хлинув у великій кількості [1].

Після вступу в СОТ саме відкритість економіки є стимулом до структурного реформування економіки та галузей. Структурні перетворення, незважаючи на короткострокові втрати, у довгостроковій перспективі ведуть до економічного зростання та покращення національного добробуту. До того ж більшість експертів дотримується думки, що після вступу в СОТ та лібералізації доступу на ринки України не викличе значних негативних наслідків для українських галузей, оскільки рівень реального тарифного захисту внутрішніх ринків для багатьох із них не змінився суттєво. Баланс позитивних та негативних наслідків залежить насамперед від готовності виробників працювати в умовах міжнародної конкуренції, а саме від рівня їх ефективності та конкурентоспроможності, який вони повинні підвищувати.

Література:

1. Бураковський І. Вступ України до СОТ: як правильно оцінити наслідки // Економічний часопис ХХІ ст. №7-8. -с 6-8.
2. Левченко З. Плюси і мінуси членства в СОТ // Цінні папери України – 2008
3. Міжнародні відносини: – К.: Молодіжна альтернатива, 2007. -с. 23-26
4. Перспективи вступу до СОТ: – К.: Молодіжна альтернатива, 2007.- с. 34-40. №49. – с. 12.

Пісковець Л.А., гр. ВВ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Стебляк І.О.

ВСТУП УКРАЇНИ ДО СОТ ТА ЙОГО НАСЛІДКИ ДЛЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Аграрний сектор України з його базовою складовою, сільським господарством, є системоутворюючим в національній економіці, адже він формує засади збереження суверенності держави – продовольчу та у визначених межах економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки та формує соціально-економічні основи розвитку сільських територій.

Подальше входження до світового економічного простору, посилення процесів глобалізації та лібералізації торгівлі вимагають адаптації до нових та постійно змінних умов, а відповідно – подальшого удосконалення аграрної політики.

Актуальність проблеми дослідження аграрного сектору України полягає у нерівномірності розвитку різних форм господарювання, нестабільності конкурентних позицій вітчизняної сільськогосподарської продукції та продовольства на зовнішньому ринку через не завершені процеси адаптації до європейських вимог щодо якості та безпечності сільськогосподарської сировини та харчових продуктів, значних втратах продукції через недосконалість інфраструктури аграрного ринку та логістики зберігання тощо.

Дослідженням наслідків для аграрного сектору України після вступу до СОТ займаються такі відомі вітчизняні учені як З.Залога, Т.Зінчук, С.Кваша, О.Шубравська та інші. Мета даної роботи полягає в розгляді впливу на аграрний сектор України після вступу до Світової організації торгівлі, виявленні основних переваг та недоліків.

Взагалі, сільське господарство завжди було важливою складовою переговорного процесу в рамках вступу України до СОТ. Основною метою успішного завершення цих переговорів було забезпечення належного рівня підтримки аграрного сектора національної економіки країни та підтримка конкурентоспроможності вітчизняного виробника на міжнародній арені. Зазвичай, після вступу країни до Світової організації торгівлі країна бере на себе певні зобов'язання щодо державної підтримки сільського господарства, механізму оподаткування виробництва, експортної та імпоротної конкуренції в сільськогосподарській торгівлі тощо [1].

Аналіз макроекономічних показників з метою визначення системних змін, у зв'язку зі вступом України до СОТ, показує, що зовнішньоторговельне сальдо сільськогосподарської продукції після вступу до СОТ залишається позитивним і має тенденцію до зростання, що свідчить про наявність конкурентних переваг в аграрному секторі економіки країни. Наприклад, суттєво збільшився експорт сільськогосподарської продукції. Станом на 2014 рік було експортовано сільгосппродукції на 4,8 млрд дол., тобто на 43% більше порівняно з 2013 роком. Цьому сприяли світова продовольча криза, зростання світових цін, а девальвація гривні підвищила конкурентоспроможність українських товарів.

Питому вагу в структурі вітчизняного експорту займає продукція рослинництва – близько 52%. Зазвичай, експортують зернові (32,8%), насіння соняшнику і рапсу (12,3%), соняшникову олію (16,8%). Також експортуються молочні продукти (5,8%). Всі ці товари експортуються за певними квотами, тобто у визначеній кількості, ні більше, ні менше.

Щодо імпорту продукції, то він є майже вдвічі меншим від експорту. В середньому станом на 2014 рік було імпортовано сільгосппродукції на 2,6 млрд доларів. Продовжується імпорт свіжих овочів та фруктів, причинами цього є високий внутрішній попит на овочі та фрукти, відсутність сучасних овочесховищ для зберігання продукції, відсутність деяких овочів та фруктів через природно-кліматичні умови. Також збільшився рівень імпорту цукру та цукрової тростини. Причиною є неспроможність вітчизняної цукрової промисловості задовольнити внутрішній попит по конкурентоспроможним цінам [2].

Досить складна ситуація з якістю сировини склалася на сьогодні в тваринництві, де упродовж останніх років відбулося різке скорочення поголів'я всіх видів худоби. Основний обсяг молока (81%) зосереджено в господарствах населення. Молочна сировина і м'ясо в господарствах населення не відповідають вимогам міжнародних стандартів, переважна більшість доставляється з підвищеною кислотністю, високою механічною забрудненістю. Українські молокопереробні та м'ясопереробні підприємства після вступу до СОТ опинилися у важких конкурентних умовах, так як ключову роль в реалізації продукції відіграє її якість. Враховуючи те, що основне виробництво молока та м'яса зосереджено в домашніх господарствах, ввести європейські вимоги до якості поки що неможливо.

Щодо оцінки державного втручання на ринок зерна, практика показала, що експортні обмеження мають прямий ефект на зменшення посівних площ зернових в Україні. Експортні обмеження, квоти, мита суттєво впливають на зменшення цін реалізації, суттєво дестабілізують ринки реалізації вітчизняної продукції, значно збільшуючи ризики для виробників зерна і обмежують виробництво [3].

Отже, можна зробити висновок, що в цілому аграрний сектор України розвинений досить непогано, а вступ до СОТ має багато переваг. Але в перспективі необхідно розвивати внутрішнє споживання вітчизняних сировинних товарів, стимулювати виробництво товарів з більшою доданою вартістю, стимулювати експорт сільськогосподарської продукції, а саме зерна, м'яса і молока. Також важливим є уникнення заборон і квотування експорту зернових та розробка ефективних програм підтримки експорту вітчизняних сільськогосподарських товарів.

Список використаної літератури:

1. Ворожбит В. Плюси та мінуси вступу України до Світової Організації Торгівлі // Молода економіка. – 2012. – С. 17-31
2. Сільськогосподарство [Електронний ресурс] / Держ. ком. Статистики України – Режим доступу: [<http://www.ukrstat.gov.ua>]
3. Стукач Т.М. Аграрний протекціонізм і вільна торгівля при вступі до СОТ // Економіка АПК. – 2013. – С.146-149.

Подакова В.Е., гр. ВВ-13-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В СВІТОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Розвиток багатьох країн залежить, в багатьох випадках залежить від участі її у міжнародних організаціях. Вони, в свою чергу, підтримують економіку країн на належному рівні і сприяють процесу інтеграції та глобалізації. Україна належить до тих країн, які мають досить добре розвинуті зв'язки з іншими державами. Вона також активно співпрацює з міжнародними організаціями. Однією з таких є Світова організація торгівлі, яка охоплює 162 члени, на які припадає 95% світового торговельного обороту. Кожна країна, яка прагне інтегруватись у світове господарство, повинна стати учасником Світової організації торгівлі [1].

Світова організація торгівлі – єдина міжнародна організація, що опікується глобальними правилами торгівлі між країнами. Її головна функція – забезпечувати, щоб торговельні обміни відбувалися настільки легко, передбачувано і вільно, наскільки можливо. СОТ стала наступницею Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ), укладеної після Другої світової війни. Тож попри те, що СОТ – одна з наймолодших міжнародних організацій, багатосторонній торговельній системі, початково закладеній ГАТТ, вже понад 50 років.

Основні цілі Світової організації (СОТ) торгівлі є [1]:

- підвищення рівня життя;
- забезпечення повної зайнятості;
- постійне зростання доходів і попиту;
- розширення виробництва товарів і послуг та торгівлі ними;
- оптимальне використання світових ресурсів відповідно до цілей сталого розвитку;

Існують переваги від вступу України до СОТ, як для виробників, так і для споживачів. Серед таких переваг можна виділити: зменшення тарифних і нетарифних обмежень у доступі українських товарів майже на всі світові ринки, що надає змогу збільшити експорт вітчизняної продукції та підвищує ефективність структури експорту за рахунок високотехнологічної наукомісткої продукції. Членство в СОТ є потужним інструментом захисту національних виробників від недобросовісного імпорту, є основою стабільності розвитку торговельних відносин та справедливого розв'язання торговельних спорів з партнерами. СОТ забезпечує підвищення рівня іноземного інвестування в українську економіку для виробництва товарів та послуг та торгівлі ними з країнами-партнерами СОТ. Наслідком є модернізація структури українського виробництва та створення нових робочих місць, системна трансформація українського економічного законодавства відповідно до принципів, норм і стандартів СОТ. Приєднання України до СОТ дало змогу лібералізувати торгівлю та співпрацю з країнами-членами Європейського союзу [2]. Споживачі отримують розширення асортименту товарів і послуг, зниження їхньої ціни, в результаті скасування торговельних бар'єрів можуть подешевшати не лише імпортовані товари та послуги, а й вітчизняні, у виробництві яких використовуються імпортні комплектуючі.

Позитивні наслідки від вступу до СОТ, мають переважно: харчова та легка промисловість, телекомунікації, туристичні послуги, страхування, фондовий ринок, поштовий зв'язок, банківські послуги. Головною відмінністю участі у СОТ від участі в інших організаціях є те, що очікування від членства в СОТ не могли і не можуть бути пов'язані з отриманням певних грошей, як, наприклад від МВФ. Мова йде про розвиток економіки країни.

Водночас, СОТ встановлює жорсткі умови країнам-членам. До найбільших ризиків можна віднести поступове зменшення рівня захисту внутрішнього агропродовольчого ринку. Національні виробники понесуть певні втрати, пов'язані з адаптацією до нового конкурентного та регулятивного середовища. Присутність національного виробника на ринку може зменшитись до 60-70% [3]. Отже, частину внутрішнього продовольчого ринку наші виробники могли б втратити внаслідок вступу в СОТ. Зниження імпортних мит відкриє шлях до внутрішнього ринку, в першу чергу, дешевій імпортній продукції. Це з одного боку, буде позитивно впливати на задоволення населення, а з іншого, негативно позначатиметься на становищі самого виробника, що в підсумку може звести нанівець переваги для населення, особливо для сільського. Загалом, вступ до СОТ є важливим кроком уперед, оскільки несе в собі перспективи ступу до інших міжнародних організацій, що матиме позитивні наслідки.

Список використаних джерел

1. Бурлай Т.В. Інтеграція України до Світової організації торгівлі: оцінка перспектив // Проблеми міжнародних відносин: [зб. наук. праць /наук. ред. Бурлай Т.В. та ін.] ; вип. 1. – К. : КиМУ, 2012. — С.76–90.
2. Мельник В. М. Можливості для українських підприємств після вступу в СОТ: [зб. наук. праць / наук. ред. Канцелярук Б.І. та ін.]; вип. 2. – К. :КиМУ, 2011. — С. 164–179.
3. [Електронний ресурс]// Офіційний сайт Національного банку України // Режим доступу: // www.nbu.gov.ua

Пукас К.С., група ВВ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СОТ

Світова організація торгівлі (СОТ) – єдина міжнародна організація, що опікується глобальними правилами торгівлі між країнами. Її головна функція – забезпечувати, щоб торговельні обміни відбувалися настільки легко, передбачувано і вільно, наскільки можливо.

У травні 2008 році Україна стала повноправним членом Світової Організації Торгівлі. В рамках СОТ у сучасний період глобалізації світової економіки здійснюється близько 95% міжнародної торгівлі. Членство у СОТ означає кінець торговельно-економічної відстороненості України від загальносвітових правил ведення бізнесу, визнання та приєднання до світових стандартів якості товарів і послуг, розвиток зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств і компаній, окремих регіонів і країни в цілому. Україна набула членства у СОТ, реалізуючи гео економічні інтереси, в тому числі нарощування експортного потенціалу та розширення зовнішніх ринків збуту, інтенсифікація євроінтеграційних процесів та світо господарських зв'язків. Переважна більшість країн-членів СОТ, як показує практика, отримала позитивні імпульси зростання внаслідок інтегрування в цю глобальну структуру.

Щодо України, можна відзначити, що поки-що розділяються думки щодо позитивного впливу СОТ на українську економіку.

Вихідною передумовою взаємодії України та СОТ були розвиток потужної економічної бази, вливання іноземних інвестицій, створення власної привабливості тощо. Очікується, що участь України в СОТ збільшить привабливість українських підприємств для іноземних інвесторів завдяки встановленню стабільного прозорого торговельного режиму, чіткого закріплення в національному законодавстві прав інвесторів, що суттєво звузить можливості втручання чиновників у діяльність підприємств. Інвестори зможуть з більшою впевненістю прогнозувати потенційні доходи та видатки. Відкриття світових ринків збільшить привабливість експортоорієнтованих виробництв [1].

Після вступу України до СОТ, за результатами опитування керівників підприємств, проведеного наприкінці 2008 року Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, позитивні очікування трансформувались, більшою мірою, в нейтральні оцінки, оскільки переважна більшість опитаних керівників підприємств не відчули конкретного впливу на свою діяльність. Також, слід зауважити, що частка менеджерів, які відзначили, що вступ України до СОТ негативно позначився на діяльності їхніх підприємств, виявилась вдвічі меншою за частку тих, хто очікував на негативний характер впливу у випадку вступу до СОТ. Так, відповідаючи на питання: "Як, на Вашу думку, вступ України до СОТ вплинув на експортно-імпорتنу діяльність Вашого підприємства?", понад дві третини опитаних керівників підприємств- експортерів (70,3%) відзначили нейтральний вплив, 21,8% – позитивний, і лише 7,9% – негативний [2].

Результати опитування, проведеного в квітні 2012 року, після чотирьох років членства України у СОТ, зафіксували різку зміну в структурі розподілу відповідей керівників підприємств (експортерів та імпортерів) стосовно характеру впливу вступу України до СОТ на діяльність їхніх підприємств. Так, частка тих керівників, що відзначили позитивний вплив вступу України до СОТ на експортну діяльність їхніх підприємств, зроста майже втричі порівняно з 2008 року (з 21,8% до 58,3%). Частка менеджерів, що відзначили нейтральний характер впливу, зменшилась майже вдвічі (з 70,3% до 36,7%), а частка тих, хто вказав на наявність негативного впливу, скоротилась з 7,9% до 5,0% [2].

Приєднання України до СОТ – це відкриття колосальних потенційних можливостей, але, як засвідчив вітчизняний досвід, ще не гарантії успішної зовнішньої торгівлі чи збільшення іноземних інвестицій. Приєднавшись до СОТ, Україна отримала ті самі умови торгівлі, що усі учасники цієї організації. Однак, ефективність використання цих можливостей залежить, почасти, тільки від бажання та спроможності українських виробників пристосовуватися до нових умов. СОТ, як відомо, забезпечує вільний доступ українських товарів на зовнішні ринки, однак не гарантує їхньої конкурентоспроможності. Відповідно, СОТ надає рівні права, однак не обмежує конкуренцію ані у світі, ані в нашій країні. Вітчизняним підприємцям доводиться швидко опановувати нові умови роботи, які багатьом західним виробникам добре відомі [1].

Для вступу до СОТ Україна змінила певні закони, пов'язані із зовнішньою торгівлею, стандартизацією та якістю продукції, роботою аграрного та банківського секторів. Однак ці зміни не гарантували прозорішого законодавства загалом, не спростили процедури митного оформлення товарів тощо. Крім того, "уніфікованість" законів СОТ не враховує національних особливостей економіки певної країни, тому що їхні правила й процедури влаштовують, передусім, високорозвинені країни, на які припадає близько 80 % світової торгівлі.

Виходячи із вищезазначеного, можна зробити висновок, що членство України в СОТ стало потужним стимулом реформування національного торговельного режиму, формування прозорості та передбачуваної регуляторної політики. Приєднання до СОТ позитивно вплинуло на динаміку гармонізації торговельно-орієнтованого законодавства держави з договірно-правовою системою СОТ і сприяло активізації торговельних відносин з країнами-членами організації. Проте, хоч перед Україною відкрились міжнародні ринки торгівлі, вони не приносять бажаних результатів експорту, що в основному спричинене низькою конкурентоспроможністю національного виробника [3].

Література:

1. Економічні проблеми членства України в СОТ: монографія / В.І. Коміренко, О.В.Коміренко, В. І., Троненко та ін.; за ред. В. І. Троненка. – К. : КиМУ, 2010. – 218 с.
2. Центр Разумкова. //www.razumkov.org.ua/ukr/index.php.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>

Свищ Р.О. гр. ВВ-12-1
Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

УКРАЇНА ТА СВІТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГІВЛІ

Однією з найдавніших і найважливіших форм реалізації міжнародного поділу праці і світогосподарських процесів є міжнародна торгівля. В рамках міжнародного поділу праці відбувається регулярний обмін товарами та послугами між різними країнами, що здійснюється через специфічну форму міжнародних економічних відносин, якою є міжнародна торгівля.

Міжнародна торгівля є найважливішою формою реалізації принципу порівняних переваг, виступає іншою стороною міжнародної спеціалізації. Вона дозволяє всім країнам розширити можливості виробництва і споживання, посилювати конкуренцію і таким чином впливати на економічне зростання. Звісно, всі процеси мають підпорядковуватись загальним правилам, а всі світові гравці мають бути рівними в правах між собою. Таким регулятором виступає Світова Організація Торгівлі.

Протягом минулих 50 років світова торгівля зростала надзвичайно швидко. Торгівля товарами збільшувалась у середньому на 6% щорічно. 2000 року загальний торговельний обіг у 22 рази перевищив рівень 1950 року. ГАТТ і СОТ допомогли створити сильну торговельну систему і сприяли безпрецедентному зростанню торгівлі.[1]

Вступ України до СОТ відкрив перспективи для розвитку національної економіки. Україна на абсолютно в рівних умовах та правах з іншими членами організації бере безпосередню участь у формуванні новітніх правил торгівлі на світовому ринку у рамках поточного раунду багатосторонніх торговельних переговорів з метою максимального врахування національних інтересів нашої держави у торговельно-економічній сфері.

Як член СОТ Україна отримала право використовувати механізм врегулювання суперечок в рамках СОТ, що сприяє справедливому вирішенню будь-яких суперечок з приводу дотримання положень угод СОТ, які можуть виникнути у країні з її торговими партнерами. У рамках зазначеного механізму було позитивно вирішено ряд важливих питань, а саме дискримінаційного оподаткування, ліцензування деяких видів української продукції. Україна продовжує використовувати цей механізм СОТ, оскільки це є частиною системних зусиль, спрямованих на забезпечення та розширення присутності українських товарів на інших ринках. [2]

Україна займає одну з найактивніших позицій в питанні відстоювання своїх економічних інтересів, і створення зон вільної торгівлі, мабуть, один з найбільш ефективних сучасних інструментів. До його використання Україну підштовхують не лише об'єктивна необхідність у просуванні на світових ринках української продукції, а й потреба в іноземних інвестиціях. Це прагнення розвивати вже сформовані економічні зв'язки і шукати нові ринки збуту для українських товарів.

Україна поступово приходить до тями після хворобливого удару попередньої економічної кризи і прагне зустріти наближення другої хвилі кризових явищ у світовій економіці пошуком нових торгових партнерів, особливо на тлі заміщення Російської Федерації з числа основних торговельних партнерів. Наступна хвиля кризи може привести до використання різними державами захисних заходів, зокрема й таких, які обмежують імпорт. Цілком очевидно, що реалізація такого сценарію може досить сильно вдарити по українській експортно-залежній економіці. Тому ЗВТ є ще й тим інструментом державної політики, який суттєво обмежує можливості створення нових торгових бар'єрів по відношенню до України.

Набуття Україною членства в СОТ також створило необхідні передумови для підписання у червні 2010 року Угоди про вільноторгівлю з Європейською асоціацією вільної торгівлі (Норвегія, Швейцарія, Ісландія та Ліхтенштейн), яка набрала чинності з 1 червня 2012 року; стало потужним стимулом для започаткування переговорів з Європейським Союзом щодо створення зони вільної торгівлі. Політичну частину Угоди про асоціацію з Європейським Союзом України було підписано 21 березня 2014 року. Економічну частину цієї угоди було підписано 27 червня 2014 року. [3]

Для України, членство в СОТ стало важливим кроком у залученні до процесу світової глобалізації та створило сприятливі передумови для подальшої інтеграції. Вражаючи своїм високим гуманітарним змістом цілі діяльності СОТ та потреби і напрямки розвитку Української держави, поєднуються у спільний вектор перспектив у розвитку своїх відносин:

1. Підвищення життєвого рівня;
2. Забезпечення повної зайнятості;
3. Постійне зростання доходів і ефективного попиту;

4. розширення виробництва товарів і послуг та торгівлі ними;
5. Оптиміальне використання світових ресурсів;
6. Захист і збереження навколишнього середовища;
7. Забезпечення для країни такої участі в міжнародній торгівлі, яка б відповідала потребам її економічного розвитку [4].

Підводячи підсумки, важливо підкреслити, що СОТ є дійсно однією з найпотужніших міжнародних організацій, яка регулює торгівельні відносини між країнами світу. Велика кількість країн має на меті вступ до СОТ. Україна є учасником СОТ з 2008 р. Співпраця з даною організацією несе в собі не тільки нові шанси, але й містить певні ризики та загрози. Перш за все, це загострення конкуренції між українськими товаровиробниками продукції та новими країнами-членами СОТ. Україна є досить погано захищеною перед ними. Проте уряд має змогу використовувати досвід іноземних держав з метою проведення ефективної політики, яка призведе до покращення ситуації в українській економіці.

Список використаної літератури:

1. Україна й Світова Організація Торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wto.iin.ua/index.php?get=14>
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&tag=SpivrobotnitstvoZSvitovoiuOrganizatsiieiUuTorgivli>
3. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/wto>
4. Agreement establishing The World Trade Organization [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/04-wto.pdf

Синельникова О.Ю., гр. ВВ-13-1

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

НАСЛІДКИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Проблеми інтеграції України до СОТ, стратегія і тактика приєднання, правові норми законодавства, які суттєво зміняться, як тільки стане наша країна членом СОТ, не можуть нехвилювати широку громадськість. У зв'язку з цим підприємства, страхові компанії, транспортні організації, банки мають постійно відслідковувати процес переговорів, за можливістю впливати на умови приєднання України до СОТ, визначати мету та цілі переговорів [1].

Оскільки участь України з СОТ залишається стратегічним напрямком зовнішньої політики нашої держави, важливо в цій сфері приймати раціональні рішення, ретельно аналізуючи і прогнозуючи можливі зміни, які можуть відбутися у бізнес-середовищі України. Це ж зумовлює необхідність політично відповідального й професійного підходу до аналізу сучасного становища української економіки та комплексної оцінки її відповідності стандартам СОТ. Адже, як свідчить попередній досвід вступу країн з перехідною економікою (до яких відноситься й Україна), від вступу до СОТ можна отримати суттєві переваги внаслідок доступу на глобальні ринки за умови конкурентоспроможності вітчизняної економіки та спроможності національної влади відстояти власні позиції в нелегких і часто доволі тривалих переговорах з Робочою групою; або отримати можливість вступу без зайвих очікувань, здавши власні позиції у переговорах і фактично втративши національну промисловість і стабільність в країні, – приклад Молдови, в якій імпорتنі тарифи після вступу знижено вдвічі за умови майже неконкурентоспроможної національної промисловості, та Киргизії, де протягом першого року членства в СОТ збанкрутувало близько 70% національної харчової промисловості [4].

Головною відмінністю участі у СОТ від участі в інших організаціях є те, що очікування від членства СОТ не могли і не можуть бути пов'язані з отриманням певних грошей, як, наприклад, від МВФ. Мова йде про розвиток економіки країни. Аналізуючи діяльність України впродовж останнього року, можна зробити висновки, що за обсягами торгівлі Україна посіла 33 місце серед решти 152 країн-членів.

Із вступом до СОТ держава отримала необхідні передумови, які складають стратегію інтенсивного економічного зростання. Ключовим питанням в умовах членства України у СОТ залишається необхідність впровадження структурних реформ вітчизняної економіки у такий засіб, який би гарантував покращення ефективності промислового та сільськогосподарського секторів економіки. В рамках вступу СОТ, з метою забезпечення належного рівня підтримки

сільськогосподарських товаровиробників, України зберегла право застосування спеціальних режимів оподаткування ПДВ у вигляді доходів, від яких відмовилася держава, як альтернативи прямій бюджетній підтримці у зв'язку із обмеженістю фінансових ресурсів держави [7]. Найбільш суттєвим наслідком для громадян та вітчизняних виробників вступу до СОТ є врегулювання питань доступу українських товарів і послуг до ринків країн-членів СОТ та іноземних товарів і послуг – до вітчизняного ринку. Загалом експортно-орієнтовані сектори економіки, навіть за попереднім аналізом, особливо виграють від вступу до СОТ скориставшись відкриттям міжнародним ринків для українських товарів [2].

До основних позитивних наслідків приєднання України до СОТ можна віднести зростання обсягів експорту та пожвавлення виробництва у певних галузях економіки. Таке зростання буде наслідком зменшення тарифних і нетарифних обмежень для українських товарів на світових ринках і витрат на транспортування товарів національного походження, враховуючи свободу транзиту товарів територією країн – членів СОТ. При цьому буде забезпечено кращі умови захисту українських виробників шляхом справедливого вирішення торговельних спорів і відповідного скорочення дискримінаційних заходів, що застосовуються до українських експортерів [3]. Іншим позитивним моментом є те, що вітчизняні підприємства будуть учасниками міжнародної торгівлі на більш стабільних і передбачуваних умовах, маючи при цьому доступну інформацію щодо законодавства та правил у галузі торгівлі в інших країнах. Створення таких умов буде наслідком поширення на вітчизняні підприємства принципів, норм і стандартів СОТ, апробованих протягом десятиріч у багатьох країнах світу, та відповідної трансформації українського законодавства. У подальшому ці умови сприятимуть збільшенню іноземних інвестицій в економіку держави [5]. Крім того, вітчизняні виробники отримають полегшений доступ до світових ринків товарів, послуг, технологій та капіталів, а іноземні компанії – до ринків збуту в Україні. Все це буде додатковим стимулом для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств і впровадження ними новітніх технологій [2].

Водночас уряд України матиме можливість використання міжнародних заходів захисту внутрішнього ринку. Це, зокрема, застосування антидемпінгових та компенсаційних заходів захисту внутрішнього ринку від субсидованого експорту і введення тимчасових обмежень імпорту з метою вирівнювання платіжного балансу [3]. Зі вступом України до СОТ пов'язані також негативні наслідки. Так, з метою вступу до СОТ Україна повинна зменшити тарифні й нетарифні обмеження, які застосовуються для захисту внутрішнього ринку, з одночасним скороченням державної підтримки для окремих галузей національної економіки (сільське господарство, автомобілебудування). Внаслідок цього вітчизняні підприємства в багатьох випадках вимушені будуть діяти в умовах жорсткої конкуренції. Крім того, лібералізація торговельного режиму України збільшить залежність національної економіки від стану світової економіки [5].

Таким чином, за кількістю та значимістю для України переважають позитивні наслідки приєднання до СОТ. Водночас слід звернути увагу на те, що в окремих галузях та секторах економіки може складатися різне співвідношення позитивних та негативних наслідків вступу до СОТ. Слід наголосити, що небезпечність форсування вступу до СОТ полягає в тому, що Україна може вступити до цієї організації на неприйнятних умовах, чим завдасть шкоди багатьом галузям економіки. Крім того, необхідно враховувати, що наслідки вступу до СОТ змінюватимуться в часовому вимірі. Так, негативний наслідок у перспективі може перетворитися в позитивний, або навпаки [7].

Список використаної літератури

1. Український центр міжнародної інтеграції. Вступ України до СОТ: проект з інформування бізнесу та громадськості: [Електр. ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://wto.inform.org.ua/aboutwto/> – Загол. з екрана.
2. Сайт: Україна й Світова організація торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wto.in.ua/index.php?lang=ua&get=14>
3. Клименко І. В. Три роки членства у СОТ: тенденції зовнішньої торгівлі України у посткризовий період / І. В. Клименко, О. А. Федірко, І. В. Ус. – К. : НІСД, 2011. – 72 с.
4. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Членство України у СОТ: нові можливості та виклики для бізнес-асоціацій / Школа професійної освіти для бізнес-асоціацій. Модуль G: бізнес-асоціації та СОТ / [Д. В. Ляпін, В. М. Мовчан, Н. Микольська та ін.] ; за заг. ред. Д. В. Ляпіна. – К. : Ін-т власності і свободи; LAT&K, 2010. – 104 с.

6. Бугрій М.Г. Участь України в СОТ: геоекономічний погляд на здобутки та перспективи/ М. Г. Бугрій, І. В. Ус // Стратегічні пріоритети. – 2011. – № 2. – с. 91 – 97.

7. Сайт: Європейський простір: портал про європейського громадянського суспільства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eu.prostir.ua/search.html>

Ситнік А.І., гр. ВВ-14-2

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Приєднання України до СОТ – це відкриття колосальних потенційних можливостей, але, як засвідчив вітчизняний досвід, ще не гарантії успішної зовнішньої торгівлі чи збільшення іноземних інвестицій. Приєднавшись до СОТ, Україна отримала ті самі умови торгівлі, що усі учасники цієї організації. Однак, ефективність використання цих можливостей залежить, почасти, тільки від бажання та спроможності українських виробників пристосовуватися до нових умов. СОТ, як відомо, забезпечує вільний доступ українських товарів на зовнішні ринки, однак не гарантує їхньої конкурентоспроможності. Відповідно, СОТ надає рівні права, однак не обмежує конкуренцію ані у світі, ані в нашій країні. Вітчизняним підприємцям доводиться швидко опановувати нові умови роботи, які багатьом західним виробникам добре відомі.

Для вступу до СОТ Україна змінила певні закони, пов'язані із зовнішньою торгівлею, стандартизацією та якістю продукції, роботою аграрного та банківського секторів. Однак ці зміни не гарантували прозорішого законодавства загалом, не спростили процедури митного оформлення товарів тощо. Крім того, "уніфікованість" законів СОТ не враховує національних особливостей економіки певної країни, тому що їхні правила й процедури влаштовують, передусім, високорозвинені країни, на які припадає близько 80 % світової торгівлі.

Україна набула членства у СОТ, реалізуючи геоекономічні інтереси, в тому числі нарощування експортного потенціалу та розширення зовнішніх ринків збуту, інтенсифікація євроінтеграційних процесів та світогосподарських зв'язків. Переважна більшість країн-членів СОТ, як показує практика, отримала позитивні імпульси зростання внаслідок інтегрування в цю глобальну структуру. Щодо України, можна відзначити, що поки розділяються думки щодо позитивного впливу СОТ на українську економіку. Вихідною передумовою взаємодії України та СОТ були розвиток потужної економічної бази, вливання іноземних інвестицій, створення власної привабливості тощо.

Очікувалось, що участь України в СОТ збільшить привабливість українських підприємств для іноземних інвесторів завдяки встановленню стабільного прозорого торговельного режиму, чіткого закріплення в національному законодавстві прав інвесторів, що суттєво звузить можливості втручання чиновників у діяльність підприємств. Інвестори зможуть з більшою впевненістю прогнозувати потенційні доходи та видатки. Відкриття світових ринків збільшить привабливість експортоорієнтованих виробництв.

Після вступу України до СОТ позитивні очікування трансформувались, більшою мірою, в нейтральні оцінки, оскільки переважна більшість опитаних керівників підприємств не відчули конкретного впливу на свою діяльність. Зважаючи на нинішнє становище України багато вчених, економістів досліджують вплив СОТ на економіку України. До основних позитивних сторін вчені відносять інтеграцію до міжнародної економіки, створення правових засад для стабільного і передбачуваного ведення бізнесу і міжнародної торгівлі; доступ до міжнародного механізму врегулювання торговельних суперечок; створення сприятливого клімату для іноземних інвестицій; отримання Україною статусу повноправного учасника міжнародної торгівлі, що збільшило її можливості брати участь у регіональних союзах і об'єднаннях; відтворення загрози торговельно-економічної ізоляції не тільки від країн Західної та Центральної Європи, а й від країн Східної Європи та Балтії, які нині мають статус країн-членів ЄС; уникнення перспективи витіснення з ринку ЄС українських продуктів аналогічно продукцією країн Центральної та Східної Європи після їх вступу до ЄС; збільшення надходжень до Державного бюджету за рахунок розширення бази справляння митних платежів, активації зовнішньоторговельного боргу.

Але є й негативні сторони, до яких вчені відносять загострення проблем низької конкурентоспроможності продукції національного виробництва в умовах неможливості використання вітчизняними виробниками низки пільг. Найбільших втрат зазнали сільськогосподарські підприємства, економічна діяльність яких здійснювалась в пільговому режимі; втрата окремими національними виробниками внутрішнього ринку, що призвело до

закриття, в першу чергу, тих підприємств, що мали обмежені фінансові ресурси для структурної перебудови; поглиблення невідповідності у структурі попиту і пропозиції робочої сили; зростання структурного безробіття.

Нині Україна досягла важливого етапу ідентифікації власної стратегічної ролі та місця у світовому поділі праці. Подолання основних проблем, пов'язаних із трансформаційними шоками та розривом технологічних зв'язків, здебільшого завершилося, відтак на перший план вийшло завдання формування сучасних чинників конкурентоспроможності національної економіки. Виходячи із вищезазначеного, можна зробити висновок, що членство України в СОТ стало потужним стимулом реформування національного торговельного режиму, формування прозорості та передбачуваної регуляторної політики. Приєднання до СОТ позитивно вплинуло на динаміку гармонізації торговельно-орієнтованого законодавства держави з договірною-правовою системою СОТ і сприяло активізації торгівельних відносин з країнами-членами організації. Проте, хоч перед Україною відкрились міжнародні ринки торгівлі, вони не приносять бажаних результатів експорту, що в основному спричинене низькою конкурентоспроможністю національного виробника.

Список використаних джерел:

1. Занора В.О. Стан підприємств машинобудівної галузі України [Електронний ресурс] / В.О. Занора // Всеукраїнський науково-виробничий журнал. Сталий розвиток економіки. Економіка та управління національним господарством. – 2011. – №3. – С. 37 – 41.
2. Економічні проблеми членства України в СОТ: монографія / В.І. Коміренко, О.В.Коміренко, В. І., Троненко та ін.; за ред. В. І. Троненка. – К. : КиМУ, 2010. – 218 с.
3. Україна і світова організація торгівлі. // <http://wto.in.ua/index.-> [Електронний ресурс]

Сінченко Ю.В., гр. ВУ-15с-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ОЦІНКА ПОЗИТИВНИХ ТА НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СОТ

Актуальність теми роботи зумовлена невпинно зростаючою роллю СОТ у сучасному економічному розвитку світу. Динамічний розвиток світового господарства, посилення якісних і кількісних економічних зв'язків між країнами привертають все більше уваги як фахівців, так і всіх, хто цікавиться розвитком суспільства. Питання приєднання України до Світової Організації Торгівлі викликали сьогодні чимало наукових дискусій з приводу прогнозування можливих наслідків такого кроку. При цьому прогнозні оцінки цих наслідків є розрізненими і несистематичними та інколи є діаметрально протилежними – від вкрай негативних до вкрай позитивних.

Вагомий внесок у дослідженні місця України у СОТ, її вплив на розвиток вітчизняної економіки зробили такі вчені: Т. Циганкова, В. Мазуренко, О. Білорус, О. Жолудь, І. Бураковський, О. Рябченко, В. Лановий, В.Черевко. У їхніх працях представлені усі переваги та недоліки від співпраці України із СОТ. Ними також було досліджено основні цілі діяльності даної організації, принципи діяльності, умови входження. Вітчизняні вчені глибоко дослідили не лише сучасний стан співпраці України із СОТ, але й зробили припущення щодо подальшого розвитку відносин.

Майже вісім років тому Україна стала повноправним членом Світової організації торгівлі, що покращує економічні перспективи країни. Хоча вступ до СОТ дещо ускладнить життя українських виробників, для економічного розвитку країни у цілому він буде позитивним. Запрошення до вступу у СОТ означало, що Україна готова дотримуватись правил і вимог, що позитивно відобразиться на ставленні до неї з боку іноземних інвесторів. Проте криза, яка існує зараз, вносить свої корективи у розвиток країн світу. Україні слід переглянути деякі аспекти, що стосуються розвитку її економіки, виділивши галузі спеціалізації та створивши передумови для розвитку менш розвинених галузей.

Незважаючи на те, що співпраця України та СОТ є ще досить невеликою, проте, уже можна виділити як позитивні, так і негативні сторони даної взаємодії.

До основних позитивних сторін можна віднести: створення сприятливого клімату для іноземних інвестицій; більш широкий вибір якісних товарів і послуг; інтеграцію до міжнародної економіки, створення правових засад для стабільного і передбачуваного ведення бізнесу і міжнародної торгівлі; відтворення загрози торговельно-економічної ізоляції не тільки від країн Західної та Центральної Європи, а й від країн Східної Європи та Балтії, які нині мають статус країн-членів ЄС; доступ до міжнародного механізму врегулювання торговельних

суперечок; уникнення перспективи витіснення з ринку ЄС українських продуктів аналогічно продукцією країн Центральної та Східної Європи після їх вступу до ЄС; отримання Україною статусу повноправного учасника міжнародної торгівлі, що збільшило її можливості брати участь у регіональних союзах і об'єднаннях; збільшення надходжень до Державного бюджету за рахунок розширення бази справляння митних платежів, активації зовнішньоторговельного боргу.

До негативних сторін відносять: загострення проблем низької конкурентоспроможності продукції національного виробництва в умовах неможливості використання вітчизняними виробниками низки пільг. Найбільших втрат зазнали сільськогосподарські підприємства, економічна діяльність яких здійснювалась в пільговому режимі; втрата окремими національними виробниками внутрішнього ринку, що призвело до закриття, в першу чергу, тих підприємств, що мали обмежені фінансові ресурси для структурної перебудови; поглиблення невідповідності у структурі попиту і пропозиції робочої сили; зростання структурного безробіття; поглиблення диференціації регіональних ринків праці, внаслідок посилення поляризації регіонів-лідерів та депресивних регіонів [1].

За час перебування країни у СОТ окреслилися дві основні проблеми, які потребують невідкладного вирішення, – удосконалення системи сертифікації продукції та підтримки національного виробника. Виходячи із вищезазначеного, можна зробити висновок, що членство України в СОТ стало потужним стимулом реформування національного торговельного режиму, формування прозорої та передбачуваної регуляторної політики. Приєднання до СОТ позитивно вплинуло на динаміку гармонізації торговельно-орієнтованого законодавства держави з договірно-правовою системою СОТ і сприяло активізації торговельних відносин з країнами-членами організації. Проте, хоч перед Україною відкрились міжнародні ринки торгівлі, вони не приносять бажаних результатів експорту, що в основному спричинене низькою конкурентоспроможністю національного виробника.

Список використаної літератури:

1. Лобунець В.І. Сучасні реалії членства України в СОТ. / В.І. Лобунець, Р.І. Плугатор / Вісник БНАУ. – 2013. – №67. – С.58-64.
2. Економічні проблеми членства України в СОТ: монографія / В.І. Коміренко, О.В.Коміренко, В. І., Троненко та ін.; за ред. В. І. Троненка. – К. : КиМУ, 2011. – 218 с.
3. Линник В.М. Експертна оцінка загальних наслідків приєднання України до СОТ для галузей промисловості. / В.М. Линник, Ю. В. Шпирка / Економічний простір. – 2013, – № 23/1. – С. 25-30.

Смотров В.В., гр. ВВ-14-2

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ ТА ПОЗИТИВНІ НАСЛІДКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) є надзвичайно важливим і водночас відповідальним кроком на шляху до сталого економічного зростання. Це ознака інтеграції нашої держави до світової господарської системи, це нові конкурентні умови співпраці на міжнародному рівні, які спонукають нас до внутрішніх перетворень, поглиблення реформ, утвердження соціально орієнтованої і конкурентоспроможної, структурно-інноваційної моделі розвитку України. Членство у СОТ формує міжнародний імідж України на світовому ринку товарів та послуг. Завдяки приєднанню до СОТ ми на крок наблизились до Євросоюзу. Саме завдяки лібералізації торгівлі послугами та товарами, а також разом зі зниженням ввізних мит на товари економіка України почала набувати вагомості на світовому ринку [1].

Як відомо, у травні 2008 р. Україна стала повноправним членом Світової організації торгівлі. Але ще з часу подання заявки на членство у цій організації (з 1993 р.) серед науковців, політиків, представників бізнесу та органів державного управління не вщухають дискусії про позитивні та негативні наслідки від лібералізації зовнішньоторговельного режиму.

Вагомий внесок у дослідженні співпраці України з СОТ та її впливу на розвиток інформаційного забезпечення зробили такі науковці: І. Бараковський, О.Білорус, В.Лановий, В. Мазуренко, В. Черевко та інші. Вітчизняні вчені дослідили не лише сучасний стан співпраці України з СОТ, але й зробили припущення стосовно подальшого розвитку співпраці [2].

Світова організація торгівлі – це провідна міжнародна економічна організація, до її складу входять 153 країни, на частку яких припадає близько 96 % обсягу світової торгівлі. Її

функціями є встановлення правил міжнародної системи торгівлі та вирішення спірних питань між країнами-членами, що підписані під близько 30-ма угодами організації.

Україна – це держава з відкритою економікою, завдяки вступу та встановленню її повноправним членом СОТ можна вже зараз побачити вагомі результати. Якщо оцінювати рівень відкритості за частками експорту та імпорту у ВВП, то згідно зі статистичними даними можливо прослідкувати таку тенденцію, що вже в 2011 р. співвідношення експорту товарів та послуг до ВВП перевищувало 45%, тоді як максимальне значення цього показника було досягнуто у 2008 р. на рівні майже 64 %. На імпорт товарів та послуг припадало 51 % від ВВП у 2010 р. Ці дані переконливо свідчать, що економічний розвиток України значною мірою залежить від постійного покращення, з одного боку, конкурентоспроможності її товарів, а з іншого – від зменшення перепон, які існують у зовнішній торгівлі [3].

Приєднавшись до СОТ, Україна отримала значні економічні переваги: місцевим виробникам сталі та хімічної продукції, які безуспішно намагалися боротися з антидемпінговими акціями, без членства в СОТ, за сучасних умов, неможливо використати переваги світової торгівлі й гарантувати вітчизняним товаровиробникам міжнародно-правовий захист від недобросовісної конкуренції на світовому і регіональному ринках; доступ до міжнародних ринків, скасування щодо країни дискримінації й нетарифних бар'єрів. прогнозоване конкурентне і сприятливе інвестиційне середовище; наближення укладання Угоди про вільну торгівлю з ЄС, яке могло обговорюватися тільки після вступу до СОТ.

До позитивних наслідків вступу до СОТ для держави та загалом для економіки спеціалісти відносять наступне. СОТ сприяє збереженню миру, запобігає виникненню військових конфліктів завдяки зміцненню міжнародної стабільності. Інституційні механізми організації, які створені в межах СОТ, дають змогу конструктивно вирішувати виникаючі торговельні суперечки, тим самим це дає вдало вирішувати спірні питання та конфлікти. Забезпечення однакових можливостей для всіх учасників: діяльність Світової організації торгівлі ґрунтується на правилах, вироблених і ухвалених усіма країнами-членами, а не на впливі (владі) окремих країн. Здійснення лібералізації світової торгівлі сприяє зниженню вартості життя (прожиткового мінімуму). Розвиток міжнародної торгівлі забезпечує споживачам можливість ширшого вибору як за асортиментом, так і за якістю і ціновими параметрами товарів і послуг. Завдяки правилам сучасної торговельної системи бар'єри у торгівлі поступово знижуються, що зумовлює зростання їх обсягів і, одночасно, доходів держави, виробників і громадян. Торгівля стимулює економічне зростання та призводить до створення нових робочих місць. Реалізація основних принципів міжнародної торгівлі робить світову торговельно-економічну систему більш економічно ефективною.

Список використаних джерел

1. Сайт: Україна й Світова організація торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wto.in.ua/index.php?lang=ua&get=14>
2. Клименко І. В. Три роки членства у СОТ: тенденції зовнішньої торгівлі України у посткризовий період / І. В. Клименко, О. А. Федірко, І. В. Ус. – К. : НІСД, 2011. – 72 с.
3. Другий рік України у СОТ: тенденції у зовнішній торгівлі товарами та аналіз виконання зобов'язань / [І. Кобута, В. Жигадло, Т. Лужанська та ін.] ; за ред. М. Свенчіцкі. – К. : Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2010. – 80 с.

Ткачук І.М., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЮ ТОРГІВЛІ

Світова організація торгівлі (СОТ) – це міжнародна організація, метою якої є розробка системи правових норм міжнародної торгівлі та контроль за їх дотриманням. Вступ України до Світової організації торгівлі є дуже важливим кроком на шляху до економічного розвитку країни. Це ознака інтеграції нашої країни до світової господарської системи, це нові конкурентні умови співпраці на міжнародному рівні, які спонукають до внутрішніх перетворень, поглиблення реформ, утвердження соціально орієнтовної і конкурентоспроможної, структурно-інноваційної моделі розвитку України. Членство у СОТ формує міжнародний імідж України на світовому ринку товарів та послуг.

Сучасна Світова організація торгівлі є провідною міжнародною організацією, членами якої є 160 країн світу. Останнім часом сфера діяльності СОТ розширюється і передбачає не тільки регулювання торговельних потоків, але й міжнародне економічне регулювання капіталу

та робочої сили. Членство в цій організації стало практично обов'язковою умовою для будь-яких країн, які прагнуть інтегруватися у світове господарство. Послідовна та системна реалізація стратегічних та тактичних заходів економічної політики України сприятиме адаптації національної економіки в СОТ, що буде певною гарантією прозорості економічних та політичних механізмів.

Одним із основних принципів СОТ є торгівля без дискримінації, тобто взаємне надання режиму найбільшого сприяння у торгівлі і послугам іноземного походження [1]. На думку експертів, членство у СОТ позитивно вплинуло на конкурентоспроможність українських виробників. Це стосується державного регулювання зовнішньоторговельної діяльності, системи стандартизації, митної справи, законодавства у сфері інтелектуальної власності тощо. Наприклад, забезпечення прозорості експортно-імпортних операцій відповідно до правил СОТ має прямий вплив на зниження корумпованості і відповідно підвищення потенціалу конкурентоспроможності країни. Членство у СОТ також поліпшило інвестиційний клімат у країні, але через кризову ситуацію в державі і в світі приплив інвестицій не хлинув у великому обсязі [2].

Приєднання до СОТ, дало Україні низку економічних переваг, серед яких:

- створення та розвиток передумов для розширення співпраці з Європейським Союзом;
- переваги світової торгівлі та міжнародного розподілу праці;
- забезпечення ширшого вибору товарів та послуг;
- забезпечення лібералізації доступу українських товарів на ринки світу;
- доступ до механізму вирішення торгових спорів.

Окрім ряду позитивних наслідків від вступу України до СОТ існують і деякі недоліки, які загрожують економіці України, зокрема:

- лібералізація торгівлі може спричинити посилення впливу світової кон'юнктури на економіку країни, що зумовлює підвищення економічних ризиків України у періоди глобальної економічної нестабільності;
- членство України у СОТ вимагатиме скасування багатьох положень, закріплених у чинних програмах субсидування окремих галузей, які суперечать нормам СОТ;
- вітчизняні виробники в окремих випадках можуть виявитися неготовими до зростання конкуренції через низьку ефективність підприємств;
- скорочення виробництва неконкурентоспроможних вітчизняних підприємств та галузей;
- запровадження правил СОТ у сфері ліцензування, стандартизації та сертифікації потребує суттєвих витрат для розробки та впровадження нових інститутів і механізмів здійснення таких процедур [3].

Отже, у співпраці України з СОТ є позитивні і негативні риси. Однак Україна отримала значно більше позитивних переваг від членства в СОТ, ніж негативних. Але реалізація потенційних переваг потребує змін адміністративного характеру, реформ податкової системи, додаткових витрат держави на реструктуризацію та реорганізацію підприємств.

Список використаних джерел:

1. Бураковський, І. О. Вступ України до СОТ: як правильно оцінити наслідки [Текст] / І. О. Бураковський // Економічний часопис ХХІ ст. – 2014. – № 7/8. – С. 6-12.
2. Клименко, І. В. Три роки членства у СОТ: тенденції зовнішньої торгівлі України у посткризовий період / І. В. Клименко, О.А. Федірко, І. В. Ус. – К. : НІСД, 2014. – 72 с.
3. Кобута, І. Україна у СОТ: тенденції у зовнішній торгівлі товарами та аналіз виконання зобов'язань [Текст] / І. Кобута, В. Жигadlo, Т. Лужанська. – К. : Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2013. – 80 с.

Хамітова Є.В., група ВВ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ У СОТ

За двадцять років свого існування СОТ перетворила світову торгівлю на інструмент соціально-економічного зростання, сталого розвитку, захисту довкілля, заохочення інновацій та створення справедливих ринкових умов для бізнесу. Актуальність розгляду питання членства України у цій організації полягає у дослідженні напрямів співпраці нашої держави у рамках організації, розвитку договірної системи України, реформування законодавства та економіки відповідно до стандартів СОТ. Метою даної роботи є дослідження позитивних та негативних наслідків членства України у Світовій організації торгівлі.

Головними цілями Світової організації торгівлі є забезпечення тривалого і стабільного функціонування системи міжнародних торговельних зв'язків, лібералізація міжнародної торгівлі, поступове скасування митних і торговельних обмежень, забезпечення прозорості торговельних процедур. Вступ України до СОТ був одним із головних пріоритетів зовнішньоекономічної політики уряду України впродовж років незалежності України.

Членство України у СОТ відкрило перспективи для розвитку національної економіки. Україна на рівних умовах та правах з іншими членами організації бере безпосередню участь у формуванні новітніх правил торгівлі на світовому ринку у рамках поточного раунду багатосторонніх торговельних переговорів з метою максимального врахування національних інтересів нашої держави у торговельно-економічній сфері [1]. Як країна-член СОТ, Україна отримала право використовувати механізм врегулювання суперечок в рамках СОТ, що сприяє можливому справедливому вирішенню будь-яких спорів щодо дотримання положень угод СОТ, які можуть виникнути у країні з її торговими партнерами. У рамках цього механізму було вирішено ряд важливих питань, а саме проблеми оподаткування, ліцензування деяких видів української продукції.

Уряд України здійснює активну зовнішньоторговельну політику шляхом участі нашої країни у багатосторонніх торговельних переговорах та проводить ефективну роботу, спрямовану на реалізацію переваг членства України у СОТ з метою розширення експортних можливостей вітчизняних товаровиробників та захисту економічних інтересів держави на зовнішніх ринках. Слід наголосити, що поруч із суттєвою лібералізацією торговельного режиму та відкриття своїх ринків для імпортової продукції, Угодами СОТ передбачено розгалужений механізм захисту внутрішнього ринку, що є важливим інструментом попередження виникнення та розвитку монополізації деяких сфер економіки.

З моменту вступу України до СОТ вона отримала такі переваги: одержання режиму найбільшого сприяння в торговельному просторі всіх країн-членів СОТ, тобто одночасне покращення умов торгівлі із більш ніж 160 країнами світу, на частку яких припадає понад 95% світової торгівлі [2]; зменшення тарифних і нетарифних обмежень доступу українських товарів на товарні ринки країн-членів СОТ; отримання можливості захисту інтересів українських виробників згідно з процедурою розгляду торговельних спорів Світової організації торгівлі; набуття офіційного статусу переговорного процесу зі створення зони вільної торгівлі з ЄС; скасування квот на експорт української продукції металургії до ЄС; доступ до дешевших комплектувальних, устаткування і сировини; забезпечення недискримінаційного транзиту товарів та послуг [2].

Без членства в СОТ Україна не змогла б розпочати переговори щодо зони вільної торгівлі з Європейськими країнами. Членство в СОТ, як передумова інтеграції до ЄС, виходить з того, що сьогодні значна частка співробітництва між країнами відбувається на торговельно-економічному рівні [4]. Крім того, для європейської сторони статус України як члена СОТ є одним з основних та вирішальних критеріїв відповідності економіки міжнародним стандартам бізнесу та торгівлі. Потрібно зазначити, що США, ЄС, Японія, Південна Корея, Індія та інші головні гравці світової економіки активно вдаються до протекціоністських заходів коли їхні національні інтереси ставляться під загрозу іноземними конкурентами. Тому у цьому криється небезпека для нашої держави, котра довгий час постачає на світовий ринок в основному сировину. Що стосується експорту українських товарів, то його збільшення залежить не від не СОТ, не від юридичних чи технічних процедур – це питання конкурентоздатності вітчизняної продукції на зовнішніх ринках. Одною з головних задач є те, щоб зробити українські товари більш конкурентними за ціною та якістю [5].

На нашу думку, Україні необхідно сформулювати свою власну стратегію розвитку експортного потенціалу (конкурентних переваг), яка б належним чином захищала (підтримувала) вітчизняний бізнес від несправедливої конкуренції на світових ринках.

Список використаної літератури:

1. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/wto>
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
3. Терещенко О. Вступ України до СОТ. / О. Терещенко // Юридична газета. – 2008. – №13(148). – 13-15 С.
4. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилюк, Я. В. Белінська та ін. – К.: НІСД, 2010. – 385 с.
5. Економічні проблеми членства України в СОТ: монографія / В.І. Коміренко, О.В.Коміренко, В. І., Троненко та ін.; за ред. В. І. Троненка. – К. : КиМУ, 2010. – 218 с.

Хелашвілі К.Г., гр. ВУ-15-1
Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

ПОЗИТИВНІ НАСЛІДКИ ТА ПЕРЕВАГИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) є надзвичайно важливим і водночас відповідальним кроком на шляху до сталого економічного зростання. Це ознака інтеграції нашої держави до світової господарської системи, це нові конкурентні умови співпраці на міжнародному рівні, які спонукають нас до внутрішніх перетворень, поглиблення реформ, утвердження соціально орієнтовної і конкурентоспроможної, структурно-інноваційної моделі розвитку України. Членство у СОТ формує міжнародний імідж України на світовому ринку товарів та послуг. Завдяки приєднанню до СОТ ми на крок наблизились до Євросоюзу. Саме завдяки лібералізації торгівлі послугами та товарами, а також разом зі зниженням ввізних мит на товари економіка України почала набувати вагомості на світовому ринку.

Дослідженню питання розвитку відносин країн СОТ з Україною присвячували наукові праці зарубіжні та вітчизняні вчені: Мокій А., Бураковський І., Шнирков О., Циганкова Т., Сіденко В., Філіпенко А., Лук'яненко А., Гальчинський А. та ін.

Метою дослідження є вивчення сутності інформаційної складової членства України у СОТ. Світова організація торгівлі є організаційно-правовою основою системи міжнародної торгівлі. Її документи визначають ті ключові договірні зобов'язання, якими повинні керуватися уряди при створенні і практичному застосуванні національних законодавчих і нормативних актів у сфері торгівлі. Крім того, вона є тим форумом, де формуються торгові відносини між країнами в процесі колективних обговорень, переговорів і примирення розбіжностей.

Україна – це держава з відкритою економікою, завдяки вступу та встановленню її повноправним членом СОТ можна вже зараз побачити вагомі результати. Членство у СОТ є передумовою щодо створення зони вільної торгівлі між Україною і ЄС і відповідно – ефективнішою інтеграцією України у ЄС. Вдосконалення законодавства та інституційна реформа, що є передумовою членства в СОТ, частково відображає стратегію інтеграції України у ЄС. Після набуття членства у СОТ, було започатковано переговорні процеси з укладення угод про вільну торгівлю між Україною та низкою держав світу і окремими угрупованнями держав. Здійснюється послідовна робота щодо опрацювання проектів угод про вільну торгівлю та проведення відповідних консультацій/переговорів з Сінгапуром, Сербією, Туреччиною, Канадою; продовжується підготовча робота започаткування відповідних переговорних процесів з Мексикою, Сирією. Україна використовує договірну базу СОТ для подальшого розвитку зовнішньої торгівлі та збільшення товарообігу з країнами – основними партнерами. Одним зосновних політичних та економічних наслідків вступу України до СОТ стала активізація переговорів з ЄС щодо укладення Угоди про створення зони вільної торгівлі у рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [2].

Кожен член СОТ має право користуватись перевагами системи і одночасно має можливість тимчасово цілком легально відступити від своїх зобов'язань. Така можливість існує у рамках захисних заходів, переобговорень та рифів, обмежень щодо торгового балансу і т. д. Окрім того існує можливість захисту національного ринку завдяки маніпулюванню обмінним курсом. Цей засіб є найменш ефективний, ніж тариф, хоча і може спричинити інші небажані економічні наслідки. Серйозні загрози, в зв'язку із вступом України до СОТ, очікуються в машинобудівному комплексі. Ризики в розвитку машинобудівних підприємств України полягають у тому, що суттєво зросте конкуренція з іноземними виробниками аналогічної за асортиментом продукції.

До позитивних наслідків вступу до СОТ для держави та загалом для економіки спеціалісти відносять: СОТ сприяє збереженню миру, запобігає виникненню військових конфліктів завдяки зміцненню міжнародної стабільності. Інституційні механізми організації, які створені в межах СОТ, дають змогу конструктивно вирішувати виникаючі торговельні суперечки, тим самим це дає вдало вирішувати спірні питання та конфлікти. Забезпечення однакових можливостей для всіх учасників: діяльність Світової організації торгівлі ґрунтується на правилах, вироблених і ухвалених усіма країнами-членами, а не на впливі (владі) окремих країн. Здійснення лібералізації світової торгівлі сприяє зниженню вартості життя (життєвого мінімуму). Розвиток міжнародної торгівлі забезпечує споживачам можливість ширшого вибору як за асортиментом, так і за якістю і ціновими параметрами товарів і послуг. Завдяки правилам сучасної торговельної системи бар'єри у торгівлі поступово

знижуються, що зумовлює зростання їх обсягів і, одночасно, доходів держави, виробників і громадян. Торгівля стимулює економічне зростання та призводить до створення нових робочих місць. Реалізація основних принципів міжнародної торгівлі робить світову торговельно-економічну систему більш економічно ефективною. На даний момент система міжнародних правил і норм щодо торгівлі й торговельної політики стимулює роботу урядів країн-учасниць, сприяє підвищенню дисципліни і порядку в діяльності державних установ, веде боротьбу з корупцією. Механізми торговельної системи сприяють формуванню більш широкого погляду урядів на національну торговельну політику, запобігаючи практиці лобіювання та реалізації інтересів вузьких груп людей [3].

Після вступу в СОТ саме відкритість економіки є стимулом до структурного реформування економіки та галузей. Структурні перетворення, незважаючи на короткострокові втрати, у довгостроковій перспективі ведуть до економічного зростання та покращення національного добробуту. До того ж більшість експертів дотримується думки, що після вступу в СОТ та лібералізації доступу на ринки України не викличе значних негативних наслідків для українських галузей, оскільки рівень реального тарифного захисту внутрішніх ринків для багатьох із них не змінився суттєво. Баланс позитивних та негативних наслідків залежить насамперед від готовності виробників працювати в умовах міжнародної конкуренції, а саме від рівня їх ефективності та конкурентоспроможності, який вони повинні підвищувати.

Література:

1. Бураковський І. Вступ України до СОТ: як правильно оцінити наслідки // Економічний часопис ХХІ ст. №7-8. -с 6-8.
2. Левченко З. Плюси і мінуси членства в СОТ // Цінні папери України – 2008
3. www.me.gov.ua – офіційний сайт Міністерства економіки України.

Хорешко В.В., гр. ВВ-12-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО СОТ

Сучасна Світова організація торгівлі є провідною міжнародною організацією. Останнім часом сфера діяльності СОТ розширюється і передбачає не тільки регулювання торговельних потоків, але й міжнародне економічне регулювання капіталу та робочої сили. Членство в цій організації стало практично обов'язковою умовою для будь-яких країн, які прагнуть інтегруватися у світове господарство. Країни-учасниці СОТ одержують право голосу за всіма рішеннями, що приймаються в межах організації. Приєднання України до СОТ стало одним із стратегічних завдань зовнішньоекономічної політики держави. Було зроблено безліч досліджень у області відносин України та СОТ. Дослідженню питання розвитку відносин країн СОТ з Україною присвячували наукові праці зарубіжні та вітчизняні вчені: А. Мокій, І. Бураковський, О. Шнирков, Т. Циганкова, В. Сіденко, А. Філіпенко, А. Лук'яненко, А. Гальчинський та ін.

Метою роботи є вивчення сутності членства України у СОТ, а також визначення існуючих позитивних та негативних сторін розвитку торговельної діяльності на внутрішньому та зовнішньому ринках. На сьогодні після вступу України до СОТ можна розглядати з позитивної точки зору як необхідну передумову лібералізації режиму торгівлі між Україною і ЄС, створення зони вільної торгівлі та забезпечення поступової інтеграції України до Євросоюзу. Світова організація торгівлі є сучасною потужною міжнародною організацією. Послідовна та системна реалізація стратегічних та тактичних заходів економічної політики України сприятиме адаптації національної економіки в СОТ, що буде певною гарантією прозорості економічних та політичних механізмів [2].

У травні 2008 року Україна офіційно стала членом Світової організації торгівлі. Вступ України до СОТ виявився нелегким завданням, адже фактично всі економічні тренди в Україні за декілька місяців після вступу до СОТ зазнали змін внаслідок світової фінансової та економічної кризи. Як член СОТ Україна отримала право використовувати механізм врегулювання суперечок в рамках СОТ, що сприяє справедливому вирішенню будь-яких суперечок з приводу дотримання положень угод СОТ, які можуть виникнути у країні з її торговими партнерами. У рамках зазначеного механізму було позитивно вирішено ряд важливих питань, а саме дискримінаційного оподаткування, ліцензування деяких видів української продукції. Україна продовжує використовувати цей механізм СОТ, оскільки це є

частиною системних зусиль, спрямованих на забезпечення та розширення присутності українських товарів на інших ринках[1].

Набуття Україною членства в СОТ створило необхідні передумови для підписання у червні 2010 року Угоди про вільну торгівлю з Європейською асоціацією вільної торгівлі (Норвегія, Швейцарія, Ісландія та Ліхтенштейн), яка набрала чинності з 1 червня 2012 року; стало потужним стимулом для започаткування переговорів з Європейським Союзом щодо створення зони вільної торгівлі. Політичну частину Угоди про асоціацію з Європейським Союзом України було підписано 21 березня 2014 року. Економічну частину цієї угоди було підписано 27 червня 2014 року.

Уряд України здійснює активну зовнішньоторговельну політику шляхом участі нашої країни у багатосторонніх торговельних переговорах та проводить ефективну роботу, спрямовану на реалізацію переваг членства України у СОТ з метою розширення експортних можливостей вітчизняних товаровиробників та захисту економічних інтересів держави на зовнішніх ринках.

Приєднання до цієї Організації, дало Україні низку економічних переваг, зокрема: створення передумов для розширення співпраці з Європейським Союзом; переваги світової торгівлі та міжнародного розподілу праці; вплив на макроекономічну політику; забезпечення ширшого вибору товарів та послуг; забезпечення лібералізації доступу українських товарів на ринки світу; доступ до механізму вирішення торгових спорів.

Окрім ряду позитивних наслідків від вступу України до СОТ існують і деякі недоліки, які загрожують економіці України, зокрема: лібералізація торгівлі може спричинити посилення впливу світової кон'юнктури на економіку країни, що зумовлює підвищення економічних ризиків України у періоди глобальної економічної нестабільності; членство України у СОТ вимагатиме скасування багатьох положень, закріплених у чинних програмах субсидування окремих галузей, які суперечать нормам СОТ; вітчизняні виробники в окремих випадках можуть виявитися неготовими до зростання конкуренції через низьку ефективність підприємств; скорочення виробництва неконкурентоспроможних вітчизняних підприємств та галузей; запровадження правил СОТ у сфері ліцензування, стандартизації та сертифікації потребує суттєвих витрат для розробки та впровадження нових інститутів і механізмів здійснення таких процедур [3].

Для того, щоб говорити про вплив чи шкоду від вступу України до СОТ, треба розуміти і бачити внутрішню структуру економіки України, політичні та бізнесові інтереси правлячих кіл. Вони говорять про реформи і модернізацію, але не зацікавлені в них. Реформи – це зміна структури економіки, ліквідація сировинної орієнтації експорту, а значить і надприбутків олігархів. Саме тому слід зазначити, що головні позитивні ефекти слід пов'язувати з дією додаткових стимулів для проведення необхідних внутрішніх реформ.

Розглядаючи основні наслідки вступу України до СОТ, варто зазначити, що для держави відбувається зменшення адміністративних витрат на роботу державних органів, покращення інвестиційного клімату та збільшення прямих іноземних інвестицій. Для виробників основними наслідками є створення прозорого ділового середовища, полегшений доступ до іноземних ринків товарів та послуг, технологій, капіталів, швидкий вихід товарів на зовнішній ринок в разі зміни кон'юнктури внутрішнього ринку, збільшення прибутків внаслідок зниження торговельних бар'єрів для українських товарів практично на всіх світових ринках.

Отже, у співпраці України з СОТ є як позитивні так і негативні риси. Але Україна отримала значно більше позитивних переваг від членства в СОТ, ніж негативних. Реалізація потенційних переваг потребує змін адміністративного характеру, реформ податкової системи, додаткових витрат держави на реструктуризацію та реорганізацію підприємств. Аналізуючи наслідки вступу України до СОТ, на такі сфери вітчизняної економіки, як сільське господарство, металургійна, хімічна промисловість, варто зазначити, що всі вони володіють значним потенціалом для участі у конкурентній боротьбі на умовах членства у цій міжнародній організації.

Список використаної літератури

1. Бураковський, І. О. Вступ України до СОТ: як правильно оцінити наслідки [Текст] / І. О. Бураковський // Економічний часопис XXI ст. – 2010. – № 7/8. – С. 6-12.
2. Клименко, І. В. Три роки членства у СОТ: тенденції зовнішньої торгівлі України у посткризовий період / І. В. Клименко, О. А. Федірко, І. В. Ус. – К.: НІСД, 2011. – 72 с.
3. Кобута, І. Другий рік України у СОТ: тенденції у зовнішній торгівлі товарами та аналіз виконання зобов'язань [Текст] / І. Кобута, В. Жигadlo, Т. Лужанська. – К.: Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2010. – 80 с.

Чубич О.А., гр. ВУ-15с-1
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З СОТ

За останні роки значно розширилася сфера діяльності Світової Організації Торгівлі, яка на сьогодні далеко виходить за рамки власне торговельних стосунків. СОТ є потужною і впливовою міжнародною організацією, яка здатна виконувати функції міжнародного економічного регулювання. Членство у СОТ стало на сьогодні практично обов'язковою умовою для будь-якої країни, що прагне інтегруватися у світове господарство [2].

Процеси створення, становлення і розширення СОТ не були простими та однозначними. Хоча за останні 30 років масив загальних правил СОТ надзвичайно зріс, СОТ усе ще базується на принципі двосторонніх переговорів між членами з метою взаємного відкриття їх ринків. Члени СОТ, формулюючи вимоги до країн-претендентів стосовно доступу до їх ринків, відстоюють інтереси власних підприємств, захищаючи таким чином власне виробництво та робочі місця. Тому переговорний процес є непростим і, як правило, тривалим.

СОТ – це провідна міжнародна економічна організація, членами якої вже є 160 країн, на долю яких припадає більше 96% обсягів світової торгівлі; її функціями є встановлення правил міжнародної системи торгівлі і вирішення спірних питань – членами, що підписані під близько 30-ма угодами організації. Після приєднання ряду країн, які зараз є кандидатами на вступ, у рамках СОТ здійснюватиметься майже весь світовий торговельний обіг товарів та послуг [1].

Вагомий внесок у дослідження місця України у СОТ, її вплив на розвиток вітчизняної економіки зробили такі вчені: Т. Циганкова, В. Мазурченко, О. Білорус, О. Жолудь, І. Бураковський, О. Рябченко, В. Черевко. У їхніх працях представлені усі переваги та недоліки від співпраці України з СОТ. Ними також було досліджено основні цілі діяльності даної організації, принципи діяльності, умови входження. Вітчизняні вчені глибоко дослідили не лише сучасний стан співпраці України з СОТ, але й зробили припущення щодо подальшого розвитку відносин.

СОТ є потужною міжнародною організацією, яка регулює торговельні відносини між країнами світу. Велика кількість країн має на меті вступ до СОТ. Україна є учасником СОТ з 2008 р. Співпраця з даною організацією несе в собі не тільки нові шанси, але й містить певні ризики та загрози. Перш за все, це загострення конкуренції між українськими товаровиробниками продукції та новими країнами-членами СОТ. Україна є досить погано захищеною перед СОТ. Проте уряд має змогу використовувати досвід іноземних держав з метою проведення ефективної політики, яка призведе до покращення ситуації в українській економіці.

Існують переваги від вступу України до СОТ як для виробників, так і для споживачів. Перш за все, це зменшення тарифних і нетарифних обмежень у доступі українських товарів майже на всі світові ринки, що дає змогу збільшити експорт за рахунок високо-технологічної наукомісткої продукції, членство в СОТ є потужним інструментом захисту національних виробників від недобросовісного імпорту, основою стабільності розвитку торговельних відносин та справедливого розв'язання торговельних спорів з партнерами, підвищення рівня іноземного інвестування в українську економіку для виробництва товарів і послуг та наступної торгівлі ними з країнами-партнерами СОТ. Наслідком є модернізація структури українського виробництва та створення нових робочих місць, системна трансформація українського економічного законодавства відповідно до принципів, норм і стандартів СОТ.

Список використаної літератури:

1. Головинська В. Україна і Світова організація торгівлі: стан, проблеми, перспективи інтеграції / Українська академія держ. управління при Президентові України; Центр дослідження адміністративної реформи. – К.: Видавництво УАДУ, 2013. – 167 с.
2. Сиденко В., Барановський О. Україна і Світова організація торгівлі: як збільшити плюси та зменшити мінуси // Дзеркало тижня. – №26(401), 13-20.07.2011 р.

Щербина Н.Ю., гр. ВВ-14-2
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ІЗ СОТ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Розвиток багатьох країн значною мірою залежить від їх участі в світових організаціях. Вони, в свою чергу, підтримують економіку країн на належному рівні та сприяють процесу

інтеграції та глобалізації. Україна належить до тих країн, які мають досить добре розвинуті зв'язки з іншими державами. Вона також активно співпрацює з міжнародними організаціями. Однією з таких організацій є СОТ, яка охоплює понад 160 членів, на які припадає 95% світового торговельного обороту. Кожна країна, яка прагне інтегруватись у світове господарство, повинна стати учасником Світової організації торгівлі.

У травні 2008 року Україна стала повноправним членом Світової організації торгівлі, що покращує економічні перспективи країни. Запрошення до вступу у СОТ означало, що Україна готова дотримуватись правил і вимог, що прийняті у 160-ти країнах-членах СОТ, що позитивно відобразиться на ставленні до неї з боку іноземних інвесторів. Україні слід переглянути деякі аспекти, що стосуються розвитку її економіки, виділивши галузі спеціалізації та створивши передумови для розвитку менш розвинених галузей.

Вагомий внесок у дослідженні місця України у СОТ, її вплив на розвиток вітчизняної економіки зробили такі вчені: Т. Циганкова, В. Мазуренко, А. Білорус, А. Жолудь, І. Бураковський, В. Рябченко, В. Лановий, В. Черевко. У їхніх працях представлені усі переваги та недоліки від співпраці України із СОТ. Вітчизняні вчені глибоко дослідили не лише сучасний стан співпраці України із СОТ, але й зробили припущення щодо подальшого розвитку відносин.

Метою роботи є розгляд необхідності, можливостей, загроз та перспектив співпраці України із СОТ. За останні роки значно розширилася сфера діяльності СОТ, яка на сьогодні далеко виходить за рамки власне торговельних стосунків. СОТ є потужною і впливовою міжнародною структурою, здатною виконувати функції міжнародного економічного регулювання. Членство у СОТ стало на сьогодні практично обов'язковою умовою для будь-якої країни, що прагне інтегруватись у світове господарство.

Основними цілями СОТ є: підвищення життєвого рівня, забезпечення повної зайнятості, постійне зростання доходів і ефективного попиту, розширення виробництва товарів і послуг та торгівлі ними, оптимальне використання світових ресурсів у відповідності з цілями сталого розвитку тощо [4].

Високу ймовірність переважання позитивних наслідків вступу України до СОТ мають харчова та легка промисловість, телекомунікації, туристичні послуги, фондовий ринок, трубопровідний транспорт, страхування, поштовий зв'язок, банківські послуги. Можливий баланс між позитивними і негативними наслідками вступу України до СОТ матимуть енергетика та авіаційний транспорт.

Найбільш суттєвим наслідком для громадян та вітчизняних виробників вступу держави до СОТ є врегулювання питань доступу українських товарів і послуг до ринків країн-членів СОТ та іноземних товарів і послуг – до вітчизняного ринку [1]. Найсуттєвішою перевагою членства України в СОТ є створення умов для збільшення іноземних інвестицій у вітчизняну економіку. Чистий приріст прямих іноземних інвестицій за I півріччя 2008 року становив 6,9 млрд. дол. США, що у 2,7 рази перевищував показник січня-червня 2007 року. Станом на 1 жовтня 2015 року обсяг інвестицій склав 43,95 млрд. дол. США [3].

З метою нейтралізації можливих негативних наслідків уряд розробив спеціальний план заходів, що встановлює порядок реалізації відповідних заходів із зазначенням термінів та відповідальними міністерствами для виконання відомствами. Серед захисних та обмежувальних заходів, можливість застосування яких передбачено в рамках угод СОТ, варто виділити такі: можливість введення тимчасових обмежень імпорту з метою вирівнювання платіжного балансу. Процедура запровадження тимчасового режиму обмежень передбачає: наявність відповідних обґрунтувань, недопущення погіршення стану із зовнішніми розрахунками, застосування до товару не більше одного обмежувального заходу (відповідно до домовленості про платіжний баланс, можливість підвищення імпортного мита та застосування кількісних обмежень імпорту, можливість вводити обмеження імпорту сільськогосподарської продукції, угода про субсидії та компенсаційні заходи [2].

На сучасному етапі невпинно зростає відкритість національної економіки, що знаходить відбиток у збільшенні частки експорту та імпорту у ВВП, при цьому становище на традиційних ринках збуту для українського експорту (металургійна та хімічна продукція) є невизначеним, значна частина експертів прогнозує погіршення їхньої кон'юнктури, через край повільні процеси модернізації структури економіки та оновлення основних фондів на вельми низькому рівні залишається конкурентоспроможність більшості галузей економіки.

СОТ є потужною міжнародною організацією, яка регулює торговельні відносини між країнами світу. Велика кількість країн має на меті вступ до СОТ. Співпраця з даною організацією несе в собі не тільки нові шанси, але й містить певні ризики та загрози. Перш за все, це загострення конкуренції між українськими товаровиробниками продукції та новими

країнами-членами СОТ. Україна є досить погано захищеною перед СОТ. Проте уряд має змогу використовувати досвід іноземних держав з метою проведення ефективної політики, яка призведе до покращення ситуації в українській економіці.

Загалом вступ до СОТ є важливим кроком вперед, оскільки несе в собі перспективи вступу до інших міжнародних організацій, що матиме позитивні наслідки[2].

Список використаної літератури

1. Бурлай Т.В. Інтеграція України до Світової організації торгівлі: оцінка перспектив через призму досвіду країн з перехідною економікою [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://redhat9.niss.gov.ua/Table/Jalilo18/006.htm>

2. Мельник Л. Можливості для українських підприємств після вступу в СОТ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.universum.org.ua>

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

4. [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.wikipedia.com.ua

Яцун А.С., ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Стебляк І.О.

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ЗІ СВІТОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ТОРГІВЛІ

Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) є надзвичайно важливим і водночас відповідальним кроком на шляху до сталого економічного зростання. Це ознака інтеграції нашої держави до світової господарської системи, це нові конкурентні умови співпраці на міжнародному рівні, які спонукають нас до внутрішніх перетворень, поглиблення реформ, утвердження соціально орієнтованої і конкурентоспроможної, структурно-інноваційної моделі розвитку України. Членство у СОТ формує міжнародний імідж України на світовому ринку товарів та послуг [1].

Вагомий внесок у дослідженні співпраці України з СОТ та її впливу на розвиток інформаційного забезпечення зробили такі науковці: І. Бараковський, О. Білорус, В. Лановий, В. Мазуренко, В. Черевко та інші. Вітчизняні вчені дослідили не лише сучасний стан співпраці України з СОТ, але й зробили припущення стосовно подальшого розвитку співпраці.

Світова організація торгівлі – це провідна міжнародна економічна організація, до її складу входить 161 країна, на частку яких припадає близько 96 % обсягу світової торгівлі. Її функціями є встановлення правил міжнародної системи торгівлі та вирішення спірних питань між країнами-членами, що підписані під близько 30-ма угодами організації. Після приєднання низки країн, які зараз є кандидатами на вступ, у межах СОТ здійснюватиметься майже весь світовий торговельний оборот товарів та послуг. Зараз ведеться безліч розмов стосовно переваг та недоліків членства у СОТ, важко дійти одного спільного висновку, адже всі поділяють різні погляди, саме це пояснює актуальність цієї проблеми [2].

Україна – це держава з відкритою економікою, завдяки вступу та встановленню її повноправним членом СОТ можна вже зараз побачити вагомі результати. Якщо оцінювати рівень відкритості за частками експорту та імпорту у ВВП, то згідно зі статистичними даними можливо прослідкувати таку тенденцію, що вже у 2011 р. співвідношення експорту товарів та послуг до ВВП перевищувало 45%, тоді як максимальне значення цього показника було досягнуто у 2008 р. на рівні майже 64 %. На імпорт товарів та послуг припадало 51 % від ВВП у 2010 р. Ці дані переконливо свідчать, що економічний розвиток України значною мірою залежить від постійного покращення, з одного боку, конкурентоспроможності її товарів, а з іншого – від зменшення перепон, які існують у зовнішній торгівлі [1].

Вступивши до СОТ, Україна отримала значні економічні переваги:

– місцевим виробникам сталі та хімічної продукції, які безуспішно намагалися боротися з антидемпінговими акціями, без членства в СОТ, за сучасних умов, неможливо використати переваги світової торгівлі й гарантувати вітчизняним товаровиробникам міжнародно-правовий захист від недобросовісної конкуренції на світовому і регіональному ринках;

– доступ до міжнародних ринків, скасування щодо країни дискримінації й нетарифних бар'єрів, доступ до багатосторонніх механізмів вирішення суперечок та можливість впливати для захисту національних інтересів на умови регулювання світової торгівлі;

– прогнозованого конкурентного і сприятливого інвестиційного середовища; наближення укладання Угоди про вільну торгівлю з ЄС, яке могло обговорюватися тільки після вступу до СОТ. Це – результат багаторічної безперервної роботи. І хоча таким чином зросла наявність

певних проблем юридичного плану, наша держава отримала статус країни-учасниці Світової організації торгівлі.

Загалом, переваг від членства в СОТ досить багато, вони стосуються різних сфер економічного життя. Важливою перевагою набуття Україною членства в СОТ є створення прозорого та передбачуваного бізнес-середовища. Обов'язковою умовою для цього є удосконалення системи стандартизації, сертифікації, застосування санітарних заходів і технічних регламентів. Таке вдосконалення для держави має особливе значення і може бути забезпечено лише у вигляді кардинальної реформи всієї вітчизняної системи технічного регулювання. Беззаперечним є той факт, що система технічного регулювання країни повинна бути ефективною та прозорою.

Крім суто економічних вигод, які досягнуто шляхом зниження бар'єрів для вільного обміну товарами та послугами, система позитивно впливає на політичну і соціальну ситуацію в країнах-членах, а також на добробут населення. Правильно використані переваги торгової системи СОТ проявляються на всіх рівнях – населення країни, галузі економіки, країни, регіонального інтеграційного угруповання та світової спільноти загалом.

Після набуття членства у СОТ, було започатковано переговори про укладення угод про вільну торгівлю між Україною та низкою держав світу і окремими угрупованнями держав. Україна використовує договірну базу СОТ для подальшого розвитку зовнішньої торгівлі та збільшення товарообігу з країнами – основними партнерами [3].

Таким чином, членство в СОТ несе багато переваг для України. Вступ України до СОТ призвів до поглиблення лібералізації торгівлі, причому багато змін відбулося до або відразу ж після вступу. На даний час, за напрямками адаптації та гармонізації законодавства, Україна виконала ще не всі зобов'язання перед СОТ. Причому частина з них пов'язана із домовленим перехідним періодом, а інша – потребує часу для внесення законодавчих змін (як у випадку, наприклад, з регулюванням загальної безпеки продукції). Переваги для України від членства в першу чергу залежать від нас самих: від нашої швидкої адаптації до правил світової економіки, внутрішніх реформ, професіоналізму персоналу та службовців, знання та використання правил СОТ.

Список використаних джерел:

1. Перспективи вступу України до СОТ: думка молоді – <http://www.ya.org.ua/old/brochure/2007/03.pdf>
2. Міністерство закордонних справ України: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/wto>
3. Аналіз наслідків вступу України до СОТ: [esprstp_2012_1\(2\)_30\(2\).pdf](http://www.esprstp.com/2012/1(2)_30(2).pdf).

СЕКЦІЯ 6. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Арабський О.О. гр. ВЕ-13-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ ЯК ГОЛОВНОЇ РУШІЙНОЇ СИЛИ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОГРЕСУ В УКРАЇНІ

Нова економіка докорінно змінює становище людини в суспільстві, забезпечує підвищення освітнього, професійного та культурного рівнів, всебічний розвиток людини. Люди стають епіцентром прогресу, тому що людський розвиток є не лише ключовою метою, а й найбільшою важливою детермінантою і чинником соціального й економічного розвитку. Людський розвиток – примноження не тільки доходу людей, але й їх здоров'я, освіти, збереження навколишнього середовища, забезпечення свободи дій і слова, а також формування інших умов соціально-економічного розвитку.

Сучасна концепція людського розвитку містить такі аспекти: продуктивність – можливості підвищення продуктивності діяльності, участі у формуванні доходів, отримання матеріальної винагороди за працю; рівність – рівноправність можливостей щодо участі в економічному і політичному житті незалежно від статі, національності, класової приналежності, походження, місця проживання, рівня добробуту тощо; розширення можливостей – участь у процесі прийняття рішень і в інших процесах суспільного життя; реалізація базових можливостей – надання та реалізація певних прав у визначенні шляхів розвитку; справедливість – забезпечення рівних стартових можливостей отримання освіти, тривалого і здорового життя, що іноді вимагає нерівного розподілу ресурсів (наприклад, для забезпечення хворих та інвалідів); безпека – запобігання загрози злочинності, насильства, безробіття тощо.

Людський розвиток можна визначити як надання людям можливості повністю розвивати свій потенціал, жити продуктивно і творчо в гармонії з їхніми потребами та інтересами [1]. Одним з ключових показників, який заохочує та посилює людський розвиток, є індекс людського розвитку (ІЛР). З 1990 року ПРООН щорічно публікує свої глобальні Звіти про людський розвиток (ЗЛР), причому кожний звіт зосереджений на одному питанні, яке вважається ключовим для людського розвитку. Останній ЗЛР, що був опублікований наприкінці 2015 року, стосувався впливу міграції та мобільності на людський розвиток і наголошено на важливості роботи для забезпечення сталого розвитку [2]. Індекс людського розвитку розраховується на основі показників очікуваної тривалості життя, писемності дорослого населення і освіти на рівні початкової, середньої і вищої школи разом з показником рівня доходу, що ґрунтується на останніх даних організацій – партнерів ООН, а також інших офіційних джерел.

Україну було вперше включено в розрахунки ІЛР у Доповіді за 1993 рік. Тоді, за розрахунками за 1990 рік, вона посідала пристойне 45-те місце, а абсолютне значення зведеного індексу дорівнювало 0,809. Десятирічна криза зумовила різке зниження показників середньодушового ВВП й істотне скорочення тривалості життя. А найгірші рейтингові показники припали на 1995 рік (Доповідь 1998 року) – 102-ге місце. Якщо взяти в ретроспективі, то у 1995 Україна мала показник 0,756, у 2000 – 0,761, у 2005 – 0,788 [4].

Таблиця 1

Індекс Людського розвитку у 2015 р. [4]

Місце	Країна, регіон	Загальний ІЛР	Тривалість життя, років	Грамотність дорослих, %	Валове охоплення навчанням, %	ВВП на душу населення за ПКС, дол. США
1	Норвегія	0,944	81,5	99,0	95,4	36 510
2	Австралія	0,935	79,8	99,0	99,2	41 420
3	Швейцарія	0,930	80,2	99,0	96,5	30 386
8	США	0,915	77,9	99,0	93,3	41 890
50	Беларусь	0,798	68,7	99,6	88,7	7 918
50	Росія	0,798	65,0	99,4	88,9	8 845
81	Україна	0,747	67,7	99,4	86,5	2 002

Україна за показником індексу людського розвитку в 2015 році зайняла 81-е місце серед 188 країн світу. З таблиці 1 видно, наскільки Україна відстає від провідних країн світу за такими показниками, як тривалість життя та ВВП на душу населення за ПКС дол. США.

Тривалість життя в Україні ледь дотягує навіть до середньосвітової величини – 67,1 року [4]. В Україні 44,7% населення живуть за 4 дол. на день [4]. ВВП на душу населення в Україні станом на 2015 рік складає приблизно 2000 дол. на душу населення, тоді як ще в 2013 році він складав 4185 дол. Тобто за два роки ВВП скоротився вдвічі (!). Як результат, по рівню ВВП на душу населення Україна на останньому місці у Європі, гірше – лише у бідних країнах Африки [3].

В Україні не створена висококоординована та всеохоплююча система для розвитку людини. Для цього потрібно підвищити рівень професійної освіти та підготовки, покращити систему охорони здоров'я, знизити рівень абсолютної бідності. В країні відбуваються зміни, проводяться реформи, деякі показники покращилися, але все одно очікувана тривалість життя зменшується, відносна бідність залишилася практично незмінною. У сфері охорони здоров'я розрив між тривалістю життя чоловіків і жінок продовжує збільшуватися, дещо погіршилась ситуація у сфері боротьби з поширенням ВІЛ/СНІДу та туберкульозу. Результати у сфері забезпечення якісної освіти впродовж життя неоднозначні; багато показників просто не контролювалися. Прогрес у сфері гендерної рівності також нерівномірний.

В Україні потрібно створити всі умови для всебічного і безперервного розвитку людини як основи для розвитку економіки знань та збільшення частки сфери послуг у ВВП. Оскільки більшість суспільних благ і послуг, пов'язаних із людським розвитком, повинні надаватися в місцевості, де люди живуть і працюють, де одержують медичну допомогу, де діти ходять до школи тощо, наявність потрібного набору послуг на місцевому рівні має критичне значення для досягнення цілей та виконання завдань людського розвитку. Є очевидна потреба кардинально посилити роль сфери послуг у піднесенні індексу людського розвитку.

Список використаних джерел:

1. Звіт з людського розвитку в Україні за 2008 рік Людський розвиток і європейський вибір України. ПРООН Україна, травень 2008 р.

2. Rapport mondial sur le développement humain 2015. Lever les barrières : Mobilité et développement humains. Publie pour le Programme des Nations Unies pour le développement(PNUD). – 237 p.

3. Новини: Економіка. Влада Зайцева, інформаційне агентство UNN, вересень 2015. Електронний ресурс / <http://www.unn.com.ua/ru/news/1504045-za-rivnem-vvp-na-dushu-naselennya-ukrayina-sered-naybidnishikh-krayin-svitu>

4. Rapport mondial sur le développement humain 2014/2015. Édité pour le Programme des Nations Unies pour le développement.

Байдужа М.А., ВУ-14-1

Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Тенденції економічного розвитку нового інституціонального середовища вимагають приділяти особливу увагу можливостям застосування досвіду розвинутих країн щодо формування людського капіталу як необхідної умови конкурентоспроможності національної економіки. За таких умов набуває актуальності проблема ресурсного забезпечення соціально-економічного розвитку країни. Йдеться не тільки про фінансові та матеріально-технічні ресурси, а саме про ті види ресурсного забезпечення, що пов'язані з людьми.

Макроекономічні показники потребують адекватного відображення у рівні і якості життя населення, тому першочерговим завданням є надання економічному зростанню соціальної спрямованості. Нинішній етап суспільного розвитку визначається активізацією соціальних чинників економічного зростання, насамперед тих, що відповідають за процес формування людського капіталу. Оскільки наука активно розвивається, передові країни ставлять за мету прискорення переходу від постіндустріального етапу розвитку до інформаційного. Україна перебуває на шляху до індустріального етапу, і тому її науковий і освітній потенціал має стати пріоритетним фактором розвитку суспільства [1].

Основним чинником економічного розвитку, що має об'ємний ресурс як за якісно-кількісними, так і за часовими параметрами, є людський капітал. Людський капітал – це система характеристик, які визначають здатність людини до творчої праці з метою створення

товарів, послуг, доданої вартості, тобто якості робочої сили індивідуума, сукупного працівника підприємства, фірми, корпорації, країни, що знаходять прояв у процесі розширеного відтворення. Таким чином, чим досконалішим є людський капітал, виражений рівнем освіти, кваліфікації, знань, досвіду, тим більші можливості людини до продуктивної високоякісної праці. Людський капітал як потенційний ресурс економічного розвитку країн впливає на якість і рівень життя населення та соціально-трудові відносини. У структурі різних видів капіталу нагромадження людського капіталу, його раціональне використання стає стратегічним ресурсом суспільного розвитку, ключовим чинником створення конкурентних переваг і зростання добробуту суспільства. Слід зазначити, що людський капітал є єдиним активним капіталом, тоді як всі інші капітали є пасивними, оскільки вони всі без винятку підпорядковуються людині й діють відповідно до її волі. З огляду на цю позицію інвестування в інші види капіталу, минаючи людський, виявляються не досить результативними [2].

Україна останнім часом лідирувала серед країн СНД за темпами скорочення населення. Депопуляційні процеси в нашій державі потребують посилення уваги до таких факторів, як підвищення середньої тривалості життя, поліпшення стану здоров'я, підвищення рівня життя, сприяння відновленню в українському суспільстві сімейних цінностей.

Багато країн, що розвиваються, за останні роки, порівняно з розвинутими країнами досягли більшого темпу розвитку здоров'я і освіти, проте подолати межу, що відрізняє країни з низьким доходом від багатих країн, значно важче. Таким чином, країни можуть увійти до числа країн з найбільшим рівнем розвитку людського потенціалу двома шляхами – за рахунок швидкого зростання доходу чи за виняткового прогресу у сфері здоров'я та освіти.

За результатами досліджень змін у здоров'ї та доході протягом минулих 40 років країни з низьким та середнім рівнем розвитку людського потенціалу можуть досягти більш високих показників здоров'я за допомогою недорогих втручань. Однак країни, досягаючи більш високого рівня розвитку, використовують більш витратні технології для поліпшення, і доход знову починає прийматися в розрахунок [1].

Людський потенціал суспільства в цілому можна розглядати як сукупну здатність суспільства до освоєння і накопичення знань, створення на цій основі інтелектуальних продуктів та системи прийняття, переробки, використання, відтворення і передавання інформації, визначає місце, яке посідає держава у світових економічних відносинах, її вагу й конкурентоспроможність. Оскільки людський потенціал є складною соціально-економічною системою, його стан характеризується сукупністю показників, які доповнюють один одного: життєвий потенціал населення, інвестування у формування та нагромадження людського потенціалу; потенціал зайнятості, освітній потенціал, потенціал здоров'я, культурний потенціал. В умовах переходу від індустріального до постіндустріального суспільства головним чинником виробництва стає людський капітал та його форми: інтелектуальний, соціальний та ін. З погляду застосування термінологічного інструментарію до опису сучасних господарських процесів найбільш затребуваним є трактування економічної категорії «людський капітал», що відображає дійсне джерело інновацій.

Список використаних джерел:

1. Марущак Н.П. «Людський капітал як фактор розвитку економіки України». – http://www.rusnauka.com/SND/Economics/14_maruschak%20n.p..doc.htm
2. Економічний нобелівський вісник. 2014. № 1 (7): Л.С. Головка «Людський капітал як ресурс економічного розвитку»: <http://duep.edu/uploads/vidavnitstvo14/ekonomichnij-nobelivskij-visnik-114/7602.pdf>

Брикiна М. В., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПІДВИЩЕННЯ

Людський розвиток – це процес розширення можливостей людей обирати шляхи і засоби підвищення якості (стандартів) власного життя [1]. На сучасному етапі людина постає головним чинником не лише у розвитку наукових досліджень, але і в якості об'єкта соціально-економічної політики в багатьох країнах світу.

У сфері людського розвитку Україна має значну кількість проблем, які протягом тривалого часу не вирішуються. На сьогоднішній день характерним для нашої держави є висока смертність і низька народжуваність, поширення злиденності, високий рівень захворюваності населення і т.д.

Індекс людського розвитку (ІЛР) – спеціальний сукупний індекс, який на підставі відповідних показників дає загальну оцінку людського прогресу [1]. Розглянемо Індекс людського розвитку в динаміці, який розраховується щороку ООН (Рис.1).

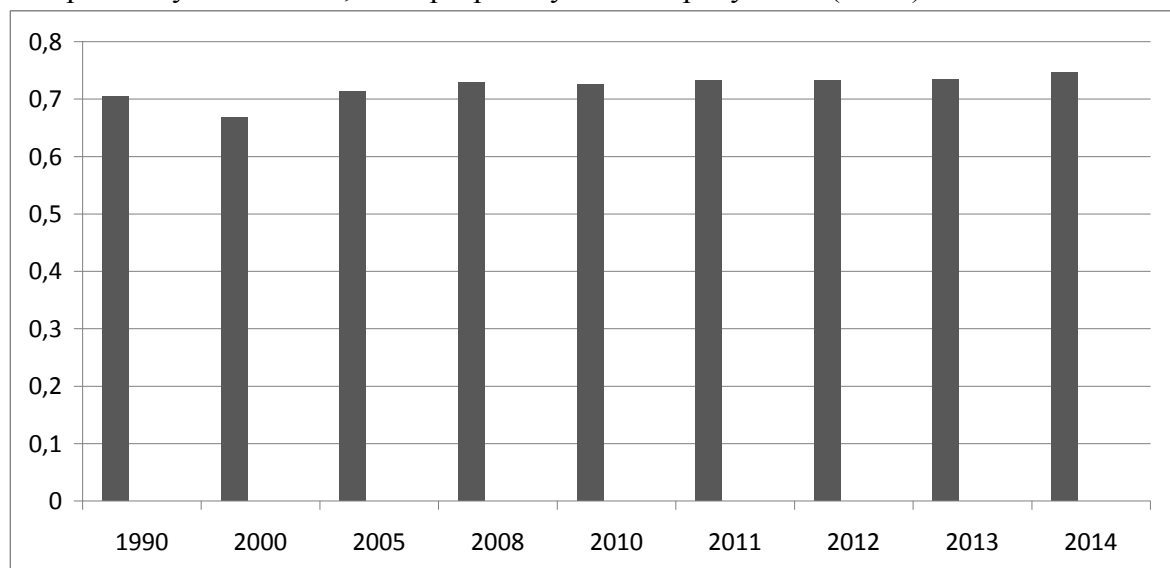

Рис. 1. Динаміка Індeksu людського розвитку в Україні [2].

Судячи з рис.1 можна зробити висновок, що рівень людського розвитку за 1990- 2014 рр. майже не змінився. За 1990 рік значення ІЛР зросло з 0,705 до 0,747 в 2014 році, тобто всього на 6%. Середня тривалості життя у 2014 році в Україні становила у чоловіків 66,25 років, у жінок – 76,37 років [4]. Якщо у більшості країн показник тривалості життя відрізняється на 2-3 роки, то в Україні ця різниця становить 10 років. Показник народжуваності у 2014 р. становив 10,8, смертність – 14,7 [4]. Середня заробітна плата в 2015 році знизилася, а ціни продовжують зростати, відповідно, доходи населення зменшуються і рівень життя знижується. Освіта є єдиною конкурентною перевагою України. Результати оцінювання 144 країн за окремими складовими глобального індексу конкурентоспроможності у 2014 – 2015 рр. показали, що Україна посіла за рівнем вищої освіти та професійної підготовки 40, за технологічною готовністю – 85, за інноваціями – 81 місце. Загалом Україна покращила свої позиції на 8 пунктів та посіла 76 місце проти 84 у 2013 – 2014 рр. [3].

Якщо порівнювати Україну (83-тє місце) з іншими країнами, то вона за більшістю показників, на основі яких розраховується індекс людського розвитку, істотно відстає від країн Євросоюзу, зокрема, від найближчих своїх сусідів: Угорщини (36-е місце), Польщі (37-е місце), Словаччини (42-е місце), Болгарії (53-е місце) і Румунії (60-е місце).

Для того, щоб вирішити більшість проблем, Україна має взяти курс на найшвидше досягнення європейських стандартів якості життя, що може суттєво покращити ІЛР, оскільки процес євроінтеграції спрямован на прискорення економічного розвитку, вдосконалення зовнішньої політики, проведення внутрішніх реформ в країні. Від того, як українська влада на всіх рівнях зможе вирішити поставлені перед нею завдання, залежатимуть подальші перспективи розвитку людського потенціалу.

Людина повинна брати участь в усіх процесах, які формують сферу її життєдіяльності. Стійкий людський розвиток вимагає соціально орієнтованого зростання, вимагає того, що люди повинні мати політичну, економічну, соціальну свободи, рівні можливості, свободу пересування, реалізації творчих здібностей, гарантії прав людини.

У найближчій перспективі необхідно поліпшити розвиток людського капіталу (підвищення зайнятого населення, рівня оплати праці, рівня освіти). Дуже важливою є охорона здоров'я населення (впровадження обов'язкової страхової медицини).

Таким чином Україна повинна зосередити зусилля на наступних напрямках: скороченні відносної бідності населення; усуненні причин серйозного зниження тривалості життя; покращити рівень охорони здоров'я; забезпеченні якісної освіти протягом життя (і моніторингу її головних показників); вдосконалення стандартів охорони довкілля.

Список використаної літератури

1. Іляш О. І. Індекс людського розвитку: навч. посіб./ О.І. Іляш, С.С. Гринкевич//Економіка праці та соціально-трудові відносини. – К.: Знання, 2010. – 476 с.

2. Індекс людського розвитку [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/finances/krayina-drugogo-svitu-yak-potrapiti-do-pershogo-eshelonu-.html>

3. Рівень освіти по Україні [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://pravda.if.ua/news-77163.html>

4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Грішина Ю.С., гр. ВВ-14-1

Наукові керівники: д.е.н., проф. Сардак С.Е., Тимошенко О.О.

СТАН ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Сьогодні в період трансформаційних змін соціальної та економічної системи України та багатьох країн світу однією з найважливіших проблем суспільства є не лише збереження, а й примноження людського потенціалу країни. Це завдання може бути реалізовано лише за умови забезпечення стійкого та динамічного людського розвитку, що має відбуватись на якісно новій основі і який потребує адекватного та соціально гарантованого економічного забезпечення. Актуальним в теоретичному та практичному плані є поглиблене розуміння тих тенденцій, закономірностей і факторів, що визначають стан, рівень та перспективу якісної динаміки людського розвитку населення України в складних сучасних умовах, а також наукове обґрунтування шляхів та ефективних механізмів забезпечення цього процесу.

Починаючи з 1990 р., експерти Програми Розвитку Організації Об'єднаних Націй готують щорічні доповіді про людський розвиток у країнах світу, що визначається як процес зростання людських можливостей, розширення людської свободи шляхом збільшення варіантів вибору. Розвиток людського потенціалу при цьому розглядається як мета та критерій суспільного прогресу й економічного зростання, а основоположними можливостями людського розвитку визначено довге і здорове життя, здобуття знань та гідний рівень життя.

Протягом всього періоду спостереження Україна перебувала у групі країн із середнім рівнем людського розвитку. Найвище значення індексу розвитку людського потенціалу (0,799) спостерігалось у 1990 р., а з початком суспільних трансформацій перехідного періоду після розпаду СРСР цей показник істотно знизився (до 0,747 у 1995 р.). Впродовж останніх років спостерігається різке погіршення становища України за показником розвитку людського потенціалу з урахуванням гендерного фактору. Понад те, якщо в більшості регіонів світу спостерігався прогрес у сфері гендерної рівності, погіршення рейтингу України тривало; в результаті, за даними останньої доповіді, країна посіла 69-у позицію у світі за показником індексу розвитку людського потенціалу з урахуванням гендерного фактору (0,793) [1].

Значення Індексу Людського Розвитку (ІЛР) України за 2013 рік дорівнює 0,734 – цей показник належить до високої категорії людського розвитку – що ставить країну на 83 позицію з 187 країн і територій. За період з 1990 до 2013 рр. значення ІЛР України зросло з 0,705 до 0,734, або на 4,1 відсотка, тобто у середньому приблизно на 0,18 відсотка за рік. За період з 1980 до 2013 рр. очікувана тривалість життя при народженні в Україні зменшилася на 0,8 року. ВНД на душу населення в Україні за період з 1990 по 2013 р. зменшився приблизно на 24,2 відсотка. ІЛР України за 2013 рік (0,734) нижче середнього значення для країн із високим рівнем людського розвитку (0,735) і середнього для країн Європи та Центральної Азії (0,738). Щодо країн лідерів за ІЛР: як і в дослідженнях попередніх років, перше місце в ІЛР посідає Норвегія (величина індексу 0,955), друге – Австралія (0,938), на третю позицію з четвертої перемістилися США (0,937), потіснивши в "трійці призерів" Нідерланди (0,921)[2].

Підсумовуючи аналіз місця України на світовій шкалі людського розвитку, слід констатувати її значне відставання практично за всіма аспектами, що свідчить про недооцінку людського чинника в стратегії розбудови національної держави і вимагає невідкладних дієвих заходів з привернення уваги всього суспільства до розвитку людського потенціалу. Це відставання є водночас і наслідком, і чинником формування безлічі форм і видів соціальних ризиків, загрожує перетворенню України на аутсайдера в глобальному розвитку.

Список використаних джерел

1. Людський розвиток в Україні: мінімізація соціальних ризиків (колективна науково-аналітична монографія) / За ред. Е.М.Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, Держкомстат України, 2010. – 496 с.
2. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.ua.undp.org>

Дон С.Г., гр. 3-103

Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ И КУЛЬТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ ОБЛАСТИ

Учитывая роль туризма в жизни современного общества, государство провозглашает его одним из приоритетных направлений развития национальной культуры и экономики. Национальная туристическая отрасль играет чрезвычайно важную роль в социально-экономической жизни страны. Растет ее статус и заинтересованность государства в дальнейшем развитии отрасли, усиливается влияние туризма практически на все сферы жизни и деятельности человека. От функционирования туризма непосредственно зависит жизнедеятельность более 40 отраслей национальной экономики и доход 10-15% трудоспособного населения Украины.

Приоритеты развития туризма в Украине и пути решения основных проблем изложены в работах Л. М. Бухариной, Н. А. Гук, С. О. Гуткевич, Л. А. Дяченко, С. М. Шкарлет, О. М. Кальченко и др. Целью данной работы является изучение понятия культурно-исторического потенциала, его наличие и оценка в Днепропетровской области.

Необходимым условием развития, неотъемлемой частью туристического потенциала выступает культурно-исторический потенциал, который в научной литературе рассматривается в разных измерениях: на уровне мира, страны, региона и т.д. Историко-культурный потенциал выражает объективные возможности для развития туризма, заложенные историко-культурными ценностями, расположенными в регионе. К историко-культурным ресурсам относятся историко-архитектурные памятники, памятники современной архитектуры, уникальные сооружения и т.п. В Украине взяты под охрану 70 тыс. памятников истории и культуры, в том числе более 12 тыс. памятников архитектуры с хорошо сохранившимися ансамблями. Однако, историко-культурные объекты не полностью оценены как туристические ресурсы, большинство достопримечательностей не введены в туристические маршруты, что приводит к их ограниченному использованию. Все это отрицательно влияет на национальный туристический бизнес.

Не так давно стал самостоятельным такой вид туризма, как культурный (познавательный), в основе которого находится историко-культурный потенциал страны, включающий всю социокультурную среду с традициями и обычаями, особенностями бытовой и экономической деятельности общества. Для его массового развития требуется определенная концентрация таких объектов культурного наследия региона: памятники археологии; культовая и гражданская архитектура; памятники ландшафтной архитектуры; малые и большие исторические города; сельские поселения; музеи, театры, выставочные залы и др.; социокультурная инфраструктура; объекты этнографии, народные промыслы и ремесла, центры прикладного искусства; технические комплексы и сооружения [1]. Всем этим богата Днепропетровщина: природно-заповедный фонд (ПЗФ) состоит из 180 объектов – по состоянию на 01.01.2016 г. [3]. Область обладает достаточно высоким туристическим и рекреационным потенциалом, а именно:

- привлекательные для туристов природные богатства – сочетание смешанных лесов и степной зоны, умеренный климат, уникальные водные ресурсы;
- богатое культурно-историческое наследие;
- разнообразный этнографический потенциал, представленный народными промыслами и ремеслами.

На территории области функционируют более 150 гостиниц, 85 баз отдыха. Действуют почти 240 туристических организаций, из которых 200 работают в сфере международного туризма [4].

Открыто 25 музеев с 2 отделениями. Наиболее известные – это Днепропетровский исторический музей им. Д. Яворницкого, основанный еще в 1849 г. и насчитывающий более 220 тыс. экспонатов, в том числе археологические, этнографические, нумизматические, геральдические коллекции, реликвии запорожского казачества; Днепропетровский художественный музей, основанный в 1914 г. и насчитывающий более 7 тыс. произведений искусства, среди которых работы А. Васнецова, В. Поленова, К. Брюллова, И. Репина, В. Серова, М. Рериха, М. Ге, И. Левитана, К. Коровина, Б. Кустодиева и др. Тут представлена коллекция Петриковской декоративной росписи (свыше 1,5 тыс. единиц). Архитектурной доминантой исторического центра Днепропетровска является Спасо-Преображенский собор, построенный в 1830-1835 гг. А деревянный Троицкий собор в г. Новомосковске, построенный

в 1775-1780 гг. – крупнейший деревянный храм в Украине высотой 65 м, один из лучших образцов украинского деревянного зодчества.

Днепропетровщина представляет собой уникальную ячейку культуры. В области насчитывается 1702 заведения культуры, работает 7 государственных театров и 3 концертных организации. Среди тринадцати театрально-зрелищных учреждений Днепропетровский музыкально-драматический театр им. Т. Г. Шевченко занимает ведущее место в развитии национального театрального искусства.

Днепропетровская область сегодня – это не только самобытная историческая жемчужина Украины, колыбель первой в мире демократической республики, основанной казаками, но и главный центр формирования и развития экономического, технологического и интеллектуального потенциала Украины.

Список использованной литературы и источников:

1. Сокол Т.Г. Організація туристичної діяльності в Україні. К.: 2009
2. Состояниетуристическо-оздоровительной отрасли Днепропетровской области-Днепропетровск, 2014.
3. Днепропетровская областная государственная администрация: официальный сайт// Режим доступа:<http://adm.dp.ua>
4. Управление статистики в Днепропетровской области: официальный сайт // Режим доступа: www.dnprstat.gov.ua.

Жованик О.В., група ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Попруга В.І.

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТУВАННЯ У ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В УКРАЇНІ

Нині одним з найбільш значущих глобальних процесів є інтелектуалізація виробництва – висока кваліфікація працівників та постійне її підвищення. Найбільш перспективним напрямом інвестування коштів підприємства є інвестиції у людський капітал, це безпосередньо пов'язано з розвитком людського капіталу, тобто основних характеристик, що визначають його як основний ресурс підприємства, адже саме це дозволяє отримати найбільший за розміром та довготривалий за часом соціально-економічний ефект. Розробка проблеми людського капіталу вже на сучасному періоді розвитку України виявляється актуальною.

Аналіз досліджень і публікацій свідчить про те, що проблема інвестування в людський капітал розглядається багатьма вченими-економістами: Л. Абалкін, С. Архієреєв, Д. Богиня, О. Власюк, В. Геєць, О. Гришнова, М. Долішній та іншими.

Згідно з теорією людського капіталу людський капітал в умовах ринку – це індивід і його здібності до праці. Величина вкладень (інвестицій) у людський капітал, тобто в забезпечення здоров'я, освіти і культуру, прямо впливає на зростання продуктивності праці і одержувані доходи працівника. У свою чергу, це веде до зростання суспільного багатства, тобто призводить до економічного зростання і підвищенню конкурентоспроможності країни. Досвід економічно розвинених країн світу свідчить, що інвестування у людський капітал навіть у незначних обсягах дозволяє отримати набагато більшу економічну віддачу у довгостроковій перспективі, ніж значні вкладення коштів у технічний розвиток підприємства. Інвестиції в людський капітал розглядаються як дуже важливе джерело економічного росту, більш важливе, ніж інвестиції у фізичний капітал.

Інвестиції в людський капітал мають ряд особливостей, що відрізняють їх від інших видів інвестицій:

1. Віддача від інвестицій в людський капітал безпосередньо залежить від терміну життя його носія (від тривалості працездатного періоду). Чим раніше робляться вкладення в людини, тим швидше вони починають давати віддачу;

2. Людський капітал не тільки схильний до фізичного і морального зносу, але і здатний накопичуватися і множитися.;

3. У міру нагромадження людського капіталу його прибутковість підвищується до певної межі, обмеженої верхньою межею активної трудової діяльності (активного працездатного віку), а потім різко знижується;

4. Не всякі інвестиції в людину можна вважати вкладеннями в людський капітал. Наприклад, витрати, пов'язані з кримінальною діяльністю, не є інвестиціями в людський капітал, оскільки суспільно недоцільні і шкідливі для суспільства;

5. Характер і види вкладень в людину обумовлені історичними, національними, культурними особливостями і традиціями;

6. У порівнянні з інвестиціями в інші різні форми капіталу інвестиції в людський капітал є найбільш вигідними як з точки зору окремої людини, так і з точки зору всього суспільства [1].

Види інвестицій відрізняються між собою характером впливу на результат діяльності працівників і кінцевий результат підприємства. Так, у результаті інвестування в освіту, професійний розвиток та перепідготовку працівників, їх інноваційну та творчу діяльність підприємство отримує прямий економічний результат, який, за більшістю випадків, підлягає кількісній оцінці. Розглядаючи такі сфери інвестування, як охорона здоров'я, мотивація персоналу, підприємство опосередковано може досягти економічного результату, однак результативність інвестування цих напрямів носить вірогідний характер. Тому ці види мають непрямий вплив на економічний результат і інвестування за вказаними напрямками здійснюється рідко. На мікрорівні, рішення фірми щодо вкладень у розвиток людського капіталу залежить від очікуваних доходів, що будуть отримані в наслідок цих інвестицій. Інвестуючи у своїх працівників, підприємства активізують їхню трудову віддачу, підвищують продуктивність праці, скорочують витрати робочого часу, зміцнюють свою конкурентоспроможність, а приватне інвестування людського капіталу є абсолютно необхідною умовою його нарощення на будь-якому рівні. Вітчизняні роботодавці недооцінюють значення безперервного розвитку працівників як передумови формування якісної робочої сили, здатної забезпечити високий рівень прибутковості та фінансової стійкості підприємства. Однією з причин недостатнього фінансування вітчизняними суб'єктами господарювання заходів з розвитку персоналу є відсутність продуманої та виваженої державної політики стосовно підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації людських ресурсів, що негативно впливає на сучасний стан цих процесів [2].

У 2014 р. розподіл видатків на підготовку персоналу в Україні мав такий вигляд: витрати на підвищення кваліфікації-765303 грн.; витрати на підготовку основних та допоміжних робочих -1351014 грн.; витрати на підготовку фахівців-18212737 грн. У порівнянні з 2013 р. обсяг фінансування збільшився на 1322719 грн. [3]. Поки що держава є основним інвестором у людський розвиток. Тому необхідно створити умови для збільшення інвестицій підприємствами. Це можливо здійснити на основі суттєвого зростання доходів населення, підвищення рівня ефективності підприємств та впровадження на них сучасного кадрового менеджменту, спрямованого на розвиток персоналу. Разом з тим інвестиції держави у людський розвиток та формування людського капіталу мають збільшуватись. Необхідно заохочувати та підтримувати бажання персоналу здобувати вищу освіту, створювати умови для підвищення його культурного рівня, охорони здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Чекан І.А. Інвестиції в людський капітал та їх ефективність // Формування ринкових відносин в Україні. – 2009. – №9. – С. 152–154.
2. Чечель О.М. Інвестування у розвиток людини як пріоритетний напрям формування людського капіталу // Економіка та держава. – 2010. – № 3. – С. 86–88.
3. Офіційний сайт центру дослідження суспільства-Режим доступу: cedos.org.ua

Іванківа В. І., група ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

СПОСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ ЕКОНОМІЧНИМ ЗРОСТАННЯМ І ЛЮДСЬКИМ РОЗВИТКОМ

У сучасних умовах розвитку все більш значними стають соціальні виміри глобальних трансформацій. Забезпечення соціалізації економічного розвитку ставить нові вимоги до використання інвестиційних та інших видів ресурсів із їх пріоритетною орієнтацією на збалансований та гармонійно узгоджений за всіма параметрами соціальний розвиток людини. Дослідження цих проблем актуалізується і формуванням нових та інтенсифікацією існуючих дестабілізуючих настроїв різних верств населення країн світу, що негативно позначається як на фінансовому та виробничому секторах, так і соціальній сфері.

Вирішення соціально-економічних проблем глобального розвитку базується на теоретичних основах. Так зарубіжна наукова думка, представлена такими вченими, як Д. Белл, Т. Бентлі, Дж. Б'юкенен, Р. Вернон, Дж. Гелбрейт, М. Гальвановський, С. Долгов. У працях вітчизняних науковців В. Андрійчука, О. Білоруса, В. Білошапки, В. Вергуна, Д. Лук'яненка, З. Луцишин, Є. Панченка, А. Поручника, О. Рогача, Т. Циганкової, В. Чужикова, А. Чухна, В.

Шевчука та багатьох інших обґрунтовуються національні інтеграційні пріоритети, механізми залучення й ефективного використання іноземних інвестицій у реалізації соціально значущих проєктів і програм.

Однією із ключових тенденцій сучасних глобальних трансформації виступає соціалізація світової економіки. Концептуально соціалізація передбачає радикальне поліпшення якості життя та суттєве підвищення рівня життя населення, що включає надзвичайно широкий спектр соціально-економічних явищ: характер зайнятості та умови праці; рівень освіти та професійно-кваліфікаційної, підготовки; розмір і структуру доходів та витрат; споживання продовольчих і непродовольчих товарів, їх якість і обсяг; структуру та якість платних і безплатних послуг; забезпеченість житлом і його благоустрій; обсяги нагромадженого майна та особистих заощаджень; масштаби залучення до культурного життя; системи соціального забезпечення та соціального страхування; економічні умови життєдіяльності; стан генофонду населення суспільств [8].

Процес соціалізації на всіх рівнях тісно пов'язаний з глобальними детермінантами розвитку суспільства. Під впливом глобалізації змінюється соціальна сфера з її інститутами й інфраструктурою, тобто трансформується соціальна структура суспільства. Соціалізація економіки розглядається як процес, з одного боку, задоволення матеріальних і духовних потреб людини, а з другого – використання людського капіталу у виробництві суспільних благ за об'єктивно обумовленого зростання його цінності [3].

У процесі дослідження виявлено основні передумови посилення соціалізації економіки на сучасному етапі суспільного розвитку: процес науково-технічної революції та, передусім, перетворення творчої праці в домінуючий фактор соціально-економічного прогресу обумовлюють необхідність переорієнтації економіки на людину, що виступає необхідною передумовою функціонування та розвитку ефективної системи соціально-економічних відносин; революція в продуктивних силах, які вперше за весь час існування людства переросли в планетарний масштаб (як кількісно, так і якісно), актуалізує завдання загальної боротьби людства з глобальними проблемами суспільства (ядерна зброя, екологічні проблеми, наслідки глобалізації тощо), що вимагає певного пом'якшення соціально-економічних суперечностей, орієнтації на “загальнолюдські цінності” та є важливою метою сучасного соціально-економічного та суспільного розвитку в цілому.

За умов глобальної інформаційної, технологічної, економічної, політичної, культурної інтеграції й уніфікації виникають «соціальні виклики» – локальні, регіональні, цивілізаційні. Соціалізацію, на наш погляд, можна розглянути як процес задоволення зростаючих матеріальних та духовних потреб людини, що передбачає ефективність використання людського капіталу у виробництві суспільних благ і зростання його цінності. Визнаючи сутність соціалізації економіки, доцільно виходити не стільки з позицій формаційного підходу, скільки з сучасних цивілізаційних реалій. Пріоритетними стають інноваційна спрямованість інвестиційної діяльності, інтелектуалізація економіки для забезпечення внутрішньої та міжнародної конкурентоспроможності.

Забезпечення економічного, а разом з ним і соціального розвитку України вимагає орієнтації усіх суспільних процесів на людину з її потребами щодо духовного, фізичного вдосконалення та забезпечення матеріального достатку на прийнятному рівні, що повинно визначати стратегію соціально-економічного розвитку за напрямом формування соціально орієнтованої ринкової економіки.

Одними із найбільш прийнятних способів оптимізації зв'язку між економічним зростанням і людським розвитком, зокрема української економіки в умовах сучасних глобальних трансформацій, мають бути наступними: *по-перше*, нарощування інвестицій в освіту, охорону здоров'я, професійну підготовку, що сприяє розвитку і реалізації здібностей людей, їх активній участі у виробництві та розподілі благ; *по-друге*, більш справедливий розподіл доходу і багатства, що забезпечує матеріальну основу розвитку людського потенціалу; *по-третє*, досягнення збалансованості соціальних витрат, що, безперечно, зміцнює економічну базу соціальної сфери суспільства; *по-четверте*, розширення можливостей людей здійснювати свій вибір у політичній, соціальній та економічній сферах, причому особливої уваги потребують групи населення, можливості яких були з різних причин обмеженими.

Література.

1. GlobalValueswebsite [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.globalvalues.org/values.htm>

2. World Values Survey/European Values Survey (WVS'EVS). The Values Surveys 1981–2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wvsevsvdb.com/wvs/WVSAanalyzeQuestion.jsp>
3. World Economic Forum. Global Risks 2013, Eighth Edition. – P. 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.weforum.org/issues/global-risks>
4. Pew Research Center. Climate Change and Financial Instability Seen as Top Global Threats. – 24 June, 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pewglobal.org
5. Яковец Ю.В. Глобальные экономические трансформации XXI века / Ю.В. Яковец. – М. : Экономика, 2011.
6. Inglehart R. Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic and Political Change in 43 Societies / R. Inglehart. – Princeton : Princeton University Press, 2012.
7. Ритцер Дж. Современные социологические теории / Дж. Ритцер. – 5-е изд. – Санкт-Петербург : Изд. дом «Питер», 2011. – Часть IV.
8. Идентичности и ценности в эпоху глобализации / под ред. акад. НАН Украины Ю.Н. Пахомова и проф. Ю.В. Павленко. – К. : Наук. думка, 2013.
9. Кувалдин В. Глобальность: новое измерение человеческого бытия / М.С. Горбачев и др. Грани глобализации: трудные вопросы современного развития. – М. : Альпина Паблишер, 2009. – С. 31–98.

Калиновський Б., гр. ВВ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА В СВІТІ

В даній роботі досліджено стан та перспективи людського розвитку в Україні та в світі, визначено шляхи підвищення індексу людського розвитку в Україні. Дослідження людського розвитку в Україні та її регіонів є особливо актуальним в сучасних умовах. З моменту здобуття Україною незалежності та відмови від старої соціально-економічної системи гостро постало питання про вибір стратегії подальшого розвитку держави. Необхідність проведення економічних реформ з орієнтацією на зростання добробуту народу зумовило обрання концепції сталого людського розвитку як основи подальшого розвитку українського суспільства. Останнє викликало необхідність досконалого вивчення всіх аспектів людського розвитку для розробки стратегії та втілення її в життя.

В наш час дослідженням стану та перспектив людського розвитку в Україні займається багато науковців та економістів, таких як: С.І. Бандур, І.В. Власик, О.А. Грішнова, Т.А. Заєць, І.В. Калачанов, В.І. Куценко, Е.М. Лібанова, Л.С. Лісогор, В.М. Новиков, В.М. Порохня та інші.

Вперше Україну було включено в розрахунки ІЛР у Доповіді за 1993 рік. Тоді, за розрахунками за 1990 рік, вона посідала 45-те місце, а абсолютне значення зведеного індексу дорівнювало 0,844. Десятирічна криза зумовила різке зниження показників середньодушового ВВП й істотне скорочення тривалості життя. А найгірші рейтингові показники у нас припали на 1995 рік– 102-ге місце.

Коли Україна вийшла з кризи, та почалося економічне зростання становища України в ІЛР з року в рік дещо поліпшувалося і посіло 70-те місце з індексом 0,777. За даними 2005 року замість прогнозованого поліпшення й підняття на дві-п'ять сходинки Україна опинилася на 78-му місці з індексом 0,766. Це відбулось через зменшення тривалості життя. Покращення відбулось у 2007 році – 76-е місце. У 2014 році ІЛР України склав 0,747 пункти, і Україна посіла 81 місце, що ставить її у другу групу загального рейтингу. За період з 1990 до 2014 року значення ІЛР України зросло з 0,705 до 0,747 – тобто на 6%, що дещо нижче ніж середній рівень зростання у світі.

Якщо порівнювати Україну з іншими країнами, то вона за більшістю показників, на основі яких розраховується індекс людського розвитку, істотно відстає від всіх країн Євросоюзу, зокрема, від найближчих своїх сусідів: Угорщини (36-е місце), Польщі (37-е місце), Словаччини (42-е місце), Болгарії (53-е місце) і Румунії (60-е місце), а також від Росії (67-е місце) і Білорусі (64-е місце). Хоча слід відмітити й позитивні тенденції. Україна досягла прогресу у сфері збільшення доходів населення, в освіті та охороні здоров'я. Певний успіх досягнуто в галузі гендерної політики.

Євроінтеграція України може суттєво поліпшити ІЛР в нашій державі. Багато експертів вважають, що євроінтеграція може поліпшити ІЛР в Україні, бо, як вони кажуть це передусім, план дій для проведення внутрішніх реформ та забезпечення подальшого людського розвитку.

Оскільки людський розвиток залежить від доступності та якості суспільних послуг, які надають місцеві органи, то в Україні потрібно провести реформи з метою удосконалення місцевого самоврядування (покращення бази фінансування послуг, особливо шляхом прийняття чітких критеріїв щодо мінімальної якості надаваних послуг забезпечення кращого представництва місцевого населення, особливо на рівні району та області, більш ефективного надання соціальних послуг).

Саме тому, за думкою науковців та економістів, європейська інтеграція сприятиме прискоренню економічного розвитку України, відкриє доступ до ринку ЄС, стимулюватиме масовий приплив до України прямих іноземних інвестицій, якщо інвестори матимуть довіру до передбачуваності політики та верховенства права. Тим часом, зі свого боку ЄС має розглянути питання про збільшення фінансової та технічної допомоги України, що дозволить уряду прискорити прогрес у регуляторному зближенні.

Для того щоб приєднатися до ЄС Україна має зосередити зусилля на: якості освіти, скороченні бідності, поліпшенні охорони довкілля, покращенні тендерної рівності, усунення причин зниження тривалості життя, реформувати економіку, підвищити рівень розвитку демократії та багато інших соціальних та економічних аспектів. Уряду України потрібно більш ефективно використовувати ресурси нашої країни, зробити багато реформ в сфері освіти, здоров'я та в інших не менш важливих сферах життя, саме за цих умов Україна і може вступити до ЄС.

Список використаних джерел:

1. Грішнова О.А. Людський розвиток в системі пріоритетів регіональної соціально-економічної політики / О.А. Грішнова // Вісник Прикарпатського університету. Економіка. – 2006. – Вип. 4. – С. 23-29.
2. Звіт про людський розвиток України за 2008 рік. Людський розвиток і європейський вибір України. ПРООН, Київ, травень 2008 р. – 123 с.
3. Соціальний розвиток України: сучасні трансформації та перспективи: монографія / [С.І. Бандур, Т.А. Заяць, В.І. Куценко та ін.]; за заг. ред. чл.-кор. НАН України Б.М. Данилишина. – [2-ге вид. доповн. і переробл.]. – Черкаси: Брама-Україна, 2006. – 620 с.
4. <http://www.viche.info/journal/2651/>

Калугіна Ю.С., гр. ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.

ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ КРАЇН СВІТУ

Основне стратегічне завдання розвитку українського суспільства полягає в інтеграції у європейський простір, наблизенні до кращих світових стандартів якості життя, повній реалізації можливостей повноцінного розвитку, забезпеченні прав і свобод громадян України [1]. Щороку Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй формується звіт про узагальнювальну оцінку людського прогресу, адже на будь-якому етапі розвитку людства залишаються три групи потреб людини: прожити довге й здорове життя; набувати, розширювати й оновлювати знання; мати доступ до засобів існування, що забезпечують гідний рівень життя. Суть даного документу полягає у вивченні індексу людського розвитку (ІЛР). Визначення ІЛР є важливе для порівняння рівня життя різних країн.

Мета даної роботи полягає у порівнянні ІЛР України з іншими країнами, а також аналіз динаміки зміни індексу. Людський розвиток – це процес розширення можливостей людей обирати шляхи і засоби підвищення якості (стандартів) власного життя. Серед різних можливостей вибору визначальними вважаються довге і здорове життя, здобуття освіти, доступ до засобів, що забезпечують гідний життєвий рівень. Ці три можливості є провідними для людського розвитку, всі інші підпорядковуються їм, є другорядними відносно них.

Поняття «людський потенціал» розуміється як міра втілення в людині здібностей, таланту, рівня освіти, кваліфікації та їх здатність приносити дохід, а Світовий банк включає в це поняття також стан здоров'я та якість харчування, ООН – освіту, професійний досвід, фізичний стан, здатність до виживання, інші характеристики, які забезпечують продуктивність і самозабезпеченість людей [2].

Людський потенціал вимірюється показником – індекс людського розвитку. Індекс людського розвитку (ІЛР) – спеціальний сукупний індекс, який на підставі відповідних показників дає узагальнюючу оцінку людського прогресу. Для визначення ІЛР за методикою ООН рекомендується враховувати три показники: ВВП на душу населення, середню

очікувану тривалість життя при народженні, рівень освіти населення старше 25 років. Відповідно до величини ІЛР країни поділяються на три групи:

- з високим рівнем людського розвитку (0,800 і більше);
- з середнім рівнем людського розвитку (0,500–0,799);
- з низьким рівнем людського розвитку (менше 0,500) [3].

За останні 10 років серед країн світу індекси розвитку людського потенціалу в переважній більшості держав поліпшилися (з показника 0.639 до 0.694), а 40 країн світу суттєво просунулися в даному рейтингу. Найкращу динаміку розвитку у 2009-2014 році продемонструвала Турція, піднявшись на 16 сходинок у рейтингу з 88 на 72 місце, таким чином, підвищивши свій індекс з 0.738 до 0.761, а найгірша динаміка за досліджуваним індексом належить Лівія -27 позицій зниження, яка закріпилася на 94 місці.

Щодо нашої країни, то незважаючи на відносний ріст індексів у 1990-2000 роках, динаміка рейтингу навпаки погіршилася. У 2010 році Україні належала 69-та позиція, у 2011 – 76-та з показником 0.737, в 2013 році 78-ма з показником 0.740, а в 2014 році 81-ша з показником 0,747. Традиційно "донизу" Україну тягнуть такі показники, як тривалість та рівень життя, а підтримує "на плаву" рівень освіти, який завжди позитивно впливав на імідж країни, адже за світовим рейтингом грамотності ми знаходимося на 29 місці. На момент набуття Україною незалежності, індекс людського розвитку був вищий, а ніж європейський та центральноазійський (0.714 проти 0.701), а на даний час він нижчий на 0.31 (0.747 проти 0.771).

Згідно з «Доповіддю про людський розвиток – 2014» ПРО ООН, п'ятірка лідерів за досліджуваним індексом сформувалася у складі Норвегії, Австралії, Швейцарії, Данмарку та Нідерландів, а найгірші показники належать Центральній Африканській Республіці (0,350) та Нігер (0,348). Найвищу позицію із колишніх радянських республік має Естонія (30 місце з показником 0,861), яка входять до групи країн із дуже високим рівнем розвитку. До цієї ж групи належать і Польща (36 з показником 0,843) та Латвія (46 з показником 0,819). Інші пострадянські країни входять до групи країн із високим та середнім рівнем людського розвитку. Із них лідерство тримає Білорусь та Росія – на 50 позиції з показником 0,798. Нижче України за рівнем людського розвитку серед пострадянських країн – Вірменія (85), Туркменістан (103), Молдова (107), Узбекистан (114), Киргизстан (120) та Таджикистан (129) [4].

Таким чином, в Україні спостерігається негативна динаміка рейтингу серед країн світу за досліджуваним індексом і якщо не покращити сучасний стан економіки і медицини наша країна географічно знаходячись в Європі надалі поступатиметься у світових рейтингах країнам з менш розвинених частин світу.

Список використаної літератури:

1. Людський розвиток регіонів України: аналіз та прогноз (колективна монографія) / За ред. Е.М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2007. –367 с.
2. Зуб М.Я. Зарубіжний досвід оцінки сучасної парадигми підвищення людського потенціалу // Вісник Прикарпатського університету. Серія «Економіка» – Ів.-Франківськ: Плай, 2009 – Вип. 7– С.98-103.
3. Аналіз національної економіки (2003) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/62/4486.html>.
4. United Nations Development Program «Human Development Report» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en>.

Красноштан Ж.А., ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

ВПЛИВ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ НА ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Україна – молода держава, яка має великий багаж економічних, політичних та соціальних проблем, які є перешкодою на шляху людського розвитку. Одна із таких – проблема гендерної рівності. Забезпечення гендерної рівності є питанням соціальної справедливості щодо розподілу благ і доступу до ресурсів, необхідною компонентою економічного та соціального вимірів сталого розвитку. Формування гендерної соціально-економічної культури у суспільстві, поширення гендерних знань, реалізація ідей гендерної

рівності сприяє ефективному використанню людського потенціалу як чоловіків, так і жінок, а отже, розширенню можливостей щодо людського розвитку.

На сьогодні, надзвичайно актуальним є питання гендерної рівності, адже гендерні аспекти є складовою людського розвитку. Суттєвий внесок у дослідження гендерної проблематики своїми працями зробили Н. Гапон, О. Грішнова, О. Іващенко, О. Костенко, О. Купець, К. Левченко, Е. Лібанова.

Гендер – це категорія, яка відображає соціальну стать, що ґрунтується на біологічних відмінностях між чоловіками й жінками. Гендерна нерівність є одним з проявів соціально-економічної диференціації населення, що зумовлює різні можливості самореалізації жінок та чоловіків у суспільстві. Ідеал гендерної рівності означає, що жінки та чоловіки повинні мати однаковий суспільний статус, однакові умови для реалізації всіх прав людини, однакові можливості робити внесок у національний політичний, економічний, соціальний розвиток та користуватися його результатами. Прояви гендерної нерівності у соціально-економічній сфері не лише суперечать настановам демократії, а й спричинюють наслідки для добробуту та соціального розвитку всього суспільства, оскільки знижують можливості економічного зростання на основі ефективного використання людського потенціалу [1].

З 2010 р. Програма ООН про людський розвиток стала містити серед обов'язкових показників індекс гендерної нерівності (ІГН) щодо величини гендерного розриву між чоловіками та жінками за чотирма важливими індикаторами: економічна участь, рівень освіти, політичне представництво, здоров'я. Ці показники спершу розраховуються окремо для жінок і чоловіків певної країни, потім розраховуються рівнорозподілені індекси за кожним виміром, і ІРГФ розраховується як середнє арифметичне значення цих рівнорозподілених індексів. Україна має досить благополучний вигляд порівняно з іншими країнами, у 2014 році вона піднялася на 56-е місце з 142-х в рейтингу гендерної рівності [2].

Згідно з таблицею 1 найменша гендерна нерівність спостерігається у сфері освіти, а найбільша – у сфері політичних можливостей, що ставить нашу країну на 105 місце за цим показником. Таким чином, загальний показник індексу людського розвитку гальмує дуже низький показник участі жінок у парламенті.

Таблиця 1

Дані Звіту з глобального гендерного розриву України за 2014 р. [2]

Показники	Місце/Значення
Місце в рейтингу	56/0,706
Економічна участь	31/0,748
Рівень освіти	29/1,000
Політичне представництво	105/0,101
Сфера здоров'я	74/0,973

У рейтингу гендерної рівності за показниками здоров'я Україна знаходилася на 74-му місці. Негативний вплив навколишнього середовища на жінок, у т.ч. на їхню репродуктивну функцію, є серйозною загрозою для розвитку українського суспільства. Існуюча проблема не лише відкидає нашу країну на декілька сходинок нижче за індексом людського розвитку, але й становить загрозу сталому розвитку українського суспільства.

Економічна нерівність жінок підтримується системою гендерної нерівності на ринку праці. Насамперед це стосується сфери професійної зайнятості, можливостей самореалізуватися. По службових щаблях просувають переважно чоловіків. Хоча рівень зайнятості чоловіків і жінок майже однаковий, але перевага надається чоловікам. Чоловік вважається стабільнішим працівником, ніж жінка, яка вважається "невигідною" для організації: адже вона більше часу приділяє сім'ї, бере декретну відпустку тощо. Так, для соціальної самореалізації жінка повинна мати дітей, а також паралельно робити внесок до сімейного доходу, тобто працювати поза домом, та ще й виконувати майже всю домашню роботу.

В політиці спостерігається майже повна гендерна нерівність (105 місце у світі): будучи освіченою та економічно активною частиною населення, українські жінки не мають ані належного представництва, ані повноважень у політичній сфері (у світовому рейтингу Україна посіла 82-ге місце за кількістю жінок-посадовців в уряді). Цей індекс допомагає виявити ті галузі, які потребують політичного втручання, а такі низькі показники України мали б стимулювати державу до подолання наявної гендерної нерівності [3].

Таким чином, можна зробити висновок, що гендерний розвиток не можна розуміти винятково як боротьбу за права жінок. Він означає досягнення однакових і широких можливостей усебічного розвитку та повної реалізації людського потенціалу як чоловіків, так і

жінок з метою утвердження загальнолюдської справедливості та максимального соціально-економічного прогресу людства. Тому Україні необхідно покращити політику стосовно гендерної рівності, щоб піднятися в рейтингу Індексу людського розвитку.

Список використаних джерел:

1. Матеріали сайту: <http://belozerka.just.ks.ua/katalog-poslug-gromadyanam/genderna-nerivnist-u-rozvitku-i-vikoristanni-lyudskogo-potentsialu.html>
2. Gender Inequality Index / Human Development Reports. – United Nations Development Programme. – <http://hdr.undp.org/en/content/table-4-gender-inequality-index>
3. Human Development Reports: United Nations Development Programme [Virtual Resource]. – Access Mode : – <http://hdr.undp.org/en>.

Кріпак Т.О., група ВУ-15с-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

НЕОБХІДНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ З МЕТОЮ ДОТРИМАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ЯКОСТІ ЖИТТЯ

За сучасних умов, поряд з економічним зростанням, людський розвиток є одним з найважливіших індикаторів розвитку держави. У ХХ ст. науково доведено, що соціальні фактори мають визначальний вплив на економічне зростання. На шляху до євроінтеграції й реформування економічної та соціальної сфер дуже важливо визначити пріоритетні напрями для подальшого

розвитку України. Саме аналіз основних показників людського розвитку дасть змогу виявити слабкі місця національної економіки, зокрема визначити першочергові потреби суспільства як об'єкта і предмета розвитку економіки та виділити основні групи країн, на чий досвід слід орієнтуватися при прийнятті рішень Україною. Питання людського розвитку, відтворення та використання трудових ресурсів досліджували такі провідні вчені, як: О. Амоша, С. Бандур, Д. Богиня, В. Брич, М. Долішній, Т. Заяць, А. Колот, Е. Лібанова, Н. Лук'янченко, В. Онікієнко, Л. Шаульська, Л. Шевченко, Л. Шевчук.

Метою роботи є оцінка процесу розвитку людського капіталу в Україні та розробка можливих заходів щодо його прискорення та вдосконалення у сучасних умовах.

Під людським капіталом розуміють сукупність якісних характеристик, що мають економічний характер, інтегрованих в органічну систему особистісного потенціалу індивіда, які сприяють створенню додаткової вартості та капіталізації яких приносить дохід її власнику. У світовій практиці для оцінки розвитку людського капіталу використовують різні показники, найбільш значущим з яких на макрорівні є індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП).

У 2013 році згідно з рейтингом ІРЛП найкращою країною для життя визнана Норвегія. Також до п'ятірки лідерів увійшли Австралія, США, Нідерланди і Німеччина. Пострадянські країни потрапили переважно в категорію "країни з високим рівнем розвитку людського потенціалу", зокрема, Білорусь зайняла 50-те місце, а Росія – 55-те. Україна в цьому рейтингу займає 78 місце. Значення ІРЛП із кожним роком зростає, проте загальному рейтингу Україна поступово втрачає свою позицію. Показники ВВП і тривалості життя погіршуються і "тягнуть вниз" загальний ІРЛП і рейтинг України в цілому.

Освітні показники є відносно високими, причому за індексом освіти населення Україна в рейтингу країн із середнім рівнем ІРЛП знаходиться на першому місці і на одному рівні з країнами з дуже високим рівнем ІРЛП. Таким чином, за даною методикою саме рівень ВВП і тривалості життя є тими показниками, які знижують ІРЛП України. Це відбувається у зв'язку з тим, що для України є характерним високий рівень безробіття, наявність значного сектору економіки з досить низьким рівнем доданої вартості. На тривалість життя населення окрім економічних факторів впливає також достатньо низький стан охорони здоров'я.

У докризовий період, до 2008 – 2009 років, майже третина загальної чисельності робочої сили була зарубіжними працівниками і, як наслідок, Україна відчувала значні економічні на соціальних збитки. У період світової кризи відбулося скорочення робочих місць у Східній та Західній Європі працівники повернулися назад в Україну, що різко підвищило рівень безробіття в країні. У результаті світової фінансової кризи в світі втратили роботу понад 30 млн осіб, загальна ж кількість безробітних в усьому світі на початок 2013 року досягла 210 млн осіб. Щодо України, то у середині 2013 року рівень безробіття склав 9,2 % від усього працездатного населення (за методологією МОП) та 8,5 % населення віком 15 – 70 років. До того ж Україна втрачає не лише висококваліфікованих працівників, здатних значно підвищити конкурентоспроможність України, але і робочу силу взагалі [1].

Таблиця 1.

Індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП) деяких країн та його складові у 2013 році.

Місце у світі за ІРЛП	Країна	Значення ІРЛП	Тривалість життя (років)	Освіта (%)	ВВП на особу населення (тис.дол.)
1	Норвегія	0,955	81,3	0,99	101 271
3	США	0,937	78,7	0,94	52 839
10	Японія	0,912	83,6	0,88	47 870
39	Польща	0,821	76,3	0,82	13 334
55	РФ	0,788	69,1	0,78	14 973
78	Україна	0,740	68,8	0,86	3 862
101	Китай	0,699	73,7	0,62	5 740
113	Молдова	0,660	69,6	0,72	2 070

Перше десятиліття незалежності Україна порівняно з іншими пострадянськими республіками пережила найбільш болісно. Литва та Росія мали однакові стартові позиції (0,732 і 0,730 відповідно), та модель управління державою, обрана прибалтами, в якісному плані кардинально відрізнялася від України Росії, що відразу позначилося на індексі людського розвитку, який, навпаки, зріс у перше десятиліття до 0,756, а в наступні 5 років з показником 0,802 Литва перетнула межу категорії дуже високого індексу розвитку людського потенціалу. Варто зазначити, що серед країн СНД, які мають подібну ситуацію з Україною, Грузія та Білорусь активно прогресують за останні роки. Зокрема, Білорусь зробила значний стрибок з 2005р. по 2012 р., причому, криза її економіки практично не торкнулася, і з теперішньою динамікою країні залишилося практично 2 роки до дуже високого показника.

І хоча серед колишніх республік СРСР Україна не на останніх позиціях, проте з її потенціалом державі є куди розвиватися. Середфакторів індексу людського розвитку Україну «витягує» рівень освіти, що завжди позитивно впливав на імідж країни. Проте економічні показники, які визначають рівень життя населення (0,615 – Україна, для порівняння в нашої сусідки Білорусі – 0,723), негативно позначаються на індексі розвитку людського потенціалу, відкидаючи нашу державу в рейтингу досередньостатистичних показників латиноамериканських держав. Тому стає зрозумілим, щоза умови погіршення якості освіти (доступності), збереження сучасного стану економіки та медицини – наша країна, географічно знаходячись у Європі, надалі поступатиметься у світових рейтингах країнам з менш розвинених частин світу [2].

Останніми роками Україна втрачає свої позиції в рейтингах ІЛР, що можна пояснити погіршенням ситуації з економічною складовою індексів, а також активним розвитком багатьох африканських, арабських та азійських країн, лінія тренду розвитку яких має значно більший кут нахилу, що говорить про подальше погіршення ситуації в Україні на фоні інших країн. Щоб покращити освітню й соціокультурну складові людського розвитку і складову охорони здоров'я, держава спочатку мусить вирішити проблему бідності в країні, розробивши програму комплексного розвитку економіки та покращення інфраструктури, а тоді вже підвищувати соціальні стандарти. З огляду на дослідження досвіду інших країн можна зробити висновок, що всі сфери діяльності держави й суспільства мають бути спрямовані на досягнення вищого рівня розвитку населення. Виходячи із зазначеного, можна зробити висновок, що сталий розвиток і благополуччя нації залежить від рівня розвитку людського капіталу. У будь-якій державі необхідна послідовна і продумана політика у сфері розвитку людського капіталу і збалансування інвестицій у людські ресурси.

Список використаних джерел:

1. Корнева К.В. «Аналіз, оцінка та тенденції розвитку людського капіталу в Україні» // Управління розвитком. – 2014 р. – №8(171). – с.44-46
2. Швед У.І. «Індекс людського розвитку» // МАГІСТЕРІУМ. – 2014р. – № 56. – с.77-81.

Кузнецова Ю., гр. ВУ-13-1
Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ПРОБЛЕМИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Нова економіка докорінно змінює становище людини в суспільстві, забезпечує підвищення освітнього, професійного та культурного рівнів, всебічний розвиток людини. Люди стають епіцентром прогресу, тому що людський розвиток є не лише ключовою

метою, а й найбільшою важливою детермінантою і чинником соціального й економічного розвитку.

Людський розвиток можна визначити як надання людям можливості повністю розвивати свій потенціал, жити якісно і творчо в гармонії з їхніми потребами та інтересами [1]. Одним з ключових показників, який заохочує та посилює людський розвиток, є індекс людського розвитку.

Як зазначено в останній Доповіді про людський розвиток, розвиток людини представляє собою процес розширення свободи людей жити довгим, здоровим і творчим життям, на здійснення інших цілей, які, на їхню думку, мають цінність; активно брати участь у забезпеченні справедливості та стійкості розвитку на нашій спільній планеті.

У світлі цього визначення розвиток людини має три компоненти:

1. добробут: розширення реальних свобод людини таким чином, щоб вони могли процвітати;
2. розширення прав і можливостей та агентність: можливість людини і груп діяти і отримувати цінні результати;
3. справедливість: підвищення соціальної справедливості, забезпечення стійкості результатів у часі, поваги до прав людини та інших цілей суспільства [2].

Україну було вперше включено в розрахунки ІЛР у Доповіді в 1993 році. Тоді, за розрахунками за 1990 рік, вона посідала пристойне 45-те місце, а абсолютне значення зведеного індексу дорівнювало 0,809. Десятирічна криза зумовила різке зниження показників середньодушового ВВП й істотне скорочення тривалості життя. А найгірші рейтингові показники припали на 1995 рік (Доповідь 1998 року) – 102-ге місце [3]. Якщо взяти в ретроспективі, то у 1995 Україна мала показник 0,756, у 2000 – 0,761, у 2005 – 0,788 [4].

Тривалість життя в Україні ледь дотягує навіть до середньосвітової величини – 67,1 року [3]. В Україні 44,7% населення живуть за 4 дол. на день [4]. ВВП на душу населення за ПКС на третину нижчий від середньосвітового: в Україні – 6848 дол., середній по світу (включно з Африкою) – 8229 дол. [3]. Це значне відставання від розвинених країн світу. В Україні не створена висококоординована та всеохоплююча система для розвитку людини. Для цього потрібно підвищити рівень професійної освіти та підготовки, покращити систему охорони здоров'я, знизити рівень абсолютної бідності. В країні відбуваються зміни, проводяться реформи, деякі показники покращилися, але все одно очікувана тривалість життя зменшується, відносна бідність залишилася практично незмінною. У сфері охорони здоров'я розрив між тривалістю життя чоловіків і жінок продовжує збільшуватися, дещо погіршилась ситуація у сфері боротьби з поширенням ВІЛ/СНІДу та туберкульозу. Результати у сфері забезпечення якісної освіти впродовж життя неоднозначні; багато показників просто не контролювалися. Прогрес у сфері гендерної рівності також нерівномірний.

В Україні потрібно створити всі умови для всебічного і безперервного розвитку людини як основи для розвитку економіки знань та збільшення частки сфери послуг у ВВП. Оскільки більшість суспільних благ і послуг, пов'язаних із людським розвитком, повинні надаватися в місцевості, де люди живуть і працюють, де одержують медичну допомогу, де діти ходять до школи тощо, наявність потрібного набору послуг на місцевому рівні має критичне значення для досягнення цілей та виконання завдань людського розвитку. Є очевидна потреба кардинально посилити роль сфери послуг у піднесенні індексу людського розвитку.

Отже, стоїть наукове завдання проаналізувати обсяги і структуру існуючих ринків послуг, організаційно-економічні та фінансові важелі трансформації їх в контексті посилення ролі послуг у формуванні креативного середовища, більш динамічного нарощення людського капіталу. Це у свою чергу, вимагає також оцінки впливу різних видів послуг на розв'язання даної проблеми.

Список літератури:

1. Звіт з людського розвитку в Україні за 2008 рік Людський розвиток і європейський вибір України. ПРООН Україна, травень 2008 р. – 122 с.
2. Доклад развития человека 2010. Реальное богатство народов: пути развития человека / Пер. с англ.; ПРООН. – М.: Изд-во «Весь Мир», 2010. – 244 с.
3. Ревенко А. Чому Україна опинилася на 78-му місці у світовому індексі людського розвитку [Електронний ресурс] / А. Ревенько // Дзеркало тижня. – № 37 (565). – 24-30 вересня 2005. Режим доступу: <http://www.dt.ua/2000/2020/51317/>
4. Rapport mondial sur le développement humain 2007/2008. Édité pour le Programme des Nations Unies pour le développement. – 382 p.

Курченко О. К., група ВВ-15-1
 Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В ЯПОНІЇ

Японія являється однією з найрозвиненіших країн у світі. Це країна яка майже не має проблем в економіці, науці, промисловості та у сфері обслуговування, але вона має великі проблеми зі своєю екологією, як раз через свій високий економічний розвиток та географічне положення.

Більше всього Японія страждає від свого географічного положення, так як життя Японії супроводжується частими землетрусами, тайфунами та іншими стихійними лихами [1]. Також великою проблемою та наслідком є те, що у після воєнні часи та на перших етапах «Економічного дива» Японія використовувала виробництва які забруднюють навколишнє середовище наприклад: чорна та кольорова металургія, теплова енергетика, хімічна, нафтохімічна та цементна. Через усі ці аспекти Японію стали називати Тихоокеанським «експортером» бруду. Влада Японії почала проводити дії, які мусили б покращити екологічне становище Японії. Найважливішими з них були:

- створення Міністерства охорони зовнішнього середовища;
- створена мережа контрольних і вимірювальних станцій;
- з 1970х років почався перегляд програм для середніх шкіл;
- налагодження виробництво природоохоронної техніки.

Всі ці заходи призвели покращення екологічної проблеми Японії. Після цього вона різко обігнала в цьому відношенні багато інших високо розвинутих країн [3]. Не дивлячись на усі екологічні проблеми, Японія розвиває свою наукову галузь, як ніхто інший. Наука в Японія розвинута в різноманітних областях, серед яких високі технології, машинобудування, енергозбереження та робототехніка, медицина, і дослідження космосу. Як і на інші аспекти, так і на наукову галузь великий вплив мало «Велике економічне чудо». Завдяки відкриттям і розробкам японськими вченими, а також великим закупам зброї та нової техніки, країна підвищила свій статус, щодо свого економічного та науково-технічного положення.[2]

У 50х роках Японія закупила близько 34 тис. ліцензій і патентів у свої колеги та почала значно вдосконалювати їх, і головне перепродавати за значну ціну та почала використовувати їх у своїй промисловості. Колеги не бачили в Японії нічого такого, щоб можна було назвати її конкурентами, тому продавали свої ліцензії за копійки. В результаті ефективність такої стратегії оцінюється у 400%. [1]

Враховавши досвід минулого, Японія використовує своє розробки та куплені ліцензії для поліпшення якості життя та навколишнього середовища. На сьогодні Японія випускає роботів (які значно полегшують життя на виробництві), удосконалені нові електронні двигуни (які екологічно безпечні для навколишнього середовища), ефективні медикаменти.

Японія не відстає від своїх конкурентів та колеги у економічному плані, так як вона одна з представників «Великої Семірки». Наданий момент вона являється найпотужнішим банківським центром і міжнародним кредитором. На світовому ринку Японія виділяється своїми експортними товарами, дякуючи таким монополіям як «Mitsubishi», «Mitsui», «Sumitomo», «Fuji», «Sanwa», які контролюють 90% усіх галузей економіки [2].

Японія не тільки робить все можливе, щоб покращити життя на всій планеті, але вона й досліджує космічний простір. Астрономія в Японії є не тільки академічним заняттям, а й одним з найулюбленіших хобі суспільства. Офіційно нараховується близько 120 обсерваторій зареєстровано в Центрі малих планет на її території. Основні цілі дослідження японських вчених та дослідників це пошук нових спалахів та нових зірок, комет і астероїдів. Комети C/1996 B2 (Хякутаке) и C/1965 S1 (Ікея – Секі) це найбільше досягнення на сьогоднішній день. Найвідоміші не офіційні станції в Японії це YGCO (станція Район Тійода), Астрономічна обсерваторія ГЕКК, обсерваторія Кітамі, обсерваторія Ніхондайра, Оідзуміанская обсерваторія [2]. На сьогоднішній день Японія робить все, щоб інші країни брали з неї приклад, тому що її потенціал, можливості та дії в науково-технічній та економічній сфері робить усе можливе за для полегшення життя.

Література:

1. Кудров, В. М. Мировая экономика : учебник / В. М. Кудров. – М. : Юстицинформ, 2009. – 512 с. – (Серия «Образование»).
2. https://ru.wikipedia.org/wiki/Наука_в_Японии
3. <http://www.nbenegroup.com/true/ecology.html>

Лазарцева Т.А., гр. ВУ-13-1
 Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

Людський капітал в широкому розумінні – це продуктивний чинник економічного розвитку, розвитку суспільства і сім'ї, що включає освічену частину трудових ресурсів, знання, інструментарій інтелектуального і управлінської праці, місце існування і трудової діяльності, що забезпечують ефективно і раціональне функціонування людського капіталу як продуктивного чинника розвитку [2].

Серед вчених, що розглядали роль людського капіталу у формуванні стійкої та зростаючої економіки можна виділити таких науковців Заходу як Г.Беккер, Д.Белл, Л.Едвісон, М.Кастельс, М.Мелоун, І.Росс, Т.Стюарт та багато інших. Серед українських авторів слід відзначити роботи С. Архієреєва, Д. Богині, О. Власюка, В. Геєця, О. Гришної, М. Долішнього, Г. Євтушенка, В. Куценка, І. Лукінова, В. Мандибури, С. Мочерного, В. Оникієнка, А. Покритана, М. Соколика, І. Сороки, Г. Тарасенко, С. Тютюнникової та інших. З російських дослідників цієї проблеми слід відзначити Л. Абалкіна, С. Дятлова, М. Критського, В. Іноземцева, В. Медведєва, Ю. Яковця.

Об'єктивна картина сучасного стану людського капіталу в Україні є досить сумною. Населення скорочується, народжуваність знаходиться значно нижче рівня, необхідного для простого відтворення населення. Значна трудова міграція також вносить свій внесок до скорочення населення, причому ті, що виїжджають, є носіями кращого людського капіталу, ніж ті, що натомість прибувають в Україну. До того ж населення старіє, частка працездатного населення зменшується. Значне зниження якості освіти призводить до нестачі кваліфікованих кадрів у всіх галузях економіки.

Доповідь про людський розвиток – це провідна публікація ПРООН, що видається щорічно починаючи з 1990 року як незалежний, емпірично обґрунтований аналіз основних питань, тенденцій та політики в сфері розвитку. Крім того, вона містить Індекс людського розвитку, за допомогою якого 188 країн і територій розташовуються у порядку їх досягнень у царині людського розвитку. [4]

У 2014 р. Україна посіла 81-е місце в рейтингу країн за Індексом людського розвитку, піднявшись на 2 позиції – з 83 місця у 2013р. ІЛР України склав 0,747 пункти, що ставить її у другу групу загального рейтингу. За період з 1990 до 2014 року значення ІЛР України зросло з 0,705 до 0,747 – тобто на 6%, що дещо нижче ніж середній рівень зростання у світі [1].

У Доповіді про людський розвиток 2014 року вказано на уповільнення темпів людського розвитку по всіх регіонах, які вимірюються Індексом людського розвитку (ІЛР). Зазначено, що такі загрози, як фінансові кризи, коливання цін на продовольство, стихійні лиха і жорстокі конфлікти, значно гальмують прогрес людства.

«Зменшення як бідності, так і уразливості людей до ризику бідності повинно стати головною метою порядку денного на період після 2015 року», – заявлено у Доповіді. – «Викорінення бідності – це не просто досягнення «нульового рівня», а й надання цьому досягненню незворотного характеру».

У доповіді міститься заклик до забезпечення всезагального доступу до основних соціальних послуг та зміцнення політики соціального захисту й повної зайнятості задля активізації та закріплення прогресу в розвитку[3].

У сучасних умовах добробут населення і стабільність України залежать від ефективності функціонування економіки, яка визначається, в першу чергу, рівнем розвитку людського капіталу. Людина з відповідною освітою, кваліфікацією, навичками, досвідом забезпечує необхідні зміни, що є запорукою сталого економічного розвитку України. Але для цього необхідно залучати інвестиції в освіту, науку, охорону здоров'я, мобільність працівників, мотивацію праці, тобто у ті пріоритетні сфери життєдіяльності суспільства, де формується людський капітал

Кінцевою метою економічного розвитку будь-якої країни та світу в цілому має бути створення умов для всебічного розвитку людини, покращення її добробуту, забезпечення її довгого та здорового життя. Саме за рівнем розвитку людського потенціалу можна судити про рівень соціально-економічного розвитку країни в цілому.

Список використаної літератури:

1. Інформаційно-аналітичний центр «Громадський Простір». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.prostir.ua/?news=indeks-lyudskoho-rozvytku-2015-ukrajina-posidaje-81-e-mistse-sered-188-krajin>

2. Корчагін Ю.А. Широке поняття людського капіталу. – Воронеж: ЦДРЕ. 2009. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lerc.ru/?part=articles&art=3&page=22>
3. Офіційна сторінка ПРООН в Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/presscenter/articles/2014/07/24/-83-187-.html>
4. Портал європейського громадянського суспільства України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eu.prostir.ua/calendar/270361.html>

Лузанова В.О., гр. ВВ-15-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Починаючи з 1990 р., експерти Програми Розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) готують щорічні доповіді про людський розвиток у країнах світу, що визначається як процес зростання людських можливостей, розширення людської свободи шляхом збільшення варіантів вибору. Розвиток людського потенціалу при цьому розглядається як власне мета та критерій суспільного прогресу й економічного зростання, а основоположними можливостями людського розвитку визначено довге і здорове життя, здобуття знань та гідний рівень життя. Саме ці складові використовують при розрахунку індексу розвитку людського потенціалу з метою оцінки досягнень країн світу та здійснення міжнародних порівнянь.

Протягом всього періоду спостереження Україна перебувала у групі країн із середнім рівнем людського розвитку. Найвище значення індексу розвитку людського потенціалу (0,799) спостерігалось у 1990 р.; із початком суспільних трансформацій перехідного періоду після розпаду СРСР цей показник істотно знизився (до 0,747 у 1995 р.). Аналогічні тенденції щодо погіршення основних складових індексу людського розвитку спостерігалися й на всьому постсоціалістичному просторі.

Проте більшості країн Центральної та Східної Європи після економічної кризи на початку перехідного періоду вже до 2000 р. вдалося не лише відновити, а й суттєво поліпшити значення індексу розвитку людського потенціалу. Нині всі вони входять до групи країн з високим рівнем розвитку; найвищий результат мають Словенія (0,929 та 29-е місце), Чеська Республіка (відповідно 0,903 та 36-е місце), Естонія (0,883 та 40-е місце), Польща (0,880 та 41-е місце в рейтингу), Словаччина (0,880 та 42-е місце), Угорщина (0,879 та 43-е місце в рейтингу). Інші країни Балтії, що раніше входили до складу СРСР, – Литва та Латвія – посідають, відповідно, 46-е та 48-е місця у світовому рейтингу людського розвитку.

За розрахунками 2009 р. Україна посіла лише 85-е місце у світі за рівнем людського розвитку (індекс 0,796). Необхідно зазначити, що порівняно з даними попереднього звіту відбулося катастрофічне падіння вітчизняного рейтингу, оскільки за результатами розрахунків, представлених у Доповіді 2007/2008 років, Україна посідала 76-е місце на міжнародній шкалі (індекс 0,788). Більш того, втрата державою позицій в глобальному рейтингу людського розвитку відбулася незважаючи на зростання абсолютного значення індексу розвитку людського потенціалу та значень часткових індексів, які характеризують окремі аспекти людського розвитку. Так, в абсолютному вимірі вітчизняний індекс розвитку людського потенціалу зростав протягом 2000–2007 рр. з середнім приростом у 0,76% щороку (з 0,754 до 0,796). Тому очевидно, що падіння рейтингу нашої країни зумовлено більш прискореним прогресом у сфері людського розвитку в інших регіонах світу.

У структурі людського розвитку найбільшу вагу мають освіта, охорона здоров'я та покращання добробуту. Цим напрямом у структурі бюджету відповідають видатки на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист і соціально-економічне забезпечення населення та ЖКГ як галузь, що пов'язана зі створенням гідних умов життя та праці громадянина. Тому взаємозв'язок між використанням бюджетних коштів та станом людського розвитку доцільно розглядати у контексті зазначених галузей, за якими далі досліджується структура бюджетних витрат, розподіл бюджетних повноважень на фінансування зазначених сфер між різними рівнями влади, обсяги фінансування та їх зв'язок із окремими індикаторами людського розвитку.

У сучасній українській практиці в більшості випадків соціальна політика є відповіддю на соціальні проблеми, що виникають. Такі проблеми можуть стати серйозними загрозами для суспільства, тому вони вимагають швидкого та ефективного вирішення. Але є також проблеми, наприклад старіння населення, які, по-перше, несуть загрозу у майбутньому, по-друге, їх розв'язання потребує часу. Таким чином, розуміння суті ризиків та проблем, причин

їх виникнення винятково важливо для обґрунтування соціальної політики, оскільки це допомагає знаходити адекватні шляхи їх розв'язання. Аналіз причин існуючих проблем, зокрема демографічної та економічної ситуації в країні, дає змогу моделювати перспективи соціально-економічного та людського розвитку, а отже, і передбачати можливі загрози у майбутньому. Тому соціальна політика має бути спрямована на упередження можливих проблем у середньо- та довгостроковій перспективі. Таке завдання соціальної політики повинно забезпечуватися відповідними інструментами регулювання економіки, серед яких одними з найважливіших є бюджетні механізми.

Одним з найвагоміших чинників, що зумовлюють найбільші ризики людського розвитку в Україні, є інституціональний, оскільки існують гострі протиріччя між старими та новими економічними й соціальними інститутами. Зокрема: сформувалась тотальна недовіра до інституту держави; адаптаційна здатність раніше створеного соціального середовища та потенціал самоорганізації суспільства неухильно скорочується; у суспільстві відсутній консенсус щодо базових цінностей та спільної мети. Внаслідок впливу соціальних загроз відбуваються негативні зрушення у поведінкових, організаційних та політичних структурах суспільства. Спостерігається відчуження громадян від інституту держави, перетворення останнього на механізм, що обслуговує кланово-корпоративні інтереси. Водночас політичний дискурс орієнтований не на пошук консенсусу, а на усунення політичних супротивників будь-якою ціною. Залишається обмеженим простір для розвитку громадських ініціатив та суспільних рухів, їх соціальної бази та можливості до самоорганізації.

Отже, одними з найактуальніших питань для України нині є розробка комплексного підходу до проблем людини та суспільства, аналіз чинників виживання та стійкого розвитку людності.

Література:

1. Деркачева Т.В. Соціальні ризики, як об'єкт державної соціальної допомоги. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.volsu.ru/RES_C/VGI/nauchnye/conference/4_conference_2011/thesis/derkacheva-ru-socialnye_riski.pdf
2. Соціальне замовлення в Україні: практика / авт. колектив: В.И.Брудный, И.С.Каминник, А.С.Крупник, С.И.Костин. – Одеса: Асоц. поддержкиграждан. инициатив “Ковчег”, 2008. – С. 8.
3. Крупник А.С. Соціально-захисна спрямованість державної соціальної політики за умов трансформації українського суспільства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук: спец. 25.00.04 “Політичні інститути 488 та процеси”. – Одеса, 2012. – 17 с.
4. Грішнова О. Економічна природа і значення категорії людський капітал // Україна: аспекти праці. – 2013. – № 7. – С. 33–37.

Мамченко О.В., гр. ВВ-14-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Гришкін В.О.

ОЦІНКА ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

З моменту здобуття Україною незалежності та відмови від старої соціально-економічної системи гостро постало питання про вибір стратегії подальшого розвитку держави. Необхідність проведення економічних реформ з орієнтацією на зростання добробуту народу зумовило обрання концепції сталого людського розвитку як основи подальшого розвитку українського суспільства. Останнє викликало необхідність досконалого вивчення всіх аспектів людського розвитку для розробки такої стратегії та втілення її в життя.

Зростання значення проблем людського розвитку в сучасному світі обумовлено, перш за все, посиленням соціальної орієнтації економіки у розвинутих країнах та загостренням проблем нерівномірності розвитку населення як розвинутих країн, так і тих, що розвиваються. Процес розвитку розглядається не тільки як зростання обсягу матеріальних благ та послуг, досвід свідчить, що характеристиками розвитку не можуть бути лише традиційні макроекономічні показники, зокрема обсяг валового внутрішнього продукту та середньодушовий дохід. Згідно з сучасними принципами формування ефективної соціально-економічної стратегії всіх без винятку демократичних держав чільне місце відводиться забезпеченню пріоритету людського розвитку, тобто необхідності забезпечення розвитку людини в інтересах людини і власними силами людини. Досягнення цієї мети передбачає створення сприятливого з позицій людського розвитку середовища – економічного, політичного, екологічного.[2]

Для порівняння стану людського розвитку різних країн світу ООН застосовує спеціальні індекси, що базуються на характеристиках суспільного здоров'я, освіти і матеріального добробуту населення. Таким чином, стан людського розвитку кожної країни (і окремих регіонів в межах країн) набуває певного кількісного виміру. Проте, відсутність уніфікованої концепції людського розвитку та неможливість механічного застосування міжнародної методики побудови інтегрального показника людського розвитку в умовах української інформаційної бази гальмує розробку вираженої державної політики з цих питань.[4]

Саме тому на сучасному етапі надзвичайно актуальними є наукові дослідження щодо розробки уніфікованих підходів до оцінки рівня людського розвитку та його базових аспектів, виявлення закономірностей та факторів, що визначають його рівень, а також обґрунтування шляхів та ефективних механізмів забезпечення сталого розвитку людського потенціалу. Ідея людського розвитку полягає у неможливості зведення суспільного прогресу лише до збільшення грошового доходу.[1] Тобто концепція людського розвитку ґрунтується на положенні про те, що в сучасних умовах традиційні макроекономічні показники (валовий внутрішній продукт, національне багатство, середній дохід тощо) не здатні виступати адекватними характеристиками економічного розвитку.

Концепція людського розвитку об'єднує вирішення питань виробництва та розподілу товарів і послуг в об'єднанні з проблемами формування та використання можливостей людей, розглядаючи розвиток людських здібностей як кінцеву мету суспільного прогресу.[3] У фокусі концепції людського розвитку – людина, якнайповніше задоволення її потреб, усебічний розвиток її здібностей. Розвиток суспільства, з погляду цієї концепції, означає постійне розширення можливостей для задоволення не лише фізичних, а й духовних потреб людей. Людський розвиток визначається як процес зростання людських можливостей, що забезпечується політичною свободою, правами людини, суспільною повагою до особистості, а також надання людям можливості повністю розвивати свій потенціал, жити продуктивно і творчо в гармонії з їхніми потребами та інтересами. Матеріальний добробут розглядається лише як одна з базових можливостей вибору, але він не є найвищою метою. Ураховуючи, що мета людського розвитку полягає в забезпеченні належної якості життя для всіх людей, він повинен охоплювати не лише викорінення бідності та всіх форм економічної та соціальної ізоляції, а й передбачати розвиток демократії із широкою участю громадян, а також підтримувати соціальну й політичну стабільність.[5]

Отже, людський розвиток має включати не лише економічний розвиток, а й гарантувати основні можливості для довгого та здорового життя, отримання освіти, забезпечення пристойного рівня життя, користування політичними та громадянськими свободами для участі у житті громади. Особливого значення набуває реалізація прав людини, при цьому також важливо збереження здорового навколишнього середовища. Разом з тим, розширюючи діапазон вибору і сферу реалізації цих прав, людський розвиток також повинен передбачати більшу відповідальність при користуванні цими правами, прозору систему підзвітності на всіх рівнях. Отже, ефективний людський розвиток веде до більш етичного суспільства.

Список використаної літератури:

1. Марченко К. Глобалізація та освіта/ К.В. Марченко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mtpsa/2008/articles/Bikla.pdf
2. <http://hdr.undp.org> – Звіти з людського розвитку на сайті Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй.
3. Грیشнова О.А. Людський розвиток: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2006.
4. Томчук Н.В. Еволюція наукових поглядів на людський розвиток / Н.В. Томчук // Економічна теорія. – 2005.
5. Рівень життя населення України та проблеми реформування механізмів його регулювання (Монографія). – К.: Парламентське вид-во, 2009.
6. Тимошенко Л. М. Людський розвиток : навч. посіб. / Л. М. Тимошенко, С. Е. Сардак, О. В. Більська. – Д. : Вид-во ДНУ, 2010. – 192 с.

Мормуль А.В., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ІНВЕСТУВАННЯ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ТА ЙОГО ЕФЕКТИВНІСТЬ

Людський капітал – це сформований або розвинений у результаті інвестицій і накопичений людьми (людиною) певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій, який цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері суспільного виробництва, сприяє

зростанню продуктивності праці й завдяки цьому впливає на зростання доходів (заробітків) його власника.

Інвестиції в людський капітал набагато ефективніше ніж вкладення в матеріальне виробництво. Ефективний розвиток підприємства залежить від наявності людського капіталу. З одного боку, для працівників інвестиції покращують їх якісні характеристики та сприяють професійному росту, з іншого, для підприємств – наявність кваліфікованого персоналу дає можливість ефективно організувати його діяльність, раціонально використовуючи робочий час, мінімізуючи матеріальні витрати.

Необхідно зазначити, що інвестиції у людський капітал – це всі витрати, пов'язані з суттєвими затратами, що сприяють зростанню національного доходу. Як стверджує автор, дані витрати автоматично можна виділити в три основні групи: витрати на освіту; витрати на охорону здоров'я; витрати на мобільність робочої сили. Всі витрати, які можна оцінити в грошовій або іншій формі і сприяють зростанню в майбутньому продуктивності та заробітної плати працівника є інвестиціями в людський капітал. Здійснюють інвестиції у людський капітал державні, недержавні, суспільні, міжнародні фонди та організації, освітні заклади, сім'ї, підприємства та окремі заклади.

Слід відмітити, що на рівень розвитку людського капіталу значний вплив має зацікавленість держави у його збільшенні шляхом фінансування з державного бюджету освіти, охорони здоров'я і духовного та фізичного розвитку населення. У розвинених країнах світу держава бере на себе все більшу частку витрат на людський розвиток. Це обумовлено надзвичайно важливим стратегічним значенням таких інвестицій і тим, що вони мають значний позитивний зовнішній ефект для соціального та інноваційного розвитку.

Оцінка інвестицій у людський капітал і доходів від його використання звичайно проводиться в грошовій формі. Але слід підкреслити, що далеко не всі інвестиції і не всі доходи можна виразити в грошовій формі. Крім грошових витрат, навчання, зміцнення здоров'я та інші дії, спрямовані на нарощення людського капіталу, вимагають, щонайменше, ще і нелегкої праці самої людини. Аналогічно, крім грошових доходів (вищих заробітків), людина, що володіє більшим людським капіталом, одержує моральне задоволення, економію часу, вищий соціальний престиж та багато інших вигод. Слід також пам'ятати, що в результаті нарощування людського капіталу отримується інтегральний соціальний ефект, від якого виграє не лише конкретна людина, а й підприємство, на якому вона працює, та суспільство в цілому [1].

Виникнення поняття "людський капітал" та інвестування у людський капітал викликало створення численних методів оцінки його обсягу, економічної ефективності тощо. Трактують витрати на освіту, охорону здоров'я та інші аналогічні цілі як витрат інвестиційного типу відкрило перед економічним аналізом нові перспективи. Капітальні блага можуть продуктивно використовуватися протягом тривалого періоду часу. Таким чином, виникає необхідність виміру обсягу не тільки поточних вкладень, але й акумульованого людського капіталу [2].

Слід одразу ж зауважити: більшість методів економічно-статистичного та технічно-економічного аналізу вкладень у людський капітал стосується виміру ефективності освіти та підготовки кадрів. Основна маса досліджень припадає на сферу економіки освіти, що народилася в процесі розвитку концепції людського капіталу.

З економічної точки зору додаткові капіталовкладення обґрунтовані лише у тому випадку, коли вони характеризуються достатньо високим рівнем окупності. В протилежному випадку кошти доцільніше спрямувати на здійснення інших, більш прибуткових інвестиційних проєктів, або ж витратити на цілі поточного споживання. Із зазначеного вище витікає необхідність використання моделей економічного аналізу, що дали б змогу оцінювати ступінь ефективності інвестицій у людський капітал.

Як висновок варто сказати, що Україні особливу увагу слід приділяти саме формуванню людського капіталу, оскільки це значною мірою визначає рівень конкурентоспроможності країни, її положення у світовому рейтингу, і не тільки за економічними показниками, а загалом а оцінці рівня і якості життя населення. Основним інструментом формування людського капіталу є інвестування. У загальному розумінні всі види вкладень у людину, що можуть бути оцінені і грошовій або іншій формі і мають доцільний характер, тобто сприяють зростанню продуктивності праці та підвищенню персоніфікованих доходів людини, – це інвестиції в людський капітал.

Список використаної літератури:

1. Чечель О.М. Інвестування у розвиток людини як пріоритетний напрям формування людського капіталу / О.М. Чечель // Економіка та держава. – 2010. – № 3. – С. 86-88.

2. Грیشнова О., Тертична Л. Економічна природа і значення категорії людський капітал // Україна: аспекти праці. – 2003. – № 7. – С. 33–37.

Нарро Тума М., гр. ВУ-12-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Людський розвиток постійно розширюється і удосконалюється, відкриваючи нові можливості для оцінки стану й динаміки розвитку країн та певних їх об'єднань, а також для аналізу рівномірності розвитку основних суспільних груп та прошарків. Необхідність більш предметного і поглибленого вивчення людського розвитку ставить перед національними дослідниками завдання щодо побудови територіальних індексів людського розвитку в межах країни, орієнтованих на врахування специфіки вітчизняних соціально-економічних умов та орієнтирів

Досвід європейських країн з розвинутою економікою засвідчує надзвичайну важливість регіональної політики в забезпеченні економічного процвітання, територіальної прісності та безпеки держави, у створенні рівних умов розвитку всього населення незалежно від місця проживання. Сучасні тенденції нерівномірності розвитку окремих територій обумовлюють необхідність регіональної диференціації державної політики в Україні. Україна за розрахунками займає за HDI 70-е місце, перебуваючи в групі країн із середнім рівнем розвитку людського потенціалу [1].

Показники ВВП і тривалості життя погіршують і “тягнуть униз” загальний HDI і рейтинг України. Освітні показники – грамотності й валового охоплення навчанням – досить високі, особливо за грамотністю. Показник тривалості життя, який відбиває майбутню тривалість життя при народженні, вказує на число років, що їх може прожити новонароджений, коли рівень смертності залишатиметься незмінним протягом усього його життя. Серед чотирьох показників, що формують HDI України, найгіршим є ВВП на душу населення.

У HDI Україна відносно непогано виглядає за освітніми показниками, особливо за грамотністю дорослого (старше 15 років) населення. Для України актуальніший так званий валовий показник охоплення населення усіма видами освіти. Він визначається як кількість учнів (безвідносно до їхнього віку) в усіх навчальних закладах (включаючи вищі) стосовно кількості вікових груп населення, котрі зазвичай охоплюються навчанням. У різних країнах межі цих вікових контингентів відмінні. Тому там, де дорослі навчаються у школах, ліквідуючи неграмотність, показник охоплення може бути відносно високим, наприклад, у Малаві й Габоні – 74% порівняно з 19 – у Нігері й 22 – у Буркіна-Фасо. А в деяких розвинених країнах охоплення навіть перевищує 100 % (114% у Швеції, 113 – в Австралії і Великобританії, 111 – у Бельгії і 106% – у Фінляндії) [2]. Такі показники спричинені тим, що дорослі здобувають другу вищу освіту. На цьому тлі Україна з 84% валового охоплення населення навчанням начебто й виглядає відносно непогано, знаходячись за ним на 40 – 41-му місці. Але масштаби здобуття другої вищої освіти в нас значно скромніші, ніж у високорозвинених країнах, де цей показник дорівнює 93% [2].

Сучасні економічні системи базуються передусім на знаннях, а отже, пред'являють дуже високі вимоги до якості робочої сили – її здоров'я, кваліфікації, активності, здатності до інтенсивної і водночас креативної праці, тобто до рівня людського розвитку.

Одним з найважливіших пріоритетів є підвищення ефективності державної політики щодо формування здорового способу життя. З цією метою необхідно розробити та впровадити: систему заходів (економічних, адміністративних, соціальних, психологічних) стимулювання населення до здорового способу життя, до викорінення шкідливих звичок (паління, зловживання алкоголем, нераціональне харчування тощо); заходи щодо економічного стимулювання підприємств, установ та організацій усіх форм власності, які здійснюють спортивну діяльність, сприяють розвитку самодіяльного масового спорту; комплекс заходів щодо розвитку масової фізичної культури.

Як засвідчив проведений аналіз, високий загалом освітній рівень населення України не означає відсутності проблем у освітній політиці. По-перше, за темпами зростання кількості випускників вищих навчальних закладів і за рівнем охоплення вищою освітою молоді Україна істотно поступається країнам з розвинутою ринковою економікою. По-друге, поширена і цілком економічно обґрунтована практика фінансування навчання значної частини студентів за рахунок приватних надходжень за умов високого майнового розшарування населення України може призвести до практичної неможливості здобуття вищої освіти дітьми з бідних

сімей. По-третє, структура підготовки фахівців вищої кваліфікації вочевидь не відповідає потребам ринку праці, що призводить до безробіття випускників вищих навчальних закладів і загрожує в майбутньому незбалансованістю якості пропозиції робочої сили і попиту на неї.

Важливим напрямом удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів є розробка комплексних заходів щодо: стимулювання участі роботодавців у підвищенні якості робочої сили; забезпечення дотримання соціальних гарантій та норм стосовно працівників, які беруть активну участь у програмах підвищення кваліфікації кадрів. Освітня політика України, відображаючи національні інтереси має орієнтуватись на ідеали людського розвитку, має враховувати загальносвітові тенденції розвитку, що зумовлюють необхідність суттєвих змін у системі освіти та професійної підготовки. [1]

Таким чином, освіта є визначальним інститутом людського розвитку не лише тому, що рівень освіти населення безпосередньо впливає на рівень людського розвитку, а передусім тому, що досконала освіта зумовлює розширення можливостей людей в усіх сферах життя, а отже, і підвищення ефективності усіх видів людської діяльності.

Список використаної літератури:

1. Грішнова О. А. Людський розвиток : навч. посібн. / О. А. Грішнова. // – К. : КНЕУ, 2006. – 308 с.;
2. Людський розвиток в Україні : інноваційний вимір (колективна монографія) / За ред. Е.М.Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2008. – 316 с.

Наумчик С.О., ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Федотова Т.А.

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В РЕГІОНАХ

Дослідження показало, що на рівень забезпечення людського розвитку регіону найбільший вплив мають такі чинники: соціальні (рівень загальної освіти та професійної підготовки населення, рівень культури, рівень розвитку соціальної інфраструктури території, житлові умови населення регіону, розвиненість інформаційної інфраструктури тощо); економічні (чинники, які безпосередньо впливають на формування рівня життя населення; чинники, що впливають на можливості людського вибору у сфері самозабезпечення); демографічні (тривалість життя населення; статево-вікова структура; темпи природного приросту населення тощо); соціально-демографічні (стан здоров'я (захворюваності) населення; тривалість трудоактивного періоду життя; зовнішня і внутрішня міграція тощо); екологічні (загальний екологічний стан території, якість питної води та продуктів харчування тощо); політичні (соціально-політична стабільність в регіоні, рівень демократизації суспільства, захист прав і свобод людини, участь громадських організацій у формуванні політики розвитку регіону тощо).[1]

Для дослідження обрано Волинську, Львівську, Тернопільську та Рівненську області, які є близькими за рівнем соціально-економічного розвитку та мають значні резерви в питаннях забезпечення людського розвитку. [1]

Результати проведених розрахунків інтегрального індексу свідчать про низький рівень забезпечення людського розвитку в досліджуваних регіонах. Найбільш складною є ситуація у Волинській області, що зумовлено передусім низьким рівнем матеріального добробуту і розвитку соціальної інфраструктури, а також забезпечення здоров'я та демографічного розвитку. Однак, незважаючи на окремі проблемні аспекти в питаннях людського розвитку, варто зазначити, що інтегральний індекс забезпечення людського розвитку в усіх досліджуваних регіонах поступово зростає, і це дозволяє зробити висновок про створення передумов для розширення можливостей людського розвитку.[2]

Результати оцінювання підсистем забезпечення людського розвитку в досліджуваних регіонах свідчать, що у Волинській області дуже низький рівень показників, які характеризують підсистему забезпечення здоров'я. Це передусім зумовлено низьким рівнем забезпеченості населення медичними послугами. У всіх 4 досліджуваних регіонах спостерігається низький рівень індексу забезпечення достатнього рівня освіти. У р. найбільш проблемними були такі питання, як низький рівень охоплення дітей дошкільною освітою, значне зменшення чисельності студентів ВНЗ I-II та III-IV рівнів акредитації; найскладнішою в досліджуваному періоді в питаннях матеріального забезпечення та розвитку соціальної інфраструктури була ситуація у Волинській області, що зумовлено передусім низьким рівнем наявного доходу і низькою забезпеченістю житлом. У питаннях забезпечення розвитку

регіональних ринків праці найбільш складною у рр. була ситуація у Тернопільській області. Найбільш проблемними аспектами в цьому регіоні є регресивна структура зайнятості та низька частка працівників, які навчались новим професіям у обліковій чисельності працівників. Спостерігається позитивна динаміка забезпечення фінансування людського розвитку у всіх досліджуваних регіонах, однак у Рівненській та Тернопільській областях рівень фінансування є трохи нижчим порівняно з Львівською і Волинською областями, що зумовлено передусім низькими видатками місцевих бюджетів на освіту та охорону здоров'я. [3].

За результатами аналізу чинників, що впливають на рівень забезпечення людського розвитку у Волинській, Львівській, Рівненській та Тернопільській областях, визначено основні проблемні питання, вирішення яких формує резерви забезпечення людського розвитку для досліджуваних регіонів. Основні з них такі: низька активність соціальних інвестицій на всіх рівнях, що обумовлено недостатньою підтримкою соціальної сфери в регіонах і недостатнім розвитком власного соціального інвестування; несприятливий інвестиційний клімат, неефективне використання туристичного та рекреаційного потенціалу регіонів; мінімальні можливості для гідної зайнятості, зокрема у сільськогосподарській та переробній промисловості; зростаюча соціальна й майнова диференціація; несправедливість у розподілі доходів, доступу до освіти, послуг охорони здоров'я, соціальних благ; пасивність місцевих громад у реалізації проектів в культурно-освітній сфері, проектів з охорони здоров'я та збереження довкілля, розвитку соціальної інфраструктури. Регуляторного впливу держави потребує «виведення з тіні» соціально-трудова відносин, зокрема через зменшення податкового навантаження на фонд оплати праці. [4]

Важливе значення має створення умов на державному та регіональному рівні для справедливого розподілу доходів, доступності освіти, послуг охорони здоров'я, продуктивної зайнятості, соціальних благ. Це можна забезпечити за рахунок подолання корупції в усіх сферах життя суспільства, активізації участі місцевих громад у реалізації проектів в культурно-освітній сфері, проектів з охорони здоров'я та збереження довкілля, розвитку соціальної інфраструктури. [4]

Список використаних джерел:

1. Сливка О.А. Формування механізмів управління людським розвитком на регіональному рівні / О.А. Сливка // Наука молода. – 2009. – №11. – С. 34-39
2. Сливка О.А. Регіональний людський розвиток: основні проблеми та перспективи / О.А. Сливка // Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. – К.: КНЕУ, 2009. – С. 796.
3. Сливка О.А. Основні елементи регіонального соціально-економічного механізму людського розвитку / Україна: аспекти праці. – 2010. – №8. – С. 26-30
4. Сливка О.А. Застосування елементів концепції людського розвитку в системі цілей управління персоналом / О.А. Сливка // Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. – 2010. – Випуск №15. – С. 74-78.

Оленіна К.А., гр. ВУ-15-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Стеблянко І.О.

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Дослідження людського розвитку в стратегії економічного зростання Україні та її регіонів є особливо актуальним в сучасних умовах. Воно сприятиме побудові такого середовища, яке зможе забезпечити широкий вибір гідних для громадян можливостей для одержання знань та інформації, поліпшення здоров'я, надання більшої свободи та ресурсів, що дасть можливість підвищити рівень та якість життя.

Різні аспекти рівня життя населення досліджувалися вітчизняними і закордонними вченими: О. І. Амошею, Д. П. Богинею, П. Т. Бубенко, М. І. Долішнім, В. В. Онікієнком, С. І. Дорогунцовим, В. С. Пономаренком, М. О. Кизимом, Е. М. Лібановою, С. Валентеєм, А. Дауренбековим, В. Ф. Майєром, В. М. Жеребіним, Т. С. Клебановою, О. В. Кузнецовою, В. О. Мандибурою, О. В. Горшеніна, Н. М. Рімашевською, О. Ф. Новиковою, В. Я. Райциним, О. Є. Суриковим та ін. Слід зазначити, що питання аналізу рівня життя населення в умовах реформування економіки України є недостатньо висвітленими у вітчизняній економічній літературі, а зарубіжні розробки вимагають адаптації до реалій сучасної економіки з урахуванням її специфіки.

Визначення основних перспективних напрямів щодо підвищення рівня життя населення на сучасному етапі розвитку економіки України, а також дослідження Індексу розвитку

людського потенціалу. Щорічний Звіт з людського розвитку, який готується на замовлення ПРООН, зосереджує увагу міжнародної спільноти на ключових питаннях, пропонуючи нові статистичні інструменти, інноваційні методи аналізу людського розвитку.

Україну вперше було включено в розрахунки ІЛР у Доповіді за 1993 рік. Тоді, за розрахунками за 1990 рік, вона посідала цілком пристойне 45-те місце, а абсолютне значення зведеного індексу дорівнювало 0,844. Десятирічна криза зумовила різке зниження показників середньодушового ВВП й істотне скорочення тривалості життя. А найгірші рейтингові показники у нас припали на 1995 рік (Доповідь 1998 року) – 102-ге місце.

Із виходом з кризи, початком економічного зростання становище України в ІЛР з року в рік дещо поліпшувалося і посіло 70-те місце з індексом 0,777. За даними 2005 року замість прогнозованого поліпшення й підняття на дві-п'ять сходинок Україна опинилася на 78-му місці з індексом 0,766. Це відбулось через зменшення тривалості життя. Покращення відбулось у 2007 році – 76-е місце. У 2008 році Україна посіла 82 місце і, на нашу думку, займатиме дедалі гірші позиції, оскільки враховуючи світову економічну кризу можна прогнозувати спад ІЛР на найближчі декілька років, і ця тенденція охопить не лише Україну, але й увесь світ.

Україна досягла прогресу у сфері збільшення доходів населення, в освіті та охороні здоров'я. Певний успіх досягнуто в галузі гендерної політики. В галузі охорони здоров'я серйозним недоліком з погляду виконання завдань залишається швидке збільшення кількості випадків ВІЛ-інфекції, зростання смертності в результаті СНІДу і розповсюдження туберкульозу. Київ отримав найвищу оцінку завдяки високому рівню охорони здоров'я, освіти і інфраструктури. Виключенням стала лише інфраструктура дорогого повітряного сполучення – по цьому показнику Київ на рівні Нігерії.

Доступність фінансових та інших ресурсів на місцевому рівні є надзвичайно важливою умовою для досягнення цілей та завдань людського розвитку та справедливої соціальної політики. Завдяки співпраці України з ПРООН вдалося довести до свідомості суспільства і еліти значення поширення бідності у країні. В результаті цього в Україні було ухвалено декілька програм з подолання бідності. Ми вважаємо, що варто було б ще включити проблему міграції до плану аналізу країн та до звітів, яка набирає світових масштабів. В наступні 25 років ринок країн Західної Європи потребуватиме 135 млн. мігрантів. А це означатиме для України продовження відтоку найбільш активної та кваліфікованої робочої сили.

В Україні констатується найвища серед країн Європи споживча та промислова інфляція, до того ж, має місце тенденція до її подальшого зростання. Сьогодні внутрішні і зовнішні чинники складаються для України досить невдало. Все це негативно впливає на макроекономічні показники.

Що стосується обороноздатності держави, то сьогодні навіть міжнародні спостерігачі зазначають, що в Україні розроблені досить непогані програми розвитку нарощування та якісного оновлення збройних сил. Бракує лише коштів на їх виконання, а головне – політичної волі послідовно і наполегливо займатися реформаторською справою. У бюджеті на обороноздатність країни передбачено трохи більше 1% ВВП, хоча потрібно мінімум 2%. На жаль, Державну програму розвитку озброєння та військової техніки Збройних сил до 2009 року, яка саме й передбачає технічне переоснащення і перехід на сучасні системи озброєння, профінансовано лише на 43%. Реальне фінансування фундаментальних і пошукових досліджень у 7-10 разів менше, ніж цього потребує програма. Заходи Державної програми виготовлення нового та модернізації існуючого озброєння профінансовано на 17%. Це означає, що технічного переоснащення армії, переходу на сучасні системи озброєнь, не буде.

Оскільки людський розвиток залежить від доступності та якості суспільних послуг (охорона здоров'я, освіта та комунальні послуги), які надають місцеві органи, то в Україні потрібно провести реформи з метою удосконалення місцевого самоврядування. А це означає забезпечення кращого представництва місцевого населення, особливо на рівні району та області, покращення бази фінансування послуг, особливо шляхом прийняття чітких критеріїв щодо мінімальної якості надаваних послуг, а також більш ефективного надання соціальних послуг.

Література

1. Європейська інтеграція може покращити рівень людського розвитку [Електронний ресурс] / Френсіс М. О'Доннел // презентація National Human Development Report "Human Development and Ukraine's European Choice. – Режим доступу: <http://www.uspishnaukraina.com.ua>.
2. Звіт про людський розвиток України за 2008 рік. Людський розвиток і європейський вибір України. ПРООН, Київ, травень 2008 р. – 123 с.

Піддубний О.О., гр. ВВ-12-1

Наукові керівники: к.е.н., доц. Більська О.В., Тимошенко О.О.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ

На сьогодні тема людського розвитку у сучасній Україні є особливо актуальною. Насамперед через ситуацію яка склалась за останні роки. Через економічну та політичну ситуацію в країні. Через такі проблеми, у держави та її громадян насамперед є прагнення щодо реалізації своїх можливостей у повному обсязі. Перспектива на краще життя дає людині можливість для розвитку не лише в своїй країні а й у цілому світі.

Серед відомих науковців які досліджують цю тему є чи мало відомих діячів України, і описують свої дослідження вони опираючись на повсякденну роботу. Серед таких діячів С.І. Бандур, який у своїй праці Соціальний розвиток України: сучасні трансформації та перспективи описує сучасні проблеми та тенденції розвитку людства [1]. Також Е.М. Лібанова відома науковець у сфері соціо економіки, демографії та економіки праці. У колективній праці Людський розвиток в Україні: інноваційний вимір вона описує шляхи розвитку з погляду на демографічну та соціальну ситуацію в країні [2]. Науковець Л.С. Лісогор у своїй праці Чинники формування конкурентного середовища на ринку праці, досліджує конкуренцію на ринку праці у сучасних умовах, що також є досить важливим на сьогодні [3]. А також із сучасних дослідників І.В. Власик, О.А. Грیشнова, Т.А. Заєць, І.В. Калачанов, В.І. Куценко та ін. Це лише не велика кількість науковців які займаються цим питанням. Розвиток країни досить важлива тема для обговорення і в усі часи знайдуться науковці які із захопленням будуть її досліджувати.

Метою роботи є дослідження стану людського розвитку в сучасних економічних умовах, визначення його реалій та перспектив у майбутньому. Дослідження шляхів щодо як найскорішого розвитку в сфері економіки країни та насамперед розвитку соціального сектору для поліпшення його стану.

Економічний розвиток будь-якої країни світу визначається досягнутим рівнем і якістю життя населення. Але можна констатувати, що сьогодні в практиці управління соціально-економічним розвитком України рівень і якість життя населення як стратегічна мета носить більш декларативний характер.

За класичним визначенням, рівень життя – це складна комплексна соціально-економічна категорія, що виражає ступінь задоволення матеріальних і духовних потреб людини. Ця категорія слугує важливим соціально- економічним критерієм при виборі напрямків і пріоритетів економічної та соціальної політики держави, а також для планування соціально-економічного розвитку країни та її регіонів. Він складається з багатьох компонентів. Це і розміри ВВП на душу населення, реальних доходів трудящих, і рівень освіти, споживання населенням матеріальних благ і послуг, і забезпеченість населення житлом, його захворюваність, стан природного середовища [4].

Якість життя – ступінь відповідності умов і рівня життя науково обґрунтованим нормативам або визначеним стандартам [5]. Під якістю життя розуміють також задоволеність населення життям з точки зору широкого набору потреб та інтересів [6]. Це поняття охоплює характеристики й індикатори рівня життя як економічної категорії, а також умови праці і відпочинку, житлові умови, соціальну забезпеченість і гарантії, охорону правопорядку і дотримання прав особистості, природно-кліматичні умови, показники збереження навколишнього середовища, наявність вільного часу і можливості його доцільно використовувати, нарешті, відчуття спокою, комфортності і стабільності.

Однією з головних фізіологічних потреб людини є підтримання життєдіяльності її організму, яке досягається за рахунок харчування. УкрНДІ гігієни харчування розроблені нормативні значення споживання основних продуктів харчування населенням України. Традиційно в Україні має місце надлишкове споживання хліба, картоплі та цукру, при тому, що фактично українці споживають менше половини від науково обґрунтованого раціону фруктів та ягід, 71 % від цього раціону м'яса та м'ясопродуктів.

Отже, якщо поглянути на основні потреби людини та її можливості то можна дати такі основні напрями розвитку. За для підняття такого фактору як індикатор рівня життя.

1. Реформувати систему соціального забезпечення населення таким чином, щоб вона не породжувала зрівнялівки і утриманських настроїв під час розподілу та споживання життєвих благ, посилювала мотивацію праці. А також докорінно переглянути систему пільг та пільговий контингент, оскільки значна кількість населення їх просто не потребує або ними не користується, запровадивши адресну грошову соціальну допомогу.

2. Поступово наблизити основні соціальні стандарти та гарантії до прожиткового мінімуму.

3. Легалізувати всі трудові доходи громадян шляхом зменшення оподаткування фонду оплати праці та заміни системи оподаткування доходів громадян на таку, що стимулюватиме їх зростання.

4. Запровадити систему медичного страхування, що сприятиме підвищенню якості медичного обслуговування населення.

5. Установити реальний прожитковий мінімум, удосконалити методику його визначення, яка має узгоджуватися із соціально-економічними умовами, що змінюються в країні.

6. Спрямувати кошти від детінізації економіки на забезпечення пільгового іпотечного кредитування, оскільки одним із критеріїв рівня добробуту є задоволення потреб населення у житлі, при одночасному подоланні корупції на всіх етапах реалізації програм будівництва соціального житла.

Список використаної літератури

1. Бандур С. І. Соціальний розвиток України: сучасні трансформації та перспективи: [монографія] / С. І. Бандур, Т. А. Заяць, В. І. Куценко. – Черкаси: Брама–Україна, 2006. – 620 с
2. Людський розвиток в Україні: інноваційний вимір (колективна монографія) / За ред. Е. М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАНУ України, 2008. – 383с.
3. Чинники формування конкурентного середовища на ринку праці / Л.С. Лісогор // Демографія та соціальна економіка. – 2008. – № 2. – С. 104-114.
4. Дзюба І. В. Категорія рівня життя населення: сучасний підхід / І. В. Дзюба, Л. Ф. Удотова // Статистика України. – № 1. – 2004. – С. 68–73.
5. Удотова Л. Ф. Социальная статистика / Л. Ф. Удотова. – К. : КНЕУ, 2002. – С. 240.
6. Ефимова М. Р. Социальная статистика / М. Р. Ефимова, С. Г. Бычкова. – М.: Финансы и статистика, 2003. – С. 462.

Привалова Ю., гр. ВУ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Перехід до інформаційного суспільства передбачає переміщення інформації, знань та умінь в основу економічного розвитку держави. Головним фактором виробництва виступає саме людина з її досвідом, трудовим та інтелектуальним потенціалом, що виражається категорією людського капіталу. І хоча в останній час ця тема турбує багатьох, залишаються не до кінця вивчені питання сутності людського капіталу, ефективність інвестицій в людський капітал, його значення для України.

Метою цієї роботи є дослідження еволюції теорії людського капіталу, визначення значення цього фактору виробництва для світу та України і шляхи його формування. Утвердження в розвинених країнах „нової економіки”, що базується на знаннях та інноваціях, використанні інформаційних технологій, підштовхує до усвідомлення того, що пошук невикористаних резервів, оптимальних шляхів для ефективного довгострокового розвитку України слід вести у площині визнання теорії людського капіталу та реального запровадження її провідних положень у практику ринкових перетворень, зокрема, ідей щодо інвестування у розвиток людського капіталу. Людина, її потреби і розвиток визнаються основними передумовами прогресу, а отже, і змістом соціально-економічної політики кожної держави. За даними Доповіді про розвиток людини в 2010 р. Індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП) України підвищився з 0,69 у 1990 році до 0,71 у 2010 році, помістивши нашу країну на 69 місце серед 169 країн.

Людський капітал в умовах становлення економіки знань є одним із головних чинників економічного зростання. На жаль, Україна значно поступається рівнем розвитку людського капіталу розвиненим країнам. Це проявляється у низькій якості життя, недостатньому фінансуванні людського розвитку за рахунок усіх джерел, втраті позицій у розвитку людського потенціалу країни. Так, як людський капітал – базис інноваційної економіки, то важливо звернути увагу на такі дані. Е. Денісон визначив, що на економічне зростання більш всього впливає підвищення продуктивності праці (68%), в тому числі інновації – 28%, капіталу – 19%, освіти – 14%, ефективне використання ресурсів 17%, економією від масштабу – 9%, а вже потім збільшення трудозатрат (32%).

Таким чином, компанії, які активно використовують інтелектуальний капітал, виходять на світовий ринок з інноваційним продуктом. Україна в цьому питанні набагато відстає від розвинутих країн. Так, питома вага підприємств, що впроваджують інновації скоротилась з 14,8% до 10,7% з 2000 до 2015 року. А питома вага обсягу виконаних наукових та науково-технічних робіт у ВВП у період 1996-2015 знизилась з 1,36% до 0,95%. При цьому, за індексом глобальної конкурентоспроможності Україна у 2009-2010 році займає 82 місце із 133 країн, отримавши 4 бали з 7 за цілим комплексом факторів. При цьому нашими конкурентними недоліками є інфраструктура, витрати на освіту, рівень смертності, рівень підготовки кадрів, витік інтелектуального капіталу, витрати компаній на науково-технічні роботи, наявність новітніх технологій тощо. Все це пов'язано з відтворенням людського капіталу. Проте спостерігається наявність в нашій країні величезного потенціалу для будування інноваційної системи економіки.

Отже, для того, щоб Україна стала більш конкурентоспроможною, необхідно розвивати людський капітал. Розвиток людського капіталу залежить від здоров'я людини. За оцінками експертів, стан здоров'я залежить від стану охорони здоров'я на 10%, соціоекологічного середовища – 20%, спадковості – 20%, способу життя – 50%. Також одним з найголовніших складових людського капіталу виступає вміння людини. Рівень розвитку навиків людини залежить від її знань та природних і набутих здібностей. Більшість навиків з'являється завдяки досвіду праці. Наявність вміння щось робити та якість цієї роботи визначає кваліфікацію працівника. Однак, не слід забувати про значення мобільності людини, тобто здатності та готовності переходити від одних видів занять до інших, що пов'язано з потребами суспільства та змінами у галузях промисловості. Найбільшою мобільністю володіють молоді люди. Однак через погані умови праці в Україні саме молодь більш усіх схильна до трудової мобільності, тобто міграції, серед яких 30% – із середньою професійною освітою та 22,5% – з вищою.

Для забезпечення якісного формування та відтворення людського капіталу необхідно: забезпечити відповідність професійно-кваліфікаційної структури пропозиції робочої сили попиту на неї, контроль над трудовою міграцією населення, особливо молоді, зниження безробіття, контролювання диференціації доходів населення, забезпечення діалогу "ВНЗ-підприємство" для надання можливості проходити якісне стажування, розміщення на території України інтелектуально насичених виробництв, розвиток венчурного бізнесу, збільшення стимулу до зайняття технічними спеціальностями, контроль над демографічною ситуацією, покращення інфраструктури: медицини, освіти, житлових умов, покращення умов праці, створення бізнес-інкубаторів для підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, підтримка малого та середнього бізнесу, що гарантують робочі місця та впроваджують інноваційні проекти у виробництво, залучення внутрішніх та зовнішніх інвесторів до інноваційних проектів, закупівля новітніх розробок, організація ярмарок та виставок задля зведення споживачів, новаторів та інвесторів, забезпечення політичної та економічної стабільності. Все це підвищить впевненість населення України у майбутньому, покращить рівень життя та буде спонукати людей до самоінвестування, що буде розвивати та відтворювати людський капітал.

Література

1. Головінов О. М. Людський капітал у системі виробничих відносин: Монографія. Донецьк: ДонДУЕТ, 2004.– 161с.
2. Колесов В. Мировая экономика и международные отношения – 2009. – №12. –С. 101-106.
3. Отчет о конкурентоспособности Украины 2010 опубликован Фондом «Эффективное Управление» в сотрудничестве с Всемирным экономическим форумом – www.feg.org.ua [Електронний ресурс].
4. Рубан О.В. Особливості розвитку людського капіталу в умовах перехідної економіки //Вісник Сумського державного університету, 2002. – № 10. – с.172

Прозор А.Є., гр. ВУ-15с-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Системна криза трансформаційного періоду призвела до погіршення всіх складових людського розвитку в Україні, обумовлюючи формування нових соціальних викликів для суспільства. В умовах скорочення доходів та падіння загального рівня життя погіршується стан здоров'я населення, знижується якість та доступність освітніх та медичних послуг, загострюються проблеми соціального середовища тощо. Ці проблеми посилюються

регіональними диспропорціями соціально-економічного розвитку, нерівномірністю розвитку інфраструктури та людського потенціалу в Україні.

Цією проблемою займалися такі відомі вчені – асновників концепції людського розвитку, як А. Сена, К. Гріффіна, Дж. Найта, Махбуб уль Хака. А також сучасні українські та російські вчені, такі як В. Антонюк, Є. Грішнова, А. Добриніна, С. Дятлова, Р. Капелюшнікова, Е. Лібанова, В. Новікова.

Основним інструментом забезпечення та підтримки людського розвитку залишаються соціальні інвестиції, що охоплюють вкладення держави, комерційних підприємств, домогосподарств та неурядових організацій. Хоча значення приватних соціальних інвестицій в Україні зростає, провідна роль у фінансуванні людського розвитку належать державі та реалізується за рахунок бюджетних ресурсів та коштів позабюджетних цільових фондів.

Фінансування соціальних послуг, які безпосередньо споживає населення, і які є визначальними для підтримки людського розвитку, в основному здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів. Так, в місцевих бюджетах зосереджено понад 60% видатків на освіту (зокрема, фінансове забезпечення освітніх закладів нижчих рівнів – дошкільної та середньої освіти) та до 80% видатків на охорону здоров'я (фінансування закладів первинної та вторинної лікувально-профілактичної допомоги). Хоча основна частина видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення населення забезпечується за рахунок коштів Державного бюджету, з місцевих бюджетів здійснюється фінансування державних програм соціального забезпечення (притулків для неповнолітніх; територіальних центрів і відділень соціальної допомоги на дому) та соціальний захист окремих категорій населення, що фінансується за рахунок субвенцій державного бюджету (пільги ветеранам війни і праці, допомога сім'ям з дітьми, додаткові виплати населенню на покриття витрат з оплати житлово-комунальних послуг, компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян).

Витрати на утримання та функціонування об'єктів соціальної сфери визначаються чисельністю наявного населення адміністративно-територіальної одиниці та ґрунтуються на єдиних нормативів видатків у розрахунку на душу населення (в сфері охорони здоров'я, духовного та фізичного розвитку), учня (в освіті), одержувача соціальних послуг (у соціальному захисті та соціальному забезпеченні).

Загальний обсяг видатків місцевих бюджетів у 2013 р. склав 134,69 млрд.грн.; з них 69,8% коштів були спрямовані на соціально-культурну сферу. Найбільша за обсягом стаття видатків місцевих бюджетів традиційно спрямовується на фінансування освіти (29,3% видатків в 2013 р.), наступні позиції посідають видатки на охорону здоров'я (19,5%), соціальний захист та соціальне забезпечення (17,3%). Лише 3,8% сукупних видатків місцевих бюджетів було спрямовано на духовний та фізичний розвиток в 2014 р. [1].

В середньому по Україні обсяг видатків місцевих бюджетів склав 1926,5 грн. в розрахунку на одну особу за січень-вересень 2014 р., при цьому в регіональному аспекті спостерігалася традиційна нерівномірність даного показника. Найбільші обсяги видатків характерні для міста Києва (3013,1 грн. на особу за даний період часу), найменші – у Кіровоградській, Сумській та Дніпропетровській областях (відповідно 1697,2, 1714,9 та 175861 грн.) [2]. Серед чинників, що визначають диференціацію областей за рівнем соціальних видатків: розмір сукупного бюджету області, чисельність населення області, кількість освітніх установ та установ охорони здоров'я на її території.

Система міжбюджетних відносин в Україні зазнала реформування в 2001-2002 роках, яке дало позитивні результати, однак процес реформ залишається незавершеним. Незважаючи на те, що переважна частина видатків соціального спрямування передана до місцевих бюджетів, їх повноваження по фінансуванню соціальної сфери залишаються нечіткими та дублюються на інших рівнях влади. Надмірний рівень централізації, обмеження фінансового та адміністративного потенціалу органів місцевого самоврядування в умовах низького рівня власної доходної бази зумовлюють низьку ефективність використання наявних ресурсів, сприяють загостренню диспропорцій в рівні людського розвитку регіонів України.

Список використаної літератури:

1. Щербина І.Ф., Рудик А.Ю., Зубенко В.В., Самчинська І.В. Бюджет та економіка. Основні тенденції 2013 року / ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. – К.: 2014. – 12 с.
2. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за січень-вересень 2014 року / [Щербина І.Ф., Рудик А.Ю., Зубенко В.В., Самчинська І.В.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. – К.: 2014. – 141 с.

Рябовол Ю.С., гр. ВУ-15с-1
Науковий керівник: ст. викл. Ставицька А.В.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ СТИМУЛИРОВАНИЯ ПЕРСОНАЛА В ЗАРУБЕЖНЫХ КОМПАНИЯХ

В самом общем виде мотивация человека к деятельности понимается как совокупность движущих сил, побуждающих человека к осуществлению определенных действий. Эти силы находятся вне и внутри человека и заставляют его осознанно или же не осознанно совершать некоторые поступки. При этом связь между отдельными силами и действиями человека опосредована очень сложной системой взаимодействий, в результате чего различные люди могут совершенно по-разному реагировать на одинаковые воздействия со стороны одинаковых сил. Более того, поведение человека, осуществляемые им действия в свою очередь также могут влиять на его реакцию на воздействия, в результате чего может меняться как степень влияния воздействия, так и направленность поведения, вызываемая этим воздействием.

Мотивация – это совокупность внутренних и внешних движущих сил, которые побуждают человека к деятельности, задают границы и формы деятельности и придают этой деятельности направленность, ориентированную на достижение определенных целей. Влияние мотивации на поведение человека зависит от множества факторов, во многом индивидуально и может меняться под воздействием обратной связи со стороны деятельности человека [1].

Мотив – это то, что вызывает определенные действия человека [2]. Мотив находится “внутри” человека, имеет “персональный” характер, зависит от множества внешних и внутренних по отношению к человеку факторов, а также от действия других, возникающих параллельно с ним мотивов. Мотив не только побуждает человека к действию, но и определяет, что надо сделать и как будет осуществлено это действие. В частности если мотив вызывает действия по устранению потребности то у различных людей эти действия могут быть совершенно отличны, даже если они испытывают одинаковую потребность.

Поведение человека обычно определяется не одним мотивом, а их совокупностью, в которой мотивы могут находиться в определенном отношении друг к другу по степени их воздействия на поведение человека, поэтому мотивационная структура человек может рассматриваться как основа осуществления им определенных действий. На Западе существует множество теорий мотивации труда. К примеру, в практике американских фирм «Форд», «Дженерал Моторс» и других используются различные методы мотивации и гуманизации труда. Многие из них связаны с материальным поощрением. Часто применяют так называемые аналитические системы заработной платы, особенность которых – дифференциальная оценка в баллах степени сложности выполняемой работы с учётом квалификации исполнителей, физических усилий, условий труда и другие. При этом переменная часть заработной платы, которая выступает в качестве награды за повышение качества продукции, рост производительности труда, экономию сырья достигает 1/3 зарплаты. Используются различные формы участия рабочих в распределении прибыли. Для решения производственных задач формируются кружки качества и совместные комиссии рабочих и администрации, принимающие решения о материальном поощрении рабочих в зависимости от вклада, в том числе в повышении производительности труда.

Применяемые промышленными фирмами системы мотивации работников путем продвижения их по службе можно свести к ротации с учетом личных качеств и стажа работы. Первое чаще применяется на предприятиях США, второе характерно для Японии. Одной из форм мотивации, нашедшей широкое применение в практике зарубежных и отечественных предприятий стало внедрение гибких графиков работы.

Оплата труда является мотивирующим фактором, только если она непосредственно связана с итогами труда. Работники должны быть убеждены в наличии устойчивой связи между получаемым материальным вознаграждением и производительностью труда. В заработной плате обязательно должна присутствовать составляющая, зависящая от достигнутых результатов.

Для украинской ментальности характерно стремление к коллективному труду, признанию и уважению коллег и так далее. Сегодня, когда из-за сложной экономической ситуации трудно высокую оплату труда, особое внимание следует уделять нематериальному стимулированию, создавая гибкую систему льгот для работников, гуманизируя труд, в том числе: признавать ценность работника для организации, предоставлять ему творческую свободу, применять программы обогащения труда и ротации кадров; использовать скользящий график, неполную рабочую неделю, возможность трудиться как на рабочем месте, так и дома;

установлювати робітникам скидки на продукцію, випускаемую компанією, в якій вони працюють; надавати засоби для проведення відпочинку та дозвілля, забезпечувати безкоштовними путівками, видавати кредит на покупку житла, садового ділянки, автомобілів та так далі.

Основними напрямками удосконалення мотиваційного механізму є:

1. Удосконалення професіоналізму всіх співробітників, подальший ріст освітнього рівня співробітників.
2. Планування та моделювання кадрового складу відповідно до перспективних планів розвитку.
3. Укріплення трудової дисципліни та підвищення відповідальності співробітників за результати своєї роботи.
4. Проведення постійного аналізу кадрового складу на предмет його професійного відповідності виконуваним обов'язкам, а також технологічному обладнанню.
5. Удосконалення системи оплати праці, забезпечення гідного рівня зарплатної плати, ефективне використання кожного співробітника на своєму робочому місці.
6. У межах соціальних мотивів роботи персоналу цілеспрямовано збереження соціальних гарантій та благ.
7. Для формування цілісного позитивного іміджу в представленнях співробітників та зовнішніх споживачів необхідно: пропагувати позитивний імідж всередині фірми; стимулювати поведінку співробітників таким чином, щоб імідж підприємства підтримувався на належному рівні як на робочих місцях так і за межами підприємства.
8. З метою підвищення задоволеності роботою на підприємстві необхідно враховувати головні стимулюючі мотиви особистості, а саме: гігієнічні, які включають в себе поняття психологічного настрою на працю (організація сучасних робочих місць, створення кімнат відпочинку, відкриття їдальні, гарантія збереження та підвищення зарплати); мотиваційні, які включають в себе визнання трудових досягнень, надання більшої самостійності, можливості творчості та кар'єрного зростання.

Список використаної літератури:

1. Журавлев П.В., Кулапов М.Н., Сухарев С.А. Мировой опыт в управлении персоналом. Обзор зарубежных источников. – М.: Изд-во РЭА; Екатеринбург: Деловая книга, 2008. – 415 с.
2. Максимцов М.М, Игнатьева А.В., Менеджмент, К.: Знания, 2013. – 298 с.

Сірокваша К. В., гр. ВЕ-13-2

Науковий керівник: ст. викл. Гапоненко С.О.

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІКИ КИТАЮ

Людський капітал – це запас знань, здоров'я і навичок, накопичених за рахунок інвестицій, а також інтелект, природні здібності, прагнення до якісної продуктивної праці. Нарощування людського капіталу призводить до зростання зарплатки, приносить дохід підприємству і користь суспільству. Якщо в минулому ефективність китайського підприємства залежала від обсягів виробництва, то в новому столітті залежить від працівника та інвестицій в людський капітал, тобто в такі види діяльності людини, як: освіта, придбання навичок, охорона здоров'я, пошук інформації.

В глобальному просторі людський капітал є необхідною умовою для конкурентоспроможності країни на світовому ринку. В умовах переходу Китаю до розвитку інформаційних технологій, до нарощування інноваційного потенціалу перше місце належить людському капіталу. Розвиток людського капіталу залежить від якості життя, яка вимірюється кількісними та якісними показниками. До якісних відносяться умови життя, досягнуті успіхи, добробут, комфортність, задоволеність життям. Кількісні показники – це тривалість життя, рівень освіти, зарплата [1].

Якість людського капіталу вимірюється індексом розвитку людського потенціалу (ІРЛП). У 2013 році Китай займав 101 місце в світі за показниками ІРЛП, головними складовими якого є: значення ІРЛП – 0,699; доступ до знань – 0,62%; тривалість життя – 73,7 років; ВВП (ПКС) за даними Всесвітнього банку, – 12196 доларів. Вартість людського капіталу в Китаї дорівнює 77% національного багатства, яке складається з таких капіталів: фінансового, фізичного, природного та людського. В Китаї з населенням 1 млрд. 300 млн. достатньо трудових ресурсів для розвитку матеріального та інтелектуального потенціалу, але інноваційний розвиток потребує людських ресурсів найвищого рівня, тобто потребує фахівців високої кваліфікації. В Китаї завдяки людському капіталу швидко та по-справді

виконуються реформи в секторі науки і техніки, розвиток інноваційних розробок відбувається від інститутів до наукових лабораторій. У 2012 році Китай був на 2 місці в світі за своїми інвестиціями в науку та дослідницькі розробки. Його витрати склали 1,9% ВВП, а у 2009 році – 1,7% ВВП. До 2020 року в стратегічних цілях Китаю планується збільшення витрат на наукові дослідження до 2,5% ВВП. У 2009 році було 229096 патентних заявок, у 2012 році в Китаї налічувалося 217 тисяч патентів; 31 тисяча докторів з науки і техніки; більше 300 тисяч кандидатів наук [2].

Китай перетворився з відсталої країни за рівнем освіти в країну з безкоштовною обов'язковою дев'ятирічною освітою, яка на кінець 2007 року охопила 99,3% дітей. В Китаї вмють читати і писати 94% населення. Треба зауважити, що цей шлях пройшла країна з більш ніж мільярдним населенням за 30 років, а США – за 100 років. В Китаї налічується 3 тисячі вузів, в які зараховуються тала-новітні, найдібніші учні. Навчання – платне, але обдаровані студенти мають стипендії. Багато китайських студентів навчаються у вузах різних країн світу. Більшість студентів навчаються по програмам з технічних, прикладних і природних дисциплін. Бюджети освітніх установ Китаю у 2012 році склали приблизно 242 млрд. доларів, у 2013 році – приблизно 239 млрд. доларів. Регулярні інвестиції в освіту сприяли формуванню інтелектуального потенціалу та висококваліфікованих кадрів.

Зростання ВВП країни поліпшує якість життя населення. У 2014 році ВВП (ПКС) Китаю на душу населення складало 13 217 доларів. У рейтингу країн за рівнем життя, за даними ООН, Китай у 2015 році займав 52 місце. В Китаї значно підвищилась середня зарплата, яка дорівнює 733 доларам. Найвищу середню зарплату отримують в секторі інформаційних технологій. В таких мегаполісах, як Шанхай і Пекін, зарплата – від 1000 до 1500 доларів. Люди з середньою освітою отримують зарплату в 2 рази меншу, ніж ті, що мають вищу освіту. Співвідношення доходів багатих і бідних складає 7:1.

Покращення відмічено у сфері здоров'я. Ще у 2007 році інвестиції в охорону здоров'я становили 4,3 % ВВП, у 2009-2012 роках дорівнювали приблизно 5%. У 2012 році на 1000 жителів приходилося 1,9 лікарів. Інвестиції в створення медичних центрів, в профілактичні заходи, медичне обладнання – це інвестиції в збереження здоров'я людського капіталу. Сьогодні в країні більшість медичних центрів забезпечені обладнанням міжнародного рівня, по-слуги надає кваліфікований персонал [3]. Китайські вчені успішно працюють над створенням технологій 3D-друку біологічних матеріалів, використовуючи високоточні тривимірні комп'ютери.

Завдяки людському капіталу, висококваліфікованим кадрам, цифрові технології розширюють китайський ринок інформаційно-технологічних товарів і послуг. Економічне зростання Китаю обумовило цивілізаційний розвиток населення. У 2014 році у Китаї було 285 млн. домогосподарств-користувачів цифровим телебаченням, що дорівнює 27% від загальної їх кількості у світі. У цьому ж році Китай займає перше місце за кількістю користувачів інтернетом і налічує їх більше половини свого населення – 649 млн. Китайці завдяки розвитку людського капіталу користуються високими досягненнями науки і техніки: смартфонами та іншими девайсами, які не тільки роблять повсякденне життя китайців більш якісним і комфортним, а й використовуються в різних областях науки. Таким чином, значні інвестиції в людський капітал забезпечили ефективне зростання економіки Китаю.

Література

1. Розвиток людського капіталу в умовах глобалізації. ВЦ «Академія», 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: academia-pc.com.ua/product/319
2. Клочихин Е. Научная и инновационная политика Китая – Международные ... [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.intertrends.ru/thirty-third/Klochihin.pdf
3. Рожко О.Д. Соціальна спрямованість бюджетних видатків у сучасних умовах ... Університетські наукові записки, 2013, №2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: irbis-buv.gov.ua/.../cgirbis_64.exe?...

Суханова Д.Ю., гр. ВУ-13-1

Науковий керівник: асист. Сливенко О.В.

ОСВІТА ЯК ОСНОВА ПОБУДОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У справі об'єднання людства на основі певних ціннісних підстав і цільових орієнтирів, безумовно, одним із пріоритетних чинників стає безперервна освіта. Проблема неперервної освіти особливо актуальна в теперішніх умовах, бо як організаційний принцип побудови

національної освіти в Україні, вона забезпечує можливість використання кожною людиною впродовж усього її трудового життя різноманітних освітніх закладів і дозволяє їй раціонально поєднувати освіту з самоосвітою. У зв'язку з інтенсивним зростанням потоку інформації через кожні 5-10 років потрібно оновлювати знання, щоб відповідати необхідним вимогам життя.

Дослідженням стану та перспектив розвитку національної освіти в Україні займається чимало науковців та економістів, таких як: С.І. Бандур, І.В. Власик, О.А. Грішнова, Т.А. Заєць, І.В. Калачанов, В.І. Куценко, Е.М. Лібанова, Л.С. Лісогор, В.М. Новиков, В.М. Порохня та інші. Метою роботи є дослідження стану освіти в сучасних економічних умовах, визначення її реалій та перспектив, шляхів забезпечення безперервною освітою громадян України. Сьогодні в Україні освіта перебуває у складному становищі, їй не вдалося уникнути наслідків економічної кризи. Знизився рівень фінансування з боку держави, в результаті чого продовжується відтік кваліфікованих кадрів з цієї сфери. Проблема підтримання і підвищення професійного рівня вчителів все більше загострюється. На всіх рівнях освітнього циклу відбулося зниження якості навчання.

Забезпечення якісної освіти впродовж життя має важливе значення для подальшого розвитку України. По-перше, у зв'язку з швидкими змінами в усіх сферах знань працюючим необхідно постійно розширювати свій світогляд, підвищувати рівень майстерності, навичок, оскільки зміна ідей, знань, технологій відбувається скоріше, ніж зміна покоління людей. По-друге, існує нове джерело нерівності між людьми – люди, що не навчаються та періодично або безперервно не підвищують свою майстерність, є неконкурентними на ринку праці; а оскільки ринок праці постійно звужується, працівники повинні пристосовуватися до його тенденцій і навчатися усе активніше життю. По-третє, вартість отримання освіти з часом знижується, у той же час росте вартість додаткового вкладання коштів у підвищення компетентності та майстерності, і це вимагає перегляду моделі фінансування освіти.

Освіта є базовою галуззю для переходу до інноваційної моделі розвитку економіки, для розбудови економіки, що базується на знаннях. Проблема удосконалення робочої сили сьогодні не вичерпується підготовкою працівників певних професій. Сучасна економіка, гнучкий ринок праці потребують нової якості освіти і професійної підготовки.

Трансформація системи освіти в Україні вимагає послідовних дій для якісного та комплексного поліпшення з метою досягнення реальної відповідності сучасним вимогам. Концептуальні основи для такої роботи вже визначені у Національній доктрині розвитку освіти. Головне завдання полягає у тому, щоб забезпечити реальну, а не декларовану пріоритетність освіти.

Список використаної літератури:

1. Десятков Т. Філософські засади неперервної освіти // Порівняльна професійна педагогіка : наук. журнал / голов. ред. Н. М. Бідюк. – К. ; Хмельницький : ХНУ, 2011. – Вип. 2. – С. 6 – 18.
2. Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс] / "Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика". Аналітична записка – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/252/>

Сухінська І.О., гр. ВУ-15с

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сімахова А.О.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ЯК СЕГМЕНТ ІНВЕСТИВАННЯ В ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК

Нині дедалі частіше постає питання сталого розвитку суспільства. За останні два роки попит на медичне страхування зростає та перевищує пропозицію, тому виникає необхідність удосконалення існуючих механізмів державного управління розвитком медичного страхування. Попит на цей вид соціальної послуги задовольняється тільки за рахунок добровільного медичного страхування (ДМС), яке є ліцензованим видом діяльності.

Економічні аспекти регулювання системи охорони здоров'я та питання її фінансового забезпечення розглядалися в працях О. Віноградова, Ю. Вороненка, О. Галацана, О. М. Жданової, Н. Солоненко та ін.

Метою написання даної роботи є визначення стану ринку медичного страхування та пошуку шляхів удосконалення механізмів управління. На даний час в Україні існує добровільне страхування, а обов'язкове – лише на стадії розроблення. Зазвичай страховими компаніями в Україні надаються такі послуги з добровільного страхування, як програма «Поліклініка», програма «Стационар», «Невідкладна і швидка допомога», «Стоматологія»,

медичне обслуговування на дім, безоплатна видача полісів зі страхування медичних витрат при поїздках за кордон та інше.

Чи багато українців мають нині медичну страховку? Дуже мало. Можна говорити про те, що з усього населення медичним страхуванням охоплено не більше як 5% і причин цього кілька. Насамперед цей вид страхування технологічний, тому що йдеться про забезпечення захистом найціннішого – здоров'я. Страховим компаніям необхідно дуже точно розрахувати страхові тарифи, мати цілодобовий кваліфікований аси станс. Не обійтися без професійних лікарів – координаторів, здатних встановлювати діагнози нарівні з фахівцями лікарень, і лікарів у штаті компаній, які розроблятимуть і постійно вдосконалюватимуть страхові програми. Тому вийти на цей ринок доволі важко і довго, не говорячи про те, що це найзбитковіший та складний вид страхування. В Україні дуже мало страхових компаній мають бажання розвивати цей вид страхування., здебільшого це великі компанії, які спеціалізуються на цьому виді послуг (табл.1).

Таблиця 1

Рейтинг страхових компаній в Україні за 2014 р.

№	Страхові компанії	Суми страхових платежів	Сума страхових виплат	Рівень виплат, %
1	НЕФТЕГАЗСТРАХ	123,6402	82,6466	66,84
2	ПРОВІДНА	84,0791	65,3246	77,69
3	ИНГО УКРАЇНА	59,2305	58,2754	98,39
4	АСКА	59,0144	32,5448	55,15
5	УНІКА	25,1983	29,5198	117,15
6	АЛЬФА СТРАХУВАННЯ	25,0976	17,1901	68,49
7	ALLIANZ УКРАЇНА	24,7990	14,6906	59,24
8	АХА СТРАХУВАННЯ	20,5720	10,1500	49,34
9	УПСК	16,1604	3,2983	20,35
10	КРЕМЕНЬ	16,0525	4504	2,81

Американські науковці з'ясували, що, маючи медичну страховку, людина може вдвічі менше перебувати на лікарняному завдяки ефективнішому і своєчасному лікуванню. Тоді працівник зазвичай не затягує з походом до лікаря. Крім того, його контролюють лікарня і страхова компанія. Для українських реалій, за підрахунками страховиків, зменшення кількості лікарняних удвічі могло б привести до зростання ВВП на 20–30 мільярдів гривень щорічно.

За даними дослідження, яке провів портал Head Hunter влітку 2015 році, з настанням кризи більшість роботодавців в Україні почали скорочувати бюджет на персонал і економити на соціальних програмах. Особливо на корпоративному добровільному медичному страхуванні. За даними цього опитування, 35% співробітників вважають, що їх компанії ніяк не піклуються про здоров'я службовців, 20% просто забезпечують нормальний графік роботи, 4% – обідами і 14% – полісами медичного страхування. Задля того, щоб компанії продовжували забезпечувати свій персонал цим страхуванням, необхідно запровадити дієву систему на державному рівні, яка б забезпечувала відсутність податкових пільг на дану категорію медичного забезпечення.

Таким чином, сучасний стан системи охорони здоров'я України не дозволяє у повній мірі забезпечити право громадян на медичну допомогу на рівні, передбаченому міжнародними стандартами та законодавством України. Інвестування в медичне страхування має прямий вплив на індекс людського розвитку, адже вирішує низку проблем: 1) відсутність фінансової «тяганини» з лікарнею, адже всі ці проблеми вирішує на пряму страхова компанія; 2) забезпечення повноти, доступності, своєчасності надання медичних послуг; 3) безоплатне надання застрахованих медичних послуг.

Вирішити проблему медичного страхування в Україні, за рахунок обов'язкового державного медичного страхування, немає можливості, тип паче під час кризи. Таку систему фінансування можуть дозволити собі тільки ряд країн – Великобританія, Швеція, Чилі.

На даний момент, необхідно запровадити ряд спрямованих заходів на надання права податкового кредиту з добровільного медичного страхування, зменшити податковий тиск на найменш забезпечені верстви населення, запровадити помірні відсоткові ставки нарахувань на заробітну плату, спрощення процесу купівлі страхової послуги, скорочення кількості візитів клієнта для оформлення страхових виплат, встановлення ефективного страхового тарифу, запровадження нових форм міжгалузевої співпраці у формі кластерів.

Список використаних джерел:

1. <http://uainsur.com/> – Офіційний сайт Ліги страхових організацій України
2. <http://voxukraine.org/> – «Чи вирішить обов'язкове медичне страхування проблеми системи охорони здоров'я»

Ульянченко К.А., гр. ВУ-15-1

Науковий керівник: д.е.н., проф. Сардак С.Е.

АНАЛІТИЧНИЙ ПРОГНОЗ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Людський розвиток визначається як процес зростання людських можливостей, що забезпечується політичною свободою, правами людини, суспільною повагою до особистості, а також надання людям можливості повністю розвивати свій потенціал, жити продуктивно і творчо в гармонії з їхніми потребами та інтересами. У світлі цього визначення розвиток людини має три компоненти: 1) добробут; 2) розширення прав і можливостей та агентність; 3) справедливість.

Мета людського розвитку полягає в забезпеченні належної якості життя для всіх людей, він повинен охоплювати не лише викорінення бідності та всіх форм економічної та соціальної ізоляції, а й передбачати розвиток демократії із широкою участю громадян, а також підтримувати соціальну й політичну стабільність.

Сучасна концепція людського розвитку містить такі аспекти: продуктивність – можливості підвищення продуктивності діяльності, участі у формуванні доходів, отримання матеріальної винагороди за працю; рівність – рівноправність можливостей щодо участі в економічному і політичному житті незалежно від статі, національності, класової приналежності, походження, місця проживання, рівня добробуту тощо; розширення можливостей – участь у процесі прийняття рішень і в інших процесах суспільного життя; реалізація базових можливостей – надання та реалізація певних прав у визначенні шляхів розвитку; справедливість – забезпечення рівних стартових можливостей отримання освіти, тривалого і здорового життя, що іноді вимагає нерівного розподілу ресурсів (наприклад, для забезпечення хворих та інвалідів); безпека – запобігання загрози злочинності, насильства, безробіття тощо.

З моменту здобуття Україною незалежності та відмови від старої соціально-економічної системи гостро постало питання про вибір стратегії подальшого розвитку держави. Необхідність проведення економічних реформ з орієнтацією на зростання добробуту народу зумовило обрання концепції сталого людського розвитку як основи подальшого розвитку українського суспільства. Останнє викликало необхідність досконалого вивчення всіх аспектів людського розвитку для розробки такої стратегії та втілення її в життя.

Зростання значення проблем людського розвитку в сучасному світі обумовлено, перш за все, посиленням соціальної орієнтації економіки у розвинутих країнах та загостренням проблем нерівномірності розвитку населення як розвинутих країн, так і тих, що розвиваються.

Синтез експертних суджень показав можливість людського розвитку в Україні по сценарію «Занепад» з ймовірністю 0,23, «Проекція» – 0,30 та «Розвиток» – 0,47. Це свідчить про те, що нині людський розвиток в Україні має відчутне позитивне спрямування. Тому першочергове завдання владних структур в сучасних умовах полягає в тому, щоб не втратити зазначені тенденції досліджуваного процесу, запобігти конфліктному протистоянню різновекторних суспільно-політичних сил та активізувати позитивне спрямування людського розвитку в країні. Узагальнений аналітичний прогноз гуманітарного розвитку в країні може бути інтерпретований наступним чином. Тривалість життя населення в Україні дещо зросте. Незначно зросте народжуваність і зменшиться смертність. Зменшаться масштаби еміграції населення та одночасно підвищиться його мобільність всередині країни. Певні позитивні зрушення відбудуться на ринку праці. Дещо зросте реальна заробітна плата та позначиться тенденція до скорочення безробіття. Співвідношення середньої та мінімальної заробітної плати практично не покращиться, а можливості працевлаштування зростуть. Зросте також кількість осіб з вищою освітою та підвищиться її вартість. Якість учбових програм та доступність освіти теж зростуть при незначному продовженні її тривалості.

Інтелектуальний рівень суспільства залишиться приблизно на сучасному рівні з незначною тенденцією до підвищення. В цілому соціальний захист населення покращиться. Особливих зрушень на шляху виконання політичної складової Копенгагенських критеріїв досягти не вдасться, проте в цілому ситуація покращиться. Перш за все значно зросте чисельність середнього класу, який, як відомо, є головним носієм демократичних цінностей та

чинником стабільності в суспільстві. Відчутно покращиться ситуація з свободою слова, зросте дієвість громадянського суспільства та прозорість і демократичність виборчих компаній. Певних позитивних поступок буде досягнуто також щодо адаптації українського законодавства до норм ЄС, співробітництва з Європейськими інститутами та відповідності вимогам членства в НАТО. Не вдасться забезпечити розмежування влади і власності та не покращиться ситуація у сфері боротьби з корупцією. Економічні зрушення у контексті забезпечення цієї складової Копенгагенських критеріїв будуть більш вагомими. Значно зростуть прямі іноземні інвестиції в Україну, буде забезпечена відповідність макроекономічних показників вимогам Маастрихтського договору.

Описані перспективи людського розвитку в Україні є найбільш ймовірними при фактичній динаміці економічних, політичних та соціальних процесів. Очевидно, що такий перебіг ситуації не є бажаним. Керованість процесами гуманітарного розвитку не втрачена, а основні важелі впливу поки що залишаються в руках законодавчої та виконавчої влади. По експертних оцінках на сучасному етапі державотворення їх сумарний вплив на людський розвиток в країні є визначальним (66% із 100%). Тому вказані актори цілком можуть прискорити існуючі позитивні тенденції, зорієнтувавши свої цілі на забезпечення можливостей людини до вільного розвитку та формування сучасного по європейських стандартах громадянського суспільства. Пріоритетами їх діяльності мають стати забезпечення демократичних свобод, розробка та ефективне впровадження державної програми соціального забезпечення, створення нових робочих місць, покращання пенсійного забезпечення та медичного обслуговування. Лише на такому шляху можливий динамічний прогрес гуманітарного розвитку українського суспільства. Досить впливовим на всі сфери життя в Україні є сьогодні олігархічні клани. Їх основні зусилля сконцентровані зараз на забезпеченні контролю над політичними та економічними змінами, прихованні доходів та спробах легітимації своїх капіталів та власності. Це має мало спільного з цивілізованим ринком та деструктивно впливає на процеси людського розвитку. Багато в чому тут завинила сама держава, не забезпечивши законодавчо нормальних умов розвитку підприємництва та не забезпечивши розмежування влади та власності.

Ліквідація зазначених аномалій, що перешкоджають суспільному розвитку, має стати першочерговим завданням нової влади. Експертна оцінка впливовості США та ЄС на розвиток українського суспільства оцінюється відповідно як 5% та 4%; тут резерви у сприянні розбудові основних прав та свобод людини в Україні далеко не вичерпані. Це може бути і більш суттєве сприяння інтеграції України у міжнародні структури, підтримка демократичних свобод та становлення громадянського суспільства, стимулювання інвестицій в українську економіку. Зараз намітилися тенденції до розуміння світовим товариством позиції українського народу на шляху розбудови власної державності та подальшої демократизації суспільного життя. Україна має стати повноправним членом євроатлантичного співтовариства та важливим суб'єктом забезпечення регіональної стабільності в Європі, і допомогти їй у цьому для Заходу і посилення і необхідна задача.

Інтернет – джерела:

1. http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/vestnik/Актуальні%20проблеми%20управління/2011/15/18_15_2011.html
2. <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/28570.html>
3. http://old.niss.gov.ua/book/Krysachenko/11-0-Ukr_Socium.pdf

Федоров Г.А , гр.ВВ-14-1

Науковий керівник: к.е.н., доц. Більська О.В.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА В СВІТІ

Дослідження людського розвитку в стратегії економічного зростання України та її регіонів є особливо актуальним в сучасних умовах. Воно сприятиме побудові такого середовища, яке зможе забезпечити широкий вибір гідних для громадян можливостей для одержання знань та інформації, поліпшення здоров'я, надання більшої свободи та ресурсів, що дасть можливість підвищити рівень та якість життя.

Дослідженням стану та перспектив людського розвитку в Україні займається чимало науковців та економістів, таких як: С.І. Бандур, І.В. Власик, О.А. Грішнова, Т.А. Заєць, І.В. Калачанов, В.І. Куценко, Е.М. Лібанова, Л.С. Лісогор, В.М. Новиков, В.М. Порожня та інші.

Загалом людський розвиток є безперервним процесом розширення можливостей вибору, які постійно змінюються. Серед різних можливостей вибору визначальними вважаються

тривале і здорове життя, здобуття освіти, доступ до засобів, що забезпечують гідний життєвий рівень. Ці три можливості є провідними для людського розвитку, всі інші підпорядковуються їм, є другорядними відносно них. Індекс людського розвитку (ІЛР) розраховується на основі показників очікуваної тривалості життя, писемності дорослого населення і освіти на рівні початкової, середньої і вищої школи разом з показником рівня доходу, що ґрунтується на останніх даних організацій – партнерів ООН, а також інших офіційних джерел.

Україну вперше було включено в розрахунки ІЛР у Доповіді за 1993 рік. Тоді, за розрахунками за 1990 рік, вона посідала цілком пристойне 45-те місце, а абсолютне значення зведеного індексу дорівнювало 0,844. Десятирічна криза зумовила різке зниження показників середньодушового ВВП й істотне скорочення тривалості життя. А найгірші рейтингові показники у нас припали на 1995 рік (Доповідь 1998 року) – 102-ге місце. Із виходом з кризи, початком економічного зростання становище України в ІЛР з року в рік дещо поліпшувалося і посіло 70-те місце з індексом 0,777. За даними 2005 року замість прогнозованого поліпшення й підняття на дві-п'ять сходинок Україна опинилася на 78-му місці з індексом 0,766. Це відбулось через зменшення тривалості життя. Покращення відбулось у 2007 році – 76-е місце. У 2014 році ІЛР України склав 0,747 пункти, і Україна посіла 81 місце, що ставить її у другу групу загального рейтингу. За період з 1990 до 2014 року значення ІЛР України зросло з 0,705 до 0,747 – тобто на 6%, що дещо нижче ніж середній рівень зростання у світі[3].

Євроінтеграція України суттєво сприятиме підвищенню рівня життя населення, розвитку трудового потенціалу нашої держави. Експерти вважають, що європейська інтеграція – це не суто пріоритет зовнішньої політики, а, передусім, план дій для проведення внутрішніх реформ та забезпечення подальшого людського розвитку. Оскільки людський розвиток залежить від доступності та якості суспільних послуг (охорона здоров'я, освіта та комунальні послуги), які надають місцеві органи, то в Україні потрібно провести реформи з метою удосконалення місцевого самоврядування. А це означає забезпечення кращого представництва місцевого населення, особливо на рівні району та області, покращення бази фінансування послуг, особливо шляхом прийняття чітких критеріїв щодо мінімальної якості надаваних послуг, а також більш ефективне надання соціальних послуг.

Відкритий доступ до ринку ЄС стимулюватиме масовий приплив до України прямих іноземних інвестицій, якщо інвестори матимуть довіру до передбачуваності політики та верховенства права. Тим часом, зі свого боку ЄС повинен розглянути питання про збільшення фінансової та технічної допомоги Україні, що дозволить уряду прискорити прогрес у регуляторному зближенні.

Україна повинна зосередити зусилля на наступних напрямках: скороченні відносної бідності; усуненні причин серйозного зниження очікуваної тривалості життя чоловіків; уповільненні темпів поширення ВІЛ інфекції/СНІДу та туберкульозу; забезпеченні якісної освіти впродовж життя (і моніторингу її головних показників); покращенні гендерної рівності, особливо в питанні недостатнього представництва жінок у політиці; поліпшенні стандартів охорони довкілля.

Українському уряду потрібно покращити адресність соціальних програм, щоб забезпечити ефективність використання ресурсів. Більшість державних видатків у цій сфері припадають на допомогу з соціального забезпечення та соціальні платежі пенсіонерам, в той час, як сприяння людському розвитку вимагає витрат не лише на ці напрямки, а й на інші сфери, зокрема, такі, як охорона здоров'я та освіта. Названі вище кроки повинні супроводжуватися заходами щодо зміцнення органів місцевого самоврядування в Україні.

Список використаної літератури:

1. Грішнова О. А. Людський розвиток : навч. посібн. / О. А. Грішнова. // – К. : КНЕУ, 2006. – 308 с.;
2. Доклад о развитии человека 2010. Реальное богатство народов: пути к развитию человека / Пер. с англ.; ПРООН. – М.: Издательство «Весь Мир», 2010. – 244 с.
3. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.prostir.ua/?news=indeks-lyudskoho-rozvytku-2015-ukrajina-posidaje-81-e-mistse-sered-188-krajn>

Чубич О.А., гр. ВУ-15с-1

Науковий керівник: ст. викл. Дон О.Д.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

Зважаючи на нинішній стан економіки в Україні формування ринкового середовища і загострення міжнародної конкуренції на тлі всеохоплюючої глобалізації об'єктивно вимагають

кардинально змінити погляди на джерела і чинники економічного зростання національної економіки.

Пошук невикористаних резервів, оптимальних шляхів для ефективного довгострокового розвитку України слід вести у площині визнання теорії людського капіталу та реального запровадження її провідних положень у практику ринкових перетворень, зокрема, ідей щодо інвестування у розвиток людського капіталу [1].

Питання людського капіталу вивчалось такими видатними вченими, як Р. Солоу, Дж. Кендрік, М. Фішер, М. Блауг, Л. Туроу, С. Кузнец, С. Фабрикант, Р. Лукас. Серед українських вчених теорією людського капіталу займаються О. Грішнова, Н. Голівкова, В. Антонюк, Г. Прошак, О. Стефанішин. І хоча в останній час ця тема турбує багатьох, залишаються не до кінця вивчені питання сутності людського капіталу, ефективність інвестицій в людський капітал, його значення для України.

Складовим компонентом людського капіталу виступає мотивація. Причому сучасна тенденція є такою, що на зміну мотивації продуктивної праці приходять мотивація інтелектуальної праці. Це спонукає людину до саморозвитку та самовдосконалення, набуття нових знань та досвіду, постійного оновлення знань, що в свою чергу призводить до відновлення самого людського капіталу [2]. Результатом такої мотивації виступає нова технологія, розробки нових товарів, послуг, техніки та інших засобів праці. Чи є дієвими мотиваційні фактори в Україні? Враховуючи статистичні показники за останні роки, можна зробити висновок, що в українського населення відсутня мотивація до саморозвитку через соціально-економічний стан країни.

Погіршення якісних складових людського капіталу в Україні обумовлено наступними чинниками: зниженням якості відтворення робочої сили; зростаючою депопуляцією населення; скороченням середньої тривалості життя; утворенням значної армії безробітних, як зареєстрованих, так і прихованих; катастрофічним становищем в науці, культурі, освіті, медицині тощо; воєнні дії на території Луганської та Донецької області [3].

Для стабільного розвитку людського капіталу потрібні інвестиції, які характеризуються великим часовим проміжком між вкладом та віддачею, тому саме держава може виступати у якості каталізатора таких інвестицій. На думку авторів, для досягнення цілі може сприяти створення венчурних компаній, які зараз не розвинуті в Україні. Вони також повинні підтримуватися державою через спеціальні програми гарантій. Тобто для поліпшення інвестування в людський капітал, покращення якісних показників його розвитку необхідно розробити комплекс дієвих заходів щодо підвищення ефективності демографічної, соціальної, міграційної, житлової, освітньої тощо політики держави. Розвиток людського капіталу повинен бути визнаний як чинник зміцнення конкурентоспроможності держави і пріоритет соціально-економічного розвитку України [4].

Для забезпечення якісного формування та відтворення людського капіталу необхідно: забезпечити відповідність професійно-кваліфікаційної структури пропозиції робочої сили попиту на неї; контроль над трудовою міграцією населення, особливо молоді; зниження безробіття; контролювання диференціації доходів населення; розміщення на території України інтелектуально насичених виробництв; розвиток венчурного бізнесу; збільшення стимулу до зайняття технічними спеціальностями; контроль над демографічною ситуацією; покращення інфраструктури. Все це підвищить впевненість населення України у майбутньому, покращить рівень життя та буде спонукати людей до самоінвестування, що буде розвивати та відтворювати людський капітал.

Список використаної літератури:

1. Головінов О. М. Людський капітал у системі виробничих відносин: Монографія. Донецьк: ДонДУЕТ, 2013. – 161с.
2. Рубан О.В. Особливості розвитку людського капіталу в умовах перехідної економіки // Вісник Сумського державного університету, 2012. – № 10. – с.172-179.
3. Новий курс: реформи в Україні. 2010–2015. Національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця [та ін.]. – К.: НВЦ НБУВ, 2010. – 232 с.
4. Ніколайчук М.В. Проблеми інвестиційного відтворення людського капіталу України // Інноваційна економіка: Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – Тернопіль, – №2, 2014. – С. 165-170.
5. Тимошенко Л. М. Управління розвитком персоналу : навч. посіб. / Л. М. Тимошенко, С. Е. Сардак. – Д. : РВВ ДНУ, 2009. – 124 с.

Шевченко В., гр. ВУ-13-1
 Науковий керівник: к.е.н., доц. Курінний В.О.

ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Одну з важливих ролей у економіці відіграє людський розвиток. Людський розвиток – це процес розширення можливостей людей обирати шляхи і засоби підвищення якості (стандартів) власного життя. Рівень людського розвитку визначається в багатьох країнах, Україна не є винятком. Проте, якщо розглядати людський розвиток в нашій країні, то можна побачити проблему, а саме низький рівень життя населення. І ця проблема потребує вирішення, адже високий рівень життя населення свідчить про розвиток економіки до високого рівня.

Проблема людського розвитку досліджується багатьма вченими: В. Мандибуря, О. Грішнова, Д. Богиня, Е. Лібанова, А. Чухно та іншими. Щорічно складається статистика людського розвитку, яку веде ООН. Тобто інформація постійно поновлюється. Основною ціллю даної роботи є дослідження показників людського розвитку України. Загалом людський розвиток розглядається і як процес розширення людського вибору, і як досягнутий рівень добробуту людей. Говорячи про розширення вибору, маємо на увазі, що фактично цей вибір стосується безкінечно великого кола проблем, які впливають на життя людей, і коло це історично й територіально змінюється.

Після дослідження статистичних даних можна сказати, що Україна за Індексом людського розвитку на 81-ому місці серед 188 країн світу. За період з 1990 року значення Індексу людського розвитку України зросло з 0,705 до 0,747 – тобто на 6%. Цей показник належить до категорії високого рівня розвитку і ставить Україну на 81 місце серед 188 країн. Є прогрес порівняно з 1990 роком – тобто за 1991 – 2015 роки, але узагальнений плюс за Індексом людського розвитку ми маємо 0,042. Загалом можна сказати, що показники людського розвитку України є досить сталими, тобто розвиваються рівномірно. "У світі ж у цілому ІЛР зріс на 0,122 – тобто втричі більше, ніж Україна. Тож не треба захоплюватися нашими результатами. Вони повільніші, ніж це спостерігається в інших країнах", – сказала Лібанова (академік НАНУ, директор Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України). За критеріями досліджуваного індексу, найкраща ситуація в нашій країні із освітою та грамотністю, значно гірші із станом здоров'я та тривалістю життя, а найгірші – із рівнем життя. 94,3 % людей мають мінімум середню освіту. Показник людського розвитку в Україні є середнім. З кожним роком зростає частка людей, в яких дохід менше прожиткового мінімуму.

В Україні потрібно створити всі умови для всебічного і безперервного розвитку людини як основи для розвитку економіки знань та збільшення частки сфери послуг у ВВП. Оскільки більшість суспільних благ і послуг, пов'язаних із людським розвитком, повинні надаватися в місцевості, де люди живуть і працюють, де одержують медичну допомогу, де діти ходять до школи тощо, наявність потрібного набору послуг на місцевому рівні має критичне значення для досягнення цілей та виконання завдань людського розвитку. Є очевидна потреба кардинально посилити роль сфери послуг у піднесенні індексу людського розвитку. Отже, загалом можна сказати, що в Україні відбувається уповільнення темпів людського розвитку. Це пояснюється кризами, коливаннями цін, конфліктами та іншим. Щоб внести позитивні зміни, необхідна стабільна економіка та нові політичні програми.

Список літератури:

1. Баришніков В.М. «Людський розвиток як сутність державної стратегії соціально-економічної політики» Издательство: ІПК ДСЗУ, 2010 г.
2. «Економіка праці та соціально-трудова відносини»: Підручник. – 5-те вид. Затверджено МОН / Грішнова О.А. – К., 2011. – 390 с
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Шмиговська О. Г., гр. ВУ-12-1
 Науковий керівник: д.е.н., проф. Тимошенко Л.М.

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

Сьогодні в Україні досі активно використовують традиційні технології навчання та підвищення кваліфікації персоналу, проте, дослідження багатьох науковців доводять, що це вже втрачає свою ефективність. Сучасну освітню діяльність характеризують короткі строки

навчання, великий об'єм отримуваної інформації, високі вимоги до результатів. Традиційна система не може повноцінно задовольнити всі ці пункти, адже її суть полягає лише у трансляції викладачем певної інформації з подальшим відтворенням цієї інформації тим, хто навчається. Таке навчання розвиває пам'ять, проте не мислення, мало сприяє розвитку творчих та аналітичних здібностей, самостійності, активності. Це суперечить реаліям, адже дослідження вчених Ф. Макелроя і Р. Карнікау довели, що людина пам'ятає 10% прочитаного, 20% почутого, 30% побаченого, 50% побаченого і почутого, 80 % того, що говорить сам, 90% того, до чого дійшов у діяльності [1]. За традиційної освіти останні 2 пункти часто опускаються.

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, спосіб пізнання, здійснюваний у формі спільної діяльності слухачів, при якій всі учасники взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії інших і свою власну поведінку, занурюються в реальну атмосферу ділового співробітництва з вирішення проблеми [2].

У сучасній світовій практиці використовують безліч методів, способів та форм інтерактивного навчання персоналу. Для українських підприємств найбільш перспективними формами навчання сьогодні є коучинг, тренінги, вебінари, case-study, «мозковий штурм», дебати, ігрові симулятори, онлайн-платформи. Розбиратися та вміти застосовувати ці технології має кожен спеціаліст з управління персоналом або ж керівник, аби підвищувати продуктивність праці своїх підлеглих та розвивати підприємство. Особливо активно використовуються інтерактивні технології в Україні у підготовці та перепідготовці персоналу сфери ІТ. Створено декілька великих організацій, таких як, Академія «КРОК», BIONIC University, SoftServeAcademy, безліч ко-воркінгів та шкіл у різних містах нашої країни, що готують фахівців ІТ-індустрії. Загалом, діяльність цих освітніх закладів базується на розробках спеціалістів із США, Японії, Китаю, країн ЄС.

Особливе місце сьогодні займає дистанційна освіта. Розвиток мережі Інтернет дозволяє спеціалістам із різних галузей без відриву від виробництва підвищувати свою кваліфікацію, розширювати свої знання кожен день, чого вимагає сучасний світ та концепція безперервної освіти. Сьогодні майже кожен ВНЗ, кожна велика компанія має свою освітню платформу. Найбільш відомими з таких, що поєднали у собі онлайн-курси престижних ВНЗ є COURSERA, EDX, AcademicEarth та інші. В Україні з 2014 року стартував проект Prometheus, який є схожою базою онлайн-курсів, тільки українською мовою [3].

Отже, у світовій практиці використання інтерактивних технологій для підвищення кваліфікації персоналу та самоосвіти вже давно стало нормою. Така освіта спрямована на те, щоб заставити людину мислити, аналізувати, моделювати, самостійно організовувати свій час, дозволяє їй, у більшості випадків, навчатися без відриву від виробництва, що є дуже позитивним фактором як для робітників, так і для роботодавців. Подальший розвиток інтерактивних технологій навчання в Україні є ще одним кроком до формування сталої економіки та входженням країни у глобальне середовище.

Список використаних джерел

1. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посіб. – авт. уклад. : О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.П.Н., 2002. – 136 с.
2. Интерактивные методы, формы и средства обучения. Методические рекомендации. – Ростов-на-Дону, 2013. – Электронный ресурс. – Режим доступа: www.rui-gra.ru/files/docs/UMO/metodrekomendacii/interaktiv.pdf.
3. Болотова Х. «Prometheus: як онлайн-освіта впливає на світову економіку// Фінансовий портал Мінфін – Режим доступу: <http://minfin.com.ua/2015/02/20/6119716/>.